

B&M

Prof. Dr. Erdener YURTCAN

YARGITAY KARARLARI IŐIŐINDA
KABAHAHLER KANUNU
VE YORUMU

2. Bası

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ

Türkiye Barolar Birliği Yayınları : 317

*Yargıtay Kararları Işığında
Kabahatler Kanunu ve Yorumu*

ISBN: 978-605-9050-78-4

© Türkiye Barolar Birliği
Nisan 2016, Ankara

Türkiye Barolar Birliği
Oğuzlar Mah. Barış Manço Cad.
Av. Özdemir Özok Sokağı No: 8
06520 Balgat - ANKARA

Tel: (312) 292 59 00 (pbx)

Faks: 312 286 55 65

www.barobirlik.org.tr

yayin@barobirlik.org.tr

Baskı

Şen Matbaa

Özveren Sokağı 25/B

Demirtepe-Ankara

0312. 229 64 54 - 230 54 50

B&M

Prof. Dr. Erdener YURTCAN

**YARGITAY KARARLARI IŞIĞINDA
KABAHATLER KANUNU
VE YORUMU**

2. Bası

İÇİNDEKİLER

2. Basının Önsözü.....	9
Kabahatler Kanunu.....	12
Tanım	15
Genel Kanun Niteliği	17
Kanunîlik İlkesi	44
Zaman Bakımından Uygulama.....	49
Yer Bakımından Uygulama	53
Kabahatten Dolayı Sorumluluğun Esasları.....	55
Kabahatin İhmalî Davranışla İşlenmesi.....	55
Organ veya Temsilcinin Davranışından Dolayı Sorumluluk.....	57
Kast veya Taksir	61
Hata.....	66
Sorumluluk	71
Hukuka Uygunluk Nedenleri ile Kusurluluğu Ortadan Kaldıran Nedenler	77
Teşebbüs	84
İştirak	89
İçtima	99
İdarî Yapıtlımlar	106
İdari Para Cezası	108
Mülkiyetin Kamuya Geçirilmesi.....	114
Saklı Tutulan Hükümler	124

Soruşturma Zamanaşımı.....	127
Yerine Getirme Zamanaşımı	138
Karar Verme Yetkisi.....	141
Cumhuriyet Savcısının Karar Verme Yetkisi	157
Mahkemenin Karar Verme Yetkisi	159
İdarî Yaptırım Kararı	167
Kararların Tebliği	169
Başvuru Yolu	180
Başvurunun İncelenmesi	208
İtiraz Yolu.....	214
Vazgeçme ve Kabul	314
Masrafların ve Vekalet Ücretinin Ödenmesi.....	315
Çeşitli Kabahatler	320
Dilencilik	323
Kumar	325
Sarhoşluk.....	327
Gürültü	329
Rahatsız Etme	344
İşgal	345
Tütün Mamullerinin Tüketilmesi	347
Kimliği Bildirmeme	349
Çevreyi Kirletme	351
Afiş Asma	355
Silah Taşıma	357
Tüzel Kişilerin Sorumluluğu.....	358

Tüzel Kişilerin Bildirim Yükümlülüğü.....	363
Yürürlük	366
Yürütme.....	366
Kabahatler Kanununun TBMM Hazırlık Çalışmaları	367
Adalet Komisyonu Raporu.....	389
Hükümetin Teklif Ettiği Metin.....	397
Kabahatler Kanunu Tasarısı	397
Kabahatten Dolayı Sorumluluğun Esasları.....	400
İdarî Yapıtlımlar	404
Karar Verme Yetkisi.....	409
Çeşitli Kabahatler.....	410
Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin	
Kabahatler Kanunu Tasarısı	417
Kabahatten Dolayı Sorumluluğun Esasları.....	420
İdarî Yapıtlımlar	424
Karar Verme Yetkisi ve Kanun Yolları	429
Çeşitli Kabahatler.....	435

2. BASININ ÖNSÖZÜ

AB'ye giriş sürecinde sürdürülen yasama çalışmaları içinde, suç ve ceza politikasının yeni bir yaklaşımı olarak, önceki TCK'nın kabulünün aksine, suçların cürümler-kabahatler biçimindeki ayırımı terk edilmiştir. Bunun sonucu olarak, kabahatler TCK'dan çıkarılmıştır. Ancak bir değişiklik yapılmıştır. Önceki TCK'da yer alan belirli kabahatler TCK'ya alınmıştır. Fakat bunların ismi artık kabahat değildir.

Bu bağlamda Kabahatler Kanunu çıkarılmıştır.

Elinizdeki kitap, Yargıtay Kararları Işığında Kabahatler Kanunu adını taşımaktadır. Bu çerçeve başlık sizlere aşına gelmiş olmalıdır, çünkü son dönemde yayınladığım çok sayıda kitabımda aynı yöntemi kullandım.

Yorum temeline dayanan kitapların temel özelliği, kitaplara konu olan yasalardaki kavramlar ve ilkeler konusunda bilgi sahibi olan meslektaşlarıma, yeni yasanın neler getirdiğini, yeni yaklaşımların neler olduklarını aktarmak amacını taşımaktadır. Bu nedenle de kendi içinde bir kolaylık sağlamaktadır, çünkü kavram ve ilkelerin açıklaması yapılmaksızın, yeni normlar yorumlanmaktadır. Bu bir temel eleştirel yaklaşımdır.

Eleştiriyi burada gerçek sözlük anlamında kullanıyorum. Olumlu ve olumsuz noktaları irdelemeye çalışıyorum. O kadar ki, yasanın bazı maddelerinde, maddenin yorumu başlığı altında, madde gerekçesine yollama yapmakla yetiniyorum. Bunu bilimsel dürüstlük adına yapmam gerekir. Son dönemde TBMM'nin çatısı altında, komisyon çalışmalarına genç kadroların katılması, yasaların gerekçelerindeki yaklaşımlarda ve

açıklamalarda - içeriğine her zaman katılmasam da - bilimsel tarza uygunluk taşımaktadır.

Kabahatler Kanunu önemli sistem aykırılıkları içermektedir. Bunları yasanın yorumunda irdeledim. Bazı düzeltmelerin yapılması kaçınılmazdır. Fakat altından kalkılamayacak şeyler hiç değildir.

Yapılanların tümü ülkemiz içindir. Bu ülkenin insanları herşeyin daha iyisine layık olduğu içindir. Yoksa Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Avrupa Birliğine alınması için değildir. Bunun böyle olmadığı bir gerçektir. Aslında ülkemizde 1990'lardan başlayarak hızlanan bir hukuk reformu yapılmaktadır. Son kilometre taşları da bu amaç çerçevesinde dikilmiş yeni taşlardır. Ülkemiz bu süreci yaşayacaktır. Bıkmadan usanmadan çalışmak zorundayız.

Bu çalışmalarda tabiidir ki bizlere, ülkenin teorisyenlerine daha büyük görevler düşecektir. Bu görevleri yerine getirmek bizim için bir ödevdir. Bu ödevi severek, sevinerek yapıyorum.

Elinizdeki kitabı da bu düşüncelerin bir ürünü saymanızı, siz meslektaşlarımdan rica ediyorum.

Son söz: Kitabın 1. basısı tükendiği için, 2. basıyı yayına hazırladım. Bu üç şeyi sağladı.

İlkin, daha önce yazdıklarımı gözden geçirdim; bazı noktalara açıklık getirdim. Maddelerin büyük çoğunluğunun yorum bölümlerini yeniden yazdığımı söyleyebilirim.

İkinci olarak, 5560 sayılı Yasa, kitabın ilk basısı yayınlandıktan sonra yürürlüğe girdi ve Kabahatler Kanununda değişiklikler yaptı. Bunların kitaba işlenmesi ve yorumlanması elbette kaçınılmazdı. Ayrıca 5918, 6009 ve 6217 sayılı yasaları da bu bağlamda belirtmem uygun olur.

Son nokta, kitabın ilk basısından sonra, kabahatlere ilişkin Yargıtay kararları hukuk dünyası ile tanıştı. Bu kararları da kitaba işlemek, uygulamayı okuyucuya aktarmak da, kitabın hedefleri arasındaydı.

2. basıda Ocak 2016 itibariyle Yargıtay uygulaması elbet-te kitabı zenginleőtiren bir etkindir. Bu konuda üç kaynak söz konusudur. İlki Yargıtay Kararları Dergisi, ikincisi adalet.org Sitesi kaynaklı kararlar, üçüncüsü ise Yargıtay arşivinden bana ulaőtırılan kararlardır. Bu konuda değerli yargıç, 12. Ceza Da-iresi Üyesi sayın Gürsel Yalvaç'a, kitaptan faydalanacak olan tüm meslektaşlarım adına teşekkür ederim.

Yeni çalışmalarında buluşmak dileğiyle.

Prof. Dr. Erdener Yurtcan

Tarabya, Şubat 2016

KABAHATLER KANUNU

Kanun No.: 5326
RG : 31.03.2005(mük.)

Kabul : 13.03.2005
Yürürlük : 01.06.2005

Birinci Kısım

Genel Hükümler

Birinci Bölüm

**Amaç ve kapsam, Tanım, Kanunilik İlkesi
ve Kanunun Uygulama Alanı**

Amaç ve Kapsam

MADDE 1 - (1) Bu Kanunda; toplum düzenini, genel ahlakı, genel sağlığı, çevreyi ve ekonomik düzeni korumak amacıyla;

- a) Kabahatlere ilişkin genel ilkeler,
- b) Kabahatler karşılığında uygulanabilecek olan idari yaptırımların türleri ve sonuçları,
- c) Kabahatler dolayısıyla karar alma süreci,
- d) İdari yaptırıma ilişkin kararlara karşı kanun yolu,
- e) İdari yaptırım kararlarının yerine getirilmesine ilişkin esaslar,

Belirlenmiş ve çeşitli kabahatler tanımlanmıştır.

Maddenin Yorumu:

Maddede, amaç ve kapsam başlığı altında, yasanın içeriği ve kapsamı çizilmektedir. Yeni TCK'nun, önceki TCK'dan farklı olarak, cürümler-kabahatler biçimindeki ikili ayrımı kaldırmasından sonra, kabahatlerin ayrı bir yasada düzenlenmesi gerekmektedir. Yasa bu amaçla çıkarılmıştır.

Bu konuda önemli olan bir başka nokta şudur: Suç ve ceza politikasındaki çağdaş gelişim, teorinin "dar anlamda suç" adını verdiği normları TCK'larda düzenlemek biçiminde gerçekleşmektedir. Buna bağlı olarak, yapılacak olan ceza yargılamaları da Ceza Yargılaması Yasalarında(bizde: Ceza Muhkemesi Kanunu(CMK) sistemleştirilmektedir.

Bu yaklaşımda, kabahatler ya da idari suçlar adı verilen fiiller ayrı bir yasada düzenlenmektedir. Bu düzenlemede öne çıkan nokta, bu fiillerin yaptırımları, dar anlamda suçlar için öngörülen cezalar ve güvenlik tedbirlerinden farklı olarak, idari yaptırımlar olarak ortaya konulmaktadır.

Bunun bir sonucu da kendisini, kabahatlere ayrı bir prosedürün uygulanması, yasanın deyişi ile karar alma süreci, bu kararlara karşı başvuru yolları ve sonuçta ortaya çıkan idari yaptırımların infazı(yerine getirme) olarak göstermektedir.

Bütün bu normlara ve sürece damgasını vuran nokta, bu faaliyetin adliyenin çatısı altında gerçekleşmesidir. Bu yaklaşım, bir açıdan da kabahatler için ayrı yasalarla ayrı yöntemler öngörmek suretiyle, adliyenin iş yükünü azaltmaktır.

Gerekçe :

Madde metninde, kabahat türünden haksızlıkların yaptırım altına alınmasıyla genel olarak toplum düzeninin, genel ahlâkın, genel sağlığın, çevrenin ve ekonomik düzenin korunmasının amaçlandığı belirtilmiştir. Bu amaca yönelik olarak Tasarıda kabahatlere ilişkin genel ilkeler, bu haksızlıklar karşısında uygulanabilecek idarî yaptırımların türleri ve sonuç-

ları ile idarî yaptırım kararlarının yerine getirilmesine ilişkin esaslar belirlenmiştir. Ayrıca, Tasarıda, 765 sayılı Türk Ceza Kanununda yer almasına rağmen, 5237 sayılı Kanunda suç olarak tanımlanmayan çeşitli haksızlıklar, anlaşılabilir ve hukuk tekniği bakımından uygulanabilir bir biçimde özel kabahatler olarak tanımlanmıştır. Ancak, belirtmelidir ki, Tasarı kapsamında tanımlanan bu özel kabahatler, sınırlayıcı değildir.

TANIM

MADDE 2.- (1) Kabahat deyiminden; kanunun, karşılığında idarî yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık anlaşılır.

Maddenin Yorumu :

Yasanın tanım maddesidir. Kabahat fiilinin“haksızlık” olarak tanımlanması doğru değildir. Haksızlık, kabahatin bir niteliği olabilir. Ancak, kabahat 1. maddede belirtildiği üzere, toplum düzenini, genel ahlâkı, genel sağlığı, çevreyi ve ekonomik düzeni korumak amacıyla cezalandırılan bir fiildir. Kabahatin özelliği, dar anlamda suçlara oranla, ikinci derecede önem taşımaktadır. Bu nedenle, gerek yaptırım gerek yöntem, gerek başvuru yolları ve infazda farklı normlar öngörülmektedir.

Bu açıklamaların ışığı altında, belirtmem gerekir ki, tanımda yer alan, haksızlık terimi yerine“fiil” teriminin kullanılması gerekirdi, çünkü çağımızda gerek dar anlamda suçları gerek kabahatleri düzenleyen yasalarda yaptırım altına alınanlar, kişilerin gerçekleştirdikleri fiillerdir. Yasa koyucular bu fiilleri yasalarda önceden tanımlarlar ve karşılığı olan yaptırımları öngörürler.

Gerekçe :

Madde metninde, genel olarak kabahate ilişkin bir tanım yapılmıştır. Bu tanımlamada, suç gibi kabahatin de bir haksızlık oluşturduğu vurgulanmıştır. Esas itibarıyla haksızlık oluşturan bir fiilin suç veya kabahat olarak tanımlanmasında, izlenen suç politikası etkili olmaktadır. Haksızlıklar arasında

bu y6nde yapılan tasnifte, hukuka aykırı olan fiilin ifade ettiği haksızlık iğeriği esas alınmaktadır.

Esasen hukuka aykırı olan ve haksızlık ifade eden fiiller arasında suÇ veya kabahat olarak bir ayırım yapılması, bir nitelik farkı oluşturmamaktadır. S6z konusu tasnif, haksızlıklar arasındaki nicelik farkına dayanmaktadır.

GENEL KANUN NİTELİĞİ

MADDE 3- (5560 sayılı yasayla değişik) (1) Bu Kanunun;

- a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,
- b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,
uygulanır.

Maddenin Yorumu :

Madde, 5560 sayılı Yasayla yeniden düzenlenmiştir. Bunun nedeni, Anayasa Mahkemesinin aşağıda metnine yer verdiği kararıyla, 3. maddeyi iptal etmiş olmasıdır. Madde iptalden önce şöyleydi :“Bu Kanunun genel hükümleri diğer kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanır.”

Yüksek Mahkeme maddeyi iptal ettiği kararında, şu düşüncelere yer vermiştir:

Anlam ve Kapsam

Kabahatler Kanunu'nun“Genel kanun niteliği” başlıklı itiraz konusu 3. maddesinde,“Bu Kanunun genel hükümleri diğer kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanır.” denilmek suretiyle, Kanun'un Birinci Kısımındaki maddelerinin diğer kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanacağı belirtilmiştir.

Madde gerekçesinden, özel kanunlarda dağınık biçimde yer alan idari yaptırımların disiplin altına alınarak, özel kanunlarda kabahat türünden fiillerin tanımlanması ve bu fiiller karşılığında öngörülen idari yaptırımların belirlenmesinin amaçlandığı anlaşılmaktadır. Böylece, Kanun'un bu kısmında düzenlenen amaç ve kapsam, tanım, genel kanun niteliği, kanunilik ilkesi, zaman bakımından uygulama, yer bakımından uygulama, kabahatten dolayı sorumluluğun esasları, yaptırım türleri, soruşturma zamanaşımı, karar verme yetkisi ve kanun yolları başlık veya üst başlığı altında sayılan genel ilkelerin özel kanunlardaki kabahat fiilleri hakkında da uygulanması benimsenmiştir.

Yasa'nın 2. maddesindeki kabahat deyiminden, kanunun karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık anlaşılmaktadır. 16. maddede, kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımlar, idari para cezası ve idari tedbirler olarak belirlenmiştir. İdari tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir.

İtiraz konusu 3. maddede "Bu Kanunun genel hükümleri diğer kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanır" denilmektedir. Bu kuralın 2. maddedeki tanımla birlikte incelenmesinden, 5326 sayılı Kanun'un idari yargının görev alanını da kapsadığı anlaşılmaktadır. Ancak, Yasa'nın 19. maddesiyle bu kapsamın daraltılarak, diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için; bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi, işyerinin kapatılması, ruhsat veya ehliyetin geri alınması, kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapıncaya kadar saklı tutulmaktadır.

Yasa'nın 27. maddesinin (1) numaralı fıkrasında ise, idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabileceği belirtilmektedir. Bu kuralın, ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler dışındaki, idari para cezası ve mülki-

yetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararları için uygulanacağı açıktır.

Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

Başvuru kararında, kuralın, hukuk devletinin unsurlarından olan belirlilik ve hukuki güvenlik ilkeleri ve idarenin her türlü eylem ve işleminin idari yargı denetimine tabi tutulması gereği ile bağdaşmadığı bu nedenle Anayasa'nın 2., 125. ve 155. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa'nın 125 maddesinin birinci fıkrasında, "idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır"; 140. maddesinin birinci fıkrasında, "Hakimler ve savcılar adli ve idari yargı hâkim ve savcılar olarak görev yaparlar"; 142. maddesinde "Mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi ve yargılama usulleri kanunla düzenlenir"; 155. maddesinin birinci fıkrasında da, "Danıştay, idari mahkemelerce verilen kanunun başka bir idari yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merciidir. Kanunda gösterilen belli davalara da ilk ve son derece mahkemesi olarak bakar" denilmektedir. Bu kurallara göre, Anayasa'da idari ve adli yargının ayrılığı kabul edilmiştir. Bu ayrım uyarınca idarenin kamu gücü kullandığı ve kamu hukuku alanına giren işlem ve eylemleri idari yargı, özel hukuk alanına giren işlemleri de adli yargı denetimine tâbi olacaktır. Buna bağlı olarak idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda yasa koyucunun geniş takdir hakkının bulunduğunu söylemek olanaklı değildir.

Ceza hukukundaki gelişmelere koşut olarak, kimi yasal düzenlemelerde basit nitelikte görülen suçlar hakkında idari yaptırımlara yer verildiği görülmektedir. Daha ağır suç oluşturmuş eylemler için verilen idari para cezalarına karşı yapılacak başvurularda konunun idare hukukundan çok ceza hukukunu ilgilendirmesi nedeniyle adli yargının görevli olması doğaldır. Ancak, idare hukuku esaslarına göre tesis edilen bir idari işlemin, sadece para cezası yaptırımı içermesine bakılarak denetiminin idari yargı alanından çıkarılarak adli yargıya bırakılması olanaklı değildir.

Bu durumda, itiraz konusu kuralla diğer yasalardaki kabahatlere yollama yapılarak, yalnızca yaptırımın türünden hareketle ve idari yargının denetimine tabi tutulması gereken alanlar gözetilmeden, bunları da kapsayacak biçimde başvuru yolu, itiraz, bunlara ilişkin usul ve esasların değiştirilmesi, Anayasa'nın 125. ve 155. maddelerine aykırıdır, Kural'ın iptali gerekir.

İtiraz konusu kural Anayasa'nın 125. ve 155. maddelerine aykırılığı nedeniyle iptal edildiğinden Anayasa'nın 2. maddesi yönünden ayrıca incelenmesine gerek görülmemiştir."

3. maddenin yeni içeriğine gelince, şu noktalar öne çıkmaktadır :

İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna başvurulduğunda, Kabahatler Kanununun kanun yoluna ilişkin hükümleri uygulanacaktır. Bu düzenleme daha yakın bir incelemeye alındığında, ilkin idari yaptırım kararlarının belirlenmesi gerekir. Bunlar Yasanın 16 ncı maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre, kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir. İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir. Bu konuda 16 ncı madde altındaki açıklamalar okunmalıdır.

İkinci kavram kanun yolu kavramıdır. Kavramla ilgili olarak 27-29 uncu maddeler akla gelir. Bu konuda bu maddelerin altındaki açıklamalar ve yorumlar yol gösterici olacaktır.

Yukarıdaki iki kavramla ilgili normlar, Kabahatler Kanununda öngörülen kurallardır ve uygulanacaklardır. Bu noktada bir istisna 3. maddede yer almaktadır: Şayet diğer kanunlarda bu normların aksine hüküm/hükümler varsa, bunlar o yasalar hakkında uygulanacaktır; bulunmadığı takdirde, kural dönülecektir.

Kabahatler Kanununun öteki genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında uygulanacaktır. Bu sonuç mutlak-tır; istisnası yoktur.

3 üncü maddenin yukarıda ele aldığım normları ve ilkeleri, temelde, Kabahatler Kanununun bu tür fiillerin“genel yasası” olmasından kaynaklanmaktadır.

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI :

Not : Bu karar doğrultusunda 3. madde 6.12.2006 tarihli 5560 sayılı Yasayla yeniden düzenlenmiştir.

Esas Sayısı : 2005/108

Karar Sayısı : 2006/35

Karar Günü : 1.3.2006

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN MAHKEMELER:

- 1 - Kızıltepe Sulh Ceza Mahkemesi (Esas: 2005/108)
- 2 - Tekirdağ Sulh Ceza Mahkemesi (Esas: 2005/111)
- 3 - Tekirdağ Sulh Ceza Mahkemesi (Esas: 2005/112)
- 4 - Kuşadası Sulh Ceza Mahkemesi (Esas: 2005/118)
- 5 - Giresun Ağır Ceza Mahkemesi (Esas: 2005/121)
- 6 - Ankara 12. Sulh Ceza Mahkemesi (Esas: 2005/123)
- 7 - Eskişehir 2. Sulh Ceza Mahkemesi (Esas: 2005/144)
- 8 - Eskişehir 2. Sulh Ceza Mahkemesi (Esas: 2005/157)
- 9 - Kızıltepe Sulh Ceza Mahkemesi (Esas: 2005/72)
- 10 - Orhaneli Sulh Ceza Mahkemesi (Esas: 2005/168)
- 11 - Malatya Bölge İdare Mahkemesi (Esas: 2005/169)
- 12 - KarŐıyaka 1. Sulh Ceza Mahkemesi (Esas: 2006/1)
- 13 - Tekirdağ Sulh Ceza Mahkemesi (Esas: 2006/14)

İTİRAZLARIN KONUSU :

A - 30.3.2005 günlü, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun;

- 1 - 3. maddesinin,
- 2 - 23. maddesinin (1) numaralı fıkrasının,
- 3 - 24. maddesinin (1) numaralı fıkrasının,
- 4 - 27. maddesinin (1) numaralı fıkrasının,
- 5 - 28. maddesinin,
- 6 - 29. maddesinin,
- 7 - Geçici 2. maddesinin,
- 8 - Geçici 3. maddesinin,

B - 4.11.2004 günlü, 5252 sayılı Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun'un 11.5.2005 günlü, 5349 sayılı Yasa ile değiştirilen 7. maddesinin (4) numaralı fıkrasının,

Anayasa'nın Başlangıcı ile 2., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 36., 123., 125., 128., 138., 140., 142., 153. ve 155. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I - OLAY

Bakılmakta olan davalarda, itiraz konusu kuralların Anayasa'ya aykırı oldukları kanısına varan Mahkemeler iptalleri için başvurmuşlardır.

II - İTİRAZ VE YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMLERİNİN GEREKÇELERİ

Başvuran Mahkemeler,

- 5326 sayılı Yasa'nın 3. maddesi ile ilgili olarak;

Yargı ayrılığını benimsemiş olan Anayasal rejimde, idari işlemlere karşı adli yargının görevlendirilmesinin, Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devletinin unsurlarından olan

belirlilik ve hukuki güvenlik ilkelerine idarenin her türlü eylem ve işlemini idari yargı denetimine tabi tutan 125. maddesine ve buna bağlı olarak temyiz merciini değiştirmesi sebebiyle de 155. maddesine,

- 5326 sayılı Yasa'nın 23. maddesinin (1) numaralı fıkrası ve 5252 sayılı Yasa'nın 7. maddesinin (4) numaralı fıkrası ile ilgili olarak;

Adli işlemlerle ilgili yargı görevi yürüten Cumhuriyet savcısının yaptığı soruşturma kapsamında, eylemin niteliği ile verdiği kararların onun adli görevi içerisinde değerlendirilmesi gerektiği halde, eylemin niteliğine bağlı olarak kendisine idari yaptırım uygulama görevi verilmesinin Anayasa'nın Başlangıcı ile 2., 6., 7., 8., ve 9. maddelerinde benimsenen kuvvetler ayrılığı ilkesine; yargı ayrılığı ilkesi gereği maddi ve organik olarak idari işlem niteliğindeki idari para cezasını verme yetkisinin Cumhuriyet savcısına verilmesinin Anayasa'nın 10., 11., 123., 125., 128., 138., 140., 142. ve 155. maddelerine,

- 5326 sayılı Yasa'nın 24. maddesinin (1) numaralı fıkrası ile ilgili olarak;

Yargısal organ olmalarına karşın mahkemelere, idari işlem yapma yetkisi veren düzenlemenin Anayasa'nın Başlangıcı ile 2., 6., 7., 8., 9., 123., 125., 128. ve 138. maddelerine,

- 5326 Sayılı Yasa'nın 27. maddesinin (1) numaralı fıkrası ve 28. maddesiyle ilgili olarak;

İdari bir işlem sonucunda tesis edilen idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararlarına karşı idari yargı yerine adli yargıya başvurulmasının ve bunun incelenme usulünü düzenleyen kuralların Anayasa'nın Başlangıcı ile 2., 36., 125., 140., 142. ve 155. maddelerine,

- 5326 sayılı Yasa'nın 29. maddesi ile ilgili olarak;

İdari para cezasına karşı yapılacak itiraz merciini sulh ceza mahkemesi olarak belirleyen 27. maddedeki düzenlemeye bağlı olarak, bu mahkemece verilecek kararlara karşı yapılacak

itirazın da ağır ceza mahkemesine verilmesinin Anayasa'nın 2., 125., 153. ve 155 maddelerine,

- 5326 sayılı Yasa'nın geçici 2. ve Geçici 3. maddeleri ile ilgili olarak,

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesine ilişkin gerekçeyle kuralların Anayasa'nın Başlangıcı ile 2., 8., 9., 125., 140., 142. ve 155. maddelerine,

aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

III - YASA METİNLERİ

A - İtiraz Konusu Yasa Kuralları

1 - 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun;

- a) "Genel kanun niteliği" başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"MADDE 3.- (1) Bu Kanunun genel hükümleri diğer kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanır."

- b) "Cumhuriyet savcısının karar verme yetkisi" başlıklı 23. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir;

"MADDE 23.- (1) Cumhuriyet savcısı, kanunda açıkça hüküm bulunan hallerde bir kabahat dolayısıyla idarî yaptırım kararı vermeye yetkilidir."

- c) "Mahkemenin karar verme yetkisi" başlıklı 24. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir;

"MADDE 24.- (1) Kovuşturma konusu fiilin kabahat oluşturduğunun anlaşılması halinde mahkeme tarafından idarî yaptırım kararı verilir."

- d) "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir;

"MADDE 27.- (1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde,

sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.”

e) “Başvurunun incelenmesi” başlıklı 28. maddesi şöyledir;

“MADDE 28.- (1) Başvuru üzerine mahkemece yapılan ön inceleme sonucunda;

- a) Yetkili olmadığına anlaşılması halinde dosyanın yetkili sulh ceza mahkemesine gönderilmesine,
- b) Başvurunun süresi içinde yapılmadığına, başvuru konusu idarî yaptırım kararının sulh ceza mahkemesinde incelenilecek kararlardan olmadığına veya başvuranın buna hakkı bulunmadığına anlaşılması halinde, bu nedenlerle başvurunun reddine,
- c) (a) ve (b) bentlerinde sayılan nedenlerin bulunmaması halinde başvurunun usulden kabulüne,

Karar verilir.

- (2) Başvurunun usulden kabulü halinde mahkeme dilekçenin bir örneğini ilgili kamu kurum ve kuruluşuna tebliğ eder.
- (3) İlgili kamu kurum ve kuruluşu, başvuru dilekçesinin tebliği tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde mahkemeye cevap verir. Başvuru konusu idarî yaptırıma ilişkin işlem dosyasının tamamının bir örneği, cevap dilekçesi ile birlikte mahkemeye verilir. Mahkeme, işlem dosyasının aslını da ilgili kamu kurum ve kuruluşundan isteyebilir. Cevap dilekçesi, idarî yaptırım kararına karşı başvuruda bulunan kişi sayısından bir fazla nüsha olarak verilir.
- (4) Mahkeme, başvuruda bulunan kişilere cevap dilekçesinin bir örneğini tebliğ eder; talep üzerine veya re’sen tarafları çağırarak belli bir gün ve saatte dinleyebilir. Dinleme için belirlenen günle tebligatın yapılacağı gün arasında en az bir haftalık zaman olmasına dikkat edilir. Dinleme sırasında taraflar veya avukatları hazır bulunur. Mazeretsiz ola-

rak hazır bulunmama, yokluklarında karar verilmesine engel değildir. Bu husus, tebligat yazısında açıkça belirtilir.

(5) Ceza Muhakemesi Kanununun tanıklığa, bilirkişi incelemesine ve keşfe ilişkin hükümleri, bu başvuru ile ilgili olarak da uygulanır.

(6) Dinlemede sırasıyla; hazır bulunan başvuru sahibi ve avukatı, ilgili kamu kurum ve kuruluşunun temsilcisi, varsa tanıklar dinlenir, bilirkişi raporu okunur, diğer deliller ortaya konulur.

(7) Mahkeme, ilgilileri dinledikten ve bütün delilleri ortaya koyduktan sonra aleyhinde idarî yaptırım kararı verilen ve hazır bulunan tarafa son sözünü sorar. Son söz hakkı, aleyhinde idarî yaptırım kararı verilen tarafın kanunî temsilcisi veya avukatı tarafından da kullanılabilir. Mahkeme son kararını hazır bulunan tarafların huzurunda açıklar.

(8) Mahkeme, son karar olarak idarî yaptırım kararının;

- a) Hukuka uygun olması nedeniyle,“başvurunun reddine”,
- b) Hukuka aykırı olması nedeniyle,“idarî yaptırım kararının kaldırılmasına”,

Karar verir.

(9) İki bin Türk Lirası dahil idarî para cezalarına karşı başvuru üzerine verilen kararlar kesindir.”

f)“İtiraz yolu” başlıklı 29. maddesi şöyledir;

“MADDE 29.- (1) Mahkemenin verdiği son karara karşı, yargı çevresinde yer aldığı ağır ceza mahkemesine itiraz edilebilir. Bu itiraz, kararın tebliği tarihten itibaren en geç yedi gün içinde yapılır.

(2) İtirazla ilgili karar, dosya üzerinden inceleme yapılarak verilir.

(3) Mahkeme, her bir itirazla ilgili olarak“itirazın kabulüne” veya“itirazın reddine” karar verir.

(4) Mahkemenin verdiği karar taraflara tebliğ edilir. Vekil olarak avukatla temsil edilme halinde ayrıca taraflara tebligat yapılmaz.

(5) İdarî yaptırım kararının ağır ceza mahkemesi tarafından verilmesi halinde bu karara karşı itiraz mercii en yakın ağır ceza mahkemesidir.”

g) Geçici 2. Madde şöyledir;

“GEÇİCİ MADDE 2.- (1) Bu Kanun hükümleri, yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla idare mahkemelerinde dava açılarak iptali istenen idarî yaptırım kararları hakkında uygulanmaz.”

h) Geçici 3. Madde şöyledir;

“GEÇİCİ MADDE 3.- (1) Daha önce verilmiş olan idarî para cezasına ilişkin kararlara karşı henüz iptal davası açılmamış olmakla birlikte dava açma süresinin geçmemiş olması halinde, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren onbeş gün içinde 27 nci madde hükümlerine göre sulh ceza mahkemesine başvuruda bulunulabilir.”

2 - 5252 sayılı Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun'un 11.5.2005 günlü, 5349 sayılı Yasa ile değiştirilen 7. maddesinin, itiraz konusu (4) numaralı fıkrası şöyledir;

“(4) Bu madde hükmüne göre idari para cezasına karar vermeye Cumhuriyet savcısı yetkilidir.”

B - İlgili Yasa Kuralı

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun ilgili görülen 2. maddesi şöyledir:

“MADDE 2.- (1) Kabahat deyiminden; kanunun, karşılığında idarî yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık anlaşılır.”

C - Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru gerekçelerinde Anayasa'nın Başlangıcı ile 2., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 36., 123., 125., 128., 138., 140., 142., 153. ve 155. maddelerine dayanılmıştır.

IV - İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince değişik tarihlerde yapılan ilk inceleme toplantılarında öncelikle uygulanacak kural sorunu üzerinde durulmuştur.

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesine göre, mahkemeler bakmakta oldukları davalarda uygulayacakları yasa ya da kanun hükmünde kararname kurallarını Anayasa'ya aykırı görürler veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddi olduğu kanısına varırlarsa o hükmün iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurmaya yetkilidirler. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve görevine giren bir dava bulunması ve iptali istenen kuralların da o davada uygulanacak olması gerekmektedir. Uygulanacak yasa kuralları, davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır.

30.3.2005 günlü, 5326 sayılı "Kabahahtler Kanunu" nun 29., Geçici Madde 2 ve Geçici Madde 3 maddelerinin itiraz başvurusunda bulunan Mahkemelerin bakmakta oldukları davalarda uygulanma olanağı bulunmadığından, bu maddelere ilişkin başvuruların Mahkemelerin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE,

Dosyalarda eksiklik bulunmadığından itiraz konusu diğer kurallarla ilgili olarak işin esasının incelenmesine,

OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V - YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMLERİNİN İNCELENMESİ

Esas 2005/72, 2005/108, 2005/123 ve 2005/169 sayılı dosyaların konusunu oluşturan başvurularda yürürlüğün durdurulması istemlerinin koşulları oluşmadığından REDDİNE, OY-BİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

VI - ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararları ve ekleri, işin esasına ilişkin raporlar, itiraz konusu ve ilgili görülen yasa kuralları, dayanan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A - Birleştirme Kararı

30.3.2005 günlü, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun kimi madde, fıkra veya ibareleriyle, 4.11.2004 günlü, 5252 sayılı "Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun" un 11.5.2005 günlü, 5349 sayılı Yasa ile değiştirilen 7. maddesinin (4) numaralı fıkrasının iptali istemiyle yapılan itiraz başvurularına ilişkin olarak 2005/72, 2005/111, 2005/112, 2005/118, 2005/121, 2005/123, 2005/144, 2005/157, 2005/168, 2005/169, 2006/1 ve 2006/14 Esas sayılı davaların, aralarındaki hukuki irtibat nedeniyle 2005/108 Esas sayılı dava ile BİRLEŞTİRİLMESİNE, birleştirilen davaların esaslarının kapatılmasına, esas incelemenin 2005/108 Esas sayılı dosya üzerinden yürütülmesine, OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

B - 5326 Sayılı Yasa'nın 3. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının İncelenmesi

1) Anlam ve Kapsam

Kabahatler Kanunu'nun "Genel kanun niteliği" başlıklı itiraz konusu 3. maddesinde, "Bu Kanunun genel hükümleri diğer

kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanır.” denilmek suretiyle, Kanun’un Birinci Kısımındaki maddelerinin diğer kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanacağı belirtilmiştir.

Madde gerekçesinden, özel kanunlarda dağınık biçimde yer alan idari yaptırımların disiplin altına alınarak, özel kanunlarda kabahat türünden fiillerin tanımlanması ve bu fiiller karşılığında öngörülen idari yaptırımların belirlenmesinin amaçlandığı anlaşılmaktadır. Böylece, Kanun’un bu kısmında düzenlenen amaç ve kapsam, tanım, genel kanun niteliği, kanunilik ilkesi, zaman bakımından uygulama, yer bakımından uygulama, kabahatten dolayı sorumluluğun esasları, yaptırım türleri, soruşturma zamanaşımı, karar verme yetkisi ve kanun yolları başlık veya üst başlığı altında sayılan genel ilkelerin özel kanunlardaki kabahat fiilleri hakkında da uygulanması benimsenmiştir.

Yasa’nın 2. maddesindeki kabahat deyiminden, kanunun karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık anlaşılmaktadır. 16. maddede, kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımlar, idari para cezası ve idari tedbirler olarak belirlenmiştir. İdari tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir.

İtiraz konusu 3. maddede “*Bu Kanununun genel hükümleri diğer kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanır”* denilmektedir. Bu kuralın 2. maddedeki tanımla birlikte incelenmesinden, 5326 sayılı Kanun’un idari yargının görev alanını da kapsadığı anlaşılmaktadır. Ancak, Yasa’nın 19. maddesiyle bu kapsamın daraltılarak, diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için; bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi, işyerinin kapatılması, ruhsat veya ehliyetin geri alınması, kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılmaya kadar saklı tutulmaktadır.

Yasa’nın 27. maddesinin (1) numaralı fıkrasında ise, idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari

yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabileceği belirtilmektedir. Bu kuralın, ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler dışındaki, idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararları için uygulanacağı açıktır.

2) Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

Başvuru kararında, kuralın, hukuk devletinin unsurlarından olan belirlilik ve hukuki güvenlik ilkeleri ve idarenin her türlü eylem ve işleminin idari yargı denetimine tabi tutulması gereği ile bağdaşmadığı bu nedenle Anayasa'nın 2., 125. ve 155. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa'nın 125 maddesinin birinci fıkrasında, "*idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır*"; 140. maddesinin birinci fıkrasında, "*Hakimler ve savcılar adli ve idarî yargı hâkim ve savcıları olarak görev yaparlar*"; 142. maddesinde "*Mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi ve yargılama usulleri kanunla düzenlenir*"; 155. maddesinin birinci fıkrasında da, "*Danıştay, idarî mahkemelerce verilen kanunun başka bir idarî yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merciidir. Kanunda gösterilen belli davalara da ilk ve son derece mahkemesi olarak bakar*" denilmektedir. Bu kurallara göre, Anayasa'da idarî ve adli yargının ayrılığı kabul edilmiştir. Bu ayırım uyarınca idarenin kamu gücü kullandığı ve kamu hukuku alanına giren işlem ve eylemleri idarî yargı, özel hukuk alanına giren işlemleri de adli yargı denetimine tâbi olacaktır. Buna bağlı olarak idarî yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda yasa koyucunun geniş takdir hakkının bulunduğu söylemek olanaklı değildir.

Ceza hukukundaki gelişmelere koşut olarak, kimi yasal düzenlemelerde basit nitelikte görülen suçlar hakkında idari yaptırımlara yer verildiği görülmektedir. Daha ağır suç oluşturan eylemler için verilen idari para cezalarına karşı yapılacak başvurularda konunun idare hukukundan çok ceza hukukunu ilgilendirmesi nedeniyle adli yargının görevli olması doğaldır.

Ancak, idare hukuku esaslarına göre tesis edilen bir idari işlemin, sadece para cezası yaptırımını içermesine bakılarak denetiminin idari yargı alanından çıkarılarak adli yargıya bırakılması olanaklı değildir.

Bu durumda, itiraz konusu kuralla diğer yasalardaki kabahatlere yollama yapılarak, yalnızca yaptırımın türünden hareketle ve idari yargının denetimine tabi tutulması gereken alanlar gözetilmeden, bunları da kapsayacak biçimde başvuru yolu, itiraz, bunlara ilişkin usul ve esasların değiştirilmesi, Anayasa'nın 125. ve 155. maddelerine aykırıdır, Kural'ın iptali gerekir.

İtiraz konusu kural Anayasa'nın 125. ve 155. maddelerine aykırılığı nedeniyle iptal edildiğinden Anayasa'nın 2. maddesi yönünden ayrıca incelenmesine gerek görülmemiştir.

Sacit ADALI ve Mehmet ERTEN bu görüşe katılmamışlardır.

C - 5326 sayılı Yasa'nın 23. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrası ile 5252 sayılı Yasa'nın 7. Maddesinin (4) Numaralı Fıkrasının İncelenmesi

1) Anlam ve Kapsam

Kabahatler Kanunu'nun "Cumhuriyet savcısının karar verme yetkisi" başlıklı 23. maddesinin itiraz konusu (1) numaralı fıkrasında; "*Cumhuriyet savcısı, kanunda açıkça hüküm bulunan hallerde bir kabahat dolayısıyla idari yaptırım kararı vermeye yetkilidir*" denilmektedir. Maddenin (2) ve (3) numaralı fıkralarında ise soruşturma aşamasında bu yetkinin nasıl kullanılacağı düzenlenmektedir.

5252 sayılı Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun'un "Hafif hapis ve hafif para cezalarının idari para cezasına dönüştürülmesi" başlıklı 7. maddesiyle, kanunlardaki "hafif hapis" veya "hafif para" cezası olarak öngörülen yaptırımlar idari para cezasına dönüştürülmüş; itiraz konusu (4) numaralı fıkrada da, "*Bu madde hükmüne göre idari para cezasına karar vermeye Cumhuriyet savcısı yetkilidir*" denilmiştir.

Böylece, daha önceki düzenlemelerde bu çerçevede yer almayan idari yaptırım kararı verme yetkisi Cumhuriyet savcısına da tanınmaktadır. Ayrıca, kanunlarda “hafif hapis” ve “hafif para” cezası öngörülen, ancak anılan Kanun gereğince “idari para cezası”na dönüştürülen yaptırımlarla ilgili olarak karar vermeye de Cumhuriyet savcısı yetkili kılınarak, Kabahatler Kanunu’nun 22., 23. ve 24. maddelerinde belirtilen sisteme bir istisna getirilmiştir.

2) Anayasa’ya Aykırılık Sorunu

Başvuru kararlarında, genel idare esaslarına göre kullanılan idari yaptırım kararı verme yetkisinin, genel idare ve idarenin bütünlüğü ilkelerine aykırı olarak Cumhuriyet savcısına bırakılmasının Anayasa’nın Başlangıcı ile 2., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 123., 125., 128., 138., 140., 142. ve 155. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa’nın 123. maddesinde idarenin, kuruluş ve görevleriyle bir bütün olduğu ve kanunla düzenleneceği, kuruluş ve görevlerin merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayandığı, kamu tüzelkişiliğinin, ancak kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak kurulacağı; “Yargı yolu” başlıklı 125. maddesinin ilk fıkrasında da idarenin her türlü eylem ve işlemine karşı yargı yolunun açık olduğu; 128. maddesinde ise Devletin, kamu iktisadî teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği aslî ve sürekli görevlerin memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görüleceği, belirtilmektedir.

İtiraz konusu kurallar 5326 sayılı Yasa’nın 22., 23. ve 24. maddeleri ve aynı Yasa’nın 3. maddesinin iptal gerekçesi ile birlikte değerlendirildiğinde, Cumhuriyet savcısının kabahat dolayısıyla idari yaptırım uygulamasının istisnaî olduğu, hafif hapis ve hafif para cezasından dönüştürülenler dışında bu konuda asıl yetkinin idareye tanındığı görülmektedir. Cumhuriyet savcısına bu yetkinin tanınması nedeninin görevsizlik kararı verilerek işin uzatılması yerine süratle bitirilmesi

olduğu anlaşıldığından, düzenlemelerin Anayasa'nın 123., 125. ve 128. maddelerine aykırı olmadığı gibi, davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılmasını öngören Anayasa'nın 141. maddesiyle de uyumlu olduğu kanısına varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle iptal istemlerinin reddi gerekir.

Kuralların Anayasa'nın Başlangıcı ile 2., 6., 7., 8., 9., 10., 11, 138., 140., 142. ve 155. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

Sacit ADALI ve Mehmet ERTEN bu karara değişik gerekçe ile katılmışlardır.

D - 5326 sayılı Yasa'nın 24. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının İncelenmesi

1) Anlam ve Kapsam

Kabahatler Kanunu'nun "Mahkemenin karar verme yetkisi" başlıklı 24. maddesinin itiraz konusu (1) numaralı fıkrasında; "*Kovuşturma konusu fiilin kabahat oluşturduğunun anlaşılması halinde mahkeme tarafından idari yaptırım kararı verilir*" denilmektedir.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 2. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (f) bendi uyarınca kovuşturma, iddianamenin kabulüyle başlayıp, hükmün kesinleşmesine kadar geçen evreyi ifade etmektedir. Buna göre, mahkemelerin kabahat nedeniyle idari yaptırım kararı verme yetkisi, yargılama sırasında eylemin kabahat oluşturduğunun anlaşılması halinde söz konusu olabilir. Bu da, isnat edilen suçun niteliğinin değişmesi veya davanın yanlışlıkla açılması, ancak buna ilişkin iddianamenin geri çevrilmemiş olması halinde mümkün olabilir. Bu düzenleme biçimiyle, kovuşturma evresinde fiilin kabahat olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı verilerek dosyanın görevli idari mercii veya cumhuriyet savcısına gönderilmesi yerine, işin süratle sonuçlandırılmasının amaçlandığı anlaşılmaktadır.

2) Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

Başvuru kararında, bir idari işlem olan idari yaptırım kararı verme yetkisinin idare içinde yer almayan mahkemelere bırakılmasının Anayasa'nın Başlangıcı ile 2., 6., 7., 8., 9., 123., 125., 128. ve 138. maddelerine aykırılığı ileri sürülmüştür.

5326 sayılı Yasa'nın 23. maddesinin (1) numaralı fıkrası ile 5252 sayılı Yasa'nın 7. maddesinin (4) numaralı fıkrasına ilişkin gerekçelerin bu kural yönünden de geçerli olması nedeniyle Anayasa'ya aykırı olmadığı sonucuna varılan Kural'ın iptali isteminin reddi gerekir.

Sacit ADALI ve Mehmet ERTEN bu karara değişik gerekçe ile katılmışlardır.

E - 5326 sayılı Yasa'nın 27. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrası ile 28. Maddesinin İncelenmesi

Başvuru kararlarında itiraz konusu kurallarla, idarenin kamu gücünü kullanarak verdiği idari yaptırım kararları nedeniyle çıkan uyuşmazlıkların çözümünün idari yargı yerine adli yargıya bırakılmasının Anayasa'nın Başlangıcı ile 2., 36., 125., 140., 142. ve 155. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Yasa'nın 27. maddesinin (1) numaralı fıkrasında idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararlarına karşı başvuru yeri ve süresi düzenlenmekte; 28. maddesinde ise başvurunun incelenme yöntemi belirtilmektedir.

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun İkinci Kısımında "Çeşitli kabahatler" başlığı altında düzenlenen fiilleri, ağırlıklı olarak 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 526. ve devamı maddelerinde düzenlenmiş olan kabahatler oluşturmaktadır. 5252 sayılı Yasa'nın 7. maddesiyle, çeşitli yasalarda hafif hapis veya hafif para cezası olarak öngörülen yaptırımlar idari para cezasına dönüştürülmüştür. Yaptırımın adının yasa ile "idari" olarak değiştirilmesinin, bu tür yaptırım uygulanacak eylemlerin gerçekte ceza hukuku alanına giren suç olma özelliklerini etkilemeyeceği açıktır.

5326 sayılı Yasa'nın 3. maddesinin iptal gerekçesi doğrultusunda, cezaî karakteri ağır basan bu eylemler açısından verilen idari para cezası ve/veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımlarına karşı başvurunun sulh ceza mahkemesince kanunda belirtilen usule göre incelenmesinde, Anayasa'nın 2., 125. ve 155. maddelerine aykırılık bulunmamaktadır. İtirazın reddi gerekir.

Kuralların Anayasa'nın 36., 140. ve 142. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

Sacit ADALI ve Mehmet ERTEN bu karara farklı gerekçe ile katılmışlar, Şevket APALAK ve Osman Alifeyyaz PAKSÜT ise, "5326 sayılı Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı fıkrasının iptal edilmesi gerektiği" düşüncesiyle bu görüşe katılmışlardır.

VII - İPTAL HÜKMÜNÜN YÜRÜRLÜĞE GİRECEĞİ GÜN SORUNU

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun itiraz konusu 3. maddesinin iptaline karar verilmesiyle meydana gelen hukuksal boşluk kamu yararını olumsuz yönde etkileyecek nitelikte olduğundan, Anayasa'nın 153. maddesi ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 53. maddesi uyarınca, yeni düzenleme yapması için yasama organına süre tanımak amacıyla iptal kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesi uygun bulunmuştur.

VIII - İPTAL NEDENİYLE YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN İNCELENMESİ

30.3.2005 günlü, 5326 sayılı "Kabahatler Kanunu" nun 1.3.2006 günlü, E. 2005/108, K. 2006/35 sayılı kararla iptal edilen 3. maddesine ilişkin iptal hükmünün yürürlüğe girmesinin ertelenmesi nedeniyle, bu maddeye ilişkin yürürlüğün durdurulması isteminin REDDİNE, 1.3.2006 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

IX - SONUÇ

A - 30.3.2005 günlü, 5326 sayılı“Kabahahtler Kanunu”nun;

- 1 - 3. maddesinin Anayasa’ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Sacit ADALI ile Mehmet ERTEN’in karşı oyları ve OYÇOKLUĞUYLA,
- 2 - 23. maddesinin (1) numaralı fıkrasının, Anayasa’ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,
- 3 - 24. maddesinin (1) numaralı fıkrasının, Anayasa’ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,
- 4 - 27. maddesinin (1) numaralı fıkrasının, Anayasa’ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, Şevket APALAK ile Osman Alifeyyaz PAKSÜT’ün karşı oyları ve OYÇOKLUĞUYLA,
- 5 - 28. maddesinin, Anayasa’ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

B - 4.11.2004 günlü, 5252 sayılı“Türk Ceza Kanunununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun”un 11.5.2005 günlü, 5349 sayılı Yasa ile değiştirilen 7. maddesinin (4) numaralı fıkrasının, Anayasa’ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

C - 5326 sayılı Yasa’nın iptal edilen 3. maddesinin doğuracağı hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edici nitelikte görüldüğünden, Anayasa’nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 2949 sayılı Yasa’nın 53. maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları gereğince İPTAL HÜKMÜNÜN, KARARIN RESMİ GAZETE’DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK ALTI AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE, OYBİRLİĞİYLE,

1.3.2006 gününde karar verildi.

Başkan Tülay TUĞCU, Başkanvekili Haşim KILIÇ, Üye Sacit ADALI, Üye Fulya KANTARCIOĞLU, Üye Ahmet AKYALÇIN, Üye Mehmet ERTEN, Üye A. Necmi ÖZLER, Üye Serdar ÖZGÜLDÜR, Üye Şevket APALAK, Üye Serruh KALELİ, Üye Osman Alifeyyaz PAKSÜT

KARŞIOY VE DEĞİŞİK GEREKÇE

30.3.2005 günlü ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinin, 23. maddenin, 24.maddenin ve 27. maddenin (1) numaralı fıkralarının, 28 maddesinin ve 5252 sayılı Kanun'un 5349 sayılı Kanunla değişik 7. maddesinin (4) numaralı fıkrasının incelenmesi;

Başka kanunlardaki kabahatlerle irtibatı sağlayan 3. madde ile ilgili açıklama yapmadan önce, itiraza konu diğer maddeleri de ilgilendirmesi nedeniyle Kabahatler Kanunu'nun yasalaştırılma amacı ve dayandığı temel düşünce üzerinde durulması gerekmiştir.

Hukuka aykırı ve haksızlık oluşturan bir fiilin suç veya kabahat olarak tanımlanmasında, izlenen suç politikasının etkili olduğu, bu ayırımın nitelik farkı oluşturmadığı, haksızlıklar arası nicelik farkına dayanan bir işlemi ifade ettiği, kabahatleri suç olmaktan ve ceza kanunlarının kapsamı dışına çıkarmak eğiliminin bir sonucu olarak da özel kanunlarda bazı fiiller karşılığında idari yaptırımlar öngörülerek, bunların idari suçlar olarak tanımlandığı ve öngörülen yaptırımların genelde parasal nitelik taşıdığı, ancak, bu parasal yaptırımın bir ceza hukuku yaptırımı olan adli para cezası değil idari para cezası olduğu, aralarında karar veren mercii, yaptırımın infaz sureti, yaptırıma bağlanan kanuni neticeler bakımından önemli farklılıkların bulunduğu, özellikle ekonomik hayata ilişkin düzenlemelerde oldukça sık bir şekilde idari nitelikte ceza yaptırımlarının yer aldığı, bu bağlamda, yürürlüğe konan kanunlarda veya kanun hükmünde kararnamelerde kazuistik hükümlere yer verildiği, bu kazuistik düzenlemeler arasında sistem birliğinin ve ahenğin bulunmadığı, bu nedenle idari nitelikteki yaptırımlarla ilgili olarak genel bir kanuna ülkenin büyük çapta ihtiyacının olduğu, bu düşüncelerle idari yaptırımları gerektiren fiiller, yani kabahatler açısından kanunilik ilkesi, zaman bakımından uygulama ve sorumluluk esasları, zaman aşımı, idari yaptırımların hukuki niteliği, çeşitleri ve sonuçları, bu yaptırımların yerine getirilmesi rejiminin düzenlenmesi gerektiği, Kabahatler Kanunu'nu tasarısının genel gerekçesinde ifade edilmiştir.

Yasa koyucu, aralarında sistem birliği ve uyum bulunmayan özel kanunlardaki çeşitli fiiller karşılığında öngörülen idari yaptırımlar ile suç olmaktan çıkartılmak istenen kabahat fiillerinin, genel nitelikli bir kanunla düzenlenmesinde kamu yararı görmüş ve bu düşünceyle de kabahatler karşılığında öngörülen idari yaptırım kararlarının, bir idari işlem olmasından çok cezalandırma amacı baskın ve ceza hukukunun genel ilkeleriyle daha yakın ilişki içinde olan bir hukuki işlem olduğunu kabul ederek, bunlara uygulanacak genel hükümler yanında, kabahatler karşılığında öngörülen idari para cezası ile mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararlarına karşı idari yargı yerine ceza mahkemesine başvurulabilmesini mümkün kılan hükümlerin bulunduğu Kabahatler Kanunu'nu yasalaştırmıştır.

İşlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı kimsenin cezalandırılmayacağına, ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirlerinin kanunla konulacağına, mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi ve yargılama usullerinin kanunla düzenleneceğine ilişkin, Anayasa'nın 38. ve 142. maddelerinde belirtilen ilkelere ve ceza hukukunun genel prensiplerine uygun olmak koşuluyla, bu tür düzenlemelerin yasa koyucu tarafından yapılabileceğinde duraksama bulunmamaktadır. Buna göre, idari yaptırım kararlarının ağırlıklı olarak cezalandırma amacı taşıdığını gözeten yasa koyucunun, söz konusu Kanun'da uygulamaya yönelik diğer genel hükümlerle birlikte, idari yaptırım kararlarına karşı ceza mahkemesine başvurmayı öngörmesi, ona Anayasa tarafından tanınan yasama yetkisinin gereği ve kaçınılmaz sonucu olduğunda kuşku yoktur. Kabahat fiilinin, ceza hukukunun genel ilkeleriyle ilişki içinde olduğunun baştan kabul edilmesi, ona ve idari yaptırım kararlarına karşı yapılacak itirazları idari yargı dışına taşıyan temel düşüncedir. O nedenle Anayasa'da yer alan idari yargı ayırımına ilişkin düzenlemelerin, ceza mahkemesinin yetkilendirilmesini düzenleyen kuralla ilişkilendirilmek veya onlara aykırı görmek olanaksızdır. Diğer taraftan, böyle bir düzenlemeyi Anayasa'ya aykırı kılan, Anayasa'da engelleyici veya buyurucu bir başka kural da bulunmamaktadır.

İtiraz konusu 3. maddede ise, “*Bu Kanunun genel hükümleri diğer kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanır*” denilmektedir.

Bu maddeyle Kabahatler Kanunu’nda yer alan ve “ceza mahkemesini yetkili kılan düzenlemenin de içinde olduğu genel hükümlerin”, “özel kanunlardaki kabahatler” için de uygulanacağı hüküm altına alınmış, böylece yasa koyucunun amacına uygun şekilde uygulamada birlik ve ahenk sağlanarak, hukuk güvenliği tesis edilmiştir.

Kabahatler Kanunu’nda yer alan ve bir kısım hükümlerine yönelik Anayasa’ya aykırılık itirazları da çoğunluk tarafından yerinde görülmeyle reddedilen “genel hükümlerin”, diğer kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanmasını sağlamaktan başka işlevi olmayan itiraz konusu 3. madde Anayasa’ya aykırı değildir.

Aynı gerekçelerle 30.3.2005 günlü ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu’nun 3. maddesinin, 23. maddenin, 24. maddenin ve 27. maddenin (1) numaralı fıkraları, 28. maddesi ve 5252 sayılı Kanun’un 5349 sayılı Kanunla değişik 7. maddesinin (4) numaralı fıkrası Anayasa’ya aykırı bulunmamaktadır.

İtirazların reddi gerekir.

Bu nedenle Kabahatler Kanunu’nun 3. maddesinin iptaline ilişkin çoğunluk kararı ile diğer maddelere yönelik itirazların reddine ilişkin sonuç karara katılmakla birlikte gerekçesine katılmadık.

Üye	Üye
Sacit ADALI	Mehmet ERTEN

AZLIK OYU

5326 sayılı Yasa’nın 3. maddesi; Anayasa ile belirlenmiş idari yargının görev alanının gözetilmemesi gerekçesiyle Anayasa Mahkemesi’nce iptal edilmişse de, yargı yerlerini gösteren görevle ilgili kuralların yorumlarla değerlendirilmesi ve

kapsamının belirlenmesi olanaksız ve duraksamalar doğmasına nedendir. Başka bir aktarımla, uyuşmazlıkların görüleceği yargı yerlerinin açıklıkla ve kuşkuya yer bırakmadan yasalarda gösterilmesi gerekir. Bu bakımdan, idari uğraşla ilgili ve idari işlem niteliğindeki idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararlarına karşı, Anayasal yargı ayrılığı kurallarına özen gösterilmeksizin adli yargı yerinin görevli kılınması sonucu veren düzenleme; gerek bu biçimi ve gerekse yeni yasalaşma sürecinde de etkisi görülecek konumuyla Anayasa'nın 125., 140. ve 155. maddelerine aykırıdır.

Kuralın iptali gerekeceği oyuyla, kararın, 5326 sayılı Yasa'nın 27. maddesinin birinci fıkrasıyla ilgili kısmına karşıyım.

Üye

Şevket APALAK

KARŞIOY YAZISI

5326 sayılı Yasa'nın 27. maddesinin (1) numaralı fıkrasının Anayasa'ya aykırı olduğu yolundaki itirazın reddine ilişkin çoğunluk görüşüne, aşağıdaki nedenlerle katılmıyorum.

Ceza hukukunda, kişinin kendisi hakkındaki suçlamadan haberdar olması, savunmasını yapması ve cezanın, ondan sonra verilmesi, temel ilkedir. İdare tarafından, kamu düzeninin korunması, kişilerin mevzuata uymalarının sağlanması amacıyla uygulanan yaptırımlarda ise ceza hukukunun bu temel kuralı, devlet ve toplum hayatının mahiyeti icabı geçerli olmakta; kişi, çoğu kez haberi olmadan yaptırıma uğramakta, ancak buna itiraz edebilmektedir. Bu itiraz imkanının güvencesi, idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğunu belirten, Anayasa'nın 125. maddesi ve yargı yeri de idari yargıdır.

765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 526. ve devamı maddelerinde düzenlenmiş olan fiillerin, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun İkinci Kısmı'nda "Çeşitli kabahatler" başlığı altında yeniden düzenlenmesi ve bunlara idari para cezası ve

rilmesinin öngörülmesi ile, bu eylemler artık ceza hukukunun kapsamı dışına çıkartılmış olmaktadır. Zira yaptırımın uygulanmasındaki yöntem, ceza hukuku ilkelerine değil idare hukuku ilkelerine göre düzenlenmektedir. Kabahat sayılan eylemlerde bulunan kişilere yaptırım uygulanmadan, yani idari para cezası verilmeden önce hakim huzurunda savunma olanağı tanınmaması ve idari işlem niteliğinde para cezası kesilmesi, çoğunluk kararında belirtildiğinin aksine, eylemlerin cezai niteliğinin tamamen ortadan kalktığını göstermektedir.

Ceza değil idari işlem niteliğinde olan idari yaptırımların, Türk hukuk sisteminin kökleşmiş kurumları ve Anayasa kuralları gereğince, idari yargı denetimine tabi olması gerekir. Adli yargının görev alanını, idari yargı aleyhine genişleten, idari para cezalarına karşı itirazların ceza mahkemesince incelenmesini öngören yasa kuralı, Anayasa'nın 2., 125. ve 155. maddelerine aykırıdır. Bu nedenle iptali gerekir.

Üye

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Yargıtay Uygulaması :

“**Sanığın** eski ve kullanılmış makineleri, yeni ve kullanılmamış olarak beyan edip ithal etmek şeklinde gerçekleşen eylemi, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 3/11 inci maddesinde düzenlenen ithali izne bağlı eşyayı, izin almaksızın ithal etme kabahatine dönüşmüştür. Dava konusu eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilmelidir.” (Yar. 7CD, 26.12.2007, 20156/11622) (Yar. 7CD, 04.02.2008, 23631/695) (YKD, 4/2008)

Gerekçe :

Özel kanunlarda çeşitli fiiller karşılığında idarî yaptırımlar öngörülürken; çoğu zaman, bu yaptırımların yerine getirilmesi, bunlara bağlanan hukukî sonuçlar, zamanaşımı, tekerrür, özellikle idarî para cezası türündeki yaptırımın yerine getirilmesi, bu suretle oluşan malî kaynağın kullanılma biçimi gibi hususlarda da kazuistik hükümlere yer verilmektedir.

Sistemden yoksun bu kazuistik düzenlemelerin önüne geçebilmek bakımından, ayrıca hukuk uygulamasında birliği ve hukuk güvenliğini sağlamak için; özel kanunlarda sadece kabahat türünden fiillerin tanımlanması ve bu fiiller karşılığında öngörülen idarî yaptırımların belirlenmesiyle yetinilmelidir.

Bu itibarla, Tasarıda belirlenen genel ilkelerin, özel kanunlarda tanımlanan kabahatler hakkında da uygulanmasının temin edilmesi gerekmiştir.

5560 sayılı Yasanın Gerekçesi:

Maddeyle, 5326 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi değiştirilmiştir. Kabahatler Kanununun 3 üncü maddesinin yürürlükte olan metnine göre, bu Kanunun genel hükümleri diğer kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanacaktır. Bunun sonucu olarak Kabahatler Kanununun kanun yoluna ilişkin hükümleri diğer kanunlarda yer alan idarî para cezasını gerektiren bütün fiiller açısından da uygulanabilecektir. Ancak, bu uygulama, üst kurullar tarafından verilen idarî para cezalarına ilişkin olarak yargı yolu bakımından bir tartışmaya neden olmuştur. Üst kurullar tarafından belli sektörlerdeki faaliyetlerin denetlenmesi bağlamında yüksek meblağlarda idarî para cezaları verilebilmektedir. Bu itibarla, madde metninde, özellikle üst kurullara ilişkin kanunlarda bu kurulların vereceği idarî para cezalarına karşı ilk derece mahkemesi olarak Danıştaya gidilebilmesine imkân tanıyan bir düzenleme yapılmıştır.

KANUNÎLİK İLKESİ

MADDE 4.- (1) Hangi fiillerin kabahat oluşturduğu, kanunda açıkça tanımlanabileceği gibi; kanunun kapsam ve koşulları bakımından belirlediği çerçeve hükmün içeriği, idarenin genel ve düzenleyici işlemleriyle de doldurulabilir.

(2) Kabahat karşılığı olan yaptırımların türü, süresi ve miktarı, ancak kanunla belirlenebilir.

Maddenin Yorumu :

Maddenin içeriğini şu şekilde sistemleştirebilirim :

1. Kabahatler yasalarda tanımlanabilecektir. Birinci yol budur. Kabahatler Yasası bunu yapmıştır. Ayrıca özel yasalar da, düzenledikleri alanlarla ilgili olarak, kabahatlere yer verebilirler.
2. İkinci yol, idarenin genel ve düzenleyici işlemlerle kabahatleri düzenlemesidir. Bu konuda madde bir sınırlandırma yapmaktadır. O sınırlandırma şudur: İdare, kanunun kapsam ve koşulları bakımından belirlediği çerçeve hükmün içeriğini dikkate alınarak ancak genel ve düzenleyici işlemlerle kabahatler öngörebilir. Örnek: bir yönetmelikle, bir büyükşehir belediye başkanlığının kabahatler öngörmesi.

Maddede yer alan ve dikkate alınması emredilen, “kanunun kapsam ve koşulları bakımından belirlediği çerçeve hükmün içeriği” ibaresinin adresi, yasanın 1. maddesidir. Maddede yer alan, “toplum düzenini, genel ahlâkı, genel sağlığı, çevreyi ve ekonomik düzeni korumak amacı”, bu konudaki çerçeveyi çiz-

mektedir. Bu yolla ancak bu sınırlar içinde mütalaa edilebilecek olan normlara yer verilebilir. Bu husus yakın incelemeye alındığında, geniş bir alanı kapsadığı dikkati çekmektedir. Bu hükümde yer alan, “toplum düzeni” ibaresi, yönetmelikler ya da tüzükler yoluyla kabahatleri düzenleme alanını hayli genişletmektedir.

3. Maddenin 2. fıkrası, kabahatlerin yasallığı ilkesine açıklık getirmektedir ve bir ilke koymaktadır: Kabahat karşılığı olan yaptırımların türü, süresi ve miktarı, ancak kanunla belirlenebilir. Bu husus idare için kesin bağlayıcılık taşır. Yukarıda açıklamaya çalıştığım gibi, idare genel düzenleyici işlemlerle kabahatleri düzenleyebilir. Ancak bu yetki, toplum düzenini, genel ahlâkı, genel sağlığı, çevreyi ve ekonomik düzeni korumak amacı ile sınırlı olduğu kadar, kabahat karşılığı öngörülecek olan yaptırımların türü, süresi ve miktarı açısından bir yasada yer alması ile de sınırlıdır. Başka bir anlatımla, idare yönetmelik ya da tüzükle kabahat koyma yetkisini kullanabilecektir. Fakat yaptırım türü, süre ve miktarın mutlaka bir yasada yer alması kaçınılmazdır. Bu kapsam ve içerikte bir düzenlemenin yasada yer almadığı bir durumda, idare genel düzenleyici işlemlerle kabahat koyamaz; bu hukuka aykırı olur.

Yasa koyucunun bu tavrı, toplumda düzeni kurmak amacı çerçevesinde, cezalandırma hakkını kullanmak açısından değerlendirildiğinde, bunun yasal temelinin olması zorunluğu ile açıklanabilir. Yasanın idareye getirdiği bu sınırlama, yöneten-yönetilen ilişkisi içinde, temel hak ve özgürlüklere saygı ile bağlantılıdır. Çağdaş devlet, cezalandırma hakkını kullanırken, bireyin hak ve özgürlüklerine saygılı olmak zorundadır. Bu saygı, maddede açıklanan yasallık ilkesi ile temellendirilir ve ortaya çıkar. Aksi takdirde, bireyin hangi fiilinden ötürü bir kabahat işlemiş olmayı bilmemek ve cezalandırılmak gibi istenmeyen bir sonuçla karşılaşması söz konusu olur. Hukuka bağlı devlette böyle bir sonuç ortaya çıkamaz. Bu eşyanın tabiatına aykırı olur.

Uygulama açısından yapılacak bir gözlemde, idare kabahat koyma ve cezalandırma yetkisi kullanırken, en önemli nokta bir yasayla idarenin kabahat koyabileceğinin öngörülmesi, ayrıca kabahatlere uygulanacak olan yaptırımlar, süreler ve miktarların bu yasada öngörülmesidir. Kısaca belirtilmesi gereken tablo şöyle olmak gerekir: İlkın çerçeve yasa çıkarılacaktır, sonra idare kabahatleri koyabilecektir.

Örnek: Çevrenin korunması için çıkarılacak olan bir yasa-da, çevreye zarar vermenin ya da çevrenin güvenliğini tehlikeye düşürmenin cezalandırılacağı, norm/normlarla belirlenecektir. Daha sonra bu fiillere uygulanacak olan yaptırımların türleri, süreleri ve miktarları da yasada yer alacaktır.

Orman idaresi, çıkaracağı bir yönetmelikle, sözgelimi piknik alanı dışında ateş yakmayı cezalandırabilecektir.

Yargıtay Uygulaması:

Yargıtay

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/213

Karar No : 2015/432

Tebliğname No : KYB - 2015/10081

Sayaç harici tesisattan su bağlamak eyleminden dolayı Ali Özkaytan hakkında, Gaziantep Su ve Kanalizasyon İdaresi Tarifeler Yönetmeliğinin 35. maddesi uyarınca 694,00 Türk lirası kaçak su bedelinin tahsiline dair Gaziantep Su ve Kanalizasyon İdaresi (GASKİ) Genel Müdürlüğü Abone İpleri Dairesi Başkanlığı Kaçak Kontrol Şube Müdürlüğünün 06/02/2014 tarihli ve A/074769 sayılı tutanağına yönelik itirazın kabulüne ilişkin Gaziantep 2. Sulh Ceza Mahkemesinin 08/04/2014 tarihli ve 2014/599 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığının 30.12.2014 gün ve 78204 sayılı kanun yararına bozma istemini içeren yazısı ekindeki dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 22.01.2015 gün ve KYB. 2015/10081 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Anılan ihbarnamede;

Dosya kapsamına göre; 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun kanunilik ilkesi başlıklı 4. maddesindeki, "Hangi fiillerin kabahat oluşturduğu, kanunda açıkça tanımlanabileceği gibi; kanunun kapsam ve koşulları bakımından belirlediği çerçevede hükmün içeriği, idarenin genel ve düzenleyici işlemleriyle de doldurulabilir. Kabahat karşılığı olan yaptırımların türü, süresi ve miktarı, ancak kanunla belirlenebilir", hükmü ile Aynı Kanun'un 17/2. maddesinde yer alan "İdarî para cezası, kanunda alt ve üst sınırı gösterilmek suretiyle de belirlenebilir. Bu durumda, İdarî para cezasının miktarı belirlenirken işlenen kabahatin haksızlık içeriği ile failin kusuru ve ekonomik durumu birlikte göz önünde bulundurulur", hükmü gereğince, idari para cezasının Kanunla düzenlenmesi gerektiği, münnet kaçak su eylemi için uygulanan bedelin ise mahiyeti itibarı ile idari para cezası olmadığı ve davanın hukuki mahiyette bulunduğu, 5326 sayılı Kanun'un 28/1-b. maddesi gereğince, başvuru konusu idari yaptırım kararının sulh ceza mahkemesinde incelenebilecek kararlardan olmadığı veya başvuranın buna hakkı bulunmadığının anlaşılması hâlinde, başvurunun reddine karar verilir hükmüne ve kamu düzenine ilişkin görev kurallarına göre, başvurunun reddine karar verilmesi gerekirken, yargılamaya devamla itiraz eden hakkında davanın esasına ilişkin yazılı şekilde karar verilmesinde isabet görülmediği gerekçesiyle 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 309. maddesi uyarınca anılan kararın kanun yararına bozulması isteminde bulunulmakla gereği görüşülüp düşünüldü;

Kanun yararına bozma konusu yapılan eylemin, şebeke suyunu kuyu tesisatına bağlayarak sayaç harici kullanım olması karşısında; abonelik esasına göre yararlanılabilen suyun sahibinin rızası olmaksızın ve tüketim miktarının belirlenmesini engelleyecek şekilde tüketilmesi eyleminin 5237 sayılı TCK'nun 163. madde 3. fıkrasında yazılı suçu oluşturacağı, zararın giderilmesinin de aynı Kanunun 168. madde 5. fıkrası uyarınca etkin pişmanlık olarak değerlendirilebileceği, 5393 sayılı Belediyeler Kanununun 15/1-d maddesinde vergi, resim

ve harç dışındaki özel hukuk hükümlerine göre tahsili gereken doğal gaz, su, atık su ve hizmet karşılığı alacakların tahsilini yapmak veya yaptırmak yetkisinin belediyelere verildiği, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun ücrete tabi işler başlıklı 97. maddesinde "Belediyeler bu Kanunda harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet (...) için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaya yetkilidir. Belediye'ye tekel olarak verilmiş işler kendi özel hükümlerine tabidir." hükmünün yer aldığı, Gaziantep Su ve Kanalizasyon İdaresi Tarifeler Yönetmeliğinin 32/ 1- d maddesinde de tahakkuk ettirilen kaçak su bedeli nedeniyle abonenin öncelikle idareye başvurması gerektiğinin belirtilmesi dikkate alınarak, muterizin haksız eylem niteliğindeki kaçak su cezasına karşı öncelikle Gaziantep Su ve Kanalizasyon İdaresi (GASKİ) Genel Müdürlüğüne başvurması, sonuç alamadığı takdirde hukuk mahkemeleri nezdinde dava yoluyla uyuşmazlığın çözümlenmesi yoluna gitmesi gerektiği, mevcut olayda ise Kabahatler Kanunu kapsamında verilebilecek idari para cezasının bulunmaması nedeniyle bu Kanun hükümlerinin uygulanamayacağı ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın kanun yararına bozma istemine dayanan ihbarname içeriği bu nedenlerle yerinde görüldüğünden, Gaziantep 2. Sulh Ceza Mahkemesinin 08/04/2014 tarihli ve 2014/599 değişik iş sayılı kararının CMK'nun 309/4 maddesi uyarınca aleyhe tesir etmemek üzere **BOZULMASINA,16.04.2015** günü oybirliğiyle karar verildi.

Gerekçe :

Madde metninde, suçta kanunilik ilkesine nazaran, kabahatler açısından daha esnek bir sistem kabul edilmiştir. Buna karşılık, ikinci fıkrada, idarî yaptırımlar açısından, cezada kanunilik ilkesine paralel bir hükme yer verilmiştir.

ZAMAN BAKIMINDAN UYGULAMA

MADDE 5.- (1) 26.9.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun zaman bakımından uygulamaya ilişkin hükümleri kabahatler bakımından da uygulanır. Ancak, kabahatler karşılığında öngörülen idarî yaptırımlara ilişkin kararların yerine getirilmesi bakımından derhal uygulama kuralı geçerlidir.

(2) Kabahat, failin icraî veya ihmali davranışı gerçekleştirdiği zaman işlenmiş sayılır. Neticenin oluştuğu zaman, bu bakımdan dikkate alınmaz.

Maddenin Yorumu :

Madde, kabahatlerde zaman bakımından uygulama sonuçlarını yeni TCK'da öngörülen kurallara bağlamıştır. Bu nedenle TCK'nın 7. maddesi dikkate alınmak zorundadır.

TCK'nın 7. maddesi şöyledir:

“Zaman bakımından uygulama

- (1)** İşlendiği zaman yürürlükte bulunan kanuna göre suç sayılmayan bir fiilden dolayı kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz. İşlendikten sonra yürürlüğe giren kanuna göre suç sayılmayan bir fiilden dolayı da kimse cezalandırılmaz ve hakkında güvenlik tedbiri uygulanamaz. Böyle bir ceza veya güvenlik tedbiri hükmolünmüştü infazı ve kanunî neticeleri kendiliğinden kalkar.
- (2)** Suçun işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanun ile sonradan yürürlüğe giren kanunların hükümleri farklı ise, failin lehine olan kanun uygulanır ve infaz olunur.

- (3) Güvenlik tedbirleri hakkında, infaz rejimi yönünden hüküm zamanında yürürlükte bulunan kanun uygulanır.
- (4) Geçici veya süreli kanunların, yürürlükte buldukları süre içinde işlenmiş olan suçlar hakkında uygulanmasına devam edilir.“(geniş bilgi için, Yurtcan, Yeni TCK ve Yorumu, 2. Bası, 2006).

Bu hüküm kabahatler yönünden yorumlanırken, yasanın 4. maddesinde yer alan ilkeler ve sonuçlar dikkate alınmak zorundadır. Yasakoyucu, zaman bakımından uygulama konusunda TCK ile bağlantıyı kurmuştur, fakat kabahatlerin özelliklerini dikkate alarak 4. maddede özel normlara yer vermiştir. Kabahatler Yasası TCK'ya oranla özel yasa niteliği taşıdığı içindir ki, zaman bakımından uygulamada dikkate alınacaktır. Bu konuda 4. madde altında yaptığım açıklamalar incelenmelidir.

Bu nokta, kendini 5. maddedeki düzenlemede de göstermektedir, çünkü yasa koyucu bu maddede önemli bir istisnaya yer vermektedir. Bu istisna şudur: Kabahatler karşılığında öngörülen idarî yaptırımlara ilişkin kararların yerine getirilmesi bakımından derhal uygulama kuralı geçerlidir. Bu istisna nasıl yorumlanacaktır? Bu konuda madde gerekçesinde bir açıklık yoktur.

Kanımca şöyle düşünmek uygun olur: İlk, istisna kabahatlere uygulanacak olan yaptırımların yerine getirilmesi ile ilgilidir; yani infaza ilişkin bir normdur. Yasakoyucu infaz yönünden ilkeyi koyarken, bir temel sonucu öngörmüştür. Bu temel sonuç, derhal uygulama kuralıdır. Hukukun tüm dallarına egemen olan derhal uygulama kuralı şudur: Bir hukuk normu yürürlüğe girdiğinde, uygulanabilecek olan tüm olaylara uygulanır. Bu normun lehte ya da aleyhte olmasına bakılmaz.

Bu ilke kabahatlere uygulandığında, şöyle düşünmek uygun olur: Olayda, bir kabahatten ötürü bir yaptırımın uygulanmasına karar verilmiştir, fakat infaz gerçekleşmemiştir. Bu aşamada yeni norm yürürlüğe girmiştir. Bu norm, normun yürürlüğünden önce işlenmiş olan kabahat fiiline uygula-

nacaktır. Yeni norm, kabahatin yaptırımını hafiflettiğinde, bu“hafif” yaptırım uygulanacaktır. Aksine, norm yaptırımı ağırlaştırdığında, yeni“ağır” norm geçmişteki olaya uygulanacaktır. Bu istisnanın öngördüğü temel sonuç şudur: Kabahatlerde lehte olan hüküm uygulaması yoktur. Bu sonuç Anayasanın 38 inci maddesi ile de uyusmaktadır, çünkü maddede yalnızca“suç”tan söz edilmektedir.

Maddenin 2. fıkrasında yer alan,“Kabahat, failin icraî veya ihmali davranışı gerçekleştirdiği zaman işlenmiş sayılır. Neticenin oluştuğu zaman, bu bakımdan dikkate alınmaz.“biçimindeki hüküm, ceza hukukunun bir temel ilkesini kabahatler yönünden terk etmektedir. Ceza hukuku, istisnalar dışında, faili suçun neticesi gerçekleştiğinde, suçun tam cezası ile cezalandırır. Ayrıca suç, neticenin gerçekleştiği zamanda işlenmiş sayılır. Bu sonuç, yasanın zaman bakımından uygulanması açısından büyük önem taşır. Bir olayda önceki-sonraki yasa değerlendirmesi yapılmak gerekirse, bu neticenin gerçekleştiği zamandaki yasa dikkate alınarak yapılır.

Madde, bu sonucu ortadan kaldırmıştır. Yasakoyucu, kabahatler açısından hareketi esas almış, hareket gerçekleştiğinde, failin hareketi gerçekleştirdiği zamanki norma göre cezalandırılmasını öngörmüştür. Bu hareket icrai ya da ihmali bir hareket olabilir. Bunlar arasında cezalandırma yönünden fark yoktur. Ancak bu hareketlerin neticesinin gerçekleşme anı, zaman bakımından uygulama açısından önem taşımamaktadır.

Anlatmaya çalıştığım bu hususlar yanlış anlamaya neden olmamalıdır. İnceleme konusunu oluşturan istisna, yalnızca zaman bakımından uygulamaya ilişkindir. Bunun dışında, failin işlediği kabahatten ötürü cezalandırılması, verilecek cezanın belirlenmesi yönünden konuyu ele alan bir düzenleme değildir.

Gerekçe :

Maddenin birinci fıkrasında, zaman bakımından uygulama ile ilgili olarak yeni Türk Ceza Kanununun zaman bakımından

uygulamaya ilişkin hükümlerinin kabahatler bakımından da uygulanabileceği vurgulanmıştır. Ancak, idarî yaptırımların yerine getirilmesi bakımından derhal uygulama kuralı kabul edilmiştir.

İkinci fıkrada, zaman bakımından uygulama kurallarının uygulanmasıyla ilgili sınırlayıcı bir hükme yer verilmiştir. Buna göre, kabahatin ne zaman işlendiğini belirleme açısından, neticenin meydana geldiği zaman değil, münhasıran fiilin gerçekleştiği zaman dikkate alınmalıdır.

YER BAKIMINDAN UYGULAMA

MADDE 6.- (1) 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun yer bakımından uygulamaya ilişkin 8 inci maddesi hükümleri, kabahatler bakımından da uygulanır. Ancak, kanunlarda aksine hüküm bulunan haller saklıdır.

Maddenin Yorumu :

Yasanın yer bakımından uygulama kuralı, TCK'nın 8. maddesi ile paralellik kurularak düzenlenmiştir.

Dikkati çeken husus, yasalardaki aksine hükümlerin saklı tutulmasıdır. Bunun anlamı, bu özel normlar 8. maddenin önüne geçecektir.

TCK'nın 8. maddesi şöyledir :

“Yer bakımından uygulama

- (1) Türkiye’de işlenen suçlar hakkında Türk kanunları uygulanır. Fiilin kısmen veya tamamen Türkiye’de işlenmesi veya neticenin Türkiye’de gerçekleşmesi hâlinde suç, Türkiye’de işlenmiş sayılır.
- (2) Suç;
 - a) Türk kara ve hava sahaları ile Türk karasularında,
 - b) Açık denizde ve bunun üzerindeki hava sahasında, Türk deniz ve hava araçlarında veya bu araçlarla,
 - c) Türk deniz ve hava savaş araçlarında veya bu araçlarla,
 - d) Türkiye’nin kıt’a sahanlığında veya münhasır ekono-

mik bölgesinde tesis edilmiş sabit platformlarda veya bunlara karşı,

İşlendiğinde Türkiye’de işlenmiş sayılır.”

TCK’nın 8. Maddesinin Yorumu:

Ceza yasasının yer bakımından uygulanmasında mülkîlik(ülkesellik) ilkesi korunmuştur. Böylece Türkiye’de işlenen tüm suçlara, failin ve mağdurun vatandaşlığına bakılmaksızın, yasanın uygulanması hüküm altına alınmıştır.

Ayrıca Türk ülkesinin anlamı, kara ve hava sahaları ile kararları olarak açıklanmıştır.

Bunun dışında, 1 ilâ 10 Mart 1988 tarihlerinde Roma’da toplanan“Denizde Seyrüsefer Güvenliğine Karşı İşlenen Yasa Dışı Eylemlerin Önlenmesi Hususundaki Konferans” sonunda Ülkemizin“Deniz Seyrüsefer Güvenliğine Karşı İşlenen Yasa Dışı Eylemlerin Önlenmesi” ve“Kıta Sahaneliğindeki Sabit Platformların Güvenliğine Karşı İşlenen Kanuna Aykırı Eylemlerin Önlenmesi”ne ilişkin protokolü imzalamış bulunması nedeniyle Türkiye’nin kıta sahanlığında veya münhasır ekonomik bölgesinde tesis edilmiş sabit platformlarda veya bunlara karşı işlenen suçların da Türk ülkesinde işlenmiş suç sayılacağına dair olan hüküm, (d) bendi olarak yasaya konulmuştur.

Gerekçe :

Madde metninde, kabahatler açısından yer bakımından uygulama ile ilgili olarak yeni Türk Ceza Kanununun 8 inci maddesi hükmüne atıfta bulunulmuştur. Böylece, bu Tasarı hükümlerinin kural olarak ancak Türkiye Cumhuriyeti Devletinin egemenlik alanında işlenen kabahatler açısından uygulanabileceği kabul edilmiştir. Buna karşılık, istisna olarak, ilgili kanunda belli bir kabahatin yurt dışında işlenmesi halinde dahi Türkiye’de idarî yaptırım uygulanabileceğine dair hüküm bulunabilir.

İKİNCİ BÖLÜM
KABAHATTEN DOLAYI SORUMLULUĞUN
ESASLARI
KABAHATİN İHMALİ DAVRANIŞLA
İŞLENMESİ

MADDE 7.- (1) Kabahat, icraî veya ihmali davranışla işlenebilir. İhmali davranışla işlenmiş kabahatin varlığı için kişi açısından belli bir icraî davranışta bulunma hususunda hukukî yükümlülüğün varlığı gereklidir.

Maddenin Yorumu:

Madde, suç genel teorisinin bir temel ilkesini tekrarlamaktadır. Kabahatler de icraî ya da ihmali hareketlerle işlenebilirler.

İcraî hareketle kabahatin işlenmesi, failin gerçekleştirdiği, dış dünyada değişiklik meydana getiren bir fiille, kabahat olarak öngörülen bir ihlale neden olmasıdır.

Kabahatin ihmali hareket sonucu meydana gelmesi için, failin aslında hareketsiz kalması gerekir. Fail bir harekette ihmal göstermelidir. Başka bir anlatımla, fiilen harekete geçmesi gereken fail, bir hareketi yapmamalıdır.

Madde, ihmali hareketle kabahatin işlenmesini, kişinin belli bir icraî davranışta bulunma hususunda hukukî yükümlülüğün varlığının bulunmasına bağlamıştır. Bu sonuç hukuka uygundur, çünkü hukuk sistemi, yasalarda öngörülen istisnalar dışında, kişilere icraî davranışlarda bulunma yükümü yüklemes. Bu yükümlülük, hukukun öngördüğü ve kişiye yüklediği

bir husus olmak gerekir. Bu yükümlülük bir yasadan doğabilir. Yükümlülük, kişilerin özgür iradeleri ile belirledikleri hukuki sonuçlara da dayanabilir; söz gelimi bir sözleşmeden doğabilir. Bu durumlarda kişi icrai hareketle yükümlüdür. Buna aykırı davranmak suretiyle, ihmali harekette bulunan kişi, bu ihmali bir kabahat oluşturduğunda, bundan sorumlu tutulur.

Yasanın kabahatler açısından öngördüğü bu sonuçlar, dar anlamda suçlar için de geçerlidir.

Gerekçe :

Madde metninde, kabahatin hem icraî hem de ihmali davranışla işlenebileceği hususuna açıklık getirilmiştir. Ancak, suçlarda olduğu gibi; ihmali davranışla işlenmiş kabahatin varlığı için, kişi açısından belli bir icraî davranışta bulunma hususunda hukukî yükümlülüğün varlığına vurgu yapılmıştır.

ORGAN VEYA TEMSİLCİNİN DAVRANIŞINDAN DOLAYI SORUMLULUK

MADDE 8.- (1) Organ veya temsilcilik görevi yapan ya da organ veya temsilci olmamakla birlikte, tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenen kişinin bu görevi kapsamında işlemiş bulunduğu kabahatten dolayı tüzel kişi hakkında da idarî yaptırım uygulanabilir.

- (2) Temsilci sıfatıyla hareket eden kişinin bu sıfatla bağlantılı olarak işlemiş bulunduğu kabahatten dolayı temsil edilen gerçek kişi hakkında da idarî yaptırım uygulanabilir. Gerçek kişiye ait bir işte çalışan kişinin bu faaliyeti çerçevesinde işlemiş bulunduğu kabahatten dolayı, iş sahibi kişi hakkında da idarî yaptırım uygulanabilir.
- (3) Kanunun, organ veya temsilcide ya da temsil edilen kişide özel nitelikler aradığı hallerde de yukarıdaki fıkralar hükümleri uygulanır.
- (4) Birinci ve ikinci fıkra hükümleri, organ veya temsilcilik ya da hizmet ilişkisinin dayanağını oluşturan işlemin hukuken geçerli olmaması halinde de uygulanır.

Maddenin Yorumu :

Maddenin gerekçesinde, maddede öngörülen sistematik içinde, tüzel kişiler bünyesinde işlenen kabahatler açısından, tüzel kişilerin ve fiili işleyen gerçek kişilerin cezalandırılmalarının ilkelerine yer verilmiştir.

Bu açıklamalar konuyu aydınlatacak niteliktedir. Ayrıca şu noktalar üzerinde de durulması faydalıdır :

Bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde bir kabahat işlendiğinde:

1. Bu tüzel kişinin organı olan gerçek kişi ya da gerçek kişiler, bu kabahatten dolayı sorumlu tutulurlar ve cezalandırılırlar. Örnek: bir deneğin başkanı ya da yönetim kurulu üyeleri.
2. Bir tüzel kişinin temsilcisi olan gerçek kişi için de yukarıdaki sonuçlar geçerlidir. Temsilcilik yasadan doğabileceği gibi, tüzel kişinin aldığı kararla ve yaptığı görevlendirmeden de doğabilir. Örnek: derneğin müdürü.
3. Bir tüzel kişinin organı ya da temsilcisi olmamakla birlikte, tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenen kişinin bu görevi kapsamında işlemiş bulunduğu kabahatten dolayı, bu gerçek kişi sorumludur. Örnek: dernek bünyesinde fahri olarak hizmet veren kişi.
4. **Maddenin 1. fıkrasına göre**, yukarıda sıralanan 3 varsayım için de geçerli bir sonuç olarak, tüzel kişinin faaliyeti nedeniyle kabahat işlendiği için, tüzel kişi de sorumlu tutulabilir ve cezalandırılabilir. Bu hüküm, mutlaklık taşımamaktadır. Maddenin yazımından bu sonuç çıkmaktadır. Bir olayda hüküm kurulurken, gerçek kişilerin cezalandırılmaları ile yetinilebilecektir. Bu husus takdir yetkisi sınırları içinde kalmıştır. Belirtmem gerekir ki, bu konuda ne yasanın metninde ne de madde gerekçesinde bir açıklık yoktur. Bu konuda yorum kuralları ile bu sonuçları çıkarmış bulunmaktayım.
5. **Maddenin 2. fıkrasında**, bir gerçek kişinin temsilcisi olarak hareket eden bir gerçek kişinin kabahat işlemesi olasılığı düzenlenmiştir. Yasanın bu konuda öngördüğü sonuç, gerçek kişi failin işlediği kabahatten ötürü cezalandırılmasıdır. Bu birinci temel noktadır. Bunun dışında, temsil edilen gerçek kişi de aynı kabahatten ötürü cezalandırılabilir. Yasakoyucu bu konuda müteselsil sorumluluk ilkesini kabul etmemiştir. Bu yaklaşım gerekçede kabahatlerin cezalandırılmasındaki temel düşünce farklılığına dayandırılmıştır.

Bu hüküm de mutlaklık taşımamaktadır; takdir yetkisi içermektedir.

6. **Maddenin ikinci fıkrasındaki bir başka varsayım**, bir gerçek kişinin bir başka gerçek kişinin işinde çalışması ve kabahat işlemesidir. Bu varsayımda da yukarıdaki sonuçlar yasada açıklanmaktadır.
7. **Maddenin 3. fıkrası**, kanunun, organ veya temsilcide ya da temsil edilen kişide özel nitelikler aradığı hallerle ilgilidir. Bu hallerde de yukarıdaki fıkralar hükümleri uygulanacaktır. Özel nitelikler aranması somut olaylara göre farklılıklar gösterebilecektir. Bu konuda ilk akla gelen husus, kişide/kişilerde uzmanlığın aranmasıdır. Uzmanlık, bu uzmanlığı gösteren belgelerle ortaya konulabilecektir; söz gelimi diploma ya da sertifika gibi.
8. **Son fıkrada**, birinci ve ikinci fıkra hükümlerinin, organ veya temsilcilik ya da hizmet ilişkisinin dayanağını oluşturan işlemin hukuken geçerli olmaması halinde de uygulanmasını öngörmüştür. Bunun anlamı şudur: Tüzel kişilerin bünyesinde organ, temsilci ya da hizmet ilişkisi kurulurken yapılan işlemlerin hukuken geçersiz oldukları, kabahat işlendikten sonra ortaya çıkabilir. Bu durumda bu işlemlerin iptali gerekir. Ancak yasanın öngördüğü sonuç, buna rağmen kabahatten ötürü fail/failleri ya da tüzel kişiyi, maddede ilkelere sadık kalarak cezalandırmaktır.

Gerekçe :

Madde metninde, tüzel kişi hakkında da kabahat dolayısıyla idarî yaptırım ve bu bağlamda idarî para cezası uygulanabileceği kabul edilmiştir. Yeni Türk Ceza Kanununun sisteminde tüzel kişi hakkında suç dolayısıyla ceza yaptırımını uygulanamaz. Buna karşılık, idarî para cezasının niteliği ve amacının farklılığı dolayısıyla, bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenen kabahat nedeniyle bu tüzel kişiye de idarî para cezası verilebilecektir.

Tüzel kişi hakkında idarî yaptırım uygulanabilmesi, organ veya temsilci sıfatıyla tüzel kişi adına hareket eden ya da tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde istihdam edilen kişi hakkında da idarî yaptırım uygulanmasına engel teşkil etmez. Bu durumda tüzel kişi ile gerçek kişilere verilen idarî para cezasının tahsili açısından müteselsil sorumluluk da kabul edilemez. İdarî para cezası, bir ceza hukuku yaptırımı niteliği taşıyamamakla birlikte; bir kamu hukuku yaptırımı olması dolayısıyla ve uygulanmasıyla güdülen amacın gerçekleşebilmesi için ancak hakkında uygulanan kişi üzerinde etkili olabilmelidir. Bu bakımdan, Tasarının sisteminde, işlenen kabahat nedeniyle verilen idarî para cezası ile ilgili olarak müteselsil sorumluluk kabul edilmemiştir.

Maddenin bir ve ikinci fıkraları hükümlerinde bu düşünceler esas alınmıştır.

Üçüncü fıkraya göre, suçlardan farklı olarak, iştirak ilişkisinde tek tip faillik sisteminin benimsendiği kabahatlerde, özel faillik niteliğini taşıyan kişinin yanı sıra, bu niteliği taşımayan kişi de, fail olarak sorumlu tutulacaktır.

Dördüncü fıkroda, organ veya temsilci sıfatıyla ya da hizmet ilişkisine dayanarak gerçekleştirilen fiiller açısından özel bir düzenlemeye yer verilmiştir. Buna göre, organ veya temsilcilik ya da hizmet ilişkisinin dayanağını oluşturan işlem herhangi bir nedenle bilahare hukuka aykırı bulunarak iptal edilebilir. Ancak, buna rağmen iptal öncesinde gerçekleştirilen kabahatler açısından bu madde hükümlerine göre idarî yaptırım sorumluluğu devam eder.

KAST VEYA TAKSİR

MADDE 9.- (1) Kabahatler, kanunda açıkça hüküm bulunmayan hallerde, hem kasten hem de taksirle işlenebilir.

Maddenin Yorumu:

Madde, kabahatlerin kasten ve taksirle işlenebilmesi kuralını koymaktadır. Bu kabul, kabahatleri suçlardan ayırmaktadır, çünkü suçlar kural olarak kasten işlenebilir. Yasalar, bir suçun taksirle de işlenebilmesini öngörmek için, bunu açıkça düzenlemek zorundadır. Madde bu ilkedен ayrılmıştır.

Hatta maddenin gerekçesinde konuya açıklık getirmek için, her hangi bir yasanın bir kabahatin taksirle işlenemeyeceğini düzenlemesini öngörmektedir. Böyle bir düzenleme yoksa kural uygulanacaktır.

Konuyla ilgisi nedeniyle, TCK'nın kast ve taksir hükümlerine yer vermek uygun olur:

“Kast

MADDE 21. - (1) Suçun oluşması kastın varlığına bağlıdır. Kast, suçun kanunî tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesidir.

(2) Kişinin, suçun kanunî tanımındaki unsurların gerçekleşebileceğini öngörmesine rağmen, fiili işlemesi hâlinde olası kast vardır. Bu hâlde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda müebbet hapis cezasına, müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda yirmi yıldan yirmibeş yıla kadar

hapis cezasına hükmolunur; diğler suçlarda ise temel ceza üçte birden yarısına kadar indirilir.

21 inci maddenin yorumu:

Madde, ilkin bir temel ilkeyi vurgulamaktadır. Suç, kasten işlenir. Bu nedenle birinci fıkranın ilk cümlesi her ülkenin ceza yasasında yer alması gereken bir normdur. Taksirin ceza hukukunda cezalandırılması, bir istisnadır.

Birinci fıkranın ikinci cümlesinde yer alan kast tanımı hatalıdır. Kastın varlığı için, fail suçu oluşturan fiili bilerek ve isteyerek gerçekleştirmiş olmalıdır. Bu nedenle failin suçun tanımındaki unsurları bilmesi ve istemesinin aranması söz konusu değildir.

İkinci fıkrada olası kast(muhtemel kast) tanımı ve buna bağlanan sonuç yer almaktadır. Olası kastın tanımı şöyle olmak gerekir: Fail sonucu öngördüğü halde, bu sonucun gerçekleşmesi ihtimalini göze alarak hareketi gerçekleştirmişse, olası kast vardır. Gerekçede verilen örnekleri bu çerçevede değerlendirmek gerekir.

Olası kast kavramı yeni TCK'nın yürürlüğünden sonra çok sayıda Yargıtay kararına konu olmuştur. Bu kararların incelenmesi ile kavramın Türk hukukundaki durumu aydınlanacaktır.

Öte yandan olası kast, ceza hukuku doktrin ve uygulamasında ele alınan kast türlerinden biridir; başka kast türleri de vardır ve bunlar üzerinde de tartışmalar söz konusudur. Bu yaklaşımda, yasa koyucunun yalnızca olası kasta maddede yer vermesi uygun bir sonuç değildir. Aslında yapılması gereken şey, yalnızca suçların kasten işlenmesi sonucunun bu maddede açıklanması ile yetinmek, olası kasta maddede yer vermektir.

Olası kast kavramı ile cezada indirim yapılması da maddede öngörüldüğü için, bu kavramın maddede tanımlandığı düşünülmüş ise, cezanın belirlenmesine ilişkin olarak yasada yer alan 61 inci maddeye bu konuda bir norm yerleştirilebilirdi (Bu

konudaki Yargıtay Uygulaması için bkz. Yurtcan, TCK Genel Hükümler, Kasım 2015, 2. Bası, c. 1, md.21)

Taksir

MADDE 22. - (1) Taksirle işlenen fiiller, kanunun açıkça belirttiği hâllerde cezalandırılır.

- (2) Taksir, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla, bir davranışın suçun kanunî tanımında belirtilen neticesi öngörülmeyle gerçekleştirilmesidir.
- (3) Kişinin öngördüğü neticeyi istememesine karşın, neticenin meydana gelmesi hâlinde bilinçli taksir vardır; bu hâlde taksirli suçla ilişkin ceza üçte birden yarısına kadar artırılır.
- (4) Taksirle işlenen suçtan dolayı verilecek olan ceza failin kusuruna göre belirlenir.
- (5) Birden fazla kişinin taksirle işlediği suçlarda, herkes kendi kusurundan dolayı sorumlu olur. Her failin cezası kusuruna göre ayrı ayrı belirlenir.
- (6) Taksirli hareket sonucu neden olunan netice, münhasıran failin kişisel ve ailevî durumu bakımından, artık bir cezanın hükmedilmesini gereksiz kılacak derecede mağdur olmasına yol açmışsa ceza verilmez; bilinçli taksir hâlinde verilecek ceza yarıdan altıda bire kadar indirilebilir.

22 nci maddenin yorumu:

Maddenin birinci fıkrasında taksirden ötürü failin sorumlu tutulacağı ve bunun ancak yasada açıkça belirtilen suçlar açısından mümkün olacağı sonucu, yasada mutlaka yer alması gereken bir normdur.

İkinci fıkrada taksir tanımlanırken, neticenin öngörülebilir ve önlenilebilir bir netice olması gerektiğinin vurgulanması gerekirdi. Bu nedenle tanım eksiktir.

Üçüncü fıkrada bilinçli taksire yer verilmiştir. Bu kavram, 4785 sayılı yasayla önceki TCK'nın 45 inci maddesine eklen-

mişti. Tanım oradan alınmıştır. Ülkemizde özellikle trafik kurallarına uymamaktan ötürü meydana gelen ölüm ve yaralanma olayları dikkate alındığında, bilinçli taksire yasada yer verilmesi ve daha ağır biçimde cezalandırılması, yasal normun sosyal gerçeklik temeline uygun bir sonuçtur.

Dördüncü fıkrada öngörülen sonuç karşısında, beşinci fıkranın ikinci cümlesine gerek yoktur.

Maddenin altıncı fıkrası ceza hukuku alanında insancıl bir yaklaşımı sergilemektedir. Olayda taksirle işlenen bir suç vardır. Bu suçun faili objektif değerlendirmede bu suçtan ötürü cezalandırılmalıdır. Ancak olayda failin kişisel ve ailevi durumu dikkate alındığında, cezalandırılması suç ve ceza politikası açısından uygun bir sonuç olmayacak ise, faile ceza verilmeyecektir. Bu hükmün uygulanmasında öngörülen iki önemli kavram vardır. Bunlar, failin kişisel ya da ailevi durumudur. Bunlar dikkate alındığında, bir kişinin taksirli bir suçtan ötürü cezalandırılmasını adil kılmayabilecektir. Bu durumda yasa koyucu bu failin cezalandırılmamasını uygun bulmaktadır.

Bu halleri takdir etmek yargıcın yetkisindedir. Yargıç, olayın özelliklerini dikkate alarak faile ceza vermemek tercihini kullanabilecektir. Örnek: Fail, kendi kullandığı otomobili ile

trafik kazası yapmıştır. Olayda taksiri vardır. Ancak bu kaza sonucu fail bir kolunu kaybetmiştir. Bu durumda faile bu suçtan ötürü ceza verilmeyebilecektir. Örnek: Fail, kendi kullandığı otomobili ile trafik kazası yapmıştır. Olayda taksiri vardır. Ancak bu kaza sonucu failin karısı ölmüştür. Failin karısını kaybetmiş olması dikkate alındığında, faile ceza verilmeyebilecektir.

Teknik ceza hukuku yaklaşımında altıncı fıkra bir cezasızlık halidir ve bu fıkrada öngörülen şartları taşıyan fail hakkında uygulanır. Birden çok failin birlikte taksirli bir suç işledikleri bir olayda, fıkrada öngörülen kişisel ve ailevi nedenleri taşımayan fail/failler bu cezasızlık halinden yararlanamazlar. Bu hüküm yasa koyucunun tamamen kişisel planda ele aldığı ve

cezasızlık sonucunu bağladığı bir durumdur. (Bu konudaki Yargıtay Uygulaması için bkz. Yurtcan, TCK Genel Hükümler, 2. Bası, Kasım 2015, c. 1, md.22)

Gerekçe :

Suçlar kural olarak ancak kasten işlenebilirler. Ancak, kanunda açıkça belirtilmiş olması halinde, taksirle işlenen fiil de istisna olarak suç oluşturabilir.

Buna karşılık, Tasarıda benimsenen sisteme göre, kabahat türünden haksızlıklar kural olarak hem kasten hem de taksirle işlenebilir. Ancak, sadece kasten veya taksirle işlenebilen fiilin kabahat oluşturabileceği konusunda kanunda hüküm bulunabilir.

Fakat Tasarının sisteminde, kabahatler açısından da idarî ceza sorumluluğunun kabulü yani idarî para cezasına karar verilebilmesi için, fiili işleyen gerçek kişinin en azından taksire dayalı kusurunun varlığı gerekir. Başka bir deyişle, kabahatler bakımından objektif sorumluluk kabul edilmemiştir.

HATA

MADDE 10.- (1) Türk Ceza Kanununun hata hallerine ilişkin hükümleri, ancak kasten işlenen kabahatler bakımından uygulanır.

Maddenin Yorumu :

Madde, TCK ile hata konusunda da paralellik kurmaktadır. Bu konuda yasada kabahatlerin kasten işlenenler-taksirle işlenenler biçiminde ikili bir ayırımı tabi tutulduğu görülmektedir. Bu ayırımın sonucu olarak, hata yalnızca kasten işlenebilen kabahatlerde kabul edilmektedir.

İlgisi nedeniyle TCK'nın hatayı düzenleyen 30 uncu maddesi ile paralellik kurulması faydalıdır:

Hata

MADDE 30- (1) Fiilin icrası sırasında suçun kanuni tanımındaki maddi unsurları bilmeyen bir kimse, kasten hareket etmiş olmaz. Bu hata dolayısıyla taksirli sorumluluk hâli saklıdır.

- (2) Bir suçun daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli hâllerinin gerçekleştiği hususunda hataya düşen kişi, bu hatasından yararlanır.
- (3) Ceza sorumluluğunu kaldıran veya azaltan nedenlere ait koşulların gerçekleştiği hususunda kaçınılmaz bir hataya düşen kişi, bu hatasından yararlanır.
- (4) (5377 sayılı yasayla eklenen fıkra) İşlediği fiilin haksızlık oluşturduğu hususunda kaçınılmaz bir hataya düşen kişi, cezalandırılmaz.

30 uncu maddenin yorumu:

30 uncu maddenin gerekçesinde, maddenin ilk üç fıkrası ile ilgili önemli açıklamalar yapılmıştır. Gerekçede şu satırlar yer almaktadır:

Madde metninde çeşitli hata hâlleri düzenlenmiştir.

Birinci fıkrada suçun maddi unsurlarında hataya ilişkin hükme yer verilmiştir. Kast, suç tipindeki maddî unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesidir. Bu unsurlara ilişkin bilgisizlik, eksik veya yanlış bilgi sahibi olunması durumu ise, maddi unsurlarda hata olarak adlandırılır. Böyle bir hata kastın varlığına engel olur. Örneğin, kişi vestiyerden kendisinininki zannederek başkasının paltosunu alır. Keza, kişi gece karanlığında vahşi bir hayvan zannıyla hareketli bir cisme ateş eder. Ancak, gerçekte bu hareket eden cisim bir insandır ve dolayısıyla; bu insan ölür veya yaralanır. Örnek olarak verilen bu olaylarda failin bilgisi gerçeğe uysaydı; işlediği fiil haksızlık teşkil etmeyecekti. Bu nedenle hata hâlinde kasten işlenmiş bir suçtan söz etmek mümkün değildir.

Fıkrada ayrıca, maddi unsurlarda hata hâlinde, taksirle sorumluluğa ilişkin hükme yer verilmiştir. Buna göre, meydana gelen neticeye ilişkin olarak gerekli dikkat ve özen gösterilmiş olsaydı böyle bir netice ile karşılaşılmazdı şeklinde bir yargıya ulaşılabiliyorsa; taksirle işlenmiş bir suç söz konusu olur. Ancak bu durumda neticenin taksirle gerçekleştirilmesinin kanunda suç olarak tanımlanmış olması gerekir. Bu nedenle, kendisinin sanarak başkasının çantasını alan kişinin yanılığında taksirin varlığı kabul edilse bile; kanunda hırsızlık fiilinin ancak yararlanma kastıyla işlenebileceği belirtildiği için; böyle bir olay dolayısıyla ceza sorumluluğu doğmayacaktır. Buna karşılık, av havyanı zannederek gerçekte bir insana ateş edip onun ölümüne neden olan kişinin bu hatasında taksiri varsa, adam öldürme kanunda taksirle işlenen bir suç olarak da tanımlandığı için, böyle bir olayda fail, taksirle adam öldürme suçundan dolayı sorumlu tutulacaktır.

Kastın varlığına engel olan hata, suçun sadece temel şekline ilişkin unsurlar hakkında değil, aynı zamanda failin daha ağır veya hafif ceza ile cezalandırılmasını gerektiren nitelikli unsurları bakımından da ortaya çıkabilir. İkinci fıkra ile kişinin, suçun nitelikli unsurlarına ilişkin hatasından yaralanması öngörülmüştür.

Hükümet Tasarısının 23. maddesinin birinci fıkrasında 765 sayılı Türk Ceza kanununun 52. maddesinde düzenlemeye paralel olarak şahısta hata ve hedefte sapma hâli düzenlenmiştir.

“Şahısta hata” aslında bir ve ikinci fıkra hükümleri bağlamında düşünülmesi gereken bir durum olduğu için, bu hususa ilişkin ayrı bir hükme yer verilmesi gereksiz görülmüştür.

Keza, hedefte sapma hâli ile ilgili olarak bu madde kapsamında düzenleme yapılmasına gerek görülmemiştir. Çünkü hedefte sapma hâlinde bir hata söz konusu değildir. Bu durumda suçların içtimaı hükümleri kapsamında değerlendirilmesi gereken bir sorun söz konusudur. Nitekim uygulamada da hedefte sapma, suçların içtimaı ve özellikle fikri içtima bağlamında ele alınmaktadır.

Hükümet Tasarısının 23. maddesinin 3. fıkra veya bendinde düzenlenen“hukuka uygunluk nedenlerinde hata” ile ilgili hüküm, bölüm başlığına paralel olarak değiştirilmiştir. Madde metnindeki“hukuka uygunluk nedenleri” yerine,“ceza sorumluluğunu kaldıran veya azaltan nedenler” ibaresi konulmuştur. Somut olayda söz konusu nedenlere ait koşulların gerçekleştiği hususunda hataya düşen kişi, bu hatasından yararlanabilecektir. Ancak, bunun için hatanın kaçınılmaz olması gerekir. Hatanın kaçınılabilir olması durumunda ise, kişi işlediği fiilden dolayı sorumlu tutulacak ve fakat bu hata, temel cezanın belirlenmesinde göz önünde bulundurulacaktır.

Maddeye eklenen 4 üncü fıkra, Yasanın 4 üncü maddesinde 2 nci fıkra olarak düzenlenen, fakat 5377 sayılı yasa ile kaldırılan hükmün yeniden kaleme alınmış metnidir.

5377 sayılı yasayla madde metninden çıkarılan ikinci fıkraya ile ilgili olarak TCK'nın 4 üncü maddesini incelediğim TCK Genel Hükümler, 2. Bası, Kasım 2015, c.1, md.4'te şu satırlara yer vermiştim.

Bu hüküm, yasanın 2 nci maddesinin 2 nci fıkrası ile birlikte mütalaa edilmelidir. Bu maddede, idarenin düzenleyici işlemlerle suç koyması yasaklanmıştır. Bu çerçevede, ülkemizde ceza yasalarını bilmemenin mazeret oluşturmayacağı hususu daha da açıklık kazanmıştır. Birey, ceza yasalarını bilmekle yükümlüdür.

Bu ilkenin geleneksel formülünde, ceza yasalarını bilmekten söz edilmektedir. Yanlış yorumun mazeret sayılıp sayılmayacağı açık değildir. Bilgisizlik, hiçbir şey bilmemenin yanı sıra, yanlış bilmeyi de kapsar. Bu nedenle yanlış yorum da maddenin 1 inci fıkrası kapsamında mütalaa edilmek gerekir. Bu nedenle de böyle bir sonuç mazeret oluşturmayacaktır.

Maddenin 2 nci fıkrasında, birinci fıkrada yer verilen ilkenin ve sonucun istisnası yer almaktadır. Madde iyi kaleme alınmamıştır. Anlatılmak istenen şudur: Kişi, bir ceza yasasını bilmemektedir ve bir eylemde bulunmuştur. Bu eylem suçtur. Ancak, kişinin bilmemesi, sakınamayacağı bir hatadan kaynaklanmıştır. Bu hata nedeniyle, kişi eylemin suç olduğunu bilmemektedir (yasanın metnindeki ifade ile: eylemi meşru sanmaktadır). Maddenin bu varsayıma bağladığı sonuç, kişiyi cezalandırmamaktır.

Maddenin yazımı uygulamada karışıklıklar yaratacaktır. Suçlanan kişiler, "sakınılmayacak hataların" arkasına gizlenmeye çalışacaklardır. Oysa bu hükmün amacı ve çerçevesi farklıdır. Kişi, bir olayda resmi organ, makam ya da görevlilerin resmi açıklamalarına dayandığı takdirde, eylemin suç oluşturduğu nedeniyle cezalandırılmaktan kurtulmalıdır. Kişinin devletin resmi açıklamalarına göre davranması doğal bir sonuçtur. Böyle bir çelişkinin sorumlusu, kişi olmamak gerekir.

Maddenin gerekçesinde bu konuda şu hüküm yer almaktadır :“Hatanın kaçınılamaz olduğunun belirlenmesinde ise, kişinin bilgi düzeyi, gördüğü eğitim, içinde bulunduğu sosyal ve kültürel çevre koşulları göz önünde bulundurulur.“Bu yaklaşım doğru değildir. Kavramı kaygan bir zeminde değerlendirmek tehlikesi yaratmaktadır.

Bu konuda son söz şudur: Yasanın bu hükmü değiştirilmek gerekir.

Bu eleştirilerin sonucu olarak, 2 nci fıkra metinden çıkarılmıştır. Bu fıkranın metni şöyleydi:“Ancak sakınamayacağı bir hata nedeniyle kanunu bilmediği için meşru sanarak suç işleyen kimse cezaen sorumlu olmaz.”

Gerekçe :

Madde metninde, yeni Türk Ceza Kanununun hata hallerine ilişkin hükümlerinin ancak kasten işlenen kabahatler açısından ya da kabahatin kasten işlenmesi haliyle ilgili olarak uygulanabileceği kabul edilmiştir.

SORUMLULUK

MADDE 11.- (1) Fiili işlediği sırada onbeş yaşını doldurmuş çocuk hakkında idarî para cezası uygulanamaz.

(2) Akıl hastalığı nedeniyle, işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olan kişi hakkında idarî para cezası uygulanmaz.

Maddenin Yorumu :

Maddede, yaş küçüklüğü ve akıl hastalığının ceza sorumluluğunu kaldırması, kabahatler yönünden de kabul edilmiştir.

Birinci fıkrada, yaş küçüklüğünün onbeş yaşın doldurulması olarak öngörüldüğü dikkati çekmektedir. Bu hüküm, yasakoyucunun suçlar için TCK'da(m.31) yaptığı düzenlemeden farklıdır, çünkü TCK'da 12 yaş temel alınmıştır. Hatta 12-15 yaş grubu için, fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olanların işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılayamaması veya davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişmemiş olması hâli ceza sorumluluğunu kaldıran bir neden olarak öngörülmüşken, kabahatlerde 15 yaşın altında mutlak sorumsuzluk söz konusudur.

Maddenin 2. fıkrası, TCK'nın 32. maddesi ile paralellik taşımaktadır. 32. maddede olduğu gibi, bu maddede de akıl hastalığı ikili bir ayırım içinde ele alınmıştır. Fakat aynı sonuç bağlanmıştır; sorumluluk yoktur.

TCK'nın ilgili hükümleri şöyledir :

“Yaş küçüklüğü

MADDE 31. - (1) Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmuş olan çocukların ceza sorumluluğu yoktur. Bu kişiler hakkında, ceza kovuşturması yapılamaz; ancak, çocuklara özgü güvenlik tedbirleri uygulanabilir.

(2) Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olanların işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılayamaması veya davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişmemiş olması hâlinde ceza sorumluluğu yoktur. Ancak bu kişiler hakkında çocuklara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur. İşlediği fiili algılama ve bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin varlığı hâlinde, bu kişiler hakkında suç, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde dokuz yıldan oniki yıla; müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde yedi yıldan dokuz yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Diğer cezaların üçte ikisi indirilir ve bu hâlde her fiil için verilecek hapis cezası altı yıldan fazla olamaz.

(3) Fiili işlediği sırada onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında suç, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde ondört yıldan yirmi yıla; müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde dokuz yıldan oniki yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Diğer cezaların yarısı indirilir ve bu hâlde her fiil için verilecek hapis cezası sekiz yıldan fazla olamaz.

31 inci maddenin yorumu:

Maddedeki temel değişiklik, ceza sorumluluğu yaşını 12'ye yükseltmektir. Bu, bazı batı ülkelerinin de kabul ettiği yaş sınırıdır.

Maddenin gerekçesinde yer alan aşağıdaki düşünceler, maddenin yorumu için faydalıdır. Gerekçede şöyle denilmektedir:

Kişinin, fiziksel gelişimine paralel olarak, toplumun değer yargılarını, bunların anlam ve içeriğini algılama yeteneği gelişmektedir. Yine bu gelişim sürecinde algılama yeteneğinin yanı sıra, ayrıca toplumdaki ölçü davranış kurallarının gerekleri doğrultusunda hareketlerini yönlendirebilme (irade) yeteneği de gelişmektedir.

Suç oluşturan fiili işlediği sırada henüz oniki yaşını bitirmemiş olan çocukların ceza sorumluluğu bulunmamaktadır. Fiili işlediği sırada henüz oniki yaşını bitirmemiş olması, çocuk açısından kusurluluğu mutlak surette ortadan kaldıran bir neden olarak kabul edilmiştir.

İzlenen suç ve ceza politikasının gereği olarak, bu gruba giren yaş küçüklerinin ceza sorumluluğunun olmadığı normatif olarak kabul edilmiştir. Çünkü, bu çocuklar hakkında ceza yaptırımının uygulanması, cezanın özel önleme ve yeniden topluma kazandırma işlevi bakımından tamamen ters etki gösterecektir. Hatta, bu çocuklarla ilgili olarak ceza kovuşturmasına ilişkin işlemlerin yapılması, psikolojik gelişimleri üzerinde olumsuz etkiler meydana getirebilmektedir. Bu nedenle, suç yoluna sürüklenmiş olan bu çocuklarla ilgili olarak, sadece koruyucu ve eğitici nitelikte olan güvenlik tedbirlerine başvurulabilir.

Çocukluktan gençliğe geçiş sürecinde bulunan oniki yaşını doldurmuş ve fakat henüz onbeş yaşının tamamlanmamış kişiler, genellikle işlediği fiilin bir haksızlık oluşturduğunun bilincinde olmakla beraber, bazı durumlarda fiili işlemekten kendini alıkoyamamakta ve bazı davranışlar açısından iradesine yeterince hakim olamamaktadır. Bu nedenle, suç oluşturan bir fiili işlediği sırada oniki yaşını bitirmiş olup da henüz onbeş yaşını bitirmemiş olan kişilerin, işlediği suç açısından davranışlarını yönlendirebilme yeteneğine sahip olduğunun belirlenmesi hâlinde, ceza sorumluluğunun olduğu kabul edilmiştir.

Bu grup yaş küçüklerinin ceza sorumluluğunun olup olmadığı, çocuk hakim tarafından tespit edilir. Ancak, bu belirle-

meden önce, yaş küçüğüün içinde bulunduğu aile koşulları, sosyal ve ekonomik koşullar ile psikolojik ve eğitim durumu hakkında uzman kişilerce rapor hazırlanması istenir. Çocuk hakimi hazırlanan bu raporları, ceza sorumluluğunun belirlenmesiyle ilgili olarak yapacağı değerlendirmede dikkate alır.

Kusur yeteneği bulunmayan yaş küçüğü hakkında ceza tertibine yer olmadığına karar verilir. Ancak, bu kişiler hakkında koruyucu, eğitici ve yeni-den topluma kazandırıcı nitelikte güvenlik tedbirlerine hükmedilir.

Çocuk hakimi, işlediği suç açısından ceza sorumluluğunun olduğunu kabul ettiği yaş küçüğü hakkında ise kural olarak indirilmiş cezaya hükmedecektir.

Fiili işlediği sırada onbeş yaşını doldurmuş ve fakat henüz onsekiz yaşını tamamlamamış gençler, normal koşullarda, gerçekleştirdikleri davranışların hukukî anlam ve sonuçlarını kavrama yeteneğine sahip olmakla birlikte; bu kişilerin, davranışlarını yönlendirme yetenekleri yeterince gelişmemiş olabilmektedir. Bu nedenle, suç yoluna girmiş olan gençlerin, işledikleri suçlar bağlamında irade yeteneğinin zayıf olduğu normatif olarak kabul edilmiştir. Azalmış kusur yeteneğine sahip bulunan gençler hakkında kural olarak indirilmiş cezaya hükmedilir.

5377 sayılı yasayla maddede yapılan değişiklikler, özellikle ceza dengesinin yaşa göre kurulması yönünden faydalıdır. (Bu konudaki Yargıtay Uygulaması için bkz. Yurtcan, TCK Genel Hükümler, 2. Bası, Kasım 2015, c. 1, md.31)

Akıl hastalığı

MADDE 32. - (1) Akıl hastalığı nedeniyle, işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olan kişiye ceza verilmez. Ancak, bu kişiler hakkında güvenlik tedbirine hükmolunur.

- (2) Birinci fıkrada yazılı derecede olmamakla birlikte işlediği fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği azalmış olan kişiye, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine yirmibeş yıl, müebbet hapis cezası yerine yirmi yıl hapis cezası verilir. Diğer hâllerde verilecek ceza, altıda birden fazla olmamak üzere indirilebilir. Mahkûm olunan ceza, süresi aynı olmak koşuluyla, kısmen veya tamamen, akıl hastalarına özgü güvenlik tedbiri olarak da uygulanabilir”

32 nci maddenin yorumu:

Madde yorumlanırken madde gerekçesindeki düşüncelerden faydalanmak uygun olur. Gerekçede şöyle denilmektedir:

Kusur yeteneğini etkileyen bir neden olan akıl hastalığının varlığı durumunda, kişi işlemiş bulunduğu fiilin anlam ve sonuçlarını algılayamamakta veya işlediği fiille ilgili olarak irade yeteneği önemli ölçüde etkilenmektedir. Kişi bu durumda kusurlu olamayacağından, hakkında cezaya hükmedilemeyecektir. Ancak, fiili hukuka aykırı niteliğe sahip olduğundan, kişi hakkında akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirlerine başvurulacaktır.

Ayrıca işaret etmek gerekir ki, akıl hastalığı kişinin işlediği her fiil açısından algılama veya irade yeteneği üzerinde etkili olmayabilir. Örneğin, kleptomani akıl hastası olan kişinin hafif değerdeki şeylere yönelik olarak işlediği hırsızlık suçu açısından irade yeteneğinin olmadığı söylenebilir. Ancak, bu kişinin kasten adam öldürme suçunu işlemesi durumunda, malûl olduğu akıl hastalığı bu fiille ilgili olarak algılama ya da irade yeteneğini etkilemez.

Kişinin akıl hastası olup olmadığının tespiti ile, hastalığının algılama ve irade yeteneği üzerinde ne gibi etkilerinin olabileceğini, davranışlarını ne su-rette etkilediğini genel olarak belirleme, tıbbî bir konudur. Uzman bilirkişi bu hususu ortaya koyduktan sonra, akıl hastası olan kişinin somut olay açısından algılama veya irade yeteneğinin olup olmadığını, akıl has-

talığının somut olay açısından kişinin bu yeteneklerini ne ölçüde etkilediğini normatif olarak belirleme görevi, hakime aittir.

Hükümet tasarısında akıl hastalığı durumunda kişinin kusur yeteneği, akıl hastası hakkında uygulanacak tedbirler ve bunların usulü aynı maddede düzenlenerek, farklı konuları ilgilendiren hükümler tek bir madde içinde yer almaktaydı. Sistematik açıdan hatalı olan bu düzenleme değiştirilmiştir. Madde metninde sadece akıl hastalığının kusur yeteneğine etkisi düzenlenmiş; buna karşılık, akıl hastaları hakkında uygulanacak güvenlik tedbirlerinin ilgili bölümde düzenlenmesi uygun bulunmuştur. (Bu konudaki Yargıtay Uygulaması için bkz. Yurtcan, TCK Genel Hükümler, 2. Bası, Kasım 2015, c. 1, md.32)

Yargıtay Uygulaması :

“**Sanığın** eylemine uygulanacak olan yaptırım, idari para cezasına dönüşmüş olsa bile, Kabahatler Kanununun 11/1 inci maddesi gereğince, fiili işlediği sırada 15 yaşını doldurmuş olan çocuk hakkında idari para cezası uygulanamaz. Bu yasal düzenlemelerin ışığı altında, sanığın hukuki durumunun yeniden tayin ve takdiri gerekir.” (Yar. 7CD, 28.11.2005, 35147/20673) (YKD, 3/2006)

Gerekçe :

Madde metninde, fiili işlediği sırada onbeş yaşını doldurmamış çocuğa ya da işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olan akıl hastasına idarî para cezası verilemeyeceği belirtilmiştir.

HUKUKA UYGUNLUK NEDENLERİ İLE KUSURLULUĞU ORTADAN KALDIRAN NEDENLER

MADDE 12.- (1) Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, Türk Ceza Kanununun hukuka uygunluk nedenleri ile kusurluluğu ortadan kaldıran nedenlere ilişkin hükümleri, kabahatler bakımından da uygulanır.

Maddeni Yorumu:

Madde gerekçesinde yer alan düşünceler konuyu açıklamaya yeterlidir. Gerekçede şöyle denilmiştir:

Bu madde, kabahatlere ilişkin genel hükümleri düzenleyen maddeler arasında yer alması gereken bir hükümdür. Madde metninde, Türk Ceza Kanununun hukuka uygunluk nedenleriyle kusurluluğu ortadan kaldıran nedenlerine ilişkin hükümlerinin kabahatler açısından da uygulanabileceği kabul edilmiştir. Ancak, Tasarıda aksine hüküm bulunan haller saklı tutulmuştur.

Türk Ceza Kanununun hukuka uygunluk nedenlerine ilişkin hükümleri, hakkın kullanılması, görevin yerine getirilmesi, meşru savunma ve ilgilinin rızası olmak üzere dört ana grupta toplanabilir. Kusurluluğu etkileyen nedenlere ilişkin hükümleri ise, kusurluluğu azaltan veya ortadan kaldıran nedenler olarak iki gruba ayrılabilir. Maddenin düzenlemesine göre, hukuka uygunluk nedenleri ile zorunluluk hali, cebir veya tehdit etkisinde olma, hukuka aykırı ve fakat bağlayıcı emrin yerine getirilmesi gibi kusurluluğu ortadan kaldıran nedenlerin varlığı halinde, idarî para cezasına karar verilemeyecektir. Ancak,

yaş küçüklüğü ve akıl hastalığı ile ilgili olarak Tasarıda ayrı hükümlere yer verilmiş olması dolayısıyla, Türk Ceza Kanununun bu hallere özgü hükümleri kabahatler açısından uygulanamayacaktır. Keza, Türk Ceza Kanununun örneğın haksız tahrik gibi kusurluluğı azaltan nedenlere ilişkin hükümleri, kabahatler açısından uygulanamayacaktır.

İlgisi nedeniyle TCK'nın hukuka uygunluk nedenleri ile kusurluluğı ortadan kaldıran nedenlerinin belirtilmesi uygun olur:

“Kanunun hükmü ve amirin emri

MADDE 24. - (1) Kanunun hükmünü yerine getiren kimseye ceza verilmez.

- (2) Yetkili bir merciden verilip, yerine getirilmesi görev gereğı zorunlu olan bir emri uygulayan sorumlu olmaz.
- (3) Konusu suç teşkil eden emir hiçbir surette yerine getirilemez. Aksi takdirde yerine getiren ile emri veren sorumlu olur.
- (4) Emrin, hukuka uygunluğunun denetlenmesinin kanun tarafından engellendiğı hâllerde, yerine getirilmesinden emri veren sorumlu olur.

24 üncü maddenin yorumu:

Maddenin 3 üncü fıkrasında Anayasanın 137nci maddesi tekrarlanmaktadır. Ceza hukuku, konusu suç olan emirle ilgilenir. Bu nedenle suç teşkil eden emrin yerine getirilmemesi gerekir, çünkü emri yerine getiren de sorumlu tutulmuştur.

Maddenin 3üncü ve 4üncü fıkralarını birlikte mütalaa etmek uygun olur. Bu nedenle, bir yasa, bir emrin hukuka uygunluğunu denetleme olanağını ortadan kaldırmışsa, verilen emir suç oluştursa bile, bunu yerine getiren kişi sorumlu olmaz. Bu bakımdan maddenin üçüncü fıkrasını, dördüncü fıkradaki varsayımın dışında ele almak gerekir.

Meşru savunma ve zorunluluk hâli

MADDE 25. - (1) Gerek kendisine ve gerek başkasına ait bir hakka yönelmiş, gerçekleşen, gerçekleşmesi veya tekrarı muhakkak olan haksız bir saldırıyı o anda hâl ve koşullara göre saldırı ile orantılı biçimde defetmek zorunluluğu ile işlenen fiillerden dolayı faile ceza verilmez.

- (2) Gerek kendisine gerek başkasına ait bir hakka yönelik olup, bilerek neden olmadığı ve başka suretle korunmak olanağı bulunmayan ağır ve muhakkak bir tehlikeden kurtulmak veya başkasını kurtarmak zorunluluğu ile ve tehlikenin ağırlığı ile konu ve kullanılan vasıta arasında orantı bulunmak koşulu ile işlenen fiillerden dolayı faile ceza verilmez.

25 inci maddenin yorumu:

Maddenin birinci fıkrasında yer alan meşru savunma tanımı, önceki yasanın 49 uncu maddesine oranla başarısızdır. Önceki yasanın uygulanması ve doktrinin bu konudaki açıklamaları ve tespitleri sonucu, bu konuda bir sorun yoktur. Bu nedenle, tanımın içine meşru savunmanın tüm koşullarını yerleştirme çabası, tanımı bozmuştur.

Ayrıca, bazı batı ülkelerinin yasalarında meşru savunma her türlü hakka saldırı halinde uygulanmaktadır. Yeni yasa da bu amacı benimsemiştir ve önceki yasanın, failin gerek kendisinin gerek başkasının nefesine veya ırzına vuku bulan haksız bir taarruzu ortadan kaldırmak zorunluluğundan doğan mecburiyetle hareket etmesi, biçimindeki tanımını terk etmiştir. Fakat bu yaklaşım, mülkiyete ya da zilyedliğe yönelik saldırıları da meşru savunma kapsamına almaktadır ki, aşırı bir düzenlemedir ve karışıklıklara neden olabilecektir.

Zorunluluk hali(ıztırar hali) tanımının da Türkçesi bozuktur. Ayrıca tanımda her koşulu ifade etmek gayreti, tanımı bozmuştur. Uygulama ve doktrinde, tehlike ile konu veya kullanılan araç arasındaki orantı hususunda açıklık vardır(Bu konudaki Yargıtay Uygulaması için bkz. Yurtcan, TCK Genel Hükümler, 2. Bası, Kasım 2015, c. 1, md.25)

Hakkın kullanılması ve ilgilinin rızası

MADDE 26. - (1) Hakkını kullanan kimseye ceza verilmez.

- (2) Kişinin üzerinde mutlak surette tasarruf edebileceği bir hakkına ilişkin olmak üzere, açıkladığı rızası çerçevesinde işlenen fiilden dolayı kimseye ceza verilmez.

26 ncı maddenin yorumu:

Bu yorumda madde gerekçesindeki açıklamalardan yararlanmak mümkündür.

Maddenin birinci fıkrasında hakkın kullanması hukuka uygunluk nedeni düzenlenmiştir. Bir hakkı kullanan kimsenin hukuka aykırı bir şekilde hareket etmiş sayılamayacağı, bilinen bir gerçektir.

Bir hak, kanun, tüzük, yönetmelik, genelge gibi nizamlara dayanabilir ve hukuken tanınmış ve düzenlenmiş olmak kaydıyla, bir mesleğin icrasından da doğabilir.

Burada hakkın doğrudan doğruya kullanılabilir olması aranacaktır. Eğer hak, bir mercie başvurarak kullanılabilirse, artık buradaki hak kapsamında kabul olunmayacaktır.

Maddenin ikinci fıkrasında ilgilinin rızası hukuka uygunluk nedeni düzenlenmiştir. Söz konusu hukuka uygunluk nedeninin varlığı için, rızanın kişinin üzerinde mutlak surette tasarrufta bulunabileceği bir hakla ilişkin olması gerekir. Keza, kişinin bu hakla ilgili olarak rıza açıklamaya ehil olması gerekir.

Madde metnindeki “mağdurun rızası” ibaresi “ilgilinin rızası” veya “kişinin rızası” olarak değiştirilmiştir. Ceza sorumluluğunu kaldıran bir sebep olarak rıza, suçun oluşumu açısından fiilin işlenmesinden önce ve en geç işlendiği sırada açıklandığında etkili olur. Bu durumda herhangi bir mağduriyet söz konusu olmadığı için, “mağdur” yerine “ilgili” veya “kişi” kelimesi tercih edilmiştir.

Bir nokta üzerinde durulmalıdır. Gerekçede,“Hakkın doğrudan doğruya kullanılabilir olması aranacaktır. Eğer hak, bir mercie başvurarak kullanılabilirse, artık buradaki hak kapsamında kabul olunmayacaktır.”denilmektedir. Bu düşünceye katılmak mümkün değildir. Kişi mercie başvurmuş, hakkının varlığı ve bu hakkı kullanabileceği belirtilmişse, yine hakkın kullanılması söz konusudur(Bu konudaki Yargıtay Uygulaması için bkz. Yurtcan, TCK Genel Hükümler, 2. Bası, Kasım 2015, c. 1, md.26)

Sınırın aşılması

MADDE 27. - (1) Ceza sorumluluğunu kaldıran nedenlerde sınırın kast olmaksızın aşılması hâlinde, fiil taksirle işlendiğinde de cezalandırılıyorsa, taksirli suç için kanunda yazılı cezanın altında birinden üçte birine kadarı indirilerek hükmolunur.

(2) Meşru savunmada sınırın aşılması mazur görülebilecek bir heyecan, korku veya telaştan ileri gelmiş ise faile ceza verilmaz.

27 nci maddenin yorumu:

Birinci fıkradaki tanım açık değildir. Bu hükmün amacı şudur: Fail, ceza sorumluluğunu kaldıran nedenlerde sınırı kasten aşmamış olmalıdır. Fail sınırı aşarken taksirle hareket etmelidir. Bu durumda, ilkin fiil taksirle işlendiğinde cezalandırılan bir fiil olmalı, failin taksirle hareket ettiği de sabit olmalıdır. Bu durumda fail sorumlu tutulacaktır ve cezasında indirim yapılacaktır.

Bu fıkrada söz konusu olan eksiklik, failin sınırı taksirle aşmasının aranacağıın metinde yer almamasıdır.

Maddenin ikinci fıkrasındaki düzenlemeye zorunluluk halinin de eklenmesi gerekirdi. Ayrıca, bu iki kavramın temelinde, maddede sayılan heyecan, korku veya telaş vardır. Yasa koyucu bunları“mazur görülebilecek“ibaresi ile sınırlandırmak istemiştir, fakat bunu belirlemek de çok zordur. Uygulamada, bu hallerde faillerin sınırı aşmaya rağmen cezasız

kalmaları sonucu doğabilir(Bu konudaki Yargıtay Uygulaması için bkz. Yurtcan, TCK Genel Hükümler, 2. Bası, Kasım 2015, c. 1, md.27)

Cebir ve şiddet, korkutma ve tehdit

MADDE 28. - (1) Karşı koyamayacağı veya kurtulamayacağı cebir ve şiddet veya muhakkak ve ağır bir korkutma veya tehdit sonucu suç işleyen kimseye ceza verilmez. Bu gibi hâllerde cebir ve şiddet, korkutma ve tehdidi kullanan kişi suçun faili sayılır.

28 inci maddenin yorumu:

Maddede bazı kavramlar karışmış, tekrarlar meydana gelmiştir. Maddenin amacı, cebir ve şiddete maruz kalan kişinin suç işlemesi halinde, bu kişiye ceza vermemektir.

Maddede yalnızca cebir ve şiddet terimlerinin kullanılması yeterli olurdu, çünkü bu terimlerin içinde korkutma vardır. Tehdit, manevi cebirdir. Bu nedenle ayrıca belirtilmesine gerek yoktur.

Türkçe yönünden, muhakkak ve ağır bir korkutma ne demektir? (Bu konudaki Yargıtay Uygulaması için bkz. Yurtcan, TCK Genel Hükümler, 2. Bası, Kasım 2015, c. 1, md.28)

Gerekeç :

Madde metninde, Türk Ceza Kanununun hukuka uygunluk nedenleriyle kusurluluğu ortadan kaldıran nedenlerine ilişkin hükümlerinin kabahatler açısından da uygulanabileceği kabul edilmiştir. Ancak, Tasarıda aksine hüküm bulunan hal-ler saklı tutulmuştur.

Türk Ceza Kanununun hukuka uygunluk nedenlerine ilişkin hükümleri, hakkın kullanılması, görevin yerine getirilmesi, meşru savunma ve ilgilinin rızası olmak üzere dört ana grupta toplanabilir. Kusurluluğu etkileyen nedenlere ilişkin hükümleri ise, kusurluluğu azaltan veya ortadan kaldıran nedenler olarak iki gruba ayrılabilir. Maddenin düzenlemesine göre, hu-

kuka uygunluk nedenleri ile zorunluluk hali, cebir veya tehdit etkisinde olma, hukuka aykırı ve fakat bağlayıcı emrin yerine getirilmesi gibi kusurluluğu ortadan kaldıran nedenlerin varlığı halinde, idarî para cezasına karar verilemeyecektir. Ancak, yaş kúçüklüđu ve akıl hastalığı ile ilgili olarak Tasarıda ayrı hükümlere yer verilmiş olması dolayısıyla, Türk Ceza Kanununun bu hallere özgü hükümleri kabahatler açısından uygulanamayacaktır. Keza, Türk Ceza Kanununun örneğin haksız tahrik gibi kusurluluğu azaltan nedenlere ilişkin hükümleri, kabahatler açısından uygulanamayacaktır.

TEŞEBBÜS

MADDE 13.- (1) Kabahate teşebbüs cezalandırılmaz. Ancak, teşebbüsün de cezalandırılabilmesine dair ilgili kanunda hüküm bulunan haller saklıdır. Bu durumda, Türk Ceza Kanununun suça teşebbüse ve gönüllü vazgeçmeye ilişkin hükümleri, kabahatler bakımından da uygulanır.

Maddenin Yorumu :

Madde, teşebbüs konusunda temel bir ilke koymaktadır: Kabahate teşebbüs cezalandırılmaz. Ancak bu ilke mutlak değildir, istisnası olabilir. Yasada bir kabahate teşebbüsün cezalandırılması öngörülebilir. Bu durumda bu kabahate teşebbüs de cezalandırılacaktır.

Madde, bu konuyu“ilgili kanunda hüküm bulunan haller“olarak belirtmiştir. Bu ibare iki hususu kapsar. İlkin Kabahatler Yasasında teşebbüsün cezalandırılacağı hükümler olabilir. İkincisi özel yasalarda yer alan kabahatler arasında teşebbüsün ceza yaptırımına bağlanmış olması mümkündür.

Yasakoyucu bu yaklaşımı kabul ettiğinde, yasama tekniği yönünden bir tamamlayıcı hüküm getirmesi gerekirdi. Bu hüküm, kabahatler açısından teşebbüsün nasıl anlaşılacağı ve yorumlanacağına ilişkin olmak zorundaydı. Bu madde bunu yapmıştır ve ve ilkeyi şöyle koymuştur :“Bu durumda, Türk Ceza Kanununun suça teşebbüse ve gönüllü vazgeçmeye ilişkin hükümleri, kabahatler bakımından da uygulanır.“

TCK'nın suça teşebbüs ve gönüllü vazgeçme hükümleri şöyledir:

“Suça teşebbüs

MADDE 35. - (1) Kişi, işlemeyi kastettiği bir suçu elverişli hareketlerle doğrudan doğruya icraya başlayıp da elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaz ise teşebbüsten dolayı sorumlu tutulur.

- (2) Suça teşebbüs hâlinde fail, meydana gelen zarar veya tehlikenin ağırlığına göre, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine onüç yıldan yirmi yıla kadar, müebbet hapis cezası yerine dokuz yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Diğer hâllerde verilecek cezanın dörtte birinden dörtte üçüne kadarı indirilir.

35 inci maddenin yorumu:

Madde teşebbüs konusunda çok önemli bir değişiklik yapmış, geleneksel eksik teşebbüs-tam teşebbüs ayırımını kaldırmıştır. Bunun dayanakları gerekçede açıklanmıştır.

Temel amacın konuyu yargıcın takdirine bırakmak olduğu, gerek doktrin gerek uygulamanın eksik ve tam teşebbüs ayırımında zorlanmasının, bu tercihte rol oynadığı anlaşılmaktadır.

Yargıca bırakılan, cezanın $\frac{1}{4}$ 'ü ile $\frac{3}{4}$ 'ü arasında cezayı belirleme yetkisinin sorunu çözeceği düşünülmüştür. Uygulamada çok büyük zorluklarla karşılaşılacağını söylemem gerekir.

Birinci fıkrada, icraya başlamadan söz ederken, bunun doğrudan doğruya olması gerektiği, biçimindeki ibare gereksizdir. Ayrıca karışıklığa neden olabilir. Failin hazırlık hareketlerini tamamlayıp, icraya başlamasının tespiti yeterlidir. Metin kalem alınırken “doğrudan doğruya” ibaresinin konulmasının amacı, failin hazırlık hareketlerini bitirip icraya başladığının tespit edilmesinin gerekli olduğunu vurgulamak için düşünüldüğü ileri sürülse dahi, suç genel teorisinde istisnalar hariç, hazırlık hareketleri cezalandırılmaz. Böyle olunca doğrudan doğruya ibaresine de gerek yoktur. Ayrıca failin icraya başlamasında doğrudan doğruya-dolayısıyla gibi bir ayırım da yoktur. Önemli olan husus failin hazırlık hareketleri aşamasında

olup olmadığının tespitidir. Fail şayet hazırlık hareketleri aşamasında ise, henüz ceza hukukunun sınırları içine girmemiştir. Bunun istisnası bazı siyasal suçlarda görülür. Yasa koyucular bu tür siyasal suçlarda faillerin devletin temelini yıkmak, yok etmek hedefini güttüklerini düşündükleri için, bu fiiller açısından hazırlık hareketlerini cezalandırırlar; bunu da yasada açıkça belirtirler. Bir norm bu açıklığı taşımazsa, failin fiili cezalandırılmaz.

Birinci fıkradaki tanımda,“fail icraya başladıktan sonra, fiilini ortaya çıkan engeller nedeniyle tamamlayamaz ise, teşebbüsten dolayı sorumlu tutulur.” denilmektedir. Burada kullanılan tamamlayamama terimine açıklık getirmek gerekirdi. Teşebbüs halinde iki ihtimal söz konusudur. İlkinde, fail icrayı ortaya çıkan engeller nedeniyle tamamlayamadığında, gelecekteki yaklaşımda, eksik teşebbüs vardır. Fail icrayı tamamlamış olmasına rağmen, engeller nedeniyle netice gerçekleşmediğinde ise, tam teşebbüs vardır. Birinci fıkradaki tanımda bu iki halin açık biçimde yer almadığını söylemem gerekir(Bu konudaki Yargıtay Uygulaması için bkz. Yurtcan, TCK Genel Hükümler, 2. Bası, Kasım 2015, c. 1, md.35)

Gönüllü vazgeçme

MADDE 36. - (1) Fail, suçun icra hareketlerinden gönüllü vazgeçer veya kendi çabalarıyla suçun tamamlanmasını veya neticenin gerçekleşmesini önlerse, teşebbüsten dolayı cezalandırılmaz; fakat tamam olan kısım esasen bir suç oluşturduğu takdirde, sadece o suça ait ceza ile cezalandırılır.

36 ncı maddenin yorumu:

Madde, iki kavramı aynı başlık altında mütalaa etmektedir. Bunlar, ihtiyariyle vazgeçme ve faal nedamet(etkin pişmanlık) halleridir. İhtiyariyle vazgeçme önceki yasanın 61/son maddesinde yer almaktaydı. Bu hüküm yeni maddeye aktarılmıştır.

Önceki yasa döneminde doktrinin üzerinde durduğu faal nedamet hali de yasaya işlenmiştir. Bu durumda, fail icra ha-

reketlerini bitirecek, netice gerçekleŐmeden önce neticenin gerçekleşmesini önleyecektir. Bu durumda, ilke olarak cezalandırılmayacaktır. Ancak, bu ana kadarki hareketleri esasen bir suç oluŐturuyorsa, o suçun cezası ile cezalandırılacaktır.

rnek : Fail, ruhsatsız silahını mağduru öldürmek üzere mağdura yönelttikten sonra, ateş etmekten vazgeçtiğinde, ihtiyariyle vazgeçme vardır. Failin olayda kullandığı silahının taşıma ruhsatı yoksa, yalnızca ruhsatsız silah taŐımdan ötürü sorumlu tutulacaktır.

rnek : Fail, mağduru öldürmek için ateş etmiş, mağduru yaralamıŐtır. Fail, pişmanlık duyarak mağduru hastaneye yetiŐtirip hayatının kurtulmasını sağladığında, adam öldürmeye teşebbüsten ötürü cezalandırılmayacaktır. Ancak nceki örnekte olduğu gibi, kullandığı silah ruhsatsız ise, bu suçtan ötürü sorumlu tutulacaktır.

Belirtmem gerekir ki, bu maddede ele alınan konu, teşebbüs kavramı ile bağlantılı olarak, failin suç yolundan dönmesi ihtimallerini ele almaktadır. Ceza yasaları, ceza politikası ile, bazen tamamlanmış suçlarda da faal nedameti(etkin pişmanlık) ngrrler. Bu durumlarda bazen faile ceza verilmez ya da cezasında önemli indirimler uygulanır. Bunun rnekleri yeni yasada vardır.

İnceleme konusu madde bu son hali kapsamamaktadır.

Bu maddeyle ilgili son olarak Şu hususu belirtmem uygun olur. Maddede, neticenin gerçekleşmesini önlemenin yanı sıra, ayrıca suçun tamamlanmasını nlemeden söz edilmesi gereksizdir. Neticenin önlendiği bir olayda, haliyle suçun tamamlanması da nlenmiŐ olur. Suç tamamlanırsa, zaten netice de gerçekleşmiş demektir. Maddenin yazımında, suçun tamamlanmasından değil, fakat icranın tamamlanmasından söz edilseydi, bu eleştiri ortadan kalkardı(Bu konudaki Yargıtay Uygulaması için bkz. Yurtcan, TCK Genel Hükümler, 2. Bası, Kasım 2015, c. 1, md.36)

Gerekçe :

Madde metninde, kabahatlere teşebbüsün kural olarak cezalandırılmayacağı kabul edilmiştir. Ancak, belli bir kabahate teşebbüsün de cezalandırılabilereği konusunda ilgili kanunda hüküm bulunan haller saklı tutulmuştur. Bu hallerde Türk Ceza Kanununun teşebbüse ve gönüllü vazgeçmeye ilişkin hükümleri uygulanacaktır.

İŞTİRAK

MADDE 14.- (1) Kabahatin işlenişine birden fazla kişinin iştirak etmesi halinde bu kişilerin her biri hakkında, fail olarak idarî para cezası verilir.

(2) Özel faillik niteliğinin arandığı durumlarda, kabahate iştirak eden ve bu niteliği taşımayan kişi hakkında da fail olarak idarî para cezası verilir.

(3) Kabahate iştirak için kasten ve hukuka aykırı işlenmiş bir fiilin varlığı yeterlidir. Kabahatin işlenişine iştirak eden kişi hakkında, diğerlerinin sorumlu olup olmadığı göz önünde bulundurulmaksızın idarî para cezası verilir.

(4) Kanunda özel faillik niteliğini taşıyan kişi açısından suç, diğer kişiler açısından kabahat olarak tanımlanan fiilin, bu niteliği taşıyan ve taşımayan kişiler tarafından ortaklaşa işlenmesi halinde suça iştirake ilişkin hükümler uygulanır.

Maddenin Yorumu :

Madde gerekçesindeki açıklamalar maddenin yorumuna ışık tutmaktadır. Gerekçede şu düşüncelere yer verilmiştir:

Maddenin birinci fıkrasında, kabahatlere iştirak haliyle ilgili olarak tek tip fail sistemi kabul edilmiştir. Kabahatin işlenişine iştirak eden kişiler arasında fail ve şerik (azmettiren veya yardım eden) ayrımını gözetilmemiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında, bağlılık kuralının özgü suçlardaki fonksiyonu kabahatler bakımından kabul edilmemiştir.

Özel faillik niteliğini taşıyan kişinin işlediği kabahate bu niteliği taşımayan kişinin iştirak etmesi halinde, bu kişi de fail olarak idarî para cezası ile cezalandırılabilir.

Üçüncü fıkrada, kabahate iştirak için kasten ve hukuka aykırı işlenmiş bir fiilin varlığının gerekli ve yeterli olduğu kabul edilmiştir. Bunun sonucu olarak, kabahatin işlenişine iştirak eden kişilerden birinin, örneğin kusur yeteneğinin olmaması, diğer ortakların idarî para cezası ile cezalandırılmasını engellemez.

Herhangi bir kişi açısından kabahat oluşturan fiil, özel faillik niteliğini taşıyan bir başkası açısından suç oluşturabilir. Maddenin dördüncü fıkrası, bu hallere özgü ve fakat sadece iştirakle ilgili bir hüküm içermektedir. Kişi, kendisi açısından kabahat oluşturan fiili tek başına işlemiş olsaydı, kabahatten dolayı hakkında idarî para cezası verilecekti; ancak, özel faillik niteliğini taşıyan bir kişi ile birlikte bu fiili işlemiş olduğu için, artık hakkında idarî para cezası değil, özel faillik niteliğini taşıyan kişinin işlemiş bulunduğu suça iştiraktan dolayı Türk Ceza Kanununun iştirake ilişkin hükümlerine göre hapis veya adli para cezasına hükmolunacaktır.

Yalnızca TCK'nın iştirak kurallarının belirtilmesi uygun olur:

Faillik

MADDE 37. - (1) Suçun kanunî tanımında yer alan fiili birlikte gerçekleştiren kişilerden her biri, fail olarak sorumlu olur.

(2) Suçun işlenmesinde bir başkasını araç olarak kullanan kişi de fail olarak sorumlu tutulur. Kusur yeteneği olmayanları suçun işlenmesinde araç olarak kullanan kişinin cezası, üçte birden yarısına kadar artırılır.

37 nci maddenin yorumu:

Maddenin gerekçesinde de açıklandığı üzere, yeni yasa iştirak halinde suç konusundaki sistemi değiştirmiştir. Önceki yasanın asli fail-feri fail temeline dayanan sistem terkedilmiştir.

Yeni sistemde, iştirak üç başlık altında ele alınmıştır. Bunlar ilgili maddelerde iŐlenecektir.

Bu maddede, faillik adı altında, iştirak halinde suu işlendiğinde, suuun iŐtirakine katılan kişilerin fail sayılacakları ve cezalandırılacakları belirtilmektedir. Bu tanımla, fiili irtikap etmek ya da doğrudan doğruya beraber işlemek, terimleri ile önceki yasa zamanında ortaya konulan sonuç kastediliyorsa, tanım doğrudur. Ancak tanımda bu netlik yoktur.

Maddede açıklık olmadığı halde, bu dŐŐüncelerle madde sevk edilmişse, her failin suuun tam cezası ile cezalandırılacağı sonucuna varılacaktır. Ancak belirtmem gerekir ki, bu sonuç yasanın 39uncu maddesindeki“yardım etme” kavramı ile uyuşmamaktadır. Çünkü bu maddede yardım edenin cezasında indirim öngörölmüştür. Aslında ikili sistemde de ferai faillerin cezasında indirim söz konusudur. Ancak yasama tekniği yönünden, yasanın 39 uncu maddesinin 37nci maddede yer alması gerekirdi. Bu sayede, fail olarak cezalandırılmak ilkesinin yanında, faillik, yardımcılık niteliğinde kaldığında, cezada indirim yapılacağı daha açık olarak ortaya konulmuş olurdu.

Maddenin ikinci fıkrasında, doktrinin dolayısıyla faillik başlığı altında ele aldığı konu, Türk sisteminde yasal zemine oturmuş bulunmaktadır. Bu hüküm, yasada yer alması gereken bir normdur. Dolayısıyla faillik, en öz tanımı ile, bir suuun işlenmesinde bir başkasını araç olarak kullanmaktır. Bu kapsamda araç olarak kullanılan kişiler küçükler ya da akıl hastaları olmaktadır. Akıl hastalarının ceza sorumluluğu olmadığı için, bu kişiler araç olarak seçilmektedir. Küçükler ise yaş durumuna göre, 0-12; 12-15; 15-18 üçlü ayırımı içinde ele alınmaktadır. Birinci grubun(0-12 yaş) ceza sorumluluğu yoktur. 12-15 yaş grubunda yer alan bir fail için ilkin fiili algılama yeteneğinin bulunup bulunmadığı değerlendirmesi yapılmakta, failin algılama yeteneği yoksa, ceza verilmemektedir. Aksine bu yeteneğin varlığı tespit edilirse, bu durumda indirilmiş ceza uygulanmaktadır. Üçüncü gurup(15-18 yaş) için keza ceza indirilmektedir.

Konuyla bağlantılı olarak yukarıda dolayısıyla faillik kavramı açısından kısaca söz ettiğim akıl hastalığı için 32nci maddede, yaş küçüklüğü için 31inci maddedeki açıklamalar incelenmelidir. Bu maddelerde her iki kavramla ilgili olarak ceza sorumluluğu kuralları yer almaktadır.

Bu konuda bir noktanın belirtilmesi uygun olur: Dolayısıyla faillikte iki grup kişi araç olarak kullanılır. Bunlar, akıl hastaları ile küçüklerdir. Yasada, “küçük yaştakiler” ibaresi yer almaktadır. Bu terim, yasanın öngördüğü tanımla uyumsuzdur. Tanımların yer aldığı 6ncı maddede, çocuk terimi vardır ve bu terim 18 yaşını bitirmemiş kişileri kapsamaktadır. Yasa, 37nci maddenin ikinci fıkrasında küçük yaştakiler terimini kullandığında, uygulamada karışıklık çıkabilir. Bu noktanın açıklığa kavuşturulması şarttır (Bu konudaki Yargıtay Uygulaması için bkz. Yurtcan, TCK Genel Hükümler, 2. Bası, Kasım 2015, c. 1, md.37)

Azmettirme

MADDE 38. - (1) Başkasını suç işlemeye azmettiren kişi, işlenen suçun cezası ile cezalandırılır.

- (2) Üstsoy ve altsoy ilişkisinden doğan nüfuz kullanılmak suretiyle suça azmettirme hâlinde, azmettirenin cezası üçte birden yarısına kadar artırılır. Çocukların suça azmettirilmesi hâlinde, bu fıkra hükmüne göre cezanın artırılabilmesi için üstsoy ve altsoy ilişkisinin varlığı aranmaz.
- (3) Azmettirenin belli olmaması hâlinde, kim olduğunun ortaya çıkmasını sağlayan fail veya diğer suç ortağı hakkında ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine yirmi yıldan yirmi beş yıla kadar, müebbet hapis cezası yerine onbeş yıldan yirmi yıla kadar hapis cezasına hükmolunabilir. Diğer hâllerde verilecek cezada, üçte bir oranında indirim yapılabilir.

38 inci maddenin yorumu:

Azmettirme, belli bir suçu işleme hususunda bir fikri olmayan bir kişinin başkası tarafından suçu işlemeye yönlendirilmesi, ona suç işleme kararının verdirilmesidir.

Bu niteliği ile azmettirme iştirak halinde işlenen suçlarda, suça manevi planda katılan failer açısından önemli bir kavramdır, çünkü bir kişi bir başkasını suç işlemeye yönlendirmektedir. Azmettirmede en önemli nokta şudur: Azmettiren, bir suç işlemeye düşüncesinde olmayan bir kişiyi suçta kullanmaktadır. Suça sevk edilen kişinin suç işlemeye düşüncesinin olmaması, azmettirenin suçun tam cezası ile cezalandırılması sonucunu doğurmaktadır. İzlenen suç politikasının gereği olarak, azmettirenin suçun kanundaki cezası ile cezalandırılacağı bugün için tüm ülkelerin ceza yasalarında kabul edilmektedir.

Bu açıklamalarımın dışında Gerekçedeki açıklamalar okunmalıdır. Gerekçede maddeyle ilgili önemli bilgiler yer almaktadır. Ancak bir hususu eleştirmem gerekiyor. Gerekçenin ilk cümlesi şöyle kaleme alınmıştır:“Azmettirme, belli bir suç işlemeye hususunda henüz bir fikri olmayan bir kişinin başkası tarafından bu suçu işlemeye karar verdirilmesidir.” Bu tanımında yer alan“henüz” sözcüğüne gerek yoktur; ayrıca karışıklığa neden olabilecektir. Azmettirmede, azmettirilen kişinin suç işlemeye düşüncesi, niyeti ve amacı yoktur. Gerekçede tanım yapılırken,“henüz” sözcüğünün kullanılması, bu kişinin sanki daha sonra suçu işleyeceği gibi bir intiba yaratılmaktadır ki, bu doğru değildir ve suç genel teorisi içinde önemli bir yeri olan azmettirme kavramı ile bağdaşmaz(Bu konudaki Yargıtay Uygulaması için bkz. Yurtcan, TCK Genel Hükümler, 2. Bası, Kasım 2015, c. 1, md.38)

Yardım etme

MADDE 39. - (1) Suçun işlenmesine yardım eden kişiye, işlenen suçun ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektirmesi hâlinde, onbeş yıldan yirmi yıla; müebbet hapis cezasını gerektirmesi hâlinde, on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası verilir. Diğer hâllerde cezanın yarısı indirilir. Ancak, bu durumda verilecek ceza sekiz yılı geçemez.

- (2) Aşağıdaki hâllerde kişi işlenen suçtan dolayı yardım eden sıfatıyla sorumlu olur:

- a) Suç işlemeye teşvik etmek veya suç işleme kararını kuvvetlendirmek veya fiilin işlenmesinden sonra yardımda bulunacağını vaat etmek.
- b) Suçun nasıl işleneceği hususunda yol göstermek veya fiilin işlenmesinde kullanılan araçları sağlamak.
- c) Suçun işlenmesinden önce veya işlenmesi sırasında yardımda bulunarak icrasını kolaylaştırmak.

39 uncu maddenin yorumu:

Madde, yardım etme başlığı altında, aslında ferî failliği konu etmektedir.

Yasama tekniği yönünden bir noktanın belirtilmesi uygun olur. Madde metninde bir takdim-tehir hatası vardır. Önce yardım edenin cezasının hangi ölçülerde indirileceği belirtilmekte, sonra yardımcılık kavramının nasıl anlaşılması gerektiği açıklanmaktadır. Oysa bunun tersi yapılmak gerekirdi.

Maddenin ikinci fıkrasında yardımcılık halleri düzenlenirken, önceki yasanın 65 inci maddesindeki ilkeler sıralanmaktadır(Bu konudaki Yargıtay Uygulaması için bkz. Yurtcan, TCK Genel Hükümler, 2. Bası, Kasım 2015, c. 1, md.39)

Bağlılık kuralı

MADDE 40. - (1) Suça iştirak için kasten ve hukuka aykırı işlenmiş bir fiilin varlığı yeterlidir. Suçun işlenişine iştirak eden her kişi, diğerinin cezalandırılmasını önleyen kişisel nedenler göz önünde bulundurulmaksızın kendi kusurlu fiiline göre cezalandırılır.

- (2) Özgü suçlarda, ancak özel faillik niteliğini taşıyan kişi fail olabilir. Bu suçların işlenişine iştirak eden diğer kişiler ise azmettiren veya yardım eden olarak sorumlu tutulur.
- (3) Suça iştiraktan dolayı sorumlu tutulabilmek için ilgili suçun en azından teşebbüs aşamasına varmış olması gerekir.

40 ıncı maddenin yorumu:

Maddenin başlığı içeriğini açıklamaktan uzaktır. Bu terim tercüme kokmaktadır.

Aslında maddede yer verilen hususlar, temelde iştirak kavramı kapsamında yer almakla birlikte, birbirinden hayli farklıdır. Bunları tek başlık altında belirtmek zordur. Bu nedenle, "iştirakin özel kuralları" denilebilirdi.

Maddenin üçüncü fıkrasında yer alan "ilgili suçun" ibaresi yerine, "işlenmek istenen suçun" ibaresinin konulması daha uygun olurdu.

Bu noktaların dışında, Gerekçede maddenin uygulanmasında dikkate alınması gereken ilkeler bilimsel yaklaşım içinde ele alınmaktadır.

Gerekçede şu düşüncelere yer verilmiştir:

Bağlılık kuralı, suç ortaklarından bazılarında faillik için aranan şartların bulunmaması hâlinde, bu kişilerin işlenen suçtan sorumluluğunu sağlamaktadır. Böylece; suçun işlenişinde hakimiyet kurmadığı veya özel faillik niteliğini taşımadığı için fail olarak sorumlu tutulamayan bir suç ortağı, bağlılık kuralı sayesinde, gerçekleşen suçtan sorumlu tutulabilmektedir.

Bağlılık kuralının gereği olarak, diğer suç ortaklarının azmettiren veya yardım eden olarak sorumlu tutulabilmesi için, failin işlediği fiilin kasten işlenmesi ve hukuka aykırı olması gerekir ve yeterlidir. Failin bu fiil nedeniyle ayrıca kusurlu olmasına gerek yoktur. Yine, cezayı hafifleten veya ortadan kaldıran kişisel nedenler, ancak ilgili suç ortağı açısından hukukî sonuç doğururlar.

Özel faillik niteliğinin arandığı suçlarda, ancak bu niteliğe sahip olan kişiler fail olabilir. Örneğin zimmet suçunun faili ancak kamu görevlisi olabilir. Özel faillik niteliğini taşımayan kişiler, özgü suça iştirak etmeleri hâlinde, ancak azmettiren veya yardım eden olarak sorumlu olur.

Sadece özel faillik niteliğine sahip olmak, özgü suçun faili olarak sorumluluk için yeterli olmayabilir. Bunun için, özel faillik niteliğinin yanı sıra, ayrıca fiil üzerinde hakimiyet kurulması gerekir. Örneğın resmî belgede sahtecilik suçunun işlenişine iştirak eden kamu görevlisi kişilerin, bu suçun nitelikli şekli açısından müşterek fail olarak sorumlu tutulabilmeleri için, birlikte suç işleme kararının yanı sıra, ayrıca belgede sahtecilik fiili üzerinde ortak hakimiyet kurmaları gerekir.

Azmettiren veya yardım eden olarak sorumluluk için, suçun tamamlanmış veya en azından teşebbüs aşamasına varmış olması gerekir. Bu sonuç, bağıllık kuralının niceliksel etkisinden çıkarılmaktadır.

Hükümet Tasarısında, 765 sayılı Türk Ceza Kanununda olduğu gibi, “kişisel ağırlatıcı nedenlerin” ve “fiilî ağırlatıcı nedenlerin şeriklere uygulanması” hükümlerine yer verilmiştir. Bu hükümler, bağıllık kuralının henüz bilinmediği 19. yüzyıl ceza hukuku düşüncesinin ürünü olarak kanuna konmuştur. Bağıllık kuralına metinde yer verildikten sonra, bu hükümlerin korunmasına gerek kalmamıştır. Kaldı ki, “ağırlatıcı neden”lerin kişisel veya fiilî olarak ayırıma tabi tutulması bilimsel olmadığı için, uygulamada duraksamalara ve çelişkili kararlara neden olmaktadır. Belirtilen nedenlerle, Hükümet Tasarısının 43 ve 44. maddeleri hükümleri metinden çıkarılmıştır.

Bu açıklamalar uygulamada faydalı olacaktır(Bu konudaki Yargıtay Uygulaması için bkz. Yurtcan, TCK Genel Hükümler, 2. Bası, Kasım 2015, c. 1, md.40)

İştirak hâlinde işlenen suçlarda gönüllü vazgeçme

MADDE 41. - (1) İştirak hâlinde işlenen suçlarda, sadece gönüllü vazgeçen suç ortağı, gönüllü vazgeçme hükümlerinden yararlanır.

(2) Suçun;

a) Gönüllü vazgeçenin gösterdiği gayreti dışında başka bir sebeple işlenmemiş olması,

- b) Gönüllü vazgeçenin bütün gayretine rağmen işlenmiş olması,

Hâllerinde de gönüllü vazgeçme hükümleri uygulanır.

41 inci maddenin yorumu:

Yasa 36 ncı maddede gönüllü vazgeçmeyi düzenlediğine göre, suçun iştirak halinde işlenmesinde de iştirak halinde işlenen suçlarda gönüllü vazgeçme kavramına yasada yer verilmesi sisteme uygundur.

Maddenin birinci fıkrası, iştirak halinde gönüllü vazgeçmede“faillerin bağımsızlığı“kuralı olarak adlandırılmaktadır, çünkü gönüllü vazgeçen fail bu konudaki hükümlerden yararlanacaktır. Suçun işlenmesine iştirak eden ve vazgeçmeyen öteki fail/failler bu vazgeçmeden yararlanmayacaklardır.

Madde Gerekçesinde, maddeyi yorumlama konusuna ışık tutacak ve uygulamaya yol gösterecek açıklamalar yer almaktadır. Özellikle maddenin ikinci fıkrası için gerekçedeki açıklamalar incelenmelidir

İkinci fıkranın uygulanmasında bir kavram ön plana çıkmaktadır. Bu kavram gayret kavramıdır. Uygulamada yargıçlar bu maddenin gündeme geldiği olaylarda, gayreti değerlendireceklerdir. Elbette her olayın niteliği ve özelliği dikkate alınarak, fail/faillerin gayretinin varlığı/yokluğu konusunda bir sonuca varılacaktır. Bu bağlamda hangi failin/faillerin gayreti de süzgeçten geçirilmek gerekecek, bu konuda varılacak olan sonuca göre madde uygulanacaktır(Bu konudaki Yargıtay Uygulaması için bkz. Yurtcan, TCK Genel Hükümler, 2. Bası, Kasım 2015, c. 1, md.41)

Gerekçe :

Maddenin birinci fıkrasında, kabahahtlere iştirak haliyle ilgili olarak tek tip fail sistemi kabul edilmiştir. Kabahahtin işlenişine iştirak eden kişiler arasında fail ve şerik (azmettiren veya yardım eden) ayırımı gözetilmemiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında, bağılılık kuralının özgü suçlardaki fonksiyonu kabahatler bakımından kabul edilmemiştir. Özel faillik niteliğini taşıyan kişinin işlediği kabahate bu niteliği taşımayan kişinin iştirak etmesi halinde, bu kişi de fail olarak idarî para cezası ile cezalandırılabilir.

Üçüncü fıkrada, kabahate iştirak için kasten ve hukuka aykırı işlenmiş bir fiilin varlığının gerekli ve yeterli olduğu kabul edilmiştir. Bunun sonucu olarak, kabahatin işlenişine iştirak eden kişilerden birinin, örneğin kusur yeteneğinin olmaması, diğer ortakların idarî para cezası ile cezalandırılmasını engellemez.

Herhangi bir kişi açısından kabahat oluşturan fiil, özel faillik niteliğini taşıyan bir başkası açısından suç oluşturabilir. Maddenin dördüncü fıkrası, bu hallere özgü ve fakat sadece iştirakle ilgili bir hüküm içermektedir. Kişi, kendisi açısından kabahat oluşturan fiili tek başına işlemiş olsaydı, kabahatten dolayı hakkında idarî para cezası verilecekti; ancak, özel faillik niteliğini taşıyan bir kişi ile birlikte bu fiili işlemiş olduğu için, artık hakkında idarî para cezası değil, özel faillik niteliğini taşıyan kişinin işlemiş bulunduğu suça iştirakten dolayı Türk Ceza Kanununun iştirake ilişkin hükümlerine göre hapis veya adli para cezasına hükmolunacaktır.

İÇTİMA

MADDE 15.- (1) Bir fiil ile birden fazla kabahatin işlenmesi halinde bu kabahatlere ilişkin tanımlarda sadece idarî para cezası öngörülmüşse, en ağır idarî para cezası verilir. Bu kabahatlerle ilgili olarak kanunda idarî para cezasından başka idarî yaptırımlar da öngörülmüş ise, bu yaptırımların her birinin uygulanmasına karar verilir.

(2) Aynı kabahatin birden fazla işlenmesi halinde her bir kabahatle ilgili olarak ayrı ayrı idarî para cezası verilir. Kesintisiz fiille işlenebilen kabahatlerde, bu nedenle idarî yaptırım kararı verinceye kadar fiil tek sayılır.

(3) Bir fiil hem kabahat hem de suç olarak tanımlanmış ise, sadece suçtan dolayı yaptırım uygulanabilir. Ancak, suçtan dolayı yaptırım uygulanamayan hallerde kabahat dolayısıyla yaptırım uygulanır.

Maddenin Yorumu :

Madde yorumlanırken ilkin Gerekçedeki şu bilgiler dikkate alınmalıdır:

Maddenin birinci fıkrasında, Türk Ceza Kanununun farklı neviden fikri içtima ilişkisi hükümüne paralel bir düzenleme yapılmıştır. Ancak, bu hüküm, sadece idarî para cezaları açısından uygulanabilir. Bu itibarla, bir fiille gerçekleştirilen birden fazla kabahatten her biri açısından idarî para cezası dışında başka idarî yaptırımlar öngörülmüş ise, bu yaptırımların hepsine birden karar verilir.

Maddenin ikinci fıkrasında, Türk Ceza Kanununun zincirleme suçla ilişkin hükümlerinin kabahatler açısından uygulanamayacağı vurgulanmıştır. Bir kabahatin birden fazla işlenmesi durumunda gerçek içtima hükümlerine göre, her bir fiille ilgili olarak ayrı ayrı idarî para cezasına karar verilecektir.

Bir fiil, bazı durumlarda hem suç hem de kabahat oluşturabilir. Maddenin üçüncü fıkrası, bu hallere özgü ve fakat sadece içtima ile ilgili bir hüküm içermektedir. Bu gibi durumlarda kişi hakkında sadece suçtan dolayı ceza veya güvenlik tedbirine hükmedilebilecektir; fiilin kabahat oluşturması dolayısıyla ayrıca idarî yaptırım uygulanamayacaktır. Böylece, “non bis in idem” kuralına suçlarla kabahatler arasında da geçerlilik tanınmıştır. Ancak, suçtan dolayı ceza veya güvenlik tedbirine hükmedilemeyen hallerde, kabahat dolayısıyla yaptırım uygulanabilecektir.

Yasakoyucu gerek fikri içtima gerek zincirleme suç konusunda belirli sonuçları dikkate alarak hüküm sevk ederken, işlenen fiil/fiillerin kabahat oldukları noktasından hareket etmiştir. Bu yaklaşım kanımca isabetlidir.

Maddenin daha iyi anlaşılmasına yardımcı olmak amacıyla, TCK'nın zincirleme suç ve fikri içtima hükümlerinin aktarılması faydalı olacaktır:

Zincirleme suç

MADDE 43. - (1) Bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla işlenmesi durumunda, bir cezaya hükmedilir. Ancak bu ceza, dörtte birinden dörtte üçüne kadar artırılır. Bir suçun temel şekli ile daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli şekilleri, aynı suç sayılır.

- (2) Aynı suçun birden fazla kişiye karşı tek bir fiille işlenmesi durumunda da, birinci fıkra hükmü uygulanır.
- (3) Kasten öldürme, kasten yaralama, işkence, cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı ve yağma suçlarında bu madde hükümleri uygulanmaz.

43 üncü maddenin yorumu:

Madde metninde, önceki yasanın 80inci maddesinin uygulanmasında ortaya çıkan sorunlara çözümler üretilmiştir.

Öncelikle, zincirleme suçta, birden fazla suçun aynı mağdura karşı işlenmesi, maddede öngörülmüştür. Mağdur değiştiğinde, zincirleme suç (müteselsil suç) hükümleri uygulanmaz.

İkinci fıkrada, aslında müteselsil suç kavramının dışına çıkılarak yapılan bir düzenleme söz konusudur. Zincirleme suçun temeli, birden fazla suçun işlenmesine dayanır. Bu hükümde, yasakoyucuya göre fiil tektir, fakat mağdurlar birden çoktur. Oysa burada tek olan fiil değil, fakat harekettir. Tek hareketle birden fazla fiil meydana gelmektedir.

Örnek : Öğretmenin sınıftaki tüm öğrencilere karşı hakaret suçunu işlemesi. Bu durumda öğrenci sayısı kadar hakaret suçu vardır. Ancak yasakoyucunun bu varsayıma bağladığı sonuç, bu fiili zincirleme suç gibi cezalandırmaktır. Burada ceza politikası rol oynamıştır. Bu istisna olmadığı takdirde, birden fazla suçun varlığı kabul edilecek ve faile verilecek cezalar toplanacaktı. Ancak yasakoyucu bu sonucu ağır bulmuştur ki, birinci fıkraya göre cezalandırmayı öngörmüştür.

Türk hukuku yönünden çarpıcı olan husus, maddenin üçüncü fıkrasında yer almaktadır. Bu hükümlerle belirli suçların zincirleme suç olarak işlenmesi halinde, bunların zincirleme suç olarak cezalandırılması mümkün değildir. Bu suçlar yönünden istisna söz konusudur. Önemli bazı suçların işlenmesini önlemek amacı taşıyan bir hüküm olarak nitelenmelidir.

Kasten öldürme, kasten yaralama, işkence ve yağma suçları bu kapsamda mütalaa edildiğine göre, burada ilkin bir sınırlı sayı(Numerus clausus) ilkesinin uygulanması söz konusudur. Bu nedenle başka suçlar bu kapsama dahil edilemez.

Bu noktada bir tespit yapmalıyım: Bu hususun gündeme geldiği her olayda, failin fiillerinin hukuki nitelenmesi tam ve doğru olarak yapılmalıdır. Bunun için her olayla ilgili maddi

vakıaları dikkate alarak bir değerlendirme yapılması şarttır. Bu değerlendirme işlenen fiilin isminin konulması sonucunu doğuracaktır. Bu sonuç o olayda zincirleme suç kavramının ve hukuki sonuçlarının uygulanması/uygulanmaması açısından önem taşıyacaktır. Bu konuda hareket noktamız şudur: Yasa koyucu sayma yöntemi ile belirlediği suçlar için zincirleme suç kavramı ve sonuçlarını ortadan kaldırdığına göre, bu konunun hassas biçimde değerlendirilmesi kaçınılmazdır, çünkü sonucu büyük önem taşımaktadır. Bir olay zincirleme suç kapsamında mütalaa edilecek olursa, faile tek ceza verilecektir; edilmediği takdirde ise faile her fiili için ayrı ceza verilecek ve bu cezalar toplanacaktır.

Bu kapsamda maddenin ilk şeklinde yer alan, cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı suçları, 5377 sayılı yasa ile maddenin metninden çıkarılmıştır. Bunun anlamı şudur : Bu suçlar hakkında zincirleme suç kuralları uygulanacaktır. Değişiklik gerekçesinde iki husus yer almaktadır. Birincisi bu suçlarda gerçek içtima kuralı uygulandığında, adaletsiz oranda yüksek cezalar ortaya çıkabilir. İkincisi ise, bu konuda uygulamada ispat sorunu ile karşılaşılacağıdır. Bu düşüncelerden birincisinde haklılık payı vardır. İkincisi ise ceza hukukunun değil, fakat ceza yargılamasının konusudur. Bu nedenle katılmadığımı belirtmek isterim(Bu konudaki Yargıtay Uygulaması için bkz. Yurtcan, TCK Genel Hükümler, 2. Bası, Kasım 2015, c. 1, md.43)

Fikrî içtima

MADDE 44. - (1) İşlediği bir fiil ile birden fazla farklı suçun oluşmasına sebebiyet veren kişi, bunlardan en ağır cezayı gerektiren suçtan dolayı cezalandırılır.

44üncü maddenin yorumu:

Fikri içtima kavramının kısa ve öz tanımı şöyle yapılabilir: Fail bir fiil işler; bu fiil birden çok suç oluşturur. Bu durumda aslında bu faile her suç için ayrı ceza verilmelidir. Ancak suç genel teorisi fikri içtima kavramını yaratmış ve bu kavram yasa

koyucular tarafından da benimsenmiştir. Sonuç şudur: Birden çok suç birbiri içinde erir. Faile işlediği fiil sonucu ortaya çıkan en ağır suçun cezası verilir.

44üncü maddenin özü budur.

Maddenin yazımı üzerinde de durulmalıdır. Maddenin baş tarafı şöyle olabilirdi :“Fail, bir fiil ile birden fazla suç işlediğinde,”.

Fikri içtima haline örnek : memura karşı görevini yaptığı sırada karşı koyarak, memuru yaralamak(Bu konudaki Yargıtay Uygulaması için bkz. Yurtcan, TCK Genel Hükümler, 2. Bası, Kasım 2015, c. 1, md.44)

Yargıtay Uygulaması:

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/73

Karar No : 2015/743

Tebliğname No : KYB - 2014/375820

Birinci kez alkollü araç kullanmak eyleminden dolayı Engin İşler hakkında, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 44/1-b ve 48/5. maddeleri uyarınca 866,00 Türk lirası idari para cezası uygulanmasına dair Salihli Trafik Denetleme Birim Amirliğinin 15/06/2013 tarihli ve GT-569011 seri ve sıra sayılı trafik suç tutanağına yönelik başvurunun kabulüne ilişkin Salihli 1. Sulh Ceza Mahkemesinin 09/12/2013 tarihli ve 2013/434 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığının 10.11.2014 gün ve 67179 sayılı kanun yararına bozma istemini içeren yazısı ekindeki dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 24.11.2014 gün ve KYB. 2014/375820 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Anılan ihbarnamede;

Dosya kapsamına göre Mahkemece; muteriz hakkında aynı olay nedeniyle görülmekte olan suç teşkil eden dava

dosyası bulunduğundan, bu haliyle 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 15/3. maddesine göre bir fiil hem kabahat hem de suç olarak tanımlanmış ise sadece suçtan dolayı yaptırım uygulanması gerektiğinden bahisle anılan idari para cezasının kaldırılmasına karar verilmiş ise de, 2918 sayılı Kanun'un 48/6. maddesindeki "Yapılan tespit sonucunda, 1.00 promilin üzerinde alkollü olduğu tespit edilen sürücüler hakkında ayrıca Türk Ceza Kanununun 179 uncu maddesinin üçüncü fıkrası hükümleri uygulanır." şeklindeki özel düzenleme karşısında, aynı olay hakkında idari yaptırım kararı verilebileceği cihetle, başvurunun reddi yerine yazılı şekilde kabulüne karar verilmesinde isabetgörülmediği gerekçesiyle 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 309. maddesi uyarınca anılan kararın kanun yararına bozulması isteminde bulunulmakla gereği görüşülüp düşünöldü;

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kanun yararına bozma istemine dayanan ihbarname içeriği yerinde göröldüğünden Salihli 1. Sulh Ceza Mahkemesinin 09/12/2013 tarihli ve 2013/434 değişik iş sayılı kararının CMK.nın 309/4. maddesi uyarınca aleyhe tesir etmemek üzere BOZULMASINA, 22.04.2015 günü oybirliğiyle karar verildi.

Gerekeçe :

Maddenin birinci fıkrasında, Türk Ceza Kanununun farklı neviden fikri içtimaa ilişkin hükmüne paralel bir düzenleme yapılmıştır. Ancak, bu hüküm, sadece idarî para cezaları açısından uygulanabilir. Bu itibarla, bir fiille gerçekleştirilen birden fazla kabahatten her biri açısından idarî para cezası dışında başka idarî yaptırımlar öngörölmüş ise, bu yaptırımların hepsine birden karar verilir.

Maddenin ikinci fıkrasında, Türk Ceza Kanununun zincirleme suça ilişkin hükümlerinin kabahatler açısından uygulanamayacağı vurgulanmıştır. Bir kabahatin birden fazla işlenmesi durumunda gerçek içtima hükümlerine göre, her bir fiille ilgili olarak ayrı ayrı idarî para cezasına karar verilecektir.

Bir fiil, bazı durumlarda hem suç hem de kabahat oluŐturalabilir. Maddenin üçüncü fıkrası, bu hallere özgü ve fakat sadece içtima ile ilgili bir hüküm içermektedir. Bu gibi durumlarda kişi hakkında sadece suçtan dolayı ceza veya güvenlik tedbirine hükmedilebilecektir; fiilin kabahat oluşturması dolayısıyla ayrıca idarî yaptırım uygulanamayacaktır. Böylece, “non bis in idem” kuralına suçlarla kabahatler arasında da geçerlilik tanınmıştır. Ancak, suçtan dolayı ceza veya güvenlik tedbirine hükmedilemeyen hallerde, kabahat dolayısıyla yaptırım uygulanabilecektir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İDARÎ YAPTIRIMLAR

Yaptırım türleri

MADDE 16.- (1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir.

Maddenin Yorumu:

Madde yorumlanırken Gerekçede yer alan şu düşünceler faydalı olacaktır:

Maddenin birinci fıkrasında, kabahatler karşılığında uygulanacak idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirler olarak iki ana gruba ayrılmıştır. İkinci fıkrada ise, idarî tedbirler olarak mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda belirtilen diğer tedbirler olarak ifade edilmiştir. İlgili kanunlarda yer alan tedbirlerin çeşitliliği karşısında, bunların sınırlayıcı bir şekilde sayılmasından sarfınazar edilmiştir.

Türk Ceza Kanununda müsadere, suç karşılığında bir güvenlik tedbiri olarak düzenlenmiştir. Buna karşılık Tasarıda, kavram kargaşasına neden olmamak için, kabahatlerle bağlantılı olarak müsadere kavramı yerine, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ifadesi kullanılmıştır. Bu yaptırımın konusunu oluş-

turan eşya ve sair malvarlığı değerinin mülkiyetinin Devlete veya sair bir kamu kurum ve kuruluşuna geçmesi söz konusu olabileceği için, mülkiyetin Devlete geçirilmesi ifadesi değil, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ifadesi benimsenmiştir.

Bunun dışında, kabahatlere uygulanacak olan idari tedbirlerin çok değişken olduğunda kuşku yoktur. Bu nedenle gerekçede bunların maddede sayılmasına gidilmediğinin belirtilmesi uygun bir çözümdür. Bu noktada, kabahatlerin gerek Kabahatler Yasasında gerek özel yasalarda yer alan, çok büyük sayıda fiili kapsadığı hatırlanmalıdır. Ayrıca, idari tedbirlerin sayılması şöyle bir sakıncayı da doğuracaktır. Bir özel yasada, yeni yapılacak bir düzenleme ile bir idari tedbir öngörüldüğünde, bunun Kabahatler Yasasında öngörülmemiş olması, uygulamada karışıklık yaratabilirdi. Maddenin çözümü bu bakımdan da uygundur.

Gerekçe :

Maddenin birinci fıkrasında, kabahatler karşılığında uygulanacak idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirler olarak iki ana gruba ayrılmıştır. İkinci fıkrada ise, idarî tedbirler olarak mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda belirtilen diğer tedbirler olarak ifade edilmiştir. İlgili kanunlarda yer alan tedbirlerin çeşitliliği karşısında, bunların sınırlayıcı bir şekilde sayılmasından sarfınazar edilmiştir.

Türk Ceza Kanununda müsadere, suç karşılığında bir güvenlik tedbiri olarak düzenlenmiştir. Buna karşılık Tasarıda, kavram kargaşasına neden olmamak için, kabahatlerle bağlantılı olarak müsadere kavramı yerine, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ifadesi kullanılmıştır. Bu yaptırımın konusunu oluşturan eşya ve sair malvarlığı değerinin mülkiyetinin Devlete veya sair bir kamu kurum ve kuruluşuna geçmesi söz konusu olabileceği için, mülkiyetin Devlete geçirilmesi ifadesi değil, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ifadesi benimsenmiştir.

İDARİ PARA CEZASI

MADDE 17- (1) İdarî para cezası, maktu veya nispi olabilir.

(2) İdarî para cezası, kanunda alt ve üst sınırı gösterilmek suretiyle de belirlenebilir. Bu durumda, idarî para cezasının miktarı belirlenirken işlenen kabahatin haksızlık içeriği ile failin kusuru ve ekonomik durumu birlikte göz önünde bulundurulur.

(3) (Değişik: 6/12/2006-5560/32 md.) 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I), (II) ve (III) sayılı cetvellerde yer alan kamu idareleri tarafından verilen idarî para cezalarının ilgili kanunlarında 1/6/2005 tarihinden sonra belirlenen oranın dışındaki kısmı ile Cumhuriyet başsavcılıkları ve mahkemeler tarafından verilen idarî para cezaları Genel Bütçeye gelir kaydedilir. Sosyal güvenlik kurumları ile mahalli idareler tarafından verilen idarî para cezaları kendi bütçelerine gelir kaydedilir. Diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından verilen idarî para cezaları ise, ilgili kanunlarındaki hükümler saklı kalmak kaydıyla, Genel Bütçeye gelir kaydedilir. Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının verdiği para cezaları, kendi kanunlarındaki hükümlere tâbidir. Kişinin ekonomik durumunun müsaait olmaması halinde, idarî para cezasının, ilk taksitinin peşin ödenmesi koşuluyla, bir yıl içinde ve dört eşit taksit halinde ödenmesine karar verilebilir. Taksitlerin zamanında ve tam olarak ödenmemesi halinde, idarî para cezasının kalan kısmının tamamı tahsil edilir.

- (4) (Değişik: 6/12/2006-5560/32 md.) Genel Bütçeye gelir kaydedilmesi gereken idarî para cezalarına ilişkin kesinleşen kararlar, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilmek üzere Maliye Bakanlığınca belirlenecek tahsil dairelerine gönderilir. Sosyal güvenlik kurumları ve mahalli idareler tarafından verilen idarî para cezaları, ilgili kanunlarında aksine hüküm bulunmadığı takdirde, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre kendileri tarafından tahsil olunur. Diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından verilen ve Genel Bütçeye gelir kaydedilmesi gerekmeyen idarî para cezaları, ilgili kanunlarında özel hüküm bulunmadığı takdirde genel hükümlere göre tahsil olunur.
- (5) İdarî para cezası tamamen tahsil edildikten itibaren en geç bir ay içinde durum, ilgili kamu kurum ve kuruluşuna bildirilir.
- (6) Kabahat dolayısıyla idarî para cezası veren kamu görevlisi, ilgilinin rıza göstermesi halinde bunun tahsilatını derhal kendisi gerçekleştirir. İdarî para cezasını kanun yoluna başvurmadan önce ödeyen kişiden bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme, kişinin bu karara karşı kanun yoluna başvurma hakkını etkilemez.
- (7) İdarî para cezaları her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilân edilen yeniden değerlendirilerek artırılarak uygulanır. Bu suretle idarî para cezasının hesabında bir Türk Lirasının küsuru dikkate alınmaz. Bu fıkra hükmü, nispi nitelikteki idarî para cezaları açısından uygulanmaz.

Maddenin Yorumu :

Madde, idari para cezası konusunda tutarlı bir sistem kurmuştur.

Maddenin en ilginç hükmü 6. fıkrasındadır. Bu hükme göre, işlediği kabahatten ötürü cezalandırılan kişi, bu suçı kabul etmekte, kamu görevlisine cezayı ödemeye rıza gösterdiğini beyan etmekte ve cezayı ödemektedir. Yasa bu noktada bu kişiye bir“atıfet”te bulunarak, cezasında $\frac{1}{4}$ oranında indirim yapılmasını öngörmektedir.

Kişi, kabahat karşılığı cezasını ödemesine rağmen, kanun yoluna gidebilmektedir. Ödeme, ceza terminolojisinde infaz anlamı taşıdığına göre, bu konuda kanun yoluna gidilmesi nasıl yorumlanacaktır? Bu infazdan sonraki bir kanunyolu niteliği taşımaktadır. Burada sistemle uyuşmayan bir durum söz konusudur.

Öte yandan, uygulamada bu varsayım içinde, kişinin indirimli cezayı ödedikten sonra, kanun yoluna gideceğini bir çekince olarak ortaya koyması da gerekir.

Bunun dışında, kanunyolu incelemesi sonucu, kişinin suçsuzluğu anlaşılırsa, bu durumda ödediği idari para cezasının kendisine iadesi gerekecektir. Bu iadenin bürokratik engellerle karşılaşacağı kuşkusuzdur.

Bu konuda üzerinde durulması gereken bir başka nokta şudur: Bir kabahat iştirak halinde işlenmiş olabilir. Yasanın öngördüğü ilke gereği, her fail bu kabahatten ötürü asli fail olarak cezalandırılacaktır. Ayrıca müteselsil sorumluluk da yasada kabul edilmemektedir. Böyle bir varsayımda, faillerden biri, cezayı ödemeksizin kanun yoluna gittiğinde ve suçsuzluğu ortaya çıktığında, kendisi açısından sorun yoktur. Ancak, incelediğimiz kural da olayın içine çekildiğinde ve faillerden biri, kanun yoluna gitmeksizin cezasını $\frac{3}{4}$ olarak ödediğinde, yasada açık hüküm bulunmadığı için, onun cezasının kaldırılması söz konusu olmayacaktır. Bu sonuç adaletsizdir.

Yasama boyutunda ne yapılabilirdi?

$\frac{1}{4}$ indirimle rıza göstererek cezasını ödeyen faile, ilkin kanun yolunu kapatmak gerekirdi. İnfazdan sonra kanunyolu sisteme uygun bir çözüm değildir.

Öte yandan, iştirak halinde kabahat varsayımında da, "hükmün bozulmasının diğer sanıklara etkisi" başlığını taşıyan, CMK'nın 306. maddesine paralel (CMUK:325) bir hüküm, yasaya konulabilirdi. Bugün için kabahatler için öngörülen idari para cezalarının yüksekliği dikkate alınrsa, böyle bir hükmün yasada yer alması yadırgatıcı olmazdı.

Maddenin 3 ve 4 üncü fıkraları 5560 sayılı Yasayla değiştirilmeden önce şöyleydi. Karşılaştırmayı kolaylaştırmak amacıyla, bu metinlere yer veriyorum:

"(3) İdarî para cezası, Devlet Hazinesine ödenir. Kişinin ekonomik durumunun müsait olmaması halinde idarî para cezasının, ilk taksitinin peşin ödenmesi koşuluyla, bir yıl içinde ve dört eşit taksit halinde ödenmesine karar verilebilir. Taksitlerin zamanında ve tam olarak ödenmemesi halinde idarî para cezasının kalan kısmının tamamı tahsil edilir.

(4) Kesinleşen karar, derhal tahsil için mahallin en büyük mal memuruna verilir. İdarî para cezası, 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilir. Tahsil edilen idarî para cezasının kanunla belirlenen bir oranı, ilgili kamu kurum ve kuruluşunun hesabına aktarılır."

Yargıtay Uygulaması :

"4857 sayılı İş Kanununda öngörülen idari para cezaları Kabahatler Kanununa tabidir. Buna göre, suç tarihi itibarıyla yeniden değerlendirilmesine göre artırılmaları gerekir. Ancak suç tarihinin 2005 yılı olduğu gözetildiğinde, artırım yapılması olanaklı değildir." (Yar. 9CD, 17.07.2008, 6748/9130) (YKD, 11/2008)

Gerekçe :

Madde metninde, idarî para cezasına ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir.

Birinci fıkrada, idarî para cezasının maktu veya nispi olabileceği kabul edilmiştir. İkinci fıkrada, idarî para cezasının,

kanunda alt ve üst sınırı gösterilmek suretiyle de belirlenebileceği öngörülmüştür. Bu durumda, idarî para cezasının miktarı belirlenirken, işlenen kabahatin haksızlık içeriği ile failin kusuru ve ekonomik durumunun birlikte göz önünde bulundurulacağı belirtilmiştir.

Üçüncü fıkrada, idarî para cezasının, Devlet Hazinesine ödeneceği kabul edilmiştir. Bu hükümlerle, çeşitli mevzuatta yer alan idarî para cezasının münhasıran ilgili kamu kurum ve kuruluşunun geliri olduğu yönündeki düzenlemelerin oluşturduğu sakıncanın giderilmesi amaçlanmıştır.

Keza üçüncü fıkra metninde, idarî para cezasının belli koşullarda taksitle ödenmesine imkân tanıyan bir düzenleme yapılmıştır.

Dördüncü fıkrada, idarî para cezalarının tahsiline ilişkin rejim belirlenmiştir.

Beşinci fıkrada, tekerrür hükümlerinin uygulanması açısından önem taşıması dolayısıyla, ilgili mal memuru tarafından idarî para cezası tamamen tahsil edildikten itibaren belli bir süre zarfında durumun ilgili kamu kurum ve kuruluşuna bildirilmesi gerektiği yönünde düzenleme yapılmıştır.

Altıncı fıkrada, idarî para cezasının bu hususta karar veren kamu görevlisi tarafından da tahsil edilebilmesine imkân tanıyan bir düzenleme yapılmıştır. Ancak, bunun için, hakkında idarî para cezası verilen kişinin rızasının olması gerekir.

Yedinci fıkrada, idarî para cezasına ilişkin tutanak içeriğinde yer alması gereken bilgilerle ilgili düzenleme yapılmıştır.

Maddenin son fıkrasında ise, kanunlarda öngörülen idarî para cezası miktarlarının enflasyondan etkilenmesi halinde yeniden belirlenmesine ilişkin düzenleme yapılmıştır. Ancak, bu hüküm, niteliği itibarıyla nispi idarî para cezaları açısından uygulanamaz.

5560 sayılı Yasanın Gerekçesi:

Maddeyle, 5326 sayılı Kanunun 17. maddesinin üç ve dördüncü fıkraları değiştirilmiştir. İdari para cezalarının tahsil yetkisi ve gelir kaydı konusunda 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli cetvellerin esas alınması ve Kabahatler Kanununun etkin ve hızlı bir şekilde uygulanabilirliğinin sağlanması amacıyla söz konusu değişiklikler yapılmıştır.

MÜLKİYETİN KAMUYA GEÇİRİLMESİ

MADDE 18.- (1) Kabahatin konusunu oluşturan veya işlenmesi suretiyle elde edilen eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine, ancak kanunda açık hüküm bulunan hallerde karar verilebilir.

- (2) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar, eşyanın;
- a) Kullanılmaz hale getirilmesi,
 - b) Niteliğinin değiştirilmesi,
 - c) Ancak belli bir surette kullanılması,

Koşullarından birinin yerine getirilmesine bağlı olarak belli bir süre geciktirilebilir. Belirlenen süre zarfında koşulun yerine getirilmemesi halinde eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

- (3) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar kesinleşinceye kadar ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından eşyaya elkonulabileceği gibi; eşya, kişilerin muhafazasına da bırakılabilir.
- (4) Eşyanın mülkiyeti, kanunda açık hüküm bulunan hallerde ilgili kamu kurum ve kuruluşuna, aksi takdirde Devlete geçer.
- (5) Eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilebilmesi için fail hakkında idarî para cezası veya başka bir idarî yaptırım kararı verilmiş olması şart değildir.
- (6) Kaim değer mülkiyetinin kamuya geçirilmesine de karar verilebilir.

- (7) Mülkiyeti kamuya geçirilen eşya, başka suretle değerlendirilmesi mümkün olmazsa imha edilir.
- (8) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar, kesinleşmesi halinde yerine getirilir.

Maddenin Yorumu :

Mülkiyetin kamuya geçirilmesi, yasanın idari tedbirler içinde yer verdiği bir hükümdür. Maddede, bu konuda ayrıntılı bir düzenleme yapılmıştır. Bir nokta dışta tutulursa, madde kendi içinde tutarlıdır.

Aksayan hükümler şunlardır:

Maddede 2. fıkra ile son fıkra yer değiştirmelidir, çünkü mülkiyetin kamuya geçirilmesi için, ilkin kesinleşme gerçekleşmek zorundadır. Sonra bunun belirli nedenle geciktirilmesi söz konusu olabilir. Bu aksaklığın, tasarıda TBMM genel kurulunda yapılan değişikliğin neden olduğu, maddenin gerekçesi okunduğunda anlaşılmaktadır. Gerekçede, 7. fıkrada yer alan “imha” hükmünden söz edilirken, maddenin son fıkrası olduğu belirtilmektedir. Bu durum, maddenin son fıkrasının genel kurulda eklendiğini göstermektedir.

Bunun dışında, gerekçede madde ile ilgili olarak yapılan açıklamalar incelenmelidir. Bu açıklamalar şöyledir:

Madde metninde, bir idarî tedbir olarak mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımına ilişkin hükümler düzenlenmiştir.

Mülkiyetin kamuya geçirilmesi tedbirine ancak ilgili kanunda açık hüküm bulunan hallerde karar verilebilir. Müsadereden farklı olarak, mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar, idarî nitelikte bir karardır. Bu tedbirin konusunu, ancak kabahatin konusunu oluşturan veya işlenmesi suretiyle elde edilen eşya oluşturabilir.

İkinci fıkrada, bu tedbire karar verilmesinin belli bir süre geciktirilebileceği koşullar belirlenmiştir. Kabahatin konusunu oluşturan veya işlenmesi suretiyle elde edilen eşya, fail tara-

findan örneğın yurda sokulmadan belli bir süre içinde başka bir ülkeye götürölüp kullanıldığı, kullanılamaz hale getirildiği veya sahibine iade edildiği takdirde mülkiyetin kamuya geçirilmesine karar verilmeyebilecektir.

Üçüncü fıkrada, mülkiyetin kamuya geçirilmesine karar verilmeden önce, kamu görevlileri tarafından eşya üzerinde kısa süreli elkoyma tedbirine başvurma imkânı tanıyan bir düzenleme yapılmıştır.

Dördüncü fıkrada, bu tedbirin konusunu oluşturan eşyanın mülkiyetinin, kanunda açık hüküm bulunan hallerde ilgili kamu kurum ve kuruluşuna, aksi takdirde Devlete geçeceği kabul edilmiştir.

Beşinci fıkradaki düzenlemeyle mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararının, bir idarî tedbir niteliğinde yaptırım olduğu vurgulanmıştır.

Altıncı fıkrada kaim değerin mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilebileceği kabul edilmiştir. Kaim değer kavramından ne anlaşılması gerektiği hususuyla ilgili olarak Türk Ceza Kanununun eşya ve kazanç müsadereesine ilişkin madde metinleri ve gerekçelerine bakılmalıdır.

Son fıkrada, mülkiyeti kamuya geçirilen eşyanın imhasına ilişkin koşul belirlenmiştir.

Gerekçede, kavram ve konu bağlantısı nedeniyle, TCK'nın eşya müsadereesi ve kazanç müsadereesi hükümlerinden söz edilmektedir. Maddenin anlaşılmasını kolaylaştırmak için, bu hükümlerin belirtilmesi uygun olur:

Eşya müsadereesi

MADDE 54. - (1) İyiniyetli üçüncü kişilere ait olmamak koşuluyla, kasıtlı bir suçun işlenmesinde kullanılan veya suçun işlenmesine tahsis edilen ya da suçtan meydana gelen eşyanın müsadereesine hükmolunur. Suçun işlenmesinde kullanılmak üzere hazırlanan eşya, kamu güvenliği, kamu sağlığı veya genel ahlâk açısından tehlikeli olması durumunda müsadere edilir.

- (2) Birinci fıkraya kapsamına giren eşyanın, ortadan kaldırılması, elden çıkarılması, tüketilmesi veya müsaderesinin başka bir surette imkânsız kılınması hâlinde; bu eşyanın değeri kadar para tutarının müsaderesine karar verilir.
- (3) Suçta kullanılan eşyanın müsadere edilmesinin işlenen suça nazaran daha ağır sonuçlar doğuracağı ve bu nedenle hakkaniyete aykırı olacağı anlaşıldığında, müsaderesine hükmedilmeyebilir.
- (4) Üretimi, bulundurulması, kullanılması, taşınması, alım ve satımı suç oluşturan eşya, müsadere edilir.
- (5) Bir şeyin sadece bazı kısımlarının müsadere edildiğinde, tümüne zarar verilmeksizin bu kısmı ayırmak olanaklı ise, sadece bu kısmın müsaderesine karar verilir.
- (6) Birden fazla kişinin paydaş olduğu eşya ile ilgili olarak, sadece suça iştirak eden kişinin payının müsaderesine hükümlenir.

54 üncü maddenin yorumu:

Birinci fıkrada müsadere için mahkumiyet şartı aranmaktadır. Bu bir eksikliklerdir. Müsadere, 4 üncü fıkradaki hallerin dışında, bir suç işlendiğinde, bu suçtan mahkumiyet nedeniyle uygulanan bir yaptırımdır.

Gerekçede, müsadere için yeni düzenlemede bir güvenlik tedbiri olduğunun kabul edilmesi, bu sonucu değiştirmez. Ayrıca gerekçede, "müsadereye hükmedilmesi için bir suçun işlenmesi zorunlu olmakla birlikte, bu suçtan dolayı bir kimşenin cezaya mahkûm edilmesi gerekmemektedir. Örneğin suç işlenmesinde kullanılan tehlikeli eşya, bunu kullanan fail çocuk veya akıl hastası olması nedeniyle cezalandırılmaması dahi, müsaderesine hükmedilebilecektir" sözleri ile açıklanan düşünce kabul edilemez; özellikle verilen örnekler sorunu çözecek nitelik taşımamaktadır. Örnekte sözü geçen akıl hastası veya çocuk failer için de sonuçta suçun sabit olması aranacak, bu kişiler için hapse değil, fakat güvenlik tedbirine hükmedile-

cektir. Güvenlik tedbiri de sonuçta bir suçtan ötürü uygulanan bir ceza yaptırımıdır.

Maddenin son fıkrasındaki varsayımda, malda paydaş olan suçlunun payının yalnızca müsadere edilebilmesi için, malın ya misli eşya olması gerekir ya da mal bağımsız paylara ayrılabilen bir mal olmalıdır. Bu her zaman mümkün olmayabilir. Bu durumda nasıl hareket edileceği maddede açıklanmamıştır. Uygulamada güçlükle karşılaşılabilmektedir. Hukukun yaptırımları ile mutlak egemen olması amacı doğrultusunda, cebri icra mekanizmalarının harekete geçirilmesi suretiyle, bu tür malın ilkin paraya çevrilmesi, sonra müsadere uygulanması kaçınılmazdır. Bu önerime karşı, mal üzerinde suçlu olmayan paydaş/paydaşların söz konusu olduğu, onların eşya üzerindeki mülkiyetine devletin onların rızası olmaksızın müdahale etmesinin hukuka uygun olmayacağı ileri sürülebilirse de, böyle bir yol ve yöntem uygulanmadığında, bir güvenlik tedbirinin sonuçsuz kalacağı dikkate alındığında, yorum kurallarıyla bu sonuç yaratılabilecektir. En uygun olanı, yukarıda da ifade ettiğim gibi, yasanın değiştirilmesi ve çözüm üretilmesidir (Bu konudaki Yargıtay Uygulaması için bkz. Yurtcan, TCK Genel Hükümler, 2. Bası, Kasım 2015, c. 1, md.54)

Kazanç müsaderesi

MADDE 55. - (1) Suçun işlenmesi ile elde edilen veya suçun konusunu oluşturan ya da suçun işlenmesi için sağlanan maddî menfaatler ile bunların değerlendirilmesi veya dönüştürülmesi sonucu ortaya çıkan ekonomik kazançların müsaderesine karar verilir. Bu fıkra hükmüne göre müsadere kararı verilebilmesi için maddî menfaatin suçun mağduruna iade edilememesi gerekir.

(2) Müsadere konusu eşya veya maddî menfaatlere elkonulmadığı veya bunların merciiine teslim edilmediği hâllerde, bunların karşılığını oluşturan değerlerin müsaderesine hükmedilir.

55 inci maddenin yorumu:

54 üncü maddenin ikinci fıkrasında,“Birinci fıkra kapsamına giren eşyanın ortadan kaldırılması, elden çıkarılması, tüketilmesi veya müsaderesinin başka bir surette imkansız kılınması hâlinde; bu eşyanın değeri kadar para tutarının müsaderesine karar verilir.”denilmiş olmakla, bu maddenin 2nci fıkrası, belirtilen hükmün tekrarı niteliğindedir. Her iki hükümde de temel amaç aynıdır: Müsadere konusu eşya müsadere edilemediğinde, bunun karşılığını oluşturan değer kadar, yani bunun parasal karşılığı müsadere edilecektir.

5918 sayılı Yasa(2009) maddeye bir fıkra eklemiştir. Buna göre, bu madde kapsamına giren eşyanın müsadere edilebilmesi için, eşyayı sonradan iktisap eden kişinin Türk Medeni Kanununun iyi niyetin korunmasına ilişkin hükümlerinden yararlanamıyor olması gerekir. Bu hükmün anlamı şudur: Şayet eşyayı sonradan iktisap eden kişi iyi niyet kurallarından faydalanırsa, bu madde kapsamındaki eşya müsadere edilemeyecektir(Bu konudaki Yargıtay Uygulaması için bkz. Yurtcan, TCK Genel Hükümler, 2. Bası, Kasım 2015, c. 1, md.55)

Yargıtay Uygulaması:

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/6642

Karar No : 2015/3054

Tebliğname No: 3 - 2013/283548

Yerel Mahkemece verilen hüküm temyiz edilmekle, başvurunun süresi ve kararın niteliği ile suç tarihine göre dosya incelendi, gereği görüşülüp düşünüldü:

Temyiz isteğinin reddi nedenleri bulunmadığından işin esasına geçildi.

Temyizin suç vasfına yönelik olması karşısında tebliğnamedeki düşünceye iştirak edilmemiştir.

Vicdani kanının oluştuğu duruşma sürecini yansıtan tutanaklar belgeler ve gerekçe içeriğine göre yapılan incelemede;

Sanığın eylemlerinin 6831 sayılı Kanununun 91/5 ve 116. maddeleri kapsamında olduğu ve bu suçların 5326 sayılı Kabahatler Kanunu gereğince kabahat neviine dönüşüp, suç tarihi olan 04.05.2012 tarihi ile inceleme tarihi arasında 5326 sayılı Kanununun 20/c maddesinde öngörülen zamanaşımı süresinin gerçekleşmiş bulunduğu anlaşılmıştır,

Bozmayı gerektirmiş, katılan vekilinin temyiz itirazları bu itibarla yerinde görülmemiş olduğundan hükmün bu sebepten 5320 sayılı Kanununun 8/1. maddesi ile yürürlükte bulunan 1412 sayılı CMUK'nın 321. Maddesi uyarınca BOZULMASINA ve gerçekleşen zamanaşımı nedeniyle 5326 sayılı Kanununun 20. maddesi gereğince kabahatli hakkında İDARİ PARA CEZASI VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 18. maddesi ve 6217 sayılı Kanunun 11. maddesi ile 31.03.2011 tarihinde değiştirilen 6831 sayılı Kanununun 91/5. Fıkrasının son cümlesi uyarınca, el konulan emvalin mülkiyetinin kamuya geçirilmesine, 22.06.2015 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/495

Karar No : 2015/375

Tebliğname No: 3 - 2013/194184

Yerel Mahkemece verilen hükümler temyiz edilmekle, başvurunun süresi ve kararın niteliği ile suç tarihine göre dosya görüşüldü:

- 1) O Yer Cumhuriyet Savcısının temyizine yönelik yapılan incelemede, temyiz dilekçesinin süresi içinde verilmediği anlaşıldığından, 5320 sayılı Kanununun 8/1 ve 1412 sayılı CMUK'nın 317. maddeleri uyarınca O Yer Cumhuriyet Savcısının tebliğnameye aykırı olarak, TEMYİZ İSTEĞİNİN REDDİNE,

2) Katılan vekilinin beraat hükmüne yönelik temyiz istemine gelince;

Temyiz isteğinin reddi nedenleri bulunmadığından işin esasına geçildi.

Vicdani kanunun olduğu duruşma sürecini yansıtan tutanaklar belgeler ve gerekçe içeriğine göre yapılan incelemede;

Eyleme ve yükletilen suça yönelik katılan vekilinin temyiz iddiaları yerinde görülmediğinden tebliğnameye uygun olarak, TEMYİZ DAVASININ ESASTAN REDDİYLE HÜKMÜN ONANMASINA,

3) Sanığın idari para cezasına yönelik itirazına gelince;

Sanığın eyleminin 6831 Sayılı Kanununun 91/5. maddesi kapsamında olduğu ve hükümden sonra 14.04.2011 tarih 27905 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 6217 sayılı Kanunun 11. maddesi ile 6831 Sayılı Kanununun 91/5. maddesinde yapılan değişiklik nazara alındığında bu suçun 5326 sayılı Kabahatler Kanunu gereğince kabahat neviine dönüşüp kabahat tarihi olan 24.11.2010 tarihi ile inceleme tarihi arasında 5326 sayılı Yasanın 20/c maddesinde öngörülen zamanaşımı süresinin gerçekleşmiş bulunması,

Bozmayı gerektirmiş, katılan idare vekilinin temyiz itirazları bu itibarla yerinde görülmüş olduğundan hükmün bu sebepten 5320 sayılı Yasanın 8/1. maddesi ile yürürlükte bulunan 1412 sayılı CMUK'un 321. Maddesi uyarınca BOZULMASINA ve gerçekleşen zamanaşımı nedeniyle 5326 sayılı Kanununun 20. maddesi gereğince kabahatli hakkında İDARİ PARA CEZASI VERİLMESİNE YEROLMADIĞINA, 6217 sayılı yasanın 11. maddesi ile 31.03.2011 tarihinde değiştirilen 6831 sayılı yasanın 91/5. fıkrasının son cümlesi uyarınca, el konulan emvalin mülkiyetinin kamuya geçirilmesine, 15.04.2015 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

“Sanığın eski ve kullanılmış makineleri, yeni ve kullanılmamış olarak beyan edip ithal etmek şeklinde gerçekleşen ey-

lemi, 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 3/11 inci maddesinde düzenlenen ithali izne bağılı eşyayı, izin almaksızın ithal etme kabahatine dönüşmüştür. Dava konusu eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilmelidir.” (Yar. 7CD, 26.12.2007, 20156/11622) (Yar. 7CD, 04.02.2008, 23631/695) (YKD, 4/2008)

“Sanıklara atılı 2821 sayılı Kanunun 62 inci maddesinde tanımlanan suçun cezası, 5728 sayılı Yasanın 386 ncı maddesi gereğince, idari para cezasına dönüştürüldüğünden, dosyanın, 5728 sayılı Yasanın geçici 3 üncü maddesi gereğince işlem yapılmak üzere, mahkemesine iadesine karar verilmiştir.” (Yar. 9CD, 24.11.2008, 10460/12742) (YKD, 3/2009)

Gerekçe :

Madde metninde, bir idarî tedbir olarak mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımına ilişkin hükümler düzenlenmiştir.

Mülkiyetin kamuya geçirilmesi tedbirine ancak ilgili kanunda açık hüküm bulunan hallerde karar verilebilir. Müsadereden farklı olarak, mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar, idarî nitelikte bir karardır. Bu tedbirin konusunu, ancak kabahatin konusunu oluşturan veya işlenmesi suretiyle elde edilen eşya oluşturabilir.

İkinci fıkrada, bu tedbire karar verilmesinin belli bir süre geciktirilebileceği koşullar belirlenmiştir. Kabahatin konusunu oluşturan veya işlenmesi suretiyle elde edilen eşya, fail tarafından örneğin yurda sokulmadan belli bir süre içinde başka bir ülkeye götürülüp kullanıldığı, kullanılamaz hale getirildiği veya sahibine iade edildiği takdirde mülkiyetin kamuya geçirilmesine karar verilmeyebilecektir.

Üçüncü fıkrada, mülkiyetin kamuya geçirilmesine karar verilmeden önce, kamu görevlileri tarafından eşya üzerinde kısa süreli elkoyma tedbirine başvurma imkânı tanıyan bir düzenleme yapılmıştır.

Dördüncü fıkrada, bu tedbirin konusunu oluşturan eşyanın mülkiyetinin, kanunda açık hüküm bulunan hallerde ilgili kamu kurum ve kuruluşuna, aksi takdirde Devlete geçeceği kabul edilmiştir.

Beşinci fıkradaki düzenlemeyle mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararının, bir idarî tedbir niteliğinde yaptırım olduğu vurgulanmıştır.

Altıncı fıkrada kaim değerin mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilebileceği kabul edilmiştir. Kaim değer kavramından ne anlaşılması gerektiği hususuyla ilgili olarak Türk Ceza Kanununun eşya ve kazanç müsadereesine ilişkin madde metinleri ve gerekçelerine bakılmalıdır.

Son fıkrada, mülkiyeti kamuya geçirilen eşyanın imhasına ilişkin koşul belirlenmiştir.

SAKLI TUTULAN HÜKÜMLER

MADDE 19.- (1) Diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için;

- a) Bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi,
- b) İşyerinin kapatılması,
- c) Ruhsat veya ehliyetin geri alınması,
- d) Kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya sey-rüseferden alıkonulması,

Gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapıncaya kadar saklıdır.

Maddenin Yorumu :

Maddenin ve gerekçesinin iyi anlaşılmasını sağlamak amacıyla, öncelikle bir noktanın vurgulanması şarttır. Maddede saklı tutulan hükümler, özel yasalarda **kabahatler için** öngörülen yaptırımlardır. Bu nedenle bir kabahat işlemeyen kişi/kişilerin bu yaptırıma tabi tutulması/tutulmamaları söz konusu olamaz. Bu nedenle gerekçede bu bağlamda yer alan bazı düşüncelere katılmak mümkün değildir. Gerekçede :“ Ayrıca belirtmek gerekir ki, özel kanunlarda yer alan belli bir süre için bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi, işyerinin kapatılması, ruhsat ve ehliyetin geri alınması gibi yaptırımların ceza sorumluluğunun şahsiliği kuralıyla bağdaştığını söylemek de her zaman mümkün değildir. Örneğin çalışmasının herhangi bir zarar veya tehlike ifade etmemesine rağmen, işyerinin kapatılması, geçimini bu işten sağlayan kişilerin belli bir süre de olsa, işsiz kalmasını

sonuçlayacak ve bu işyerinde sunulmakta olan hizmetten başkalarının yararlanmasını engelleyecektir.”içeriğindeki düşünceler, bir kabahat işleyen kişiye uygulanan yaptırımların sonuçlarıdır. Hukukun bunları ortadan kaldırması mümkün değildir. Aksi halde, konuyla sınırlı olarak, bir kabahatin yeterli yaptırma tabi tutulması söz konusu olamaz. Aynı sonuç suç karşılığı uygulanan yaptırımlar için de geçerlidir.

Yasakoyucunun maddede sayılan yaptırımları saklı tutmasının anlamı şudur: Bu husus gerçi gerekçede de açıklanmaktadır. Ancak üzerinde durulmalıdır. Maddede sayılan yaptırımlar kabahat için uygun yaptırımlar değildir. Ancak bunlar özel yasalardaki kabahatler için o kadar yaygın bir biçimde öngörülmüştür ki, bu konuda yeni bir düzenleme yapıncaya kadar, bu hükümlerin uygulanmasına devam edilecektir; sonra bunlar kaldırılacaktır.

Bu düşünce birkaç noktadan aksamaktadır:

1. Maddede yer alan yaptırımlar, kabahatler için vazgeçilmez nitelik taşımaktadır, çünkü temel yaptırım olma özellikleri vardır. Bir başka deyişle, bu yaptırımlar, özel yasalarda yer alan kabahatler için yaptırımlar sistemi kurulsa dahi, bu sistemin içinde yer alacak yaptırımlardır.
2. Ayrıca, kabahatler konusunda temel yasa yapılırken, bu yasanın özel yasalarla bağlantısını kuracak çalışmanın da yapılması ve Kabahatler Yasasının içinde değerlendirilmesi gerekirdi. Bu eksiklik, uygulamada karışıklık yaratacaktır.
3. Öte yandan, maddede bazı yaptırımlar sayıldıktan sonra, “gibi” sözcüğü ile bağlanması, yasama tekniğine aykırıdır. Yaptırımın açık ve belirgin olması ilkesine uygun değildir.
4. Maddede geçen, trafikten ya da seyrüseferden alıkonulması ne ola ki?

Gerekçe :

Çeşitli kanunlarda idarî yaptırımı gerektiren fiiller bağlamında, meslek ve sanatın yerine getirilmemesi, işyerinin kapa-

tilması, ruhsat ve ehliyetin geri alınması gibi yaptırımlara belli bir süre için karar verilebileceğine dair hükümler bulunmaktadır. Dikkat edilmelidir ki, bu yaptırımlara, meslek ve sanatın yerine getirilmesinin, işyerinin çalışmasının veya ruhsat ve ehliyete dayanarak faaliyette bulunulmasının bir tehlike oluşturması aranmamaktadır. Bu bakımdan belirtilen yaptırımlar, ilgili kanunlarda bir idarî tedbir olarak değil, bir idarî ceza olarak öngörölmüşlerdir.

Meslek ve sanatın yerine getirilmesinin, işyerinin çalışmasının veya ruhsat ve ehliyete dayanarak faaliyette bulunulmasının genel güvenlik, genel sağlık veya genel ahlâk açısından zararlı ve hatta tehlikeli olması dolayısıyla uygulanması halinde, belirtilen yaptırımların bir idarî tedbir niteliğinde oldukları kuşkusuzdur.

Belirli bir süre için uygulanmaları ve bu nedenle idarî ceza niteliğini taşımaları dolayısıyla; söz konusu yaptırımlar, bu Tasarıda benimsenen idarî yaptırım sistemiyle bağdaşmamaktadırlar.

Ayrıca belirtmek gerekir ki, özel kanunlarda yer alan belli bir süre için bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi, işyerinin kapatılması, ruhsat ve ehliyetin geri alınması gibi yaptırımların ceza sorumluluğunun şahsiliği kuralıyla bağdaştığını söylemek de her zaman mümkün değildir. Örneğin çalışmasının herhangi bir zarar veya tehlike ifade etmemesine rağmen, işyerinin kapatılması, geçimini bu işten sağlayan kişilerin belli bir süre de olsa, işsiz kalmasını sonuçlayacak ve bu işyerinde sunulmakta olan hizmetten başkalarının yararlanmasını engelleyecektir.

Genel bir kanun niteliğinde olan bu Tasarının kanunlaşması halinde, ilgili kanunlarda yer alan bu yaptırımların etkisiz kalmasının uygulamamız açısından ortaya çıkarabileceği muhtemel sakıncaları giderebilmek için bu madde hükmü kabul edilmiştir. Ancak, bilahare, bu kanunlardaki idarî yaptırım rejimlerinin bu Tasarıda benimsenen genel kurullarla uyumunun sağlanması gerekmektedir.

Soruşturma zamanaşımı⁽¹⁾

Madde 20- (1) Soruşturma zamanaşımının dolması halinde kabahatten dolayı kişi hakkında idarî para cezasına karar verilemez.

(2) (Değişik: 6/12/2006-5560/33 md.) Soruşturma zamanaşımı süresi;

- a) Yüzbin Türk Lirası veya daha fazla idarî para cezasını gerektiren kabahatlerde beş,**
- b) Ellibin Türk Lirası veya daha fazla idarî para cezasını gerektiren kabahatlerde dört,**
- c) Ellibin Türk Lirasından az idarî para cezasını gerektiren kabahatlerde üç,**

yıldır.

(Ek cümle: 13/2/2011-6111/22 md.) Ancak, 89 uncu maddesi hariç olmak üzere 1111 sayılı Askerlik Kanunu, 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu, 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun, 3376 sayılı Anayasa Değişikliklerinin Halkoyuna Sunulması Hakkında Kanun, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu, 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu ve 6001 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda belirtilen ve idari para cezasını gerektiren fiilin işlendiği tarihi takip eden takvim yılının son günü bitimine kadar idari para cezası verilerek tebliğ edilmediği takdirde idari yaptırım kararı verilemez, verilmiş olanlar düşer.

- (3) Nispî idarî para cezasını gerektiren kabahatlerde zamanaşımı süresi sekiz yıldır.
- (4) Zamanaşımı süresi, kabahate ilişkin tanımdaki fiilin işlenmesiyle veya neticenin gerçekleşmesiyle işlemeye başlar.
- (5) Kabahati oluşturan fiilin aynı zamanda suç oluşturması halinde suça ilişkin dava zamanaşımı hükümleri uygulanır.

(1) 31/3/2011 tarihli ve 6217 sayılı Kanununun 27 nci maddesiyle, bu maddenin ikinci fıkrasında yer alan“Ancak” ibaresinden sonra gelmek üzere“, 89 uncu maddesi hariç olmak üzere” ibaresi eklenmiş ve metne işlenmiştir.

Maddenin Yorumu :

Birkaç nokta üzerinde durulmalıdır:

1. Soruşturma zamanaşımı terimi, suçlar için kullanılan dava zamanaşımı süresinin karşılığı olarak kullanılmıştır. Maddede, idari para cezasının yüksekliğine göre bir sistem oluşturulmuştur. Bu uygundur.
2. Birinci basıda, bu bölümde şöyle bir eleştiri yer almaktaydı: “Metinde“Türk Lirası”ndan söz edilmesi hatalıdır. Bugün için Türk lirasının resmi adı, Yeni Türk Lirasıdır.” Paramızın ismi bir kez daha değişmiştir ve Türk Lirası olmuştur. Bu nedenle metinde kullanılan terim doğrudur.
3. Zamanaşımı süresinin başlangıcı, maddede ikili bir ayırım içinde açıklanmıştır. Bunlar, kabahat fiilinin işlenmesi ya da neticesinin gerçekleşmesidir. Bu ayırım, yasanın kendi sistemi içinde, hatalıdır. Yasakoyucu, kabahatlerin işlenmesinde,“Kabahat, failin icraî veya ihmali davranışı gerçekleştirdiği zaman işlenmiş sayılır. Neticenin oluştuğu zaman, bu bakımdan dikkate alınmaz.”(m.5/2), hükmünü kabul ettiğine göre, bunun zamanaşımında da geçerli olması gerekir. Şayet bu ilkedan ayrılmanın bir nedeni var-

sa, ona da maddede açıklık getirilir. Bu değerlendirmeye karşı çıkarak, yasanın 5/2. maddesinde, yasanın zaman bakımından uygulanması, bu hükümde soruşturma zamanlaşımının düzenlendiği gibi bir düşüncenin hukuki temeli yoktur. Bu konuda tutarlı bir hüküm, zamanlaşımını da icrai ya da ihmali fiille başlatmalıydı.

4. 2. Fıkraya 6111 sayılı yasanın 22. maddesi ile eklenen ve bazı yasaerlarla ilgili sonuçları belirtmek uygun olur.
5. 6217 sayılı yasayla 2. fıkraya eklenen, "89 uncu maddesi hariç olmak üzere 1111 sayılı Askerlik Kanunu" ibaresinin de dikkatten kaçırılmaması gerekir. Sözü geçen 89. madde şöyledir: "(Değişik madde: 31/03/2011-6217 S.K 3. mad.) Sınıf ve tertibatı belirlenmiş olanlardan, yapılan bildirim veya duyuru üzerine birlikte sevk edilecekleri emsallerinin sevk tarihinin son gününe kadar gelmeyen ve bu durumları 47 nci maddede yazılı özürlerinden ileri gelmediği belirlenenler ile sevk edildikten sonra askerliğini yapacağı kıtaya gitmeksizin kaçanlardan elde edilip de erteleme hakkı bulunmayanlar derhal sevk olunurlar.

Bunlardan yedek subay yetişme şartlarını taşıyanlar, muayyen zamanlarda birliklerine veya yedek subay yetiştiren sınıf okullarına sevk edilirler.

Bakaya iken erteleme yapılmış olanlar, ertelemelerinin bittiği tarihi takip eden ilk mesai günü sevk edilirler.

Barışta, kabul edilebilir bir özrü olmaksızın;

- a) Yoklama kaçaklarından birlikte son yoklamaya tabi oldukları doğumluların yurt genelinde normal sevk yılı içindeki son kafilesi gönderilmiş bulunanlar için, son kafilenin gönderilmesi tarihinden,
- b) Saklılardan yaşlarının yurt genelinde normal sevk yılı içindeki son kafilesi gönderilmiş bulunanlar için, son kafilenin gönderilmesi tarihinden,
- c) Bakaya kalanlar için, bakaya kaldıkları tarihten,

- d) İhtiyat erattan çağrılıp da birlikte işleme tabi olduğu kişiler gönderilmiş bulunanlar için, en son gönderilme tarihinden,
- e) Yoklama kaçağı, saklı veya bakaya olup olmamasına bakılmaksızın askerlik şubesinde sevk edildiği kıtasına katılmayan veya geç katılanlar için, kendilerine tanınan kanuni yol süresinin bitiminden,

İtibaren dört ay içinde gelenler ikiyüzelli, yakalananlar bin; dört aydan sonra bir yıl içinde gelenler beşyüz, yakalananlar ikibin; bir yıldan sonra gelenler yediyüzelli, yakalananlar üçbin Türk Lirası idarî para cezasıyla cezalandırılır. Bir yıldan sonra tamamlanan her takvim yılı için kendiliğinden gelenler ayrıca bin, yakalananlar ayrıca ikibin Türk Lirası idarî para cezası ile cezalandırılır. Ancak, bu eylemlerinden sonra askerlik şubesinde ilk sevk edildikleri kıtalara gecikmeksizin katılmaları halinde haklarında verilecek idarî para cezalarının yarısı verilir.

Bu madde uyarınca verilecek idarî para cezalarına ilişkin evrak, yükümlünün bağlı olduğu askerlik şubesi başkanlıklarınca yükümlünün nüfusa kayıtlı olduğu yer mülki idare amirliklerine gönderilir ve idarî para cezası ilgili il ya da ilçe idare kurullarınca verilir.

Bu madde uyarınca verilen idarî para cezaları hakkında 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununda öngörülen kanun yoluna müracaat edilebilir. Bu cezaların yerine getirilmesi askerlik hizmetlerinin sonuna bırakılır. Bu süreler içinde zamanaşımı işlemez.

Barışta, dördüncü fıkra uyarınca verilen idarî para cezası kesinleştikten sonra dördüncü fıkrada sayılan eylemlerden herhangi birini işleyenler ile bu eylemleri seferberlik ve savaş halinde işleyenler hakkında askerlik şubelerince suç dosyaları hazırlanarak yükümlünün nüfusa kayıtlı olduğu yer Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.

YARGITAY

7. Ceza Dairesi

Esas No : 2013/23634

Karar No : 2014/1336

Tebliğname No: 5 - 2013/274808

Yerel mahkemece verilen hüküm temyiz edilmekle; başvurunun nitelik, ceza türü, süresi ve suç tarihine göre dosya okunduktan sonra **Türk Milleti** adına gereği görüşülüp düşünüldü;

Hükümden sonra, 14.04.2011 gün ve 27905 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak aynı gün yürürlüğe giren 6217 sayılı Kanunun 3. maddesiyle değişik 1111 sayılı Askerlik Kanunu'nun 89. maddesi uyarınca, sanığın eylemine uygulanabilecek 1632 sayılı Askeri Ceza Kanunu'nun 63. maddesinin 1. fıkrasında düzenlenen suçları, barışta ilk kez işleyenlerin eylemleri idari para cezasına dönüştürüldüğü cihetle, hükmün BOZULMASINA, 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 24. maddesi uyarınca mahkemece idari yaptırım kararı verilebilecek ise de, idari para cezasının miktarına göre aynı yasanın 20/2-c maddesinde yazılı soruşturma zamanaşımının dolmuş olması karşısında, ilgili kişiye İDARİ PARA CEZASI VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, 30.01.2014 günü oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/431

Karar No : 2015/1119

Tebliğname No: 3 - 2013/140173

Yerel mahkemece verilen hüküm temyiz edilmekle, başvurunun süresi ve kararın niteliği ile suç tarihine göre dosya incelendi, gereği görüşülüp düşünüldü:

İddianamede 6831 sayılı Kanunun 91/5. maddesi ile kamu davası açılmış olduğundan sanığın eyleminin 6831 sayılı Kanunun 91/5. maddesi kapsamında kaldığı ve 14.04.2011 tarih

27905 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 6217 sayılı Kanunun 11. maddesi ile 6831 sayılı Kanunun 91/5. maddesinde yapılan değişiklik nazara alındığında bu suçun 5326 sayılı Kabahatler Kanunu gereğince kabahat neviine dönüşüp suç tarihi olan 31.05.2005 tarihi ile hüküm tarihi arasında 5326 sayılı Yasanın 20/c maddesinde öngörülen zamanaşımı süresinin gerçekleşmiş bulunduğu netleştirilmemesi,

Kanuna aykırı ve katılan idare vekilinin temyiz itirazları bu itibarla yerinde görüldüğünden hükmün bu sebepten 5320 sayılı Yasanın 8/1. maddesi ile yürürlükte bulunan 1412 sayılı CMUK'un 321. maddesi uyarınca BOZULMASINA ve gerçekleşen zamanaşımı nedeniyle 5236 sayılı Kabahatler Kanununun 20. maddesi gereğince kabahatli hakkında İDARİ PARA CEZASI VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, 05.05.2015 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

7. Ceza Dairesi

Esas No : 2013/23634

Karar No : 2014/1336

Tebliğname No: 5 - 2013/274808

Yerel mahkemece verilen hüküm temyiz edilmekle; başvurunun nitelik, ceza türü, süresi ve suç tarihine göre dosya okunduktan sonra Türk Milleti adına gereği görüşülüp düşünüldü;

Hükümden sonra, 14.04.2011 gün ve 27905 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak aynı gün yürürlüğe giren 6217 sayılı Kanunun 3. maddesiyle değişik 1111 sayılı Askerlik Kanunu'nun 89. maddesi uyarınca, sanığın eylemine uygulanabilecek 1632 sayılı Askeri Ceza Kanunu'nun 63. maddesinin 1. fıkrasında düzenlenen suçları, barışta ilk kez işleyenlerin eylemleri idari para cezasına dönüştürüldüğü cihetle, hükmün BOZULMASINA, 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 24. maddesi uyarınca mahkemece idari yaptırım kararı verilebilecek ise de, idari para cezasının miktarına göre aynı yasanın 20/2-c maddesinde

yazılı soruşturma zamanaşımının dolmuş olması karşısında, ilgili kişiye İDARİ PARA CEZASI VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, 30.01.2014 günü oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No: 2015/1020

Karar No: 2015/733

Tebliğname No: 3 - 2013/176847

Yerel Mahkemece verilen hüküm temyiz edilmekle, başvurunun süresi ve kararın niteliği ile suç tarihine göre dosya incelendi, gereği görüşülüp düşünüldü:

Temyiz isteğinin reddi nedenleri bulunmadığından işin esasına geçildi.

Vicdani kanının oluştuğu duruşma sürecini yansıtan tutanaklar, belgeler ve gerekçe içeriğine göre yapılan incelemede, başkaca nedenler yerinde görülmemiştir.

Ancak;

Sanığın eyleminin 6831 sayılı Kanununun 91/5. Maddesi kapsamında olduğu ve 14.4.2011 tarih 27905 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 6217 sayılı Kanununun 11. maddesi ile 6831 sayılı Kanununun 91/5. maddesinde yapılan değişiklik dikkate alındığında bu suçun 5326 sayılı Kabahatler Kanunu gereğince kabahat neviine dönüşüp suçun işlendiği 02.08.2007 tarihi ile karar tarihi arasında 5326 sayılı Kanununun 20/2-c maddesinde öngörülen zamanaşımı süresinin gerçekleşmiş bulunduğu gözetilmemesi,

Kanuna aykırı ve sanığın temyiz nedenleri yerinde görüldüğünden tebliğnamedeki düşünceye uygun olarak hükmün BOZULMASINA, gerçekleşen zamanaşımı nedeniyle 5236 sayılı Kanununun 20, 24 ve 27/7. maddeleri gereğince sanık hakkında İDARİ PARA CEZASI VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, yedieminde bulunan emvalin Kabahatler Kanununun 18

ve 6831 sayılı Kanununun 91. maddesi uyarınca mülkiyetinin kamuya geçirilmesine, ön ödeme bedelinin talep halinde sanığa iadesine, nakilde kullanılan aracın sahibine iadesine 22.04.2015 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No: 2015/293

Karar No: 2015/37

Tebliğname No: 3 - 2013/168042

Yerel Mahkemece verilen hüküm temyiz edilmekle, başvurunun süresi ve kararın niteliği ile suç tarihine göre dosya incelendi, gereği görüşülüp düşünüldü:

Temyiz isteğinin reddi nedenleri bulunmadığından işin esasına geçildi.

Vicdani kanunun olduğu duruşma sürecini yansıtan tutanaklar, belgeler ve gerekçe içeriğine göre yapılan incelemede;

5560 sayılı Kanununun 34. maddesi ile 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 27. maddesine eklenen 7.fıkra uyarınca, kovuşturma konusu fiilin suç değil de kabahat oluşturduğu gerekçeyle idari yaptırım kararı verilmesi halinde; fiilin suç oluşturmaması nedeniyle verilen beraat kararına karşı Kanun yoluna gidildiği takdirde, idari yaptırım kararına karşı itiraz da bu Kanun yolu merciince inceleneceği hükmü nedeniyle hükmün tamamının temyizi mümkün olduğu anlaşılmakla, katılan idare vekilinin itirazının reddine dair Gediz Asliye Ceza Mahkemesinin 01.04.2013 gün ve 2013/77 D. İş sayılı kararının yok hükmünde olduğunun kabulü ile yapılan incelemede;

Sanığın eyleminin 6831 sayılı Kanununun 91/5. maddesi kapsamında olduğu ve hükümden sonra 14.04.2011 tarih, 27905 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 6217 sayılı Kanununun 11. maddesi ile 6831 sayılı Kanununun 91/5 maddesinde yapılan değişiklik nazara alındığında bu suçun 5326 sayılı Kabahatler Kanunu gereğince kabahat neviine dönüşüp suç

tarihi olan 02.03.2011 tarihi ile temyiz inceleme tarihi arasında 5326 sayılı Yasanın 20/2-c maddesinde öngörölen zamanaşımı süresinin gerçekteŐimŐi bulunması,

Bozmayı gerektirmiş, katılan idare vekilinin temyiz itirazları bu itibarla yerinde görölmüŐ olduğundan hükmün bu sebepten 5320 sayılı Yasanın 8/1. maddesi ile yürürlükte bulunan 1412 sayılı CMUK'un 321. Maddesi uyarınca BOZULMASINA ve gerçekteŐen zamanaşımı nedeniyle 5326 sayılı Kanunun 20. maddesi gereğince kabahatli hakkında İDARİ PARA CEZASI VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, 6217 sayılı yasanın 11. maddesi ile 31.03.2011 tarihinde değiştirilen 6831 sayılı yasanın 91/5. Fıkrasının son cümlesi uyarınca, el konulan emvalin mülkiyetininin kamuya geçirilmesine,06.04.2015 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No: 2015/516

Karar No: 2015/385

Tebliğname No: 3 - 2013/175827

Yerel Mahkemece verilen hüküm temyiz edilmekle, başvurunun süresi ve kararın niteliği ile suç tarihine göre dosya incelendi, gereği görüşülüp düşünöldü:

Sanığın eyleminin 6831 sayılı Kanunun 94/3.maddesi kapsamında olduğu 5326 sayılı Kabahatler Kanunu gereğince suç tarihi olan 15.01.2012 tarihi ile inceleme tarihi arasında 5326 sayılı kanunun 20/2-c maddesinde öngörölen zamanaşımı süresinin gerçekteŐimŐi bulunması,

Bozmayı gerektirmiş, katılan idare vekilinin temyiz itirazları bu itibarla yerinde görölmüŐ olduğundan hükmün bu sebepten 5320 sayılı Yasanın 8/1. maddesi ile yürürlükte bulunan 1412 sayılı CMUK'nın 321. maddesi uyarınca BOZULMASINA ve gerçekteŐen zamanaşımı nedeniyle 5326 sayılı Kanunun 20. maddesi gereğince kabahatli hakkında İDARİ PARA CEZASI VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, satışı yapılan emvalin sa-

tış bedelinin istirdadı kabil olmak üzere Orman İdaresine bırakılmasına,15.04.2015 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No: 2015/365

Karar No: 2015/105

Tebliğname No: 3 - 2013/40349

Yerel Mahkemece verilen hükümler temyiz edilmekle, başvurunun süresi ve kararın niteliği ile suç tarihine göre dosya incelendi, gereği görüşülüp düşünüldü:

Temyiz isteğinin reddi nedenleri bulunmadığından işin esasına geçildi.

Vicdani kanunun olduğu duruşma sürecini yansıtan tutanaklar belgeler ve gerekçe içeriğine göre yapılan incelemede;

Sanık Mehmet'e yükletilen kaçak orman emvali nakletme eylemiyle ilgili olarak mahkeme tarafından CMK 231/5 maddesi uyarınca hükmün açıklanmasının geriye bırakılmasına dair karar verildiği ,verilen bu kararın temyiz kabiliyetinin bulunmadığı anlaşılmalı dosyanın bu hüküm açısından tetkiksiz olarak mahallineİADESİNE,

Katılan vekili ve Yerel Cumhuriyet Savcısı tarafından ileri sürülen başkaca temyiz nedenleri yerinde görülmediği gibi hükmü etkileyecek oranda hukuka aykırılığa da rastlanmamıştır.

Ancak,

Sanık Merab 'ın ormandan emval temin ederken diğer sanık Mehmet ile birlikte yakalandığı,emvalin bizzat dikiliden temin edildiğinin sabit olmadığı,hüküm yerindeki kabulün de bu yönde olduğu,bu durumda sanık Merab'ın eyleminin 6831 sayılı yasanın 91/5 maddesinde düzenlenen düşük ve devrikten emval toplama olduğu gözetilmenden beraat kararı verilmesi,

Bozmayı gerektirmiş, O Yer Cumhuriyet Savcısının ve Katılan İdare vekilinin temyiz itirazları yerinde görüldüğünden hükmün bu nedenle BOZULMASINA, fakat ;6217 sayılı yasanın 11.maddesi ile 6831 sayılı yasanın 91/5 maddesinde yapılan değişiklik ile eylemin 5326 sayılı yasa gereği kabahat nevine dönüştüğü,suç tarihi olan 08/07/2006 tarihinden inceleme tarihine kadar geçen süre içinde 5326 sayılı yasanın 20/2-c maddesi uyarınca zamanaşımı süresinin dolduğu anlaşılmakla , temyiz edilen kararın açıklanan noktasının;tebliğnamedeki bozma düşüncesine aykırı olarak,5326 sayılı yasanın 20./d maddesi uyarınca öngörülen zamanaşımı süresi gerçekleşmiş olduğundan , sanık hakkında idari para cezası verilmesine yer olmadığına, 08/04/2015 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

“4950 sayılı Kanunun 7 nci maddesi ile değişik 1380 sayılı Yasanın(Su Ürünleri Kanunu) 36 ıncı maddesi gereğince, sanığın eylemine uygulanabilecek olan müeyyide, idari para cezasına dönüştürülmüş olup, 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 24 üncü maddesinde de kovuşturma konusu eylemin kabahat oluşturduğunun anlaşılması halinde, idari yaptırım kararının mahkemece verileceği düzenlenmiş bulunduğu cihetle, hükmün bozulmasına, Kabahatler Kanununun 20/2-d maddesinde öngörülen zamanaşımı süresi gerçekleşmiş olduğundan, maddenin 1 inci fıkrası uyarınca idari para cezası verilmesine yer olmadığına, 28.02.2006 gününde oybirliğiyle karar verildi.”
(Yar. 7CD, 28.02.2006, 36082/916) (YKD, 6/2006)

Gerekçe :

Madde metninde, kabahat dolayısıyla soruşturma zamanaşımı süreleri ve sonuçlarına ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

5560 sayılı Yasanın Gerekçesi:

Maddeyle, 5326 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin ikinci fıkrası değiştirilmiştir.

Düşük miktardaki idari para cezaları ile ilgili olarak belirlenen soruşturma zamanaşımı sürelerinin uygulamada yetersiz görülmesi dolayısıyla, üst sınır itibariyle ellibin Türk lirasından az idari para cezasını gerektiren kabahatlerde soruşturma zamanaşımını yeniden belirlemiştir.

YERİNE GETİRME ZAMANAŞIMI

Madde 21

- (1) Yerine getirme zamanaşımının dolması halinde idarî para cezasına veya mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar artık yerine getirilemez.
- (2) Yerine getirme zamanaşımı süresi;
 - a) Ellibin Türk Lirası veya daha fazla idarî para cezasına karar verilmesi halinde yedi,
 - b) Yirmibin Türk Lirası veya daha fazla idarî para cezasına karar verilmesi halinde beş,
 - c) Onbin Türk Lirası veya daha fazla idarî para cezasına karar verilmesi halinde dört,
 - d) Onbin Türk Lirasından az idarî para cezasına karar verilmesi halinde üç,

Yıldır.

- (3) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin zamanaşımı süresi on yıldır.
- (4) (Değişik: 23/7/2010-6009/37 md.) Zamanaşımı süresi, kararın kesinleşmesinin rastladığı takvim yılını takip eden takvim yılı başından itibaren işlemeye başlar.
- (5) Kanun hükmü gereği olarak idarî yaptırımın yerine getirilmesine başlanamaması veya yerine getirilememesi halinde zamanaşımı işlemez.

Maddenin Yorumu:

“Yerine getirme zamanaşımı” ceza zamanaşımı karşılığı kullanılmıştır. Terim değişikliği, kabahatler platformunu akla getirmek için düşünülmüştür, denilebilir.

6009 sayılı yasayla maddenin 4 üncü fıkrasında yapılan ve zamanaşımı konusunda getirilen değişiklik, konuyu tam olarak aydınlatmaktadır. Bu konuda gerekçe incelenebilir.

Türk lirası konusunda, bir önceki maddenin yorumunda yaptığım açıklamalar incelenmelidir.

Gerekçe:

Madde metninde, kabahat dolayısıyla karar verilen yaptırımların yerine getirilmesi zamanaşımı süreleri ve sonuçlarına ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

6009 sayılı Yasanın Gerekçesi:

5326 sayılı Kabahatler Kanununun 17nci maddesi gereğince genel bütçeye gelir kaydedilecek olan idari para cezalarının süresinde ödenmemesi halinde, vergi daireleri tarafından 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunhükümlerine göre takip ve tahsil edilmesi gerekmektedir. 6183 sayılı Kanunun 102nci maddesinde ilke olarak, kamu alacağının zamanaşımı süresinin alacağın vadesinin rastladığı takvim yılını takip eden takvim yılı başından itibaren işlemeye başlayacağı düzenlenmiştir. Ancak, 5326 sayılı Kanunun “Yerine getirme zamanaşımı” başlıklı 21inci maddesinin dördüncü fıkrasında zamanaşım süresinin idari yaptırım kararının kesinleşmesi tarihinden itibaren başlayacağı hüküm altına alınmıştır. Bu düzenlemeye göre, zamanaşımı süresi idari yaptırım kararının kesinleşmesine bağlı olarak yılın herhangi bir günü başlayabildiğinden, buna bağlı olarak yılın herhangi bir günü de sona erebilmektedir. Bu durum vergi dairelerinin söz konusu alacakların zamanaşımına uğrayıp uğramadığı hususunda yılın her günü kayıtlarını tetkik etmesini gerektirmektedir.

YARGITAY KARARLARI IŐIŐINDA KABAHAHLER KANUNU VE YORUMU

Bu itibarla, diğer tım amme alacakları için genel ilke olan ve zamanaşımının hesaplanmasına dayanak olan olayın rastladığı takvim yılını takip eden takvim yılının başından itibaren zamanaşımının hesaplanmaya başlanması ilkesinin, idar para cezaları için de esas alınması öngörülmektedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KARAR VERME YETKİSİ

İdarî yaptırım kararı verme yetkisi

MADDE 22.- (1) Kabahat dolayısıyla idarî yaptırım kararı vermeye ilgili kanunda açıkça gösterilen idarî kurul, makam veya kamu görevlileri yetkilidir.

- (2) Kanunda açık hüküm bulunmayan hallerde ilgili kamu kurum ve kuruluşunun en üst amiri bu konuda yetkilidir.**
- (3) İdarî kurul, makam veya kamu görevlileri, ancak ilgili kamu kurum ve kuruluşunun görev alanına giren yerlerde işlenen kabahatler dolayısıyla idarî yaptırım kararı vermeye yetkilidir.**
- (4) 4.12.2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun yer bakımından yetki kuralları kabahatler açısından da geçerlidir.**

Maddenin Yorumu:

Kabahatler konusunda norm koyarken, bir nokta her an kendini göstermektedir. O nokta şudur: Kabahatler çok çeşitlidir ve dağınıktır, çünkü Kabahatler Yasasında yer alanların yanı sıra, çok büyük sayıdaki kabahat özel yasalarda düzenlenmektedir. Bu eşyanın tabiatının bir sonucudur.

Bu gerçek, idarî yaptırım kararı verme yetkisi düzenlenirken de ortaya çıkmaktadır. Maddede, bu bakış açısı ile yetkiler düzenlenmiştir.

Maddedeki yetki sıralamaları ve sınırlandırmaları ilkelere uygundur. Ancak bir noktanın eksikliğini tespit etmekteyim. Maddede, yetkinin yanı sıra sorumluluğun da birlikte anılması, özellikle uygulama yönünden çok büyük fayda sağlayabilirdi. Yakın geçmişte 4208 sayılı "Tütün Yasası" çerçevesinde ceza yaptırımına tabi tutulan, tütün ve tütün mamulleri içme yasağına aykırı fiillerin cezalandırılmadığı bir gerçektir. Bu örnekten iki ders çıkarmamız uygun olur: İlki, yetkiliyi açık ve seçik belirlemek, ikincisi, sorumluluğu da yetkiliye yüklemek.

Maddede, yerel yetki açısından CMK'ya yollama yapılmıştır. Konuya açıklık getirmek bakımından bu kurallara yer vermek uygun olur:

Yetkili mahkeme

MADDE 12. - (1) Davaya bakmak yetkisi, suçun işlendiği yer mahkemesine aittir.

- (2) Teşebbüste son icra hareketinin yapıldığı, kesintisiz suçlarda kesintinin gerçekleştiği ve zincirleme suçlarda son suçun işlendiği yer mahkemesi yetkilidir.
- (3) Suç, ülkede yayımlanan bir basılı eserle işlenmişse yetki, eserin yayım merkezi olan yer mahkemesine aittir. Ancak, aynı eserin birden çok yerde basılması durumunda suç, eserin yayım merkezi dışındaki baskısında meydana gelmişse, bu suç için eserin basıldığı yer mahkemesi de yetkilidir.
- (4) Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olan hakaret suçunda eser, mağdurun yerleşim yerinde veya oturduğu yerde dağıtılmışsa, o yer mahkemesi de yetkilidir. Mağdur, suçun işlendiği yer dışında tutuklu veya hükümlü bulunuyorsa, o yer mahkemesi de yetkilidir.
- (5) Görsel veya işitsel yayınlarda da bu maddenin üçüncü fıkrası hükmü uygulanır. Görsel ve işitsel yayın, mağdurun yerleşim yerinde ve oturduğu yerde işitilmiş veya görülmüşse o yer mahkemesi de yetkilidir.

12 nci maddenin yorumu:

Madde, aşığıda belirteceğim değişikliklerin dışında, önceki yasanın 8 inci maddesindeki hükümleri tekrarlamaktadır.

Üçüncü fıkrada, ülkede yayınlanan basılı eserlerle suç işlenmesinde, yerel yetki kuralları yer almaktadır. Bu konuda yeni Basın Yasasının hükümleri de göz önünde tutularak, şu hususların altı çizilmelidir:

Önceki yasada suç Türkiye’de yayınlanan bir basılı eserin içeriğinden ileri gelmişse, yerel yetki yayın merkezine verilmişti (m.8/3). Bu durumda basın organının yayınlandığı merkezin bilinmesi gerekliydi ki, Basın Yasası kuralları çerçevesinde belirlenmekteydi. 5187 sayılı Basın Yasası (yürürlük: 26.06.2004) yayın merkezi kavramını kaldırmıştır; yönetim yeri kavramını getirmiştir. Oysa CMK’nın 13/3 üncü maddesinde yayın merkezi kavramı korunmaktadır.

Bu vesile ile bir noktayı bir kez daha vurgulamak isterim: Yasalarda yer alan, üzerlerinde hiçbir tartışma olmayan terim ve kavramları değiştirmenin hiçbir mantiki açıklaması olamaz. Hele hele, bu örnekte olduğu gibi, bir yasada yayın merkezi, ötekinde yönetim yeri terimi kullanılamaz.

CMK’nın 13/3 üncü maddesinde yayın merkezi kavramı korunmaktadır. Buna bağlı olarak, suç ülkede yayınlanan bir basılı eserle işlenmişse, yetki eserin yayın merkezindeki mahkemeye verilmektedir.

Aynı hüküm (13/3), eserin birden çok yerde basılması olasılığını da dikkate almaktadır. Buna göre suç, eserin yayın merkezi dışındaki nüshasında meydana gelmişse, bu suç için yayın merkezi ile birlikte bu yer dahi yetkili olmaktadır. Yerel yetkide birden çok yere yetki verme kriterinin uygulandığı bir örnektir.

Yeni basın Yasası süreli yayınları önce tanımlamış, sonra çeşitlendirmiştir. Bu çeşitlilik, yapılan yayının kapsamına ve göre değişmektedir.

Sürelı yayınlar şunlardır: Bellı aralıklarla yayımlanan gazete, dergi gibi basılmış eserler ile haber ajansları yayınları.

Sürelı yayınların çeşitleri:

- Yaygın sürelı yayın: tek bir basın-yayın kuruluşu tarafından aynı isimle basılan ve her coğrafi bölgede en az bir ilde olmak üzere, ülkenin en az yüzde yetmişinde yayımlanan sürelı yayın ile haber ajanslarının yayınlarını,
- Bölgesel sürelı yayın: tek bir basın-yayın kuruluşu tarafından basılan ve en az üç komşu ilde veya en az bir coğrafi bölgede yayımlanan sürelı yayını,
- Yerel sürelı yayın: tek bir yerleşim biriminde yayımlanan sürelı yayınlar ile haftada bir veya daha uzun aralıklarla yayımlanan yaygın ve bölgesel yayınları,

olarak sıralanmaktadır.

Yapılacak bir soruşturma ve yargılamanın, yukarıdaki kurallar çerçevesinde yerel yetkiye bağlanması gerekecektir.

Beşinci fıkrada yeni bir düzenleme yer almaktadır. Radyo ve televizyon yayınları yoluyla işlenen suçlarda yerel yetki kurulu konulmakta, bu konuda maddenin 3 üncü fıkrası ile paralellik oluşturulmaktadır. Bu fıkrada, hükümet tasarısında yer alan, saldırıya uğrayan kişi, teriminin metinden çıkarılması ve mağdur teriminin yerleştirilmesi, uygun bir çözümdür.

Temel ilke: suçun işlendiği yer (m.12)

Yasa yerel yetkide suçun işlendiği yeri esas yetkili olarak kabul etmiştir. Bu bakımdan Türkiye’de işlenen suçlarda, suç nerede işlenmişse, oradaki yargıç yetkili olacaktır. Suçun işlendiği yer bilindiğinde, birazdan üzerinde durulacak olan yedek ölçütlere gitmeye de gerek kalmayacak, aslında zaten bunlar yetkili olmayacaktır.

Yasa 12 inci maddede yerel yetkiyi suçun işlendiği yere verirken, suçun nerede işlenmiş olduğu konusunda bir açıklık taşımamaktadır. Bu nedenle suçların işlenmesindeki değişik

durumlar göz önünde bulundurulduğunda, yasanın açık olmayan bu kuralın öğreti ve uygulama tarafından tamamlanması zorunluluğu ortaya çıkmaktadır.

Gerçekten ani suçlarda, yani hareketin gerçekleştirilmesi ile suç sonucunun da kendiliğinden doğması halinde, bir başka deyişle, neticesi harekete bitişik olan suçlar bakımından bu konuda bir sorun çıkmayacaktır. Hareket ve sonuç aynı yerde gerçekleşmiş olacağından, suçun işlendiği yer kesinlikle belirlenebilecek ve 12 inci maddedeki kural işi çözecektir. Örneğin sözle yapılan bir hareket ya da sövme suçunda durum budur.

Oysa hareketle sonucun farklı yerlerde gerçekleşmesi ihtimali bulunan ve neticesi hareketten ayrılabilen suçlarda, 12 inci madde sorunu tam olarak çözmeyecektir. Suç böyle bir durumda hareketin yapıldığı yerde mi işlenmiş sayılacaktır, yoksa sonucun gerçekleştiği yerde mi? Yasa suçun işlendiği yerden söz etmekle yetinmiş, bu konuda bir açıklama getirmiş değildir. Bu nedenle hareketin yapıldığı yerde de suç işlenmiş sayılabilir, sonucun gerçekleştiği yerde de. Hatta her ikisini birlikte kabul ederek, bunların tümünü yetkili kılmak da mümkündür. Zaten öğretide her üç görüşün de ileri sürüldüğü bir gerçektir. Ancak bunlar içinde sonucu esas alarak yetkiyi belirleme en uygunu olarak gözükmektedir, çünkü yasanın bir ihlalini oluşturan ve suç adını alan fiil, yasadaki sonucun ortaya çıkması ile gerçek niteliğini bulmaktadır.

Sözgelimi (A), (B)'ye silahla ateş edip onu yaralasa, (B) hastaneye kaldırılrsa ve burada ölse, (A)'nın yaralandığı yerle öldüğü yer farklı yargı çevreleri içinde yer alsa, bu durumda yasanın 8 inci maddesine göre suçun işlendiği yerin tespit edilmesinde tereddüt edilir. Bu tür bir örnekte suç hem hareketin yapıldığı yerde hem de neticenin gerçekleştiği yerde işlenmiştir.

Yasada teşebbüs derecesinde kalan suçlarda yetki, son icra hareketinin yapıldığı yere verilmektedir (m. 12/2). Müteselsil suçlarla (zincirleme suç) mütemadi suçlarda (kesintisiz suç) ise teselsül ve temadinin bittiği yerdeki yargıç yetkili sayılmıştır (m. 12/2). Suçun hareket unsuru yönünden özellik taşıyan bu

tür suçlarda yerel yetkinin ayrıca belirlenmesi, bu konuya açıklık getirmiştir. Yoksa yerel yetkili yargıcın tespiti yönünden, neticesi hareketten ayrılabilen suçlardan daha da büyük sorunlar çıkabilirdi.

Basın yoluyla işlenen suçlar

Önceki yasada suç Türkiye’de yayınlanan bir basılı eserin içeriğinden ileri gelmişse, yerel yetki yayın merkezine verilmişti (m.8/3). Bu durumda basın organının yayınlandığı merkezin bilinmesi gerekliydi ki, Basın Yasası kuralları çerçevesinde belirlenmekteydi. 5187 sayılı Basın Yasası (yürürlük: 26.06.2004) yayın merkezi kavramını kaldırmıştır. Bu durumda ortaya çıkan ilk sonuç, CMK’nın temel kuralı olan, suçun işlendiği yer kuralına dönüş olmak gerekirdi. Oysa yeni CMK’nın 13/3 üncü maddesinde yayın merkezi kavramı korunmaktadır. Buna bağlı olarak, suç ülkede yayınlanan bir basılı eserle işlenmişse, yetki eserin yayın merkezindeki mahkemeye verilmektedir. Aynı hüküm (13/3), eserin birden çok yerde basılması olasılığını da dikkate almaktadır. Buna göre suç, eserin yayın merkezi dışındaki nüshasında meydana gelmişse, bu suç için yayın merkezi ile birlikte bu yer dahi yetkili olmaktadır. Yerel yetkide birden çok yere yetki verme kriterinin uygulandığı bir örnektir.

Ancak belirtmek gerekir ki, Basın Yasası ile CMUK arasındaki farklı kurallar, uygulamada sorun çıkmasına neden olabilecektir. Yapılması gereken şey, CMK’nın kurallarını Basın Yasasına uydurmaktır.

Yeni basın Yasası süreli yayınları önce tanımlamış, sonra çeşitlendirmiştir. Bu çeşitlilik, yapılan yayının kapsamına ve göre değişmektedir.

Süreli yayınlar şunlardır: Belli aralıklarla yayımlanan gazete, dergi gibi basılmış eserler ile haber ajansları yayınları.

Süreli yayınların çeşitleri:

- Yaygın süreli yayın: tek bir basın-yayın kuruluşu tarafından aynı isimle basılan ve her coğrafi bölgede en az

bir ilde olmak üzere, ülkenin en az yüzde yetmişinde yayımlanan süreli yayın ile haber ajanslarının yayınlarını,

- Bölgesel süreli yayın: tek bir basın-yayın kuruluşu tarafından basılan ve en az üç komşu ilde veya en az bir coğrafi bölgede yayımlanan süreli yayını,
- Yerel süreli yayın: tek bir yerleşim biriminde yayımlanan süreli yayınlar ile haftada bir veya daha uzun aralıklarla yayımlanan yaygın ve bölgesel yayınları,

olarak sıralanmaktadır.

Yapılacak bir soruşturma ve yargılamanın, yukarıdaki kurallar çerçevesinde yerel yetkiye bağlanması gerekecektir.

Şikayete bağlı hakaret ve sövme suçları

Yasada hakaret suçları bakımından bir istisnaya rastlamaktayız. Bu suçlarda yasa yayın merkezinde dava açılmasını ve bu yer yargıcının yetkili olmasını kabul ettikten başka, bunun yanında basılı eserle işlenen suçun mağduru olan kişinin yerleşim yerinin ya da oturduğu yerin yargıcının da yetkili olmasını kabul etmektedir. Ancak bunun için bazı ek koşulların arandığı da bir gerçektir. Buna göre hareket ve sövmenin koğuşturmasının şikayete bağlı olması yanında, basılı eserin mağdurun yerleşim yerinde ya da oturduğu yerde dağıtılması da şarttır (m.12/3).

Bu iki ek şart gerçekleşmemişse, işlenen suç hakaret olsa dahi, yine yayın merkezi ilkesi uygulanacak ve bu yere yetki verilecektir. Örneğin re'sen koğuşturulan bir hakaret suçunda mağdurun yerleşim yerinde ya da oturduğu yerde bu davanın açılması ve yargılamanın yapılması yasaya aykırı düşer. Ayrıca basılı eserin dağıtımı da mağdurun yerleşim yerinde ya da oturduğu yerde yapılmamışsa, yine bu yer yetki kazanamaz. Örneğin bir gazetenin köşe yazarı, yayınladığı bir yazıyla o yerde görev yapan ve devlet memuru sıfatını taşıyan bir kişiye hakaret etmiş olsa, bu suç re'sen koğuşturulan bir suç olması nedeniyle, yukarıda açıklanan yerel yetki kuralı bu olayda uygulanamaz.

Hakaret suçları bakımından sayılan ek koşulların da gerçekleşmesi halinde, dava ya yayın merkezinde ya da mağdurun ikametgahı ya da oturduğu yerden birinde açılabilir. Bu kural yasanın birden çok yere yetki verme ilkesini benimsediği istisnai kurallardan biridir.

Yeni yasada, hakaret suçları yönünden bir istisnai kural daha yer almaktadır. Buna göre, mağdur suçun işlendiği yer dışında tutuklu ya da hükümlü bulunuyorsa, o yer mahkemesi de yetkilidir (m.12/4).

Özel yetki

MADDE 13. - (1) Suçun işlendiği yer belli değilse, şüpheli veya sanığın yakalandığı yer, yakalanmamışsa yerleşim yeri mahkemesi yetkilidir.

(2) Şüpheli veya sanığın Türkiye’de yerleşim yeri yoksa Türkiye’de en son adresinin bulunduğu yer mahkemesi yetkilidir.

(3) Mahkemenin bu suretle de belirlenmesi olanağı yoksa, ilk usul işleminin yapıldığı yer mahkemesi yetkilidir.

13 üncü maddenin yorumu:

Yedek ölçütlerle (kriterler) yerel yetkiyi belirleme

Yasal kural olarak tek yere yetki verme sistemini benimser ve suçun işlendiği yeri yetkili kılarken, yedek ölçütler de öngörmüştür. Bu yedek ilkelerin yasada kabul edilmesinin amacı, ana ölçüt ve ilkenin uygulanamadığı durumlarda, yedek ilkeleri devreye sokarak koğuşurmaları yapmak ve suçları cezalandırma düşüncesidir.

Belirtmek gerekir ki, bu yedek ilkeler tam anlamıyla yedeklik niteliğine sahiptirler. Suçun işlendiği yer bilindiğinde, bunlardan faydalanmak mümkün değildir. Birazdan üzerinde durulacağı üzere, suçun işlendiği yer saptandığında, asla failin yakalandığı yerde yargılamanın yapılması mümkün değildir.

Yasadaki yedek ilkeler şunlardır:

a) Sanığın yakalandığı yer (m.13/1)

Suçun işlendiği yer belirli değilse, sanık nerede yakalanmışsa, ora yargıcı yetkili olacaktır. Sanık yakalandıktan sonra kaçsa dahi yetki kuralında bir değişiklik olmaz. Yetki bir kere belirlenmiş olmakla, o yerde yargılamanın yapılması gerekir.

b) Sanığın yerleşim yerinin bulunduğu yer (m.13/1)

Sanık yakalanmamışsa, yerleşim yeri mahkemesi yetkili olur. Yerleşim yeri (yeni MK'nun terimi) Medeni Kanunda öngörülen ilkelere göre saptanacaktır (MK.19). Buna göre sanığın yerleşmek niyetiyle oturduğu yer yerleşim yeri sayılacak ve sanık burada yargılanabilecektir. Sanığın yargılama sırasında yerleşim yerini değiştirmesinin yerel yetkiye bir etkisi olmaz. Yargılama ilk yerleşim yeri mahkemesinde sonuçlandırılır.

c) Sanığın Türkiye'de en son adresinin bulunduğu yer (m.13/2)

Sanığın Türkiye'de yerleşim yeri yoksa, onun Türkiye'de en son adresinin bulunduğu yer yetkili olur. Sanık Türkiye'de oturduğu yerleri değiştirmiş olabileceğinden, en son adresin esas alınması uygulamada kolaylık sağlayacaktır.

ç) İlk yargılama işleminin yapıldığı yer (m. 13/son)

Buraya kadar sayılan yedek ilkelerle (yakalama yeri, yerleşim yeri, en son oturma yeri) yetki belirlenemiyorsa, sanık hakkında ilk yargılama işleminin yapıldığı yer yerel yetkiye sahip olacaktır. Örneğin sanığa yüklenen suçla ilgili olarak, ülkenin herhangi bir yerinde bir ihbar yapıp, bu işleme konulmuş ve o yer savcılığına intikal ettirilmişse, o yerdeki yargıç yerel yetkiye sahip olmuş olacaktır.

Yasada bu konudaki yedek ilkeler bunlardır. Son olarak şu noktaya dikkati çekmekte fayda vardır: Bu ölçütler, suçun işlendiği yer ölçütüne oranla yedeklik niteliğine sahiptirler.

Fakat bunların kendi içinde de bir yedeklik derecesine sahip oldukları bir gerçektir. Bu bakımdan sanık yakalanmışsa, yakalama yeri yerel yetkiyi kazanmış olur. Yakalama yeri bilindiğinde, asla ikametgah mahkemesine yetki vermek söz konusu olamaz. Yedek ilkelerin uygulandığı varsayımlar da kendi içinde bir sıralamaya tabi tutulmuş ve birbirlerini tamamlamaları amacı benimsenmiştir.

Yabancı ülkede işlenen suçlarda yetki

MADDE 14. - (1) Yabancı ülkede işlenen ve kanun hükümleri uyarınca Türkiye’de soruşturulması ve kovuşturulması gereken suçlarda yetki, 13 üncü maddenin birinci ve ikinci fıkralarına göre belirlenir.

- (2) Bununla birlikte Cumhuriyet savcısının, şüphelinin veya sanığın istemi üzerine Yargıtay, suçun işlendiği yere daha yakın olan yer mahkemesine yetki verebilir.
- (3) Bu gibi suçlarda şüpheli veya sanık Türkiye’de yakalanmamış, yerleşmemiş veya adresi yoksa; yetkili mahkeme, Adalet Bakanının istemi ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının başvurusu üzerine Yargıtay tarafından belirlenir
- (4) Yabancı ülkelerde bulunup da diplomatik bağışıklıktan yararlanan Türk kamu görevlilerinin işledikleri suçlardan dolayı yetkili mahkeme Ankara mahkemesidir.

14 üncü maddenin yorumu:

Yasanın 14 inci maddesinde yabancı ülkelerde işlenen suçlarda yerel yetki belirlenirken, TCK’nın 9-13 üncü maddeleri gereğince Türkiye’de koğuşturulması gereken suçlarda yerel yetkinin, CMK’nın 13 üncü maddesinin 1 ve 2 nci fıkralarına göre saptanacağı öngörülmüştür (m.14/1). Bu iki fıkradaki kurallar, daha önce üzerinde durulan ve Türkiye’de işlenen suçlara ilişkin yedek ölçütleri göstermektedir. Buna göre, yabancı ülkelerde işlenen ve Türkiye’de koğuşturulan suçlarda yerel

yetki, sanığın yakalandığı yere ait olacaktır. Sanık yakalanmamışsa, sanığın yerleşim yeri mahkemesi, sanık Türkiye’de ikametgaha sahip değilse, onun en son adresinin bulunduğu yerin yetkili olması yasa gereğidir (m. 13/1 ve 2).

Yasanın yabancı ülkelerde işlenen suçlar bakımından da Türk yargıcına yetki verirken, koyduğu kurallarla, yetki derecelenmesini öngördüğü ve bir sıralama yaptığı dikkati çekmektedir.

Fakat yasanın bu alandaki yetki kuralı mutlak değildir, çünkü bundan ayrılınabileceği yine yasanın bir başka kuralı ile ortaya çıkmaktadır. Buna göre, savcının ya da sanığın isteği üzerine, Yargıtay suçun işlendiği yere daha yakın bir yer mahkemesinin yerel yetkiye sahip olacağını ve yargılamayı yapması gerektiğini kararlaştırabilecektir (m.14/2) Örneğin Sofya’da işlenen ve Türkiye’de koğuşturulabilen bir suçtan ötürü sanık olan kişi Eskişehir’de yakalandığında, kural gereği davanın Eskişehir’de görülmesi gerekir (m. 14/1). Ancak Yargıtay davaya Edirne’de bakılmasına karar verdikte, Edirne mahkemesi yerel yetkiye sahip olur (m.14/2).

Yasanın yine 10 uncu maddesindeki bir başka kuralın, biraz önce belirtilen ve sıra içinde yabancı ülkede işlenen suçlarda yetkiyi saptayan kuralın işlerlik kazanmaması durumunda, yerel yetkiyi belirleme açısından Yargıtaya yetki verdiği görülmektedir. Buna göre, yabancı ülkede suç işleyen sanık Türkiye’de yakalanmamışsa, ya da Türkiye’de yerleşim yeri yoksa ya da en son oturduğu yer de yoksa, bu yetkili mahkeme, Adalet Bakanının istemi ve Cumhuriyet Başsavcısının başvurusu üzerine Yargıtay tarafından belirlenecektir (m. 14/3). Görüldüğü gibi bu kuralla, 14/1 inci maddede yer alan kuralın olanaksızlık nedeniyle işlerlik kazanmaması durumunda, yerel yetkide bir boşluk doğmaması için, öngörülmüş bir yedek kural niteliğindedir, çünkü maddedeki esaslarla yetki belirlenebildiğinde, bu kuraldan yararlanmaya gerek kalmayacaktır.

Diplomatlık dokunulmazlığından yararlanan Türklerin işlediği suçlar

Yabancı ülkede bulunan ve diplomatlık dokunulmazlığından yararlanan Türk memurlarının işlediği suçlarda yerel yetki, Ankara mahkemesinindir (m.14/son). Önceki yasada yer alan, şahsi suçlar ibaresi metinden çıkarılmıştır. Bunun yerine, kamu görevlilerinin tüm suçları bu kapsamda mütalaa edilmiştir. Bu bakımdan gerek kişisel suçlar gerek görev suçları için, maddede belirtilen kişiler Ankara mahkemesinde yargılanacaklardır.

Bu konuda madde gerekçesinde yer alan açıklamalar hukuk tekniğine uygun değildir. Yeni yasa, gerekçede sayılan yasalardan sonra çıkarılan bir yasa olarak, önceki yasaları yerel yetki konusunda zımnem ilga etmiştir. Bu düşüncenin temeli, maddenin son fıkrasında, eski düzenlemeden ayrılarak, görev suçlarının da madde kapsamına alınmasından kaynaklanmaktadır.

Deniz, hava ve demiryolu taşıtlarında veya bu taşıtlarla işlenen suçlarda yetki

MADDE 15.

- (1) Suç, Türk bayrağını taşıma yetkisine sahip olan bir gemide veya böyle bir taşıt Türkiye dışında iken işlenmişse, geminin ilk uğradığı Türk limanında veya bağlama limanında bulunan mahkeme yetkilidir.
- (2) Türk bayrağını taşıma hakkına sahip olan hava taşıtları ile demiryolu taşıtları hakkında da yukarıdaki fıkra hükümleri uygulanır.
- (3) Ülke içerisinde deniz, hava veya demiryolu taşıtlarında ya da bu taşıtlarla işlenen suçlarda, bunların ilk ulaştığı yer mahkemesi de yetkilidir.
- (4) Çevreyi kirletme suçu, yabancı bayrağı taşıyan bir gemi tarafından Türk kara suları dışında işlendiği takdirde, suçun

işlendiği yere en yakın veya geminin Türkiye’de ilk uğradığı limanın bulunduğu yer mahkemesi yetkilidir.

15 inci maddenin yorumu:

Bu durumlarda yerel yetki kuralı belirlenirken, ilk koşul suçun açık denizde ya da yabancı ülkenin karasularında ya da limanlarında işlenmesi gereğidir. Bu bakımdan bir Türk deniz ya da hava taşıt aracıyla ya da bu tür taşıt araçlarında suç işlenmesinden söz edilirken, bununla ülke içinde işlenen suçlar için değil, fakat yabancı devlet karasuları ya da limanlarında ya da açık denizde suç işlenmesi varsayımı için yerel yetki kuralının saptanması amaçlanmaktadır.

Bu varsayım içinde, yeni yasanın 15 inci maddesinde, yerel yetki suçun işlenmesinden sonra, o taşıt aracının Türkiye’de ilk uğradığı yer mahkemesi ya da o taşıt aracının bağlama limanı yetkili kılınmaktadır.

Bu kuralla yabancı ülkelerde işlenen suçlar açısından özel bir norma yer verilmiş olmaktadır. Norm özelliğini suçun işlenmesindeki özellikten almaktadır; çünkü bu kuralın uygulanabilmesi için, suçun yabancı bir ülkede ya da açık denizde bir hava ya da deniz taşıt aracıyla ya da bu taşıt aracında işlenmesi şarttır. Yasakoyucu bu durumlarda bu taşıt araçlarının ülkeye döneceklerini göz önünde tutarak, bunların ilk uğrak yerlerine ya da kayıtlı oldukları yer (bağlama limanı) mahkemelerine yetki vermeyi yerinde görmüştür.

Türk öğretisinde 15 inci maddede yer alan ve aslında suçun yurtdışında işlenmesi varsayımı öngören bu kuralın yurt içinde işlenen suçlar bakımından da geçerli sayılabileceği belirtilmiştir (55). Bu düşünceye göre, yurtdışında işlenen suçlar bakımından olan kural kıyasen yurtiçinde gerek deniz ve gerek hava taşıt araçlarında ya da bu araçlarla suç işlenmesi durumunda uygulanmalıdır. Düşüncenin temeli, yurt içinde bile olsa, hareketli araçlarla işlenen suçlar bakımından yetkinin, tam olarak saptanmasındaki güçlükte yatmaktadır. Bir uçakta bir suç işlendiğinde, uçağın suçun işlendiği anda hangi il

ya da ilçenin sınırları içinde olduğunun saptanması ve buna göre yerel yetkinin belirlenmesi güç olacaktır. Bu nedenle işi kolaylaştırmak ve daha yalın bir duruma getirmek için, 15 inci maddenin kıyasen uygulanması önerilmiştir.

Kanımca 15 inci maddedeki kuralın yurt içinde işlenen suçlar bakımından da uygulanmasının faydası sakıncasından daha ağır basmaktadır. Bu nedenle bu yola gidilebilmelidir. Ancak bu düşüncenin gerçekleşebilmesi, bunun uygulamadaki yerini almasına bağlıdır.

Yeni yasanın 15/2 nci maddesi, Türk bayrağını taşıma hakkına sahip olan hava taşıtları hakkında 15/1 inci maddenin uygulanmasını hüküm altına almıştır. Hava taşıtları yönünden bir kıyas hükmüdür. Koşullar oluştuğunda, uygulanması pratik amaca uygun olacaktır.

Yeni yasanın 15 inci maddesinin ele alındığı bu bölümde son olarak çevreyi koruma amacına yönelik olmak üzere sevk edilen bir normdan söz etmek uygun olur. Yasanın 15/son maddesinde, çevre kirletme suçu, yabancı bayrak taşıyan bir gemi tarafından Türk karasuları dışında işlendiği takdirde, suçun işlendiği yere en yakın veya geminin Türkiye'de ilk uğradığı limanın bulunduğu yer mahkemesi yetkilidir. Hükümet Tasarısındaki yetkili olacak limanları sayma yönteminin terk edilmiş olması uygun bir çözümdür.

Bağlantılı suçlarda yetki

MADDE 16.

- (1) Yukarıdaki maddelere göre her biri değişik mahkemelerin yetkisi içinde bulunan bağlantılı ceza davaları, yetkili mahkemelerden herhangi birisinde birleştirilerek görülebilir.
- (2) Bağlantılı ceza davalarının değişik mahkemelerde bakılmasına başlanmış olursa, Cumhuriyet savcılarının istemlerine uygun olmak koşuluyla, mahkemeler arasında oluşacak uyuşma üzerine, bu davaların hepsi veya bir kısmı bu mahkemelerin birinde birleştirilebilir.

- (3) Uyuşulmazsa, Cumhuriyet savcısı veya sanığın istemi üzerine ortak yüksek görevli mahkeme birleştirmeye gerek olup olmadığına ve gerek varsa hangi mahkemede birleştirileceğine karar verir.
- (4) Birleştirilmiş olan davaların ayrılması da bu suretle olur.“(geniş bilgi için, Yurtcan, CMK ve Yorumu, 2005; CMK Şerhi, 2005; Ceza Yargılaması Hukuku, 2005).

16 ncı maddenin yorumu:

Bağlantılı uyuşmazlıkların birleştirilmesi

Birden çok uyuşmazlık arasında bağlantı olduğunda, bunlarla ilgili yargılamaların birleştirilmesi ve bazı uyuşmazlıkların, aslında yerel yetkiye sahip olmayan yargıç tarafından yapılması mümkündür. Bir sanık, biri İstanbul’da ve öteki de Eskişehir’de olmak üzere iki suç işlediğinde, kural bunların ayrı ayrı yargılanmasıdır. Ancak bağlantılı uyuşmazlıkların birleştirilmesi ve bunların bir tek yerde yargılanması da mümkündür. (m.16/1). Böyle bir yola gidildiğinde, Eskişehir’de işlenen suç bakımından aslında yetkisiz olmasına rağmen, sırf birleştirme nedeniyle o uyuşmazlığı da çözmek zorundadır.

Böyle bir durumda görülüyor ki, yerel yetki kuralından ayrılınmakta ve bir istisnaya yer verilmektedir.

Birleştirme konusu gündeme geldiğinde, iki ihtimal ile karşılaşılacaktır.

Birinci olasılıkta, mahkemelerin uyuşmaları mümkündür. Böyle bir halde birleştirmenin hangi mahkemede yapılacağı konusunda tartışma ve uyuşmazlık çıkmayacaktır (m. 16/2).

İkinci olasılık ise uyuşmanın gerçekleşmediği hali kapsar. Bu halde müşterek yüksek görevli mahkeme, birleştirmeye gerek olup olmadığına ve varsa birleştirmenin hangi mahkemede yapılacağına karar verecektir (m.16/3). Bu konuda savcı ya da sanık istemde bulunabilecektir.

Müşterek yüksek görevli mahkeme, birleştirilecek davaların aynı ağırceza mahkemesi çevresi içinde iki mahkeme bakımından söz konusu olup olmadığına göre belirlenecektir.

Aynı ağırceza mahkemesi çevresi içinde iki mahkeme arasında birleştirme söz konusu ise, birleştirme sorunu ağırceza mahkemesi tarafından çözülecektir. Farklı ağırceza mahkemesindeki davalar bakımından birleştirme yetkisi Yargıtay'a ait olacaktır. Yargıtaydaki işbölümü açısından da yetkinin 5. Ceza Dairesi (Yargıtay K.14) tarafından kullanılması gerekecektir. Bu sonuç, Yargıtay Ceza Daireleri Başkanlar Kurulu tarafından da doğrulanmaktadır. Kurul"bağlantı halinin varlığına ve birleştirmeye ilişkin uyuşmazlıkların görevsel ve yerel yetki kavramlarından ayrı olarak düşünölemeyeceğini, müşterek yüksek görevli mahkemenin Yargıtay'ın 3. Ceza dairesi olduğunu (yasa değişikliğinden önceki daire 3. Ceza Dairesidir; sonradan bu yetki 1 Şubat 1999 tarihinden itibaren de 5. Ceza Dairesine verilmiştir.) belirtmektedir." (Yar. Ceza Daireleri Başkanlar Kurulunun 10.10.1974 tarih ve E.6/K.6 sayılı kararı).

Kararda iki ayrı il ağırceza mahkemesi arasında çıkan bir uyuşmazlık söz konusudur. Bu nedenle Yargıtay'ın yetkili olmasını olağan karşılamak gerekir. Fakat aynı ağırceza mahkemesi çevresi içinde iki mahkeme arasındaki bu tür bir uyuşmazlıkta, o yer ağırceza mahkemesinin müşterek yüksek mahkeme niteliği taşıyacağı doğaldır. Bu konuda da uyuşmazlığın taraflarından birinin o yer ağırceza mahkemesi olmaması gerektiğini unutmamak gerekir. Böyle bir durumda, aynı ağırceza mahkemesi çerçevesinde bir uyuşmazlık kuralı ile sorunu çözmek mümkün değildir, çünkü uyuşmazlığın taraflarından biri, ağırceza mahkemesidir. Böyle bir halde, çözümün yine Yargıtay'ın yetkili Ceza Dairesine bırakılması gerekir.

Karardaki değerlendirme hukuka uygundur. Ancak yukarıdaki bölümde yer alan"10. Ceza Dairesi" ibaresinin 5. Ceza Dairesi olarak anlaşılması gerekir, çünkü görev uyuşmazlıklarını çözmeye yetkisi, 1 Şubat 1999 tarihinden başlayarak Yargıtay Başkanlar Kurulu kararıyla bu daireye verilmiştir"(geniş bilgi için, Yurtcan, CMK ve Yorumu, 2005; CMK Şerhi, 7. Bası, 2015; Ceza Yargılaması Hukuku, 13. Bası, 2016).

Gerekçe :

Madde metninde, idarî yaptırımlarla ilgili olarak karar verme yetkisine ilişkin genel bir düzenleme yapılmıştır.

CUMHURİYET SAVCISININ KARAR VERME YETKİSİ

MADDE 23

(1) Cumhuriyet savcısı, kanunda açıkça hüküm bulunan hallerde bir kabahat dolayısıyla idarî yaptırım kararı vermeye yetkilidir.

(2) Bir suç dolayısıyla başlatılan soruşturma kapsamında bir kabahatin işlendiğini öğrenmesi halinde Cumhuriyet savcısı durumu ilgili kamu kurum ve kuruluşuna bildirebileceği gibi, kendisi de idarî yaptırım kararı verebilir.

(3) Soruşturma konusu fiilin kabahat oluşturduğunun anlaşılması halinde Cumhuriyet savcısı bu nedenle idarî yaptırım kararı verir. Ancak, bunun için ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından idarî yaptırım kararı verilmemiş olması gerekir.

Maddenin Yorumu :

Madde ile ilgili değerlendirmeleri şöyle sıralayabiliriz:

Maddenin temel yaklaşımı eleştirilmelidir. Yasakoyucunun kabahatler konusunda özel bir yasa çıkarmasının anlamı ve amacı bellidir. Kabahatleri ayrı bir yapılanma içinde düzenlemek, kabahatleri belirlemek, yaptırımları koymak, karar yetkisini ve sorumluluğunun temellerini oluşturmak, başvuru yollarını ve infaz gerçekleştirmek, bu bakışın ve tavrın ürünüdür.

Bu yapılanma içinde bir nokta göz ardı edilemez. O nokta şudur: Bütün bu mekanizma adliye dışında yapılanacak ve

çalışacaktır. Bu nedenle, maddenin temelinde bir aksaklık söz konusudur. Cumhuriyet savcısının bu işin içine karıştırılması doğru değildir. Savcının bu konunun dışında olması gerekir. Bu nedenle maddenin yasadan çıkarılması gerekir ya da savcının olayın işin içinde görev görmesi en aza indirilir. Bu konuda öngörülecek olan ilke şu olabilir: Savcı bir olayla ilgili olarak hazırlık soruşturması yapılırken, bir kabahatin söz konusu olduğunu tespit ettiğinde, dosyayı idareye aktarmalı ve işin içinden çıkmalıdır. Yasanın yaklaşımı bu değildir.

Savcının bir kabahat için idari yaptırım kararı alması uygun bir çözüm değildir. Bunun ilgili yasada savcıya yetki olarak verilmesi de sorunu çözmez. Hatta daha da karıştırır. Yasakoyucu da bu karışıklığı adeta hissetmiştir ki, 3. fıkraya maddede yer verilmiştir. İdare ile savcılık arasında “çifte cezalandırma” olmaması için, çözüm üretilmek istenmiştir.

Gerekeçe :

TBMM Adalet Komisyonunda eklenmiştir(bkz. yasanın TBMM hazırlık çalışmaları)

MAHKEMENİN KARAR VERME YETKİSİ

MADDE 24.- (1) Kovuşturma konusu fiilin kabahat oluşturduğunun anlaşılması halinde mahkeme tarafından idarî yaptırım kararı verilir.

Maddenin Yorumu :

Bu madde de bir önceki maddedeki temel hatanın bir devamıdır. 23. madde altında yazdığım hususlar okunmalıdır.

Maddenin yazımı son derece muğlaktır ve yoruma muhtaçtır.

Bu maddenin içeriği şu resmi çizmektedir:

1. Bir olayda suç işlendiği nedeniyle, savcılık kamu davası açmıştır. Kamu davası, CMK'nın yeni sistemi içinde kabul edilmiştir ve duruşmaya geçilmiştir.
2. Maddede kovuşturmadan söz edilmesi, yeni TCK'nın ve CMK'nın kabulü çerçevesinde, sorsoruşturma olarak anlaşılacak zorundadır. Bu bakımdan mahkeme sorsoruşturmada yargılama konusu fiilin bir suçu değil, fakat kabahati oluşturduğunu tespit etmelidir.
3. Bu halde mahkeme idari yaptırım kararı verecektir; maddenin öngördüğü hükümde bu sonuç açıkça belirtilmiştir.
4. Bu kabul sisteme aykırıdır, çünkü 23. madde nedeniyle yukarıda açıklamaya çalıştığım üzere, bu varsayımda mahkeme işbölümü yönünden yetkisizlik kararı vermek ve dos-

yayı idarenin ilgili birimine göndermek zorunda olmalıydı. Madde, hatalı bir tavırla, dosyayı karara bağlama görevini mahkemeye vermiştir. Bu görevlendirme kabahatler için kurulmak istenen temel sistemi çökertmektedir.

5. Madde, yaptığım eleştirilerin ışığı altında değiştirilmelidir.

Yargıtay Uygulaması :

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/6726

Karar No : 2015/3087

Tebliğname No: 3 - 2013/271367

Yerel Mahkemece verilen hüküm temyiz edilmekle, başvurunun süresi ve kararın niteliği ile suç tarihine göre dosya incelendi, gereği görüşülüp düşünüldü:

Temyiz isteğinin reddi nedenleri bulunmadığından işin esasına geçildi.

Vicdani kanının oluştuğu duruşma sürecini yansıtan tutanaklar, belgeler ve gerekçe içeriğine göre yapılan incelemede;

Sanığın eyleminin 6831 sayılı Kanununun 116. maddesini oluşturduğu gözetilerek, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 24. maddesi uyarınca mahkemece duruşmaya devamla idari yatırım kararı verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm kurulması,

Kanuna aykırı, katılan vekilinin temyiz itirazları bu itibarla yerinde görülüş olduğundan hükmün bu sebepten 5320 sayılı Kanununun 8/1. maddesi ile yürürlükte bulunan 1412 sayılı CMUK'nın 321. maddesi uyarınca BOZULMASINA, yargılamanın bozma öncesi aşamadan başlayarak sürdürülüp sonuçlandırılmak üzere dosyanın esas/hüküm mahkemesine gönderilmesine, 22.06.2015 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

7. Ceza Dairesi

Esas No : 2013/23634

Karar No : 2014/1336

Tebliğname No : 5 - 2013/274808

Yerel mahkemece verilen hüküm temyiz edilmekle; başvurunun nitelik, ceza türü, süresi ve suç tarihine göre dosya okunduktan sonra **Türk Milleti** adına gereği görüşülüp d Ő n ld ;

Hükümden sonra, 14.04.2011 gün ve 27905 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak aynı gün yürürlüğe giren 6217 sayılı Kanunun 3. maddesiyle değişik 1111 sayılı Askerlik Kanunu'nun 89. maddesi uyarınca, sanığın eylemine uygulanabilecek 1632 sayılı Askeri Ceza Kanunu'nun 63. maddesinin 1. fıkrasında düzenlenen suçları, barışta ilk kez işleyenlerin eylemleri idari para cezasına dönüştürüldüğü cihetle, hükmün BOZULMASINA, 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 24. maddesi uyarınca mahkemece idari yaptırım kararı verilebilecek ise de, idari para cezasının miktarına göre aynı yasanın 20/2-c maddesinde yazılı soruŐtırma zamanaşımının dolmuş olması karşısında, ilgili kişiye İDARİ PARA CEZASI VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, 30.01.2014 günü oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

7. Ceza Dairesi

Esas No : 2013/22226

Karar No : 2014/332

Tebliğname No : 7 - 2013/197437

Yerel mahkemece verilen hüküm temyiz edilmekle; başvurunun nitelik, ceza türü, süresi ve suç tarihine göre dosya okunduktan sonra **Türk Milleti** adına gereği görüşülüp d Ő n ld ;

Yargı yerini deĐiŐtiren görevsizlik kararlarının temyizi mümkün olduğu kabul edilerek yapılan incelemede;

5326 sayılı Kabahatler Kanununun 24. maddesinde, “Kovuşturma konusu fiilin kabahat oluşturduğunun anlaşılması halinde mahkeme tarafından idari yaptırım kararı verilir” kuralı getirilmiş olup bu yasal düzenleme karşısında eylem adli yaptırımı da, idari yaptırımı da gerektirse mahkemece bir karar verilmesi gerektiği gözetilmeden yazılı şekilde hüküm tesisi,

Yasaya aykırı, katılan TAPDK vekilinin temyiz itirazları bu itibarla yerinde görüldüğünden, sair yönleri incelenmeyen hükmün bu sebepten dolayı 5320 sayılı yasanın 8/1.maddesi gereğince yürürlükte bulunan 1412 sayılı CMUK'nun 321. maddesi uyarınca **BOZULMASINA**, 16.01.2014 günü oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/508

Karar No : 2015/326

Tebliğname No : 7-2013/187264

Yerel Mahkemece verilen hüküm temyiz edilmekle, başvurunun süresi ve kararın niteliği ile suç tarihine göre dosya incelendi, gereği görüşülüp düşünüldü:

Temyiz isteğinin reddi nedenleri bulunmadığından işin esasına geçildi.

Vicdani kanının oluştuğu duruşma sürecini yansıtan tutanaklar belgeler ve gerekçe içeriğine göre yapılan incelemede;

Kabahatler Kanununun 24. maddesi uyarınca kovuşturma konusu fiilin kabahat oluşturduğu anlaşılması halinde mahkeme tarafından idari yaptırım kararı verileceği gözetilmeden yazılı şekilde görevsizlik ve idareye ihbarda bulunulmasına karar verilmesi,

Kanuna aykırı ve katılan vekilinin temyiz nedenleri ile tebliğnamedeki onama düşüncesinin reddiyle HÜKMÜN BOZULMASINA, yargılamanın bozma öncesi aşamadan başlaya-

rak sürdürülüp sonuçlandırılmak üzere dosyanın esas/hüküm mahkemesine gönderilmesine 15.04.2015 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Daire: 11. Ceza Dairesi

Tarih: 2007

Esas No: 2006/8334

Karar No: 2007/562

Kaynak: YKD. 2007/5. Sayı Sayfa:1023

İlgili Maddeler: 5271 sayılı CMK. m.6-5326 sayılı Kabahatler K. m. 24

İlgili Kavramlar: YARGILAMADA EYLEMİN NİTELİĞİNİN KABAHAT OLDUĞU ANLAŞILDIĞINDA GÖREVSİZLİK KARARI VERİLEMEZ.

Karar Metni:

GEREĞİ GÖRÜŞÜLDÜ: Sanık hakkında dolandırıcılık suçunu işlediğinden bahisle düzenlenen iddianamenin kabulünden sonra yapılan duruşmada, fiilin izinsiz yardım toplama olarak anlaşılması ve 4854 sayılı Yasanın 31. maddesi gereğince idari para cezasını gerektiren kabahat niteliğine dönüştüğü kabul olunmasına göre; 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 24. maddesi uyarınca mahkemece idari yaptırıma hükmolunması yerine görevsizlik kararı verilmesi, Bozmayı gerektirmiş, sanık müdafinin temyiz itirazları bu itibarla yerinde görülmemiş olduğundan, hükmün bu sebepten dolayı istem gibi CMUKnın 321. maddesi uyarınca (BOZULMASINA), 07.02.2007 gününde oybirliğiyle karar verildi.

“**Sanıkta** yakalanan emvalin nereden kesildiği ve kesim yapılan yerin tapulu arazi olup olmadığının tespiti ile eyleminin 6831 sayılı Yasanın 108 inci maddesindeki suçu mu, yoksa 116 ve 109 uncu maddelerindeki kabahati mi oluşturacağı belirlenmeli, kabahat oluşturduğunun kabulü halinde, Kabahatler Kanununun 24 üncü maddesi uyarınca mahkemece idari yaptırım kararı verilmelidir.” (Yar. CGK, 30.102007, 3-216/214) (YKD, 7/2008)

“**Kabahatler Kanununun** 24 üncü maddesinde, kovuşturma konusu fiilin kabahat oluşturduğunun anlaşılması halinde, idari yaptırım kararı verme yetkisi mahkemeye ait bulunduğundan, atılı eylem ister adli yaptırımı gerektiren suç, isterse idari yaptırımı gerektiren kabahat oluştursun, her iki halde de yargılama yaparak kovuşturma konusu fiili değerlendirme ve gerektirdiği yaptırımı belirleme görevi adli mercie aittir.” (Yar. CGK, 27.03.2007, YYB-72/74) (YKD, 4/2008)

“**4950 sayılı Kanunun** 7 nci maddesi ile değişik 1380 sayılı Yasanın(Su Ürünleri Kanunu) 36 ıncı maddesi gereğince, sanığın eylemine uygulanabilecek olan müeyyide, idari para cezasına dönüştürülmüş olup, 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 24 üncü maddesinde de kovuşturma konusu eylemin kabahat oluşturduğunun anlaşılması halinde, idari yaptırım kararının mahkemece verileceği düzenlenmiş bulunduğu cihetle, hükümün bozulmasına, Kabahatler Kanununun 20/2-d maddesinde öngörülen zamanaşımı süresi gerçekleşmiş olduğundan, maddenin 1 inci fıkrası uyarınca idari para cezası verilmesine yer olmadığına, 28.02.2006 gününde oybirliğiyle karar verildi.” (Yar. 7CD, 28.02.2006, 36082/916) (YKD, 6/2006)

“**Sanığın** eylemine uygulanabilecek olan müeyyide idari para cezasına dönüştürüldüğünde, idari para cezasına mahkeme karar verebilir. Ancak, kesinleşmiş hükümden sonra, hükümü veren mahkeme görevsizlik kararı veremez.” (Yar. 7CD, 23.03.2006, 16894/2508) (YKD, 6/2006)

“**Özet :** Sanığın, iddianamede açıklanan, teslim aldığı hacizli malı/malları isteğe rağmen icra dairesine vermeme biçimindeki eyleminin hüküm tarihinden sonra yürürlüğe giren 4949 sayılı Yasanın 93. maddesiyle İ.İ.Y.na eklenen özel nitelikteki 336/a maddesi hükmüne uymakla birlikte; 2004 sayılı İİY’da değişiklik yapan 31.5.2005 gün ve 5358 sayılı Yasanın 23. maddesi uyarınca İİY’nın 336/a maddesi yürürlükten kaldırılmış ve bu hüküm 1.6.2005 günlü ve 25832 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış olmakla, İcra ve İflas Yasası uygulamasından doğan yedieminlik yükümlülüğüne uymama suçları 5237 sayılı TCY’nın 289. maddesi kapsamına alınmış ise de, 18.5.2005 gün

ve 25819 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 5349 sayılı Yasayla değişik 4.11.2005 tarih ve 5252 sayılı Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun 7. maddesi uyarınca kanunlarda hafif hapis veya hafif para cezası olarak öngörülen yaptırımlar idari para cezasına dönüştürölmüş olması karşısında, sözü edilen yasal düzenlemeler ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 24. maddesi gözetilerek sanığın hukuksal durumunun yeniden değerlendirilmesi zorunludur.

DAVA : Yerel Mahkemece verilen hüküm temyiz edilmekle, başvurunun nitelik, ceza türü, süresi ve suç tarihine göre dosya görüşüldü:

KARAR : Temyiz isteğinin reddi nedenleri bulunmadığından işin esasına geçildi.

Vicdani kanının oluştuğu duruşma sürecini yansıtan tutanaklar, belgeler ve gerekçe içeriğine göre yapılan incelemede:

Sanığın, iddianamede açıklanan, teslim aldığı hacizli malı/malları isteğe rağmen icra dairesine vermeme biçimindeki eyleminin hüküm tarihinden sonra yürürlüğe giren 4949 sayılı Yasanın 93. maddesiyle İ.İ.Y.na eklenen özel nitelikteki 336/a maddesi hükmüne uymakla birlikte; 2004 sayılı İİY'da değişiklik yapan 31.5.2005 gün ve 5358 sayılı Yasanın 23. maddesi uyarınca İİY'nın 336/a maddesi yürürlükten kaldırılmış ve bu hüküm 1.6.2005 günlü ve 25832 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış olmakla, İcra ve İflas Yasası uygulamasından doğan yedieiminlik yükümlölüğüne uymama suçları 5237 sayılı TCY'nın 289. maddesi kapsamına alınmış ise de, 18.5.2005 gün ve 25819 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 5349 sayılı Yasayla değişik 4.11.2005 tarih ve 5252 sayılı Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun 7. maddesi uyarınca kanunlarda hafif hapis veya hafif para cezası olarak öngörülen yaptırımlar idari para cezasına dönüştürölmüş olması karşısında, sözü edilen yasal düzenlemeler ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 24. maddesi gözetilerek sanığın hukuksal durumunun yeniden değerlendirilmesi zorunluluğu,

SONUÇ : Bozmayı gerektirmiş ve sanık S. A.'nın teyviz nedenleri ile tebliğnamedeki düşünce yerinde görüldüğünden sair hususlar incelenmeksizin, hükmün BOZULMASINA, yargılamanın bozma öncesinden başlayarak sürdürölüp sonuçlandırılmak üzere dosyanın esas/hüküm mahkemesine gönderilmesine, 13.7.2005 tarihinde oybirliğıyle karar verildi." (Yar. 4CD, 13.07.2005, 21932/9027) (www.adalet.org)

Gerekee :

TBMM Adalet Komisyonunda eklenmiştir(bkz. yasanın TBMM hazırlık çalışmaları)

İDARÎ YAPTIRIM KARARI

MADDE 25.- (1) İdarî yaptırım kararına ilişkin tutanakta;

- a) Hakkında idarî yaptırım kararı verilen kişinin kimlik ve adresi,
- b) İdarî yaptırım kararı verilmesini gerektiren kabahat fiili,
- c) Bu fiilin işlendiğini ispata yarayacak bütün deliller,
- d) Karar tarihi ve kararı veren kamu görevlilerinin kimliği,

Açık bir şekilde yazılır. Tutanakta, ayrıca kabahati oluşturan fiil, işlendiği yer ve zaman gösterilerek açıklanır.

Maddenin Yorumu :

Maddede bir idari yaptırım kararının içeriğinde bulunması gereken unsurlar sıralanmaktadır. Bu konuda bir tutanak düzenlenmesi doğaldır. Yasakoyucu bu unsurların tutanakta yer almasını öngörmüştür.

İnce bir tahlilde iki nokta ile ilgili küçük eleştirilerim var:

1. Maddenin yapısı içinde, kararın içeriği sıralanırken, kabahati oluşturan fiil, işlendiği yer ve zamana yer verilmemesi, bunların maddenin son cümlesi olarak düzenlenmesi, maddenin bütünlüğü açısından olmaması gereken bir husustur.
2. (c) bendinde, fiilin ispatına yarayacak olan delillerden söz edilmesi de yadırganmalıdır, çünkü konu kabahatlere ilişkin bile olsa, sonuçta geniş anlamda ceza yargılamasının

içindeyiz. İspat terimi, bu kavrama yabancıdır; kullanılması gereke terim“sabit olma“olmalıdır.

Gerekçe :

TBMM Adalet Komisyonunda eklenmiştir(bkz. yasanın TBMM hazırlık çalışmaları)

KARARLARIN TEBLİĞİ

MADDE 26

- (1) İdarî yaptırım kararı, 11.2.1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre ilgili kişiye tebliğ edilir. Tebligat metninde bu karara karşı başvurulabilecek kanun yolu, mercii ve süresi açık bir şekilde belirtilir.
- (2) İdarî yaptırım kararının ilgili gerçek kişinin huzurunda verilmesi halinde tutanakta bu husus açıkça belirtilir. Bu karara karşı başvurabileceği kanun yolu, mercii ve süresine ilişkin olarak bilgilendirildikten sonra kişinin karar tutanağını imzalaması istenir. İmzadan kaçınılması halinde bu durum tutanakta açıkça belirtilir. Karar tutanağının bir örneği kişiye verilir.
- (3) Tüzel kişi hakkında verilen idarî yaptırım kararları her halde ilgili tüzel kişiye tebliğ edilir.

Maddenin Yorumu :

Madde bildirimine ilişkindir. Bu nedenle Tebligat Yasası ile bağlantı kurulması doğaldır.

Konu bildirim olunca, şu hususların aktarılması uygun olur:

Kararların Bildirimi

1. Kavram

Yargılama işlemlerinin gerçekleşmesi yeterli değildir ve bunlar ancak bildirim yollarıyla ilgililere ulaştıklarında gerçek

sonuçlarını doğururlar. Bildirim, işlemleri ilgiliilerin oğrenmesini sağlar ve bu işlemler ancak bildirimden sonra ilgili kişilerin aleyhine sonuç doğurabilir. **Yapılmış, fakat bildirilmemiş bir işlem, yapılmamış gibidir. Bu nedenle hukuki sonuç doğurmaz.**

Bildirim yollarını yasalarda dzenlenirken, bu yollarla ilgiliilerin işlemleri gerçekten oğrenmelerini sağlamaya dikkat edilmez. Bazı durumlarda bunun mümkün olması zor olabilir. Orneğin gaiplere yapılacak bildirimlerde bu güçlük vardır. Bu gibi durumlarda yasalarda bazı bildirimleri araya araçlar koyarak yapmak yolları seçilmekte, hatta bazı karineler kabul edilerek, ilgili kişilerin bu işlemleri oğrendikleri kabul edilmeindedir. Fakat bu durumlarda, ilgili kişinin kendi hakkındaki işlemi oğrendiği karinesinin de oteki karineler gibi rtlebilir olduğunu hatırlamak gerekir.

Hukukumuzda bildirimle ilişkin kuralların temel ilkeleri Tebligat Kanununda yer almakla birlikte, başka yasalarda da bildirimle ilişkin kurallar yer almaktadır. Sözgelimi CMK ve HUMK ya da As. MKYUK'da bildirim kurallarına rastlanmaktadır. Bunlardan birazdan yeri geldikçe söz edilecektir.

2- Bildirim eşitleri

Bildirimler çeşitli bakımlardan sınıflandırılabilir. Fakat doğrudan doğruya ve vasıtalı bildirim ayırımı, kanımca Türk hukukundaki işlemleri bildirme yollarını en açık ve berrak biçimde açıklamaktadır.

a) Doğrudan Doğruya Bildirimler

Bu tür bildirimlerde önemli olan, işlemi yapan kişi ya da makamın araya bir başkasını sokmaksızın, yani bir aracı ya da vasıttan yararlanmaksızın işlemi doğrudan doğruya ilgiliye ulaştırmasıdır.

aa) Tefhim

İşlemin ilgiliye sözle bildirilmesi. Yasa ilgilinin yüzüne karşı alınan kararların tefhim olunacağını belirtmektedir

(m.35). Ayrıca sonkararın tefhimi de yasada yer almaktadır (m.231).

bb) Yazılı işlemin verilmesiyle

Yazılı işlemin ilgiliye elden verilmesidir. İlgilinin yüzüne karşı yapılan işlemin bir sureti isterse kendisine verilecektir (m.35). Ayrıca duruşmada davaya ilişkin belgelerin taraflara ve vekillerine verilmesi de mümkündür (Teb. K., 36.)

cc) Öteki bildirimler

Duruşmada, sonraki oturumun gün ve saatinin avukatlara bildirilmesi bu gruba girer (Teb. K., 37).

b) *Vasıtalı Bildirimler*

Bildirim yapılırken, işlemi yapanın bildirimini gerçekleştirmek için bir araçtan, bir vasıttan faydalanması ile yapılan bildirimler bu grupta yer alır. Bunları genel olarak tebliğ olarak adlandırmak uygun olur. Aslında özellikle uygulamada tebliğin yalnızca yazılı bildirimleri kapsadığı sanılır, fakat bildirim yazılı olmasa bile, araya bir vasıta sokulduğunda, daima tebliğden söz etmek yerinde olur. Bu nokta vasıtalı bildirimler açıklandıktan sonra daha da aydınlanacaktır.

aa) Yazılı işlemin verilmesiyle

Yapılan işlem vasıtalık eden kişi tarafından ilgiliye verilir. Kural budur. İlgili bulunamazsa, yasaların öngördüğü kişilere verilmek suretiyle de bildirim mümkündür. Bu bakımdan bir kişinin birlikte oturduğu aile fertlerine ya da hizmetçisine bildirimde bulunmak mümkündür (Teb. K., 16). Bir avukatın katip ya da stajyerine yapılan bildirim kendisine yapılmış sayılır (Teb. K., 37). Asker kişilere bildirim komutanları aracılığıyla (Teb. K., 14), tutuklu ya da cezasını çekenlere cezaevi müdürü tarafından (Teb. K., 19), herkesin serbestçe giremediği yerlerdeki bildirimler, o yeri yöneten kişi aracılığıyla (Teb. K., 18) yapılır.

Yasaya göre mahkeme ve hakimlik kararları ilgilinin yüzüne karşı alınmadığında, yazılacak ve ilgiliye verilecektir

(m.35). Ayrıca ilgili tutukluysa bu yolla bildirilen belgede ne yazıldığı kendisine anlatılacaktır (m.35/son). Bu kararların bildirimini savcı tarafından yapılacaktır (m.34). Fakat Tebligat Kanunu bildirimlerin posta ile yapılmasını düzenlediğinden, savcının alacağı önlem, bildirim zarflarının düzenli bir biçimde hazırlanması olacaktır.

5353 sayılı yasayla 35 inci maddenin 2. fıkrasında yapılan değişiklikle,“hukuken geçerli mazereti nedeniyle“hazır bulunmayan ilgiliye yalnızca tebligat yapılması hükmü, metinden çıkarılmıştır. Bunun anlamı şudur : Aleyhine kanun yoluna başvulabilecek olan tüm mahkeme ve yargıçlık kararları, hazır bulunmayan ilgiliye tebliğ edilecektir. 2. fıkrada, koruma tedbirlerine ilişkin kararların değişiklikten önceki metinde hariç tutulmuş olması, bunlarla ilgili tüm kararların ilgiliye bildirilmesi sonucunu taşımaktaydı. Yasada yapılan değişiklikten sonra, geçerli mazeret aranmaksızın, tüm kararların bildirimini öngörülmüştür. Bu durumda, madde metninde yer alan,“koruma tedbirlerine ilişkin olanlar hariç“ibaresinin anlamı kalmamıştır. Yasada değişiklik yapılırken, bu nokta gözden kaçırılmıştır.

Yasada bunun dışında koğuşurmama (takipsizlik) kararının (m.172) ve celpnamelerin (m.176,181) bildirimine ilişkin kurallara rastlanmaktadır.

5187 sayılı Basın Yasası(yürürlük : 26.06.2004), tebligat yönünden şu hükmü getirmiştir.“Sürelî yayının yönetim yeri, tebligat işlemleri yönünden, yayın sahibinin ve temsilcisinin, görevi devam ettiği sürece sorumlu müdürün yerleşim yeri sayılır.“Geçmiş uygulamalarda tebligatın yapılamaması nedeniyle, soruşturma ve yargılamaların aksamasının dikkate alınması ile sevk edilmiş bir normdur.

bb) Gösterme yoluyla

Bu yol uygulandığında, yazılı işlemin verilmesi aranmaz, fakat gösterilmesi ile yetinilir. Önemli olan nokta, bu göstermeyi yapanın, işlemi yapan kişiden başka bir kişi olmasıdır.

Savcıya yapılacak bildirimler bu yolla gerçekleştirilir. Bildirim bir sürenin başlangıcı olacaksa, savcı bildirim gününü işlemin aslına işaret eder (Teb. K., 43).

cc) Sözle

Araya vasıta sokularak sözle de bildirim mümkündür. Kolluk hazırlık soruşturması sırasında ifadesine başvuracağı bir kişiyi bir bekçi ya da polis görevlisiyle çağırdığında, sözle bir vasıtalı bildirim yapılmış olur (PVSK. 15). Burada sözlü bir tebliğ vardır.

çç) İlan yoluyla

Bu üç biçimde olabilir. Asma, gazete ile ve haberleşme araçları ile duyurmada ilan yoluyla bildirim söz konusudur.

aaa) Asma yoluyla

Bir işlem, kendisine bildirilmek istenen kişi adresinde bulunmaz ve değiştirdiği adresi de bildirmez ya da bulunamazsa, o belgenin bir sureti eski adresinin kapısına, bir nüshası da bildirim yapıtıran mahkemenin divanhanesine asılır (Teb. K., 35).

bbb) Gazete ile yayınlayarak

İlgili kişinin adresinin bilinmemesi durumunda başvurulacak bir yoldur. İlgilinin işlemde haberli olabileceği bir gazete ile ilan edilir ve işlemi yapan makamın herkesçe görülecek bir yerine de asılır. İlan tarihinden 15 gün geçtikten sonra, işlem öğrenilmiş sayılır. Birden çok ilan yapmak da mümkündür. İki ilan arasındaki süre en az üç hafta olmalıdır. Hatta yabancı ülke gazeteleri ile de ilan yapılabilir (Teb. K., 28-31).

ccc) Haberleşme araçlarıyla

Savaş halinde askeri mahkemelerin ve sıkıyönetim zamanında sıkıyönetim mahkemelerinin bildirimlerde basın, yayın ve her türden haberleşme aracından yararlanmaları yasayla öngörülmüştür (As. MKYUK, 1596 sayılı yasayla değişik, 52). Bu mahkemeler bu yolu uygulamakta takdir yetkisine sahiptirler, isterlerse başka yollara başvurabilirler.

6099 sayılı Yasayla tebligat yöntemlerinde yapılan değişiklikler

6099 sayılı Yasa(kabul: 11.01.2011) tebligat yöntemlerinde önemli değişiklikler yapmıştır. Bunları şöyle özetlemek ve sıralamak uygun olur:

1. Kazaî merciler, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idareler, (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumlar, (IV) sayılı cetvelde yer alan sosyal güvenlik kurumları ile il özel idareleri, belediyeler, köy hükmü şahsiyetleri, barolar ve noterler tarafından yapılacak elektronik ortam da dâhil tüm tebligat, bu Kanun hükümlerine göre Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü veya memur vasıtasıyla yapılacaktır(m.1).
2. Yasa değişikliği ile elektronik bildirim yöntemi kabul edilmiştir(m.7/a). Bu konudaki ilkeler şöyledir :
 - Tebligata elverişli bir elektronik adres vererek bu adrese tebligat yapılmasını isteyen kişiye, elektronik yolla tebligat yapılabilir.
 - Anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlere elektronik yolla tebligat yapılması zorunludur.
 - Birinci ve ikinci fıkra hükümlerine göre elektronik yolla tebligatın zorunlu bir sebeple yapılamaması hâlinde bu Kanunda belirtilen diğer usullerle tebligat yapılır.
 - Elektronik yolla tebligat, muhatabın elektronik adresine ulaştığı tarihi izleyen beşinci günün sonunda yapılmış sayılır.
 - Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenecektir(m.7/a).
3. Bilinen en son adresin tebligata elverişli olmadığına anlaşılması veya tebligat yapılamaması hâlinde, muhatabın

adres kayıt sisteminde bulunan yerleşim yeri adresi, bilinen en son adresi olarak kabul edilir ve tebligat buraya yapılır(m.10/2).

4. Avukat tarafından takip edilen işlerde, avukatın bürosunda yapılacak tebligatlar, resmî çalışma gün ve saatleri içinde yapılır(m.11/2).
5. Gösterilen adres muhatabın adres kayıt sistemindeki adresi olup, muhatap o adreste hiç oturmuş veya o adresten sürekli olarak ayrılmış olsa dahi, tebliğ memuru tebliğ olunacak evrakı, o yerin muhtar veya ihtiyar heyeti azasından birine veyahut zabıta amir veya memurlarına imza karşılığında teslim eder ve teslim eden adresini ihtiva eden ihbarnameyi gösterilen adresteki binanın kapısına yapıştırır. İhbarnamenin kapıya yapıştırıldığı tarih, tebliğ tarihi sayılır.(m.21/2).
6. Yasa değişikliğinden sonra, siyasi temsilcilik aracılığıyla yabancı ülkedeki türk vatandaşlarına yapılacak tebligatta aşağıdaki ilkeler uygulanır :
 - Yabancı ülkede kendisine tebliğ yapılacak kimse Türk vatandaşı olduğu takdirde tebliğ o yerdeki Türkiye Büyükelçiliği veya Konsolosluk aracılığıyla da yapılabilir.
 - Bu halde bildirim Türkiye Büyükelçiliği veya Konsolosluk veya bunların görevlendireceği bir memur yapar.
 - Tebliğin konusu ile hangi merci tarafından çıkarıldığı bilgilerinin yer aldığı ve otuz gün içinde başvurulmadığı takdirde tebliğin yapılmış sayılacağı ihtarını içeren bildirim, muhataba o ülkenin mevzuatının izin verdiği yöntemle gönderilir.
 - Bildirimin o ülkenin mevzuatına göre muhataba tebliğ edildiği belgelendirildiğinde, tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde Türkiye Büyükelçiliği veya Konsoloslukuna başvurulmadığı takdirde tebligat otuzuncu günün bitiminde yapılmış sayılır. Muhatap Türkiye Büyükelçiliği veya Konsoloslukuna başvurduğu takdirde tebliğ

evrakını almaktan kaçınırsa bu hususta düzenlenecek tutanak tarihinde tebliğ yapılmış sayılır. Evrak bekletilmeksizin merciiine iade edilir.

- 25/a maddeye göre kazaî merciler tarafından çıkarılacak tebligatta, tebliğ evrakı doğrudan o yerdeki Türkiye Büyükelçiliği veya Konsoloslughuna gönderilebilir. (m.25/a/son).

7. 6099 sayılı Yasayla 35. maddede yapılan değişiklikler şöyledir:

- Adresini değiştiren kimse yenisini bildirmediği ve adres kayıt sisteminde yerleşim yeri adresi de tespit edilemediği takdirde, tebliğ olunacak evrakın bir nüshası eski adrese ait binanın kapısına asılır ve asılma tarihi tebliğ tarihi sayılır.
- Daha önce tebligat yapılmamış olsa bile, tüzel kişiler bakımından resmî kayıtlardaki adresleri esas alınır ve bu madde hükümleri uygulanır.
- Daha önce yurt dışındaki adresine tebligat yapılmış Türk vatandaşı, yurt dışı adresini değiştirir ve bunu tebliğ çıkararak mercie bildirmez, adres kayıt sisteminden de yerleşim yeri adresi tespit edilemezse, bu kişinin yurt dışında daha önce tebligat yapılan adresine Türkiye Büyükelçiliği veya Konsoloslughunca 25/a maddesine göre gönderilen bildirim adresine ulaştığının belgelenmediği tarihten itibaren otuz gün sonra tebligat yapılmış sayılır(m.35).

8. Celse esnasında veya kalemde tebligat aşığıdaki biçimde değiştirilmiştir :

Celse esnasında veya kalemde, soruşturmaya, davaya ya da takibe ait evrakın, taraflara, ilgili üçüncü kişilere, katılana veya vekillerine tutanağa geçirilmek suretiyle veya imza karşılığında, tebliğ konusu belirtilerek tevdi, tebliğ hükmündedir. Bu durumda ayrıca tebliğ mazbatasını düzenlenmesi gerekmez ve masraf da alınmaz.(m.36).

9. Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar İçişleri, Maliye ve Ulaştırma bakanlıklarının görüşü alınmak suretiyle, Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir(m.60).

10. 6099 sayılı Yasayla teknik altyapının kurulması, tüzük hükümlerinin uygulanması konusunda eklenen geçici madde:

Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü, elektronik ortamda yapılacak tebligatla ilgili her türlü teknik altyapıyı bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç bir yıl içinde kurarak faaliyete geçirir.

60 ıncı maddede belirtilen yönetmelik, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihi izleyen altı ay içinde hazırlanır. Anılan yönetmelik yürürlüğe girene kadar Tebligat Tüzüğü'nün bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilir

Mevzuatta, Tebligat Tüzüğüne yapılan atıflar 60 ıncı madde hükmü uyarınca çıkarılacak yönetmeliğe yapılmış sayılır(geçici md.1).

11. 6099 sayılı Yasanın hükümlerinin yürürlüğe giriş zamanları şöyledir :

- a) 1 inci maddesiyle değiştirilen 7201 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde yer alan elektronik ortamda tebligata ilişkin hüküm yayımı tarihinden bir yıl sonra,
 - b) 2 nci maddesiyle 7201 sayılı Kanuna eklenen 7/a maddesinin sermaye şirketlerine elektronik yolla tebligat yapılması zorunluluğu getiren ikinci fıkrası yayımı tarihinden iki yıl sonra, maddenin diğer fıkraları yayımı tarihinden bir yıl sonra,
 - c) 8 inci maddesi yayımı tarihinden dokuz ay sonra,
 - ç) Diğer hükümleri yayımı tarihinde,
- yürürlüğe girer(m.18).

6352 sayılı yasayla getirilen bu maddede, ceza yargılaması hizmetinin görölmesini sağlayan elektronik işlemler ayrıntısıyla düzenlenmiştir.

(6352 sayılı Yasayla eklenen madde)

Elektronik işlemler

MADDE 38/A

- (1) Her türlü ceza muhakemesi işlemlerinde Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) kullanılır. Bu işlemlere ilişkin her türlü veri, bilgi, belge ve karar, UYAP vasıtasıyla işlenir, kaydedilir ve saklanır.
- (2) Kanunlarda gösterilen istisnalar hariç olmak üzere, dosyalar güvenli elektronik imza kullanılarak UYAP'tan incelenebilir ve her türlü ceza muhakemesi işlemi yapılabilir.
- (3) Bu Kanun kapsamında fiziki olarak hazırlanması öngörülen her türlü belge ve karar elektronik ortamda düzenlenebilir, işlenebilir, saklanabilir ve güvenli elektronik imza ile imzalanabilir.
- (4) Güvenli elektronik imza ile imzalanan belge ve kararlar diğer kişi veya kurumlara elektronik ortamda gönderilir. Güvenli elektronik imza ile imzalanarak gönderilen belge veya kararlar, gerekmedikçe fiziki olarak ayrıca düzenlenmez ve ilgili kurum ve kişilere gönderilmez.
- (5) Elektronik imzalı belgenin elle atılan imzalı belgeyle çelişmesi halinde UYAP'ta kayıtlı olan güvenli elektronik imzalı belge geçerli kabul edilir.
- (6) Güvenli elektronik imza ile imzalanan belge ve kararlarda, mühürleme işlemi ile kanunlarda birden fazla nüshanın düzenlenmesini öngören hükümler uygulanmaz.
- (7) Zorunlu nedenlerle fiziki olarak düzenlenmiş belge veya kararlar, yetkili kişilerce taranarak UYAP'a aktarılır ve gerektiğinde ilgili birimlere elektronik ortamda gönderilir.

- (8) Elektronik ortamdand fiziki örnek çıkarılması gereken hal-lerde tutanak veya belgenin aslının aynı olduğu belirtilerek hâkim, Cumhuriyet savcısı veya evlendirilen yetkili kişi tarafından imzalanır ve mühürlenir.
- (9) Elektronik ortamda yapılan iŐlemlerde süre gün sonunda biter.
- (10) Yargı birimlerinin ihtiyaç duyduğu nüfus, tapu, adlı sicil kaydı gibi dış bilişim sistemlerinden UYAP vasıtasıyla temin edilen bilgi, belge ve kayıtlar, zorunlu olmadıkça ayrıca fiziki olarak istenilmez. UYAP'tan dış bilişim sistemlerine nderilen bilgi ve belgeler ayrıca zorunlu olmadıkça fiziki ortamda nderilmez.
- (11) Ceza muhakemesi işlemlerinin UYAP'ta yapılmasına dair usul ve esaslar, Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir." (Bildirim konusundaki Yargıtay uygulaması için bkz. Yurtcan, CMK Şerhi, 7. Bası, 2015, md.35)

Gerekçe :

TBMM Adalet Komisyonunda eklenmiştir(bkz. yasanın TBMM hazırlık alıŐmaları)

BAŞVURU YOLU

MADDE 27

- (1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.
- (2) Mücbir sebebin varlığı dolayısıyla bu sürenin geçirilmiş olması halinde bu sebebin ortadan kalktığı tarihten itibaren en geç yedi gün içinde karara karşı başvuruda bulunulabilir. Bu başvuru, kararın kesinleşmesini engellemez; ancak, mahkeme yerine getirmeyi durdurabilir.
- (3) Başvuru, bizzat kanunî temsilci veya avukat tarafından sulh ceza mahkemesine verilecek bir dilekçe ile yapılır. Başvuru dilekçesi, iki nüsha olarak verilir.
- (4) Başvuru dilekçesinde, idarî yaptırım kararına ilişkin bilgiler, bu karara karşı ileri sürülen deliller açık bir şekilde gösterilir. Dilekçede ayrıca, başvurunun süresinde yapılmasını engelleyen mücbir sebep dayanaklarıyla gösterilir.
- (5) (5560 sayılı yasayla değişik) İdarî yaptırım kararının mahkeme tarafından verilmesi halinde, bu karara karşı ancak itiraz yoluna gidilebilir.
- (6) (5560 sayılı yasayla eklenen fıkra) Soruşturma konusu fiilin suç değil de kabahat oluşturduğu gerekçesiyle idarî

yaptırım kararı verilmesi halinde; kovuşturmayaya yer olmadığı kararına itiraz edildiği takdirde, idarî yaptırım kararına karşı başvuru da bu itiraz merciinde incelenir.

- (7) (5560 sayılı yasayla eklenen fıkra) Kovuşturma konusu fiilin suç değil de kabahat oluşturduğu gerekçesiyle idarî yaptırım kararı verilmesi halinde; fiilin suç oluşturmaması nedeniyle verilen beraat kararına karşı kanun yoluna gidildiği takdirde, idarî yaptırım kararına karşı itiraz da bu kanun yolu merciinde incelenir.
- (8) (5560 sayılı yasayla eklenen fıkra) İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görülür.

Maddenin Yorumu :

Maddenin yorumunda şu noktalar öne çıka:

1. Maddenin kurduğu temel hatalıdır. Kabahatler Yasasının temel mantığı kabahatleri adliye dışına taşımaktır. Temel amaç adliyenin iş yükünü azaltmaktır. Madde bu amaçla bağdaşmaz.
2. Maddedeki düzenleme, bir nokta hariç, kendi içinde tutarlıdır.

Bu nokta maddenin son fıkrasında yer almaktadır. Madde nin öngördüğü başvuru yolu, idarî yaptırım kararının mahkeme tarafından verilmesi halinde uygulanmayacaktır. Çözüm, yasanın yasanın 29. maddesinde“itiraz yolu” başlığı altında düzenlenmiştir. Bu madde altında incelenecektir.

3. 5560 sayılı Yasa maddede değişiklikler yapmıştır. Bunların yorumunu şöyle yapabiliriz :
 - a) 5 inci fıkrada, idarî yaptırım kararının mahkeme tarafından verilmesi halinde, bu karara karşı ancak

itiraz yoluna gidilebilmesi öngörölmüştür. Bu düzenleme yasama tekniğine uygundur, çünkü Kabahatler Kanununun iç dinamiğinde kurulmuş olan sistem şudur : Bir kabahat eyleminin tespiti halinde, yasanın yetkili kıldığı organlar idari yaptırım kararı verirler. Bu kararlara karşı ilkin sulh ceza mahkemesine başvurulur. Burada yargılama yapılır ve bir hüküm kurulur. Bu hükme karşı itiraz yoluna gitmek mümkündür. Bu durumda ağır ceza mahkemesi bu itirazı inceler.

Bu fıkradaki varsayımda, idari yaptırım kararını bir mahkeme verdiğinde, buna karşı itiraz yolunun öngörölmesi uygun bir çözümdür.

- b) 6 ncı fıkrada, soruşturma konusu fiilin suç değil de kabahat oluşturduğu gerekçesiyle idarî yaptırım kararı verilmesi halinde; kovuşturmaya yer olmadığı kararına itiraz edildiği takdirde, idarî yaptırım kararına karşı başvurunun da bu itiraz merciinde incelenmesi öngörölmüştür. Uygulamada ortaya çıkabilecek olan karışıklıkları ortadan kaldıracak nitelikte bir hükümdür. Bu hüküm maddeye eklenerek, bir eksiklik giderilmiştir.
- c) 7 nci fıkra olarak maddeye eklenen hükümlerle, kovuşturma konusu fiilin suç değil de kabahat oluşturduğu gerekçesiyle idarî yaptırım kararı verilmesi halinde; fiilin suç oluşturmaması nedeniyle verilen beraat kararına karşı kanun yoluna gidildiği takdirde, idarî yaptırım kararına karşı itiraz da bu kanun yolu merciinde incelenecektir.

Bu düzenleme, ceza yargılaması hukukunun temel ilkelere aykırıdır. Bunun nedenlerini şöyle belirtmek uygun olur :

Bir ceza uyuşmazlığı mahkeme önüne geldiğinde, mahkeme uyuşmazlığın temelini oluşturan eylemi niteler ve sonucu bir hükümlerle belirtir. Bu sonuçların neler olabilecekleri CMK'nın 223 üncü maddesinde sıralanmıştır. Bu fıkradaki varsayımda, mahkeme olayda suç tespit etmemekte, fakat bir

kabahatin varlığını kabul ederek idari yaptırım kararı vermektedir. Bu durum karşısında, mahkemenin bu kararına karşı Kabahatler Kanununun iç dinamiği içinde itiraz yolu açılmalıydı. Oysa maddede mahkemenin fiilin suç oluşturmadığı nedeniyle beraat kararı vereceği, ayrıca bir de kabahatten ötürü idari yaptırım kararı vereceği düşünüülerek çözüm üretilmiştir.

Maddede, ceza yargılaması hukukunun evrensel bir ilkesine aykırılık vardır. O ilke şudur : Mahkemeler önlerine gelen bir uyuşmazlığı çözdüklerinde, tek bir karar verirler. Maddede aynı fiil için iki ayrı karar (beraat ve idari yaptırım kararı) verilmesi öngörülmüştür. Bu çözüm ilkin sözünü ettiğim ilkeye aykırıdır. Ayrıca böyle bir olayda kanunyoluna gidildiğinde, şöyle bir tablo ortaya çıkacaktır. Beraat kararı temyiz edilecektir. Bu inceleme Yargıtay'da yapılacaktır. Dosyada, beraat kararının yanı sıra bir de idari yaptırım kararı bulunduğu için, maddedeki düzenleme doğrultusunda, Yargıtay olaydaki idari yaptırım kararının hukuka uygun olup olmadığını inceleyecektir. Böylece Türk hukuk sistemine bir garabet daha kazandırılmıştır. O garabet şudur : Kabahatler, yasanın yanlış kurduğu temelle, ağır ceza mahkemelerini de kabahatlerin içine karıştırmışken, bu kez, bu varsayımda Yargıtaya da görev yüklenmektedir.

Çözüm: Bu madde en kısa sürede değiştirilmelidir. Yeni maddenin içeriğinin temelleri yukarıdaki satırlarda vardır.

- d) 8 inci fıkra olarak eklenen hükümle, idarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görülecektir.

Bu düzenlemede ceza hukuku-ceza yargılaması hukuku-idare hukuku üçgeni içinde üretilen bir çözüm söz konusudur. Bu varsayımda, bir işlemle idari yaptırım kararı ile birlikte idari yargının görev alanına giren karar da verilecektir. İdari yaptırım kararına karşı hukuka aykırılık iddiası ileri sürüldüğünde, işlemin iptali ile birlikte idari yargı merciinde ele alınacaktır.

Bu çözüml, olaydaki bütünlüğü sağlamak açısından uygundur.

Yargıtay Uygulaması :

YARGITAY

7. Ceza Dairesi

Esas No : 2013/23023

Karar No : 2014/2138

Tebliğname No : K.Y.B. - 2013/367312

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun Ek/2. maddesine aykırılıktan Adem Yıldız hakkında İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü Sivil Trafik Ekipler Amirliğinin 26/09/2012 tarihli ve GO 175868 sayılı idari para cezası karar tutanağı ile verilen 1.950,00 Türk lirası İdarî para cezasına ve İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü C Bölgesi Trafik Denetleme Şube Müdürlüğünün aynı tarih ve 0206350 sayılı araç trafikten men tutağı ile uygulanan 34LOP38 plaka sayılı aracın geçici olarak trafikten men'i kararlarına yapılan başvurunun kabulü ile idari yaptırım kararının kaldırılmasına ve aracın ruhsat sahibine iadesine dair Pendik 3. Sulh Ceza Mahkemesinin 04/10/2012 tarihli ve 2012/1004 değişik iş sayılı kararına yapılan itirazın reddine ilişkin Pendik 4. Asliye Ceza Mahkemesinin 10/01/2013 tarihli ve 2013/17 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığında verilen 18/1/2013 gün ve 69654 sayılı kanun yararına bozma istemini içeren dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 28/11/2013 gün ve KYB. 2013-367312 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Mezkür ihbarnamede;

Muterize ücret karşılığı yolcu taşımacılığı yapma eyleminden dolayı idare tarafından uygulanan idari para cezasını müteakip, aracın trafikten geçici olarak menine de yine idare tarafından karar verilmiş olunması karşısında, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27/8. maddesinde yer alan, "İdari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş

olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte İdarî yargı merciinde görülür.” şeklindeki düzenleme dikkate alındığında aracın trafikten geçici olarak menine ilişkin davaya bakma görevinin idare mahkemesine ait olduğu, mahkemesince görevsizlik kararı verilmesi gerektiği gözetilmeden merciince itirazın kabulü yerine yazılı şekilde reddine karar verilmesinde isabet görülmemiş ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 309. maddesi uyarınca anılan kararın bozulması lüzumu kanun yararına bozmaya atfen ihbar olunmuş bulunmakla Türk Milleti adına gereği görüşülüp düşünöldü;

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kanun yararına bozma istemine dayanan ihbarname içeriği yerinde göröldüğünden Pendik 4. Asliye Ceza Mahkemesinin 10.01.2013 gün ve 2013/17 D.ış sayılı kararının, CMK.nun 309/4. maddesi uyarınca BOZULMASINA, müteakip işlemlerin mahkemesince yerine getirilmesine, 19/02/2014 günü oybirliğiyle karar verildi.

T.C.

YARGITAY

7. Ceza Dairesi

Esas No : 2013/14878

Karar No : 2014/2076

Tebliğname No : K.Y.B. - 2013/250556

YARGITAY İLAMI

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 65/5.maddesine aykırı davranmak eyleminden dolayı Özzara Hafriyat Tic. ve San. Ltd. Şti. hakkında 2.415,00 Türk Lirası idari para cezası uygulanmasına dair Gaziosmanpaşa Jandarma Trafik Tim Komutanlığınca düzenlenen 21.06.2008 tarihli ve ET 492615 sıra nolu trafik idari para cezası karar tutanağına karşı yapılan başvurunun reddine ilişkin mercii GAZİOSMANPAŞA 1.Sulh Ceza Mahkemesinin 07.03.2013 tarihli ve 2012/1313 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığından verilen

11.07.2013 gün ve 44987 sayılı kanun yararına bozma istemi ni içeren dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 09.09.2013 gün ve KYB. 2013-250556 sayılı ihbarnamesi ile dai-reye verilmekle okundu.

Mezkür ihbarnamede;

Dosya kapsamına göre, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Soruşturma zama-naşımı" kenar başlıklı 20.mad-desinin, 5560 sayılı Kanun'un 33.maddesi ve 6111 sayılı Kanun'un 22.maddesi ile de-ğişik 1 ve 2.fıkralarında;" (1) Soruş-turma zama-naşımının dolması halinde kabahatten dolayıkişi hakkında idari para cezasına karar verilemez. (2) Soruşturma zama-naşımı süresi; a)Yüzbin Türk Lirası veya daha fazla idari para cezasını gerektiren kabahatlerde beş, b) Ellibin Türk Lira-sı veya daha fazla idari para cezasını gerektiren kabahatlerde dört, c) Ellibin Türk Lirasından az idari para cezasını gerektiren kabahatlerde üç yıldır. Ancak, 89 uncu maddesi hariç olmak üzere 1111 sayılı Askerlik Kanunu, 2839 sayılı Milletvekili Se-çimi Kanunu, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu, 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun, 3376 sayılı Anayasa Değişikliklerinin Halkoyuna Sunulması Hakkında Kanun, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu, 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu ve 6001 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda belirtilen ve idari para cezasını gerektiren fiilin işlendiği tarihi takip eden takvim yılının son günü biti-mine kadar idari para cezası verilerek tebliğ edilmediği tak-dirdir idari yaptırım kararı verilemez, verilmiş olanlar düşer." şeklindeki düzenlemeler karşısında, somut olayda, idari para cezasını gerektiren fiilin işlendiği 21.06.2008 tarihini takip eden takvim yılının son günü bitimine kadar idari para cezasının tebliğ edilmediği nazara alındığında muteriz hakkında verilmiş idari yaptırım kararının düşeceği gözetilmeden, itirazın kabulü yerine yazılı şekilde reddine karar verilmesinde isabet görülmemiş ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 309. maddesi uyarınca anılan kararın bozulması lüzumu kanun ya-rarına bozmaya atfen ihbar olunmuş bulunmakla **Türk Milleti** adına gereği görüşülüp düşünüldü;

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın kanun yararına bozma istemine dayanan ihbarname içeriği yerinde görüldüğünden, Gaziosmanpaşa 1.Sulh Ceza Mahkemesi'nin 07.03.2013 gün ve 2012/1313 D.İş Esas - 2012/1313 D.İş Karar sayılı kararının CMK.nun 309/4-d maddesi uyarınca **BOZULMASINA**, cezanın kaldırılmasına, 17.02.2014 gününde oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

7. Ceza Dairesi

Esas No : 2014/2916

Karar No : 2014/2149

Tebliğname No : K.Y.B. - 2013/398759

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'na muhalefet eyleminden dolayı Vedat Ali Çilingiroğlu hakkında 27/06/2013 tarihli ve GK-240493 seri nolu idari para cezası karar tutanağı ile uygulanan 1.950,00 Türk lirası İdari para cezasının ve 0173270 sayılı araç trafikten men tutanağının iptaline yönelik başvurunun kabulüne ilişkin İstanbul Anadolu 16. Sulh Ceza (kapatılan Pendik 3. Sulh Ceza) mahkemesinin 08/08/2012 tarihli ve 2012/738 değişik iş sayılı kararına yapılan itirazın reddine dair İstanbul Anadolu 4. Asliye Ceza (kapatılan Pendik 2. Asliye Ceza) Mahkemesinin 22/11/2012 tarihli ve 2012/312 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığından verilen 09.12.2013 gün ve 75002 sayılı kanun yararına bozma istemini içeren dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 25.12.2013 gün ve KYB. 2013-398759 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Mezkür ihbarnamede;

Muterize idare tarafından uygulanan İdarî para cezasını müteakip, aracın geçici olarak trafikten men edilmesine de yine idare tarafından karar verilmiş olunması karşısında, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27/8. maddesinde yer alan, "İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak İdarî yargının görev alanına giren kararların da ve-

rilmifş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görölür.” şeklindeki düzenleme ile Uyuşmazlık Mahkemesinin aracın geçici olarak trafikten men edilmesine ilişkin davaya bakma görevinin idare mahkemesine ait olduğuna dair 05/11/2012 tarihli ve 2012/220 esas, 2012/245 sayılı kararı nazara alındığında, idare mahkemesinin görevli olduğü gözetilerak itirazın bu nedenle kabulü yerine yazılı şekilde karar verilmesinde isabet görölmemiş ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 309. maddesi uyarınca anılan kararın bozulması lüzumu kanun yararına bozmaya atfen ihbar olunmuş bulunmakla Türk Milleti adına gereğı görölşölüp düşünölldü;

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kanun yararına bozma istemine dayanan ihbarname içeriğı yerinde görölldüğünden İstanbul Anadolu 4. Asliye Ceza (kapatılan Pendik 2. Asliye Ceza)Mahkemesinin 22.11.2012 gün ve 2012/312 değışik iş sayılı kararının CMK.nın 309/4. maddesi uyarınca BOZULMASINA, müteakip işlemlerinmahkemesince yerine getirilmesine, 19/02/2014günü oybirliğıyle karar verildi.

YARGITAY

7. Ceza Dairesi

Esas No : 2013/20784

Karar No : 2014/2144

Tebliğname No : K.Y.B. - 2013/343741

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 48/5. maddesine aykırı davranmak eyleminden muteriz Erdal Demircioğlü hakkında 650,00 Türk lirası idari para cezası uygulanmasına ilişkin 29/08/2012 tarihli ve GN-709876 sayılı idari para cezası ile sürücü belgesinin 6 ay süre ile geçici olarak geri alınmasına dair aynı tarihli ve 132877 sayılı sürücü belgesi geri alma tuta-nağına karşı adı geçen tarafından yapılan başvurunun kabulü ile idari para cezasının iptaline, sürücü belgesinin iadesine ilişkin, Kadıköy 4. Sulh Ceza Mahkemesinin 07/12/2012 tarihli ve 2012/1064 değışik iş sayılı kararına karşı yapılan itirazın reddine dair, Kadıköy 7. Asliye Ceza Mahkemesinin 11/01/2013 ta-

rihli ve 2013/27 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığından verilen 30/09/2013gün ve 59699 sayılı kanun yararına bozma istemini içeren dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 06/11/2013 gün ve KYB. 2013/343741 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Mezkür ihbarnamede;

Dosya kapsamına göre, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27/8. maddesinde yer alan "İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak İdarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görülür." şeklindeki hüküm karşısında, kabahatli tarafından hakkındaki idari para cezası ile birlikte verilen sürücü belgesi geri alma işlemine ilişkin de başvuruda bulunulduğu dikkate alındığında, mahkemesince görevsizlik kararı verilmesi gerektiği gözetilmeksizin itirazın belirtilen nedenle kabulüne karar verilmesi gerekirken reddine ilişkin karar verilmesinde isabet görülmemiş ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 309. maddesi uyarınca anılan kararın bozulması lüzumu kanun yararına bozmaya atfen ihbar olunmuş bulunmakla Türk Milleti adına gereği görüşölüp düşünölüdü;

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kanun yararına bozma istemine dayanan ihbarname içeriği yerinde görüldüğünden Kadıköy 7. Asliye Ceza Mahkemesinin 11.01.2013 gün ve 2013/27 değişik iş sayılı kararının CMK.nun 309/4. maddesi uyarınca BOZULMASINA, müteakip işlemlerin mahkemesince yerine getirilmesine, 19/02/2014 günü oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

7. Ceza Dairesi

Esas No : 2013/19190

Karar No : 2014/2157

Tebliğname No : K.Y.B. - 2013/337646

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 48/5. maddesine aykırı davranmak eyleminden muteriz Haşan Özdamar

hakkında 722,00 Türk lirası idari para cezası uygulanmasına ilişkin Adana Trafik Tescil ve Denetleme Şube Müdürlüğünün 14/05/2012 tarihli ve GJ-658301 sayılı idari para cezasına karşı yapılan başvurunun kabulü ile idari para cezasının kaldırılmasına ilişkin Adana 8. Sulh Ceza Mahkemesinin 30/11/2012 tarihli ve 2012/31 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığından verilen 11/09/2013 gün ve 56703 sayılı kanun yararına bozma istemini içeren dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 30/10/2013 gün ve KYB. 2013-337646 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Mezkür ihbarnamede;

Muterize alkollü araç kullanmak eyleminden dolayı idare tarafından uygulanan idari para cezasını müteakip, sürücü belgesinin geçici olarak geri alınmasına da yine Adana Trafik Tescil ve Denetleme Şube Müdürlüğü tarafından 14/05/2012 tarihli ve 12864 sayılı tutanak ile karar verilmiş olunması karşısında, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27/8. maddesinde yer alan, "İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak İdarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; İdarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte İdarî yargı merciinde görülür." şeklindeki düzenleme ile Uyuşmazlık Mahkemesinin sürücü belgesinin geçici olarak geri alınmasına ilişkin davaya bakma görevinin idare mahkemesine ait olduğuna dair 06/03/2006 tarihli ve 2006/7 esas, 2006/27 sayılı kararı nazara alındığında, görevsizlik kararı verilmesi gerektiği gözetilmeden, başvurunun esastan incelenerek kabulüne karar verilmesinde isabet görülmemiş ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 309. maddesi uyarınca anılan kararın bozulması lüzumu kanun yararına bozmaya atfen ihbar olunmuş bulunmakla Türk Milleti adına gereği görüşülüp düşünüldü;

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kanun yararına bozma istemine dayanan ihbarname içeriği yerinde görüldüğünden Adana 8. Sulh Ceza Mahkemesinin 30.11.2012 gün ve 2012/31 D.ış sayılı kararının, CMK.nun 309/4. maddesi uyarınca BO-

ZULMASINA, mütetakiş işlemlerin mahkemesince yerine getirilmesine, 19/02/2014 günü oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/1496

Karar No : 2015/227

Tebliğname No : 10 - 2015/47522

Yerel Mahkemece verilen hüküm temyiz edilmekle, başvurunun süresi ve kararın niteliği ile suç tarihine göre dosya incelendi, gereği görüşülüp düşünüldü:

03.02.2012 tarih ve 28193 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 31.01.2012 tarih ve 6273 sayılı Çek Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 3. Maddesi ile 5941 sayılı Çek Kanunu'nun 5.maddesinin 3. fıkrasında yer alan " hukuki ve cezai sorumluluk" ibaresi " hukuki sorumluluk ile idari yaptırım" olarak değiştirilmiş, 6273 sayılı Kanunun 6. maddesiyle 5941 sayılı Kanuna eklenen geçici 3. maddenin 7. Fıkrasıyla da "Bu kanun hükümlerine göre suç karşılığı uygulanan yaptırımı, idari yaptırımı dönüştürülen fiiller nedeniyle,

- a) Soruşturma evresinde bulunan dosyalar hakkında, Cumhuriyet Başsavcılığınca,
- b) Kovuşturma evresinde bulunan dosyalar hakkında mahkemece, idari yaptırım kararı verilir. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığında bulunan dosyalar hakkında Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca, Yargıtay'ın ilgili dairesinde bulunan dosyalar hakkında ise ilgili dairece, bu kanuna göre işlem yapılmak üzere dava dosyası hükmü veren mahkemeye gönderilir ve bu mahkeme tarafından duruşma yapılmaksızın karar verilir." hükmü getirilmiştir.

Yapılan yasal düzenlemeler ile 5941 sayılı Kanunun 5. maddesinde düzenlenen "karşılıksız çek keşide etme" suçu kabaht haline dönüştürülmüştür.

5326 sayılı Kanununun 27. Maddesinin 5. fıkrasına göre; idari yaptırım kararının mahkeme tarafından verilmesi halinde, bu karara karşı ancak itiraz yoluna gidilebilir.

Beraat kararının hangi hallerde verileceği 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 223. maddesinde düzenlenmiştir.

Suç olmaktan çıkarılarak idari yaptırıma tabi tutulan fiillerden dolayı beraat kararı verilmeyecek, düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren görevli mahkemeler görülmekte olan davalarda 5941 sayılı Kanunun geçici 3. maddesi gereğince ya idari yaptırım kararı vercekler ya da idari yaptırım uygulamasına yer olmadığına karar verceklerdir.

Somut olayda sanık hakkında yargılamanın yenilenmesi talebi kabul edilerek yapılan yargılama sonucunda, 5941 sayılı Kanunun 5. Maddesinde 6273 sayılı Kanunla yapılan değişiklik üzerine; "idari yaptırım" ya da "yaptırım uygulanmasın yer olmadığına" karar verilmesi gerekirken, 6273 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 31.01.2012 tarihinden sonra verilen Sakarya 3. Asliye Ceza Mahkemesi'nin 07.10.2013 tarihli kararında "çekteki imzanın sanığa ait olmadığı" gerekçe yapılarak sanığın beraatine hükmedilmiştir.

Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 25.04.2006 tarih ve 2006/16 H.D 123 esas, 2006/127 karar sayılı kararında açıklandığı üzere;

Kanunda evvelce suç olarak düzenlenen fiilin kabahate dönüştürüldüğü gözetilmeksizin mahkemece, "çekteki imzanın sanığa ait olmadığı" gerekçesiyle verilen beraat kararının 5271 sayılı CMK'nın 223. Maddesi anlamında hüküm sayılmasına imkan yoktur. Zira 5271 sayılı kanunun 223. maddesinde anılan hükümler, Türk Ceza Kanunu veya özel ceza kanunlarında bu bağlamda karar tarihinde 5941 sayılı Çek Kanununda suç olarak düzenlenen eylemler nedeniyle yapılan yargılama sonucu verilen kararları ifade etmektedir. Bu nedenle eylemin idari yaptırım kararı verilmesini gerektirmediği yönündeki saptamayı ifade eden karar teknik anlamda beraat hükmü sayılmayacağından, CMK'nın 223. maddesinde belirtilen hü-

kümlere yasa yolu açısından bağlanan sonuçların bu karara bağlanmasına yasal imkan bulunmamaktadır.

5326 sayılı Kabahatler Kanununun 27. Maddesine göre, belirtilen kararın temyiz yasa yoluna değil, itiraz yasa yoluna tabi olması nedeniyle, itiraz konusunda yetkili ve görevli merciince karar verilmesi için dosyanın incelenmeksizin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına İADESİNE, 13.04.2015 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/2548

Karar No : 2015/2674

Tebliğname No : KYB - 2015/34244

4733 sayılı Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'a muhalefet eyleminden dolayı Kamil Akgün hakkında 11.000Türk lirası idari yaptırım uygulanmasına dair Kastamonu Valiliği Emniyet Müdürlüğü'nün 22/05/2014 tarihli ve 144 sıra nolu idari yaptırım kararına yönelik başvurunun görev yönünden reddine ilişkin Kastamonu Sulh Ceza Hakimliğinin 09/10/2014 tarihli ve 2014/9 değişik iş sayılı kararına yönelik itirazın reddine dair İnebolu Sulh Ceza Hakimliğinin 05/11/2014 tarihli ve 2014/273 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığında verilen 22/01/2015 gün ve 5259sayılıkanun yararına bozma isteminin içeren dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 04/02/2015 gün ve KYB.2015-34244sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Anılan ihbarnamede;

Dosya kapsamına göre, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun kanunilik ilkesi başlıklı 4. maddesindeki, "Hangi fiillerin kabahat oluşturduğu, kanunda açıkça tanımlanabileceği gibi; kanunun kapsam ve koşulları bakımından belirlediği çerçeve hükmün içeriği, idarenin genel ve düzenleyici işlemleriyle de

doldurulabilir. Kabahat karşılığı olan yaptırımların türü, süresi ve miktarı, ancak kanunla belirlenebilir”, hükmü ile aynı kanunun 28/1-b maddesi gereğince, başvuru konusu idari yaptırım kararının sulh ceza mahkemesinde incelenebilecek kararlardan olmadığına veya başvuranın buna hakkı bulunmadığına anlaşılması hâlinde, başvurunun reddine karar verilir hükmüne ve kamu düzenine ilişkin görev kurallarına göre, mahkemece 30/06/2014 tarihli ara karar ile başvuru usulden kabul edildiği hâlde bu kez hükümde çelişki oluşturacak şekilde başvurunun usulden reddine dair verilen karara yönelik itirazın bu yünden kabulü yerine yazılı şekilde reddine karar verilmesinde isabet görülmediği gerekçesiyle 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 309. maddesi uyarınca anılan kararın kanun yararına bozulması isteminde bulunulmakla gereği görüşülüp düşünüldü;

Hükmün konusuna, Yargıtay Kanunu’nun 14. maddesine ve Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulunun 19/01/2015 ve 2015/8 sayılı kararına göre, kanun yararına bozma istemine konuların 4733 sayılı Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun kapsamında verilen hükme ilişkin olup inceleme görevi Yargıtay Yüksek 7. Ceza Dairesine ait bulunduğundan Dairemizin GÖREV-SİZLİĞİNE, dosyanın anılan daireye GÖNDERİLMESİNE, 11/06/2015 günü oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/1493

Karar No : 2015/224

Tebliğname No : 7 - 2013/287252

Yerel Mahkemece verilen hüküm temyiz edilmekle, başvurunun süresi ve kararın niteliği ile suç tarihine göre dosya incelendi, gereği görüşülüp düşünüldü:

03.02.2012 tarih ve 28193 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 31.01.2012 tarih ve 6273 sayı-

lı Çek Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 3. maddesi ile 5941 sayılı Çek Kanunu'nun 5. maddesinin 3. fıkrasında yer alan "hukuki ve cezai sorumluluk" ibaresi "hukuki sorumluluk ile idari yaptırım" olarak değiştirilmiş, 6273 sayılı Kanunun 6. maddesiyle 5941 sayılı Kanuna eklenen geçici 3. maddenin 7. fıkrasıyla da "Bu kanun hükümlerine göre suç karşılığı uygulanan yaptırımı, idari yaptırıma dönüştürülen fiiller nedeniyle,

- a) Soruşturma evresinde bulunan dosyalar hakkında, Cumhuriyet Başsavcılığınca,
- b) Kovuşturmaevresinde bulunan dosyalar hakkında mahkemece, idari yaptırım kararı verilir. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığında bulunan dosyalar hakkında Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca, Yargıtay'ın ilgili dairesinde bulunan dosyalar hakkında ise ilgili dairece, bu kanuna göre işlem yapılmak üzere dava dosyası hükmü veren mahkemeye gönderilir ve bu mahkeme tarafından duruşma yapılmaksızın karar verilir." hükmü getirilmiştir.

Yapılan yasal düzenlemeler ile 5941 sayılı Kanunun 5. maddesinde düzenlenen "karşılıksız çek keşide etme" suçu kabahat haline dönüştürülmüştür.

5326 sayılı Kanunun 27. maddesinin 5. fıkrasına göre; idari yaptırım kararının mahkeme tarafından verilmesi halinde, bu karara karşı ancak itiraz yoluna gidilebilir.

Düşme kararının hangi hallerde verileceği 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 223. maddesinde düzenlenmiştir. Suç olmaktan çıkarılacak idari yaptırıma tabi tutulan fiillerden dolayı düşme kararı verilmeyecek, düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren görevli mahkemeler görülmekte olan davalarda 5941 sayılı Kanunun geçici 3. maddesi gereğince ya idari yaptırım kararı verecekler ya da idari yaptırım uygulanmasına yer olmadığına karar vereceklerdir.

Somut olayda sanık hakkında karşılıksız çek keşide etme eyleminden yapılan yargılama sonucunda, 5941 sayılı Ka-

nunun 5. maddesinde 6273 sayılı Kanunla yapılan değişiklik üzerine;“İdari yaptırım” ya da“yaptırım uygulanmasın yer olmadığına” karar verilmesi gerekirken, 6273 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 31.01.2012 tarihinden sonra verilen Gaziosmanpaşa 5. ceza mahkemesi’nin 21.05.2013 tarihli kararında“mağdurun şikayet hakkı bulunmadığı” gerekçesiyle davanın düşürülmesine karar verilmiştir.

Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 25.04.2006 tarih ve 2006/16 H.D 123 esas, 2006/127 karar sayılı kararında açıklandığı üzere;

Kanunda evvelce suç olarak düzenlenen fiilin kabahate dönüştürüldüğü gözetilmeksizin mahkemece,“şikayet hakkı bulunmadığı” gerekçesiyle verilen düşme kararının 5271 sayılı CMK’nın 223. maddesi anlamında hüküm sayılmasına imkan yoktur. Zira 5271 sayılı Kanunun 223. maddesinde anılan hükümler, Türk Ceza Kanunu veya özel ceza kanunlarında ve bu bağlamda karar tarihinde 5941 sayılı Çek Kanununda suç olarak düzenlenen eylemler nedeniyle yargılama sonucu verilen kararları ifade etmektedir. Bu nedenle eylemin idari yaptırım kararı verilmesini gerektirmediği yönündeki saptamayı ifade eden karar teknik anlamda düşme hükmü sayılmayacağından, CMK’nın 223. maddesinde belirtilen hükümlere yasa yolu açısından bağlanan sonuçların bu karara bağlanmasına yasal imkan bulunmamaktadır.

5326 sayılı Kabahatler Kanununun 27. maddesine göre, belirtilen kararın temyiz yasa yoluna değil, itiraz yasa yoluna tabi olması nedeniyle, itiraz konusunda yetkili ve görevli merciince karar verilmesi için dosyanın incelenmeksizin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına İADESİNE, 13.04.2015 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

“İş kazasını süresi içerisinde bildirmeyen ... İthalat ve İhracat Tic. Ltd. Şirketi’nin 4857 sayılı İş Yasasının 108. ve 105/2. maddeleri uyarınca 714,46 YTL idari para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bölge Müdürlüğü’nün 7 Haziran 2005 tarihli 14168 sayılı kararına karşı işveren Şirket tarafından süresi içinde itiraz edilmesi üzerine ... Sulh

Ceza Mahkemesi 08.07.2005 gün ve 651 D.İş sayı ile; bildirimim yasada öngörülen 2 iş günlük süre içerisinde gerçekleştirilmesi karşısında, yasa hükmüne uygun verilmeyen idari para cezasının kaldırılmasına kesin biçimde karar vermiştir.

Adalet Bakanı tarafından bu karara karşı yasa yararına bozma isteminde bulunulması üzerine dosyayı inceleyen Yargıtay 9.Ceza Dairesi 22.11.2005 gün ve 6963-8887 sayı ile;

“Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 21.12.2004 gün ve 2004/7-189-225 sayılı kararıyla idari işlemin denetimi niteliğinde olan idari para cezasına itirazın sulh ceza hakimince incelenmesinde, adli yargı mercilerinin yasayla görevlendirilmesinin yapılan işleme adli bir işlem niteliği vermeyeceği, sulh hakiminin denetiminin yalnızca idari işlemin yasaya uygun yapıp yapılmadığı ile sınırlı olup, idari bir işlemin denetiminin idari nitelikte olması sebebiyle, bu tür işlemin adli yargıya ilişkin olağanüstü bir yasa yolu olan yazılı emirle incelenmesine yasal olanak bulunmadığından bahisle, yazılı emir talebinin reddine karar verilmiş ise de, idari nitelikteki bir işlemin denetiminin idari yargı mercilerinde görülmesi gerektiği yönündeki anılan Ceza Genel Kurul kararında vurgulanan görüşe katılmakla birlikte, mevcut bir kısım kanunlarımızda idari para cezalarına karşı Sulh Ceza Mahkemelerine itiraz olunabileceğinin belirtilmiş olması karşısında, bu durum Kanun koyucu tarafından değiştirilmediği veya Anayasa Mahkemesince de iptal edilmediği sürece, Sulh Ceza Mahkemelerince idari para cezalarına karşı yapılan itirazlar üzerine verilen kararların denetim dışı bırakılmasının keyfiliğe ve uygulamada birliğin sağlanamamasına yol açacağı gibi, hakkında usulsüz olarak veya kanuna aykırı şekilde idari para cezası uygulanan kişinin mağduriyetine de sebep olacağı düşüncesiyle, kanun yararına bozma yönünden yapılan incelemede;

Dosya kapsamına göre, 10.6.2003 gün ve 25134 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 4857 sayılı İş Kanununun 108/2. maddesine göre, idari para cezalarına karşı yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceğine ilişkin özel düzenleme karşısında, kabahahtlere ilişkin genel

düzenleme öngören ve 01.06.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 27. maddesinin uygulanamayacağı, bu nedenle Sulh Ceza Mahkemesinin itirazı inceleme yetkisinin bulunmadığı gözetilmeden, görevsizlik kararı verilmesi yerine, yazılı şekilde hüküm kurulmasında isabet görülmediğinden bahisle, 5271 sayılı CMK.nun 309. maddesi uyarınca anılan kararın bozulması lüzumu Yüksek Adalet Bakanlığının 26.09.2005 gün ve 40096 sayılı kanun yararına bozma talebine atfen, Yargıtay C.Başsavcılığının 13.10.2005 gün ve 2005/176099 sayılı tebliğnamesi ile daireye ihbar ve dava evrakı tevdi kılınmakla dosya incelenerek gereği düşünüldü:

Kanun yararına bozma talebine dayanılarak, düzenlenen tebliğnamedeki bozma isteği incelenen dosya kapsamına nazaran yerinde görüldüğünden Ankara 4. Sulh Ceza Mahkemesinin 8.7.2005 tarih ve 2005/651 Müt. Sayılı kararının CMK.nun 343. maddesi uyarınca bozulmasına, hükümden önce 10 Haziran 2003 günlü Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren ve 1475 sayılı İş Kanununu yürürlükten kaldıran 4857 sayılı Yasa hükümleri de nazara alınmak suretiyle müteakip işlemlerin mahallinde yapılmasına,” karar vermiştir.

Yargıtay C.Başsavcılığı ise 06.01.2006 gün ve 176099 sayı ile;

“07.06.2005 tarihinde uygulanan idari para cezasına karşı başvuru mercii 5326 sayılı Kabahatler Yasasının 27. maddesi uyarınca adli yargı, başka deyişle sulh ceza mahkemesidir. Anılan yasa maddesi ile çelişen ve idari yargıyı başvuru makamı olarak öngören 4857 sayılı Yasanın 108. maddesinin ikinci fıkrasının uygulama yeteneği bulunmamaktadır. Görevli ve yetkili Ankara Sulh Ceza Mahkemesinin başvuruyu sonuçlandırması yasaya uygun olup, idari mercilere yönelik görevsizlik kararı vermesi gerekmemektedir.” görüşü ile itiraz yoluna başvurarak Özel Daire bozma kararının kaldırılmasına, yasa yararına bozma isteminin reddine, karar verilmesini talep etmiştir.

Dosya Yargıtay Birinci Başkanlığına gönderilmekle Yargıtay Ceza Genel Kurulunca okundu, gereği konuşulup düşünüldü :

Ceza Genel Kurulu Kararı

Ceza Genel Kurulunda yapılan incelemede öncelikle, idari para cezasına itiraz üzerine adli mercilerce verilen kesinleşmiş kararlara karşı yasa yararına bozma isteminde bulunulup bulunulamayacağı tartışılıp değerlendirilmiştir. Gerçekten de, Ceza Genel Kurulunun 21.12.2004 gün ve 189-225 sayılı kararında;“idari işlemin denetimi niteliğinde olan idari para cezasına itirazın incelenmesinde, adli yargı mercilerinin yasayla görevlendirilmesi, yapılan işleme adli bir işlem niteliği vermemektedir. İdari para cezalarının denetlenmesinde adli yargı mercii olan sulh hakiminin denetimi yalnızca idari işlemin yasaya uygun yapıp yapılmadığı ile sınırlı olup, yasaya aykırılığın saptanması halinde idari merciin yeri-ne geçerek idari para cezasını belirleme yetkisinin bulunmadığının kabul edilmesinde zorunluluk vardır. Hal böyle olunca, idari bir işlemin denetlenmesinin de idari nitelikte olması karşısında, bu tür bir işlemin adli yargıya ilişkin gerek olağan gerekse olağüstü yasa yolu denetimine tabi tutulması da yasal olarak olanaksızdır.” denilerek, idari para cezasına yönelik itiraz üzerine sulh hakimince verilen kararlara karşı yasa yararına bozma isteminde bulunulamayacağı sonuca bağlanmıştır.

Ancak, bu karardan sonra 1 Haziran 2006 tarihinde 765 sayılı Türk Ceza Yasasının yürürlükten kalkması, 5237 sayılı Türk Ceza Yasası ile birlikte 5326 sayılı Kabahatler Yasasının yürürlüğe girmesi nedeniyle suç ve yaptırım sistemimiz önemli değişikliklere uğramıştır. Kabahatler Yasasının 2. maddesinde, kabahat, yasanın karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık olarak tanımlanmış, 16. maddesinde, kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımların idari para cezası ve idari tedbirlerden ibaret olduğu belirtilmiş, yasanın ikinci kısmında da çeşitli kabahatlere yer verilmiştir. Ayrıca Yasada, idari yaptırım gerektiren fiiller bakımından uygulanabilecek genel nitelikteki ilkelere de yer verilmiş, yine bu ilkelerin ilgili yasalarda yer alan diğer kabahatler hakkında da uygulanacağı 3. maddesinde hükme bağlanmıştır.

Kabahatler Yasası ile getirilen sistem gereği, kabahatler ve bunlar karşılığında öngörülen idari yaptırım kararları, idari bir işlemin ötesinde, ceza hukukunun genel prensipleriyle yakın ilişki içinde bulunmaktadır. Nitekim, anılan Yasada, kanunilik, zaman ve yer bakımından uygulama, sorumluluğun esasları, hukuka uygunluk nedenleri ile kusurluluğu ortadan kaldıran sebepler, teşebbüs, iştirak, içtima, zamanaşımı gibi ceza hukukunun bir çok temel ilkesine yer verilmiştir. Bu nedenledir ki, kabahatler karşılığında öngörülen idari yaptırımlardan, idari para cezası ile mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararlarına karşı idari yargıya değil, ceza mahkemesine başvurulmasını mümkün kılan bir düzenleme yapılmıştır. Böylelikle, bu kararların yerine getirilmesinden önce ceza hukuku ilkeleri bakımından adli denetim imkanı da sağlanmıştır. Bunun amacı, keyfiliği, uygulamalardaki eşitsizliği, hukuka aykırılıkları gidermektir. Böyle bir başvuru üzerine adli merci tarafından yapılan işlem, sadece dosya üzerinde yapılacak bir denetim ile sınırlı değildir. Yasanın 28. maddesine göre, mahkemece, başvurunun kabul edilmesi durumunda, başvuru dilekçesinin kamu kurum ve kuruluşuna tebliğ edilmesi, gerektiğinde işlem dosyasının istenmesi, kurumun cevap dilekçesinin başvurucuya tebliği, talep üzerine ve hatta kendiliğinden tarafların çağrılarak dinlenilmesi, tanık dinlenilmesi, bilirkişi incelemesi yaptırılması, keşif yapılması, delillerin toplanmasından sonra hakkında idari yaptırım kararı verilen kişiye, kanuni temsilcisi veya vekiline son söz hakkı verilmesi de gerekmektedir. Görüldüğü üzere; idari yaptırım kararına karşı başvuru üzerine sulh ceza mahkemesi tarafından ceza yargılamasının genel prensiplerine göre yargısal bir faaliyette bulunulması ve ceza hukukunun genel ilkeleri dikkate alınmak suretiyle bir karar verilmesi söz konusudur. Dolayısıyla, yapılan işlemler ve verilen kararlar adli ceza yargısını doğrudan ilgilendiren bir nitelik taşımaktadır. Tüm bu hususlar; yasa koyucunun, idari suç ve yaptırımları yalnızca idari bir işlem, öte yandan idari yaptırım kararlarına başvuru üzerine ceza mahkemelerince verilen kararları da salt idari işlemin denetlenmesi niteliğinde görmediğinin bir ifadesidir.

Anılan Yasanın, geçiş döneminde çıkacak sorunların çözümünü amaçlayan Geçici 2 ve 3. maddelerinde başvuru mercii olarak adli yargı görevlendirilmiş, ayrıca adli yargı mercilerinde gerçekleştirilen yargılama sırasında kovuşturma konusu fiilin esasen idari yaptırım gerektiren bir kabahati oluşturduğunun anlaşılması durumunda 24. madde uyarınca mahkemelerin de bu nitelikte bir yaptırıma hükmedebilmeleri olanağı getirilmiş, ayrıca mahkemelerin, idari yaptırım kararına itiraz üzerine verdikleri karara karşı adli yargı sistemi içinde yeni başvuru yöntemleri ihdas edilmiş, böylelikle idari yaptırım kararlarının ceza yargılamasıyla paralel prensipler uygulanarak verilmesi ve adli yargı mercilerince denetlenmesi sağlanmak istenmiştir. Birinci derece yargılaması sırasında fiilin nitelik değiştirdiğini kabul ederek idari yaptırıma hükmeden bir adliye mahkemesinin bu kararı kesinleştiğinde, hiç kuşkusuz yasa yararına bozma istemine konu olabilecektir. Bu durumda, mahkemelerce verilen idari yaptırım kararları bakımından yasa yararına bozma istenebileceği, buna mukabil idari merciler tarafından verilen idari yaptırım kararına yönelik başvuru ve itiraz üzerine sulh ve ağır ceza mahkemelerince verilecek kararların yasa yararına bozma istemine konu edilemeyeceğinin kabulü, çelişki ve eşitsizlik yaratacak; bu tür kararların Yargıtay denetimi dışında kalması sonucunu doğuracaktır. Bu yasal değişiklikler ve yeni düzenlemeler karşısında Ceza Genel Kurulunun 21.12.2004 gün ve 189-225 sayılı kararında belirtilen neden ve gerekçeler ortadan kalkmış bulunduğundan, idari yaptırımlara itiraz üzerine adli mahkemelerce verilip kesinleşen kararlara karşı yasa yararına bozma yoluna başvurulması mümkündür.

Açıklanıp tartışılan sorun bu şekilde çözüme bağlandıktan sonra, Yargıtay C.Başsavcılığı itirazına konu hususların incelenmesine geçilmiştir.

İnceleme konusu olayda;

İş kazasının süresi içinde bildirilmemesi nedeniyle 4857 sayılı İş Yasasının 108. ve 105/2. maddelerine göre Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bölge Müdürlüğü tarafından verilen idari

para cezasına yönelik başvuru üzerine Ankara Sulh Ceza Mahkemesi, bildirimde yasada öngörülen 2 iş günlük süre içerisinde yapıldığını belirterek, yasaya aykırı verildiği saptanan idari para cezasının kaldırılmasına kesin biçimde karar vermiştir.

Adalet Bakanı, 4857 sayılı İş Yasasının, idari para cezalarına karşı 7 gün içinde idare mahkemesine itiraz edilebileceğini öngören 108/2. maddesindeki özel düzenleme karşısında, 5326 sayılı Kabahatler Yasasının 27. maddesinin uygulanamayacağını, bu durumda sulh ceza mahkemesinin görevsizlik kararı vermesi gerektiğini ileri sürerek anılan mahkeme kararının yasa yararına bozulmasını istemiştir.

Özel Daire, bu istemi yerinde bulup mahkeme kararının görev yönünden bozulmasına ve 4857 sayılı Yasa hükümleri uyarınca müteakip işlemlerin mahallinde yapılmasına karar vermiş, Yargıtay C.Başsavcılığı ise, idari para cezasına karşı başvuru merciinin 5326 sayılı Kabahatler Yasasının 27. maddesi uyarınca sulh ceza mahkemesi olduğunu, bu tür kararlara karşı idari yargıyı başvuru makamı olarak öngören 4857 sayılı Yasanın 108. maddesinin ikinci fıkrasının uygulama yeteneği kalmadığını belirterek itiraz yasa yoluna başvurmuştur.

Görüleceği üzere çözümü gereken uyuşmazlık, 4857 sayılı İş Yasası uyarınca verilen idari yaptırım kararına karşı yapılan itirazı inceleme görevinin aynı Yasanın 108. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca idari yargıya mı, yoksa 5326 sayılı Kabahatler Yasasının 27. maddesi uyarınca Sulh Ceza Mahkemesine mi ait olduğu noktasında toplanmaktadır.

22.05.2003 tarih ve 4857 sayılı İş Yasası'nın "Amaç ve kapsam" başlıklı 1. maddesinin birinci fıkrasında, "Bu Kanunun amacı işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemektir" denilmiş; 77. maddesinin üçüncü fıkrasında, işverenlere, işyerlerinde meydana gelen iş kazasını en geç iki gün içinde bölge müdürlüğüne bildirmeleri zorunluluğu getirilmiş, 105. maddesinin ikinci fıkrasında, bu

Yasanın 77'nci maddesi hükmüne aykırı hareket eden işveren veya vekiline beş yüzer milyon lira para cezası verileceği kurala bağlanmış; aynı Yasanın 108. maddesinde, bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği öngörülmüştür. Görüleceği üzere, İş Yasasında getirilen sistemde, bu Yasa hükümlerine göre verilen idari nitelikteki para cezalarına karşı yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilmektedir.

Bilahare 01.06.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5326 sayılı Kabahatler Yasası ise, gerek kendisinde gerekse diğer yasalarda öngörülen idari yaptırımlar bakımından kapsamlı düzenlemeler ve bunlara karşı yapılacak başvuruya ilişkin görev hükümleri içermektedir. Dolayısıyla, öncelikle Kabahatler Yasasının getirdiği sistemin incelenmesi ve diğer yasalarda düzenlenen idari yaptırımlara karşı yapılacak başvuru konusundaki etkilerinin değerlendirilmesi gerekmektedir.

Kabahatler Yasası Tasarısı'nın gerekçesinde, özetle, bu düzenleme ile, özellikle ekonomik hayata ilişkin düzenlemelerde kazuistik olarak idari yaptırım öngören ve bir sistemden yoksun olan hükümlerin önüne geçebilmek ve ayrıca hukuk uygulamasında birliği ve hukuk güvenliğini temin etmek amacıyla, belirlenen genel ilkelerin, özel yasalarda tanımlanan kabahatler hakkında da uygulanmasının sağlanacağı belirtilmiştir.

Kabahatler Yasasının birinci kısmında genel hükümlere yer verilmiş, ikinci kısmında ise çeşitli kabahatler düzenlenmiştir. Yasanın 1. maddesinde“Bu Yasada; toplum düzenini, genel ahlâkı, genel sağlığı, çevreyi ve ekonomik düzeni korumak amacıyla;

- a) Kabahatlere ilişkin genel ilkeler,
- b) Kabahatler karşılığında uygulanabilecek olan idari yaptırımların türleri ve sonuçları,
- c) Kabahatler dolayısıyla karar alma süreci
- d) İdari yaptırıma ilişkin kararlara karşı yasa yolu,

- e) İdari yaptırım kararlarının yerine getirilmesine ilişkin esaslar, belirlenmiş ve çeşitli kabahatler tanımlanmıştır.” denilerek Yasanın amaç ve kapsamı gösterilmiştir.

Yasanın 2. maddesinde, “kabahat” deyiminden, yasanın karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlığın anlaşılacağı; 16. maddesinde, kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımların “idari para cezası” ve “idari tedbirler” den ibaret bulunduğu ifade edilmiş, ayrıca “idari tedbirler” in de mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili yasalarda yer verilen diğer tedbirler olduğu açıklanmıştır. Buna göre, gerek Kabahatler Yasasında gerekse diğer özel yasalarda, karşılığında idari yaptırım uygulanması öngörülen fiiller kabahattir.

Öte yandan, Kabahatler Yasasının en önemli özelliği kabahatler için genel yasa özelliği taşımasıdır. Nitekim 3. maddesinde, bu Yasanın genel hükümlerinin diğer yasalardaki kabahatler hakkında da uygulanacağı hükme bağlanmıştır. Yasanın genel hükümlerinde ise, idari yaptırım gerektiren fiiller açısından yasallık ilkesi, zaman ve yer bakımından uygulama, sorumluluk esasları, zamanaşımı, idari yaptırımların niteliği, türleri, sonuçları, yerine getirilmesi ve idari yaptırımlara karşı başvuru yolları düzenlenmiştir. Bu suretle, genel nitelik taşıyan Kabahatler Yasasında öngörülen genel ilke ve hükümlerin özel yasalardaki kabahatler için de geçerli olması temin edilmiş, genel yasa ile özel yasalardaki kabahatler arasında ilişki kurulmuş, uygulamadaki dağınıklık giderilmeye çalışılmış, sadelik ve basitlik getirilmiştir. Kabahatler Yasasının genel hükümleri arasında yer alan 27. maddesinin (1) numaralı bendinde ise, idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, Sulh Ceza Mahkemesine başvurulabileceği öngörülmüştür. Buna göre, Kabahatler Yasasının belirlediği ilke ve esaslara uygun olan diğer yasalardaki idari para cezaları ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırımlara karşı yapılacak itirazlarda sulh ceza mahkemesi genel görevlidir.

Bu açıklamalar ışığında somut olayı değerlendirdiğimizde;

Diğer yasalarda öngörülen idari yaptırımlar bakımından Kabahatler Yasasının uygulanabilmesi için; idari yaptırımın, Kabahatler Yasasının 1. maddesinde belirtilen toplum düzenini, genel ahlâkı, genel sağlığı, çevreyi ve ekonomik düzeni korumak amaçlarıyla getirilmiş olması, ayrıca Kabahatler Yasasının 2. maddesinde yapılan kabahat tanımına ve 16. maddesinde belirtilen yaptırım türlerine uyması, 19. maddesinde sayılan geçici istisnalardan olmaması, 27. maddenin (1) numaralı bendinde itiraz yolu öngörülen idari yaptırımlardan olması gerekmektedir.

İncelenen olayda bu koşulların gerçekleştiği anlaşıldığından, 4857 sayılı İş Yasasının emredici hükümlerine aykırılık nedeniyle verilen idari para cezasına yönelik itiraza bakma görevi sonradan yürürlüğe giren 5236 sayılı Kabahatler Yasasının 27 vd. maddeleri uyarınca Sulh Ceza Mahkemesine ait olup, 4857 sayılı İş Yasası'nın idari yargı mercilerini görevli kılan 108/2. maddesinin uygulanması olanağı bulunmamaktadır. O halde, Yargıtay C.Başsavcılığı itirazının kabulü ile Özel Daire kararının kaldırılmasına, Adalet Bakanının yasa yararına bozma isteminin reddine karar verilmelidir.

SONUÇ : Açıklanan nedenlerle;

- 1- Yargıtay C.Başsavcılığı itirazının **KABULÜNE**,
- 2- Yargıtay 9.Ceza Dairesinin 22.11.2005 gün ve 6963-8887 sayılı kararının **KALDIRILMASINA**,
- 3- Adalet Bakanının yasa yararına bozma isteminin **REDDİNE**,
- 4- Dosyanın mahalline gönderilmek üzere Yargıtay C.Başsavcılığına tevdiine, 16.05.2006 günü oybirliği ile karar verildi." (Yar. CGK, 16.05.2006, 9-23/23) (www.adalet.org)

NOT : Bu karar, 5326 sayılı kabahatler kanununun 3. maddesinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptalinden önce verilmiştir. İptal kararından sonra 5560 sayılı yasanın 31. maddesi ile 5326 sayılı yasanın 3. maddesi yeniden düzenlenmiştir.

“**İdari para cezasına** itiraz üzerine verilen görevsizlik kararı yargı yolunu değiştirdiğinden, temyizi mümkündür. İdari işlemle birlikte verilen idari para cezasına itiraz başvurusunu idare mahkemeleri incelemekle görevlidir.” (Yar. 7CD, 11.02.2008, 3986/908) (YKD, 4/2008)

“**Şikayetçi** alkollü araç kullandığı gerekçesi ile trafik ceza tutanağı ile verilen idari para cezasına ve sürücü belgesi geri alma tutanağı ile sürücü belgesinin geri alınması kararlarına karşı itirazda bulunmuştur. Mahkemenin, Kabahatler Kanununun 19 ve 27 nci maddelerinde getirilen düzenlemeler gereği, sulh ceza mahkemesinin ehliyetin geri alınması kararına karşı yapılan itirazı inceleme yetkisi bulunmadığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermesi gerekir.

Ayrıca Kabahatler Kanununun 27 ve 28 inci maddelerinde getirilen düzenlemeler göz önüne alınarak, idari para cezasına itiraz hakkında da mahkemece yeniden bir karar verilmelidir.” (Yar. 7CD, 17.11.2005, 34724/20244) (YKD, 4/2006)

“**5326 sayılı Kabahatler Kanunu** kapsamına giren ve bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibariyle idari yargı yerinde dava açılmayan idari para cezasına karşı yapılan itiraz incelemek adli yargı yerinin görevindedir.” (Uyuşmazlık Mahkemesi Kararı, 21.11.2005, 76/102) (www.adalet.org)

Gerekçe :

TBMM Adalet Komisyonunda eklenmiştir(bkz. yasanın TBMM hazırlık çalışmaları)

5560 sayılı Yasanın Gerekçesi:

Maddeyle, 5326 sayılı Kanunun 27 nci maddesinin beşinci fıkrası değiştirilmiş ve maddeye yeni fıkralar eklenmiştir. Maddenin beşinci fıkrasında, idari yaptırım kararını bu Kanunun 24 üncü maddesine göre mahkemenin vermesi halinde, bu karara karşı ancak itiraz yoluna gidilebileceği hususuna açıklık getirilmek için değişiklik yapılmıştır.

Cumhuriyet savcısı, suç oluŐturduĐu iddiasıyla yapılan Őikayet üzerine bir fiille ilgili olarak soruŐturma baŐlatır. SoruŐturma sonucunda, fiilin suç oluŐturmadıĐı kanaatine vararak, fail hakkında kovuŐturmaya yer olmadığına karar verir. Ancak, Cumhuriyet savcısı bu fiilin kabahat oluŐturduĐu gerekçesiyle, fail hakkında idarî para cezasına karar verir. Bu durumda, Őikayetçi, fiilin suç oluŐturduĐu iddiasıyla Cumhuriyet savcısının kararına itiraz edebilir. Buna karŐılık, fail, davranıŐının kabahat de oluŐturmadıĐını ileri sũrerek hakkında verilen idarî para cezasının kaldırılmasını talep edebilir. Bu gibi durumlarda kanun yolu bakımından nasıl bir yol izlenmesi gerektiği hususuna ačíklık getirmek için madde metnine altıncı fıkra eklenmiŐtir.

Yedinci fıkra olarak madde metnine eklenen hũkũmle, aynı sorunun kovuşturma evresinde ortaya çıkmaması haline özgũ çũzũm getirilmiştir.

Madde metnine sekizinci fıkra olarak eklenen hũkũmle, Kabahatler Kanununun dũzenlemelerinin ortaya çıkardığı bağlantı sorununa çũzũm getirilmiştir.

BAŞVURUNUN İNCELENMESİ

Madde 28

- (1) Başvuru üzerine mahkemece yapılan ön inceleme sonucunda;
 - a) Yetkili olmadığına anlaşılması halinde dosyanın yetkili sulh ceza mahkemesine gönderilmesine,
 - b) Başvurunun süresi içinde yapılmadığına, başvuru konusu idarî yaptırım kararının sulh ceza mahkemesinde incelenebilecek kararlardan olmadığına veya başvuranın buna hakkı bulunmadığına anlaşılması halinde, bu nedenlerle başvurunun reddine,
 - c) (a) ve (b) bentlerinde sayılan nedenlerin bulunmaması halinde başvurunun usulden kabulüne,

Karar verilir.

- (2) Başvurunun usulden kabulü halinde mahkeme dilekçesinin bir örneğini ilgili kamu kurum ve kuruluşuna tebliğ eder.
- (3) İlgili kamu kurum ve kuruluşu, başvuru dilekçesinin tebliği tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde mahkemeye cevap verir. Başvuru konusu idarî yaptırıma ilişkin işlem dosyasının tamamının bir örneği, cevap dilekçesi ile birlikte mahkemeye verilir. Mahkeme, işlem dosyasının aslını da ilgili kamu kurum ve kuruluşundan isteyebilir. Cevap dilekçesi, idarî yaptırım kararına karşı başvuruda bulunan kişi sayısından bir fazla nüsha olarak verilir.

- (4) Mahkeme, başvuruda bulunan kişilere cevap dilekçesinin bir örneğini tebliğ eder; talep üzerine veya re'sen tarafları çağırarak belli bir gün ve saatte dinleyebilir. Dinleme için belirlenen günle tebligatın yapılacağı gün arasında en az bir haftalık zaman olmasına dikkat edilir. Dinleme sırasında taraflar veya avukatları hazır bulunur. Mazeretsiz olarak hazır bulunmama, yokluklarında karar verilmesine engel değildir. Bu husus, tebligat yazısında açıkça belirtilir.
- (5) Ceza Muhakemesi Kanununun tanıklığa, bilirkişi incelemesine ve keşfe ilişkin hükümleri, bu başvuru ile ilgili olarak da uygulanır.
- (6) Dinlemede sırasıyla; hazır bulunan başvuru sahibi ve avukatı, ilgili kamu kurum ve kuruluşunun temsilcisi, varsa tanıklar dinlenir, bilirkişi raporu okunur, diğer deliller ortaya konulur.
- (7) Mahkeme, ilgilileri dinledikten ve bütün delilleri ortaya koyduktan sonra aleyhinde idarî yaptırım kararı verilen ve hazır bulunan tarafa son sözünü sorar. Son söz hakkı, aleyhinde idarî yaptırım kararı verilen tarafın kanunî temsilcisi veya avukatı tarafından da kullanılabilir. Mahkeme son kararını hazır bulunan tarafların huzurunda açıklar.
- (8) Mahkeme, son karar olarak idarî yaptırım kararının;
 - a) Hukuka uygun olması nedeniyle, "başvurunun red-dine",
 - b) Hukuka aykırı olması nedeniyle, "idarî yaptırım kararının kaldırılmasına",Karar verir.
- (9) (Ek: 6/12/2006-5560/35 md.) İdarî para cezasının alt ve üst sınırının kanunda gösterildiği kabahatler dolayısıyla verilmiş idarî para cezasına karşı başvuruda bulunulması halinde, mahkeme idarî para cezasının miktarında deği-

şiklik yaparak da başvurunun kabulüne karar verebilir.

(10) Üçbin Türk Lirası dahil idarî para cezalarına karşı başvuru üzerine verilen kararlar kesindir. ⁽¹⁾⁽²⁾

Maddenin Yorumu :

Madde, sulh ceza mahkemesinde, özellikle CMK'nın duruşmaya ilişkin hükümlerine benzer bir yargılama öngörmüşdür ve bunu ayrıntılı olarak düzenlemiştir. Bu yol uygulanacaktır. Şimdiden belirtmem gerekir ki, bu sistemde adliyenin yükü azalmayacak, aksine çoğalacaktır. Ayrıca bu mekanizma içinde sonuç almak uzun sürelerle bağlı olacaktır. Yasakoyucunun amacı bu olmamak gerekirdi. Fakat bu sonuçlar, istenirse de doğacaktır.

6545 sayılı Yasa(kabul:18.6.2014) sulh ceza mahkemelerini kaldırmıştır(bu konuda bkz. Yurtcan, 6545 sayılı yasanın(5. yargı paketi) CMK'da yaptığı değişiklikler ve yorumu, (Adalet İstanbul Dergisi, sy. 1, Eylül 2014). Bu nedenle inceleme konumuz olan 28 inci maddenin uygulanmasında bu değişikliğin dikkate alınması kaçınılmazdır. Bu nedenle kanun koyucu 6545 sayılı Yasayla, 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanuna aşağıdaki ek maddeyi eklenmiştir.

Bu madde şöyledir:

“EK MADDE 1- (1) Kanunlarda sulh ceza mahkemesi veya sulh ceza hâkimine yapılan atıflardan,

- a) İdari yaptırım kararlarına karşı yapılan başvurulara, yürütülen soruşturmalarda hâkim tarafından verilmesi gerekli karar ve işlemlere ve kanunlarda sulh ceza mah-

¹ (1) 6/12/2006 tarihli ve 5560 sayılı Kanunun 35 inci maddesiyle sekizinci fıkradan sonra gelmek üzere (9) numaralı fıkra eklenmiş ve diğer fıkra numarası buna göre (10) olarak teselsül ettirilmiştir.

² 31/3/2011 tarihli ve 6217 sayılı Kanunun 27 nci maddesiyle, bu fıkroda yer alan “İkibin” ibaresi “Üçbin” şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

kemesince veya hâkimince verilmesi öngörülen karar veya işlemlere ilişkin olanlar sulh ceza hâkimine,

b) Yargılamaya ilişkin olanlar asliye ceza mahkemesine veya hâkimine,

yapılmış sayılır.”

Bu madde yorumlanırken ve uygulanırken, ek maddenin içeriğine göre hareket edilecektir.

Bu konudaki en önemli nokta şudur: 28 nci maddede öngörülen yargılama ve duruşma asliye ceza mahkemesince yapılacaktır. Bu da bu mahkemelerin yükünü bir kez daha artırmış olacaktır.

Maddenin 8. fıkrasında mahkemenin sonkararları sıralanmıştır, fakat eksiktir. Mahkeme yaptığı yargılama sonunda, kabahati oluşturan fiilin soruşturma zamanaşımına uğradığını tespit edebilir. Bu durumda idari yaptırım kararı hukuka aykırı değildir, fakat hukukun bir başka kavramı devreye girdiği için, yargılamanın kişi lehine sonuçlandırılması gereklidir. Bu halde, ceza yargılamasında olduğu gibi, davanın düşmesine karar vermek gerekir. Bunun da maddede açıklanması kaçınılmazdır.

Son fıkrada, iki bin TL tavan kabul edilerek, bu kararların kesin oldukları açıklanmıştır. Yasakoyucu, mahkemenin kararına karşı itiraz yolunu açmıştır. Bu yol 29. maddede düzenlenmiştir.

Yargıtay Uygulaması:

YARGITAY

7. Ceza Dairesi

Esas No : 2013/14875

Karar No : 2014/2140

Tebliğname No : K.Y.B. - 2013/257756

Amaç dışı yolcu taşımacılığı eyleminden dolayı Oğuzhan Uzun hakkında, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun Ek-

2/3 maddesi uyarınca İstanbul Sivil Trafik Ekipler Amirliğince uygulanan 20/10/2012 tarihli ve G0-608749 sayılı 1.950,00 Türk lirası idari para cezası karar tutanağı ile aracın trafikten men'ine ilişkin tutanağa yönelik başvurunun İdare Mahkemelerinin görevli olduğundan bahisle reddine dair İstanbul 3. Sulh Ceza Mahkemesinin 18/01/2013 tarihli ve 2013/294 değişik iş sayılı kararına yönelik itirazın kabulüne ilişkin **İSTANBUL 50.** Asliye Ceza Mahkemesinin 06/06/2013 tarihli ve 2013/79 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığından verilen 23.07.2013 gün ve 47473 sayılı kanun yararına bozma istemini içeren dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 06.09.2013 gün ve KYB. 2013-257756 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Mezkür ihbarnamede;

Dosya kapsamına göre, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 28/8 maddesindeki, "İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte İdarî yargı merciinde görülür." şeklindeki düzenleme karşısında, somut olayda muteriz hakkında idari para cezasının yanında aracın trafikten men'ine de karar verilmiş olması ve muterizin başvurusunda her iki işlemin de iptalini talep ettiği anlaşılmakla, itirazın bu yönden reddi yerine yazılı şekilde kabulüne karar verilmesinde isabet görülmemiş ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 309. maddesi uyarınca anılan kararın bozulması lüzumu kanun yararına bozma atfen ihbar olunmuş bulunmakla Türk Milleti adına gereği görüşülüp düşünüldü;

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kanun yararına bozma istemine dayanan ihbarname içeriği yerinde görüldüğünden İstanbul 50. Asliye Ceza Mahkemesinin 06.06.2013 gün ve 2013/79 D. İş sayılı kararının, CMK.nun 309/4. maddesi uyarınca **BOZULMASINA**, müteakip işlemlerin mahkemesince yerine getirilmesine, 19.02.2014 günü oybirliğiyle karar verildi.

Gerekçe :

TBMM Adalet Komisyonunda eklenmiştir(bkz. yasanın TBMM hazırlık çalışmaları)

5560 sayılı Yasanın Gerekçesi:

Maddeyle, 5326 sayılı Kanununun 28 inci maddesine fıkra eklenmiştir. İdarî yaptırım kararına karşı başvuruda bulunulan sulh ceza mahkemesinin sadece başvurunun reddi veya kabulü yönünde karar verebilmesi, ortaya bir eksikliği çıkarmıştır. İdarî düzene aykırı fiillerle ilgili olarak kanunlarda idarî para cezası maktu değil, alt ve üst sınırları gösterilmek suretiyle de belirlenebilmektedir. Kanunda idarî para cezasının alt ve üst sınırlarının gösterildiği kabahatten dolayı somut olayda idarî para cezasına karar verilmesinin gerekmesine rağmen, verilmiş olan idarî para cezasının kabahat fiilinin oluşturduğu haksızlıkla orantılı olmaması halinde; mahkemenin verilen idarî para cezasında değişiklik yaparak da başvurunun kabulüne karar verebilmesini sağlamak için işbu değişiklik yapılmıştır.

Madde 32- Maddeyle, 5326 sayılı Kanununun Geçici 1 inci maddesine“ve 1 Haziran 2005 tarihinden sonra yürürlüğe giren diğer kanunlardaki idarî para cezaları ile ilgili olarak” ibaresi eklenmek suretiyle 5083 sayılı Kanunda öngörülen para birimi bakımından benimsemiş olduğu sistemin idarî para cezalarında uygulanması sağlanmıştır.

İTİRAZ YOLU

Madde 29

- (1) Mahkemenin verdiği son karara karşı, Ceza Muhakemesi Kanununa göre itiraz edilebilir. Bu itiraz, kararın tebliği tarihten itibaren en geç yedi gün içinde yapılır.
- (2) İtirazla ilgili karar, dosya üzerinden inceleme yapılarak verilir.
- (3) Mahkeme, her bir itirazla ilgili olarak "itirazın kabulüne" veya "itirazın reddine" karar verir.
- (4) Mahkemenin verdiği karar taraflara tebliğ edilir. Vekil olarak avukatla temsil edilme halinde ayrıca taraflara tebligat yapılmaz.
- (5) (Değişik: 31/3/2011-6217/27 md.) İdarî yaptırım kararının ağır ceza mahkemesi tarafından verilmesi halinde bu karara karşı Ceza Muhakemesi Kanununa göre itiraz edilebilir.⁽¹⁾

Maddenin Yorumu :

Maddede öngörülen itiraz yolu iki biçimde anlaşılacak gerekir.

¹ 31/3/2011 tarihli ve 6217 sayılı Kanunun 27 nci maddesiyle, bu fıkrada yer alan "yargı çevresinde yer aldığı ağır ceza mahkemesine" ibaresi "Ceza Muhakemesi Kanununa göre" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

1. Mahkemenin bir kabahat hakkında verdiği idari yaptırım kararına karşı,
2. İdarenin ya da savcının verdiği idari yaptırım kararına karşı yapılan başvuru üzerine, sulh ceza mahkemesince verilen karara karşı.

Madde, açıklık taşımamakla birlikte, bu iki yol için geçerlidir. Özellikle maddenin son fıkrası bu sonucu doğrulamaktadır.

Kabahatler Yasası, bir temel amaçtan yola çıkmıştır, fakat özellikle idari yaptırım kararlarına karşı başvuru ve kanun-yolları açısından sistemi çökertmiştir. Kabahatler için ağır ceza mahkemelerini dahi devreye sokan bir sistemle, ülkemizde adalet hizmetinin amaca uygun olarak görülmesi sağlanabilir mi? Tabii ki, hayır.

Yasanın kurması gereken sistem şöyle olmalıydı : İdari yaptırım kararlarına karşı, hak arama özgürlüğü çerçevesinde ve bunun bir sonucu olarak, sulh ceza mahkemesine başvuru yolu açılmalıydı. Bu mahkemenin kararları kesin hüküm oluşturmalıydı. Bu sonuç, asla sistemi zedelemeydi. Bunun en önemli göstergesi şudur : Sulh ceza mahkemesinin suçları yargıladığı olaylarda verdiği bazı kararlar kesindir. Bunlara karşı temyiz yolu kapalıdır. Bu ilke, kabahatler için de öncelikle uygulanabilirdi.

Yargıtay Uygulaması :

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/1487

Karar No : 2015/226

Tebliğname No : 10 - 2014/331199

Yerel Mahkemece verilen hüküm temyiz edilmekle, başvurunun süresi ve kararın niteliği ile suç tarihine göre dosya incelendi, gereği görüşülüp düşünüldü:

03.02.2012 tarih ve 28193 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 31.01.2012 tarih ve 6273 sayılı Çek Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 3. maddesi ile 5941 sayılı Çek Kanunu'nun 5. maddesinin 3. fıkrasında yer alan "hukukî ve cezaî sorumluluk" ibaresi "hukukî sorumluluk ile idarî yaptırım" olarak değiştirilmiş, 6273 sayılı Kanunun 6. maddesiyle 5941 sayılı Kanuna eklenen geçici 3. maddenin 7. fıkrasıyla da "Bu kanun hükümlerine göre suç karşılığı uygulanan yaptırımı, idari yaptırıma dönüştürülen fiiller nedeniyle,

- a) Soruşturma evresinde bulunan dosyalar hakkında, Cumhuriyet Başsavcılığınca,
- b) Kovuşturma evresinde bulunan dosyalar hakkında mahkemece, idari yaptırım kararı verilir. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığında bulunan dosyalar hakkında Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca, Yargıtay'ın ilgili dairesinde bulunan dosyalar hakkında ise ilgili dairece, bu kanuna göre işlem yapılmak üzere dava dosyası hükmü veren mahkemeye gönderilir ve bu mahkeme tarafından duruşma yapılmaksızın karar verilir." hükmü getirilmiştir.

Yapılan yasal düzenlemeler ile 5941 sayılı Kanunun 5. maddesinde düzenlenen "karşılıksız çek keşide etme" suçu kabahat haline dönüştürülmüştür.

5326 sayılı Kanunun 27. maddesinin 5. fıkrasına göre; idari yaptırım kararının mahkeme tarafından verilmesi halinde, bu karara karşı ancak itiraz yoluna gidilebilir.

Beraat kararının hangi hallerde verileceği 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 223. maddesinde düzenlenmiştir. Suç olmaktan çıkarılarak idari yaptırıma tâbit tutulan fiilerden dolayı beraat kararı verilmeyecek, düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren görevli mahkemeler görülmekte olan davalarda 5941 sayılı Kanunun geçici 3. maddesi gereğince ya idari yaptırım kararı verecekler ya da idari yaptırım uygulanmasına yer olmadığına karar vereceklerdir.

Somut olayda sanık hakkında“karşılıksız çek keşide etmek” suçundan yapılan

yargılama sonucunda,5941 sayılı Kanununun 5. maddesinde 6273 sayılı Kanunla yapılan değişiklik üzerine;“İdari yaptırım” ya da“yaptırım uygulanmasın yer olmadığına” karar verilmesi gerekirken, 6273 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 31.01.2012 tarihinden sonra verilen Denizli 5. Asliye Ceza Mahkemesi’nin 07.02.2012 tarihli kararında“sanığın eyleminin kanunda suç olmaktan çıkarılması” gerekçe yapılarak sanığın beraatine, adına karşılıksız çek düzenlenen Şenol Gıda San. Tic. A.Ş. nin ise çek düzenleme ve çek hesabı açmaktan yasaklanmasına” hükme-dilmiştir.

Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 25.04.2006 tarih ve 2006/16 H.D 123 esas, 2006/127 karar sayılı kararında açıkladığı üzere;

Kanunda evvelce suç olarak düzenlenen fiilin kabahate dönüştürüldüğü gözetilmeksizin mahkemece, “sanığın eyleminin kanunda suç olmaktan çıkarılması” gerekçesiyle verilen beraat kararının 5271 sayılı CMK’nın 223. maddesi anlamında hüküm sayılmasına imkân yoktur. Zira 5271 sayılı Kanunun 223. maddesinde anılan hükümler, Türk Ceza Kanunu veya özel ceza kanunlarında ve bu bağlamda karar tarihinde 5941 sayılı Çek Kanununda suç olarak düzenlenen eylemler nedeniyle yapılan yargılama sonucu verilen kararları ifade etmektedir. Bu nedenle eylemin idarî yaptırım kararı verilmesini gerektirmediği yönündeki saptamayı ifade eden karar teknik anlamda beraat hükmü sayılmayacağından, CMK’nın 223. maddesinde belirtilen hükümlere yasa yolu açısından bağlanan sonuçların bu karara bağlanmasına yasal imkân bulunmamaktadır.

Sonuç olarak, Denizli 5. Asliye Ceza Mahkemesi’nce verilen 17.02.2012 tarih, 2011/530 esas ve 2012/115 karar sayılı karara, sanık müdafii tarafından itiraz edilmesi üzerine, Denizli 4. Ağır Ceza Mahkemesi’nin 29.05.2012 tarih, 2012/489 değişik işsayılı kararı ile itirazın reddine karar verildiği, CMK’nın 271. maddesi uyarınca itiraz üzerine verilen kararlar kesin olması karşısında, sanık müdafii tarafından bu karara karşı yapı-

lan temyiz isteğinin reddine ilişkin kararın CMUK'nın 315/2. maddesi gereğince ONANMASINA, 13.04.2015 tarihinde oy-birliğiyle karar verildi.

YARGITAY

7. Ceza Dairesi

Esas No : 2013/22420

Karar No : 2014/1344

Tebliğname No : K.Y.B.- 2013/364882

3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanunu'na aykırı davranmaktan kabahatli Aras Akaryakıt Satış ve Dağıtım Paz. A.Ş. hakkında, anılan Kanun'un 15. maddesi uyarınca 1.464,00 Türk Lirası idari para cezası uygulanmasına dair, İstanbul Valiliği Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü'nün 25/04/2013 tarihli ve 82 sayılı idari yaptırım kararına vaki başvurunun reddine ilişkin Bakırköy 10. Sulh Ceza Mahkemesinin 11/07/2013 tarihli ve 2013/470 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığında verilen 18/11/2013 gün ve 69855 sayılı kanun yararına bozma istemini içeren dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 25/11/2013 gün ve KYB. 2013/364882 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Mezkür ihbarnamede;

3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanunu'nun "Muayeneler" kenar başlıklı 9. maddesinde, "Ölçü ve ölçü aletleri aşağıdaki muayenelere tabi tutulurlar. İlk muayene, Periyodik muayene, Ani muayene, Şikayet muayenesi, Stok muayenesi.

- a) İlk muayene: Yeni yapılan veya parçaların birleştirilmesi suretiyle meydana getirilen ölçü ve ölçü aletlerinin satışa veya kullanılmaya başlanmalarından önce veya ithal edilen ölçü ve ölçü aletlerinin yurda sokulmaları sırasında veya periyodik, ani, şikayet ve stok muayeneleri sonunda damgaları iptal olunan ölçü ve ölçü aletlerinin tamir ve ayarlanmalarından sonra veya ayarları bağlı buldukları yere göre ayarlanmış olan ölçü ve ölçü aletlerinin ise her yer değiştirmeleri halinde uygulanır.

- b) Periyodik muayene: Belli sürelerde olmak üzere, bu Kanun kapsamına giren ölçü ve ölçü aletleri için yapılan genel muayenedir.
- c) Ani muayene: Bakanlık merkez ve taşra ölçüler ve ayar kuruluşları memurlarının görecekları lüzum veya ihbar üzerine, ölçü ve ölçü aletlerinin buldukları yerlerde habersizce yapılan muayenedir.
- d) Şikayet muayenesi: Bir ölçü ve ölçü aletinin doğru çalışıp çalışmadığını tespit etmek üzere, ölçü ve ölçü aleti sahibi veya diğeri bir kimsenin yazılı müracaatı üzerine yapılan muayenedir.
- e) Stok muayenesi: İlk muayene damgasını taşıdukları halde satılmayıp depo, atölye, imal veya satış yerlerinden yahut henüz kullanılmasına ihtiyaç duyulmayarak stok halinde buldurulan ölçü ve ölçü aletlerinin periyodik muayene süreleri içinde tekrar tabi tutuldukları bir muayene şeklidir.

Bu muayenelerin usul ve esasları, kimler tarafından ne şekilde ve surette yapılacakları ve muayeneye tabi ölçü ve ölçü aletleri sahiplerinin veya bunları kullananların görev ve sorumlulukları ile tabi olacakları yasaklar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikte gösterilir.

Ölçü ve Ölçü Aletleri Muayene Yönetmeliğinin“Periyodik muayenelerin ilanı, müracaat zamanı ve sorumluluklar“kenar başlıklı 6. maddesinde,“Bakanlık, periyodik muayene müracaatlarının her yıl Ocak ayı başından Şubat ayının son gününe kadar, ölçü ve ölçü aletlerinin cins ve özelliklerine göre hangi mercilere yapılacağını, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu kanalıyla radyo ve televizyondan hükümet bildirisi olarak belli aralıklarla ilan eder.

Damga süresini doldurmuş ölçü ve ölçü aletlerinin periyodik muayeneleri için ilgililerce, sürenin dolduğu yılı izleyen Ocak ayının başından Şubat ayının son gününe kadar, Bakanlık Ölçüler ve ‘Ayar Teşkilatı veya Grup Merkezi Belediye Ölçüler ve Ayar Memurluklarına müracaat edilmesi gerekir.

Şubat ayının son gününün tatile rastlaması halinde müracaat, sonraki ilk iş gününün mesai bitimine kadar yapılabilir. Periyodik muayene için zamanında müracaat etmeyenler hakkında, daha sonra müracaat etmiş olsalar dahi, damga süresi dolmuş ölçü aleti kullanma fiilinden dolayı, 3516 sayılı Kanun hükümlerine göre idari ve cezai işlem uygulanır.

Periyodik muayenelerin yaptırılması sorumluluğu gaz, elektrik ve su sayaçlarında; bu sayaçları dağıtım aşında kullanılan dağıtım şirketine veya dağıtımdan sorumlu işletmeye, dağıtım ağı dışında kullanılanlar ile diğer ölçü ve ölçü aletlerinde ise, 3516 sayılı Kanun kapsamında ölçü ve ölçü aletinden sorumlu kullanıcıya aittir.”

Yine aynı Yönetmeliğin “Periyodik muayene” kenar başlıklı 9. maddesinde, “Ölçü ve ölçü aletlerinden;

- a) Hassas kütle ölçüleri, 5 kg’ dan yukarı kütle ölçüleri, hassas mekanik tartı aletleri, okuma, çıktı verebilme veya başka elektronik cihazlarla bağımlı çalışabilme özelliğine sahip elektronik tartı aletleri, maksimum kapasitesi 2000 kg’ dan fazla olan tartı aletleri, hububat muayene aletleri, demir yolu yük ve sarnıçlı vagonları, taksimetre, naklimetre, akaryakıt ölçek ve sayaçları ile likit petrol gazı (LPG) sayaçlarının periyodik muayenelerinin iki yılda bir,
- b) Elektrik, su ve gaz sayaçlarının periyodik muayenelerinin on yılda bir yaptırılması zorunludur.

Birinci fıkranın (a) ve (b) bentlerinde belirtilen ölçü ve ölçü aletlerinin periyodik muayeneleri ilgililerin müracaatı üzerine Bakanlık Ölçüler ve Ayar Teşkilatı tarafından yapılır.

Bu ölçü ve ölçü aletlerinin periyodik muayene süreleri, damgalandıkları yıldan başlanarak hesaplanır.” şeklindeki düzenlemeler nazara alındığında, muteriz firmanın işlettiği akaryakıt istasyonunda bulunan sayaç ve ölçüm aletlerinin 2011 yılında damgalandığı ve damga süresinin 2 yıl olduğu, ölçü aleti sahibi firma yetkililerinin, bu sürenin dolduğu yılı izleyen Ocak ayının başından Şubat ayının son günü mesai bitimine

kadar muayene gününü belirleyen belgeleri alabileceklerinin anlaşılması karşısında, anılan sürenin 2014 yılı Şubat ayının son mesai gününde dolacağı gözetilmeden itirazın kabulü yerine reddine karar verilmesinde isabet görülmemiş ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 309. maddesi uyarınca anılan kararın bozulması lüzumu kanun yararına bozmaya atfen ihbar olunmuş bulunmakla Türk Milleti adına gereği görüşülüp düşünüldü;

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kanun yararına bozma istemine dayanan ihbarname içeriği yerinde görüldüğünden Bakırköy 10. Sulh Ceza Mahkemesinin 11.07.2013 gün ve 2013/470 değişik iş sayılı kararının CMK.nın 309/4 maddesi uyarınca BOZULMASINA, idari para cezasının kaldırılmasına, 10/02/2014 gününde oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/42

Karar No : 2015/131

Tebliğname No : KYB - 2014/364400

İthal bazı şartlara ve belgelere tâbi bulunan eşyayı aldattıcı işlem ve davranışlarla ithal etmek eyleminden dolayı kabahatli Bekir Esen hakkında, anılan Kanun'un 3/11 maddesi gereğince 47.815,72 Türk lirası İdarî para cezası uygulanmasına dair Kayseri Cumhuriyet Başsavcılığınca verilen 07/01/2011 tarihli ve 2011/105 kabahat, 2011/106 sayılı İdarî yaptırım kararına karşı yapılan başvurunun reddine dair, Kayseri 5. Sulh Ceza Mahkemesinin 25/04/2011 tarihli ve 2011/44 değişik iş sayılı kararına yapılan itirazın reddine ilişkin. Kayseri 1. Asliye Ceza Mahkemesince verilen 11/05/2011 tarih ve 2011/194 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığının 28/10/2014 gün ve 63873sayılı kanun yararına bozma istemini içeren yazısı ekinde idava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 07/11/2014 gün ve KYB.2014-364400 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Anılan ihbarnamede;

Kayseri 1. Asliye Ceza Mahkemesince, idari para cezalarında itiraz üzerine verilen kararların 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 271/4. maddesi gereğince kesin olduğu gerekçesiyle itirazın reddine karar verilmiş ise de 5326 sayılı Kanun'un "Başvuru Yolu" başlıklı 27/1 maddesinde "İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir..." aynı Kanun'un 29. maddesinde "Mahkemenin verdiği son karara karşı. Ceza Muhakemesi Kanununa göre itiraz edilebilir." keza aynı Kanun'un 28. maddesinin son fıkrasında yer alan, "Üçbin Türk Lirası dahil idari para cezalarına karşı başvuru üzerine verilen kararlar kesindir." şeklindeki mevcut düzenlemeler nazara alındığında, somut olayda başvuru üzerine verilen kararın "itiraz" yoluna tabi olduğu, miktar yönünden de bir kısıtlamanın bulunmadığı cihetle, işin esasına girilerek sonucuna göre bir karar verilmesi gerektiği gözetilmeden, itirazın yazılı gerekçeyle reddedilmesinde isabet görülmediği gerekçesiyle 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 309. maddesi uyarınca anılan kararın kanun yararına bozulması isteminde bulunulmakla gereği görüşülüp düşünüldü;

Hükmün konusuna, Yargıtay Kanunu'nun 14. maddesine ve Yargıtay Büyük Genel Kurulu'nun 19.01.2015 ve 2015/8 sayılı kararına göre, kanun yararına bozma istemine konu kararın; kabahatli hakkında 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 3/11. maddesi gereğince verilen idari para cezasına ilişkin olup temyiz inceleme görevi Yargıtay Yüksek 7. Ceza Dairesine ait bulunduğundan Dairemizin GÖREVSİZLİĞİNE, Dairemizin görevli olduğuna dair Yargıtay Yüksek 7. Ceza Dairesinin 18/02/2015 tarih ve 2014/32447 Esas-2015/9680 Karar sayılı kararı bulunduğundan görev konusunda uyuşmazlığın çözümü için dosyanın Yargıtay Ceza Daireleri Başkanlar kuruluna TEVDİİNE, 09/04/2015 günü oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/32

Karar No : 2015/132

Tebliğname No : KYB - 2014/360788

Elbistan E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda hırsızlık, çoçuğun basit cinsel istismarı, cebir tehdit veya hile kullanarak kişiyi hürriyetinden yoksun kılma ve dolandırıcılık suçlarından hükümlü Murat İğdi hakkında 5 gün süreyle hücreye koyma cezası ile cezalandırılmasına dair anılan Ceza İnfaz Kurumu Disiplin Kurulu Başkanlığının 20/03/2014 tarihli ve 2014/220 sayılı kararına karşı yapılan itirazın reddine ilişkin Elbistan İnfaz Hâkimliğinin 21/04/2014 tarihli ve 2014/161 sayılı kararına vaki itirazın reddine dair Elbistan Ağır Ceza Mahkemesinin 12/05/2014 tarihli ve 2014/244 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığının 27/10/2014 gün ve 63623 sayılı kanun yararına bozma istemini içeren yazısı ekindeki dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 04/11/2014 gün ve KYB.2014-395148 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Anılan ihbarnamede;

Dosya kapsamına göre, sanığın 13/03/2014 tarihinde adliye koridorunda beklerken kendisine refakat eden infaz koruma memurlarına hitaben "Bu cezaevinde tek sıkıntı ben miyim? eğer sıkıntı ben isem beni buradan gönderin, bana artistlik yapma, artise bak ya, sizi şimdi savcıya şikayet edeceğim..." şeklinde sözler sarf etmesi karşısında, eylemine uyan 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 40/2-e maddesi gereğince bazı etkinliklere katılmaktan alıkoyma cezası ile cezalandırılmasına karar verilmesi gerektiği cihetle, itirazın bu yönden kabulü yerine yazılı şekilde reddine karar verilmesinde isabet görülmediği gerekçesiyle 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 309.maddesi uyarınca anılan kararın kanun yararına bozulması isteminde bulunulmakla gereği görüşülüp düşünüldü;

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ile bunun dışında kalan ve ceza hükmü içeren özel ceza yasalarıyla verilen ceza ve güvenlik tedbirlerinin uygulanmasındaki temel ilke ve amaçlar ile infaz şekilleri, infazın ertelenmesi, infazla ilgili kararlar, denetimli serbestlik, kamuya yararlı bir işte çalıştırma, koşullu salıverme, seçenekli yaptırımların uygulanması, tutuklama kararının yerine getirilmesi, özel infaz hükümleri, mükerrirlere özgü infaz rejimi gibi cezaların infazına ilişkin usul ve esasları düzenleyen, temel bir yasa olup, ceza hükmü içeren yasalar uyarınca verilen ceza ve güvenlik tedbirlerinin uygulama usul ve esaslarını düzenleyen ve içerisinde ceza hükmü içeren bir düzenlemenin de yer almadığı temel yasa niteliğindeki bu yasa özel ceza yasası olarak değerlendirilemez.

Yargıtay Dairelerinin süregelen uygulamalarında; infaz edilmekte olan cezaya ilişkin ortaya çıkan infaz sorunlarına ilişkin ihtilafların kanun yolu incelemeleri, infazı yapılan hükümde uygulanan ceza normunun temyiz incelemesini yapan Daireler tarafından yapılmıştır. 5275 sayılı Yasa'nın yürürlüğünden sonra da; Yargıtay 11.C.D.'nin 20/11/2013 gün ve 2013/20450 esas, 2013/17234 karar sayılı, Yargıtay 1. C.D.'nin 27/01/2014 gün ve 2014/693-234 E.K. sayılı Yargıtay 8.C.D.'nin 17/03/2014 gün ve 2014/915-6613 E.K. sayılı ve 10/02/2014 gün ve 2014/913-2593 E.K. sayılı, Yargıtay 10.C.D.'nin 17/02/2014 gün ve 2014/904-1059 E.K. sayılı ve 04/03/2013 gün 2012/28685 esas, 2013/2014 karar sayılı, Yargıtay 4.C.D.'nin 16/01/2014 gün ve 2012/36844 esas 2014/992 karar sayılı, Yargıtay 15.C.D.'nin 24/02/2014 gün ve 2014/2207-3249 E.K. sayılı kararlarda olduğu üzere, 5275 sayılı Yasanın infaz sırasında uygulaması ile ilgili ortaya çıkan hususlar yönünden verilen kararlara ilişkin kanun yolu incelemeleri Yargıtay'ın ilgili suçta bakmakla görevli Dairesince yapılmakta, aynı şekilde anılan yasanın 111 ve devamı maddelerinde yer alan tutuklama kararının yerine getirilmesi, tutukluların hakları ve kısıtlayıcı önlemlerle ilişkin yerel mahkemelerce verilen ve temyize konu olmayan kararlar yönünden olağanüstü kanun yoluna başvuruları dayargılama konusunu oluşturan suçta bakmakta olan ceza Dairelerince kararabağlanmaktadır.

Bu uygulamanın aksi düşünülecek olursa, Yargıtay'ın ceza dairelerinin tamamının bakmakta olduğu her türlü suç ve kabahatin infazı ile ilgili tüm hukuka aykırılıkların çözümünün Dairemizce yapılması sonucu doğacaktır ki bu da Yargıtay Kanunundaki iş bölümüne ilişkin hükümlere aykırılık teşkil edecektir.

Yargıtay Kanunu'nun 6110 sayılı Kanunla değişik 14.maddesine dayanarak Yargıtay Büyük Genel Kurulunca hazırlanan işbölümüne göre, Dairemizin görevi özel ceza yasalarından veya Kabahatler Kanunu'ndan doğan ve başka bir dairenin görev alanına girmeyen suç ve kabahatlere ilişkin temyiz incelemesi görevinden ibaret olup, Kanun Yararına Bozma talebinin konusu olan dosyanın yapılan incelemesinde;

Kanun yararına bozma talebinin hırsızlık, çocuğun basit cinsel istismarı, cebir tehdit veya hile kullanarak kişiyi hürriyetinden yoksun kılma ve dolandırıcılık suçlarından hükümlü Murat İğdi hakkında 5 gün süreyle hücreye koyma cezası ile cezalandırılması kararına vaki itiraza ilişkin olduğu anlaşılmıştır.

Somut olayda; hükümlü hakkında hükmolunan ceza, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda düzenlenen hırsızlık, çocuğun basit cinsel istismarı, cebir tehdit veya hile kullanarak kişiyi hürriyetinden yoksun kılma ve dolandırıcılık suçlarından suçlarına ilişkin olup, bu cezanın infaz sırasında uygulanan ve temel yasa özellikleri taşıyan 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun, özel ceza yasası kapsamında değerlendirilemeyeceği cihetle, Kanun Yararına Bozma istemine konu hükümlerin konusu ile cezamiktarlarınave Yargıtay Kanununun değişik 14.fıkrası ile Yargıtay Büyük Genel Kurulu'nun 19.01.2015 tarih, 2015/8 sayılı kararına göre, işin incelenmesi Yargıtay Yüksek 14. Ceza Dairesinin görevine dahil olduğundan, Dairemizin GÖREVSİZLİĞİNE, dosyanın anılan daireye TEVDİİNE, 09/04/2015 günü oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/96

Karar No : 2015/133

Tebliğname No : K.Y.B - 2014/300141

Kasten yaralama suçundan hükümlü Engin Kaya'nın, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 86/2-3-e ve 62. maddeleri uyarınca 5 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına ilişkin Samsun 1. Asliye Ceza Mahkemesinin 20/11/2012 tarihli ve 2010/477 esas, 2012/1046 sayılı kararının infazı sırasında, adı geçen hükümlünün cezasının koşullu salıverilme tarihi 26/05/2014 tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri ile infazına ilişkin Ordu İnfaz Hakimliğinin 06/02/2014 tarihli ve 2014/96-95 sayılı kararı sonrasında, hükümlünün Samsun 1. Asliye Ceza Mahkemesinin 14/06/2012 tarihli ve 2012/16-764 sayılı kararı ile verilen 1 yıl 3 ay hapis cezasının infazı için 21/05/2014 tarihinde açık ceza infaz kurumuna alınmasını müteakip, hükümlü hakkındaki cezaların 1 yıl 8 ay hapis cezası olarak toplanması sonrasında, hükümlünün içtimali cezalarının şartla tahliye tarihi 02/05/2015 tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri ile infazına ilişkin Ordu İnfaz Hakimliğinin 23/05/2014 tarihli ve 2014/457-454 sayılı kararına vaki itirazın reddine dair merci Ordu Ağır Ceza Mahkemesinin 10/06/2014 tarihli ve 2014/1023 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığının 13/08/2014 gün ve 53741 sayılı kanun yararına bozma istemini içeren yazısı ekinde ki dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 05/09/2014 gün ve KYB.2014-300141 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Anılan ihbarnamede;

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı hakkında Kanun'un 105/A maddesinin 1.fıkrasında yeralan“(1) Hükümlülerin dış dünyaya uyumlarını sağlamak, aileleriyle bağlarını sürdürmelerini ve güçlendirmelerini temin etmek amacıyla;

- a) Açık ceza infaz kuruntunda cezasının son altı ayını kesintisiz olarak geçiren,
- b) ocuk eğitim evinde toplam cezasının beŐte birini tamamlayan,

koşullu salıverilmesine bir yıl veya daha az süre kalan iyi hâlli hükmllerin talebi hâlinde, cezalarının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına, ceza infaz kurumu idaresince hükümlü hakkında hazırlanan değerlendirme raporu dikkate alınarak, infaz hâkimi tarafından karar verilebilir.” düzenleme ile hükümlünün içtima kararı öncesinde 5 ay hapis cezasının 06/02/2014-21/05/2014 tarihleri arasındaki kısmını denetimli serbestlik tedbiri ile infaz etmesine nazaran, hükümlünün infaza konu Samsun 1. Asliye Ceza Mahkemesinin 22/05/2014 tarihli ve 2014/280 değişik iş sayılı içtima kararı ile toplanan 1 yıl 8 ay hapis cezasından dolayı, 5275 sayılı Kanun’un 105/a maddesi gereğince en fazla 1 yıl süreyle denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle cezanın infazından yararlanabileceği gözetilmeksizin, itirazın kabulü yerine yazılı Şekilde reddine dair karar tesisinde isabet görülmediği gerekçesiyle 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 309.maddesi uyarınca anılan kararın kanun yararına bozulması isteminde bulunulmakla gereği görüşülüp dŐnld;

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ile bunun dışında kalan ve ceza hükmü içeren özel ceza yasalarıyla verilen ceza ve güvenlik tedbirlerinin uygulanmasındaki temel ilke ve amaçlar ile infaz Şekilleri, infazın ertelenmesi, infazla ilgili kararlar, denetimli serbestlik, kamuya yararlı bir işte alıŐtırma, koşullu salıverme, seçenekli yaptırımların uygulanması, tutuklama kararının yerine getirilmesi, özel infaz hükümleri, mükerrirlere özgü infaz rejimi gibi cezaların infazına ilişkin usul ve esasları düzenleyen, temel bir yasa olup, ceza hükmü içeren yasalar uyarınca verilen ceza ve güvenlik tedbirlerinin uygulama usul ve esaslarını düzenleyen ve içerisinde ceza hükmü içeren

bir düzenlemenin de yer almadığı temel yasa niteliğindeki bu yasa özel ceza yasası olarak değerlendirilemez.

Yargıtay Dairelerinin süregelen uygulamalarında; infaz edilmekte olan cezaya ilişkin ortaya çıkan infaz sorunlarına ilişkin ihtilafların kanun yolu incelemeleri, infazı yapılan hükümde uygulanan ceza normunun temyiz incelemesini yapan Daireler tarafından yapılmıştır. 5275 sayılı Yasa'nın yürürlüğünden sonra da; Yargıtay 11.C.D.'nin 20/11/2013 gün ve 2013/20450 esas, 2013/17234 karar sayılı, Yargıtay 1. C.D.'nin 27/01/2014 gün ve 2014/693-234 E.K. sayılı, Yargıtay 8.C.D.'nin 17/03/2014 gün ve 2014/915-6613 E.K. sayılı ve 10/02/2014 gün ve 2014/913-2593 E.K. sayılı, Yargıtay 10.C.D.'nin 17/02/2014 gün ve 2014/904-1059 E.K. sayılı ve 04/03/2013 gün 2012/28685 esas, 2013/2014 karar sayılı, Yargıtay 4.C.D.'nin 16/01/2014 gün ve 2012/36844 esas 2014/992 karar sayılı, Yargıtay 15.C.D.'nin 24/02/2014 gün ve 2014/2207-3249 E.K. sayılı kararlarda olduğu üzere, 5275 sayılı Yasanın infaz sırasında uygulaması ile ilgili ortaya çıkan hususlar yönünden verilen kararlara ilişkin kanun yolu incelemeleri Yargıtay'ın ilgili suça bakmakla görevli Dairesince yapılmakta, aynı şekilde anılan yasanın 111 ve devamı maddelerinde yer alan tutuklama kararının yerine getirilmesi, tutukluların hakları ve kısıtlayıcı önlemlerle ilişkin yerel mahkemelerce verilen ve temyize konu olmayan kararlar yönünden olağanüstü kanun yoluna başvuruları da yargılama konusunu oluşturan suça bakmakta olan ceza Dairelerince karara bağlanmaktadır.

Bu uygulamanın aksi düşünülecek olursa, Yargıtay'ın ceza dairelerinin tamamının bakmakta olduğu her türlü suç ve kabahatin infazı ile ilgili tüm hukuka aykırılıkların çözümünün Dairemizce yapılması sonucu doğacaktır ki bu da Yargıtay Kanunundaki iş bölümüne ilişkin hükümlere aykırılık teşkil edecektir.

Yargıtay Kanunu'nun 6110 sayılı Kanunla değişik 14.maddesine dayanarak Yargıtay Büyük Genel Kurulunca hazırlanan iş bölümüne göre, Dairemizin görevi özel ceza yasalarından

veya Kabahatler Kanunu'ndan doğan ve başka bir dairenin görev alanına girmeyen suç ve kabahatlere ilişkin temyiz incelemesi görevinden ibaret olup, Kanun Yararına Bozma talebinin konusu olan dosyanın yapılan incelemesinde;

Kanun yararına bozma talebinin Kasten yaralama suçundan hükümlü Engin Kaya'nın, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 86/2-3-e ve 62. maddeleri uyarınca 5 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına ilişkin Samsun 1. Asliye Ceza Mahkemesinin 20/11/2012 tarihli ve 2010/477 esas, 2012/1046 sayılı kararının infazı sırasında, adı geçen hükümlünün cezasının koşullu salıverilme tarihi 26/05/2014 tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri ile infazına ilişkin Ordu İnfaz Hakimliğinin 06/02/2014 tarihli ve 2014/96-95 sayılı kararı sonrasında, hükümlünün Samsun 1. Asliye Ceza Mahkemesinin 14/06/2012 tarihli ve 2012/16-764 sayılı kararı ile verilen 1 yıl 3 ay hapis cezasının infazı için 21/05/2014 tarihinde açık ceza infaz kurumuna alınmasını müteakip, hükümlü hakkındaki cezaların 1 yıl 8 ay hapis cezası olarak toplanması sonrasında, hükümlünün içtimalı cezalarının şartla tahliye tarihi 02/05/2015 tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri ile infazına ilişkin olduğu anlaşılmıştır.

Somut olayda; hükümlü hakkında hükmolunan ceza, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda düzenlenen kasten yaralamasuçuna ilişkin olup, bu cezanın infaz sırasında uygulanan ve temel yasa özellikleri taşıyan 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun, özel ceza yasası kapsamında değerlendirilemeyeceği cihetle, Kanun Yararına Bozma istemine konu hükmün konusuna ve Yargıtay Kanununun değişik 14.fıkrası ve Yargıtay Büyük Genel Kurulu'nun 19.01.2015 ve 2015/8 sayılı kararına göre, işin incelenmesi Yargıtay Yüksek 3. Ceza Dairesinin görevine dahil olduğundan, Dairemizin GÖREVSİZLİĞİNE, dosyanın anılan daireye sunulmak üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına TEVDİİNE, 09/04/2015 günü oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/178

Karar No : 2015/135

Tebliğname No : K.Y.B - 2015/22366

Mahkeme kararını kanuni süresi içinde bildirmemek eyleminden dolayı Berna Kemer hakkında, 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 68/1-a maddesi uyarınca 38 Türk lirası İdarî para cezası uygulanmasına dair, Düzce Nüfus Müdürlüğünce düzenlenen 16/05/2014 tarihli ve 1292/2014/1498 sayılı idari yaptırım kararına yönelik başvurunun reddine ilişkin Düzce 3.Sulh Ceza Mahkemesinin 22/08/2014 tarihli ve 2014/86 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığının 13/01/2015 gün ve 2663 sayılı kanun yararına bozma istemini içeren yazısı ekindeki dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 29/01/2015 gün ve KYB.2015-22366 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Anılan ihbarnamede;

Dosya kapsamına göre, idari yaptırım kararına konu Düzce 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 17/12/2013 tarihli ve 2013/68-63 sayılı kararının 12/02/2014 tarihinde kesinleştiği, kesinleşme şerhinin ise 25/02/2014 tarihinde hâkim tarafından onaylanması üzerine 10 günlük kanuni süresi içinde 27/02/2014 tarihinde Düzce Nüfus Müdürlüğüne gönderilmek üzere postaya verildiğinin anlaşılması karşısında, postadaki gecikmeden kabahatlinin sorumlu tutulamayacağı gözetilerek başvurunun kabulü yerine yazılı şekilde reddine dair karar verilmesinde isabet görülmediği gerekçesiyle 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 309.maddesi uyarınca anılan kararın kanun yararına bozulması isteminde bulunulmakla gereği görüşülüp düşünüldü;

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın kanun yararına bozma istemine dayanan ihbarname içeriği yerinde görüldüğünden Düzce 3. Sulh Ceza Mahkemesinin 22/08/2014 tarihli ve

2014/86 değişik iş sayılı kararının CMK.nun 309/4. Maddesi uyarınca BOZULMASINA, kabahahtli Berna Kemer'e Düzce Nüfus Müdürlüğünün 16/05/2014 tarihve 1292/2014/1498 sayılı idari yaptırım kararı ile verilen idari para cezasının kaldırılmasına,09/04/2015 tarihindeoybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/121

Karar No : 2015/141

Tebliğname No : K.Y.B - 2014/394614

Mahkeme kararını kanuni süresi içinde bildirmemek eyleminden dolayı Hürriyet Özkoç hakkında, 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 68/1-a maddesi uyarınca 38 Türk lirası İdarî para cezası uygulanmasına dair, Sakarya Nüfus Müdürlüğünün düzenlenen 05/05/2014 tarihli ve 2068/2014/37 sayılı idari yaptırım kararma yönelik başvurunun reddine ilişkin Sakarya 3. Sulh Ceza Mahkemesinin 16/07/2014 tarihli ve 2014/412 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığının 28/11/2014 gün ve 71798 sayılı kanun yararına bozma istemini içeren yazısı ekindeki dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 10/12/2014 gün ve KYB.2014-394614sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Anılanihbarnamede;

Dosya kapsamına göre, idari yaptırım kararına konu Sakarya 1. Aile Mahkemesinin 21/11/2013 tarihli ve 2012/803 esas, 2013/834 sayılı kararının 25/02/2014 tarihinde kesinleştiği, kesinleşme şerhinin ise 02/05/2014 tarihinde hâkim tarafından onaylanması üzerine 10 günlük kanuni süresi içinde 05/05/2014 tarihinde Sakarya Nüfus Müdürlüğünce teslim alındığının anlaşılması karşısında başvurunun kabulü yerine yazılı şekilde reddine dair karar tesisinde isabet görülmediği gerekçesiyle 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 309. maddesi uyarınca anılan kararın kanun yararına bozulması isteminde bulunulmakla gereği görüşülüp düşünöldü;

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın kanun yararına bozma istemine dayanan ihbarname içeriği yerinde görüldüğünden Sakarya 3. Sulh Ceza Mahkemesinin 16/07/2014 tarihli ve 2014/412 değişik iş sayılı kararının CMK.nun 309/4. maddesi uyarınca BOZULMASINA, kabahatli Hürriyet Özkoç'a Adapazarı Nüfus Müdürlüğünün idari yaptırım kararı ile verilen idari para cezasının kaldırılmasına,09/04/2015 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/100

Karar No : 2015/142

Tebliğname No : K.Y.B - 2014/381865

Konya E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda 6136 sayılı Kanunda düzenlenen ruhsatsız silah bulundurmak ve TCK'nun 197. maddesinde düzenlenen bilmeden aldığı sahte parayı bilerek tedavüle sürmek suçlarından hükümlü bulunan Tuğay Samancı'nın, kurum tesislerine, araç ve gereçlere zarar verdiği gerekçesiyle 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 44/2-a. maddesine aykırı hareket etmekten dolayı "1 gün süre ile hücreye koyma" disiplin cezası ile cezalandırılmasına dair anılan Ceza İnfaz Kurumu Disiplin Kurulu Başkanlığının 23/12/2013 tarihli ve 2013/1198 sayılı kararına itirazın reddi ile hücreye koyma cezasının onaylanmasına dair Konya İnfaz Hâkimliğinin 20/01/2014 tarihli ve 2014/115 esas, 2014/197 sayılı kararına yönelik itirazın reddine dair Konya 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 30/01/2014 tarihli ve 2014/189 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığının 06/11/2014 gün ve 66486 sayılı kanun yararına bozma istemini içeren yazısı ekindeki dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 27/11/2014 gün ve KYB.2014-381865 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Anılan ihbarnamede;

Dosya kapsamına göre, hükümlü hakkında Dr. Ekrem Tok Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesinden alınan 31/12/2013

tarıhli ve 67971284/130119385 sayılı sağlık kurulu raporunda, suç tarihinde msnet suça karşı mevcut akıl hastalığı şahsın işlediği fiilin anlam ve sonuçlan algılamasını ve bu fülle ilgili davranışlarını yönlendirme yeteneğini ortadan kaldırııcı nitelikte olduğu ve ceza ehliyetinin bulunmadığı ve 5237 sayılı Kanununun 32/1. maddesinden istifade edeceğinin bildirilmiş olması ve anılan fıkrada bu durumda olan kişiye ceza verilmeyeceğinin düzenlenmiş bulunması karşısında, disiplin cezası verilemeyeceği gözetilmeden, talebin bu yönden kabulü yerine, yazılı şekilde reddine karar verilmesinde isabet görölmediği gerekçesiyle 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 309. maddesi uyarınca anılan kararın kanun yararına bozulması isteminde bulunulmakla gereği görölşölüp düşünölldü;

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ile bunun dışında kalan ve ceza hükmü içeren özel ceza yasalarıyla verilen ceza ve güvenlik tedbirlerinin uygulanmasındaki temel ilke ve amaçlar ile infaz şekilleri, infazın ertelenmesi, infazla ilgili kararlar, denetimli serbestlik, kamuya yararlı bir işte çalıştırma, koşullu salıverme, seçenekli yaptırımların uygulanması, tutuklama kararının yerine getirilmesi, özel infaz hükümleri, mükerrirlere özđü infaz rejimi gibi cezaların infazına ilişkin usul ve esasları düzenleyen, temel bir yasa olup, ceza hükmü içeren yasalar uyarınca verilen ceza ve güvenlik tedbirlerinin uygulama usul ve esaslarını düzenleyen ve içerisinde ceza hükmü içeren bir düzenlemenin de yer almadığı temel yasa niteliğindeki bu yasa özel ceza yasası olarak değerlendirilemez.

Yargıtay Dairelerinin süregelen uygulamalarında;infaz edilmekte olan cezaya ilişkin ortaya çıkan infaz sorunlarının ilişkin ihtilafların kanun yolu incelemeleri, infazı yapılan hükümde uygulanan ceza normunun temyiz incelemesini yapan Daireler tarafından yapılmıştır. 5275 sayılı Yasa'nın yürürlüğünden sonra da; Yargıtay 11. C.D.'nin 20/11/2013 gün ve 2013/20450 esas, 2013/17234 karar sayılı, Yargıtay 1. C.D.'nin 27/01/2014 gün ve 2014/693-234 E.K. sayılı, Yargıtay 8.C.D.'nin 17/03/2014 gün ve 2014/915-6613 E.K. sayılı ve 10/02/2014 gün ve 2014/913-

2593 E.K. sayılı, Yargıtay 10.C.D.'nin 17/02/2014 gün ve 2014/904-1059 E.K. sayılı ve 04/03/2013 gün 2012/28685 esas, 2013/2014 karar sayılı, Yargıtay 4.C.D.'nin 16/01/2014 gün ve 2012/36844 esas 2014/992 karar sayılı, Yargıtay 15.C.D.'nin 24/02/2014 gün ve 2014/2207-3249 E.K. sayılı kararlarda olduğu üzere, 5275 sayılı Yasanın infaz sırasında uygulaması ile ilgili ortaya çıkan hususlar yönünden verilen kararlara ilişkin kanun yolu incelemeleri Yargıtay'ın ilgili suça bakmakla görevli Dairesince yapılmakta, aynı şekilde anılan yasanın 111 ve devamı maddelerinde yer alan tutuklama kararının yerine getirilmesi, tutukluların hakları ve kısıtlayıcı önlemlerle ilişkin yerel mahkemelerce verilen ve temyize konu olmayan kararlar yönünden olağanüstü kanun yoluna başvuruları dayargılama konusunu oluşturan suça bakmakta olan ceza Dairelerince karara bağlanmaktadır.

Bu uygulamanın aksi düşünülecek olursa, Yargıtay'ın ceza dairelerinin tamamının bakmakta olduğu her türlü suç ve kabahatin infazı ile ilgili tüm hukuka aykırılıkların çözümünün Dairemizce yapılması sonucu doğacaktır ki bu da Yargıtay Kanunundaki iş bölümüne ilişkin hükümlere aykırılık teşkil edecektir.

Yargıtay Kanunu'nun 6110 sayılı Kanunla değişik 14.maddesine dayanarak Yargıtay Büyük Genel Kurulunca hazırlanan işbölümüne göre, Dairemizin görevi özel ceza yasalarından veya Kabahatler Kanunu'ndan doğan ve başka bir dairenin görev alanına girmeyen suç ve kabahatlere ilişkin temyiz incelemesi görevinden ibaret olup, Kanun Yararına Bozma talebinin konusu olan dosyanın yapılan incelemesinde;

Kanun yararına bozma talebinin Konya E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundaruhsatsız silah taşımak ve sahte parayı kabul etmek suçlarında hükümlü bulunan Tugay Samancı'nın, kurum tesislerine, araç ve gereçlere zarar verdiği gerekçesiyle 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 44/2-a. maddesine aykırı hareket etmekten dolayı"1 gün süre ile hücreye koyma" disiplin cezası ile cezalandırılmasına dair Ceza İnfaz Kurumu Disiplin Kurulu Başkanlığının

23/12/2013 tarihli ve 2013/1198 sayılı kararına itirazın reddine karar verilmesine ilişkin olduğu anlaşılmıştır.

Somut olayda; hükümlü hakkında hükmolunan ceza, 6136sayılı Kanunda düzenlenen ruhsatsız silah bulundurmak ve TCK'nun 197. maddesinde düzenlenen bilmeden aldığı sahte parayı bilerek tedavüle sürmek suçlarına ilişkin olup, bu cezanın infaz sırasında uygulanan ve temel yasa özellikleri taşıyan 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun, özel ceza yasası kapsamında değerlendirilemeyeceği cihetle, Kanun Yararına Bozma istemine konu hükümlerin konusu ile cezamiktarlarınave Yargıtay Kanununun değişik 14.fıkrası ile Yargıtay Büyük Genel Kurulu'nun 19.01.2015 tarih, 2015/8 sayılı kararına göre, işin incelenmesi Yargıtay Yüksek 8. Ceza Dairesinin görevine dahil olduğundan, Dairemizin GÖREVSİZLİĞİNE, dosyanın anılan daireye sunulmak üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına TEVDİİNE, 09/04/2015 günü oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/158

Karar No : 2015/159

Tebliğname No : KYB - 2014/401382

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 47/1-a ve 78/1-b maddelerine aykırılıktan kabahatli Mahmut Kazım Bingöllü hakkında, Turhal Bölge Trafik Denetleme Büro Amirliğinin 05/04/2014 tarihli ve GO- 753036 seri ve sıra nolu trafik İdarî para cezası karar tutanağı ile uygulanan 252,00 Türk Lirası idarî para cezasına yönelik başvurunun kabulü ile idari para cezasının kaldırılmasına ilişkin Turhal Sulh Ceza Mahkemesinin 09/05/2014 tarihli ve 2014/208 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığı'nın 05.12.2014 gün ve 73350 sayılı kanun yararına bozma istemini içeren yazısı ekindeki dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 19.12.2014 gün ve KYB. 2014-401382 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Anılan ihbarnamede;

Dosya kapsamına göre, olay tarihinde sevk ve idaresindeki 60 TT 874 plaka sayılı motosikleti koruyucu tertibat takmadan kullanan ve görevli polis memurların dur ihtarına da uymayan muteriz hakkında, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 116. maddesindeki yetkiye dayanılarak tescil plakasına düzenlendiği anlaşılan idari para cezasına karşı muteriz tarafından yapılan başvuru üzerine Turhal Sulh Ceza Mahkemesince, trafik polislerinin plakaya ceza kestikleri, ceza kesilmesi gereken kişinin sürücü veya ilgili kurala aykırı davranan kişi olması gerekeceği, başvuranın ilgili kurallara aykırı davrandığının tam ve sabit olarak tespit edilemediği gerekçesiyle başvurunun kabulüne karar verilmiş ise de,

2918 sayılı Kanun'un 116. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "...ve sürücüsü tespit edilemeyen.." ile "...tescil plakalarına göre..." ibarelerinin, Anayasa'nın 38. maddesine aykırılığı savıyla iptali istemi üzerine, belirtilen ibarelerin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın reddine ilişkin Anayasa Mahkemesinin 06/03/2008 tarihli ve 2004/116 esas, 2008/74 sayılı kararında yer alan, "Başvuru kararında, bir kimsenin yargı organınca suçluluğu kesin olarak belirlenmediği sürece masum sayılacağı, "ceza sorumluluğun şahsiliği" ilkesi gereğince bireyin sadece kendi eyleminden sorumlu olması gerektiği, oysa itiraz konusu kuralda bu ilkeler ters yüz edilerek, kişilerin başlangıçta taşıt aracının eyleminden sorumlu tutulduğu, taşıt aracı sahibi olmak suçluluğun karinesi sayılarak, kişilerin suçsuzluğunu kanıtlama yükümlülüğü altına sokulduğu, bu nedenle itiraz konusu ibarelerin Anayasa'nın 38. maddesinin dört ve yedinci fıkralarına aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 116. maddesi, trafik kural ve yasaklarına aykırı davranışları belirlenen ancak sürücüsü tespit edilemeyen araçlara, trafik zabıtasınca tescil plakasına göre ceza veya suç tutanağı düzenleme olanağı tanıyan bir kuraldır.

... Anayasa'nın 38. maddesinin dördüncü fıkrasında, "Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz"

denilerek suçsuzluk karinesi, yedinci fıkrasında ise“Ceza sorumluluğu şahsidir” denilerek, herkesin kendi eyleminden sorumlu tutulacağı, başkalarının suç oluşturan eylemlerinden dolayı kimsenin cezalandırılmayacağı ilkeleri kabul edilmiştir.

Suçsuzluk karinesi, hakkında suç isnadı bulunan bir kişinin, adil bir yargılama sonunda suçlu olduğuna dair kesin hüküm tesis edilene kadar masum sayılması gerektiğini ifade eder.

2918 sayılı Yasa'nın 116.maddesinin birinci fıkrasında sayılan ihlaller nedeniyle, sürücüsü tespit edilemeyen araçlara tescil plakalarına göre ceza ve suç tutanağına düzenlenmesi bir trafik kuralının ihlal edildiğine dair suç isnadı niteliğinde olup suçsuzluk karinesine aykırılık taşımamaktadır.

Suçsuzluk karinesi kapsamında yer alan ve iddia edenin iddiasını ispatla yükümlü olması kuralı da Anayasa'nın 38. maddesinin dördüncü fıkrasının bireylere sağladığı anayasal bir güvencedir. Madde gerekçesinde de bu konu açıkça ifade edilmiştir. Ancak genel anlamda suçun kanıtlanması yükümlülüğü iddia edende kaldığı sürece, savunmasını oluşturmak için ispat yükünü sanığa devreden kurallar ile hukuki veya fiili varsayımlar olduğu durumlarda ispat yükünün yön değiştirmesi, masumiyet karinesine aykırılık taşımaz. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de birçok kararında ispat külfetini tersine çeviren hukuki veya fiili karinelerin kabulünü Sözleşme'nin 6. maddesinin ikinci fıkrasına aykırı bulmamıştır. Cezaların kişiselliği kuralı gereğince bir kişi, sadece kendisine ait kusurlu fiilinden sorumlu tutulabilir. Bir kimsenin işlemediği bir fiilden dolayı cezalandırılması veya bir eylemin asli veya ferî faili olmadan o eylemden sorumlu tutulması, Anayasa'nın 38. maddesinin yedinci fıkrası gereğince olanaklı değildir.

116. maddedeki sorumluluk, iradi ve kusurlu olan sürücünün eylemine dayanmaktadır. Ancak sürücünün kimliğinin belirlenmesinde, 116. maddede sayılan ihlallerin niteliğinden kaynaklanan güçlükler bulunduğundan, trafik ihlaline ilişkin tutanak, aracın tescil plakasına göre düzenlenmektedir.

Ayrıca kural ihlali yapan ve sürücüsü tespit edilemeyen araçların, trafik zabıtası tarafından saptanabilecek plâkasından başka ayırt edici bir özelliğinin bulunmadığı, ancak plâka ile de araç sahibine ulaşılabileceği açıktır.

Dolayısıyla Anayasa'ya aykırılığı ileri sürülen düzenlemenin, gelişen, büyüyen, çeşitlenen ve çoğalan trafik sorunlarını zamanında ve etkin bir biçimde denetleyebilmek ve toplum hâlinde yaşamının güvenli bir biçimde sürdürülebilmesi amacıyla, demokratik toplumda zorunlu olarak getirilen uygulamalar olduğu kabul edilmelidir.”

Şeklindeki gerekçesi nazara alındığında, idari para cezası karar tutanağının resmi evrak niteliğinde bulunduğu ve aksi ispat edilinceye kadar geçerli olduğu, ispat kuvveti bakımından başkaca bir delille (kamera kaydı gibi) desteklenmesinin gerekmediği, bu yönde mevzuatımızda bir hüküm bulunmadığı, ancak muterizin belirtilen gün ve saatte başka bir yerde olduğuna ilişkin veya tespit edilen aracın rengi ve modelinin kendi aracı olmadığına dair geçerli sayılabilecek bir başvurusunun bulunması halinde ancak görevli polis memurunun beşeri bir hata yaptığının kabul edilebileceği, olayda bu yönde somut bir itirazın da bulunmadığı dikkate alındığında, idari para cezasına karşı yapılan başvurunun reddine karar verilmesi gerektiği gözetilmeden, yazılı gerekçeyle kabulüne karar verilmesinde isabet görülmediği gerekçesiyle 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 309. maddesi uyarınca anılan kararın kanun yararına bozulması isteminde bulunulmakla gereği görüşülüp düşünüldü;

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kanun yararına bozma istemine dayanan ihbarname içeriği yerinde görüldüğünden Turhal Sulh Ceza Mahkemesinin 09.05.2014 gün ve 2014/208 değişik iş sayılı kararının CMK.nın 309/4. maddesi uyarınca aleyhe tesir etmemek üzere BOZULMASINA, 09.04.2015 günü oybirliğiyle kararverildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/29

Karar No : 2015/160

Tebliğname No : KYB - 2014/251281

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 47/1-b. maddesine aykırılıktan Sezgin Ustabaş hakkında 166.200.000 Türk Lirası idari para cezası uygulanmasına dair Gebze Trafik Tescil ve Denetleme Büro Amirliğince düzenlenen 10/10/2004 tarihli ve 308679 sayılı trafik idarî para cezası karar tutanağına yönelik itirazın reddine ilişkin Gebze 4. Sulh Ceza Mahkemesinin 24/04/2014 tarihli ve 2014/286 Değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığı'nın 23.06.2014 gün ve 42815 sayılı kanun yararına bozma istemini içeren yazısı ekindeki dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 14.07.2014 gün ve KYB. 2014-251281 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Anılan ihbarnamede;

Dosya kapsamına göre, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Soruşturma zamaşıımı" kenar başlıklı 20. maddesinin, 5560 sayılı Kanun'un 33. maddesi ve 6111 sayılı Kanun'un 22. maddesi ile değişik 1 ve 2. fıkralarında; "(1) Soruşturma zamaşıımının dolması halinde kabahatten dolayı kişi hakkında idari para cezasına karar verilemez. (2) Soruşturma zamaşıımı süresi; a) Yüzbin Türk Lirası veya daha fazla idari para cezasını gerektiren kabahatlerde beş, b) Ellibin Türk Lirası veya daha fazla idari para cezasını gerektiren kabahatlerde dört, c) Ellibin Türk Lirasından az idari para cezasını gerektiren kabahatlerde üç, yıldır. Ancak, 89 uncu maddesi hariç olmak üzere 1111 sayılı Askerlik Kanunu, 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu, 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun, 3376 sayılı Anayasa Değişikliklerinin Halkoyuna Sunulması Hakkında Kanun, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu, 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri

Kanunu ve 6001 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda belirtilen ve idari para cezasını gerektiren fiilin işlendiği tarihi takip eden takvim yılının son günü bitimine kadar idari para cezası verilerek tebliğ edilmediği takdirde idari yaptırım kararı verilemez, verilmiş olanlar düşer.” şeklindeki düzenlemeler karşısında, somut olayda, idari para cezasını gerektiren fiilin işlendiği 10.10.2004 tarihini takip eden takvim yılının son günü bitimine kadar idari para cezasının tebliğ edilmediği nazara alındığında muteriz hakkında verilmiş idari yaptırım kararının düşeceği gözetilmeden, itirazın kabulü yerine yazılı şekilde reddine karar verilmesinde isabet görülmediği gerekçesiyle 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 309. maddesi uyarınca anılan kararın kanun yararına bozulması isteminde bulunulmakla gereği görüşülüp düşünüldü;

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kanun yararına bozma istemine dayanan ihbarname içeriği yerinde görüldüğünden, Gebze 4. Sulh Ceza Mahkemesinin 24/04/2014 tarihli ve 2014/286 Değişik iş sayılı kararının CMK.nun 309/4-d maddesi uyarınca BOZULMASINA, kabahatliSezgin Ustabaş hakkında Gebze Trafik Tescil ve Denetleme Büro Amirliğince düzenlenen 10/10/2004 tarihli ve 308679 sayılı trafik idari para cezasının kaldırılmasına, 09.04.2015 günü oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/76

Karar No : 2015/161

Tebliğname No : KYB - 2014/376701

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu’na aykırılıktan Gürsel Akpınar hakkında, İstanbul Emniyet Müdürlüğü Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü B Bölgesi Ekipler Amirliğinin 15/06/2012 tarihli ve GM 744270 sıra nolu trafik idari para cezası karar tutanağı ile düzenlenen 72,00 Türk lirası idari para cezasına yönelik başvurunun süre yönünden reddine dair

İstanbul 3. Sulh Ceza Mahkemesinin 10/04/2014 tarihli ve 2014/761 değişik iş sayılı kararına karşı yapılan itirazın reddine ilişkin İstanbul 13. Asliye Ceza Mahkemesinin 08/05/2014 tarihli ve 2014/86 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığı'nın 12.11.2014 gün ve 67571 sayılı kanun yararına bozma istemini içeren yazısı ekindeki dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 24.11.2014 gün ve KYB. 2014-376701 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Anılan ihbarnamede;

İstanbul 13. Asliye Ceza Mahkemesinin 08/05/2014 tarihli ve 2014/86 değişik iş sayılı kararına yönelik yapılan incelemede;

İstanbul 3. Sulh Ceza Mahkemesince verilen karara karşı muteriz tarafından itiraz edilmesi üzerine, anılan karara konu 72,00 Türk lirası para cezasına ilişkin kararın kesin olması nedeniyle usulden reddine karar verilmesi gerektiği gözetilmeden, İstanbul 13. Asliye Ceza Mahkemesince başvurunun esas tan incelenerek itirazın reddine verilmesinde,

İstanbul 3. Sulh Ceza Mahkemesinin 10/04/2014 tarihli ve 2014/761 değişik iş sayılı kararına yönelik yapılan incelemede;

Muteriz Gürsel Akpınar'ın Cumhuriyet savcısı olduğu, hakkında düzenlenen idari para cezasının muhtara tebliğ edildiği, muterizin adreste bulunmama nedeninin usule uygun şekilde tutanağa geçirilmediğinden dolayı anlaşılamadığı, bu nedenle 03/02/2014 tarihli dilekçenin öğrenme üzerine verilmiş itiraz dilekçesi olarak kabul edilmesi ve ilgilinin Cumhuriyet savcısı olması nedeniyle 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu'nun "kişisel suçlarda soruşturma ve kovuşturma" kenar başlıklı 93/1. maddesinde yer alan "Hakim ve savcılar kişisel suçları hakkında soruşturma, ilgilinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine en yakın ağır ceza mahkemesi Cumhuriyet başsavcısına ve son soruşturma o yer ağır ceza mahkemesine aittir." şeklindeki düzenleme uyarınca, muterizin savcı olduğunun anlaşılması sebebiyle, başvurunun kabul edilerek idari para cezası karar tutanağının iptali ile ge-

reğinin takdir ve ifası için evrakın ilgilinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine en yakın ağır ceza mahkemesi Cumhuriyet savcılığına gönderilmesine karar verilmesi gerektiği gözetilmeden, yazılı şekilde itirazın reddine karar verilmesinde isabet görülmediği gerekçesiyle 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 309. maddesi uyarınca anılan kararın kanun yararına bozulması isteminde bulunulmakla gereği görüşölüp düşünölüdü;

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın kanun yararına bozma istemine dayanan ihbarname içeriği yerinde görölüdüğünden İstanbul 13. Asliye Ceza Mahkemesinin 08/05/2014 tarihli ve 2014/86 değişik iş sayılı kararı ile İstanbul 3. Sulh Ceza Mahkemesinin 10/04/2014 tarihli ve 2014/761 değişik iş sayılı kararının CMK'nun 309/4-d maddesi uyarınca BOZULMASINA, kabahatli Gürsel Akpınar hakkında uygulanan İstanbul Emniyet Müdürlüğü Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü B Bölgesi Ekipler Amirliğinin 15/06/2012 tarihli ve GM 744270 sıra nolu trafik idari para cezasının kaldırılmasına, 09.04.2015 günü oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/117

Karar No : 2015/162

Tebliğname No : KYB - 2014/391717

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 47/1-a ve 47/1-b. maddelerine aykırılıktan Taner Candır hakkında Milas Bölge Trafik Denetleme ve İstasyon Amirliğinin 11/08/2013 tarihli ve GK 750047 sayılı trafik idari para cezası karar tutanağı ile uygulanan 332,00 Türk Lirası idari para cezasına yönelik başvurunun reddine dair Milas 2. Sulh Ceza Mahkemesinin 12/12/2013 tarihli ve 2013/402 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığı'nın 28.11.2014 gün ve 71812 sayılı kanun yararına bozma istemini içeren yazısı ekindeki dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 08.12.2014 gün ve KYB. 2014-391717 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Anılan ihbarnamede;

Dosya kapsamına göre, muterizin aynı eylem ile ilgili başvurusu üzerine Milas 1. Sulh Ceza Mahkemesinin 06/12/2013 tarihli ve 2013/393 değişik iş sayılı kararı ile itirazın kabulüne, idari yaptırım kararının kaldırılmasına karar verildiğinin anlaşılması karşısında, mükerrer açılan davanın reddine karar verilmesi gerektiği gözetilmeden yazılı şekilde karar verilmesinde isabet görülmediği gerekçesiyle 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 309. maddesi uyarınca anılan kararın kanun yararına bozulması isteminde bulunulmakla gereği görüşülüp düşünöldü;

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın kanun yararına bozma istemine dayanan ihbarname içeriği yerinde göröldüğünden Milas 2. Sulh Ceza Mahkemesinin 12.12.2013 tarih ve 2013/402 Değişik iş sayılı kararının CMK.nın 309/4. maddesi uyarınca BOZULMASINA, kabahatli Taner Candır hakkındaki Milas 2. Sulh Ceza Mahkemesinin 12.12.2013 tarih ve 2013/402 Değişik iş sayılı davanın mükerrer olması nedeniyle reddine, 09.04.2015 günü oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/58

Karar No : 2015/163

Tebliğname No : KYB - 2014/367408

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 65/1-b maddesine aykırı davranmak eyleminden dolayı Ömer Gültekin hakkında 2.644,00 Türk lirası idari para cezası uygulanmasına dair, Ulaştırma Bakanlığı Antalya Bölge Müdürlüğünce düzenlenen 02/03/2010 tarihli ve FD 765945 seri numaralı trafik İdarî para cezası karar tutanağına karşı yapılan başvurunun süre yönünden reddine dair, Afyonkarahisar 1. Sulh Ceza Mahkemesinin 20/02/2014 tarihli ve 2014/106 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığı'nın 30.10.2014 gün ve 64469 sayılı kanun yararına bozma istemini içeren yazısı ekindeki dava

dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 13.11.2014 gün ve KYB. 2014-367408 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Anılan ihbarnamede;

Dosya kapsamına göre, 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun ilan tebligat başlıklı 28. maddesinde yer alan "Adresi meçhul olanlara tebligat ilan yapılır. Yukarı ki maddeler mucibince tebligat yapılamayan ve ikametgahı, meskeni veya iş yeri de bulunamayan kimsenin adresi meçhul sayılır. Adresin meçhul olması halinde keyfiyet tebliğ memuru tarafından mahalle veya köy muhtarına şerh verilmek suretiyle tesbit edilir. (Değişik ikinci cümle: 19/3/2003-4829/9 md.) Bununla beraber tebliğ çıkaran merci, muhatabın adresini resmî veya hususi müessese ve dairelerden gerekli gördüklerine sorar ve zabıta vasıtasıyla tahkik ve tespit ettirir." hüküm gereğince muhataba tebligat yapılamaması halinde adres araştırması yapılması gerekmesine karşın idare tarafından herhangi bir adres araştırması yapılmaksızın 7201 sayılı Tebligat Kanunundaki usule aykırı olarak kabahatli hakkında ilan tebligat yaptırılarak kesinleştirildiğinin anlaşılması karşısında, yapılan başvurunun ödeme emrinin tebliğ tarihinden itibaren süresinde olduğu kabul edilerek esas yönünden inceleme yapılarak sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken süresinden sonra yapıldığından bahisle yazılı şekilde reddine karar verilmesinde isabet görülmediği gerekçesiyle 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 309. maddesi uyarınca anılan kararın kanun yararına bozulması isteminde bulunulmakla gereği görüşülüp düşünüldü;

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kanun yararına bozma istemine dayanan ihbarname içeriği yerinde görüldüğünden Afyonkarahisar 1. Sulh Ceza Mahkemesinin 20/02/2014 tarihli ve 2014/106 değişik iş sayılı kararının 5271 sayılı CMK. nın 309/4. maddesi uyarınca BOZULMASINA, müteakip işlemlerin mahallinde mahkemesince yapılmasına,09.04.2015 günü oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/194

Karar No : 2015/165

Tebliğname No : K.Y.B - 2015/22889

4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun 26/1-a. maddesine aykırılıktan kabahatli Necat Ecem hakkında, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı 1.Bölge Müdürlüğünce düzenlenen 26/07/2013 tarihli ve UBK-A-419288 sayılı idari para cezası karar tutanağı ile uygulanan 2.615,00 Türk lirası idari para cezasına yönelik başvurunun reddine dair İstanbul Anadolu 8.Sulh Ceza Mahkemesinin 27/01/2014 tarihli ve 2013/766 değişik iş sayılı kararına yönelik itirazın keza reddine ilişkin İstanbul Anadolu 17. Asliye Ceza Mahkemesini 03/04/2014 tarihli ve 2014/158 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığının 13.01.2015 gün ve 2644 sayılı kanunun yararına bozma istemini içeren yazısı ekindeki dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 28.01.2015 gün ve KYB.2015-22889 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Anılan ihbarnamede;

- 1- İstanbul Anadolu 17. Asliye Ceza Mahkemesi'nin 03/04/2014 tarihli ve 2014/158 değişik iş sayılı kararına yönelik incelemede;

İdari para cezası 3.000 Türk lirasının altında olduğundan İstanbul Anadolu 8. Sulh Ceza Mahkemesinin 27/01/2014 tarihli kararı kesin olduğu cihetle, itiraz hakkında karar verilmesine yer olmadığına dair karar verilmesi gerektiği gözetilmeden yazılı Şekilde itirazın esastan incelenerek reddine karar verilmesinde,

- 2- İstanbul Anadolu 8. Sulh Ceza Mahkemesinin 27/01/2014 tarihli ve 2013/766 değişik iş sayılı kararına yönelik incelemede;

02/08/2013 tarihli Resmî Gazetede yayımlanan ve karar tarihinde yürürükte olan 6495 sayılı Kanun'un 32. maddesi ile 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu'nun 26/1-a. maddesi değiştirilip "Bu Kanunun.. 5 inci maddesine göre yetki belgesi almadan veya yetki belgesi aldığı halde yetki belgesi kapsamına uygun olmayan faaliyetlerde bulunanlara bin Türk lirası, yetki belgesi olduğu halde taşıtını yetki belgesine kaydettirmeden kullananlara beş yüz Türk Lirası idari para cezası verilir ve aynı kabahat için 48 saat geçmeden ikinci bir ceza verilmez." şeklinde düzenlemeye yer verilerek, dosyaya konu kabahatin tanımında değişiklik yapıldığı ve idari para cezası miktarının düşürüldüğü cihetle, başvurunun bu yönde kabulü yerine yazılı şekilde reddine karar verilmesinde isabet görülmediği gerekçesiyle 5271 sayılı

Ceza Muhakemesi Kanununun 309. maddesi uyarınca alınan kararın kanun yararına bozulması isteminde bulunulmakla gereği görüşülüp düşünöldü;

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kanun yararına bozma istemine dayanan ihbarname içeriği yerinde göröldüğünden İstanbul Anadolu 17. Asliye Ceza Mahkemesinin 03/04/2014 tarihli ve 2014/158 değişik iş sayılı kararı ile İstanbul Anadolu 8. Sulh Ceza Mahkemesinin 27/01/2014 tarihli ve 2013/766 değişik iş sayılı kararının CMK'nun 309/4-d maddesi uyarınca BOZULMASINA, idari para cezasının 500,00 TL.'ye indirilmesine ve infazın bu miktar idari para cezası üzerinde yapılması-na, 09.04.2015 günü oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/231

Karar No : 2015/166

Tebliğname No : KYB - 2015/1997

Muhtelif suçlardan hükümlü Soner Yılmaztürk hakkında, Adana 8. Ağır Ceza Mahkemesinin 15/04/2010 tarihli ve 2010/31 esas, 2010/62 sayılı ilâmı ile verilen hapis cezalarının

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 99. maddesi gereğince 11 yıl 9 ay 20 gün hapis cezası olarak toplanmasına ve infazına dair aynı Mahkemenin 19/08/2011 tarihli ve 2011/506 değişik iş sayılı kararı sonrası bu cezasının infazı sırasında, Silifke Cumhuriyet Başsavcılığınca düzenlenen 29/04/2013 tarihli müddetnameye karşı yapılan itirazın reddine dair aynı Mahkemenin 29/05/2013 tarihli ve 2013/285 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığı'nun 22/12/2014 gün ve 75771 sayılı kanun yararına bozma istemini içeren yazısı ekindeki dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 26.01.2015 gün ve KYB.2015-1997 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Anılan ihbarnamede;

Dosya kapsamına göre; hükümlünün 11 yıl 9 ay 10 gün hapis cezasından dolayı 08/04/2007 tarihinden itibaren ceza infaz kurumuna alındığı, mahkumiyet süresinin hesabında, ayın 30 gün, yılın ise resmi takvime göre hesaplanması gerektiği, ayrıca 2008 ve 2012 yıllarında Şubat ayının 29 gün çekmesi nedeniyle 2 günlük artık yıldan kaynaklanan sürenin de ceza infaz kurumunda geçirilecek süreden mahsubu yapıldığında, ceza infaz kurumunda iyi halli hükümlü olarak kalması hâlinde koşullu salıverilmeye hak kazanacağı tarihin 07/02/2016 olması gerektiği cihetle, şartla tahliye tarihinin 09/02/2016 olarak tespit edildiği anlaşılan müddetnamenin usulüne uygun olmadığı gözetilmeden itirazın kabulü yerine reddine karar verilmesinde isabet görülmediği gerekçesiyle 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 309.maddesi uyarınca anılan kararın kanun yararına bozulması isteminde bulunulmakla gereği görüşülüp düşünüldü;

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ile bunun dışında kalan ve ceza hükmü içeren özel ceza yasalarıyla verilen ceza ve güvenlik tedbirlerinin uygulanmasındaki temel ilke ve amaçlar ile infaz şekilleri, infazın ertelenmesi, infazla ilgili kararlar, denetimli serbestlik, kamuya yararlı bir işte çalıştırma, koşullu salıverme, seçenekli yaptırımların uygulanması, tutuklama ka-

rarının yerine getirilmesi, özel infaz hükümleri, mükerrirlere özgü infaz rejimi gibi cezaların infazına ilişkin usul ve esasları düzenleyen, temel bir yasa olup, ceza hükmü içeren yasalar uyarınca verilen ceza ve güvenlik tedbirlerinin uygulama usul ve esaslarını düzenleyen ve içerisinde ceza hükmü içeren bir düzenlemenin de yer almadığı temel yasa niteliğindeki bu yasa özel ceza yasası olarak değerlendirilemez.

Yargıtay Dairelerinin süregelen uygulamalarında; infaz edilmekte olan cezaya ilişkin ortaya çıkan infaz sorunlarına ilişkin ihtilafların kanun yolu incelemeleri, infazı yapılan hükümde uygulanan ceza normunun temyiz incelemesini yapan Daireler tarafından yapılmıştır. 5275 sayılı Yasa'nın yürürlüğünden sonra da; Yargıtay 11. C.D.'nin 20/11/2013 gün ve 2013/20450 esas, 2013/17234 karar sayılı, Yargıtay 1. C.D.'nin 27/01/2014 gün ve 2014/693-234 E.K. sayılı Yargıtay 8.C.D.'nin 17/03/2014 gün ve 2014/915-6613 E.K. sayılı

ve 10/02/2014 gün ve 2014/913-2593 E.K. Sayılı, Yargıtay 10.C.D.'nin 17/02/2014 gün ve 2014/904-1059 E.K. sayılı ve 04/03/2013 gün 2012/28685 esas, 2013/2014 karar sayılı, Yargıtay 4.C.D.'nin 16/01/2014 gün ve 2012/36844 esas 2014/992 karar sayılı, Yargıtay 15.C.D.'nin 24/02/2014 gün ve 2014/2207-3249 E.K. sayılı kararlarda olduğu üzere, 5275 sayılı Yasanın infaz sırasında uygulaması ile ilgili ortaya çıkan hususlar yönünden verilen kararlara ilişkin kanun yolu incelemeleri Yargıtay'ın ilgili suça bakmakla görevli Dairesince yapılmakta, aynı şekilde anılan yasanın 111 ve devamı maddelerinde yer alan tutuklama kararının yerine getirilmesi, tutukluların hakları ve kısıtlayıcı önlemlerle ilişkin yerel mahkemelerce verilen ve temyize konu olmayan kararlar yönünden olağanüstü kanun yoluna başvuruları dayargılama konusunu oluşturan suça bakmakta olan ceza Dairelerince karara bağlanmaktadır.

Bu uygulamanın aksi düşünülecek olursa, Yargıtay'ın ceza dairelerinin tamamının bakmakta olduğu her türlü suç ve kabahtin infazı ile ilgili tüm hukuka aykırılıkların çözümünün Dairemizce yapılması sonucu doğacaktır ki bu da Yargıtay Kanunundaki iş bölümüne ilişkin hükümlere aykırılık teşkil edecektir.

Yargıtay Kanunu'nun 6110 sayılı Kanunla değişik 14.maddesine dayanarak Yargıtay Büyük Genel Kurulunca hazırlanan işbölümüne göre, Dairemizin görevi özel ceza yasalarından veya Kabahatler Kanunu'ndan doğan ve başka bir dairenin görev alanına girmeyen suu ve kabahatlere ilişkin temyiz incelemesi görevinden ibaret olup, Kanun Yararına Bozma talebinin konusu olan dosyanın yapılan incelemesinde;

Kanun yararına bozma talebinin silahlı terör örgütüne  ye olma ve tehlikeli maddeleri izinsiz olarak bulundurma suuandan hükümlü Soner Yılmaztürk' n, Adana 8. Ağır Ceza Mahkemesinin 15.04.2010 tarihli ve 2010/31 E. 2010/62 K. sayılı kararı ile hükmedilen toplam 11 yıl 9 ay 10 gün hapis cezasının infazı sırasında düzenlenen m ddetnamenin hesaplanmasına ilişkin olduğu anlaşılmıştır.

Somut olayda; hükümlü hakkında hükmolunan ceza, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda düzenlenen silahlı terör örgütüne  ye olma ve tehlikeli maddeleri izinsiz olarak bulundurma suuna ilişkin olup, bu cezanın infaz sırasında uygulanan ve temel yasa özellikleri taşıyan 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun,  zel ceza yasası kapsamında değerlendirilemeyeceği cihetle, Kanun Yararına Bozma istemine konu hükmün konusuna ve Yargıtay Kanununun değişik 14.fıkrası ve Yargıtay Büyük Genel Kurulu'nun 19.01.2015 ve 2015/8 sayılı kararına göre, işin incelenmesi Yargıtay Yüksek 16. Ceza Dairesinin görevine dahil olduğundan, Dairemizin G REVSİZLİŐİNE, dosyanın anılan daireye sunulmak üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına TEVDİİNE, 09/04/2015 günü oybirliğiyle kararverildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/95

Karar No : 2015/167

Tebliğname No : KYB - 2014/263635

Basit yaralama suuundan sanık Hakan Gezici'nin, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 86/2 ve 62/1. maddeleri uyarın-

ca 3 ay 10 gün hapis cezası ile cezalandırılmasına dair Kırıkhan Sulh Ceza Mahkemesinin 27/02/2008 tarihli ve 2007/33 esas, 2008/93 sayılı kararının Yargıtay 2. Ceza Dairesinin 06/06/2011 tarihli, 2011/8712 esas, 2011/12131 karar sayılı kararı ile onanmasını müteakiben, sanık hakkında 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 108/4 maddesi gereğince cezasının infazını takiben 1 yıl denetim süresi belirlenmesine ilişkin Kırıkhan Sulh Ceza Mahkemesinin 01/11/2011 tarihli 2007/33 esas, 2008/93 sayılı ek karardan sonra 18/11/2011 tarihi itibarıyla şartla salıverilmesine dair Hatay 2. Sulh Ceza Mahkemesinin 14/11/2011 tarihli ve 2011/891 değişik iş sayılı kararına istinaden şartla tahliyesini müteakip, bir yıllık denetim süresi dolmadan 21/04/2012 tarihinde işlediği uyuşturucu madde ticareti yapmak suçundan dolayı 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 188/3 ve 52 maddeleri gereğince 5 yıl hapis ve 240,00 Türk lirası adli para cezasıyla cezalandırılmasına ilişkin Hatay 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 12/10/2012 tarih ve 2012/166 esas, 2012/226 sayılı kararın 06/05/2013 tarihinde kesinleşmesi üzerine, hükümlünün şartla tahliye tarihi olan 18/11/2011 ile bihakkın tahliye tarihi olan 13/12/2011 tarihleri arasındaki sürenin 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 107/12, 13-a, 15 maddeleri uyarınca aynen infazına dair Kırıkhan Sulh Ceza Mahkemesinin 04/11/2013 tarihli ve 2014/140 değişik iş sayılı kararma vaki itirazın kabulü ile Kırıkhan Sulh Ceza Mahkemesinin 04/11/2013 tarihli ve 2014/140 değişik iş sayılı kararın kaldırılmasına ilişkin Kırıkhan 1. Asliye Ceza Mahkemesinin 11/04/2014 tarihli ve 2014/76 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığı'nun 09/07/2014 gün ve 47506 sayılı kanun yararına bozma istemini içeren yazısı ekindeki dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 17.07.2014 gün ve KYB.2014/263635 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Anılan ihbarnamede;

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirleri Hakkında Kanunun 108/5 maddesinde "Tekerrür dolayısıyla belirlenen dene-

tim süresinde, koşullu salıverilmeye ilişkin hükümler uygulanır” hükmünün yer aldığı, aynı Kanun’un 107/12 maddesine göre de “koşullu salıverilen hükümlünün, denetim süresinde hapis cezasını gerektiren kasıtlı bir suç işlemesi veya kendisine yüklenen yükümlülüklerle, hâkimin uyarısına rağmen, uymamakta ısrar etmesi hâlinde koşullu salıverilme kararı geri alınır” hükmünün düzenlendiği, bu nedenle hükümlünün bihakkın tahliye tarihi olan 13/12/2011 tarihinden itibaren başlamış bulunan bir yıllık denetim süresi içerisinde işlemiş olduğu hapis cezasını gerektiren kasıtlı bir suçtan mahkum olduğu anlaşıldığından 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun 108/5 maddesi ve 107/12 maddeleri uyarınca hakkında verilen şartla tahliye kararının geri alınmasına karar verilmesi gerektiği gözetilmeksizin itirazın reddi yerine kabulüne karar verilmesinde isabet görülmediği gerekçesiyle 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 309. maddesi uyarınca anılan kararın kanun yararına bozulması isteminde bulunulmakla gereği görüşülüp düşünüldü;

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ile bunun dışında kalan ve ceza hükmü içeren özel ceza yasalarıyla verilen ceza ve güvenlik tedbirlerinin uygulanmasındaki temel ilke ve amaçlar ile infaz şekilleri, infazın ertelenmesi, infazla ilgili kararlar, denetimli serbestlik, kamuya yararlı bir işte çalıştırma, koşullu salıverme, seçenekli yaptırımların uygulanması, tutuklama kararının yerine getirilmesi, özel infaz hükümleri, mükerrirlere özgü infaz rejimi gibi cezaların infazına ilişkin usul ve esasları düzenleyen, temel bir yasa olup, ceza hükmü içeren yasalar uyarınca verilen ceza ve güvenlik tedbirlerinin uygulama usul ve esaslarını düzenleyen ve içerisinde ceza hükmü içeren bir düzenlemenin de yer almadığı temel yasa niteliğindeki bu yasa özel ceza yasası olarak değerlendirilemez.

Yargıtay Dairelerinin süregelen uygulamalarında; infaz edilmekte olan cezaya ilişkin ortaya çıkan infaz sorunlarına ilişkin ihtilafların kanun yolu incelemeleri, infazı yapılan hükümde uygulanan ceza normunun temyiz incelemesini yapan

Daireler tarafından yapılmıştır. 5275 sayılı Yasa'nın yürürlüğünden sonra da; Yargıtay 11. C.D.'nin 20/11/2013 gün ve 2013/20450 esas, 2013/17234 karar sayılı, Yargıtay 1. C.D.'nin 27/01/2014 gün ve 2014/693-234 E.K. sayılı Yargıtay 8.C.D.'nin 17/03/2014 gün ve 2014/915-6613 E.K. sayılı ve 10/02/2014 günve 2014/913-2593 E.K. sayılı, Yargıtay 10.C.D.'nin 17/02/2014 gün ve 2014/904-1059 E.K. sayılı ve 04/03/2013 gün 2012/28685 esas, 2013/2014 karar sayılı, Yargıtay 4.C.D.'nin 16/01/2014 gün ve 2012/36844 esas 2014/992 karar sayılı, Yargıtay 15.C.D.'nin 24/02/2014 gün ve 2014/2207-3249 E.K. sayılı kararlarda olduğu üzere, 5275 sayılı Yasanın infaz sırasında uygulaması ile ilgili ortaya çıkan hususlar yönünden verilen kararlara ilişkin kanun yolu incelemeleri Yargıtay'ın ilgili suça bakmakla görevli Dairesince yapılmakta, aynı şekilde anılan yasanın 111 ve devamı maddelerinde yer alan tutuklama kararının yerine getirilmesi, tutukluların hakları ve kısıtlayıcı önlemlerle ilişkin yerel mahkemelerce verilen ve temyize konu olmayan kararlar yönünden olağanüstü kanun yoluna başvuruları dayargılama konusunu oluşturan suça bakmakta olan ceza Dairelerince karara bağlanmaktadır.

Bu uygulamanın aksi düşünülecek olursa, Yargıtay'ın ceza dairelerinin tamamının bakmakta olduğu her türlü suç ve kabahatin infazı ile ilgili tüm hukuka aykırılıkların çözümünün Dairemizce yapılması sonucu doğacaktır ki bu da Yargıtay Kanunundaki iş bölümüne ilişkin hükümlere aykırılık teşkil edecektir.

Yargıtay Kanunu'nun 6110 sayılı Kanunla değişik 14.maddesine dayanarak Yargıtay Büyük Genel Kurulunca hazırlanan işbölümüne göre, Dairemizin görevi özel ceza yasalarından veya Kabahatler Kanunu'ndan doğan ve başka bir dairenin görev alanına girmeyen suç ve kabahatlere ilişkin temyiz incelemesi görevinden ibaret olup, Kanun Yararına Bozma talebinin konusu olan dosyanın yapılan incelemesinde;

Kanun yararına bozma talebinin basit yaralama suçundan hükümlü Hakan Gezici'nin, Kırıkhan Sulh Ceza Mahkemesinin 27.02.2008 tarihli ve 2007/33 E. 2008/93 K. sayılı kararı ile

hükmedilen 3 ay 10 gün hapis cezasının infazı sırasında, koşullu salıverilen hükümlünün denetim süresi içerisinde hapis cezasını gerektiren kasıtlı bir suçtan mahkum olması nedeniyle hakkında verilen şartlı tahliye kararının geri alınmasına ilişki- nolduğu anlaşılmıştır.

Somut olayda; hükümlü hakkında hükmolunan ceza, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda düzenlenen yaralama suçuna iliş- kin olup, bu cezanın infaz sırasında uygulanan ve temel yasa özellikleri taşıyan 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun, özel ceza yasası kapsamında de- ğerlendirilemeyeceği cihetle, Kanun Yararına Bozma istemi- ne konu hükmün konusuna ve Yargıtay Kanununun değişik 14. fıkrası ve Yargıtay Büyük Genel Kurulu'nun 19.01.2015 ve 2015/8 sayılı kararına göre, işin incelenmesi Yargıtay Yüksek 3. Ceza Dairesinin görevine dahil olduğundan, Dairemizin GÖREVSİZLİĞİNE, dosyanın anılan daireye sunulmak üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına TEVDİİNE, 09/04/2015 günü oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/175

Karar No : 2015/168

Tebliğname No : KYB - 2015/1456

Muhtelif suçlardan almış olduğu cezalarının, Ankara 7. Ağır Ceza Mahkemesinin 19/11/2012 tarihli ve 2012/1316 de- ğişik iş sayılı kararıyla toplanması sonucu 7 yıl 16 ay hapis ce- zasına hükümlü Murat Talay'ın cezasının infazı sırasında, adı geçen hükümlünün 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 105/A maddesi gereğince dene- timli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle tahliyesine ilişkin Kırşehir infaz Hakimliğinin 11/10/2013 tarihli ve 2013/1123- 1130 sayılı kararını müteakip, Şarkışla Cumhuriyet Başsavcılığınca, başka bir mahkemede kasten öldürmeye teşebbüs su- çundan dolayı yargılamasının bulunduğu gerekçesiyle, kapalı ceza infaz kurumuna iadesi talebinin reddine dair Sivas İnfaz

Hakimliğinin 21/10/2014 tarihli ve 2014/1313-1335 sayılı kararına itirazın kabulü ile söz konusu kararın kaldırılmasına ilişkin Sivas 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 06/11/2014 tarihli ve 2014/705 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığı'nın 16/12/2014 gün ve 74792 sayılı kanunun yararına bozma istemini içeren yazısı ekindeki dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 22.01.2015 gün ve KYB.2015-1456 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Anılan ihbarnamede;

Dosya kapsamına göre, 5275 sayılı Kanun'un 105/A maddesinin 7 numaralı fıkrasının a bendinde yer alan, "işlediği iddia olunan başka bir suçtan dolayı 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 100 üncü maddesinde sayılan nedenlerle tutuklama kararı verilmesi...hâlinde, denetimli serbestlik müdürlüğünün talebi üzerine, infaz hâkimi tarafından, hükümlünün kapalı ceza infaz kurumuna gönderilmesine karar verilir" şeklindeki düzenlemenin Anayasa Mahkemesinin 09/04/2014 tarihli ve 2014/17 esas, 2014/77 sav ılı kararı ile iptal edilmesi karşısında itirazın reddi yerine yazılı şekilde kabulüne karar verilmesinde isabet görülmediği gerekçesiyle 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 309.maddesi uyarınca anılan kararın kanun yararına bozulması isteminde bulunulmakla gereği görüşülüp düşünüldü;

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ile bunun dışında kalan ve ceza hükmü içeren özel ceza yasalarıyla verilen ceza ve güvenlik tedbirlerinin uygulanmasındaki temel ilke ve amaçlar ile infaz şekilleri, infazın ertelenmesi, infazla ilgili kararlar, denetimli serbestlik, kamuya yararlı bir işte çalıştırma, koşullu salıverme, seçenekli yaptırımların uygulanması, tutuklama kararının yerine getirilmesi, özel infaz hükümleri, mükerrirlere özgü infaz rejimi gibi cezaların infazına ilişkin usul ve esasları düzenleyen, temel bir yasa olup, ceza hükmü içeren yasalar uyarınca verilen ceza ve güvenlik tedbirlerinin uygulama usul ve esaslarını düzenleyen ve içerisinde ceza hükmü içeren bir düzenlemenin de yer almadığı temel yasa niteliğindeki bu yasa özel ceza yasası olarak değerlendirilemez.

Yargıtay Dairelerinin süregelen uygulamalarında; infaz edilmekte olan cezaya ilişkin ortaya çıkan infaz sorunlarının ilişkin ihtilafların kanun yolu incelemeleri, infazı yapılan hükümde uygulanan ceza normunun temyiz incelemesini yapan Daireler tarafından yapılmıştır. 5275 sayılı Yasa'nın yürürlüğünden sonra da; Yargıtay 11. C.D.'nin 20/11/2013 gün ve 2013/20450 esas, 2013/17234 karar sayılı, Yargıtay 1. C.D.'nin 27/01/2014 gün ve 2014/693-234 E.K. sayılı, Yargıtay 8.C.D.'nin 17/03/2014 gün ve 2014/915-6613 E.K. sayılı ve 10/02/2014 gün ve 2014/913-2593 E.K. sayılı, Yargıtay 10.C.D.'nin 17/02/2014 gün ve 2014/904-1059 E.K. sayılı ve 04/03/2013 gün 2012/28685 esas, 2013/2014 karar sayılı, Yargıtay 4.C.D.'nin 16/01/2014 gün ve 2012/36844 esas 2014/992 karar sayılı, Yargıtay 15.C.D.'nin 24/02/2014 gün ve 2014/2207-3249 E.K. sayılı kararlarda olduğu üzere, 5275 sayılı Yasanın infaz sırasında uygulaması ile ilgili ortaya çıkan hususlar yönünden verilen kararlara ilişkin kanun yolu incelemeleri Yargıtay'ın ilgili suça bakmakla görevli Dairesince yapılmakta, aynı şekilde anılan yasanın 111 ve devamı maddelerinde yer alan tutuklama kararının yerine getirilmesi, tutukluların hakları ve kısıtlayıcı önlemlerle ilişkin yerel mahkemelerce verilen ve temyize konu olmayan kararlar yönünden olağanüstü kanun yoluna başvuruları dayargılama konusunu oluşturan suça bakmakta olan ceza Dairelerince karara bağlanmaktadır.

Bu uygulamanın aksi düşünülecek olursa, Yargıtay'ın ceza dairelerinin tamamının bakmakta olduğu her türlü suç ve kabahatin infazı ile ilgili tüm hukuka aykırılıkların çözümünün Dairesimizce yapılması sonucu doğacaktır ki bu da Yargıtay Kanunundaki iş bölümüne ilişkin hükümlere aykırılık teşkil edecektir.

Yargıtay Kanunu'nun 6110 sayılı Kanunla değişik 14.maddesine dayanarak Yargıtay Büyük Genel Kurulunca hazırlanan iş bölümüne göre, Dairesimizin görevi özel ceza yasalarından veya Kabahatler Kanunu'ndan doğan ve başka bir dairenin görev alanına girmeyen suç ve kabahatlere ilişkin temyiz incelemesi görevinden ibaret olup, Kanun Yararına Bozma talebinin konusu olan dosyanın yapılan incelemesinde;

Kanun yararına bozma talebinin kasten öldürmeye teşebbüs ve 6136 sayılı yasaya muhalefet suçundan hükümlü Murat Talay'ın, Ankara 7. AğırCeza Mahkemesinin 04.08.2009 tarihli ve 2009/192 E. - 2009/272 K. sayılı kararı ile hükmedilen toplam 7 yıl 16 ay hapis cezasının infazı sırasında, kasten öldürmeye teşebbüs suçundan verilen tutuklama kararı nedeniyle hükümlü hakkındaki tahliye kararının kaldırılması ve kapalı ceza infaz kurumuna iadesi talebine ilişkin olduğu anlaşılmıştır.

Somut olayda; hükümlü hakkında hükmolunan ceza, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda düzenlenen kasten öldürmeye teşebbüs suçu ve 6136 sayılı yasaya muhalefet suçuna ilişkin olup, bu cezaların infazı sırasında uygulanan ve temel yasa özellikleri taşıyan 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun, özel ceza yasası kapsamında değerlendirilemeyeceği cihetle, Kanun Yararına Bozma istemine konu hükmün konusuna ve Yargıtay Kanununun değişik 14.fıkrası ve Yargıtay Büyük Genel Kurulu'nun 19.01.2015 ve 2015/8 sayılı kararına göre, işin incelenmesi Yargıtay Yüksek 1. Ceza Dairesinin görevine dahil olduğundan, Dairemizin GÖREVSİZLİĞİNE, dosyanın anılan daireye sunulmak üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına TEVDİİNE, 09/04/2015 günü oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/97

Karar No : 2015/169

Tebliğname No : KYB - 2014/214846

Hükümlü Yusuf Erkan Saraç'ın, cinsel taciz suçundan Biga Sulh Ceza Mahkemesinin 17/09/2013 tarihli ve 2012/504 esas, 2013/631 sayılı kararı ile mahkûm olduğu toplam 4 ay 30 gün hapis cezasının infazı sırasında, hükümlünün 25/04/2014 tarihinden geçerli olmak üzere koşullu salıverilmesine ilişkin Çanakkale Cumhuriyet Başsavcılığının 26/03/2014 tarihli talebi üzerine, şartla tahliye talebinin bir ay önce gönderilmesinin yasanın amacına uygun olmadığı ve şartla tahliye tarihidен

en fazla 3 gün önce gönderilmesi gerektiği gerekçeleri ile infaz dosyasının iadesine dair Çanakkale 1. Sulh Ceza Mahkemesinin 28/03/2014 tarihli ve 2014/221 değişik iş sayılı kararına karşı yapılan itirazın reddine ilişkin Çanakkale 3. Asliye Ceza Mahkemesinin 02/04/2014 tarihli ve 2014/105 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığı'nın 02/06/2014 gün ve37840 sayılıkanun yararına bozma istemini içeren yazısı ekindeki dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 12.06.2014 gün ve KYB.2014/214846 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Anılan ihbarnamede;

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nu ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununda, hükümlülere ilişkin koşullu salıverilme talebinin iadesine ilişkin bir düzenlemenin mevcut bulunmadığı ancak Denetimli Serbestlik Hizmetleri Yönetmeliğinin 16/5-ı-son maddesinde"Vaka sorumlusu; Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezası infaz edilen hükümlülerden, koşullu salıverilmelerine bir aydan az süre kalanlar hakkında koşullu salıverilme kararı alınması için gerekli hazırlıkların yapılmasından ve koşullu salıverme öncesi değerlendirme raporunun hazırlanmasından, sorumludur." Şeklindeki düzenleme ile aynı Yönetmeliğin 91/1. maddesinde"Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezasının infazına karar verilen ve koşullu salıverilmesine bir aydan az süresi kalan hükümlüler hakkında vaka sorumlusu tarafından, salıverme öncesi değerlendirme raporu hazırlanmasına baŐlanır. Hazırlanan raporda hükümlünün denetimli serbestlik altında geçen süre içerisinde tutum ve davranıŐlarıyla kurallara ve ykmllklere uyumundaki gayret ve çabası değerlendirilir."Şeklindeki düzenlemeler nazara alınarak birlikte değerlendirildiğinde, Çanakkale Cumhuriyet Başsavcılığının hükümlünün koşullu salıverilmesine ilişkin talebinin yazılı gerekçe ile iadesine karar verilemeyeceği gözetilmeden itirazın kabulü yerine reddine karar verilmesinde isabet görülmediği gerekçesiyle 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 309.maddesi uyarınca anılan kararın kanun ya-

rarına bozulması isteminde bulunulmakla gereği görüşüldü;

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ile bunun dışında kalan ve ceza hükmü içeren özel ceza yasalarıyla verilen ceza ve güvenlik tedbirlerinin uygulanmasındaki temel ilke ve amaçlar ile infaz şekilleri, infazın ertelenmesi, infazla ilgili kararlar, denetimli serbestlik, kamuya yararlı bir işte çalıştırma, koşullu salıverme, seçenekli yaptırımların uygulanması, tutuklama kararının yerine getirilmesi, özel infaz hükümleri, mükerrirlere özgü infaz rejimi gibi cezaların infazına ilişkin usul ve esasları düzenleyen, temel bir yasa olup, ceza hükmü içeren yasalar uyarınca verilen ceza ve güvenlik tedbirlerinin uygulama usul ve esaslarını düzenleyen ve içerisinde

ceza hükmü içeren bir düzenlemenin de yer almadığı temel yasa niteliğindeki bu yasa özelceza yasası olarak değerlendirilemez.

Yargıtay Dairelerinin süregelen uygulamalarında; infaz edilmekte olan cezaya ilişkin ortaya çıkan infaz sorunlarına ilişkin ihtilafların kanun yolu incelemeleri, infazı yapılan hükümde uygulanan ceza normunun temyiz incelemesini yapan Daireler tarafından yapılmıştır. 5275 sayılı Yasa'nın yürürlüğünden sonra da; Yargıtay 11. C.D.'nin 20/11/2013 gün ve 2013/20450 esas, 2013/17234 karar sayılı, Yargıtay 1. C.D.'nin 27/01/2014 gün ve 2014/693-234 E.K. sayılı, Yargıtay 8.C.D.'nin 17/03/2014 gün ve 2014/915-6613 E.K. sayılı ve 10/02/2014 günve 2014/913-2593 E.K. sayılı, Yargıtay 10.C.D.'nin 17/02/2014 gün ve 2014/904-1059 E.K. sayılı ve 04/03/2013 gün 2012/28685 esas, 2013/2014 karar sayılı, Yargıtay 4.C.D.'nin 16/01/2014 gün ve 2012/36844 esas 2014/992 karar sayılı, Yargıtay 15.C.D.'nin 24/02/2014 gün ve 2014/2207-3249 E.K. sayılı kararlarda olduğu üzere, 5275 sayılı Yasanın infaz sırasında uygulaması ile ilgili ortaya çıkan hususlar yönünden verilen kararlara ilişkin kanun yolu incelemeleri Yargıtay'ın ilgili suça bakmakla görevli Dairesince yapılmakta, aynı şekilde anılan yasanın 111 ve devamı maddelerinde yer

alan tutuklama kararının yerine getirilmesi, tutukluların hakları ve kısıtlayıcı önlemlerle ilişkin yerel mahkemelerce verilen ve temyize konu olmayan kararlar yönünden olağanüstü kanun yoluna başvuruları dayargılama konusunu oluşturan suçta bakmakta olan ceza Dairelerince karara bağlanmaktadır.

Bu uygulamanın aksi düşünülecek olursa, Yargıtay'ın ceza dairelerinin tamamının bakmakta olduğu her türlü suç ve kabahatin infazı ile ilgili tüm hukuka aykırılıkların çözümünün Dairemizce yapılması sonucu doğacaktır ki bu da Yargıtay Kanunundaki iş bölümüne ilişkin hükümlere aykırılık teşkil edecektir.

Yargıtay Kanunu'nun 6110 sayılı Kanunla değişik 14.maddesine dayanarak Yargıtay Büyük Genel Kurulunca hazırlanan işbölümüne göre, Dairemizin görevi özel ceza yasalarından veya Kabahatler Kanunu'ndan doğan ve başka bir dairenin görev alanına girmeyen suç ve kabahatlere ilişkin temyiz incelemesi görevinden ibaret olup, Kanun Yararına Bozma talebinin konusu olan dosyanın yapılan incelemesinde;

Kanun yararına bozma talebinin cinsel taciz suçundan hükümlü Yusuf Erkan Saraç'ın, Biga Sulh Ceza Mahkemesinin 17/09/2013 tarihli ve 2012/504 E. - 2013/631 K. sayılı kararı ile hükmedilen 4 ay 10 gün hapis cezasının infazı sırasında, hükümlü hakkında şartlı tahliye karar talebinin süresinin belirlenmesine ilişkin olduğu anlaşılmıştır.

Somut olayda; hükümlü hakkında hükmolunan ceza, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda düzenlenen cinsel taciz suçuna ilişkin olup, bu cezanın infaz sırasında uygulanan ve temel yasa özellikleri taşıyan 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun, özel ceza yasası kapsamında değerlendirilemeyeceği cihetle, Kanun Yararına Bozma istemine konu hükmün konusuna ve Yargıtay Kanununun değişik 14. fıkrası ve Yargıtay Büyük Genel Kurulu'nun 19.01.2015 ve 2015/8 sayılı kararına göre, işin incelenmesi Yargıtay Yüksek 14. Ceza Dairesinin görevine dahil olduğundan, Dairemizin GÖREVSİZLİĞİNE, dosyanın anılan daireye sunulmak üzere

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına TEVDİİNE, 09/04/2015 günü oybirliğiyle kararverildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/67

Karar No : 2015/170

Tebliğname No : KYB - 2014/22260

Çıkar amaçlı suç örgütüne yardım etme suçundan İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesinin 16/06/2009 tarihli ve 2004/175 esas, 2009/229 sayılı kararı ile 7 ay 15 gün hapis cezasına hükümlü Osman Şevket Aslan hakkındaki cezanın infazı sırasında, hükümlü vekili tarafından müvekkilinin kapalı kuruma alınma işleminin iptali ile denetimli serbestlik tedbiri ile tahliyesine ilişkin talepte bulunulması üzerine talebinin kabulü ile hükümlünün cezasının açık ceza infaz kuramında çektirilmesi gerektiğinin tespitine ve 5275 sayılı Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 105/A ve 5275 sayılı Kanun'a 6411 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu İle Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 13. maddesi ile eklenen geçici 4. maddeleri gereğince hükümlünün cezasının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına dair, Denizli İnfaz Hakimliğinin 21/11/2013 tarihli ve 2013/3206 esas, 2013/3219 sayılı kararına karşı yapılan itirazın reddine ilişkin, Denizli 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 29/11/2013 tarihli ve 2013/1099 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığı'nın 13/01/2014 gün ve 2914 sayılı kanun yararına bozma istemini içeren yazısı ekindeki dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 23.01.2014 gün ve KYB.2014/22260 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Anılan ihbarnamede;

İnfaza ilişkin hususların kazanılmış hak oluşturmayacağı gözetilerek yapılan incelemede,

Dosya kapsamına göre,

- 1- 6352 sayılı Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava Ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun'un geçici 3/2. maddesinde yer alan "Terör suçları, örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar ile cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar hariç olmak üzere.....cezaları doğrudan açık ceza infaz kuramlarında yerine getirilir. ..." ve bu maddeye istinaden çıkartılan Açık Ceza İnfaz Kuramlarına Ayrılma Yönetmeliği'nin 5. maddesinde yer alan "Terör suçları, örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar ile cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar hariç olmak üzere.....cezaları doğrudan açık kuramlarda yerine getirilir." hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, hükümlünün eyleminin 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 314/1 ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 220/2. maddeleri kapsamında kalıp mülga 4422 sayılı Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu'nun 15. maddesi gereğince bu kanun kapsamında sayılmakta ve aynı Kanun'un 13. maddesi gereğince infazı 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 16. ve 17. maddeleri gereğince terör suçları gibi yapılacağından, hükümlünün mahkumiyetine konu çıkar amaçlı suç örgütüne yardım etme suçunun örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suç olarak değerlendirilmesi gerektiği gözetilmeksizin itirazın kabulü yerine yazılı şekilde reddine karar verilmesinde,
- 2- Kabule göre de, 5275 sayılı Kanun'un 105/A maddesi gereğince hükümlü hakkında iyi halli olduğuna dair tespit ve değerlendirme raporu olmaksızın cezasının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına karar verildiğinin anlaşılması karşısında, söz konusu karar karşı yapılan itirazın kabulü yerine yazılı şekilde reddine karar verilmesinde isabet görülmediği gerekçesiyle 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 309.maddesi uyarınca anılan kararın kanun yararına bozulması isteminde bulunulmakla gereği görüşülüp düşünüldü;

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ile bunun dışında kalan ve ceza hükmü içeren özel ceza yasalarıyla verilen ceza ve güvenlik tedbirlerinin uygulanmasındaki temel ilke ve amaçlar ile infaz şekilleri, infazın ertelenmesi, infazla ilgili kararlar, denetimli serbestlik, kamuya yararlı bir işte çalıştırma, koşullu salıverme, seçenekli yaptırımların uygulanması, tutuklama kararının yerine getirilmesi, özel infaz hükümleri, mükerrirlere özgü infaz rejimi gibi cezaların infazına ilişkin usul ve esasları düzenleyen, temel bir yasa olup, ceza hükmü içeren yasalar uyarınca verilen ceza ve güvenlik tedbirlerinin uygulama usul ve esaslarını düzenleyen ve içerisinde ceza hükmü içeren bir düzenlemenin de yer almadığı temel yasa niteliğindeki bu yasa özel ceza yasası olarak değerlendirilemez.

Yargıtay Dairelerinin süregelen uygulamalarında; infaz edilmekte olan cezaya ilişkin ortaya çıkan infaz sorunlarıyla ilişkin ihtilafların kanun yolu incelemeleri, infazı yapılan hükümde uygulanan ceza normunun temyiz incelemesini yapan Daireler tarafından yapılmıştır. 5275 sayılı Yasa'nın yürürlüğünden sonra da; Yargıtay 11. C.D.'nin 20/11/2013 gün ve 2013/20450 esas, 2013/17234 karar sayılı, Yargıtay 1. C.D.'nin 27/01/2014 gün ve 2014/693-234 E.K. sayılı, Yargıtay 8.C.D.'nin 17/03/2014 gün ve 2014/915-6613 E.K. sayılı ve 10/02/2014 gün ve 2014/913-2593 E.K. sayılı, Yargıtay 10.C.D.'nin 17/02/2014 gün ve 2014/904-1059 E.K. sayılı ve 04/03/2013 gün 2012/28685 esas, 2013/2014 karar sayılı, Yargıtay 4.C.D.'nin 16/01/2014 gün ve 2012/36844 esas 2014/992 karar sayılı, Yargıtay 15.C.D.'nin 24/02/2014 gün ve 2014/2207-3249 E.K. sayılı kararlarda olduğu üzere, 5275 sayılı Yasanın infaz sırasında uygulaması ile ilgili ortaya çıkan hususlar yönünden verilen kararlara ilişkin kanun yolu incelemeleri Yargıtay'ın ilgili suçta bakmakla görevli Dairesince yapılmakta, aynı şekilde anılan yasanın 111 ve devamı maddelerinde yer alan tutuklama kararının yerine getirilmesi, tutukluların hakları ve kısıtlayıcı önlemlerle ilişkin yerel mahkemelerce verilen ve temyize konu olmayan kararlar yönünden olağanüstü kanun yoluna başvuruları dayargılama konusunu oluşturan suçta bakmakta olan ceza Dairelerince karara bağlanmaktadır.

Bu uygulamanın aksi düşünülecek olursa, Yargıtay'ın ceza dairelerinin tamamının bakmakta olduğu her türlü suç ve kabahatin infazı ile ilgili tüm hukuka aykırılıkların çözümünün Dairemizce yapılması sonucu doğacaktır ki bu da Yargıtay Kanunundaki iş bölümüne ilişkin hükümlere aykırılık teşkil edecektir.

Yargıtay Kanunu'nun 6110 sayılı Kanunla değişik 14.maddesine dayanarak Yargıtay Büyük Genel Kurulunca hazırlanan işbölümüne göre, Dairemizin görevi özel ceza yasalarından veya Kabahatler Kanunu'ndan doğan ve başka bir dairenin görev alanına girmeyen suç ve kabahatlere ilişkin temyiz incelemesi görevinden ibaret olup, Kanun Yararına Bozma talebinin konusu olan dosyanın yapılan incelemesinde;

Kanun yararına bozma talebinin çıkar amaçlı suç örgütüne-yardım suçundan hükümlü Osman Şevket Aslan'ın, İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesinin 16/06/2009 tarihli ve 2004/175 E. -2009/229 K. sayılı kararı ile hükmedilen 7 ay 15 gün hapis cezasının infazı sırasında, hükümlü vekilinin yaptığı denetimli serbestlik hükümlerinden faydalanma talebine ilişkin olduğu anlaşılmıştır.

Somut olayda; hükümlü hakkında hükmolunan ceza, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda düzenlenen suç işlemek amacıyla kurulan örgüte yardım etme suçuna ilişkin olup, bu cezanın infaz sırasında uygulanan ve temel yasa özellikleri taşıyan 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun, özel ceza yasası kapsamında değerlendirilemeyeceği cihetle, Kanun Yararına Bozma istemine konu hükmün konusuna ve Yargıtay Kanununun değişik 14.fıkrası ve Yargıtay Büyük Genel Kurulu'nun 19.01.2015 ve 2015/8 sayılı kararına göre, işin incelenmesi Yargıtay Yüksek 16. Ceza Dairesinin görevine dahil olduğundan, Dairemizin GÖREVSİZLİĞİNE, dosyanın anılan daireye sunulmak üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına TEVDİİNE, 09/04/2015 günü oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/8940

Karar No : 2015/3785

Tebliğname No : KYB - 2015/172390

Ödeme şartını ihlâl suçundan sanık Muhammet Şerit'in be-
raatine dair Sakarya 2. İcra Ceza Mahkemesinin 26/02/2015
tarihli ve 2014/1130 esas, 2015/214 karar sayılı kararına kar-
şı yapılan itirazın kabulüne, sanığın 2004 sayılı İcra ve İflas
Kanunu'nun 340. maddesi uyarınca 3 aya kadar tazyik hapsi
ile cezalandırılmasına ilişkin Sakarya 1. İcra Ceza Mahkeme-
sinin 25/03/2015 tarihli ve 2015/151 değişik iş sayılı kararı
aleyhine Adalet Bakanlığının 11/05/2015 gün ve 29838 sayılı
kanun yararına bozma istemini içeren yazısı ekindeki dava
dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 04/06/2015 gün
ve KYB.2015-172390 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle
okundu.

Anılan ihbarnamede;

Borçlu sanık hakkında yürütölen Sakarya 1. İcra Müdür-
lüğünün 2013/7340 esas sayılı takip dosyasında, sanığın öde-
me taahhüdünü içeren 11/09/2013 tarihli taahhüt tutanağında
faiz olarak 2,32 Türk Lirası gösterilmiş ise de, bu faizin hangi
dönemleri kapsadığı, icra takibinin kesinleştiği tarihten itiba-
ren taahhüt tarihine kadar işlemiş faiz ve taahhüt tarihinden
son taksit tarihine kadar işleyecek faiz olup olmadığı konusun-
da bir ibare bulunmadığı, alacaklının son ödeme tarihine kadar
işleyecek faizden feragat beyanının yer almadığı, dolayısıyla
taahhüt tarihi ile taksit tarihleri arasında işleyecek faiz alacağı-
nın gösterilmemiş olması nedeniyle sanığın taahhüdünün hu-
kuken geçersiz bulunduğu anlaşılmacla, itirazın reddi yerine,
yazılı şekilde kabulüne karar verilmesinde isabet görülmediği
gerekçesiyle 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 309.
maddesi uyarınca anılan kararın kanun yararına bozulması is-
teminde bulunulmacla gereği görüşölüp düşünöldü;

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kanun yararına bozma istemine dayanan ihbarname içeriği yerinde görüldüğünden, Sakarya 1. İcra Ceza Mahkemesinin 25/03/2015 tarihli ve 2015/151 değişik iş sayılı kararının CMK'nın 309/4-d maddesi uyarınca BOZULMASINA, kabahatli hakkında ödeme şartını ihlal eyleminden dolayı hükmolunan tazyik hapsi cezasının kaldırılmasına, 31/07/2015 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/2597

Karar No : 2015/3252

Tebliğname No : KYB - 2015/45614

Karşılıksız çek düzenleme suçundan sanık Faruk Uysal'ın; 6273 sayılı Kanun'la değişik 5941 sayılı Çek Kanunu'nun 5/1. maddesi uyarınca çek düzenleme ve çek hesabı açmaktan yasaklanmasına dair Bursa 6. Asliye Ceza Mahkemesinin 17/03/2012 tarihli ve 2009/1322-1817 sayılı ek kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığının 29/01/2015 gün ve 6954sayılıkanun yararına bozma istemini içeren yazısı ekindeki dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 12/02/2015 gün ve KYB.2015-45614sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Anılan ihbarnamede;

5941 sayılı Çek Kanunu'nun 6273 sayılı Kanun ile değişik 5/1. maddesi uyarınca, çek hesabı sahibi gerçek veya tüzel kişi hakkında çek düzenleme ve çek hesabı açma yasağı kararı verilebileceği ancak dosya kapsamına göre, sanığın çek hesabı sahibi Uysalser Yapı Mal. İnşaat Tur. San. ve Tic. Ltd. Şti şirketini temsile yetkili kişi olduğu gözetilmeden, yazılı şekilde karar verilmesinde isabet görülmediği gerekçesiyle 5271 SayılıCeza MuhakemesiKanunu'nun 309. maddesi uyarınca anılan kararın kanun yararına bozulması isteminde bulunulmakla gereği görüşülüp düşünüldü;

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kanun yararına bozma istemine konu Bursa 6. Asliye Ceza Mahkemesinin

17/03/2012 tarihli ve 2009/1322-1817 sayılı ek kararına karşı-kabahatli vekilinin itirazı üzerine Bursa 5. Ağır Ceza Mahkemesinin28/06/2012 tarih ve 2012/665 D.iş sayılı kararıile itirazın reddine karar verildiği cihetle, Bursa 5. Ağır Ceza Mahkemesinin anılan kararına karşı kanun yararına bozma isteminde bulunulması hususunun takdiri için dosyanın Adalet Bakanlığına sunulmak üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına TEVDİİ-NE, 25/06/2015 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/5020

Karar No : 2015/3072

Tebliğname No : 7 - 2012/78424

Yerel Mahkemece verilen hüküm temyiz edilmekle, başvurunun süresi ve kararın niteliği ile suç tarihine göre dosya incelendi, gereği görüşülüp düşünöldü:

Temyiz isteğinin reddi nedenleri bulunmadığından işin esasına geçildi.

Vicdani kanının oluştuğu duruşma sürecini yansıtan tutanaklar belgeler ve gerekçe içeriğine göre yapılan incelemede;

Yargıtay Ceza Genel Kurulunun Dairemizce de benimsenen 08/04/2014 tarih 2013/7-591 Esas 2014/171 Karar sayılı kararında açıklandığı üzere, bandrol yükümlülüğüne aykırılık suçlarında suçun mağdurunun doğrudan eser sahipleri olmayıp toplum olduğunun belirtilmesi, UYAP ortamında yapılan araştırmada benzer eylemler nedeniyle sanık hakkında İstanbul 1. Fikri ve Sınai Haklar Ceza Mahkemesince 01.02.2012 tarih ve 2011/303 Esas- 2012/33 sayılı Karar ve İstanbul 1. Fikri ve Sınai Haklar Ceza Mahkemesince 06.02.2012 tarih 2011/351 Esas- 2012/41 sayılı karar ile verilip aynı gün incelemesi yapılan ve bozulmasına karar verilen Dairemizin 2015/5044 ve 2015/5510 Esaslarında kayıtlı olan dava dosyalarının mevcut olduğunun anlaşılması karşısında;

Anılan dosyalar incelendiğinde, suç, iddianame ve hüküm tarihleri gözetilerek sonucuna göre TCK'nın 43. maddesi 1. fıkrası son cümlesi de gözetilerek, sanığın bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda aynı mağdura karşıyayı suçlu birden fazla işlediğinin anlaşılması karşısında TCK'nın 43/1. maddesinin uygulanması gerekip gerekmediğinin tartışılması zorunluluğu,

Bozmayı gerektirmiş, sanığın temyiz itirazları bu itibarla yerinde görüldüğünden, hükmün 5320 sayılı Kanun'un 8/1. maddesi gereğince yürürlükte bulunan 1412 sayılı CMUK'nın 321. maddesi uyarınca BOZULMASINA, yargılamanın bozma öncesi aşamadan başlayarak sürdürülüp sonuçlandırılmak üzere dosyanın esas/hüküm mahkemesine gönderilmesine, 22.06.2015 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/4948

Karar No : 2015/3028

Tebliğname No : KYB - 2015/127431

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 69/2. maddesine aykırı davranmak eyleminden dolayı Hasan Erbek hakkında Keskin Kaymakamlığının 25/10/2013 tarihli ve 2013/1 sayılı kararı ile uygulanan 1.800,00 Türk lirası idari para cezasına yönelik başvurunun kabulü ile idari para cezası kararının iptaline ilişkin Keskin Sulh Ceza Mahkemesinin 23/01/2014 tarihli ve 2013/145 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığının 31/03/2015 gün ve 22686 sayılı kanun yararına bozma istemini içeren yazısı ekindeki dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 17/04/2015 gün ve KYB.2015-127431 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Anılan ihbarnamede;

Keskin Sulh Ceza Mahkemesince, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 69/2. maddesinde yer alan "başıboş hayvan bırakma yasağına riayet etmeyerek trafik kazasına sebebi-

yet veren faile üç ay hafif hapis cezası uygulanır.” şeklindeki yasal düzenleme sebebiyle kabahatlinin eyleminin suç teşkil ettiği ve idare tarafından öngörülen hapis cezasını paraya çevirerek idari yaptırım uygulama yetkisi bulunmadığından bahisle, idari para cezasının iptaline ve Keskin Cumhuriyet Başsavcılığına ihbarda bulunulmasına karar verilmiş ise de,

5252 sayılı Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulanma Şekli Hakkında Kanun’un 7. maddesinin 1. bendinde, Kanunlarda, “hafif hapis” veya “hafif para” cezası olarak öngörülen yaptırımların, idari para cezasına dönüştürüldüğü, 4. bendinde ise bu madde hükmüne göre idari para cezasına karar vermeye mülki idari amirinin yetkili olduğu şeklindeki düzenleme karşısında itirazın reddine karar verilmesi gerektiği gözetilmeden, yazılı gerekçeyle itirazın kabulüne karar verilmesinde isabet görülmediği gerekçesiyle 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 309. maddesi uyarınca anılan kararın kanun yararına bozulması isteminde bulunulmakla gereği görüşülüp düşünüldü;

5237 sayılı TCK’nun 177. maddesi kapsamındaki suçların temyiz incelemesini yapan Yargıtay 8. Ceza Dairesinin 2012/12876 E., 2013/23850 K;2013/8432 E, 2014/6053 K; 2014/11316-14141 E.Kve 2014/17649-31893 E.K sayılı kararlarında da belirtildiği üzere, gözetimindeki ineği başıboş bırakarak karayolunda trafik kazasına sebebiyet vermek şeklindeki eylemde başkalarının hayatı ve sağlığı yönündensomut bir tehlikenin meydana gelmemesi halindeeyleminTCK’nun177. maddesinde yazılı bulunansuçuloşturmayıp 2918sayılı Karayolları Trafik Kanununun 69/1-2. maddesinde yazılı kabahati oluşturacağı kabul edilerek yapılan incelemede;

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kanun yararına bozma istemine dayanan ihbarname içeriği be nedenle yerinde görüldüğünden, Keskin Sulh Ceza Mahkemesinin 23/01/2014 tarihli ve 2013/145 değişik iş sayılı kararının CMK’nın 309/4. maddesi uyarınca aleyhe tesir etmemek üzere BOZULMASINA, 18/06/2015 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/152

Karar No : 2015/145

Tebliğname No : KYB - 2014/344643

Bir kimseyi fuhuŐa teŐvik etmek veya yaptırmak veya aracılık etmek suŐundan hűkűmlű Fatma Akca'nın, KahramanmaraŐ 4. Asliye Ceza Mahkemesinin 17/12/2008 tarihli ve 2008/499-857 sayılı kararı ile hűkűmedilen 2 yıl hapis cezasının infazı sırasında, 13/06/2014 tarihli dilekŐe ile yaptıđı denetimli serbestlik hűkűmlerinden faydalanma talebinin reddine dair KahramanmaraŐ İnfaz Hakimliđinin 13/06/2014 tarihli ve 2014/753-749 sayılı kararına yűnelik hűkűmlű vekilinin vaki itirazının reddine iliŐkin mercii KahramanmaraŐ 2. Ađır Ceza Mahkemesinin 24/06/2014 tarihli ve 2014/1262 deđiŐik iŐ sayılı kararı aleyhine Yűksek Adalet Bakanlıđının 26/09/2014 gűn ve 59891 sayılı kanun yararına bozma istemini iŐeren yazısı ekindeki dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet BaŐsavcılıđının 15/10/2014 gűn ve KYB.2014-344643 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Anılan ihbarnamede;

Dosya kapsamına gűre, KahramanmaraŐ İnfaz Hakimliđince, hűkűmlűnűn 13/06/2014 tarihli denetimli serbestlik hűkűmlerinden faydalanma talebinin, AŐık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılma Yűnetmeliđinin 13. maddesindeki "Kendi isteđiyle kapalı kuruma dűnen hűkűmlűler, altı aylık sűre geŐtikten sonra yeniden aŐık kuruma ayrılabilir." Őeklindeki dűzenleme gerekŐe gűsterilerek denetimli serbestlikten faydalanma Őartlarını taŐımadıđından bahisle reddine karar verilmiŐ ise de, sűz konusu dűzenlemenin aŐık ceza infaz kuruntunda iken kapalı ceza infaz kurumuna giden hűkűmlűler hakkında uygulanabileceđi, somut olayda ise ilgilinin bulunduđu yerde kadın aŐık ceza infaz kurumu bulunmadıđından 13/03/2014 tarihli dilekŐe ile denetim hakkı dolana kadar kapalı ceza infaz kurumunda kalmak istediđini belirtir dilekŐesi űzerine, Kahramanma-

raş E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna gönderilerek cezasının infazına başlandığı cihetle, itirazın bu nedenle kabulü yerine yazılı şekilde reddine karar verilmesinde isabet görülmediği gerekçesiyle 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 309. maddesi uyarınca anılan kararın kanun yararına bozulması isteminde bulunulmakla gereği görüşülüp düşünöldü;

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ile bunun dışında kalan ve ceza hükmü içeren özel ceza yasalarıyla verilen ceza ve güvenlik tedbirlerinin uygulanmasındaki temel ilke ve amaçlar ile infaz şekilleri, infazın ertelenmesi, infazla ilgili kararlar, denetimli serbestlik, kamuya yararlı bir işte çalıştırma, koşullu salıverme, seçenekli yaptırımların uygulanması, tutuklama kararının yerine getirilmesi, özel infaz hükümleri, mükerrirlere özgü infaz rejimi gibi cezaların infazına ilişkin usul ve esasları düzenleyen, temel bir yasa olup, ceza hükmü içeren yasalar uyarınca verilen ceza ve güvenlik tedbirlerinin uygulama usul ve esaslarını düzenleyen ve içerisinde ceza hükmü içeren bir düzenlemenin de yer almadığı temel yasa niteliğindeki bu yasa özel ceza yasası olarak değerlendirilemez.

Yargıtay Dairelerinin süregelen uygulamalarında; infaz edilmekte olan cezaya ilişkin ortaya çıkan infaz sorunlarıyla ilişkin ihtilafların kanun yolu incelemeleri, infazı yapılan hükümde uygulanan ceza normunun temyiz incelemesini yapan Daireler tarafından yapılmıştır. 5275 sayılı Yasa'nın yürürlüğünden sonra da; Yargıtay 11. C.D.'nin 20/11/2013 gün ve 2013/20450 esas, 2013/17234 karar sayılı, Yargıtay 1. C.D.'nin 27/01/2014 gün ve 2014/693-234 E.K. sayılı, Yargıtay 8.C.D.'nin 17/03/2014 gün ve 2014/915-6613 E.K. sayılı ve 10/02/2014 günve 2014/913-2593 E.K. sayılı, Yargıtay 10.C.D.'nin 17/02/2014 gün ve 2014/904-1059 E.K. sayılı ve 04/03/2013 gün 2012/28685 esas, 2013/2014 karar sayılı, Yargıtay 4.C.D.'nin 16/01/2014 gün ve 2012/36844 esas 2014/992 karar sayılı, Yargıtay 15.C.D.'nin 24/02/2014 gün ve 2014/2207-3249 E.K. sayılı kararlarda olduğu üzere, 5275 sayılı Yasanın infaz sırasında uygulaması ile ilgili ortaya çıkan husus-

lar yönünden verilen kararlara ilişkin kanun yolu incelemeleri Yargıtay'ın ilgili suça bakmakla görevli Dairesince yapılmakta, aynı şekilde anılan yasanın 111 ve devamı maddelerinde yer alan tutuklama kararının yerine getirilmesi, tutukluların hakları ve kısıtlayıcı önlemlerle ilişkin yerel mahkemelerce verilen ve temyize konu olmayan kararlar yönünden olağanüstü kanun yoluna başvuruları dayargılama konusunu oluşturan suça bakmakta olan ceza Dairelerince karara bağlanmaktadır.

Bu uygulamanın aksi düşünülecek olursa, Yargıtay'ın ceza dairelerinin tamamının bakmakta olduğu her türlü suç ve kabahatin infazı ile ilgili tüm hukuka aykırılıkların çözümünün Dairemizce yapılması sonucu doğacaktır ki bu da Yargıtay Kanunundaki iş bölümüne ilişkin hükümlere aykırılık teşkil edecektir.

Yargıtay Kanunu'nun 6110 sayılı Kanunla değişik 14. maddesine dayanarak Yargıtay Büyük Genel Kurulunca hazırlanan işbölümüne göre, Dairemizin görevi özel ceza yasalarından veya Kabahatler Kanunu'ndan doğan ve başka bir dairenin görev alanına girmeyen suç ve kabahatlere ilişkin temyiz incelemesi görevinden ibaret olup, Kanun Yararına Bozma talebinin konusu olan dosyanın yapılan incelemesinde;

Kanun yararına bozma talebinin bir kimseyi fuhuşa teşvik etmek veya yaptırmak veya aracılık etmek suçundan hükümlü Fatma Akca'nın, Kahramanmaraş 4. Asliye Ceza Mahkemesinin 17/12/2008 tarihli ve 2008/499-857 sayılı kararı ile hükmedilen 2 yıl hapis cezasının infazı sırasında e yaptığı denetimli serbestlik hükümlerinden faydalanma talebine ilişkin olduğu anlaşılmıştır.

Somut olayda; hükümlü hakkında hükmolunan ceza, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda düzenlenen bir kimseyi fuhuşa teşvik etmek veya yaptırmak veya aracılık etmek suçuna ilişkin olup, bu cezanın infaz sırasında uygulanan ve temel yasa özellikleri taşıyan 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun, özel ceza yasası kapsamında değerlendirilemeyeceği cihetle, Kanun Yararına Bozma istemine konu

hükümün konusuna ve Yargıtay Kanununun değişik 14.fıkrası ve Yargıtay Büyük Genel Kurulu'nun 19.01.2015 ve 2015/8 sayılı kararına göre, işin incelenmesi Yargıtay Yüksek 18. Ceza Dairesinin görevine dahil olduğundan, Dairemizin GÖREV-SİZLİĞİNE, dosyanın anılan daireye TEVDİİNE, 09/04/2015 günü oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

7. Ceza Dairesi

Esas No : 2013/23015

Karar No : 2014/1346

Tebliğname No : K.Y.B. - 2013/374420

3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanunu'na aykırı davranmaktan kabahatli Aras Akaryakıt Satış ve Dağıtım Paz. A.Ş. hakkında, anılan Kanun'un 15.maddesi uyarınca 1.464,00 Türk Lirası idari para cezası uygulanmasına dair, İstanbul Valiliği Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü'nün 25.04.2013 tarihli ve 56 sayılı idari yaptırım kararına vaki başvurunun reddine ilişkin BAKIRKÖY 7. Sulh Ceza Mahkemesinin 01.08.2013 tarihli ve 2013/397 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığından verilen 25.11.2013 gün ve 71526 sayılı kanun yararına bozma istemini içeren dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 04.12.2013 gün ve KYB. 2013-374420 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Mezkür ihbarnamede;

3516 sayılı Ölçüler ve Ayar Kanunu'nun "Muayeneler" kenar başlıklı 9.maddesinde, "Ölçü ve ölçü aletleri aşağıdaki muayenelere tabi tutulurlar. İlk muayene, Periyodik Muayene, Ani muayene, Şikayet muayenesi, Stok muayenesi.

a- İlk muayene: Yeni yapılan veya parçaların birleştirilmesi suretiyle meydana getirilen ölçü ve ölçü aletlerinin satışa veya kullanılmaya başlanmalarından önce veya ithal edilen ölçü ve ölçü aletlerinin yurda sokulmaları sırasında veya periyodik, ani, şikayet ve stok muayeneleri sonunda dam-

gaları iptal olunan ölçü ve ölçü aletlerinin tamir ve ayarlanmalarından sonra veya ayarları bağılı buldukları yere göre ayarlanmış olan ölçü ve ölçü aletlerinin ise her yer değıştirmeleri halinde uygulanır.

- b- Periyodik muayene: Belli sürelerde olmak üzere, bu Kanun kapsamına giren ölçü ve ölçü aletleri için yapılan genel muayenedir.
- c- Ani muayene: Bakanlık merkez ve taşra ölçüler ve ayar kuruluşları memurlarının görecekları lüzum veya ihbar üzerine, ölçü ve ölçü aletlerinin buldukları yerlerde habersizce yapılan muayenedir.
- d- Şikayet muayenesi: Bir ölçü ve ölçü aletinin doğru çalışıp çalışmadığını tespit etmek üzere, ölçü ve ölçü aleti sahibi veya diğeri bir kimsenin yazılı müracaatı üzerine yapılan muayenedir.
- e- Stok muayenesi: İlk muayene damgasını taşıdıkları halde satılmayıp depo, atölye, imal veya satış yerlerinden, yahut henüz kullanılmasına ihtiyaç duyulmayarak stok halinde buldurulan ölçü ve ölçü aletlerinin periyodik muayene süreleri içinde tekrar tabi tutuldukları bir muayene şeklidir.

Bu muayenelerin usul ve esasları, kimler tarafından ne şekilde ve surette yapılacakları ve muayeneye tabi ölçü ve ölçü aletleri sahiplerinin veya bunları kullananların görev ve sorumlulukları ile tabi olacakları yasaklar Bakanlıkca çıkarılacak yönetmelikte gösterilir.

Ölçü ve Ölçü Aletleri Muayene Yönetmeliğinin“Periyodik muayenelerin ilanı, müracaat zamanı ve sorumluluklar” kenar başlıklı 6.maddesinde,“Bakanlık, periyodik muayene müracaatlarının her yıl Ocak ayı başından Şubat ayının son gününe kadar, ölçü ve ölçü aletlerinin cins ve özelliklerine göre hangi mercilere yapılacağını, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu kanalıyla radyo ve televizyondan hükümet bildiri olarak belli aralıklarla ilan eder.

Damga süresini doldurmuş ölçü ve ölçü aletlerinin periyodik muayeneleri için ilgililerce, sürenin dolduğu yılı izleyen Ocak ayının başından Şubat ayının son gününe kadar, Bakanlık Ölçüler ve Ayar Teşkilatı veya Grup Merkezi Belediye Ölçüler ve Ayar Memurluklarına müracaat edilmesi gerekir.

Şubat ayının son gününün tatile rastlaması halinde müracaat, sonraki ilk iş gününün mesai bitimine kadar yapılabilir. Periyodik muayene için zamanında müracaat etmeyenler hakkında, daha sonra müracaat etmiş olsalar dahi, damga süresi dolmuş ölçü aleti kullanma fiilinden dolayı, 3516 sayılı Kanun hükümlerine göre idari ve cezai işlem uygulanır.

Periyodik muayenelerin yaptırılması sorumluluğu gaz, elektrik ve su sayaçlarında; bu sayaçları dağıtım ağına kullanan dağıtım şirketine veya dağıtımdan sorumlu işletmeye, dağıtım ağı dışında kullanılanlar ile diğer ölçü ve ölçü aletlerinde ise, 3516 sayılı Kanun kapsamında ölçü ve ölçü aletinden sorumlu kullanıcıya aittir.”

Yine aynı Yönetmeliğin“Periyodik muayene” kenar başlıklı 9.maddesinde,“Ölçü ve ölçü aletlerinden;

a-Hassas kütle ölçüleri 5 kg’dan yukarı kütle ölçüleri, hassas mekanik tartı aletleri, okuma, çıktı verebilme veya başka elektronik cihazlarla bağımlı çalışabilme özelliğine sahip elektronik tartı aletleri, maksimum kapasitesi 2000 kg’dan fazla olan tartı aletleri, hububat muayene aletleri, demir yolu yük ve sarnıçlı vagonları, taksimetre, naklimetre, akaryakıt ölçek ve sayaçları ile likit petrol gazı (LPG) sayaçlarının periyodik muayenelerinin iki yılda bir,

b-Elektrik, su ve gaz sayaçlarının periyodik muayenelerinin on yılda bir yaptırılması zorunludur.

Birinci fıkranın (a) ve (b) bentlerinde belirtilen ölçü ve ölçü aletlerinin periyodik muayeneleri ilgililerin müracaatı üzerine Bakanlık Ölçüler ve Ayar Teşkilatı tarafından yapılır.

Bu ölçü ve ölçü aletlerinin periyodik muayene süreleri, damgalandıkları yıldan başlanarak hesaplanır.” şeklindeki düzenlemeler nazara alındığında, muteriz firmanın işlettiği akar-yakıt istasyonunda bulunan sayaç ve ölçüm aletlerinin 2011 yılında damgalandığı ve damga süresinin 2 yıl olduğu, ölçü aleti sahibi firma yetkililerinin, bu sürenin dolduğu yılı izleyen Ocak ayının başından Şubat ayının son günü mesai bitimine kadar muayene gününü belirleyen belgeleri alabileceklerinin anlaşılması karşısında, anılan sürenin 2014 yılı Şubat ayının son mesai gününde dolacağı gözetilmeden itirazın kabulü yerine reddine karar verilmesinde isabet görülmemiş ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 309. maddesi uyarınca anılan kararın bozulması lüzumu kanun yararına bozmaya atfen ihbar olunmuş bulunmakla Türk Milleti adına gereği görüşülüp düşünüldü;

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kanun yararına bozma istemine dayanan ihbarname içeriği yerinde görüldüğünden Bakırköy 7.Sulh Ceza Mahkemesinin 01.08.2013 gün ve 2013/397 Değişik İş sayılı kararının CMK.nun 309/4.maddesi uyarınca BOZULMASINA, idari para cezasının kaldırılması-na, 10.02.2014 gününde oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/1418

Karar No : 2015/774

Tebliğname No : 3 - 2013/194648

Yerel Mahkemece verilen hükümler temyiz edilmekle, başvurunun süresi ve kararın niteliği ile suç tarihine göre dosya incelendi, gereği görüşülüp düşünüldü:

Temyiz isteğinin reddi nedenleri bulunmadığından işin esasına geçildi.

Vicdani kanunun olduğu duruşma sürecini yansıtan tutanaklar belgeler ve gerekçe içeriğine göre yapılan incelemede;

- 1- Sanık hakkında ağaçlardan dal kesme kabahatinden kurulan hükme yönelik temyiz incelemesinde;

Sanığa yükletilen eylemiyle ulaşılan çözümü haklı kılıcı zorunlu öğelerinin ve bu eylemin sanık tarafından işlendiğinin Kanuna uygun olarak yürütülen duruşma sonucu saptandığı, bütün kanıtlarla aşamalarda ileri sürülen iddia ve savunmaların temyiz denetimini sağlayacak biçimde ve eksiksiz sergilediği, özleri değiştirilmeksizin tartışıldığı, vicdani kanunun kesin, tutarlı ve çelişmeyen verilere dayandırıldığı,

Eylemin doğru olarak nitelendirildiği ve Kanun öngörülen kabahat tipine uyduğu,

İdari yaptırımın kanuni bağlamda uygulandığı,

- 2- Sanık hakkında yapacak nitelikte emval veren ağaç kesme suçundan kurulan hükme yönelik temyiz incelemesine gelinece;

Sanık hakkında verilen beraat kararının usul ve Kanuna uygun olduğu,

Anlaşıldığından, katılan vekilinin ileri sürdüğü nedenler yerinde görülmemiş olmakla, tebliğnameye uygun olarak, TEMYİZ DAVASININ ESASTAN REDDİYLE HÜKÜMLERİN ONANMASINA, 27.04.2015 tarihinde oybirliğiyle kararverildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/135

Karar No : 2015/147

Tebliğname No : KYB - 2014/392190

Reyhanlı Sulh Ceza Mahkemesinin 12/02/2013 tarihli, 2012/187 esas, 2013/102 sayılı kararı ile Hatay Açık Ceza İnfaz Kurumunda tehdit ve kasten yaralama suçlarında içtimalı 10 ay hapis cezasına hükümlü olarak bulunan Mehmet Fatih Cemiloğlu'nun cezasının 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 105/A maddesi uyarın-

ca denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına dair Hatay İnfaz Hakimliğinin 22/07/2013 tarihli, 2013/1555 esas, 2013/1545 sayılı kararım müteakiben hükümlünün denetimli serbestlik yükümlülüklerine uymadığından bahisle Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna gönderilmesi talebi hakkında karar verilmesine yer olmadığına dair Hatay İnfaz Hakimliğinin 06/11/2013 tarihli 2013/2299 esas, 2013/2297 sayılı kararına vaki itirazın kabulü ile Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna gönderilmesine dair Hatay 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 14/11/2013 tarihli ve 2013/1073 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığının 27/11/2014 gün ve 71058 sayılı kanun yararına bozma istemini içeren yazısı ekinde dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 08/12/2014 gün ve KYB.2014-3392190 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Anılan ihbarnamede;

Tüm dosya kapsamına göre hükümlünün cezasının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına dair Hatay İnfaz Hakimliğinin 22/07/2013 tarihli kararı üzerine süresinde Hatay Denetimli Serbestlik Müdürlüğüne müracaat ettiği ve 24/07/2013 tarihinde hükümlü bilgilendirme tutanağını tebellüğ ettiği, hükümlünün 13/08/2013 tarihinde askere gitmesi nedeniyle Hatay Cumhuriyet Başsavcılığınca kapalı ceza infaz kurumuna iadesinin talep edildiği, Hatay İnfaz Hakimliğinin 06/11/2013 tarihli 2013/2299 esas, 2013/2297 sayılı kararı ile de hükümlünün yasal bir yükümlülüğü olan askere gitmemesi ve bu durumun ihlal sayılacağı konusunda denetimli serbestlik müdürlüğünce yapılmış bir bildirim bulunmadığından dolayı kapalı ceza infaz kurumuna iadesi konusunda bu aşamada bir karar verilmesine yer olmadığına kararı verildiği, Hatay 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 14/11/2013 tarihli ve 2013/1073 sayılı kararı ile de 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 105/A-6-a maddesinde belirtilen "Ceza infaz kurumundan ayrıldıktan sonra, talebinde belirttiği denetimli serbestlik müdürlüğüne üç gün içinde müracaat etmemesi" gerekçesi ile Hatay Cumhuriyet Başsavcılığının talebinin kabulü ile kapalı ceza infaz kurumu-

na gönderilmesine karar verilmiş ise de hükümlünün yasal süresinde ilgili denetimli serbestlik müdürlüğüne müracaat ettiği, hükümlünün kendisine tebliğ edilen hükümlü bilgildirme tutanağında yasal bir yükümlülük olan askere gidilmesi halinde nasıl hareket edileceği konusunda bir madde bulunmadığı, Denetimli Serbestlik Hizmetleri Yönetmeliğinin 2/3 maddesinde yazılı olan “5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun 105/ A maddesi gereğince ceza infaz kurumundan salıverilen hükümlüler, cezalarının koşullu salıverilmeye kadar olan kısmını denetimli serbestlik altında tamamladıktan sonra askere alınırlar” hükmünün uygulanmasının idarenin sorumluluğunda olduğu ve bu konudaki hatalı işlemlerin sonucunun hükümlüye yüklenemeyeceği gözetilmeksizin itirazın reddi yerine yazılı şekilde kabulüne karar verilmesinde isabet görülmediği gerekçesiyle 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 309.maddesi uyarınca anılan kararın kanun yararına bozulması isteminde bulunulmakla gereği görüşülüp düşünüldü;

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ile bunun dışında kalan ve ceza hükmü içeren özel ceza yasalarıyla verilen ceza ve güvenlik tedbirlerinin uygulanmasındaki temel ilke ve amaçlar ile infaz şekilleri, infazın ertelenmesi, infazla ilgili kararlar, denetimli serbestlik, kamuya yararlı bir işte çalıştırma, koşullu salıverme, seçenekli yaptırımların uygulanması, tutuklama kararının yerine getirilmesi, özel infaz hükümleri, mükerrirlere özgü infaz rejimi gibi cezaların infazına ilişkin usul ve esasları düzenleyen, temel bir yasa olup, ceza hükmü içeren yasalar uyarınca verilen ceza ve güvenlik tedbirlerinin uygulama usul ve esaslarını düzenleyen ve içerisinde ceza hükmü içeren bir düzenlemenin de yer almadığı temel yasa niteliğindeki bu yasa özel ceza yasası olarak değerlendirilemez.

Yargıtay Dairelerinin süregelen uygulamalarında; infaz edilmekte olan cezaya ilişkin ortaya çıkan infaz sorunlarıyla ilişkin ihtilafların kanun yolu incelemeleri, infazı yapılan hükümde uygulanan ceza normunun temyiz incelemesini

yapan Daireler tarafından yapılmıştır. 5275 sayılı Yasa'nın yürürlüğünden sonra da; Yargıtay 11. C.D.'nin 20/11/2013 gün ve 2013/20450 esas, 2013/17234 karar sayılı, Yargıtay 1. C.D.'nin 27/01/2014 gün ve 2014/693-234 E.K. sayılı, Yargıtay 8.C.D.'nin 17/03/2014 gün ve 2014/915-6613 E.K. sayılı ve 10/02/2014 günve 2014/913-2593 E.K. sayılı, Yargıtay 10.C.D.'nin 17/02/2014 gün ve 2014/904-1059 E.K. sayılı ve 04/03/2013 gün 2012/28685 esas, 2013/2014 karar sayılı, Yargıtay 4.C.D.'nin 16/01/2014 gün ve 2012/36844 esas 2014/992 karar sayılı, Yargıtay 15.C.D.'nin 24/02/2014 gün ve 2014/2207-3249 E.K. sayılı kararlarda olduğu üzere, 5275 sayılı Yasanın infaz sırasında uygulaması ile ilgili ortaya çıkan hususlar yönünden verilen kararlara ilişkin kanun yolu incelemeleri Yargıtay'ın ilgili suçta bakmakla görevli Dairesince yapılmakta, aynı şekilde anılan yasanın 111 ve devamı maddelerinde yer alan tutuklama kararının yerine getirilmesi, tutukluların hakları ve kısıtlayıcı önlemlerle ilişkin yerel mahkemelerce verilen ve temyize konu olmayan kararlar yönünden olağanüstü kanun yoluna başvuruları dayargılama konusunu oluşturan suçta bakmakta olan ceza Dairelerince karara bağlanmaktadır.

Bu uygulamanın aksi düşünülecek olursa, Yargıtay'ın ceza dairelerinin tamamının bakmakta olduğu her türlü suç ve kabahatin infazı ile ilgili tüm hukuka aykırılıkların çözümünün Dairemizce yapılması sonucu doğacaktır ki bu da Yargıtay Kanunundaki iş bölümüne ilişkin hükümlere aykırılık teşkil edecektir.

Yargıtay Kanunu'nun 6110 sayılı Kanunla değişik 14.maddesine dayanarak Yargıtay Büyük Genel Kurulunca hazırlanan işbölümüne göre, Dairemizin görevi özel ceza yasalarından veya Kabahatler Kanunu'ndan doğan ve başka bir dairenin görev alanına girmeyen suç ve kabahatlere ilişkin temyiz incelemesi görevinden ibaret olup, Kanun Yararına Bozma talebinin konusu olan dosyanın yapılan incelemesinde;

Kanun yararına bozma talebinin Reyhanlı Sulh Ceza Mahkemesinin 12/02/2013 tarihli, 2012/187 esas, 2013/102 sayılı kararı ile Hatay Açık Ceza İnfaz Kurumunda tehdit ve kasten

yaralama suçlarında içtimalı 10 ay hapis cezasına hükümlü olarak bulunan Mehmet Fatih Cemiloğlu'nun cezasının 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 105/A maddesi uyarınca denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına ilişkin olduğu anlaşılmıştır.

Somut olayda; hükümlü hakkında hükmolunan ceza, TCK'nun 106/1-1 ve 86/2. maddelerinde düzenlenen tehdit ve kasten yaralama suçlarına ilişkin olup, bu cezanın infaz sırasında uygulanan ve temel yasa özellikleri taşıyan 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun, özel ceza yasası kapsamında değerlendirilemeyeceği cihetle, Kanun Yararına Bozma istemine konu hükümlerin konusu ile cezamiktarlarınave Yargıtay Kanununun değişik 14.fıkrası ile Yargıtay Büyük Genel Kurulu'nun 19.01.2015 tarih,2015/8 sayılı kararına göre, işin incelenmesi Yargıtay Yüksek 4. Ceza Dairesinin görevine dahil olduğundan, Dairemizin GÖREV-SİZLİĞİNE, dosyanın anılan daireye TEVDİİNE, 09/04/2015 günü oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

7. Ceza Dairesi

Esas No : 2013/20749

Karar No : 2014/903

Tebliğname No : 8 - 2013/119854

Yerel mahkemece verilen hüküm temyiz edilmekle; başvurunun nitelik, ceza türü, süresi ve suç tarihine göre dosya okunduktan sonra Türk Milleti adına gereği görüşülüp düşünüldü;

14.04.2011 gün ve 27095 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak aynı gün yürürlüğe giren 6217 sayılı yasanın 27.maddesi ile değişik 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 29.maddesi uyarınca Sulh Ceza Mahkemelerince verilen idari cezaya ilişkin kararlara karşı itiraz edilmesi mümkün olup, kararın temyizi kabil olmadığından, temyiz dilekçesi itiraz mahiyetinde kabul edilerek gereği mahallinde değerlendirilmek üzere dosyanın

incelenmeksizin iadesi için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına TEVDİİNE, 27/01/2014 günü oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/140

Karar No : 2015/128

Tebliğname No : K.Y.B-2014/395130

Mahkeme kararını kanunî süresi içinde bildirmemek eyleminden dolayı Hürriyet Özkoç hakkında, 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 68. maddesi uyarınca 38,00 Türk lirası İdarî para cezası uygulanmasına dair Adapazarı Nüfus Müdürlüğünün 08/05/2014 tarihli ve 2068 40 sayılı İdarî yaptırım kararına karşı yapılan başvurunun reddine ilişkin, Sakarya 3. Sulh Ceza Mahkemesinin 16/07/2014 tarihli ve 2014/410 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığının 28.11.2014 gün ve 71560 sayılı kanun yararına bozma istemini içeren yazısı ekindeki dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 11/12/2014 gün ve KYB.2014-395130 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Anılan ihbarnamede;

Dosya kapsamına göre İdarî yaptırım kararına konu olan Sakarya 1. Aile Mahkemesinin 12/03/2014 tarihli ve 2014/159 esas, 2014/154 sayılı kararının 22/04/2014 tarihinde kesinleşmesi, kesinleşme şerhinin 06/05/2014 tarihinde hâkim tarafından imzalanması üzerine, anılan ilâmın 10 günlük kanunî süresi içerisinde 08/05/2014 tarihinde Adapazarı Nüfus Müdürlüğüne teslim alındığının anlaşılması karşısında, başvurunun kabulü yerine yazılı şekilde reddine karar verilmesinde isabet görülmediği gerekçesiyle 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 309. maddesi uyarınca anılan kararın kanun yararına bozulması isteminde bulunulmakla gereği görüşüldü;

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın kanun yararına bozma istemine dayanan ihbarname içeriği yerinde görüldüğün-

den Sakarya 3. Sulh Ceza Mahkemesinin 16/07/2014 tarihli ve 2014/410 değişik iş sayılı kararının CMK.nun 309/4. maddesi uyarınca **BOZULMASINA**, kabahatli Hürriyet Özkoç'a Adapazarı Nüfus Müdürlüğünün idari yaptırım kararı ile verilen idari para cezasının kaldırılmasına, 09/04/2015 tarihinde oy-birliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/84

Karar No : 2015/129

Tebliğname No : KYB - 2014/374560

5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'na aykırılık eyleminden dolayı Ercan Kurban hakkında anılan Kanun'un 68/1-c. maddesi uyarınca 875,00 Türk lirası idari para cezası uygulanmasına dair, Gölbaşı Nüfus Müdürlüğünün 28/02/2014 tarihli ve 1744/2014/326 sayılı İdarî yaptırım kararına karşı yapılan başvurunun reddine ilişkin, Gölbaşı Sulh Ceza Mahkemesinin 16/04/2014 tarihli ve 2014/238 değişik sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığının 10/11/2014 gün ve 67194 sayılı kanun yararına bozma istemini içeren yazısı ekinde idava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 21/11/2014 gün ve KYB.2014-374560 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Anılan ihbarnamede;

Dosya kapsamına göre itiraz eden Ercan Kurban'ın gerçeğe aykırı adres beyanında bulunduğundan bahisle hakkında idari yaptırım kararı uygulanmasına karar verilmiş ise de, muterizin itiraz dilekçesinde gerçeğe aykırı beyanda bulunmadığını, beyanda imzasının dahi olmadığını iddia ettiği, Gölbaşı İlçe Nüfus Müdürlüğünün 02/10/2014 tarih, 26783493-109/13444 sayılı yazısıyla da bu durumun doğrulandığı, beyanı muterizin değil boşandığı eşinin verdiği anlaşılmaqla, mahkemece muterizin bu iddiası araştırılmaksızın yazılı şekilde karar verilmesinde isabet görülmediği gerekçesiyle 5271 Sayılı Ceza

Muhakemesi Kanunu'nun 309.maddesi uyarınca anılan kararın kanun yararına bozulması isteminde bulunulmakla gereği görüşülüp düşünüldü;

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın kanun yararına bozma istemine dayanan ihbarname içeriği yerinde görüldüğünden, Gölbaşı Sulh Ceza Mahkemesinin 16/04/2014 tarihli ve 2014/238 değişik iş sayılı kararının CMK.nun 309/4. maddesi uyarınca BOZULMASINA, kabahatli Ercan Kurban'aGölbaşı Nüfus Müdürlüğünün 28/02/2014 tarihli ve 1744/2014/326 sayılı idari yaptırım kararı ile verilen idari para cezasının kaldırılmasına,09/04/2015 tarihindeoybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/14

Karar No : 2015/991

Tebliğname No : KYB - 2014/201420

Karayolları Taşımacılık Kanunu'na muhalefet suçundan Aktif Gıda Meşrubat San. ve Tic. A.Ő. hakkında, 319,00 Türk Lirası idari para cezası uygulanmasına dair 05.10.2012 tarihli ve sayılı idari yaptırım kararına karşı yapılan başvurunun reddine ilişkin Bakırköy 18. Sulh Ceza Mahkemesinin 11.11.2013 tarihli ve 2013/396 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığının 23.05.2014 gün ve 35845 sayılı kanun yararına bozma istemini içeren yazısı ekindeki dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 10.06.2014 gün ve KYB. 2014/201420 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Anılan ihbarnamede;

Dosya kapsamına göre;

- 1- İdari yaptırım kararına karşı başvuru dilekçesi ekinde İdarî yaptırım kararına ilişkinmevcut bilgi ve belge sunulmakla mahkemesince bunailişintutanakvecevap, merciindenist enmeden5326sayılıKabahatlerKanunu'nun28.maddesinde yer alan“2- Başvurunun usulden kabulü halinde mahkeme

dilekçenin bir örneğini ilgili kamu kurum ve kuruluşuna tebliğ eder. (3) İlgili kamu kurum ve kuruluşu, başvuru dilekçesinin tebliği tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde mahkemeye cevap verir. Başvuru konusu idari yaptırma ilişkin işlem dosyasının tamamının bir örneği, cevap dilekçesi ile birlikte mahkemeye verilir. Mahkeme, işlem dosyasının aslını da ilgili kamu kurum ve kuruluşundan isteyebilir. Cevap dilekçesi, idari yaptırım kararına karşı başvuruda bulunan kişi sayısından bir fazla nüsha olarak verilir. (4) Mahkeme, başvuruda bulunan kişilere cevap dilekçesinin bir örneğini tebliğ eder; talep üzerine veya re'sen tarafları çağırarak belli bir gün ve saatte dinleyebilir. Dinleme için belirlenen günle tebligatın yapılacağı gün arasında en az bir haftalık zaman olmasına dikkat edilir. Dinleme sırasında taraflar veya avukatları hazır bulunur. Mazeretsiz olarak hazır bulunmama, yokluklarında karar verilmesine engel değildir. Bu husus, tebligat yazısında açıkça belirtilir", hükmüne aykırı şekilde dilekçe ekinde idari yaptırım tutanağının tarihi ve tebliğ tarihi belirtildiği hâlde bu tutanak ve idari yaptırım kararı merciinden getirtilip incelenmesi, başvurunun ya da itirazın usule uygun olmasının tespiti durumunda, işin esasına girilerek idari yaptırım kararının hukuka uygunluğunun araştırılması ve denetlenmesi gerekirken diğer belgelerin eklenmediğinden bahisle yazılı şekilde itirazın reddine karar verilmesinde,

- 2- 06.04.2011 tarihli ve 27897 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Karayolları Trafik Kanunu Hükümleri Gereğince Uygulanan İdari para Cezalarının Tahsilinde ve Takibinde Uygulanacak Usul ve Esaslar ile Kullanılacak Alındılar, Tutanaklar ve Defterler Hakkında Yönetmeliğin 15/2. maddesine göre, süresinde ödenmeyen ve kesinleşen idari para cezaları, 21.07.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanunun 54. maddesinde ise, ödeme müddeti içinde ödenmeyen amme alacağının tahsil dairesince cebren tahsil olunacağı 55. maddesinde de amme alacağı vadesinde ödemeyenlere 7 gün içinde borç-

larını ödemeleri veya mal bildiriminde bulunmaları gereğinin bir ödeme emri ile tebliğ olunacağına hükme bağlanmış, ./ .. diğer taraftan, 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 3. maddesinde, bu Kanunun;

- a) idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,
- b) diğer genel hükümlerinin, idari para cezası-veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında uygulanacağı ifade edilmiştir.

Ödeme emri düzenlenebilmesi için“kesinleşmiş bir amme alacağının” mevcut olmasının gerektiği, ödeme emrine karşı ileri sürülebilecek itiraz haklarının sınırlı olup bu itirazlar arasında borcun esasına ilişkin hukuka aykırılık halleri bulunmadığı, öte yandan ödeme emrine karşı açılan davanın esastan daha çabuk tamamlanması ve aleyhe sonuçlanması halinde, bilahare ihbarname ile ilgili davanın lehe sonuçlanması durumunda infazda karmaşaya da neden olunabileceği, nitekim bu durumda gerek idare lehine gerekse davacı lehine infazı kabil aynı maddi olayla ilgili iki ayrı karar mevcut olacağı, Kabahatler Kanunu’nun belirtilen hükümlerine göre, bu Kanun’un genel hükümlerinin, bu bağlamda idari para cezalarının, kesinleşme ve tahsil usullerine ilişkin hükümlerinin idari para cezaları için de geçerli olacağı, Yukarıdaki hükümlerde ise, idari para cezasına karşı dava açılmış olmaması halinde yaptırım kararının kesinleşmesinin öngörülmesi nedeni ile itiraz eden Sulh Ceza Mahkemesinde dava açtığına göre, ibraz ettiği belgede belirtilen tahakkuk fişine, ödeme emri düzenlenip düzenlenmemesine ve 6183 sayılı Kanun’un 58/1. maddesine göre mahkemece görev bakımından vergi tahsil dairesine ya da vergi mahkemesine itiraz etmesine yönelik karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde karar verilmesinde isabet görülmediği gerekçesiyle 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 309. maddesi uyarınca anılan kararın kanun yararına bozulması isteminde bulunulmakla gereği görüşülüp düşünüldü;

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kanun yararına bozma istemine dayanan ihbarname içeriği yerinde görüldüğünden Bakırköy 18. Sulh Ceza Mahkemesinin 11.11.2013 gün ve 2013/396 değişik iş sayılı kararının CMK.nın 309/4. maddesi uyarınca BOZULMASINA, müteakip işlemlerin mahallinde mahkemesince yapılmasına,30.04.2015 günüoybirliğiylekarar-verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/17687

Karar No : 2015/8048

Tebliğname No : KYB - 2015/313983

Borçlunun ödeme şartını ihlâl suçundan sanık Muhammet Duman hakkında yapılan yargılama sonucunda suçun yasal unsurları oluşmadığından beraatine dair, Sakarya 2. İcra Ceza Mahkemesinin 21/05/2015 tarihli ve 2014/1052 Esas, 2015/563 karar sayılı kararına karşı yapılan itirazın kabulü ile söz konusu kararın kaldırılmasına, sanığın 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 340. maddesi gereğince 3 aya kadar tazyik hapsi ile cezalandırılmasına ilişkin, Sakarya 1. İcra Ceza Mahkemesinin 04/06/2015 tarihli ve 2015/417 değişik iş sayılı kararı aleyhine Adalet Bakanlığının 08/09/2015 gün ve 59083 sayılı kanun yararına bozma istemini içeren yazısı ekindeki dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 07/10/2015 gün ve KYB. 2015-313983 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Anılan ihbarnamede;

Dosya kapsamına göre, 2004 sayılı Kanun'un 340. maddesi gereğince taahhüdü ihlal suçunun oluşması için taahhüt tutanağında toplam borç miktarının, işleyen ve işleyecek faizin, vekalet ücreti, icra harç ve giderlerinin birlikte belirlenerek borçlunun taahhüdüne esas olan miktarın açıkça gösterilmesi gerektiğinden, 09/04/2014 tarihli ödeme taahhüdünde toplam faiz 2.812,93 Türk Lirası olarak belirtilmiş ise de, bu faizin

hangi dönemleri kapsadığı, icra takibinin kesinleştiği tarihten taahhüt tarihine kadar işlemiş ve taahhüt tarihinden son ödeme tarihine kadar işleyecek faiz olup olmadığı konusunda herhangi bir açıklık olmadığı gibi alacaklının son ödeme tarihine kadar işleyecek faizden feragat beyanının da yer almadığı ve bu nedenlerle işleyen ve işleyecek faiz miktarının taahhüt tutanağında ayrı ayrı gösterilmemesi nedeniyle belirsizlik bulunduğundan taahhüdün geçerli olmadığı anlaşılmakla, sanığın üzerine atılı suçun unsurlarının oluşmaması nedeniyle itirazın reddine karar verilmesi gerekirken sanığın aleyhine sonuç doğuracak surette yazılı şekilde itirazın kabulü ile sanığın cezalandırılmasına karar verilmesinde isabet görülmediği gerekçeyle 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 309. maddesi uyarınca anılan kararın kanun yararına bozulması isteminde bulunulmakla gereği görüşülüp düşünüldü;

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Kanun yararına bozma istemine dayanan ihbarname içeriği yerinde görüldüğünden, Sakarya 1. İcra Ceza Mahkemesinin 04/06/2015 tarihli ve 2015/417 değişik iş sayılı kararının CMK'nın 309/4-d. maddesi uyarınca BOZULMASINA, kabahatli hakkında ödeme şartını ihlal eyleminden dolayı hükmolunan tazyik hapsi cezasının kaldırılmasına, 03/12/2015 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

7. Ceza Dairesi

Esas No : 2013/23613

Karar No : 2014/2153

Tebliğname No : K.Y.B. - 2013/388015

Dördüncü kez alkollü araç kullanmak eyleminden dolayı kabahatli Burhan Ağcabay'ın, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 48/5. maddesi uyarınca Gaziantep Trafik Denetleme Şube Müdürlüğüne düzenlenen 18/06/2012 tarihli ve H-513413 sayılı trafik suç tutanağına istinaden sürücü belgesinin geri alınması yönündeki Gaziantep Cumhuriyet Başsavcılığının talebi üzerine, mahkemenin görevsizliğine ve dosyanın işlem yapılmak üzere Trafik Denetleme Şube Müdürlüğüne gönde-

rilmesine dair Gaziantep 3. Sulh Ceza Mahkemesince verilen 11/10/2012 tarihli ve 2012/645 esas, 2012/1150 sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığında verilen 04/12/2013 gün ve 73693 sayılı kanun yararına bozma istemini içeren dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 17/12/2013gün ve KYB. 2012-388015 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Mezkür ihbarnamede;

Dosya kapsamına göre kabahatlinin alkollü araç kullanma eylemini daha önce 25/03/2011, 07/06/2011 ve 29/08/2011 tarihlerinde olmak üzere üç kez işlediğinin anlaşılması karşısında, karar tarihinde yürürlükte bulunan 2918 sayılı Kanun'un 48/5. maddesinde yer alan "Yönetmelik ile belirtilen miktarların üzerinde alkollü araç kullandığı tespit edilen sürücülerin, suçun işlendiği tarihten itibaren geriye doğru beş yıl içinde; birinci defasında sürücü belgeleri altı ay süreyle geri alınır ve haklarında 265 300 000 lira para cezası uygulanır. İkinci defasında sürücü belgeleri iki yıl süreyle geri alınır ve haklarında 332 600 000 lira para cezası uygulanır ve bu sürücüler Sağlık Bakanlığınca, esas ve usulleri Sağlık ve İçişleri Bakanlıklarınca çıkarılacak yönetmelikte gösterilen sürücü davranışlarını geliştirme eğitimine tabi tutulurlar, eğitimi başarıyla tamamlayanların belgeleri süresi sonunda iade edilir. Üç veya üçten fazlasında ise, sürücü belgeleri beş yıl süreyle geri alınır ve altı aydan aşağı olmamak üzere hafif hapis cezası ile birlikte 532 600 000 lira hafif para cezası uygulanır. Ayrıca, psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatri uzmanı muayenesine tabi tutulurlar. Bu değerlendirme ve muayene sonrasında uygun görülenlere, geri alma süresi sonunda sürücü belgeleri iade edilir. Psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatri uzmanı muayenesinin yapılmasına dair esas ve usuller yönetmelikte gösterilir." şeklindeki düzenlemeye nazaran, üç veya üçten fazla alkollü araç kullanma suçlarında aynı madde hükmünün uygulanması gerekeceği ve davaya bakma görevinin Sulh Ceza Mahkemesine ait olduğu gözetilmeden yazılı şekilde karar verilmesinde isabet görülmemiş ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 309. maddesi uyarınca anılan kararın bozulması lüzumu ka-

nun yararına bozmaya atfen ihbar olunmuş bulunmakla Türk Milleti adına gereği görüşülüp düşünöldü;

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kanun yararına bozma istemine dayanan ihbarname içeriği yerinde göröldüğünden Gaziantep 3.Sulh Ceza Mahkemesinin 11.10.2012 gün ve 2012/645 Esas,2012/1150 Karar sayılı kararının, CMK.nun 309/4. maddesi uyarınca BOZULMASINA, müteakip işlemlerin mahkemesince yerine getirilmesine,19/02/2014 günü oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/7661

Karar No : 2015/3710

Tebliğname No : 3 - 2013/315024

Yerel Mahkemece verilen hüküm temyiz edilmekle, başvurunun süresi ve kararın niteliği ile suç tarihine göre dosya incelendi, gereği görüşülüp düşünöldü:

Müsadere hususunun değerlendirilmesinin asıl suçta teka-böl ettiği, sanığın eyleminin 6217 sayılı Kanunla değişik 6831 sayılı Kanunun 91/5. maddesi kapsamında kabahat nevinde olup 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 18, 27, 28. ve 29. maddelerine göre mahkemenin verdiği son karara karşı yargı çevresindeki itiraz merciine itiraz edilebileceği gözetilerek dosyanın itiraz merciince incelenmek üzere mahalline iadesi için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına TEVDİİNE, 07/07/2015 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/2574

Karar No : 2015/1768

Tebliğname No : KYB - 2015/39567

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 51/2-A maddesine aykırılıktan kabahatli Hüseyin Zümrüt hakkında Bolu

Cumhuriyet Başsavcılığının 27/03/2013 tarihli ve 2013/59 kabahat defteri2013/64 sayılı idari yaptırım kararı ile verilen 166,00 Türk lirası idari para cezasına yönelik yapılan başvuruya ilişkin 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 28/A maddesi gereğince mahkemenin görevsizliğine ve yetkisizliğine dair Bolu 2. Sulh Ceza Mahkemesinin 22/07/2013 tarihli ve 2013/718 değişik iş sayılı kararını müteakip, mahkemenin karşı görevsizliğine, görev uyuşmazlığının giderilmesi için dosyanın Yargıtay 5. Ceza Dairesine gönderilmesine ilişkin, Bolu Ağır Ceza Mahkemesinin 04/10/2013 tarihli ve 2013/1072 değişik iş sayılı kararını takiben. Bolu 2. Sulh Ceza Mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılmasına dair. Yargıtay 5. Ceza Dairesinin 08/04/2014 tarihli ve 2014/3739 esas, 2014/3925 sayılı kararını müteakip, yapılan yargılama sonucunda başvurunun reddine ilişkin, Bolu 2. Sulh Ceza Mahkemesinin 14/05/2014 tarihli ve 2014/398 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığının22/01/2015 gün ve 5332 sayılıkanun yararına bozma istemini içeren yazısı ekindeki dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 06/02/2015 gün ve KYB.2015-39567 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Anılan ihbarnamede;

Benzer bir olay sebebiyle Yargıtay 7. Ceza Dairesinin 22/03/2011 tarihli ve 2008/8692 esas, 2011/2918 sayılı ilamında da değinildiği üzere, idari para cezasını gerektiren eylemin 2802 sayılı Kanun'un 93. maddesi kapsamında kişisel suç olduğunun anlaşılması halinde, anılan Kanun'un "kişisel suçlarda soruşturma ve kovuşturma" kenar başlıklı 93/1. maddesinde yer alan "Hakim ve savcıların kişisel suçları hakkında soruşturma, ilgilinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine en yakın ağır ceza mahkemesi Cumhuriyet başsavcısına ve son soruşturma o yer ağır ceza mahkemesine aittir." şeklindeki düzenleme uyarınca, muterizin hâkim olduğunun anlaşılması sebebiyle, başvurunun kabul edilerek idari yaptırım kararının iptali ile gereğinin takdir ve ifası için evrakın ilgilinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine en yakın ağırce-

zamahkemesi Cumhuriyet Savcılığına gönderilmesine karar verilmesi gerektiği gözetilmeden, başvurunun kabulü yerine yazılı şekilde reddine karar verilmesinde isabet görülmediği gerekçesiyle 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 309. Maddesi uyarınca anılan kararın kanun yararına bozulması isteminde bulunulmakla gereği görüldüğü düşünüldü;

Kabahatlinin eylem tarihi itibarıyla Düzce ili Yığılca ilçesi hakimi olarak görev yaptığı ve 2802 sayılı Kanunun 93. maddesi uyarınca en yakın ağır ceza mahkemesinin Bolu ilinde olduğu gözetilerek yapılan incelemede;

2802 sayılı yasanın 93. Maddesindeki "Hakim ve Savcılarının kişisel suçları hakkında soruşturma, ilgilinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine en yakın ağır ceza mahkemesi Cumhuriyet Başsavcısına ve sorsoruşturma o yer ağır ceza mahkemesine aittir. Adalet Bakanlığı merkez, bağlı ve ilgili kuruluşlarındaki hakim ve savcılarının kişisel suçları hakkında soruşturma ve kovuşturma Ankara Cumhuriyet Başsavcısı ve Ağır Ceza Mahkemesine aittir" hükmü karşısında trafik zabıtasının eylemi tespitiye yönelik tutanak düzenlenmesinden sonraki işlemlerin anılan yasa maddesi hükümleri çerçevesinde yürütülerek tutanağın Bolu Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından idari yaptırım uygulanmaksızın soruşturma yapılmadan ve iddianame düzenlenmeden doğrudan yetkili Bolu Ağır Ceza mahkemesine gönderilmesi ve Ağır Ceza Mahkemesince 2918 sayılı Karayolları Trafik Konunu ile 5326 sayılı Kabahatler Kanunu nazara alınarak işlem yapılması gerektiğinden ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kanun yararına bozma istemine dayanan ihbarname içeriğinin bu nedenle yerinde görüldüğünden, Bolu 2. Sulh Ceza Mahkemesinin 14/05/2014 tarihli ve 2014/398 değişik iş sayılı kararının CMK'nın 309/4. maddesi uyarınca BOZULMASINA, müteakip işlemlerin mahallinde mahkemesince yapılmasına, 21.05.2015 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/1473

Karar No : 2015/130

Tebliğname No : KYB - 2014/395148

Nitelikli kişi hürriyetinden yoksun kılmak ve kasten yaralama suçlarından sanık Muhittin Pehlivan hakkında, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 109/2-3-a, 86/2-3-a, 35,62. maddeleri uyarınca 5 ay 18 gün hapis ve 3 yıl 4 ay hapis cezaları ile cezalandırılmasına, mevcut akıl hastalığı nedeniyle cezai ehliyetinin tam olmadığından bahisle aynı Kanun'un 32/2 ve 57/6. maddeleri gereğince mahkum olduğu hapis cezalarının süresi aynı olmak koşulu ile tamamen akıl hastalarına özgü güvenlik tedbiri olarak uygulanmasına, sanığın bu amaçla yüksek güvenli bir sağlık kurumuna yerleştirilerek koruma ve tedavi altına alınmasına dair Araç Asliye Ceza Mahkemesinin 23/02/2010 tarihli ve 2009/23 esas, 2010/38 sayılı kararının infazı sırasında, hükümlü hakkındaki hapis cezalarının akıl hastalarına özgü güvenlik tedbiri olarak uygulanmasına gerek olmadığı, 5237 sayılı Kanun'un 57/2. maddesi uyarınca kalan ceza süresinin ceza infaz kurumlarında çekmesinde sakınca olmadığına dair Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesince düzenlenen 04/04/2012 tarihli Adli Sağlık Kurulu raporuna istinaden, hükümlü hakkındaki kasten yaralama suçundan verilen hapis cezasının akıl hastalarına özgü güvenlik tedbiri olarak infaz edildiği, kişi hürriyetinden yoksun kılma suçundan tesis edilen 3 yıl 4 ay hapis cezasının ceza infaz kurumunda aynen infazına ilişkin aynı Mahkemenin 05/04/2012 tarihli ve 2012/9 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığının 02/12/2014 gün ve 72358 sayılı kanun yararına bozma istemini içeren yazısı ekinde iddava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 11/12/2014 gün ve KYB.2014-395148 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Anılan ihbarnamede;

Dosya kapsamına göre, işlemiş olduğu suçlar yönünden akıl hastalığı nedeniyle fiil ve davranışlarını yönlendirme yeteneğinin kısmen azaldığı tespit edilen hükümlü hakkında kasten yaralama ve kişi hürriyetinden yoksun kılma suçlarından tesis olunan hapis cezalarının içtima ettirilerek, akıl hastalarına özgü güvenlik tedbiri olarak yüksek güvenliqli sağlık kuruluşunda tedavide geçirilen sürelerin toplam cezadan mahsub edilmesi ile bakiye cezanın ceza infaz kurumunda aynen infazına dair karar verilmesi gerektiği gözetilmeksizin, hükümlü aleyhine olacak şekilde akıl hastalarına özgü güvenlik tedbiri olarak yüksek güvenliqli sağlık kuruluşunda geçirilen sürenin kasten yaralama suçundan hükmedilen 5 ay 18 gün hapis cezası hükmünün infazına sayılarak, diğer suçtan verilen 3 yıl 4 ay hapis cezasının aynen infazına karar verilmesinde isabet görülmediği gerekçesiyle 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 309.maddesi uyarınca anılan kararın kanun yararına bozulması isteminde bulunulmakla gereği görüşülüp düşünüldü;

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ile bunun dışında kalan ve ceza hükmü içeren özel ceza yasalarıyla verilen ceza ve güvenlik tedbirlerinin uygulanmasındaki temel ilke ve amaçlar ile infaz şekilleri, infazın ertelenmesi, infazla ilgili kararlar, denetimli serbestlik, kamuya yararlı bir işte çalıştırma, koşullu salıverme, seçenekli yaptırımların uygulanması, tutuklama kararının yerine getirilmesi, özel infaz hükümleri, mükerrirlere özgü infaz rejimi gibi cezaların infazına ilişkin usul ve esasları düzenleyen, temel bir yasa olup, ceza hükmü içeren yasalar uyarınca verilen ceza ve güvenlik tedbirlerinin uygulama usul ve esaslarını düzenleyen ve içerisinde ceza hükmü içeren bir düzenlemenin de yer almadığı temel yasa niteliğindeki bu yasa özel ceza yasası olarak değerlendirilemez.

Yargıtay Dairelerinin süregelen uygulamalarında; infaz edilmekte olan cezaya ilişkin ortaya çıkan infaz sorunlarının ilişkin ihtilafların kanun yolu incelemeleri, infazı yapılan hükümde

uygulanan ceza normunun temyiz incelemesini yapan Daireler tarafından yapılmıştır. 5275 sayılı Yasa'nın yürürlüğünden sonra da; Yargıtay 11.C.D.'nin 20/11/2013 gün ve 2013/20450 esas, 2013/17234 karar sayılı, Yargıtay 1. C.D.'nin 27/01/2014 gün ve 2014/693-234 E.K. sayılı, Yargıtay 8.C.D.'nin 17/03/2014 gün ve 2014/915-6613 E.K. sayılı ve 10/02/2014 günve 2014/913-2593 E.K. sayılı, Yargıtay 10.C.D.'nin 17/02/2014 gün ve 2014/904-1059 E.K. sayılı ve 04/03/2013 gün 2012/28685 esas, 2013/2014 karar sayılı, Yargıtay 4.C.D.'nin 16/01/2014 gün ve 2012/36844 esas 2014/992 karar sayılı, Yargıtay 15.C.D.'nin 24/02/2014 gün ve 2014/2207-3249 E.K. sayılı kararlarda olduğu üzere, 5275 sayılı Yasanın infaz sırasında uygulaması ile ilgili ortaya çıkan hususlar yönünden verilen kararlara ilişkin kanun yolu incelemeleri Yargıtay'ın ilgili suça bakmakla görevli Dairesince yapılmakta, aynı şekilde anılan yasanın 111 ve devamı maddelerinde yer alan tutuklama kararının yerine getirilmesi, tutukluların hakları ve kısıtlayıcı önlemlerle ilişkin yerel mahkemelerce verilen ve temyize konu olmayan kararlar yönünden olağanüstü kanun yoluna başvuruları dayargılama konusunu oluşturan suça bakmakta olan ceza Dairelerince karara bağlanmaktadır.

Bu uygulamanın aksi düşünülecek olursa, Yargıtay'ın ceza dairelerinin tamamının bakmakta olduğu her türlü suç ve kabahatin infazı ile ilgili tüm hukuka aykırılıkların çözümünün Dairemizce yapılması sonucu doğacaktır ki bu da Yargıtay Kanunundaki iş bölümüne ilişkin hükümlere aykırılık teşkil edecektir.

Yargıtay Kanunu'nun 6110 sayılı Kanunla değişik 14.maddesine dayanarak Yargıtay Büyük Genel Kurulunca hazırlanan işbölümüne göre, Dairemizin görevi özel ceza yasalarından veya Kabahatler Kanunu'ndan doğan ve başka bir dairenin görev alanına girmeyen suç ve kabahatlere ilişkin temyiz incelemesi görevinden ibaret olup, Kanun Yararına Bozma talebinin konusu olan dosyanın yapılan incelemesinde;

Kanun yararına bozma talebinin işlemiş olduğu suçlar yönünden akıl hastalığı nedeniyle fiil ve davranışlarını yön-

lendirme yeteneğinin kısmen azaldığı tespit edilen hükümlü hakkında kasten yaralama ve kişi hürriyetinden yoksun kılma suçlarından tesis olunan hapis cezalarının içtima ettirilerek, akıl hastalarına özgü güvenlik tedbiri olarak yüksek güvenlikli sağlık kuruluşunda tedavide geçirilen sürelerin toplam cezadan mahsub edilmesi ile bakiye cezanın ceza infaz kurumunda aynen infazına dair karar verilmesine ilişkin olduğu anlaşılmıştır.

Somut olayda; hükümlü hakkında hükmolunan ceza, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda düzenlenen nitelikli kişi hürriyetinden yoksun kılmak ve kasten yaralama suçlarına ilişkin olup, bu cezanın infaz sırasında uygulanan ve temel yasa özellikleri taşıyan 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun, özel ceza yasası kapsamında değerlendirilemeyeceği cihetle, Kanun Yararına Bozma istemine konu hükmün konusuna ve Yargıtay Kanununun değişik 14.fıkrası ve Yargıtay Büyük Genel Kurulu'nun 19.01.2015 ve 2015/8 sayılı kararına göre, işin incelenmesi Yargıtay Yüksek 14. Ceza Dairesinin görevine dahil olduğundan, Dairemizin GÖREVSİZLİĞİNE, Dairemizin görevli

olduğuna dair YargıtayYüksek 14. Ceza Dairesinin 23/02/2015tarihve2014/12228 Esas-2015/2098 Karar sayılı kararı bulunduğundan görev konusunda uyuşmazlığın çözümü için dosyanın Yargıtay Ceza Daireleri Başkanlar Kuruluna TEVDİİNE, 09/04/2015 günü oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/56

Karar No : 2015/172

Tebliğname No : KYB-2014/367992

Dur ikazına rağmen tartı ve ölçü kontrolüne girmemek eyleminden kabahatli Necdet Uysal hakkında 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 65/4. maddesi gereğince dört defa 1.279,00 Türk lirası İdarî para cezası uygulanmasına dair Bur-

haniye İlçe Jandarma Komutanlığının 02/09/2013 tarihli ve GD-651425-651426-651427 sayılı, 03/09/2013 tarihli ve GD-651429 sayılı dört ayrı idari para cezası karar tutanağına yönelik başvuruların reddine ilişkin Edremit 1. Sulh Ceza Mahkemesinin 20/03/2014 tarihli ve 2013/521 değişik iş sayılı kararına yönelik itirazın kabulü ile sözkonusu idarî para cezalarının iptaline dair Edremit 1. Asliye Ceza Mahkemesinin 09/05/2014 tarihli ve 2014/217 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığı'nın 30.10.2014 gün ve 64531 sayılı kanun yararına bozma istemini içeren yazısı ekindeki dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 13.11.2014 gün ve KYB. 2014-367992 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Anılan ihbarnamede;

- 1- Edremit 1. Asliye Ceza Mahkemesinin 09/05/2014 tarihli ve 2014/217 değişik iş sayılı kararına yönelik incelemede;

Kabahatli hakkında uygulanan idari para cezalarının toplamı 3.000,00 Türk lirasından fazla ise de, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 28/10. Maddesinde yer alan kesinlik sınırının her bir İdarî para cezası bakımından ayrı ayrı değerlendirilmesi gerektiği, birden fazla İdarî para cezasına karşı tek bir başvuru yapılmış olmasının kesinlik sınırını değiştirmeyeceği, bu nedenle Edremit 1. Sulh Ceza Mahkemesinin 20/03/2014 tarihli ve 2013/521 değişik iş sayılı kararının kesin olduğu cihetle itiraz hakkında bir karar verilemeyeceği gözetilmeden itirazın esastan incelenmesinde,

- 2- Edremit 1. Sulh Ceza Mahkemesinin 20/03/2014 tarihli ve 2013/521 değişik iş sayılı kararına yönelik incelemede;

Her ne kadar mahkemesince İlçe Jandarma Komutanlığının cevabi yazılarına istinaden kabahatin işlendiği yolun kamuya açık karayolu olduğu kabul edilerek başvurunun reddine karar verilmişse de, aynı yola ilişkin başka bir başvuru nedeniyle Edremit 2. Sulh Ceza Mahkemesine gönderilen müzekkerelerde Havran Kocaseyit Köyü yolunun karayolu niteliğinde olmadığı ve özel şirket tarafından açılmış bir yol olduğu yönünde

tespitlere yer verildiği, yine kabahatli vekilinin dilekçelerinde sözkonusu yolun özel Őirketin kullanımı için izin alınmış bir yol olduğu Şeklinde iddialar dile getirdiği cihetle, kabahatin işlendiği iddia edilen yerin 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu kapsamında karayolu olup olmadığının tespiti bakımından gerektiğinde keşif ve bilirkişi incelemesine de baŐvurulup kabahatlinin sahibi olduğu araçların Őoförlerinin ne Şekilde dur ikazına uymayarak araçlarını terk ettikleri ve anılan Kanun'un 65/4. maddesinde yer alan eylemin oluşup oluŐmadıđı tespit edilerek kabahatlinin hukuki durumunun tereddüde yer vermeyecek Şekilde belirlenmesi gerektiği gözetilmeden yazılı Şekilde karar verilmesinde isabet görölmediği gerekçesiyle 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 309. maddesi uyarınca anılan kararın kanun yararına bozulması isteminde bulunulmakla gereği görüşülüp düşünüldü;

- 1- Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kanun yararına bozma istemine dayanan ihbarname içeriği 1 nolu neden yönünden yerinde görüldüğündenEdremit 1. Asliye Ceza Mahkemesinin 09/05/2014 tarihli ve 2014/217 değişik iş sayılı kararının 5271 sayılı CMK.nun 309 maddesi uyarınca aleyhe tesir etmemek üzere BOZULMASINA,
- 2- Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kanun yararına bozma istemine dayanan ihbarname içeriği 2 nolu neden yönünden incelendiğinde;

Öğretide“olağanüstü temyiz” olarak adlandırılan Kanun yararına bozmanın amacı, yasaların ülke sathında uygulanabilirliğinin sağlanması, hakim ve mahkemelerce verilen cezaya ilişkin karar veya hükümlerdeki hukuka aykırılıkların toplum ve birey açısından hukuk yararına giderilmesini sağlamaktır.

26.10.1932 gün ve 29/12 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararında da belirtildiği üzere kanun yararına bozmaya konu olabilecek yasaya aykırılık halleri uygulamadaki esaslı yanlışlıklar ile esasa etkili usül hatalarıdır. Buna göre, maddi ceza yasaları ile yargılama yasası kurallarına aykırılık hallerinde bu yola başvurulması mümkün olmakla birlikte hakimin, takdir, tercih

ve değerlendirmesine ilişkin sorunlar bakımından anılan yola gitme olanaksızdır.

Mahkeme tarafından delil takdiri yapılarak verilen karar aleyhine kanun yararına bozma yoluna gidilemeyeceği cihetle, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kanun yararına bozma isteminin 2 no'lu neden yönünden REDDİNE, 09.04.2015 günü oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/200

Karar No : 2015/960

Tebliğname No : KYB - 2015/17261

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 51/2-a maddesine aykırı davranmak eyleminden dolayı Özkan Çelik hakkında Kars Trafik Tescil ve Denetleme Şube Müdürlüğünün 16/09/2013 tarihli ve MA-03514904 nolu trafik idari para cezası karar tutanağı ile uygulanan 166,00 Türk lirası idari para cezasına yönelik başvurunun kabulü ile idari para cezasının kaldırılmasına ilişkin Kars 1. Sulh Ceza Mahkemesinin 16/04/2014 tarihli ve 2014/100 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığının 12/01/2015 gün ve 1897 sayılı kanun yararına bozma istemini içeren yazısı ekindeki dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 23/01/2015 gün ve KYB.2015-17261 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Anılan ihbarnamede;

Dosya kapsamına göre, hız sınırı ihlali yaptığı kamera görüntüsü ile tespit edilen muteriz hakkında 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 116. maddesindeki yetkiye dayanılarak tescil plakasına düzenlendiği anlaşılan idari para cezasına karşı muteriz tarafından yapılan başvuru üzerine, Kars 1. Sulh Ceza Mahkemesince, anılan kanuna göre araç plakasına işlem yapılmasının mümkün olmadığı, kabahate konu eylemle, eylemi gerçekleştiren kişi arasında illiyet bağı kurulmadan gıyapta

ceza tutanağı tanzim edilmesinin mümkün olmadığı gerekçeyle başvurunun kabulüne karar verilmiş ise de,

2918 sayılı Kanun'un 116. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "...ve sürücüsü tespit edilemeyen.." ile "...tescil plakalarına göre..." ibarelerinin, Anayasa'nın 38. maddesine aykırılığı savıyla iptali istemi üzerine, belirtilen ibarelerin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın reddine ilişkin Anayasa Mahkemesinin 06/03/2008 tarihli ve 2004/116 esas, 2008/74 sayılı kararında yer alan, "Başvuru kararında, bir kimsenin yargı organınca suçluluğu kesin olarak belirlenmediği sürece masum sayılacağı," ceza sorumluluğunun şahsiliği" ilkesi gereğince bireyin sadece kendi eyleminden sorumlu olması gerektiği, oysa itiraz konusu kuralda bu ilkeler ters yüz edilerek, kişilerin başlangıçta taşıt aracının eylemindensorumlu tutulduğu, taşıtaracısahibi olmaksuçluluğunkarinesisayılarak,

kişilerin suçsuzluğunu kanıtlama yükümlülüğü altına sokulduğu, bu nedenle itiraz konusu ibarelerin Anayasa'nın 38. maddesinin dört ve yedinci fıkralarına aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 116. maddesi, trafik kural ve yasaklarına aykırı davranışları belirlenen ancak sürücüsü tespit edilemeyen araçlara, trafik zabıtasınca tescil plakasına göre ceza veya suç tutanağı düzenleme olanağı tanıyan bir kuraldır.

Anayasa'nın 38. maddesinin dördüncü fıkrasında, "Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz" denilerek suçsuzluk karinesi, yedinci fıkrasında ise "Ceza sorumluluğu şahsidir" denilerek, herkesin kendi eyleminden sorumlu tutulacağı, başkalarının suç oluşturan eylemlerinden dolayı kimsenin cezalandırılmayacağı ilkeleri kabul edilmiştir.

Suçsuzluk karinesi, hakkında suç isnadı bulunan bir kişinin, adil bir yargılama sonunda suçlu olduğuna dair kesin hüküm tesis edilene kadar masum sayılması gerektiğini ifade eder.

2918 sayılı Yasa'nın 116. maddesinin birinci fıkrasında sayılan ihlaller nedeniyle, sürücüsü tespit edilemeyen araçlara tescil plakalarına göre ceza veya suç tutanağı düzenlenmesi, bir trafik kuralının ihlal edildiğine dair suç isnadı niteliğinde olup suçsuzluk karinesine aykırılık taşımamaktadır.

Suçsuzluk karinesi kapsamında yer alan ve iddia edenin iddiasını ispatla yükümlü olması kuralı da Anayasa'nın 38. maddesinin dördüncü fıkrasının bireylere sağladığı anayasal bir güvencedir. Madde gerekçesinde de bu konu açıkça ifade edilmiştir. Ancak genel anlamda suçun kanıtlanması yükümlülüğü iddia edende kaldığı sürece, savunmasını oluşturmak için ispat yükünü sanığa devreden kurallar ile hukuki veya fiili varsayımların olduğu durumlarda ispat yükünün yön değiştirmesi, masumiyet karinesine aykırılık taşımaz. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de birçok kararında ispat külfetini tersine çeviren hukuki veya fiili karinelerin kabulünü Sözleşme'nin 6. maddesinin ikinci fıkrasına aykırı bulmamıştır. Cezaların kişiselliği kuralı gereğince bir kişi, sadece kendisine ait kusurlu fiilden sorumlu tutulabilir. Birkimsen inışlemediğı bir fiilden dolayı cezalandırılması veya bir eylemin asli veya ferî faili olmadan o eylemden sorumlu tutulması, Anayasa'nın 38. maddesinin yedinci fıkrası gereğince olanaklı değildir.

116. maddedeki sorumluluk, iradi ve kusurlu olan sürücünün eylemine dayanmaktadır. Ancak sürücünün kimliğinin belirlenmesinde, 116. maddede sayılan ihlallerin niteliğinden kaynaklanan güçlükler bulunduğundan, trafik ihlaline ilişkin tutanak, aracın tescil plakasına göre düzenlenmektedir.

Ayrıca kural ihlali yapan ve sürücüsü tespit edilemeyen araçların, trafik zabıtası tarafından saptanabilecek plâkasından başka ayırt edici bir özelliğinin bulunmadığı, ancak plâka ile de araç sahibine ulaşılabilceğı açıktır.

Dolayısıyla Anayasa'ya aykırılığı ileri sürülen düzenlemenin, gelişen, büyüyen, çeşitlenen ve çoğalan trafik sorunlarını zamanında ve etkin bir biçimde denetleyebilmek ve toplum hâlinde yaşamının güvenli bir biçimde sürdürülebilmesi ama-

cıyla, demokratik toplumda zorunlu olarak getirilen uygulamalar olduğu kabul edilmelidir." Şeklindeki gerekçesi nazara alındığında, idari para cezası karar tutanağının resmi evrak niteliğinde bulunduğu ve aksi ispat edilinceye kadar geçerli olduğu, ispat kuvveti bakımından başkaca bir delille (kamera kaydı gibi) desteklenmesinin gerekmediği, bu yönde mevzuatımızda bir hüküm bulunmadığı, (kaldı ki somut olayda görüntü kaydına ait bilgisayar çıktılarının mevcut olduğu) ancak muterizin belirtilen gün ve saatte başka bir yerde olduğuna ilişkin veya tespit edilen aracın rengi ve modelinin kendi aracı olmadığına dair geçerli sayılabilecek bir başvurusunun bulunması halinde, görevli polis memurunun beşeri bir hata yaptığının kabul edilebileceği, somut olayda bu yönde bir itiraz da bulunmadığı dikkate alındığında, idari para cezasına karşı yapılan başvurunun reddine karar verilmesi gerektiği gözetilmeden, yazılı gerekçeyle kabulüne karar verilmesinde isabet görülmediği gerekçesiyle 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 309. maddesi uyarınca anılan kararın kanun yararına bozulması isteminde bulunulmakla gereği görüşülüp düşünüldü;

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kanun yararına bozma istemine dayanan ihbarname içeriği yerinde görüldüğünden, Kars 1. Sulh Ceza Mahkemesinin 16/04/2014 tarihli ve 2014/100değişik iş sayılı kararının CMK.nun 309/4-c. maddesi uyarınca aleyhe tesir etmemek üzere BOZULMASINA, 30/04/2015 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/91

Karar No : 2015/389

Tebliğname No : KYB - 2014/373757

Dicle Elektrik Dağıtım A.Ş. Hani İşletme Şefliğinin 69 sayılı elektrik aboneliği ile ilgili düzenlenen 13/11/2013 tarihli 01628 seri no.lu Kaçak Usulsüz Elektrik Tespit Tutanağı üzerine, Muhiyyetin Üçdağ hakkında tahakkuk ettirilen toplam 2.022,50 Türk Lirası kaçak elektrik tüketim bedeline itirazın kabulü ile tahak-

kukun iptaline dair Hani Sulh Ceza Mahkemesinin 14/04/2014 tarihli ve 2014/16 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığının 10/11/2014 gün ve 66868 sayılı kanun yararına bozma istemini içeren yazısı ekindeki dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 21/11/2014 gün ve KYB.2014-373757 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Anılan ihbarnamede;

Dosya kapsamına göre muterizin kaçak elektrik kullandığından bahisle Dicle Elektrik Dağıtım A.Ş. Hani İşletme Şefliği tarafından tahakkuk ettirilen bedelle ilgili başvurunun hukuki mahiyette bulunduğu, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu kapsamında idari yaptırım gerektiren bir eylemden söz edilemeyeceği gözetilmeksizin yazılı şekilde hüküm kurulmasında isabet görülmediği gerekçesiyle 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 309. maddesi uyarınca anılan kararın kanun yararına bozulması isteminde bulunulmakla gereği görüşülüp düşünüldü;

Abonelik esasına göre yararlanılabilişen elektrik enerjisinin sahibinin rızası olmaksızın ve tüketim miktarının belirlenmesini engelleyecek şekilde tüketilmesi eyleminin 5237 sayılı TCK'nun 163/3. maddesinde yazılı suç oluşturacağı, zararın giderilmesinin de aynı Kanunun 168/5. maddesi uyarınca etkin pişmanlık olarak değerlendirilebileceği, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 29/12/2005 tarih ve 622 sayılı kaçak ve usulsüz elektrik enerjisi kullanılması durumunda yapılacak işlemlere ilişkin usul ve esasları düzenleyen kurul kararının 1-F maddesinde muterizin kaçak tahakkukuna ilişkin olarak son ödeme tarihine kadar kuruma itiraz edebileceğinin düzenlendiği, yine anılan Kurul tarafından çıkarılan Elektrik Piyasası Müşteri Hizmetleri Yönetmeliği'nin "Müşteri hakları ve zararların tazmini" başlıklı 33. maddesinde yer alan "Bu Yönetmelik hükümleri uyarınca elektrik enerjisi hizmeti alan müşterilerin hakları ve zararlarının tazmini konusunda, Kanunun 11. maddesi ve 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun hükümleri ile buna ilişkin diğer mevzuat uygulanır" şeklindeki düzenleme uyarınca tahakkuk ettirilen kaçak elektrik tüketim

bedelineyönelikuyuşmazlığınanulan Yönetmelikte belirtilen mevzuat hükümlerine göreçözümlemesinin gerektiği, mevcut olayda Kabahatler Kanunu kapsamında verilmiş bir idari para cezasının bulunmaması nedeniyle buKanun hükümlerinin uygulanamayacağıanlaşıldığından ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kanun yararına bozma istemine dayanan ihbarname içeriği bu nedenlerle yerinde görüldüğünden, Hani Sulh Ceza Mahkemesinin 14/04/2014 tarihli ve 2014/16 değişik iş sayılı kararının CMK.nun 309/4-c maddesi uyarınca aleyhe tesir etmemek üzere BOZULMASINA, 16/04/2015 tarihindeoybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/1977

Karar No : 2015/411

Tebliğname No : KYB - 2015/23521

Uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti yapma veya sağlama suçundan dolayı 4 yıl 5 ay 10 gün hapis cezasına hükümlü Halil Ulaş'ın, bu cezasını Kırıkhan Açık Ceza İnfaz Kurumunda infaz ettiği sırada, kurumda bulunan diğer hükümlülere alkol temin etmek suretiyle Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük'ün 79/1-2 ve 83/1-f maddelerine aykırı davrandığından bahisle 5275 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanun'un 44/3-g maddesi uyarınca 11 gün hücreye koyma cezası ile cezalandırılmasına dair anılan Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü Disiplin Kurulu Başkanlığının 13/03/2014 tarihli ve 2014/88 sayılı kararına yönelik şikayetin kabulü ile disiplin kurulu başkanlığının kararının kaldırılmasına ilişkin Hatay İnfaz Hakimliğinin28/03/2014 tarihli ve 2014/683 esas, 2014/696 sayılı kararına karşı yapılan itirazın kabulü ile infaz hâkimliği kararının kaldırılmasına, disiplin kurulu kararının onaylanmasına ilişkin Hatay 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 09/04/2014 tarihli ve 2014/498 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığının09/01/2014 gün ve 1467sayılıyazısı ekindeki dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının

27/01/2015 gün ve KYB.2015- 23521 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Anılan ihbarnamede;

- 1- Dosya kapsamına göre, 01/03/2014 tarihinde infaz kurumunda bulunan bazı hükümlülerin alkol kullandıkları duyurunun alınması üzerine idare tarafından yapılan soruşturma sonucunda, bazı hükümlülerin kan tahlili sonuçlarına göre alkol kullandıklarının tespit edildiği ve yapılan inceleme neticesinde hükümlü Halil Ulaş'ın diğer hükümlülere kola ile karışık alkol verdiği kanaatine varılarak, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük'ün 79/1-2 ve 83/1-f maddelerine aykırı olarak, hükümlünün bu eylemi ile kurumda bulunan diğer hükümlülere kötü örnek olduğu, kurumun güvenlik ve disiplininin sağlanması bakımından kanun, tüzük ve yönetmelikler ile idarenin uyulmasını emrettiği düzenlemeleri kusurlu olarak ihlal ettiği anlaşıldığından, 5275 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanun'un 44/3-g maddesi uyarınca 11 gün hücreye koyma cezası ile cezalandırılmasına karar verildiği,

Çözümlemesi gereken meselenin hükümlünün eyleminin ve bunun müeyyidesinin ne olduğu noktasında toplandığı, hükümlüye disiplin cezası verilmesini gerektiren eylemin kuruma alkol sokmak veya kurumda bulunan diğer hükümlülere alkol temin etmek suretiyle Tüzük'ün 79/1-2 ve 83/1-f maddelerine aykırı davranılması şeklinde tarif edildiği,

Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük'ün 79. Maddesinde,"(1) Hükümlü, hapis cezasının yerine getirilmesine katlanma ve bu amaçla düzenlenen infaz rejimine uygun tutum ve davranışlar içinde bulunmakla yükümlüdür. (2) Hükümlü, kurumun güvenlik ve iyileştirme programlarına tam bir uyum göstermekle yükümlüdür. Her ne amaçla olursa olsun, bilerek kendi yaşamlarını ve bedensel bütünlüklerini tehlikeye düşürecek eylemlere girişmeleri, cezanın yerine getirilmesine katlanma yükümlülüğünün ihlali sayılır." şeklinde,

83/1-f maddesinde ise, "Hükümlüler alkollü içkiler içemez, uyuşturucu, uçucu ve uyarıcı maddeler kullanamaz." biçiminde bir düzenleme yer aldığı, anılan maddelerde kuruma alkol sokmak veya diğer hükümlülere alkol temin etmenin yasak olduğuna dair bir hüküm bulunmadığı,

Hükümlünün bu eylemi neticesinde, 5275 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanun'un 44/3-g maddesi uyarınca 11 gün hücreye koyma cezası ile cezalandırılmasına karar verildiği,

Anılan maddeye bakıldığında, "Her türlü ateşli silâh, mermi, patlayıcı madde, kesici, delici, yaralayıcı, bereleyici alet, yakıcı, aşındırıcı, boğucu, bayıltıcı, kör edici gaz ve ecza, her türlü zehir ve uyuşturucu ilâç ve madde, cep telefonu, telsiz ve sair elektronik haberleşme aracını kuruma sokmak, bulundurmak, kullanmak." şeklinde tarif edilen eylemlerin gerçekleştirilmesi halinde 11 günden 20 güne kadar hücreye koyma cezası verileceğinin hüküm altına alındığı,

Görüldüğü üzere hükümlünün eylemi ile verilen ceza arasında bir irtibat bulunmadığı, ancak hükümlünün eyleminin bir an için ceza infaz kurumuna kanunla yasaklanmış madde sokmak olarak düşünülmesi halinde ise, 5275 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanun'un 44/2-g maddesinde yer alan, "Üçüncü fıkranın (g) bendinde belirtilenler dışında kalıp da Kanuna uygun olarak yasaklanmış bulunan her türlü eşya, araç, gereç veya malzemeyi ceza infaz kurumlarına sokmak, bulundurmak, kullanmak." hükmüne aykırılık oluşturabileceği, bu durumda dahi kanunla yasaklanmış bir durum bulunması gerektiği, 5275 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanun'un hiçbir maddesinde ceza infaz kurumuna alkol sokulmasının veya diğer hükümlülere alkol temin edilmesinin yasaklandığına dair bir hüküm bulunmadığı, yine, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "İnfaz Kurumuna veya Tutukevine Yasak Eşya Sokmak" başlıklı 297/1. maddesinde yer alan, "İnfaz kurumuna veya tutukevine silâh, uyuşturucu veya uyarıcı madde veya elektronik haberleşme aracı soka veya bulduran kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu suçun konusunu oluşturan eşyanın, temin edilmesi veya bulduru-

ması ayrı bir suç oluşturduğu takdirde; fikrî içtima hükümlerine göre belirlenecek ceza yarı oranında artırılır.” şeklindeki düzenleme uyarınca, ceza infaz kurumun alkol sokmanın yasaklanmadığı,

Hükümlünün eyleminin kıyas yoluyla diğer yasak hükümler içeren maddelere göre değerlendirilip bir ceza verilmesinin de mümkün bulunmadığı, keza 5275 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanun’un 48/1. maddesinde yer alan, “37 ilâ 46 ncı Maddelerde yer alan eylemlerin tanımına uymayan ve kanunda tanımları yapılmamış olan eylemler, nitelik ve ağırlıkları bakımından bunlara benzediklerinde, aynı maddelerdeki disiplin cezaları ile karşılanırlar.” şeklindeki hükmün, Anayasa Mahkemesinin 03/10/2013 tarihli ve 2013/28 esas, 2013/106 sayılı kararı ile iptal edildiği ve iptal gerekçesinde yer alan “... Kanun’da, tutuklu ve hükümlüler hakkında uygulanacak disiplin cezaları 37 ilâ 46. maddeler arasında düzenlenmiştir. Bu kurallarda disiplinsizlik oluşturan her bir fiil ayrı ayrı tanımlanmış, bu fiillerin işlenmesi durumunda verilecek cezalar da yine ayrıntılı olarak gösterilmiştir. İtiraz konusu kuralda ise 37 ilâ 46. maddelerde yer alan eylemlerin tanımına uymayan ve kanunda tanımları yapılmamış olan fiillerin, nitelik ve ağırlıkları bakımından bunlara benzediklerinde, aynı Maddelerdeki disiplin cezaları ile karşılanacağı öngörülmektedir... Anayasa’nın 38. Maddesinin birinci fıkrasında, “Kimse, ...kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı Cezalandırılmaz” denilerek “suçun kanuniliği”, üçüncü fıkrasında da “Ceza ve ceza yerine geçengüvenlik tedbirleri ancak kanunla konulur” denilerek, “cezanın kanuniliği” ilkesi getirilmiştir. Anayasa’da öngörülen suçta ve cezada kanunilik ilkesi, insan hak ve özgürlüklerini esas alan bir anlayışın öne çıktığı günümüzde, ceza hukukunun da temel ilklerinden birini oluşturmaktadır. Suçta ve cezada kanunilik ilkesi uyarınca, hangi fiillerin yasaklandığının ve bu yasak fiillere verilecek cezaların hiçbir kuşkuya yer bırakmayacak bir şekilde kanunda gösterilmesi, kuralın açık, anlaşılır ve sınırlarının belli olması gerekmektedir... İtiraz konusu kuralla, Kanun’un 37 ilâ 46. maddelerinde yer almayan

fiillerle ilgili olarak da disiplin cezasının uygulanabileceğinin öngörülmesi belirsizliğe neden olmaktadır. Zira, ceza infaz kuramlarında bulunan hükümlü ve tutuklular, hangi fiilleri işlerlerse haklarında disiplin cezası uygulanabileceği konusunda duraksamaya sevk edilmektedir. Bu şekilde bir belirsizliğin kabul edilmesi ise hukuki güvenlik ilkesiyle bağdaşmaz...” şeklindeki açıklamalar dikkate alındığında, itirazın reddi yerine, yazılı şekilde kabulüne karar verilmesinde,

2- Hatay 2. Ağır Ceza Mahkemesince itirazın kabul edilmesini müteakip, Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünün kararının onaylanmasına da karar verilmiş ise de, 5275 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanun’un 48/3-a maddesinde sadece hücreye koyma disiplin cezası bakımından özel bir düzenleme yapılmış ve hücreye koyma cezasının infazına infaz hakiminin onayı ile başlanacağına hüküm altına alınmış olması karşısında, itiraz merciinin sadece itiraz konusu hakkında bir karar vermesi gerektiği gözetilmeden, ayrıca hücreye koyma cezasının onaylanmasına da karar vermesinde, isabet görülmediği gerekçesiyle 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 309. maddesi uyarınca anılan kararın kanun yararına bozulması isteminde bulunulmakla gereği görüşülüp düşünüldü;

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ile bunun dışında kalan ve ceza hükmü içeren özel ceza yasalarıyla verilen ceza ve güvenlik tedbirlerinin uygulanmasındaki temel ilke ve amaçlar ile infaz şekilleri, infazın ertelenmesi, infazla ilgili kararlar, denetimli serbestlik, kamuya yararlı bir işte çalıştırma, koşullu salıverme, seçenekli yaptırımların uygulanması, tutuklama kararının yerine getirilmesi, özel infaz hükümleri, mükerrirlerle özgü infaz rejimi gibi cezaların infazına ilişkin usul ve esasları düzenleyen, temel bir yasa olup, ceza hükmü içeren yasalar uyarınca verilen ceza ve güvenlik tedbirlerinin uygulama usul ve esaslarını düzenleyen ve içerisinde ceza hükmü içeren bir düzenlemenin de yer almadığı temel yasa niteliğindeki bu yasa özel ceza yasası olarak değerlendirilemez.

Yargıtay Dairelerinin süregelen uygulamalarında; infaz edilmekte olan cezaya ilişkin ortaya çıkan infaz sorunlarının ilişkin ihtilafların kanun yolu incelemeleri, infazı yapılan hükümde uygulanan ceza normunun temyiz incelemesini yapan Daireler tarafından yapılmıştır. 5275 sayılı Yasa'nın yürürlüğünden sonra da; Yargıtay 11.C.D.'nin 20/11/2013 gün ve 2013/20450 esas, 2013/17234 karar sayılı, Yargıtay I. C.D.'nin 27/01/2014 gün ve 2014/693-234 E.K. sayılı, Yargıtay 8.C.D.'nin 17/03/2014 gün ve 2014/915-6613 E.K. sayılı ve 10/02/2014 gün ve 2014/913-2593 E.K. sayılı, Yargıtay 10.C.D.'nin 17/02/2014 gün ve 2014/904-1059 E.K. sayılı ve 04/03/2013 gün 2012/28685 esas, 2013/2014 karar sayılı, Yargıtay 4.C.D.'nin 16/01/2014 gün ve 2012/36844 esas 2014/992 karar sayılı, Yargıtay 15.C.D.'nin 24/02/2014 gün ve 2014/2207-3249 E.K. sayılı kararlarda olduğu üzere, 5275 sayılı Yasanın infaz sırasında uygulaması ile ilgili ortaya çıkan hususlar yönünden verilen kararlara ilişkin kanun yolu incelemeleri Yargıtay'ın ilgili suça bakmakla görevli Dairesince yapılmakta, aynı şekilde anılan yasanın 111 ve devamı maddelerinde yer alan tutuklama kararının yerine getirilmesi, tutukluların hakları ve kısıtlayıcı önlemlerle ilişkin yerel mahkemelerce verilen ve temyize konu olmayan kararlar yönünden olağanüstü kanun yoluna başvuruları dayargılama konusunu oluşturan suça bakmakta olan ceza Dairelerince karara bağlanmaktadır.

Bu uygulamanın aksi düşünülecek olursa, Yargıtay'ın ceza dairelerinin tamamının bakmakta olduğu her türlü suç ve kabahatin infazı ile ilgili tüm hukuka aykırılıkların çözümünün Dairemizce yapılması sonucu doğacaktır ki bu da Yargıtay Kanunundaki iş bölümüne ilişkin hükümlere aykırılık teşkil edecektir.

Yargıtay Kanunu'nun 6110 sayılı Kanunla değişik 14.maddesine dayanarak Yargıtay Büyük Genel Kurulunca hazırlanan işbölümüne göre, Dairemizin görevi özel ceza yasalarından veya Kabahatler Kanunu'ndan doğan ve başka bir dairenin görev alanına girmeyen suç ve kabahatlere ilişkin temyiz incelemesi görevinden ibaret olup, Kanun Yararına Bozma talebinin konusu olan dosyanın yapılan incelemesinde;

Kanun yararına bozma talebinin hükümlüHalil Ulaş'ın kuruma alkol sokmak veya kurumda bulunan diğer hükümlülere alkol temin etmek eyleminin ve bunun müeyyidesinin ne olduğu ve itiraz merciinin infaz hakimliğinin yetkisinde olana disiplin cezasını onaylayıp onaylayamayacağına ilişkin olduğu anlaşılmıştır.

Somut olayda; hükümlü hakkında hükmolunan ceza, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda düzenlenen uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti yapma veya sağlama suçuna ilişkin olup, bu cezanın infaz sırasında uygulanan ve temel yasa özellikleri taşıyan 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun, özel ceza yasası kapsamında değerlendirilemeyeceği cihetle, Kanun Yararına Bozma istemine konu hükmün konusuna ve Yargıtay Kanununun değişik 14.fıkrası ve Yargıtay Büyük Genel Kurulu'nun 19.01.2015 ve 2015/8 sayılı kararına göre, işin incelenmesi Yargıtay Yüksek 10. Ceza Dairesinin görevine dahil olduğundan, Dairemizin GÖREVSİZLİĞİNE, Dairemizin görevli olduğuna dair Yargıtay Yüksek 10. Ceza Dairesinin 02/03/2015 tarih ve 2015/1169 Esas-2015/23394 Karar sayılı kararı bulunduğundan görev konusunda uyuşmazlığın çözümü için dosyanın Yargıtay Ceza Daireleri Başkanlar Kuruluna TEVDİİNE,16/04/2015 günü oy birliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/702

Karar No : 2015/427

Tebliğname No : 3 - 2013/73449

Yerel Mahkemece verilen hükümler temyiz edilmekle, başvurunun süresi ve kararın niteliği ile suç tarihine göre dosya incelendi, gereği görüşülüp düşünüldü:

Temyiz isteğinin reddi nedenleri bulunmadığından işin esasına geçildi.

Vicdani kanının oluştuğu duruşma s¼recini yansıtın tuta-naklar, belgeler ve gerekçe i¼eriđine g¼re yapılan incelemede, başkaca nedenler yerinde g¼r¼lmemiřtir.

Ancak;

- 1- Sanık S¼leyman'ın, soruşturma aşamasındaki savunma-sında, Aldoğanlar řirketindeřof¼r olarak ¼alıřtıđını, olay g¼n¼ şirkete ait ara¼la Seyrantepedeki odunları alarak Kemberburgaz'a giderken, sevk irsaliyesini boş olarak ya-nına aldığını, amacının ele ge¼en emvali teslim etmeden ¼nce tarttırıp, parasını aldıktan sonra sevk irsaliyesini doldurmak olduğunu, emvale ilişkin nakliye tezkeresini sunduğunu, kovuşturma aşamasında ise sevk irsaliyesini şirkette unuttuğunu beyan etmesi, şirket yetkilisi olan diğer sanığın ise soruşturma aşamasında yanıda řof¼r ola-rak ¼alıřın diğer sanık S¼leyman'a emvali araca y¼kleyip Kemberburgaz'a g¼t¼r¼p tarttırmasını, d¼n¼nce de sevk irsaliyesini yazacağı talimatını verdiğini, kovuşturma aşa-masında ise yakalanan emvalin faturası ve sevk irsaliyesi-nin bulunduğunu, ele ge¼en emvali Mustafa Nişancı isimli kişiden fatura karşılığında aldığını beyan etmesine; emval ¼zerinde yapılan keşif sonucu d¼zenlenen bilirkişi rapo-runda, nakliye tezkeresindeki emvalin 40 kental olmasına karşılık yakalanan emvalin bu miktarın altında 28 kental olduğunun belirtilmesine; emval ¼zerinde başka bir incele-me yapılmamış bulunmasına g¼re sanık Aliekber'in savun-maları doğrultusunda emvalin temin edildiği iddia edilen Mustafa Nişancı'nun ve nakliye tezkeresi adına tanzim edi-len Hasan Tarak¼ı'nın dinlenilmesi; emvale ilişkin uzman muhasebeci bilirkişi vasıtasıyla faturanın ticari defterlere usul¼ne uygun olarak işlenip işlenmediğinin, faturaların dip ko¼anlara tarih itibariyle uygun olup olmadığının tespit edilmesi, ayrıca emvalin sanık Aliekber'in yetkilisi olduğu şirketegiriş kayıtlarında araştırılıp, su¼a konu emvalin cins, miktar, kesim tarihi, vasfı ve diğer ¼zellikleri itibariyle fa-turaya uygun olup olmadığının, ř¼pheye yer vermeyecek şekilde tespitinden sonra sanıkların hukuki durumunun tayini gerektiğinin g¼zetilmemesi,

Kabul ve uygulamaya göre de;

- 2- Sanık Aliekber hakkında sadece eylemin idari para cezasını gerektirdiğinden bahisle idari para cezası verilmiş ise de, Kabahatler Kanununun 27/7. maddesi gereğince dava açılan suçtan beraatine de karar verilmesi gerektiğinin gözetilmesi,
- 3- Suç tarihi olan 01/05/2010 tarihi ile inceleme tarihi arasında 5320 sayılı Kanun 20/c maddesinde öngörülen zamanaşımı süresi geçmiş bulunması,
- 4- Sanık Süleyman lehine hükmedilen vekalet ücretinin hazine yerine katılan idareden tahsiline hükümlenmesi,

Kanuna aykırı ve katılan vekilinin temyiz nedenleri yerinde görüldüğünden tebliğnameye uygun olarak HÜKMÜN BOZULMASINA, yargılamanın bozma öncesi aşamadan başlayarak sürdürülüp sonuçlandırılmak üzere dosyanın esas/hükümmahkemesine gönderilmesine, 16.04.2015 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Daire: 7. Ceza Dairesi

Tarih:2011

Esas No: 2010/5034

Karar No: 2011/25193

Kaynak: Mahkeme dosyası

İlgili Maddeler: Cmuk 317 ve 5326 S.K. 29

İlgili Kavramlar: İdari yaptırım-Müsadere kararına karşı kanun yolu

“İdari yaptırım kararlarına bağlı müsadere davasının 5326 Sayılı Kabahatler Kanununun 29. maddesi uyarınca temyizi kabil olmayıp, itirazı mümkün bulunduğundan temyiz dilekçesi itiraz mahiyetinde kabul edilerek mahallinde değerlendirilmek üzere dosyanın incelenmeksizin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına TEVDİİNE...”

“Yasa yararına bozma, yalnızca adli suçlara ilişkin inceleme olanağı veren bir yasa yoludur. Adli yargı düzeni içerisinde gerçekleşen yasaya aykırılık hallerinin giderilmesi için olağanüstü bir yasa yolu olarak öngörülmüştür. Halbuki, idari para cezalarına yönelik itirazların sulh hakimince incelenmesi, Anayasa Mahkemesi kararlarında da belirtildiği üzere, Anayasanın 125 nci maddesi bağlamında, idarenin kamu gücü kullandığı ve kamu hukukuna ilişkin bir işlemin sınırlı biçimde denetlenmesinden ibarettir.

İdari işlemin denetimi niteliğinde olan idari para cezasına itirazın sulh ceza hakimince incelenmesinde, adli yargı mercilerinin yasayla görevlendirilmesi, yapılan işleme adli bir işlem niteliği vermemektedir. İdari para cezalarının denetlenmesinde, sulh hakiminin denetimi yalnızca idari işlemin yasaya uygun yapıp yapılmadığı ile sınırlı olup, yasaya aykırılığın saptanması halinde, idari merciin yerine geçerek idari para cezasının belirleme yetkisinin bulunmadığının kabul edilmesinde zorunluluk vardır. Hal böyle olunca, idari bir işlemin denetlenmesinin de idari nitelikte olması karşısında, bu tür bir işlemin adli yargıya ilişkin gerek olağan gerekse olağanüstü yasa yolu denetimine tabi tutulması da yasal olarak olanaksızdır.” (Yar. CGK, 21.12.2004, 7-189/225) (YKD, 4/2005)

“Sanığın eylemi, iddianamedeki anlatıma ve kurulan hükme göre kabahat niteliğinde olup, mahkemece verilen idari para cezasının incelenmesinin Kabahatler Kanununun 29/1 inci maddesi gereğince itiraza tabi olduğu gözetilmelidir.” (Yar. 3CD, 05.04.2007, 272/3002) (YKD, 6/2007)

“Kabahatler Kanununun 29 uncu maddesi uyarınca sulh ceza mahkemesince verilen idari yaptırım kararlarına ağır ceza mahkemesine itiraz edilebilir. Bu kararlara ilişkin temyiz dilekçeleri itiraz niteliğindedir.” (Yar. 7CD, 21.02.2007, 17584/981) (YKD, 5/2007)

“Kabahatler Kanununun 24 üncü maddesi gereğince, mahkemesince verilen idari para cezalarına karşı, aynı yasanın 29 uncu maddesi gereğince kararın tefhim veya tebliği tarihin-

den itibaren 7 gün içinde ağır ceza mahkemesine itiraz edilebileceği açıkça hükme bağlanmıştır.” (Yar. 16HD, 23.02.2006, 12998/1234) (YKD, 5/2006)

Gerekçe :

TBMM Adalet Komisyonunda eklenmiştir(bkz. yasanın TBMM hazırlık alıŐmaları)

VAZGEÇME VE KABUL

MADDE 30.

- (1) Kanun yoluna başvuran kişi, bu konuda karar verilinceye kadar başvurusundan vazgeçebilir. Vazgeçme halinde bir daha aynı konuda başvuruda bulunulamaz.
- (2) İlgili kamu kurum ve kuruluşu da mahkeme tarafından karar verilinceye kadar kanun yolu başvurusunu kabul ederek idarî yaptırım kararını geri alabilir.

Maddenin Yorumu :

Madde, vazgeçme ve kabul konusunda tutarlı çözümler içermektedir.

Gerekçe :

TBMM Adalet Komisyonunda eklenmiştir(bkz. yasanın TBMM hazırlık çalışmaları)

MASRAFLARIN VE VEKALET ÜCRETİNİN ÖDENMESİ

Madde 31 - (31.3.2011 tarihli 6217 sayılı yasayla değişik)

- (1) İdarî yaptırım kararına karşı başvuru yolu harca tâbi değildir. ⁽¹⁾
- (2) Kanun yoluna başvuru dolayısıyla oluşan bütün masraflar ve vekalet ücreti, başvurusu veya savunması reddedilen tarafça ödenir.

Maddenin Yorumu :

Maddenin birinci fıkrası, konunun geniş anlamda ceza yargılamasının içinde olduğunun bir göstergesidir.

Yargıtay Uygulaması:

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/57

Karar No : 2015/3255

Tebliğname No : KYB - 2014/367452

4857 sayılı İş Kanunu'nun 107/a. maddesine aykırı davranmak eyleminden dolayı muteriz Ekinler Elektronik San. Ve Tic. A.Ş. hakkında 11,721,00 Türk lirası idari para cezası uygu-

¹ 31/3/2011 tarihli ve 6217 sayılı Kanunun 27 nci maddesiyle, bu fıkrada yer alan "kanun yoluna başvurulması" ibaresi "başvuru yolu" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

lanmasına dair Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü Düzce Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğünün 27/02/2013 tarihli ve 95245823-309.3-455 sayılı idari para cezası karar tutanağına karşı yapılan başvurunun reddine ilişkin, Düzce 1. Sulh Ceza Mahkemesinin 08/07/2013 tarihli ve 2013/303 değişik iş sayılı kararına, vekalet ücretine hükmedilmediğinden bahisle ilgili kurum vekilince yapılan itirazın reddine dair Düzce 1. Asliye Ceza Mahkemesinin 18/09/2013 tarihli ve 2013/262 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığundan verilen 03/11/2014 gün ve 65167 sayılı kanun yararına bozma istemini içeren dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 13/11/2014 gün ve KYB.2014-367452 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Anılan ihbarnamede;

Dosya kapsamına göre, Yargıtay 7. Ceza Dairesinin 06/05/2014 tarihli ve 2014/2966 esas, 2014/8580 sayılı ilamında da belirtildiği üzere; 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Kanun yoluna başvuru dolayısıyla oluşan bütün masraflar ve vekalet ücreti, başvurusu veya savunması reddedilen tarafca ödenir." şeklindeki 31/2. maddesi nazara alındığında, somut olayda başvurusu reddedilen şirket tarafından, kendini vekille temsil ettiren, kararına itiraz edilen kurum lehine vekalet ücreti ödenmesine hükmedilmediği nazara alınmadan, itirazın bu yönden kabulü yerine yazılı şekilde reddine karar verilmesinde isabet görülmediği gerekçesiyle 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 309. maddesi uyarınca anılan kararın kanun yararına bozulması isteminde bulunulmakla gereği görüşülüp düşünüldü;

Olağanüstü kanun yolu olan ve öğretide "olağanüstü temyiz" olarak adlandırılan kanun yararına bozmanın amacı hakim veya mahkeme tarafından verilen ve istinaf veya temyiz incelemesinden geçmeksizinkesinleşen kararların Yargıtay'ca incelenmesini, buna bağlı olarak da kanunların uygulanmasında ülkesathında birliğe ulaşmak, hakim veya mahkemelerce verilen cezaya ilişkin karar veya hükümlerdeki hukuka aykırılıkları toplum ve birey açısından hukuk yararına gidermektir.

Olağanüstü bir kanun yolu olan kanun yararına bozma müessesesinin konusunu oluşturabilecek kanuna aykırılık halleri, olağan kanun yolu olan temyiz nedenlerine göre dar ve kısıtlı tutulduğunda kesin hükmün otoritesi korunmuş olur.

26.10.1932 gün ve 29/12 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı ve bu karar esas alınmak suretiyle verilen Yargıtay Ceza Genel Kurulu ve Özel Dairelerin süreklilik arz eden kararlarında belirtildiği üzere, kabul edip etmemenin hakim veya mahkemenin takdirine bağlı olduğu istekler hakkında verilen kararlar ile kanıtların değerlendirilmesine ilişkin kararlar kanun yararına bozma konusu olamaz.

Bu açıklamalara ve yerleşik yargısal kararlara göre (Yargıtay 1. CD'nin 05/11/2008 tarih ve 2008/9091-7078 E.K.; 3. CD'nin 14/11/2007 tarih ve 2007/12330-8319 E.K.; 11. CD'nin 27/02/2013 tarih ve 2012/28035 E., 2013/3196 K. ve 12. CD'nin 27/12/2012 tarih ve 2012/21561-28771 E.K sayılı kararları) vekalet ücretinin şahsi hakka ilişkin olması nedeniyle bu hususta kanun yararına bozma talebinde bulunulamayacağından, yerinde görülmeyen Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kanun yararına bozma isteminin REDDİNE, 25/06/2015 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/2627

Karar No : 2015/2693

Tebliğname No : KYB - 2015/65153

4207 sayılı Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanun'un 2/b maddesine aykırı davranmak eyleminden dolayı muteriz Set Turistik Tesisleri İşl. ve Yat. A.Ş. hakkında 1,187,00 Türk lirası idari para cezası uygulanmasına dair Şişli Kaymakamlığı Toplum Sağlığı Merkezi'nin 30/12/2013 tarihli ve 37300602/281.03/9024 sayılı idari para cezası karar tutanağına karşı yapılan başvurunun reddine ilişkin İstanbul 4. Sulh Ceza Hâkimliğinin 14/10/2014 tarihli ve

2014/637 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığından verilen 12/02/2015 gün ve 11188 sayılı kanun yararına bozma istemini içeren dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 27/02/2015 gün ve KYB. 2015-65153 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Anılan ihbarnamede;

Dosya kapsamına göre, Yargıtay 7. Ceza Dairesinin 06/05/2014 tarihli ve 2014/2966 esas, 2014/8580 sayılı ilamında da belirtildiği üzere; 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Kanun yoluna başvuru dolayısıyla oluşan bütün masraflar ve vekalet ücreti, başvurusu veya savunması reddedilen tarafça ödenir." şeklindeki 31/2. maddesi nazara alındığında, somut olayda başvurusu reddedilen şirket tarafından, kendini vekille temsil ettiren, kararına itiraz edilen kurum lehine vekalet ücreti ödenmesine hükmedilmesi gerektiği gözetilmeden yazılı şekilde karar verilmesinde isabet görülmediği gerekçesiyle 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 309. maddesi uyarınca anılan kararın kanun yararına bozulması isteminde bulunulmakla gereği görüşülüp düşünüldü;

Olağanüstü kanun yolu olan ve öğretide "olağanüstü temyiz" olarak adlandırılan kanun yararına bozmanın amacı hakim veya mahkeme tarafından verilen ve istinaf veya temyiz incelemesinden geçmeksizinkesinleşen kararların Yargıtay'ca incelenmesini, buna bağlı olarak da kanunların uygulanmasında ülkesathında birliğe ulaşmak, hakim veya mahkemelerce verilen cezaya ilişkin karar veya hükümlerdeki hukuka aykırılıkları toplum ve birey açısından hukuk yararına gidermektir.

Olağanüstü bir kanun yolu olan kanun yararına bozma müessesesinin konusunu oluşturabilecek kanuna aykırılık halleri, olağan kanun yolu olan temyiz nedenlerine göre dar ve kısıtlı tutulduğunda kesin hükmün otoritesi korunmuş olur.

26.10.1932 gün ve 29/12 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı ve bu karar esas alınmak suretiyle verilen Yargıtay Ceza Genel Kurulu ve Özel Dairelerin süreklilik arz eden kararlarında be-

lirtildiği üzere, kabul edip etmemenin hakim veya mahkemenin takdirine bağlı olduğu istekler hakkında verilen kararlar ile kanıtların değerlendirilmesine ilişkin kararlar kanun yararına bozma konusu olamaz.

Bu nedenlerle, vekalet ücretinin Şahsi hakka ilişkin olması nedeniyle, yerleşik yargısal kararlara göre de (Yargıtay 1. CD'nin 05/11/2008 tarih ve 2008/9091-7078 E.K; 3. CD'nin 14/11/2007 tarih ve 2007/12330-8319 E.K; 11. CD'nin 27/02/2013 tarih ve 2012/28035 E., 2013/3196 K. ve 12. CD'nin 27/12/2012 tarih ve 2012/21561-28771 E.K sayılı kararları) bu hususta kanun yararına bozma talebinde bulunulamayacağından, yerinde görülmeyen Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kanun yararına bozma isteminin REDDİNE, 11.06.2015 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Gerekçe :

TBMM Adalet Komisyonunda eklenmiştir (bkz. yasanın TBMM hazırlık çalışmaları)

İKİNCİ KISIM

ÇEŞİTLİ KABAHAHLER

Emre aykırı davranış

MADDE 32.

- (1) Yetkili makamlar tarafından adli işlemler nedeniyle ya da kamu güvenliği, kamu düzeni veya genel sağlığın korunması amacıyla, hukuka uygun olarak verilen emre aykırı hareket eden kişiye yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bu cezaya emri veren makam tarafından karar verilir.
- (2) Bu madde, ancak ilgili kanunda açıkça hüküm bulunan hallerde uygulanabilir.
- (3) 1.3.1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 526 ncı maddesine diğer kanunlarda yapılan yollamalar, bu maddeye yapılmış sayılır.

Maddenin Yorumu :

Maddenin gerekçesi yeterli açıklığı taşımaktadır.

Gerekçe :

765 sayılı Türk Ceza Kanununun 526 ncı maddesinin birinci fıkrası hükmü şöyledir:

“Yetkili makamlar tarafından adli işlemler dolayısıyla ya da kamu güvenliği ve kamu düzeni veya genel sağlığın korunması düşüncesiyle kanun ve nizamlara aykırı olmayarak verilen bir buyruğu dinlemeyen veya bu yolda alınmış bir önleme

uymayan kimse, eylem ayrı bir suç oluşturmadığı takdirde, üç aydan altı aya kadar hafif hapis ve bin liradan üçbin liraya kadar hafif para cezasıyla cezalandırılır.”

Söz konusu kabahatin oluşabilmesi için;

- a) Yetkili makamlar tarafından hukuka uygun bir biçimde verilmiş bir buyruk olmalıdır,
- b) Bu buyruk, “adli işlemler dolayısıyla ya da kamu güvenliği ve kamu düzeni veya genel sağlığın korunması düşüncesiyle” verilmelidir,
- c) Bu buyruk, usulen ilân edilmelidir.

Keza, bu madde hükmünün uygulanabilmesi için kanunda açık hüküm bulunması gerekmektedir. Başka bir deyişle, ancak ilgili kanunda açıkça hüküm bulunan hallerde bu maddeye istinaden yaptırım uygulanabilir.

Nitekim, Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 12/11/1973 tarihli ve 333/705 sayılı Kararı ve pek çok özel daire kararlarında da açıklandığı gibi, 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 526 ncı maddesinin uygulanabilmesi için, özel yasalardan birinde bu maddeye göre cezalandırılacağı hükme bağlanmış olması ve eylemin bütün unsurlarıyla birlikte açıklanması ve ayrıca, kanun ve nizamlara aykırı olmayarak yetkili makamlarca verilen bir buyruğun “kamu güvenliği”, “kamu düzeni”, “genel sağlığın korunması” amacıyla veya “adli işlemler dolayısıyla” verilmiş olduğunun açıkça anlaşılması gerekmektedir.

Bu düşünceyledir ki, pek çok kanunda, bu konuda açık hükümlere yer verilmiştir. Nitekim, 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11/C ve 32/Ç maddelerinde, il ya da ilçe sınırları içinde, huzur ve güvenliğin, kişi dokunulmazlığının, tasarrufa müteallik emniyetin, kamu esenliğinin sağlanmasının ve önleyici kolluk yetkisinin vali ya da kaymakamın ödevlerinden olduğu, anılan amirlerin bunları sağlamak için gereken karar ve önlemleri alacağı; alınan ve ilan olunan karar ve önlemlere uymayanlar hakkında aynı Kanunun 66 ncı maddesinin uygulanacağı belirtilmiştir.

Anılan 66 ncı maddede ise:“...en büyük mülkiye amirleri tarafından kanunların verdiği yetkiye istinaden ittihaz ve usulen tebliğ veya ilan olunan karar ve tedbirlerin tatbik ve icrasına muhalefet eden veya müşkülât gösterenler veya riayet etmeyenler hakkında, hareketi ayrı bir suç teşkil etmediği takdirde, Türk Ceza Kanununun 526 ncı maddesi uygulanır” denilmektedir.

Ayrıca, işaret etmek gerekir ki; 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 526 ncı maddesinde sözü edilen“kamu güvenliği ve kamu düzeni” kavramları, idare ve anayasa hukukundaki anlamlarına göre, daha dar bir anlam taşımaktadırlar. (Anayasa Mahkemesinin 28/1/1964 tarihli ve E.1963/128, K.1964/8 ve Ceza Genel Kurulunun 10/1/1969 tarihli ve 528/471 sayılı kararları).

Madde metninde kullanılan“kamu güvenliği”“kamu düzeni”,“genel sağlığı koruma”,“adli işlemler dolayısıyla olma” koşulları, hukuka uygun olarak verilen emirle, bu koşullar arasında bağlantı kurmak için kullanılmıştır.

DİLENCİLİK

MADDE 33

- (1) Dilencilik yapan kişiye, elli Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ayrıca, dilencilikten elde edilen gelire elkonularak mülkiyetin kamuya geçirilmesine karar verilir.
- (2) Bu kabahat dolayısıyla idarî para cezasına ve elkoymaya kolluk veya belediye zabıta görevlileri, mülkiyetin kamuya geçirilmesine mülkî amir veya belediye encümeni karar verir.

Maddenin Yorumu :

Gerekçe incelenmelidir.

İkinci fıkrada sözü geçen mülki amir, fiilin işlendiği yere göre, kaymakam ya da validir. Yetkinin bu sıfatı taşıyan kişilerin şahsına verildiği dikkati çekmektedir.

Öte yandan, maddedeki değişik yetkilendirmenin nasıl konulacağı da gerekçede açıklık taşımaktadır.

Gerekçe :

Çocukların, beden veya ruh bakımından kendini idare edemeyecek durumda bulunan kimselerin dilencilikte araç olarak kullanılması fiili, ceza hukuku bakımından suç olarak düzenlenmiştir. Türk Ceza Kanununa göre, ayrıca bu suç, bir örgüt faaliyeti çerçevesinde de işlenebilir ve bu durumda hapis cezası bir kat artırılır.

Burada ise, çocukların, fiziksel veya zihinsel engellilerin dilencilikte araç olarak kullanılması söz konusu olmayıp, bizatihi dilencilik fiili kabahat olarak cezalandırılmaktadır. Böylece, başkalarının merhamet ve acıma duygularının istismarı engellenmek istenmektedir.

Dilencilik dolayısıyla idarî para cezasına karar verme yetkisi hem kolluğa hem de belediye zabıta görevlilerine aittir. Kolluğun ve belediye zabıta görevlilerinin yetki alanı bakımından herhangi bir ayırımı gidilmemiş olup, görev alanlarına giren yerlerde, bunlar bakımından yarışan bir yetki hali söz konusudur. Bu kişiler aynı zamanda, dilencilikten elde edilmiş bulunan gelire de elkoyma yetkisine sahiptir. Ancak elkonulan bu gelirin bir idarî tedbir olarak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verme yetkisi mülkî amire veya belediye encümenine aittir. Gelire kolluk elkoymuş ise mülkî amir, belediye zabıtası elkoymuş ise belediye encümeni mülkiyetin kamuya geçirilmesine karar verecektir.

KUMAR

MADDE 34.

- (1) Kumar oynayan kişiye, yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ayrıca, kumardan elde edilen gelire elkonularak mülkiyetin kamuya geçirilmesine karar verilir.
- (2) Bu kabahat dolayısıyla idarî para cezasına ve elkoymaya kolluk görevlileri, mülkiyetin kamuya geçirilmesine mülkî amir karar verir.

Maddenin Yorumu :

Gerekçedeki açıklamalar konuyu aydınlatmaya yeterlidir.

Maddenin temeli kumar kavramına dayanmaktadır. Kumar, kazanç amacıyla icra edilen ve kâr ve zararın talihe bağlı olduğu oyunları ifade eder. Bir olayda maddenin uygulanması bu tanımdaki unsurların gerçekleşmesine bağlıdır. Bu unsurlardan biri bile eksik kalsa, madde uygulanmaz. Örnek: Bir oyunda üstünlük sağlamak amacıyla yarışarak başarı elde etme çabası kumar değildir; çünkü kazanç unsuru eksiktir. Maddede sözü edilen kazanç, maddi değer elde etmek anlamını taşır. Kazancın olmadığı durumlarda kumar söz konusu olmaz.

İkinci fıkrada sözü geçen mülki amir, fiilin işlendiği yere göre, kaymakam ya da validir. Yetkinin bu sıfatı taşıyan kişilerin şahsına verildiği dikkati çekmektedir.

Gerekçe :

Kumar, kazanç amacıyla icra edilen ve kâr ve zararın talihe bağılı olduğu oyunları ifade etmektedir. Bu bağlamda kumar oynanması için yer ve imkân sağlanması, Türk Ceza Kanununda suç olarak tanımlanmıştır.

Tasarının bu maddesinde ise, kumar oynanması, bir kaba-hat olarak tanımlanmış, karşılığında idarî para cezası ve ayrı- ca, kumardan elde edilen kazancın mülkiyetinin idarî yaptırım olarak kamuya geçirilmesi öngörülmüştür.

Kumar dolayısıyla idarî para cezasına ve bu suretle elde edilen gelire elkonulmasına karar verme yetkisi sadece kollu- ğa ait bulunmaktadır. Elkonulan gelirin mülkiyetinin kamuya geçirilmesine ise mülkî amir karar verebilecektir.

SARHOŞLUK

MADDE 35

- (1) Sarhoş olarak başkalarının huzur ve sükununu bozacak şekilde davranışlarda bulunan kişiye, kolluk görevlileri tarafından elli Türk Lirası idarî para cezası verilir. Kişi, ayrıca sarhoşluğun etkisi geçinceye kadar kontrol altında tutulur.**

Maddenin Yorumu :

Maddenin uygulanmasında birkaç nokta üzerinde durmak uygun olur:

1. İlk kavram sarhoşluktur. Sarhoşluk, kişinin aldığı alkol nedeniyle kendini, tavır ve hareketlerini kontrol edemeyecek durumda olmasıdır.
2. Bunun sonucu olarak, kişi sergilediği davranışlarla başkalarının huzurunu ve sükununu bozmalıdır. Huzur, rahat demektir; sükun da bunu tamamlayan bir etkidir. Sarhoş olan kişi başkalarının huzur ve sükununu bozmalıdır.
3. Maddeyi uygulama görevi kolluğa verilmiştir.
4. Kolluk sarhoş kişiye idari para cezası verecek, ayrıca bu kişinin sarhoşluğunun etkisi geçinceye kadar kendisini kontrol altında tutacaktır. Her olayda bu iki sonuç birlikte uygulanacaktır. Kontrol altında tutma niteliği bakımından bir özgürlük sınırlamasıdır. Bu sınırlama yetkisi gücünü yasadan aldığı için hukuka uygundur. Burada kolluk açısından bir görevin yerine getirilmesi söz konusudur. Kol-

luk bu yetkisini kullanırken olayın özelliklerini dikkate almalıdır. Bu bağlamda önemli olan nokta, sarhoşluğun etkisinin geçip geçmediğine karar vermektir. Bu konuda kolluğun takdir yetkisi vardır.

Gerekçe :

Bu hükmün uygulanabilmesi için, sarhoş olan kişinin, başkalarının huzur ve sükununu bozacak şekilde davranışlarda bulunması gerekir. Bunun için, davranışın umuma açık yerlerde gerçekleşmiş olması gerekmez. Örneğin kendi evinde, diğer aile bireylerinin veya komşuların huzur ve sükununu bozucu davranışlar da bu kapsamda değerlendirilmek gerekir.

Kolluk görevlileri tarafından, bu durumdaki kişiye idarî para cezası verileceği gibi, sarhoşluğun etkisi geçinceye kadar da kişi kontrol altında tutulur. Böylece, başkalarının huzur ve sükununu bozucu davranışların sürdürülmesi engellenecektir.

GÜRÜLTÜ

MADDE 36

- (1) Başkalarının huzur ve sükununu bozacak şekilde gürültüye neden olan kişiye, elli Türk Lirası idarî para cezası verilir.
- (2) Bu fiilin bir ticarî işletmenin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde işletme sahibi gerçek veya tüzel kişiye bin Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.
- (3) Bu kabahat dolayısıyla idarî para cezasına kolluk veya belediye zabıta görevlileri karar verir.

Maddenin Yorumu :

Maddenin 2. fıkrası üzerinde durulmak gerekir :

1. Gürültü yapmak fiilinin bir ticarî işletmenin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hali, bir ağırlatıcı neden olarak öngörülmüştür.
2. Ticari işletme kavramı Türk Ticaret Kanununun(TTK) hükümlerine göre belirlenmelidir. Bu konuda yasanın 11. maddesi esas alınmak gerekir.
3. TTK'nın 17. maddesi esnafı da tanımlamıştır. Bu tanıma göre esnaf gezici ya da sabit olabilir. Buradaki kriter, esnafın ekonomik faaliyetini nakdi sermayeden ziyade bedeni çalışmasına dayandırması ve kazancının ancak geçimini sağlamaya yetecek oranda olmasına dayanır. Bu nedenle

esnaf tacir değildir; çalıştığı yer de ticari işletme sayılmaz. Sonuçta bu kişilere maddenin 2. fıkrası uygulanmaz.

4. Bu açıklamaların ışığı altında, maddenin yazımının başarılı olmadığını söylemem gerekir. Uygun çözüm: Gürültü yapmak fiilinin bir tacir ya da esnaf tarafından işlenmesi ağırlatıcı neden sayılmalıydı.

Yargıtay Uygulaması:

Daire: CGK

Tarih:2007

Esas No: 2007/8-109 E

Karar No: 2007/115 K

Kaynak: KASIM AYI YKD- UYAP

İlgili Maddeler: 170/1C-KABAHAATLER KANUNU 36 MD.

İlgili Kavramlar: KURUSIKI TABANCA İLE ATEŞ ETMENİN TCK 170/1C MADDESİNDE DÜZENLENEN SUÇU OLUŞTURMADIĞI-5326 S.LI YAS.36 MADDESİNDE DÜZENLENEN SUÇU OLUŞTURDUĞU- KURUSIKI TABANCANIN SAHİBİNE İADESİ-

“İçtihat Metni”

Hükümlü Ahmet Ç.....nin; 18.06.2005 günü yapılan düğün sırasında kuru sıkı tabanca ile ateş ettiği iddiasıyla; genel güvenliği tehlikeye sokma suçundan yapılan yargılaması sonunda, Konya 4. Asliye Ceza Mahkemesince 21.12.2005 gün ve 537-1397 sayılı ile;“ 5237 sayılı TCY.nın 170/1-c ve 62. maddeleri gereğince 5 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına, cezasının aynı Yasanın 50/1-d maddesi uyarınca 1 yıl süre ile her türlü düğüne, alkollü içki tüketilen yere ve toplantıya gitmekten yasaklanmak tedbirine çevrilmesine, 5237 sayılı TCY.nın 58. maddesi gereğince mükerrirlere özgü infaz rejimine tabi tutulmasına, 54. maddesi gereğince suçta kullanılan ve emanetin 2005/2062 sırasında kayıtlı tabanca ve eklerinin müsaderesine...” karar verilmiş ve bu karar yasa yoluna gidilmediğinden kesinleşmiştir. T.C. Adalet Bakanlığının talebi ve Yargıtay Cumhuriyet Başsav-

cılığının 14.03.2007 gün ve 46027 sayılı ihbarı ile;“....Yargıtay 8. Ceza Dairesinin 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 264/7. maddesinde düzenlenen suçla ilgili olarak benzer bir olay hakkında vermiş olduğu 02.06.2005 tarihli ve 2004/3811 esas, 2005/3998 sayılı kararında da belirtildiği üzere, sanığın silah vasfında bulunmayan (kuru-sıkı) gaz tabancası ile düğün yerinde havaya ateş etmekten ibaret eyleminin, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 170/1. maddesinde düzenlenen, kişilerin hayatı, sağlığı veya malvarlığı bakımından tehlikeli olacak biçimde ya da kişilerde korku, kaygı veya panik yaratabilecek tarzda silahla ateş etme suçunu oluşturmayıp, 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 36. maddesinde düzenlenen ve idari para cezası yaptırımını öngören suçu oluşturduğu gözetilmeksizin, yazılı biçimde mahkumiyet hükmü kurulmasında isabet görülmemiştir...” biçiminde yasa yararına bozma isteminde bulunulmuş; Yargıtay 8. Ceza Dairesince de 02.04.2007 gün ve 3014-2677 sayı ile;“.... Silah niteliğinde bulunmayan kuru sıkı tabir edilen tabanca ile havaya ateş etme eyleminin 765 sayılı TCYnın 264/7 ve 5237 sayılı TCYnın 170/1-c madde-fıkrasında tanımlanan, içinde silah ögesi bulunan suç tipine uygun bulunmadığı, ancak eylemin 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 36. maddesinin (1) fıkrasında tanımlanan suç kapsamında kalmakla Yüksek Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğünün 1.3.2007 gün ve 10718 sayılı yazılarına atfen Yargıtay C.Başsavcılığının 14.3.2007 gün ve 46027 sayılı kanun yararına bozma talepli ihbarnamesi içeriği yerinde görüldüğünden Konya 4. Asliye Ceza Mahkemesinin 21.12.2005 gün ve 2005/537 esas ve 2005/1397 sayılı kararının CMK.nun 309. maddesi uyarınca bozulmasına ve cezanın ortadan kaldırılmasına” karar verilmiştir. Bu karara karşı;Yargıtay C.Başsavcılığınca 07.05.2007 gün ve 46027 sayı ile;“5326 sayılı Kanunun 24. maddesi uyarınca kovuşturma konusu fiilin kabahat oluşturduğunun anlaşılması halinde mahkeme tarafından idari yaptırım kararı verilmesi zorunludur. Anılan Kanunun 18. maddesi gereğince kabahatin konusunu oluşturan veya işlenmesi suretiyle elde edilen eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine, ancak kanunda açık hüküm bulunan hallerde karar verilebilir. 5326 sayılı Kanunun 36. maddesinde kabahatin ko-

nusunu oluşturan veya işlenmesi suretiyle elde edilen eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine ilişkin bir hükme yer verilmemiştir. Yapılan açıklamalar ışığında; Yerel Mahkemece, kovuşturma konusu fiilin kabahat oluşturduğunun anlaşılması nedeniyle sanığın 5326 sayılı Kanunun 36. maddesinin 1. fıkrası uyarınca 50 YTL idari para cezası ile cezalandırılmasına ve emanette kayıtlı kuru sıkı tabanca ve eklerinin sahibine iadesine karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde mahkumiyet kararı verilmesi yasaya aykırıdır. Kanun yararına bozma istemi, davanın esasını çözümleyen mahkumiyet hükmüne yönelik olup, bozma nedeni hükümlüye daha hafif ceza verilmesini gerektirmektedir. Bozma nedeni cezanın tamamen kaldırılmasını gerektirmemekte, bozma kararı üzerine yerel mahkemece yeniden inceleme, araştırma, yargılama yapılarak bir karar verilmesine yasal olanak bulunmamaktadır. Bozma nedenine göre, Yerel Mahkeme hükmünü bozan Yargıtay Özel Dairesinin 5326 sayılı Kanunun 24. maddesi göz önünde bulundurmamak suretiyle aynı Kanunun 36. maddesinin 1. fıkrası uyarınca idari para cezasına hükmetmesi, kuru sıkı tabanca ve eklerinin iadesine karar verilmesi yerine, cezanın ortadan kaldırılmasına karar verilmesinin yasaya aykırı olduğu kanaatine varılmıştır.” açıklamasıyla,“Yargıtay 8. Ceza Dairesinin 2.4.2007 gün ve 2007/3014-2677 sayılı kararından“cezanın ortadan kaldırılması” ibaresinin çıkartılmasına, kabahatli Ahmet Ç.....nin 5326 sayılı Kanunun 36. maddesinin 1. fıkrası uyarınca 50 YTL idari para cezası ile cezalandırılmasına, Konya Adli Emanet Memurluğunun 2005/2062 sayısında kayıtlı 1 adet Blov-Magnum Mod 2000 marka seri numarasız 9 mm çaplı kuru sıkı tabanca ve şarjör ile 4 adet dolu fişeğin kabahatliye iadesine karar verilmesi..” talebiyle itiraz yoluna başvurulmuştur..

Dosya Yargıtay Birinci Başkanlığına gönderilmekle, Yargıtay Ceza Genel Kurulunca okundu, gereği konuşulup düşünüldü.

TÜRK MİLLETİ ADINA CEZA GENEL KURULU KARARI

A) Yargılama konusu maddi olayın;“ Ahmet Ç.....nin 18.06.2005 tarihinde yapılan düğün sırasında kuru sıkı tabanca ile havaya birkaç el ateş etmesi” tarzında gerçekleştiği,

- B) Yargıtay 8. Ceza Dairesi ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı arasında oluşan ve Yargıtay Ceza Genel Kurulunca çözümlenmesi gereken hukuki ihtilafın; Hükümlünün eyleminin, 5326 sayılı Kabahatler Yasasının 36. maddesindeki kabahati oluşturduğu kabul edildiğine göre; 5271 sayılı CYY.nın 309/4-d madde-fıkra ve bendi gereğince idari yaptırıma Özel Dairenin bizzat hükmetmesi gerekip gerekmediğine ve Kabahatler Yasasında açık bir hüküm bulunmadığı halde kuru sıkı tabancanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilip verilemeyeceğine ilişkin bulunduğu,
- C) Genel Kurulca yapılan değerlendirmede; 1-Hükümlünün eyleminin düğün yerinde kuru sıkı tabanca ile ateş etmekten ibaret olduğu ve bu eylemin Kabahatler Yasasının 36. maddesinde düzenlenmiş olan gürültü çıkarmak kabahatini oluşturduğu konusunda Özel Daire ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı arasında bir uyuşmazlığın bulunmadığı, 2-Gerçekten de; söz konusu eylemin 5237 sayılı Yasanın 170. maddesindeki genel güvenliği tehlikeye sokmak, 123. maddesindeki kişilerin huzur ve sükununu bozmak ve 183. maddesindeki gürültüye neden olmak suçlarını oluşturmayacağı; Zira; 5237 sayılı Yasanın, 123. maddesinde;“Sırf huzur ve sükununu bozmak maksadıyla bir kimseye ısrarla; telefon edilmesi, gürültü yapılması ya da aynı maksatla hukuka aykırı başka bir davranışta bulunulması halinde, mağdurun şikayeti üzerine faile üç aydan bir yıla kadar hapis cezası verilir.” 170. maddesinde;“(1) Kişilerin hayatı, sağlığı veya malvarlığı bakımından tehlikeli olacak biçimde ya da kişilerde korku, kaygı veya panik yaratabilecek tarzda; a)... b)..... c)Silahla ateş eden veya patlayıcı madde kullanan, Kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.” 183. maddesinde;“İlgili kanunlarda belirlenen yükümlülüklere aykırı olarak, başka bir kimsenin sağlığının zarar görmesine elverişli bir şekilde gürültüye neden olan kişi, iki aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.” Şeklindeki düzenlemelerin bulunduğu, 123. maddede düzenlenen suçta; gürültü çıkararak huzur ve sükunu bozma eyleminin belli bir kişiye yö-

nelik olması şartı bulunduğundan, 170. maddede düzenlenen suçta; "silah" kullanma koşulu arandığından ve "kuru sıkı tabancanın" 5237 sayılı Yasanın 6. maddesi uyarınca silah sayılamayacağından, 183. maddede düzenlenen suçta; sağlığa zarar verecek elverişlilik ve düzeyde bir gürültü arandığından ve kuru sıkı tabanca ile çıkartılan gürültünün bu seviyede olduğuna ilişkin bir tespit bulunmadığından, Olayımızdaki eylemin bu suçların üçünü de oluşturmadığı, Buna karşılık; 5326 sayılı Kabahatler Yasasının 36. maddesinde yer alan; "(1) Başkalarının huzur ve sükununu bozacak şekilde gürültüye neden olan kişiye, elli Türk Lirası idari para cezası verilir. (3) Bu kabahat dolayısıyla idari para cezasına kolluk veya belediye zabıta görevlileri karar verir." Şeklinde düzenlenen kabahatin hükümlünün eylemine uyduğu, Yine Kabahatler Yasasının 24. maddesinde bulunan; "Kovuşturma konusu fiilin kabahat oluşturduğunun anlaşılması halinde mahkeme tarafından idari yaptırım kararı verilir." biçimindeki düzenleme nedeniyle, olayımız açısından söz konusu kararın mahkeme tarafından verilmesinin zorunlu olduğu, 3-Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının itirazının iki hususa yöneldiği; Bunlardan birincisinin; 5271 sayılı CYY.nın 309/4-d madde-fıkra ve bendi gereğince idari yaptırıma Özel Dairenin bizzat hükmetmesi gerektiğine, İkincisinin ise; Kabahatler Yasasında açık bir hüküm bulunmadığı halde kuru sıkı tabancanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilemeyeceğinden cihetle, kuru sıkı tabancanın sahibine iadesine de Özel Dairenin bizzat karar vermesi icabettiğine, Yönelik olduğu, 5271 sayılı Yasanın 309/4-d madde-fıkra ve bendi uyarınca; "Hükümlünün cezasının kaldırılmasını gerektiriyorsa cezanın kaldırılmasına, daha hafif bir cezanın verilmesini gerektiriyorsa bu hafif cezaya Yargıtay ceza dairesi doğrudan hükmeder." Bu durumda; itirazda da belirtildiği gibi, "daha hafif bir cezanın verilmesi" gerektiğine göre, Özel Dairenin önceki cezayı kaldırmakla yetinmeyip, daha hafif cezaya da kendiliğinden karar vermesi gerektiği, Yine Kabahatler Yasasının 18. maddesinde yer alan; "(1) Kabaha-

tin konusunu oluşturan veya işlenmesi suretiyle elde edilen eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine, ancak kanunda açık hüküm bulunan hallerde karar verilebilir.....” hükmü göz önüne alındığında, Kabahatler Yasasında düzenlenen“mülkiyetin kamuya geçirilmesi” müessesesinin, Türk Ceza Yasasında düzenlenen“zoralmı” müessesesinden farklı olduğunun görüldüğü, buna göre;“mülkiyetin kamuya geçirilmesine” karar verilebilmesi için yasada açık bir düzenlemenin bulunması gerektiği, nitekim; Kabahatler Yasasının 33.maddesinde dilencilik, 34. maddesinde kumar kabahatleri düzenlenirken mülkiyetin kamuya geçirilmesinden açıkça bahsedildiği, olayımızda söz konusu olan 36. maddede ise bu şekilde açık bir düzenlemenin bulunmadığı, Bunun gibi, işlenen eylemin bir kabahati oluşturduğunun kabulü halinde, Türk Ceza Yasasında düzenlenmiş bulunan zoralmıa ilişkin hükümlerin de uygulanamayacağı, Bu itibarla, kabahatte kullanılan kuru sıkı tabancanın sahibine iadesi gerekirken, zoralmına karar verilmiş olması usulsüz olduğundan, idari yaptırım kararına bizzat karar vermesi gereken Özel Dairece, kuru sıkı tabancanın sahibine iadesine de karar vermesinin icap ettiği, 4-5237 sayılı Yasanın 6 aydan 3 yıla kadar hapis cezası ve buna bağlı olarak hak yoksunluğu ve güvenlik tedbiri uygulanmasını gerektiren 170. maddesine nazaran, Kabahatler Yasasının sadece 50 YTL idari para cezasını gerektiren 36. maddesinin daha lehe olduğu, kaldı ki; ilk bakışta sonuç olarak uygulanmasına karar verilen tedbirin, 5237 sayılı Yasanın 50/5 madde-fıkrası da nazara alındığında, 50 YTL idari para cezasına göre daha lehte olduğu düşünülebilirse de; a) 5237 sayılı Yasanın 50/6-7 madde-fıkralarına göre bu tedbirden dönülmesi veya tedbirin değiştirilmesi mümkün olduğundan, b)5237 sayılı Yasanın 54. maddesi gereğince güvenlik tedbiri (zoralmı) uygulanması mümkün iken, 5326 sayılı Kabahatler Yasasının 18. maddesi uyarınca bu kabahatle ilgili olarak mülkiyetin kamuya geçirilmesine karar verilmesi olanaksız bulunduğundan, c)5352 sayılı Adli Sicil Yasasının 4-(1)-d madde-fıkra ve bendine göre; kısa süreli hapis

cezası yerine seçenек yaptırırma mahkumiyet halinde, bu mahkumiyetin adli sicile kaydedilmesinin zorunlu olmasına rağmen, aynı Yasanın 5-(1)-c madde-fıkra ve bendi uyarınca idari para cezasına ilişkin kararlar adli sicile kaydedilemeyeceğinden, 5326 sayılı Yasanın 36. maddesi ile yapılacak uygulamanın hükümlünün daha lehine olduğu, Görüş ve kanaati benimsenmekle; Hükümlünün eylemi 5326 sayılı Kabahatler Yasasının 36. maddesindeki kabahati oluşturduğundan ve aynı Yasanın 18. maddesi uyarınca bu kabahatle ilgili olarak olayda kullanılan kuru sıkı tabancanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesi mümkün görülmediğinden, Özel Dairece; 5271 sayılı CYY.nın 309/4-d ve Kabahatler Yasasının 24. maddeleri gereğince 50 YTL idari yaptırırma ve olayda kullanılan kuru sıkı tabancanın sahibine iadesine karar verilmesi gerekirken, yerel mahkeme kararının bozulmasına ve cezanın ortadan kaldırılmasına karar verilmesi isabetli değildir. Bu itibarla; itirazın kabulüne, hükümlü hakkında 50 YTL idari yaptırırma kararı uygulanmasına ve olayda kullanılan kuru sıkı tabancanın hükümlüye iadesine 1412 sayılı CYUY.nın kısmen halen yürürlükte bulunan 322. maddesindeki yetkiye istinaden bizzat Ceza Genel Kurulunca karar verilmelidir. Genel Kurul Üyelerinden M.Ünal Başoğlu ve Celal Aras;“Konya Cumhuriyet Başsavcılığının 18.7.2005 günlü iddianamesi ile sanık hakkında“18.6.2005 tarihinde katıldığı düğünde kuru sıkı tabanca ile korku-kaygı-panik yaratacak şekilde havaya ateş ettiği iddiasıyla” 5237 sayılı Yasanın 170/1-c, 54. maddeleriyle cezalandırılması talebiyle dava açılmış, yargılama sonunda Konya 4.Asliye Ceza Mahkemesince sanığın iddianamedeki sevk maddeleriyle cezalandırılmasına ve silahın müsaderesine karar verilmiştir. Kesinleşen bu karar aleyhine“kanun yararına bozma” yasa yoluna başvurulması üzerine dosyayı inceleyen Yargıtay 8.Ceza Dairesi 2.4.2007 gün ve 3014-2677 sayılı kararı ile sanığa atılı suçun 765 sayılı Yasanın 264/7 ve 5237 sayılı Yasanın 170/1-c maddesinde tanımlanan suç tipine uymadığı, 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 36.maddesi kapsamında kaldığı

gerekçesiyle kararın bozulmasına ve hükmedilen cezanın“ortadan kaldırılmasına” karar vermiştir. 8.Ceza Dairesinin bu kararı isabetli olmayıp aşağıda gösterilen gerekçelerle hukuka aykırıdır. 5237 sayılı Yasanın 170/1. maddesinde:“kişilerin hayatı, sağlığı veya malvarlığı bakımından tehlikeli biçimde, ya da kişilerde korku, kaygı, panik yaratabilecek tarzda; a- Yangın çıkaran, b- Bina çökmesine, toprak kaymasına, çığ düşmesine, sel ve taşkına neden olan, c- Silahla ateş eden veya patlayıcı madde kullanan, kişi altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır” hükmü yer almaktadır. 170.maddede yazılı suç bir tehlike suçudur. Maddede yazılı seçimlilik hareketlerden birinin gerçekleşmesi ile suç oluşur (c) bendinde yazılı suçun maddi unsuru kişilerde korku-kaygı-panik yaratabilecek tarzda silahla ateş etme eyleminin korku-kaygı-panik yaratabilecek yeterlilikte olması gerekir. Ayrıca sonucun gerçekleşmesi koşul değildir. Suçun manevi unsuru ise genel kasttır. Saik aranmaz. 765 sayılı TCK.nun yürürlüğü döneminde 264/7.maddesinde yazılı suçun oluşabilmesi için maddede sözü edilen“silah”ın mutlaka 6136 sayılı yasa kapsamında sayılan ateşli silahlardan olması gerektiğine ilişkin görüş ve uygulama silah teriminin aynı yasanın 189.maddesindeki tanımından kaynaklanan bir husus olup burada uygulama yeri yoktur. Çünkü 5237 sayılı Yasanın 6.maddesinin (f) fıkrasında silahın tanımı yeniden yapılmış olup, 5.bentte saldırı ve savunma amacıyla yapılmamış olmasa bile fiilen saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli şeyler de silahlardan sayılmıştır. Dolayısı ile 170.maddede sözü edilen ateşli silahın sadece 6136 sayılı Yasa kapsamında sayılan ateşli silah olarak değil, maddede yazılı korku-kaygı ve panik yaratabilecek elverişlilikte bir ateşli silah olarak anlaşılması gerekmektedir. Bu nedenle gerek görünümü gerekse ateş etme kabiliyeti yönünden gerçeğinden ayırt edilemeyen ve hatta basit bir ameliye ile 6136 sayılı yasa kapsamındaki silaha dönüştürülebilen ses tabancası yüksek ateş gücü nedeniyle mağdur üzerinde sonuç doğurmaya elverişli bulunması nedeniyle 170/1.maddede yazılı suçun oluşacağı

açıktır. Bunun illa da 6136 sayılı Yasa kapsamında kalan silahlardan olması şart değildir. Örneğin Kamuoyunda isabetli olarak “maganda” olarak tanımlanan kişilerin spor müsabakaları, düğün ve şenlikler gibi toplumsal hassasiyetlerin yoğun olduğu ortamlarda veya geceleyin herkesin istirahate çekildiği meskun mahallerde bu maddede yazılı suç işledikten sonra silahın ele geçirilememesi veya ele geçirilen silahın balistik muayenesi neticesinde 6136 sayılı Yasa kapsamında kalmadığının anlaşılması halinde mağdura ; kusura bakma korku ve kaygıya kapılmanı gerektirecek bir şey yokmuş demek kamu vicdanını tatmin edebilecek midir ? Nitekim Dairemizin görevi dahilinde bulunan tehdit suçlarında (765 sayılı Kanunun Md.188/3, 191/2, 5237 sayılı Kanunun Md.106/2-a) tehdit suçunda kullanılan ateşli silahın mutlaka 6136 sayılı Yasa kapsamında sayılan silahlardan olması koşul değildir. Oyuncak tabancanın dahi tehdit kastı ile karşısındaki kişiye doğrultulması korku doğurmaya elverişli bulunması nedeniyle silahla tehdit suçunu oluşturacağı kabul edilmekte ve bu uygulama istikrarlı bir şekilde sürdürülmektedir. (örneğin 4 C.D.3.10.2003 gün, 2002/27434 E. 2003/10566 K.) Bir diğer husus : 5326 sayılı Yasanın “gürültü” başlıklı 36.maddesinde tanımlanan suç öngörülen müeyyideden de anlaşılacağı üzere toplum olarak birlikte yaşamının zaruri kıldığı ortak yaşam, mekan ve alanlarında başkalarının huzur ve sükununu ihlal edebilecek nitelikte gürültü teşkil edebilecek basit fiiller olup gürültü neticesinde kişinin korku-kaygı-panik duymuş olması da maddede yazılı suçun unsurlarından değildir. Bu nedenle 170.maddede yazılı suç çağdaş toplumlarda önemsenecek, basite alınacak ve basit müeyyidelerle geçiştirilebilecek türden bir suç değildir. Yerel mahkemenin mahkumiyet hükmü isabetlidir ve yasaya uygundur. Sonuç olarak: Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının suçun 5326 sayılı Yasanın 36/1.maddesi kapsamında kalması nedeniyle özel dairece maddede belirtilen idari para cezasına hükmedilmesi ve suçta kullanılan silahın iadesine karar verilmesi yolundaki itirazı yasaya uygun bu-

lunmamakla beraber yukarıda işaret edilen nedenlerle ve değişik gerekçeyle itiraz kabul edilerek 8.Ceza Dairesinin Kanun Yararına Bozma hükmünün kaldırılmasına ve Adalet Bakanlığının Kanun Yararına Bozma isteminin reddine karar verilmesi gerektiği görüş ve düşüncesi ile sayın çoğunluk görüşüne katılmıyoruz.” şeklinde değişik gerekçe ile itirazın kabulü yönünde oy kullanırlarken, Bir kısım Genel Kurul üyesi ise;“hükümlünün eyleminin Kabahatler Yasasının 36. maddesindeki kabahati oluşturacağı ve bu durumda kullanılan aletin müsaderesine ya da mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilemeyeceği konusunda farklı düşünmemekle birlikte, bu durumda Kabahatler Yasasının 24. maddesinin Yargıtay Ceza Daireleri için uygulanamayacağı ve Özel Dairenin idari yaptırım kararı ile aletin sahibine iadesine karar verilemeyeceğini” ileri sürerek itirazın reddi yönünde karşı oy kullanmışlardır.

SONUÇ: Açıklanan nedenlerle;

- 1- Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı itirazının KABULÜNE,
- 2- Yargıtay 8. Ceza Dairesinin 02.04.2007 gün ve 3014-2677 sayılı kararının KALDIRILMASINA,
- 3- Konya 4. Asliye Ceza Mahkemesinin 21.12.2005 gün ve 537-1397 sayılı kararının BOZULMASINA, ancak; belirlenen hukuka aykırılığın düzeltilmesi yeniden yargılamayı gerektirmediğinden, 1412 sayılı CYUY.nın kısmen halen yürürlükte olan 322.maddesindeki, 5271 sayılı CYY.nın 309/4-d maddesi/fıkra ve bendindeki ve 5326 sayılı Kabahatler Yasasının 24. maddesindeki yetkilere dayanılmak suretiyle, 5326 sayılı Kabahatler Yasasının 36. ve 18. maddeleri uyarınca, hükümlünün sonuç olarak 50 YTL idari para cezası ile CEZALANDIRILMASINA ve Konya Adli Emanetinin 2005/2062 sırasında kayıtlı bir adet Blov-Magnum Mod 2000 marka 9 mm. çaplı kuru sıkı tabanca, şarjör ve 4 adet dolu fişegin kabahatliye İADESİNE karar verilmek suretiyle Konya 4. Asliye Ceza Mahkemesine ait 21.12.2005 gün ve 537-1397 sayılı hükmünün DÜZELTİLEREK ONANMASINA,

- 4- Dosyanın mahalline gönderilmek üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına tevdiine, 29.05.2007 günü yapılan müzakerede oyçokluğu ile karar verildi.)

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/50

Karar No : 2015/171

Tebliğname No : KYB-2014/364625

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 36/2. maddesine aykırı davranmak eyleminden dolayı kabahatli Kuşadası Villa Turizm Tic. Anonim Şirketi hakkında Kuşadası İlçe Emniyet Müdürlüğü'nün 07/07/2011 tarihli 2011/451 sayılı idari yaptırım karar tutanağı ile uygulanan 7.820,00 Türk lirası idari para cezasına yönelik itirazın reddine dair, Kuşadası 2. Sulh Ceza Mahkemesinin 20/01/2012 tarihli ve 2011/617 değişik iş sayılı kararına yapılan itirazın reddine ilişkin Kuşadası 2. Asliye Ceza Mahkemesinin 09/05/2012 tarihli ve 2012/148 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığı'nın 30.10.2014 gün ve 64477 sayılı kanun yararına bozma istemini içeren yazısı ekindeki dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 10.11.2014 gün ve KYB. 2014-364625 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Anılan ihbarnamede;

Tüm dosya kapsamına göre idari yaptırım kararına dayanak olan tutanağın teknik araçlar vasıtasıyla ses şiddeti ölçülmeksizin gözleme dayalı olarak tanzim edildiği, 04/06/2010 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliğinde belirtilen sınırların aşılp aşılmadığının dolayısı ile söz konusu kabahatin unsurlarının oluşup oluşmadığının bu haliyle tespitinin mümkün olmadığı gözetilmeksizin itirazın kabulü yerine yazılı şekilde karar verilmesinde isabet görülmediği gerekçesiyle 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 309. maddesi uyarınca anılan kararın kanun yararına bozulması isteminde bulunulmakla gereği görüşülüp düşünöldü;

Somut olayda ihbar üzerine, içinde birden fazla lokantanın ve barın bulunduğu eğlence mekanı olan işyerine giden Kuşadası Emniyet Müdürlüğü yetkililerinin, yarı açık alan niteliğindeki bu işyerinde yüksek sesle müzik yayını yapıldığından dolayı 5326 sayılı Kanunun 36. maddesinin ihlal edildiğinden bahisle 7820 TL idari para cezası uyguladıkları;

Mevzuatımızda“gürültü yapma veya gürültüye neden olma” fiillerinin hem 5326 sayılı Kabahatler Kanunu kapsamında hem de 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bağlantılı“Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği” çerçevesinde kabahat sayıldığı ve idari yaptırıma tabi tutulduğu;

5326 sayılı Kabahatler Kanununun“Gürültü” başlıklı 36. maddesinde ve 2872 sayılı Çevre Kanununun yine“Gürültü” başlıklı 14. maddesinde ve 20/ h maddesinde idari yaptırım olarak idari para cezasının düzenlendiği (2872 sayılı Çevre Kanunu madde 20/h :“Bu Kanunun 14 üncü maddesine göre çıkarılan yönetmelikle belirlenen önlemleri almayan veya standartlara aykırı şekilde gürültü ve titreşime neden olanlara, konutlar için 400 Türk Lirası, ulaşım araçları için 1.200 Türk Lirası, işyerleri ve atölyeler için 4.000 Türk Lirası, fabrika, şantiye ve eğlence gürültüsü için 12.000 Türk Lirası idari para cezası verilir); ayrıca Çevre Kanununun 14. maddesine dayanılarak 09.06.2010 tarihli“Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği” çıkarıldığı, bu yönetmelikte Çevre Kanununun belirlediği çerçeve hükümlerin içeriğinin doldurulduğu;

2872 Sayılı Çevre Kanununun 26.04.2006 tarihinde 5491 sayılı Kanununun 14. maddesi ile değiştirilerek yürürlüğe giren ceza hükümlerinin, 31.03.2005 tarihinde yayımlanan ve 01.06.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5326 sayılı Kabahatler Kanununa göre sonraki kanun (lex posterior) olduğu;

Bu iki ayrı düzenlemenin amacı, özü ve ruhu birlikte ele alındığında; Çevre Kanunu ve bağlantılı mevzuatında yer alan gürültü ile ilgili düzenlemelerin Kabahatler Kanununa göre özel kanun (lex specialis) niteliği taşıdığı, şöyle ki Emni-

yet yetkililerinin daha ziyade ses düzeyi hakkında sınır değerin aşıp aşılmadığının teknik araçlarla denetimi gerekmeyen komşuların neden olduğu gürültü gibi hususlarda5326 sayılı Kanunun 36. maddesine göre idari yaptırım uygulayabileceği;

Öte yandan“çevresel gürültüye maruz kalma seviyelerinin insan sağlığı üzerinde zararlı etkilere sebep olabileceği gürültüye hassas olan eğlence yerleri hakkında“Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği”nin 24. maddesi gereğince gürültü seviyesi ve arka plan gürültü seviyelerininve sınır değerlerin aşıp aşılmadığının , aşılmış ise hangi ölçüde aşıldığının ancak teknik araçlarla ses ölçümü yapılarak belirlenebileceğinden bu tür mekanlarda denetimlerinteknik donanımı haiz uzman ve yetkili kurumlar tarafından yapılması gerektiği;

Kabahatler Kanununa göre gürültü yapma eylemi için Emniyet yetkilileri idari para cezası düzenleme yetkisine sahip iken, Çevre Kanunu ve bağlantılı mevzuatından kaynaklanan gürültü yapma veya gürültüye neden olma eylemi için Emniyet yetkililerinin idari para cezası uygulama yetkilerinin olmadığı, zira 2872 Çevre Kanununun 12. maddesine göre bu yetkinin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yetkililerine ait olduğu , ancak bu yetkinin çevre denetimi birimi kuran belediye başkanlıkları gibi sınırlı kurumlara devredilebileceği, yasanın bu maddesinde yetkinin devredilebileceği kurumlar arasında Emniyetin sayılmadığı, dolayısı ile yetkilerinin bulunmadığı ;

Öte yandan Çevre Kanununa göre verilebilecek idari yaptırımlara karşı tebliğden itibaren 30 gün içerisinde idari mahkemesinde dava açılacak iken, Kabahatler Kanununa göre verilen idari para cezalarına karşı tebliğ veya tefhimden itibaren 15 gün içerisinde Sulh Ceza Mahkemesine başvurulması gerektiği

Somut olaydagürültü eylemi nedeniyle verilecek idari para cezasında görevli merciin İdari Yargı merci olduğu ve buna ilişkin itirazın da öncelikle idari yargı olması gerektiği gözetilerek,

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kanun yararına bozma talebi üzerine, Yargıtay tarafından yapılacak incelemenin kanun yararına bozma konusuyla sınırlı olduğuunda dikkate alındığında;

Adli yargı merci olan Sulh Ceza Mahkemesinin itirazı inceleyip incelemeyeceği hususunda kanun yararına bozma isteminde bulunup bulunulmayacağının değerlendirilmesi için Adalet Bakanlığı'na gönderilmek üzere dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına TEVDİİNE, 09.04.2015 günü oybirliğiyle karar verildi.

Gerekçe :

Bu madde hükmüyle kişilerin huzurlu ve sakin bir çevrede yaşama hakkını ihlâl niteliğindeki davranışlar kabahat olarak tanımlanmış ve karşılığında idarî yaptırım ngrlmŐtr.

Ticarî bir işletmenin faaliyeti çerçevesinde bu fiilin işlenmesi halinde, işletme sahibi gerçek veya tüzel kişiye verilecek idarî para cezası daha ağır olacaktır.

Bu fiiller dolayısıyla idarî para cezasına karar verme yetkisi, kolluk ve belediye zabıtası görevlilerine tanınmıştır.

RAHATSIZ ETME

MADDE 37

- (1) Mal veya hizmet satmak için başkalarını rahatsız eden kişi, elli Türk Lirası idarî para cezası ile cezalandırılır.
- (2) Bu kabahat dolayısıyla idarî para cezası vermeye kolluk veya belediye zabıta görevlileri yetkilidir.

Maddenin Yorumu :

Maddenin içeriği açıktır. Fail başkalarını rahatsız etmelidir ve bu fiili mal ya da hizmet satmak için yapmalıdır. Bu iki unsurun gerçekleştiği olaylarda, rahatsız etme kabahati oluşur.

Bu maddenin ihlaline tipik örnek, taşıt araçlarının üstüne hoparlör bağlayarak meskun yerlerde mal ve hizmet satma girişimidir.

Gerekeçe :

TBMM Adalet Komisyonunda eklenmiştir(bkz. yasanın TBMM hazırlık çalışmaları)

İŞGAL

MADDE 38

- (1) Yetkili makamların açık ve yazılı izni olmaksızın meydan, cadde, sokak veya yayaların gelip geçtiği kaldırımları işgal eden veya buralarda mal satışı arz eden kişiye, belediye zabıta görevlileri tarafından elli Türk Lirası idarî para cezası verilir.
- (2) Yetkili makamların açık ve yazılı izni olmaksızın meydan, cadde, sokak veya yayaların gelip geçtiği kaldırımlar üzerine inşaat malzemesi yığan kişiye, belediye zabıta görevlileri tarafından yüz Türk Lirasından beşyüz Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.
- (3) Özel kanunlardaki hükümler saklıdır.

Maddenin Yorumu :

Gerekçe yeterli açıklığı taşımaktadır.

Son fıkrada, özel yasalardaki hükümlerin saklı tutulması da uygun bir çözümdür. İlk akla gelen husus, Karayolları Trafik Yasası hükümlerine göre, bu maddede belirtilen yerlerde araç park edilmesinin cezalandırılmasıdır.

Gerekçe :

Toplumun bütün bireylerinin kullanımına tahsis edilmiş bulunan meydan, cadde, sokak, kaldırım gibi mekanların herhangi bir biçimde işgal edilmesi, ancak, yetkili makamların açık ve yazılı bir izni ile mümkün olabilir. Böyle bir izin olmak-

sızın, 6rneğin araç park etmek, seyyar satıcılık yapmak, sergi açmak, gösteri yapmak gibi çeşitli yollarla bu mekanların işgal edilmesi halinde, belediye zabıta görevlileri tarafından ilgili kişiler hakkında idarî para cezası verilmesi gerekmektedir.

Keza, belirtilen yerlere yetkili makamların açık ve yazılı izni olmaksızın inşaat malzemesi yığılması da, maddenin ikinci fıkrasında daha ağır idarî para cezasını gerektiren bir kabahat olarak tanımlanmıştır.

TÜTÜN MAMULLERİNİN TÜKETİLMESİ

MADDE 39

- (1) Kamu hizmet binalarının kapalı alanlarında tütün mamulü tüketen kişiye, ilgili idarî birim amirinin yetkili kıldığı kamu görevlileri tarafından elli Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bu fıkra hükmü, tütün mamulü tüketilmesine tahsis edilen alanlarda uygulanmaz.
- (2) Toplu taşıma araçlarında tütün mamulü tüketen kişiye, elli Türk Lirası idarî para cezası verilir. Kabahatin özel hukuk kişileri tarafından işletilen toplu taşıma araçlarında işlenmesi halinde bu ceza ilk başvurulacak kolluk birim yetkilileri tarafından verilir. Kamuya ait toplu taşıma araçlarında işlenmesi halinde idarî para cezası verme yetkisi bakımından birinci fıkra hükmü uygulanır.
- (3) Özel hukuk kişilerine ait olan ve herkesin girebileceği binaların kapalı alanlarında, tütün mamullerinin tüketilemeyeceğini belirtir açık bir işarete yer verilmesine rağmen, bu yasağa aykırı hareket eden kişiye, elli Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bu ceza, şikâyet üzerine en yakın kolluk birimi yetkililerince verilir.

Maddenin Yorumu :

Gerekçe incelenmelidir.

Gerekçe :

Kamu hizmet binalarının kapalı alanlarında her türlü tütün mamulü tüketimi yasaktır. Bu yasağa aykırı hareket edilmesi

halinde, ilgili idarî birim amirinin yetkili kıldığı kamu görevlileri idarî para cezası verebileceklerdir. Böylece, kolay işletilebilecek etkili bir sistem öngörölmüştür.

Özel hukuk kişilerine ait binalarda ise, ancak belirli şartlarda yaptırım öngörölebilmektedir. Tütün mamulü tüketimi kapalı alanda olacak; bu alanlarda tütün mamulü tüketilemeyeceğine dair açık bir işaret yer alacak ve bu konuda bir şikâyet bulunacaktır. Şikâyet üzerine, en yakın kolluk birimi idarî para cezası verme konusunda yetkilidir.

Her türlü toplu taşıma aracında geçerli olan bu yasağa aykırı hareket edilmesi cezalandırılmaktadır. Kamuya ait toplu taşıma araçlarında ceza verme yetkisi, ilgili idarî biriminin yetkili kıldığı kamu görevlisine ait olabilecektir. Kabahatin özel hukuk kişileri tarafından işletilen toplu taşıma araçlarında işlenmesi halinde ise, fiil gerçekleştikten sonra ilk uğranılan kolluk biriminin yetkilileri bu konuda idarî para cezası verme yetkili kılınmıştır.

KİMLİĞİ BİLDİRMEME

MADDE 40

- (1) Görevle bağlantılı olarak sorulması halinde kamu görevlisine kimliği veya adresiyle ilgili bilgi vermektan kaçınan veya gerçeğe aykırı beyanda bulunan kişiye, bu görevli tarafından elli Türk Lirası idarî para cezası verilir.
- (2) Açıklamada bulunmaktan kaçınması veya gerçeğe aykırı beyanda bulunması dolayısıyla kimliği belirlenemeyen kişi tutularak durumdan derhal Cumhuriyet savcısı haberdar edilir. Bu kişi, kimliği açık bir şekilde anlaşılınca kadar gözaltına alınır ve gerekirse tutuklanır. Gözaltına ve tutuklamaya karar verme yetkisi ve usulü bakımından Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri uygulanır.
- (3) Kişinin kimliğinin belirlenmesi durumunda, bu nedenle gözaltına alınma veya tutuklanma haline derhal son verilir.

Maddenin Yorumu :

Gerekçe incelenmelidir.

Gerekçe :

Kamu görevinin gereği gibi ifa edilebilmesi için, herhangi bir kamu göreviyle ilişkili olarak, kişiler, gerektiğinde, kimlik ve adresleriyle ilgili bilgileri kamu görevlilerine vermekle yükümlüdür. Bu bilgileri vermektan kaçınan ya da bu konularda gerçeğe aykırı bilgi verenler hakkında, bilgiyi soran kamu görevlisi tarafından idarî para cezasına karar verilecektir.

Kimliği konusunda bilgi vermediği veya yanlış bilgi verdiği için asıl kimliği belirlenemeyen kişi, kimliğinin belirlenebilmesi amacıyla tutulabilecek, gözaltına alınabilecek ve gerektiğinde tutuklanabilecektir. Kamu görevlisi tarafından tutulan kişi, Cumhuriyet savcısı tarafından gözaltına alınabilecektir. Gözaltı süresi dolmasına rağmen kimliği belirlenemeyen kişinin, bu amaçla sulh ceza hâkimi tarafından tutuklanmasına karar verilecektir. Burada ceza muhakemesi amacıyla başvurulmuş bir koruma tedbirleri söz konusu olmadığından, bu tedbirler için aranan bütün şartlar aranmayacaktır. Ancak bu tedbirlere başvurmaya karar verme yetkisi ve usulü bakımından Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri uygulanacaktır. Örneğin, kişi özgürlüğü kısıtlaması söz konusu olduğundan, gözaltına almaya Cumhuriyet savcısı, tutuklamaya ise sulh ceza hâkimi karar verecek, gözaltı süresine uyulacaktır. Buna karşılık, buradaki amaç farklı olduğundan, gözaltı ve tutuklama için aranan nedenler ve şartlar burada aranmayacaktır. Kişinin kimliği belirlenir belirlenmez, özgürlüğü kısıtlayıcı işleme son verilecektir.

ÇEVREYİ KİRLLETME

MADDE 41

- (1) Evsel atık ve artıkları, bunların toplanmasına veya depolanmasına özgü yerler dışına atan kişiye, yirmi Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bireysel atık ve artıkların atılması halinde de bu fıkra hükmü uygulanır.
- (2) Fiilin yemek pişirme ve servis yerlerinde işlenmesi halinde işletme sahibi gerçek veya tüzel kişiye, beşyüz Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.
- (3) Hayvan kesimine tahsis edilen yerler dışında hayvan kesen veya kesilen hayvan atıklarını sokağa veya kamuya ait sair bir alana bırakan kişiye, elli Türk Lirası idarî para cezası verilir.
- (4) İnşaat atık ve artıklarını bunların toplanmasına veya depolanmasına özgü yerler dışına atan kişiye, yüz Türk Lirasından üçbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. İnşaat faaliyetinin bir tüzel kişi adına yürütülmesi halinde bu tüzel kişi hakkında verilecek idarî para cezasının üst sınırı beşbin Türk Lirasıdır. Bu atık ve artıkların kaldırılmasına ilişkin masraf da ayrıca kişiden tahsil edilir.
- (5) Kullanılamaz hale gelen veya ihtiyaç fazlası ev eşyasını bunların toplanmasına ilişkin olarak belirlenen günün dışında sokağa veya kamuya ait sair bir yere bırakan kişiye elli Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bu eşyanın

toplantması hususunda belediye tarafından belirli aralıklarla yılda üç günden az olmamak üzere belirlenen günler önceden uygun araçlarla ilân olunur.

- (6) Kullanılamaz hale gelen motorlu kara veya deniz nakil araçlarını ya da bunların mütemmim cüzlerini sokağa veya kamuya ait sair bir yere bırakan kişiye ikiyüzelli Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bunların kaldırılmasına ilişkin masraf da kişiden ayrıca tahsil edilir.
- (7) Bu kabahatler dolayısıyla idarî para cezasına belediye zabıta görevlileri karar verir.
- (8) Bu kabahatler dolayısıyla meydana gelen kirliliğin kişi tarafından derhal giderilmesi halinde idarî para cezasına karar verilmeyebilir.
- (9) Bu madde hükümleri, belediye sınırları içinde uygulanır.
- (10) Özel kanunlardaki hükümler saklıdır.

Maddenin yorumu :

Gerekçe incelenmelidir.

Yargıtay Uygulaması:

YARGITAY

19. Ceza Dairesi

Esas No : 2015/170

Karar No : 2015/158

Tebliğname No : KYB - 2014/411431

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 41/4. maddesine aykırı davranmaktan Dursun Eraslan hakkında Esenyurt Belediye Başkanlığının 29/06/2010 tarihli ve 001415 sayılı kararı ile uygulanan 7.000,00 Türk Lirası idari para cezasına yönelik itirazın kabulü ile idari yaptırım kararının kaldırılmasına ilişkin Büyükçekmece 4. Sulh Ceza Mahkemesinin 04/04/2014 tarihli ve 2014/124 değişik iş sayılı kararına yapılan itirazın reddine dair Büyükçekmece 6. Asliye Ceza Mahkemesinin 29/04/2014

tarihli ve 2014/70 değişik iş sayılı kararı aleyhine Yüksek Adalet Bakanlığı'nın 05.12.2014 gün ve 73283 sayılı kanun yararına bozma istemini içeren yazısı ekindeki dava dosyası Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 26.12.2014 gün ve KYB. 2014-411431 sayılı ihbarnamesi ile daireye verilmekle okundu.

Anılan ihbarnamede;

Dosya kapsamına göre muterizin aynı eylem ile ilgili başvurusu üzerine daha önce Büyükçekmece 1. Sulh Ceza Mahkemesinin 01/06/2011 tarihli ve 2010/2128 değişik iş sayılı kararı ile itirazın reddine karar verildiği, bu nedenle mükerrer açılan davanın reddine karar verilmesi gerektiği gözetilmeden, itirazın kabulü yerine yazılı şekilde reddine karar verilmesinde isabet görülmediği gerekçesiyle 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 309. maddesi uyarınca anılan kararın kanun yararına bozulması isteminde bulunulmakla gereği görüşölüp düşünölldü;

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın kanun yararına bozma istemine dayanan ihbarname içeriği yerinde görölldüğünden Büyükçekmece 6. Asliye Ceza Mahkemesinin 29/04/2014 tarihli ve 2014/70 değişik iş sayılı kararının CMK.nın 309/4. maddesi uyarınca BOZULMASINA, kabahatli Dursun Eraslan hakkındaki Büyükçekmece 4. Sulh Ceza Mahkemesinin 04.04.2014 tarih ve 2014/124 Değişik iş sayılı davanın mükerrer olması nedeniyle reddine, 09.04.2015 günü oybirliğiyle karar verildi.

Gerekçe :

Medenî bir toplumda, meydan, cadde, sokak gibi toplumu oluşturan bütün fertlerin kullanımına ait alanların temiz ve yaşanılır bir halde bulundurulması gerekmektedir. Bu nedenle, evsel ve bireysel atık ve artıklar ancak bunların toplanmasına ve depolanmasına özgü yerlere bırakılabilirler. Bu yükümlülük aynı zamanda, bu tür atık ve artıkların toplanacağı ve depolanacağı yerlerin varlığını ve ulaşılabilir olmasını zorunlu kılmaktadır.

Fiilin yemek pişirme ve servis yerlerinde işlenmesi halinde daha ağır idarî para cezası öngörülmektedir.

Üçüncü fıkrada, hayvan kesimine tahsis edilen yerler dışında hayvan kesilmesi veya kesilen hayvan atıklarını sokağa veya kamuya ait sair bir alana bırakılması, ayrı bir kabahat olarak tanımlanmıştır.

Dördüncü fıkrada, inşaat atık ve artıklarının bunların toplanmasına ve depolanmasına özgü yerler dışına atılması ayrı bir kabahat olarak tanımlanmıştır. Bu kabahat karşılığında idarî para cezasından ayrı olarak, atık ve artıkların bulunduğu yerden kaldırılması dolayısıyla yapılan giderlerin de ilgili kişiden tahsil edilmesi öngörülmüştür.

Beşinci fıkrada, kullanılamaz hale gelen veya ihtiyaç fazlası ev eşyasını bunların toplanmasına ilişkin olarak belirlenen günün dışında sokağa veya kamuya ait sair bir yere bırakan kişi de cezalandırılmaktadır. Ancak, bu fıkra hükmünde belediyelere bir yükümlülük getirilmektedir. Buna göre, her yıl, örneğin ocak, mayıs, eylül ayının belirli bir günü gibi, yılın çeşitli günlerinde ve yılda en az üç kez olmak üzere, belediyeler tarafından, bu tür eşyanın toplanma günleri önceden belirlenerek uygun araçlarla halka duyurulacaktır. Ancak bu günlerde belli bir saate kadar ev eşyası dışarıya bırakılabilecektir.

Kullanılamaz hale gelen motorlu kara veya deniz nakil araçlarını ya da bunların mütemmim cüzlerini sokağa veya kamuya ait herhangi bir yere bırakan kişiye de bu fiilinden dolayı idarî para cezası verilecektir.

Bu kabahatler dolayısıyla idarî para cezası verme yetkisi belediye zabıta görevlilerine aittir. Ancak ilgilinin bu kabahatler dolayısıyla meydana gelen kirliliği derhal yok etmesi halinde idarî para cezası verilmeyebilir. Böylece söz konusu madde kapsamında özel bir etkin pişmanlık hükmüne yer verilmiştir.

AFİŞ ASMA

MADDE 42

- (1) Meydanlara veya parklara, cadde veya sokak kenarlarındaki kamuya ait duvar veya alanlara, rızası olmaksızın özel kişilere ait alanlara bez, kâğıt ve benzeri afiş ve ilân asan kişiye, yüz Türk Lirasından üçbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. Aynı içerikteki afiş ve ilânlar, tek fiil sayılır.
- (2) Birinci fıkra hükmü, yetkili makamlardan alınan açık ve yazılı izne dayalı olarak asılan afiş ve ilânlar açısından uygulanmaz. Bu izinde, afiş ve ilânın asılacağı zaman dilimi açık bir şekilde gösterilir. Bu afiş ve ilânlar izin verilen gerçek veya tüzel kişi tarafından bu sürenin dolmasını müteakip derhal toplatılır. Toplatma yükümlülüğüne aykırı hareket edilmesi halinde birinci fıkra hükmüne göre idarî para cezası verilir.
- (3) Bu afiş ve ilânların kaldırılmasına ilişkin masraflar da ilgili kişilerden ayrıca tahsil edilir.
- (4) Bu kabahatler dolayısıyla idarî para cezasına, kolluk veya belediye zabıta görevlileri karar verir.
- (5) Özel kanunlardaki hükümler saklıdır.

Maddenin Yorumu :

Gerekçe incelenmelidir.

Gerekçe :

Toplumun tüm bireylerinin kullanımına tahsis edilmiş bulunan meydan ve parklara, cadde veya sokak kenarlarındaki kamuya ait duvar veya alanlara; yetkili makamlardan açık ve yazılı bir izin alınmadıkça, bez, kağıt ve benzeri afiş veya ilân asılması, bu madde hükmü ile kabahat olarak tanımlanmıştır. Görüntü kirliliği oluşturan bu şeyler, özel kişilere ait alanlara da, ilgisinin rızası bulunmadıkça asılamaz. Doğal olarak, bu tür afiş ve ilânlar tek nüsha olmayacağından, aynı içerikte olmak kaydıyla, sayısı ne kadar olursa olsun, bütün afiş ve ilânlar tek fiil olarak kabul edilmektedir. Böylece, birinci fıkra hükmünde özel bir içtima hükmüne yer verilmiştir.

Yetkili makamdan verilen izne dayalı olarak afiş ve ilân asılması durumunda, fiil hukuka uygun olacaktır. Ancak bunun sağlıklı kontrolü için izin yazısında afiş ve ilânın asılacağı zaman dilimi açıkça gösterilmelidir. İzinde gösterilen sürenin sonunda afiş ve ilânların, izin alan kişi tarafından derhal toplatılmaması, kabahat oluşturmaktadır. İlgilisi tarafından toplanmadığı için, bu afiş ve ilânların kamu adına toplatılması halinde, ayrıca toplatma masrafı da tahsil edilir.

Seçim döneminde afiş ve ilân asılması hususu seçim mevzuatında özel olarak düzenlendiğinden, bu hüküm bakımından kapsam dışı bırakılmıştır.

SİLAH TAŞIMA

MADDE 43

- (1) Yetkili makamlardan ruhsat almaksızın kanuna göre yasak olmayan silahları park, meydan, cadde veya sokaklarda görünür bir şekilde taşıyan kişiye, kolluk tarafından elli Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Maddenin Yorumu :

Gerekçe incelenmelidir.

Gerekçe :

Ruhsatsız olarak bulundurulmuş av tüfeğini, maddede belirtilen yerlerde görünür bir şekilde taşınması kabahat olarak tanımlanmış ve karşılığında idarî para cezası öngörülmüştür.

TÜZEL KİŞİLERİN SORUMLULUĞU

Madde 43/A- (Ek: 26/6/2009-5918/9 md.)

(1) Daha ağır idarî para cezasını gerektiren bir kabahat oluşturmadığı hallerde, bir özel hukuk tüzel kişinin organ veya temsilcisi ya da organ veya temsilci olmamakla birlikte bu tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenen bir kişi tarafından;

a) 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun;

1) 157 nci ve 158 inci maddelerinde tanımlanan dolandırıcılık suçunun,

2) 235 inci maddesinde tanımlanan ihaleye fesat karıştırma suçunun,

3) 236 ncı maddesinde tanımlanan edimin ifasına fesat karıştırma suçunun,

4) 252 nci maddesinde tanımlanan rüşvet suçunun,

5) 282 nci maddesinde tanımlanan suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun,

b) 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 160 ıncı maddesinde tanımlanan zimmet suçunun,

c) 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda tanımlanan kaçakçılık suçlarının,

ç) 4/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun Ek 5 inci maddesinde tanımlanan suçun,

- d) 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 8 inci maddesinde tanımlanan terörün finansmanı suçunun,

tüzel kişinin yararına olarak işlenmesi halinde, ayrıca bu tüzel kişiye onbin Türk Lirasından ikimilyon Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

- (2) Bu madde hükümlerine göre idari para cezasına karar vermeye, birinci fıkrada sayılan suçlardan dolayı yargılama yapmakla görevli mahkeme yetkilidir.

Maddenin yorumu:

Maddede özel hukuk tüzel kişilerinin sorumluluğu düzenlenirken, ilkin bu hükmün uygulanmasına neden olabilecek failer sayılmaktadır. Bunlar, bir özel hukuk tüzel kişisinin organ veya temsilcisi ya da organ veya temsilci olmamakla birlikte bu tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenen bir kişilerdir. Bu kişiler somut bir olayda tespit edilirken, ilkin özel hukukun pozitif hukuk kuralları dikkate alınacak(Türk Medeni Kanunu; Dernekler Kanunu; Türk Ticaret Kanunu v.b.), bunun dışında olaya konu tüzel kişinin kendi bünyesinde oluşturduğu kurallar da göz önünde bulundurulacaktır.

Bu failer maddede sayılan suçları işlediklerinde, onların fiillerinden ötürü özel hukuk tüzel kişisi, maddede öngörülen idari para cezası ile cezalandırılacaktır.

Bu konuda üç önemli noktayı belirtmem gerekir:

1. Maddeye konu olabilecek olan suçlar sınırlı sayı ilkesi(Numerus clausus) ile belirlenmiştir. Bu suçların dışına çıkılamaz. Bir olayda failin/faillerin fiilinin madde kapsamında olup olmadığı değerlendirilirken, elde edilen verilere, delillere dayanmak ve olayı nitelenmek şarttır. Bu nitelendirme maddenin uygulanmasını mümkün kılabileceği gibi, mümkün kılmayabilir.
2. Maddenin uygulanmasında, yukarıda sayılan failerin fiili özel hukuk tüzel kişisinin yararına işlemeleri şarttır. Bu

şart olayın özellikleri dikkate alınarak ortaya konulmak gerekir.“Tüzel kişinin yararı” şartı gerçekleşmezse, bu olaydan dolayı tüzel kişi sorumlu tutulamaz ve idari para cezası ile cezalandırılmaz.

3. Maddenin birinci fıkrasında,“daha ağır idarî para cezasını gerektiren bir kabahat oluşturmadığı hallerde” ibaresi yer almaktadır. Bu hüküm, boşluk doldurma amacı taşımaktadır. Bir olayda, yukarıda yaptığım açıklamaların ışığı altında, tüzel kişiye idari para cezası uygulanırken, yürürlükteki hukukta olaya ilişkin, maddede öngörülen idari para cezasından daha ağır bir para cezası uygulanmasını mümkün kılan bir hüküm varsa, o hüküm uygulanacaktır.

Maddenin 2 nci fıkrasında, bu madde hükümlerine göre idari para cezasına karar verme yetkisi düzenlenmektedir. Buna göre, birinci fıkrada sayılan suçlardan dolayı yargılama yapmakla görevli mahkeme, aynı zamanda maddede öngörülen idari para cezasına karar verme yetkisini de kullanacaktır. Bunun için mahkemenin yasanın 43/A maddesindeki tüm şartları göz önünde bulundurarak sonuca varması gerekir.

2 nci fıkrada sözü geçen mahkeme, mahkemelerin görevini düzenleyen normlar dikkate alınarak belirlenecektir. 6545 sayılı Yasa(2014) sulh ceza mahkemelerini kaldırdığı için, sözü geçen mahkeme asliye ceza ya da ağır ceza mahkemesi olacaktır.

5918 sayılı Yasanın Gereçekleri:

Genel Gereçek

Sınırşan suçların giderek yaygınlaştığı günümüzde, uluslararası boyutta en fazla tartışılan konulardan birini de“yolsuzlukla mücadele” oluşturmaktadır. Gerek bireysel olarak gerek organize suç örgütleri aracılığıyla işlenen yolsuzluk eylemleri, çok çeşitli suç tiplerini bünyesinde barındırmakta; suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanmasından, rüşvet, özel ve kamu sektöründe yolsuzluk, tüzel kişilerin sorumluluğu gibi birbiriyle doğrudan ya da dolaylı bağlantılı muhtelif hukuki mülahazaları ilgilendirmektedir. Bu bağlam-

da, Avrupa Birliği (AB) ile tam üyelik müzakereleri ve Ülkemizin üyesi olduğu Avrupa Konseyi (AK) ve Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) gibi uluslararası kuruluşlar nezdinde yerine getirilmesi gereken yükümlülüklerin birbiriyle örtüştüğü gözlemlenmektedir. Avrupa Birliği müzakereleri sürecinde yolsuzlukla mücadele konusu; “özgürlük, güvenlik ve adalet”, “sermayenin serbest dolaşımı”, “mali kontrol” gibi birden fazla müktesebat başlığında ele alınmakta olup; bunlardan “sermayenin serbest dolaşımı” faslında, “Ülkemizin karapara aklanmasının önlenmesine ilişkin mevzuatını müktesebatla uyumlaştırması” hususu müzakerelerin başlaması için açılış kriteri olarak öngörölmüştür. Nitekim bu hususlar, 2007 Türkiye İlerleme Raporunda da vurgulanmıştır. Diğer yandan, OECD bünyesinde çalışmalarını yürüten Mali Eylem Görev Gücü (FATF) ve Yabancı Kamu Görevlilerine Rüşvet Verilmesinin Önlenmesi Çalışma Grubu Tavsiye Kararları ile Avrupa Konseyi bünyesindeki Yolsuzluğa Karşı Devletler Grubu (GRECO) tavsiye kararları; karapara aklama da dahil olmak üzere yolsuzlukla mücadele ile ilgili mevzuatımızda muhtelif değişiklik çalışmalarını gündeme getirmiştir. Bu bağlamdaki uluslararası yükümlülüklerimizi yerine getirmek amacıyla hazırlanan Tasarıyla Türk Ceza Kanununda, Ceza Muhakemesi Kanununda, Kabahatler Kanununda ve Başbakanlık Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunda çeşitli değişiklikler yapılmaktadır.

Madde Gerekçeleri

Türk Ceza Kanununun 20 nci maddesinde tüzel kişiler hakkında ceza yaptırımını uygulanamayacağı, ancak suç dolayısıyla kanunda öngörölen güvenlik tedbirlerinin uygulanabileceği düzenlenmiştir. Türk Ceza Kanununun 60 ıncı maddesinde ise tüzel kişiler hakkında uygulanabilecek güvenlik tedbiri olarak faaliyet izninin iptali ve müsadere kararı verilebileceği düzenlenmiştir. Bir özel hukuk tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde ve bu tüzel kişinin yararına olarak bir suç işlenmesi halinde, tüzel kişi bakımından adli para cezasına hükmetmek mümkün değilse de, bu tüzel kişilerin faaliyetlerinin hukuk zemininde

disipline edilebilmesini temin amacıyla, organlarını oluşturan veya temsilcisi sıfatını taşıyan kişilerin en azından dikkat ve özen yükümlülüğünü vurgulamak için; belirli suçların bir özel hukuk tüzel kişinin yararına olarak işlenmesi halinde, bu suçları işleyen kişiler hakkında mahkumiyet kararı verildiği takdirde, ayrıca bu tüzel kişi hakkında da idari para cezası verilebilmesine imkan tanımak gerekmiştir. Yapılan düzenlemede, tüzel kişinin yararına olarak işlenen suçlar sayma yöntemi ile belirlenmiştir. Yolsuzlukla mücadele ile ilgili olarak taraf olduğumuz sözleşmeler bakımından uluslar arası alanda maruz kaldığımız eleştirilerin önüne geçmek amacıyla, Kabahatler Kanununa eklenen yeni bir maddeyle, bir özel hukuk tüzel kişinin organ veya temsilcisi ya da organ veya temsilci olmakla birlikte tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenen bir kişi tarafından, yolsuzluk olarak nitelenen bazı suçların tüzel kişinin yararına olarak işlenmesi halinde, tüzel kişiye de idari para cezası verilmesine imkan tanınmıştır.

TÜZEL KİŞİLERİN BİLDİRİM YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Madde 43/B - (Ek: 2/7/2012-6352/102 md.)

- (1) 5411 sayılı Kanununun 3 üncü maddesinde tanımlanan; bankalara, finansal kuruluşlara veya paranın sayım ve incelemesini yaparak bankalara destek hizmeti veren kuruluşlar ile mevzuat çerçevesinde dövize ilişkin işlemler yapmasına izin verilen şirketlere, her ne amaçla olursa olsun ibraz edilen paranın sahte olduğunun anlaşılması halinde, 5237 sayılı Kanununun 278 inci maddesinde düzenlenen bildirim yükümlülüğü yerine getirilmediği takdirde, bu maddede sayılan tüzel kişilere Cumhuriyet savcısı tarafından bin Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

Maddenin yorumu:

Madde, 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 3 üncü maddesinde sayılan kurumlara suçu bildirme yükümü getirmiştir.

Bildirim yükümünün temeli, bu kurumlara ibraz edilen paraların sahte olduklarının anlaşılmasına dayanmak zorundadır. Madde metni bu konuda açık ve nettir. Sahteciliği anlama konusunda, yeni TCK'nın sahtecilik fiilleri için öngördüğü aldattıcılık niteliğinin varlığı/yokluğu her olayda dikkate alınmalı ve değerlendirmeler buna göre yapılmalıdır(bu konuda bkz. Yurtcan, Sahtecilik Suçları, 2. Bası, Kasım 2015).

Bu hüküm uygulanırken TCK'nın 278 nci maddesinde düzenlenen suçu bildirim yükümü dikkate alınacaktır(bkz. Yurtcan, İftira Suçu(adliyeye karşı öteki suçlar), 2. Bası, Kasım 2015, md. 278).

Maddede, bu hükme aykırı fiiller için öngörülen idari para cezasına hükmetme yetkisi savcıya verilmiştir.

6352 sayılı Yasanın Gerekçesi:

Maddeyle, 5326 sayılı Kabahatler Kanununa 43/B maddesi eklenmektedir. Avrupa Birliğine katılım müzakereleri çerçevesinde açılan Mali Kontrol faslında, “Avrurun sahteciliğe karşı korunması için gerekli önlemleri ortaya koyan 28 Haziran 2001 tarihli ve 1338/2001 sayılı Konsey Tüzüğüne yasal ve idari uyumun en geç katılımın ilk günü itibarıyla uygulanmaya başlanması”, 6 ncı kapanış kriteri olarak belirlenmiştir. Düzenlemeyle; Konsey Tüzüğü’nün 6 ncı maddesine uyum sağlamanın yanı sıra parada sahtecilikle mücadelede etkinlik sağlamak amacıyla bankalara, finansal kuruluşlara veya paranın sayım ve incelemesini yaparak bankalara destek hizmeti veren kuruluşlar ile mevzuat çerçevesinde dövize ilişkin işlemler yapmasına izin verilen şirketlere ibraz edilen paraların sahte olduğunun anlaşılması hâlinde, bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmediği hallerde söz konusu tüzel kişilere idari para cezası verilmesi öngörülmektedir.

Ek Madde 1- (Ek: 11/5/2005-5348/5 md.)

(1) 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununda yer alan vergi mahkemelerinin görevine ilişkin hükümler saklıdır.

Geçici Madde 1- (1) Bu Kanunda ve 1 Haziran 2005 tarihinden sonra yürürlüğe giren diğer kanunlardaki idarî para cezaları ile ilgili olarak geçen “Türk Lirası” ibaresi karşılığında, uygulamada, 28.1.2004 tarihli ve 5083 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Para Birimi Hakkında Kanun hükümlerine göre ülkede tedavülde bulunan para “Yeni Türk Lirası” olarak adlandırıldığı sürece bu ibare kullanılır. ⁽¹⁾

(1) 6/12/2006 tarihli ve 5560 sayılı Kanunun 36 ncı maddesiyle bu maddede yer alan “Bu Kanunda” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve 1 Haziran 2005 tarihinden sonra yürürlüğe giren diğer kanunlardaki idarî para cezaları ile ilgili olarak” ibaresi eklenmiş ve metne işlenmiştir.

Maddenin Yorumu :

1 Ocak 2009 tarihinden başlayarak, Türk parasının resmi adı Türk Lirasıdır. Paramızın adı konusu czlmŐtr.

Gerekçe :

TBMM Adalet Komisyonunda eklenmiştir(bkz. yasanın TBMM hazırlık alıŐmaları)

Geçici Madde 2- (1) Bu Kanun hükümleri, yrrlŐe girdiŐi tarih itibarıyla idare mahkemelerinde dava açılarak iptali istenen idarî yaptırım kararları hakkında uygulanmaz.

Maddenin Yorumu :

Bu geçici madde, her ne kadar ck da adil bir temele dayanmasa da, uygulamada karıŐıklıŐı nleme amacına yöneliktir.

Gerekçe :

TBMM Adalet Komisyonunda eklenmiştir(bkz. yasanın TBMM hazırlık alıŐmaları)

Geçici Madde 3- (1) Daha önce verilmiş olan idarî para cezasına ilişkin kararlara karşı henüz iptal davası açılmamış olmakla birlikte dava açma süresinin geçmemiş olması halinde, bu Kanunun yrrlŐe girdiŐi tarihten itibaren onbeş gün içinde 27 nci madde hükümlerine göre sulh ceza mahkemesine başvuruda bulunulabilir.

Maddenin Yorumu :

Madde, yasaların zaman itibariyle uygulanması kavramının ngrdŐ sonuca uygun bir düzenlemedir.

Gerekçe :

TBMM Adalet Komisyonunda eklenmiştir(bkz. yasanın TBMM hazırlık alıŐmaları)

YÜRÜRLÜK

Madde 44

(1) Bu Kanun 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe girer. ⁽¹⁾

YÜRÜTME

Madde 45

(1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

1 Bu maddede yer alan "1 Nisan 2005 "ibaresi, 31/3/2005 tarihli ve 5328 sayılı Kanunun Geçici 1 inci maddesiyle"1 Haziran 2005" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

KABAHATLER KANUNUNUN TBMM HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

Dönem : 22

Yasama Yılı : 3

T.B.M.M. (S. Sayısı : 840)

Kabahatler Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu
(1/993)

T.C.

Başbakanlık 10.3.2005

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-1073/1084

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 28.2.2005 tarihinde kararlaştırılan “Kabahatler Kanunu Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Haksızlık oluşturan bir fiilin suç veya kabahat olarak tanımlanmasında, izlenen suç politikası etkili olmaktadır. An-

çak, bir fiilin suç veya kabahat olarak tanımlanmasında, bunun esasen haksızlık ifade etmesi gerektiği hususu göz önünde bulundurulmalıdır. Esas itibarıyla haksızlık ifade etmeyen, hukuka aykırı olmayan bir fiil hiçbir surette suç veya kabahat olarak tanımlanamaz.

Haksızlıklar arasında bu yönde bir tasnif yapılması durumunda; bu tasnifte, hukuka aykırı olan fiilin ifade ettiği haksızlık içeriği esas alınmalıdır.

Bu bakımdan, esasen hukuka aykırı olan ve haksızlık ifade eden fiiller arasında suç veya kabahat olarak bir ayırım yapılması, bir nitelik farkı oluşturmamaktadır. Söz konusu tasnif, haksızlıklar arasındaki nicelik farkına dayanmaktadır. Bu tasnif, haksızlıklar arasında sadece bir işlem farklılığı doğurmaktadır.

Örneğin, suçlar kural olarak ancak kasten işlenebilirler. Eğer kanunda açıkça belirtilmişse, taksirle işlenen fiil de istisna olarak suç oluşturabilir. Buna karşılık, Tasarıda benimsenen sisteme göre, kabahat türünden haksızlıklar kural olarak hem kasten hem de taksirle işlenebilirler. Ancak, sadece kasten veya taksirle işlenebilen fiilin kabahat oluşturabileceği konusunda kanunda hüküm bulunabilir.

765 sayılı Türk Ceza Kanununun sistemine göre, failin cezalandırılabilmesi için, kabahat teşkil eden fiilin gerçekleşmiş olması yeterli sayılmıştır. Kabahat türünden bir suçun işlenmesi açısından failin kasten mi yoksa taksirle mi hareket ettiğinin araştırılmasına gerek yoktur (m. 45, f. 2). Objektif sorumluluk rejiminin benimsendiği 19 uncu yüzyıl ceza hukuku anlayışının bir ürünü olan bu düzenlemenin doğru olmadığını ifade etmek gerekir. Aslında bu düzenleme, kabahat türünden bir suç işleyen kişi aleyhine olan bir sonuç ortaya çıkarmaktadır. Şöyle ki, örneğin bir başkasının malvarlığına taksirle zarar verilmiş olması durumunda kişi cezalandırılmayacaktır. Çünkü, başkasının malvarlığına zarar verme (nası ızrar) suçu ancak kasten işlenebilir (m. 516). Buna karşılık, kamu makamlarından gerekli izin alınmaksızın başkasına ait binanın duvarlarına

afiş yapıştırmak, yazı yazmak gibi fiiller dolayısıyla failin cezalandırılabilmesi için kastının sabit olması gerekmektedir (m. 536).

Keza, suça teşebbüs cezalandırılabilir iken, Tasarıda benimsenen sisteme göre, kabahate teşebbüs kural olarak cezalandırılmamaktadır. Suça iştirakte suç ortakları arasında fail ve şerik (azmettiren veya yardım eden) ayırımı yapılmaktadır. Tasarıda benimsenen sisteme göre, kabahate iştirakte ise, tek tip fail sistemi kabul edilmiştir.

Tekerrür bakımından da suçlarla kabahatler arasında önemli farklılıklar bulunmaktadır.

Kabahatleri suç olmaktan ve ceza kanunlarının kapsamı dışına çıkarma eğiliminin bir sonucu olarak; çeşitli hususlarda düzenleme getiren özel kanunlarda bazı fiiller karşılığında idarî yaptırımlar öngörülmektedir. Başka bir deyişle, bu fiiller, "idarî suçlar" olarak tanımlanmaktadırlar.

Bu fiiller karşılığında, genellikle parasal nitelikte bir yaptırım öngörülmektedir. Ancak, bu parasal yaptırım, bir ceza hukuku yaptırımı olan "adli para cezası" değil; idarî yaptırım olarak "idarî para cezası" niteliği taşımaktadır.

Belirtmek gerekir ki, her ikisi de belli bir miktar paranın kişiden alınıp Devlet Hazinesine intikalinden ibaret gibi görünürse de; adli nitelikteki para cezası ile idarî nitelikteki para cezası arasında, karar veren merci, yaptırımın infaz sureti, yaptırıma bağlanan kanunî neticeler bakımından önemli farklılıklar bulunmaktadır.

Örneğin, idarî nitelikte bir yaptırım olarak para cezasına, ceza muhakemesi süreci sonucunda mahkeme tarafından hükmedilmez; bu ceza, idarî görev yapan bir kişi veya kurul tarafından verilir. Bu cezalar, adli sicile kaydedilmez, ödenmediği takdirde hapse dönüştürülmez.

İdarî nitelikteki "para cezası", bir uyarı (ikaz) fonksiyonu gördüğü gibi, kamu açısından oluşmuş olan zararın giderilme-

si amacına da hizmet edebilir. Bu nedenle, idarî para cezasının misli nitelikte olması mümkündür.

Özellikle ekonomik hayata ilişkin düzenlemeler kapsamında oldukça sık bir şekilde idarî nitelikte ceza yaptırımlarına yer verilmektedir. Bu bağlamda yürürlüğe konan kanunlarda veya kanun hükmünde kararnamelerde kazuistik hükümlere yer verilmektedir. Bu kazuistik düzenlemeler arasında bir sistem birliğinin varlığından söz edilemez. Bunlar arasında bir ahenksizlik hakim bulunmaktadır. Bu nedenle, idarî nitelikteki yaptırımlarla ilgili olarak genel bir kanuna ülkemiz açısından büyük bir ihtiyaç bulunmaktadır. Bu düşüncelerle hazırlanan bu Tasarıda, idarî yaptırımları gerektiren fiiller yani kabahatler açısından kanunilik ilkesi, zaman bakımından uygulama ve sorumluluk esasları, zamanaşımı, idarî yaptırımların hukukî niteliği, çeşitleri ve sonuçları, bu yaptırımların yerine getirilmesi rejimi gibi konular, bir sistematik çerçevesinde düzenlenmiştir.

Tasarı içeriğinde ayrıca, bazı özel kabahat tanımlarına yer verilmiştir. Bu kabahatlerden bir kısmını, 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 1 Nisan 2005 tarihi itibarıyla yürürlükten kalkması dolayısıyla yaptırımsız kalan bazı kabahatler oluşturmaktadır.

Anayasa Mahkemesinin idarî yaptırım gerektiren fiiller dolayısıyla hüküm içeren çeşitli kanunlardaki usule ilişkin düzenlemelerle ilgili olarak verdiği anayasaya aykırılık kararları karşısında; bu Kanun Tasarısında idarî yaptırım kararlarına karşı yargı yolu gibi konularda ayrıca düzenleme yapılmamıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1.- Madde metninde, kabahat türünden haksızlıkların yaptırım altına alınmasıyla genel olarak toplum düzeninin, genel ahlâkın, genel sağlığın, çevrenin ve ekonomik düzenin korunmasının amaçlandığı belirtilmiştir. Bu amaca yönelik olarak Tasarıda kabahatlere ilişkin genel ilkeler, bu haksızlıklar karşısında uygulanabilecek idarî yaptırımların türleri ve so-

nuçları ile idarî yaptırım kararlarının yerine getirilmesine ilişkin esaslar belirlenmiştir. Ayrıca, Tasarıda, 765 sayılı Türk Ceza Kanununda yer almasına rağmen, 5237 sayılı Kanunda suç olarak tanımlanmayan çeşitli haksızlıklar, anlaşılabilir ve hukuk tekniği bakımından uygulanabilir bir biçimde özel kabahatler olarak tanımlanmıştır. Ancak, belirtilmelidir ki, Tasarı kapsamında tanımlanan bu özel kabahatler, sınırlayıcı değildir.

Madde 2.- Madde metninde, genel olarak kabahate ilişkin bir tanım yapılmıştır. Bu tanımlamada, suç gibi kabahatin de bir haksızlık oluşturduğu vurgulanmıştır. Esas itibarıyla haksızlık oluşturan bir fiilin suç veya kabahat olarak tanımlanmasında, izlenen suç politikası etkili olmaktadır. Haksızlıklar arasında bu yönde yapılan tasnifte, hukuka aykırı olan fiilin ifade ettiği haksızlık içeriği esas alınmaktadır.

Esasen hukuka aykırı olan ve haksızlık ifade eden fiiller arasında suç veya kabahat olarak bir ayırım yapılması, bir nitelik farkı oluşturmamaktadır. Söz konusu tasnif, haksızlıklar arasındaki nicelik farkına dayanmaktadır.

Madde 3.- Özel kanunlarda çeşitli fiiller karşılığında idarî yaptırımlar öngörülürken; çoğu zaman, bu yaptırımların yerine getirilmesi, bunlara bağlanan hukukî sonuçlar, zamanaşımı, tekerrür, özellikle idarî para cezası türündeki yaptırımın yerine getirilmesi, bu suretle oluşan malî kaynağın kullanılma biçimi gibi hususlarda da kazuistik hükümlere yer verilmektedir.

Sistemden yoksun bu kazuistik düzenlemelerin önüne geçebilmek bakımından, ayrıca hukuk uygulamasında birliği ve hukuk güvenliğini sağlamak için; özel kanunlarda sadece kabahat türünden fiillerin tanımlanması ve bu fiiller karşılığında öngörülen idarî yaptırımların belirlenmesiyle yetinilmelidir.

Bu itibarla, Tasarıda belirlenen genel ilkelerin, özel kanunlarda tanımlanan kabahatler hakkında da uygulanmasının temin edilmesi gerekmiştir.

Madde 4.- Madde metninde, suçta kanunilik ilkesine nazaran, kabahatler açısından daha esnek bir sistem kabul edil-

miştir. Buna karşılık, ikinci fıkrada, idarî yaptırımlar açısından, cezada kanunilik ilkesine paralel bir hükme yer verilmiştir.

Madde 5.- Maddenin birinci fıkrasında, zaman bakımından uygulama ile ilgili olarak yeni Türk Ceza Kanununun zaman bakımından uygulamaya ilişkin hükümlerinin kabahatler bakımından da uygulanabileceği vurgulanmıştır. Ancak, idarî yaptırımların yerine getirilmesi bakımından derhal uygulama kuralı kabul edilmiştir.

İkinci fıkrada, zaman bakımından uygulama kurallarının uygulanmasıyla ilgili sınırlayıcı bir hükme yer verilmiştir. Buna göre, kabahatin ne zaman işlendiğini belirleme açısından, neticenin meydana geldiği zaman değil, münhasıran fiilin gerçekleştiği zaman dikkate alınmalıdır.

Madde 6.- Madde metninde, kabahatler açısından yer bakımından uygulama ile ilgili olarak yeni Türk Ceza Kanununun 8 inci maddesi hükmüne atıfta bulunulmuştur. Böylece, bu Tasarı hükümlerinin kural olarak ancak Türkiye Cumhuriyeti Devletinin egemenlik alanında işlenen kabahatler açısından uygulanabileceği kabul edilmiştir. Buna karşılık, istisna olarak, ilgili kanunda belli bir kabahatin yurt dışında işlenmesi halinde dahi Türkiye’de idarî yaptırım uygulanabileceğine dair hüküm bulunabilir.

Madde 7.- Madde metninde, kabahatin hem icraî hem de ihmali davranışla işlenebileceği hususuna açıklık getirilmiştir. Ancak, suçlarda olduğu gibi; ihmali davranışla işlenmiş kabahatin varlığı için, kişi açısından belli bir icraî davranışta bulunma hususunda hukukî yükümlülüğün varlığına vurgu yapılmıştır.

Madde 8.- Madde metninde, tüzel kişi hakkında da kabahat dolayısıyla idarî yaptırım ve bu bağlamda idarî para cezası uygulanabileceği kabul edilmiştir. Yeni Türk Ceza Kanununun sisteminde tüzel kişi hakkında suç dolayısıyla ceza yaptırımı uygulanamaz. Buna karşılık, idarî para cezasının niteliği ve amacının farklılığı dolayısıyla, bir tüzel kişinin faaliyeti çerçe-

vesinde işlenen kabahat nedeniyle bu tüzel kişiye de idarî para cezası verilebilecektir.

Tüzel kişi hakkında idarî yaptırım uygulanabilmesi, organ veya temsilci sıfatıyla tüzel kişi adına hareket eden ya da tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde istihdam edilen kişi hakkında da idarî yaptırım uygulanmasına engel teşkil etmez. Bu durumda tüzel kişi ile gerçek kişilere verilen idarî para cezasının tahsili açısından müteselsil sorumluluk da kabul edilemez. İdarî para cezası, bir ceza hukuku yaptırımı niteliği taşımamakla birlikte; bir kamu hukuku yaptırımı olması dolayısıyla ve uygulanmasıyla güdülen amacın gerçekleşebilmesi için ancak hakkında uygulanan kişi üzerinde etkili olabilmelidir. Bu bakımdan, Tasarının sisteminde, işlenen kabahat nedeniyle verilen idarî para cezası ile ilgili olarak müteselsil sorumluluk kabul edilmiştir.

Maddenin bir ve ikinci fıkraları hükümlerinde bu düşünceler esas alınmıştır.

Üçüncü fıkraya göre, suçlardan farklı olarak, iştirak ilişkisinde tek tip faillik sisteminin benimsendiği kabahatlerde, özel faillik niteliğini taşıyan kişinin yanı sıra, bu niteliği taşımayan kişi de, fail olarak sorumlu tutulacaktır.

Dördüncü fıkrada, organ veya temsilci sıfatıyla ya da hizmet ilişkisine dayanarak gerçekleştirilen fiiller açısından özel bir düzenlemeye yer verilmiştir. Buna göre, organ veya temsilcilik ya da hizmet ilişkisinin dayanağını oluşturan işlem herhangi bir nedenle bilahare hukuka aykırı bulunarak iptal edilebilir. Ancak, buna rağmen iptal öncesinde gerçekleştirilen kabahatler açısından bu madde hükümlerine göre idarî yaptırım sorumluluğu devam eder.

Madde 9.- Suçlar kural olarak ancak kasten işlenebilirler. Ancak, kanunda açıkça belirtilmiş olması halinde, taksirle işlenen fiil de istisna olarak suç oluşturabilir.

Buna karşılık, Tasarıda benimsenen sisteme göre, kabahat türünden haksızlıklar kural olarak hem kasten hem de taksirle

işlenebilir. Ancak, sadece kasten veya taksirle işlenebilen fiilin kabahat oluşturabileceği konusunda kanunda hüküm bulunabilir.

Fakat, Tasarının sisteminde, kabahatler açısından da idarî ceza sorumluluğunun kabulü yani idarî para cezasına karar verilebilmesi için, fiili işleyen gerçek kişinin en azından taksire dayalı kusurunun varlığı gerekir. Başka bir deyişle, kabahatler bakımından objektif sorumluluk kabul edilmemiştir.

Madde 10.- Madde metninde, yeni Türk Ceza Kanununun hata hallerine ilişkin hükümlerinin ancak kasten işlenen kabahatler açısından ya da kabahatin kasten işlenmesi haliyle ilgili olarak uygulanabileceği kabul edilmiştir.

Madde 11.- Madde metninde, fiili işlediği sırada onbeş yaşını doldurmamış çocuğa ya da işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olan akıl hastasına idarî para cezası verilemeyeceği belirtilmiştir.

Madde 12.- Madde metninde, Türk Ceza Kanununun hukuka uygunluk nedenleriyle kusurluluğu ortadan kaldıran nedenlerine ilişkin hükümlerinin kabahatler açısından da uygulanabileceği kabul edilmiştir. Ancak, Tasarıda aksine hüküm bulunan haller saklı tutulmuştur.

Türk Ceza Kanununun hukuka uygunluk nedenlerine ilişkin hükümleri, hakkın kullanılması, görevin yerine getirilmesi, meşru savunma ve ilgilinin rızası olmak üzere dört ana grupta toplanabilir. Kusurluluğu etkileyen nedenlere ilişkin hükümleri ise, kusurluluğu azaltan veya ortadan kaldıran nedenler olarak iki gruba ayrılabilir. Maddenin düzenlemesine göre, hukuka uygunluk nedenleri ile zorunluluk hali, cebir veya tehdit etkisinde olma, hukuka aykırı ve fakat bağlayıcı emrin yerine getirilmesi gibi kusurluluğu ortadan kaldıran nedenlerin varlığı halinde, idarî para cezasına karar verilemeyecektir. Ancak, yaş küçüklüğü ve akıl hastalığı ile ilgili olarak Tasarıda ayrı hükümlere yer verilmiş olması dolayısıyla, Türk Ceza Kanu-

nunun bu hallere özgü hükümleri kabahatler açısından uygulanamayacaktır. Keza, Türk Ceza Kanununun örneğin haksız tahrik gibi kusurluluğu azaltan nedenlere ilişkin hükümleri, kabahatler açısından uygulanamayacaktır.

Madde 13.- Madde metninde, kabahatlere teşebbüsün kural olarak cezalandırılmayacağı kabul edilmiştir. Ancak, belli bir kabahate teşebbüsün de cezalandırılabilmesi konusunda ilgili kanunda hüküm bulunan haller saklı tutulmuştur. Bu hallerde Türk Ceza Kanununun teşebbüse ve gönüllü vazgeçmeye ilişkin hükümleri uygulanacaktır.

Madde 14.- Maddenin birinci fıkrasında, kabahatlere iştirak haliyle ilgili olarak tek tip fail sistemi kabul edilmiştir. Kabahatin işlenişine iştirak eden kişiler arasında fail ve şerik (azmettiren veya yardım eden) ayrımı gözetilmemiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında, bağıllık kuralının özgü suçlardaki fonksiyonu kabahatler bakımından kabul edilmemiştir. Özel faillik niteliğini taşıyan kişinin işlediği kabahate bu niteliği taşımayan kişinin iştirak etmesi halinde, bu kişi de fail olarak idarî para cezası ile cezalandırılabilir.

Üçüncü fıkrada, kabahate iştirak için kasten ve hukuka aykırı işlenmiş bir fiilin varlığının gerekli ve yeterli olduğu kabul edilmiştir. Bunun sonucu olarak, kabahatin işlenişine iştirak eden kişilerden birinin, örneğin kusur yeteneğinin olmaması, diğer ortakların idarî para cezası ile cezalandırılmasını engellemez.

Herhangi bir kişi açısından kabahat oluşturan fiil, özel faillik niteliğini taşıyan bir başkası açısından suç oluşturabilir. Maddenin dördüncü fıkrası, bu hallere özgü ve fakat sadece iştirakle ilgili bir hüküm içermektedir. Kişi, kendisi açısından kabahat oluşturan fiili tek başına işlemiş olsaydı, kabahatten dolayı hakkında idarî para cezası verilecekti; ancak, özel faillik niteliğini taşıyan bir kişi ile birlikte bu fiili işlemiş olduğu için, artık hakkında idarî para cezası değil, özel faillik niteliğini taşıyan kişinin işlemiş bulunduğu suça iştiraktan dolayı Türk

Ceza Kanununun iştirake ilişkin hükümlerine göre hapis veya adli para cezasına hükmolunacaktır.

Madde 15.- Maddenin birinci fıkrasında, Türk Ceza Kanununun farklı neviden fikri içtima ilişkine hükümlerine paralel bir düzenleme yapılmıştır. Ancak, bu hüküm, sadece idari para cezaları açısından uygulanabilir. Bu itibarla, bir fiille gerçekleştirilen birden fazla kabahatten her biri açısından idari para cezası dışında başka idari yaptırımlar öngörölmüş ise, bu yaptırımların hepsine birden karar verilir.

Maddenin ikinci fıkrasında, Türk Ceza Kanununun zincirleme suçla ilişkin hükümlerinin kabahatler açısından uygulanamayacağı vurgulanmıştır. Bir kabahatin birden fazla işlenmesi durumunda gerçek içtima hükümlerine göre, her bir fiille ilgili olarak ayrı ayrı idari para cezasına karar verilecektir.

Bir fiil, bazı durumlarda hem suç hem de kabahat oluşturabilir. Maddenin üçüncü fıkrası, bu hallere özgü ve fakat sadece içtima ile ilgili bir hüküm içermektedir. Bu gibi durumlarda kişi hakkında sadece suçtan dolayı ceza veya güvenlik tedbirine hükmedilebilecektir; fiilin kabahat oluşturması dolayısıyla ayrıca idari yaptırım uygulanamayacaktır. Böylece, "non bis in idem" kuralına suçlarla kabahatler arasında da geçerlilik tanınmıştır. Ancak, suçtan dolayı ceza veya güvenlik tedbirine hükmedilemeyen hallerde, kabahat dolayısıyla yaptırım uygulanabilecektir.

Madde 16.- Maddenin birinci fıkrasında, kabahatler karşılığında uygulanacak idari yaptırımlar, idari para cezası ve idari tedbirler olarak iki ana gruba ayrılmıştır. İkinci fıkrada ise, idari tedbirler olarak mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda belirtilen diğer tedbirler olarak ifade edilmiştir. İlgili kanunlarda yer alan tedbirlerin çeşitliliği karşısında, bunların sınırlayıcı bir şekilde sayılmasından sarfınazar edilmiştir.

Türk Ceza Kanununda müsadere, suç karşılığında bir güvenlik tedbiri olarak düzenlenmiştir. Buna karşılık Tasarıda, kavram kargaşasına neden olmamak için, kabahatlerle bağlantılı olarak müsadere kavramı yerine, mülkiyetin kamuya ge-

çirilmesi ifadesi kullanılmıştır. Bu yaptırımın konusunu oluşturan eşya ve sair malvarlığı değerinin mülkiyetinin Devlete veya sair bir kamu kurum ve kuruluşuna geçmesi söz konusu olabileceği için, mülkiyetin Devlete geçirilmesi ifadesi değil, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ifadesi benimsenmiştir.

Madde 17.- Madde metninde, idarî para cezasına ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir.

Birinci fıkrada, idarî para cezasının maktu veya nispi olabileceği kabul edilmiştir. İkinci fıkrada, idarî para cezasının, kanunda alt ve üst sınırı gösterilmek suretiyle de belirlenebileceği öngörülmüştür. Bu durumda, idarî para cezasının miktarı belirlenirken, işlenen kabahatin haksızlık içeriği ile failin kusura ve ekonomik durumunun birlikte göz önünde bulundurulacağı belirtilmiştir.

Üçüncü fıkrada, idarî para cezasının, Devlet Hazinesine ödeneceği kabul edilmiştir. Bu hükümlerle, çeşitli mevzuatta yer alan idarî para cezasının münhasıran ilgili kamu kurum ve kuruluşunun geliri olduğu yönündeki düzenlemelerin oluşturduğu sakıncanın giderilmesi amaçlanmıştır.

Keza üçüncü fıkra metninde, idarî para cezasının belli koşullarda taksitle ödenmesine imkân tanıyan bir düzenleme yapılmıştır.

Dördüncü fıkrada, idarî para cezalarının tahsiline ilişkin rejim belirlenmiştir.

Beşinci fıkrada, tekerrür hükümlerinin uygulanması açısından önem taşıması dolayısıyla, ilgili mal memuru tarafından idarî para cezası tamamen tahsil edildikten itibaren belli bir süre zarfında durumun ilgili kamu kurum ve kuruluşuna bildirilmesi gerektiği yönünde düzenleme yapılmıştır.

Altıncı fıkrada, idarî para cezasının bu hususta karar veren kamu görevlisi tarafından da tahsil edilebilmesine imkân tanıyan bir düzenleme yapılmıştır. Ancak, bunun için, hakkında idarî para cezası verilen kişinin rızasının olması gerekir.

Yedinci fıkrada, idarî para cezasına ilişkin tutanak içeriğinde yer alması gereken bilgilerle ilgili düzenleme yapılmıştır.

Maddenin son fıkrasında ise, kanunlarda öngörülen idarî para cezası miktarlarının enflasyondan etkilenmesi halinde yeniden belirlenmesine ilişkin düzenleme yapılmıştır. Ancak, bu hüküm, niteliği itibarıyla nispi idarî para cezaları açısından uygulanamaz.

Madde 18.- Madde metninde, bir idarî tedbir olarak mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımına ilişkin hükümler düzenlenmiştir.

Mülkiyetin kamuya geçirilmesi tedbirine ancak ilgili kanunda açık hüküm bulunan hallerde karar verilebilir. Müsadereden farklı olarak, mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar, idarî nitelikte bir karardır. Bu tedbirin konusunu, ancak kabahatin konusunu oluşturan veya işlenmesi suretiyle elde edilen eşya oluşturabilir.

İkinci fıkrada, bu tedbire karar verilmesinin belli bir süre geciktirilebileceği koşullar belirlenmiştir. Kabahatin konusunu oluşturan veya işlenmesi suretiyle elde edilen eşya, fail tarafından örneğin yurda sokulmadan belli bir süre içinde başka bir ülkeye götürülüp kullanıldığı, kullanılamaz hale getirildiği veya sahibine iade edildiği takdirde mülkiyetin kamuya geçirilmesine karar verilmeyebilecektir.

Üçüncü fıkrada, mülkiyetin kamuya geçirilmesine karar verilmeden önce, kamu görevlileri tarafından eşya üzerinde kısa süreli elkoyma tedbirine başvurma imkânı tanıyan bir düzenleme yapılmıştır.

Dördüncü fıkrada, bu tedbirin konusunu oluşturan eşyanın mülkiyetinin, kanunda açık hüküm bulunan hallerde ilgili kamu kurum ve kuruluşuna, aksi takdirde Devlete geçeceği kabul edilmiştir.

Beşinci fıkradaki düzenlemeyle mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararının, bir idarî tedbir niteliğinde yaptırım olduğu vurgulanmıştır.

Altıncı fıkrada kaim değerin mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilebileceği kabul edilmiştir. Kaim değer kavramından ne anlaşılması gerektiği hususuyla ilgili olarak Türk Ceza Kanununun eşya ve kazanç müsaderesine ilişkin madde metinleri ve gerekçelerine bakılmalıdır.

Son fıkrada, mülkiyeti kamuya geçirilen eşyanın imhasına ilişkin koşul belirlenmiştir.

Madde 19.- Çeşitli kanunlarda idarî yaptırımını gerektiren fiiller bağlamında, meslek ve sanatın yerine getirilmemesi, işyerinin kapatılması, ruhsat ve ehliyetin geri alınması gibi yaptırımlara belli bir süre için karar verilebileceğine dair hükümler bulunmaktadır. Dikkat edilmelidir ki, bu yaptırımlara, meslek ve sanatın yerine getirilmesinin, işyerinin çalışmasının veya ruhsat ve ehliyete dayanarak faaliyette bulunulmasının bir tehlike oluşturması aranmamaktadır. Bu bakımdan belirtilen yaptırımlar, ilgili kanunlarda bir idarî tedbir olarak değil, bir idarî ceza olarak öngörülmüşlerdir.

Meslek ve sanatın yerine getirilmesinin, işyerinin çalışmasının veya ruhsat ve ehliyete dayanarak faaliyette bulunulmasının genel güvenlik, genel sağlık veya genel ahlâk açısından zararlı ve hatta tehlikeli olması dolayısıyla uygulanması halinde, belirtilen yaptırımların bir idarî tedbir niteliğinde oldukları kuşkusuzdur.

Belirli bir süre için uygulanmaları ve bu nedenle idarî ceza niteliğini taşımaları dolayısıyla; söz konusu yaptırımlar, bu Tasarıda benimsenen idarî yaptırım sistemiyle bağdaşmamaktadırlar.

Ayrıca belirtmek gerekir ki, özel kanunlarda yer alan belli bir süre için bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi, işyerinin kapatılması, ruhsat ve ehliyetin geri alınması gibi yaptırımların ceza sorumluluğunun şahsiliği kuralıyla bağdaştığını söylemek de her zaman mümkün değildir. Örneğin çalışmasının herhangi bir zarar veya tehlike ifade etmemesine rağmen, işyerinin kapatılması, geçimini bu işten sağlayan kişilerin belli

bir süre de olsa, işsiz kalmasını sonuçlayacak ve bu işyerinde sunulmakta olan hizmetten başkalarının yararlanmasını engelleyecektir.

Genel bir kanun niteliğinde olan bu Tasarının kanunlaşması halinde, ilgili kanunlarda yer alan bu yaptırımların etkisiz kalmasının uygulamamız açısından ortaya çıkarabileceği muhtemel sakıncaları giderebilmek için bu madde hükmü kabul edilmiştir. Ancak, bilahare, bu kanunlardaki idarî yaptırım rejimlerinin bu Tasarıda benimsenen genel kurullarla uyumunun sağlanması gerekmektedir.

Madde 20.- Madde metninde, kabahat dolayısıyla soruşturma zamanaşımı süreleri ve sonuçlarına ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

Madde 21.- Madde metninde, kabahat dolayısıyla karar verilen yaptırımların yerine getirilmesi zamanaşımı süreleri ve sonuçlarına ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

Madde 22.- Madde metninde, kabahatlerde tekerrür düzenlenmiştir. Bu düzenlemeye göre, kabahatler açısından tekerrür hükümleri aynı kabahatin tekrar işlenmesi halinde uygulanabilir.

Bir kabahate ilişkin idarî para cezası verildikten sonra, aynı kabahatin tekrar işlenmesi halinde, tekrar işlenen kabahat dolayısıyla verilen idarî para cezasının artırılması öngörülmüştür.

Üçüncü fıkrada, tekerrür hükümlerinin uygulanması bakımından bir süre sınırlaması getirilmiştir.

Madde 23.- Madde metninde, idarî yaptırımlarla ilgili olarak karar verme yetkisine ilişkin genel bir düzenleme yapılmıştır.

Madde 24.- 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 526 ncı maddesinin birinci fıkrası hükmü şöyledir:

“Yetkili makamlar tarafından adli işlemler dolayısıyla ya da kamu güvenliği ve kamu düzeni veya genel sağlığın korunması düşünceyle kanun ve nizamlara aykırı olmayarak verilen bir buyruğu dinlemeyen veya bu yolda alınmış bir önleme uymayan kimse, eylem ayrı bir suç oluşturmadığı takdirde, üç aydan altı aya kadar hafif hapis ve bin liradan üçbin liraya kadar hafif para cezasıyla cezalandırılır.”

Söz konusu kabahatin oluşabilmesi için;

- a) Yetkili makamlar tarafından hukuka uygun bir biçimde verilmiş bir buyruk olmalıdır,
- b) Bu buyruk, “adli işlemler dolayısıyla ya da kamu güvenliği ve kamu düzeni veya genel sağlığın korunması düşünceyle” verilmelidir,
- c) Bu buyruk, usulen ilân edilmelidir.

Keza, bu madde hükmünün uygulanabilmesi için kanunda açık hüküm bulunması gerekmektedir. Başka bir deyişle, ancak ilgili kanunda açıkça hüküm bulunan hallerde bu maddeye istinaden yaptırım uygulanabilir.

Nitekim, Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 12/11/1973 tarihli ve 333/705 sayılı Kararı ve pek çok özel daire kararlarında da açıklandığı gibi, 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 526 ncı maddesinin uygulanabilmesi için, özel yasalardan birinde bu maddeye göre cezalandırılacağıının hükme bağlanmış olması ve eylemin bütün unsurlarıyla birlikte açıklanması ve ayrıca,, kanun ve nizamlara aykırı olmayarak yetkili makamlarca verilen bir buyruğun “kamu güvenliği”, “kamu düzeni”, “genel sağlığın korunması” amacıyla veya “adli işlemler dolayısıyla” verilmiş olduğunun açıkça anlaşılması gerekmektedir.

Bu düşünceyledir ki, pek çok kanunda, bu konuda açık hükümlere yer verilmiştir. Nitekim, 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11/C ve 32/Ç maddelerinde, il ya da ilçe sınırları içinde, huzur ve güvenliğin, kişi dokunulmazlığının, tasarrufa

müteallik emniyetin, kamu esenliğinin sağlanması ve önleyici kolluk yetkisinin vali ya da kaymakamın ödevlerinden olduğu, anılan amirlerin bunları sağlamak için gereken karar ve önlemleri alacağı; alınan ve ilan olunan karar ve önlemlere uymayanlar hakkında aynı Kanunun 66 ncı maddesinin uygulanacağı belirtilmiştir.

Anılan 66 ncı maddede ise:“...en büyük mülkiye amirleri tarafından kanunların verdiği yetkiye istinaden ittihaz ve usulen tebliğ veya ilan olunan karar ve tedbirlerin tatbik ve icrasına muhalefet eden veya müşkülât gösterenler veya riayet etmeyenler hakkında, hareketi ayrı bir suç teşkil etmediği takdirde, Türk Ceza Kanununun 526 ncı maddesi uygulanır” denilmektedir.

Ayrıca, işaret etmek gerekir ki; 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 526 ncı maddesinde sözü edilen“kamu güvenliği ve kamu düzeni” kavramları, idare ve anayasa hukukundaki anlamlarına göre, daha dar bir anlam taşımaktadırlar. (Anayasa Mahkemesinin 28/1/1964 tarihli ve E.1963/128, K.1964/8 ve Ceza Genel Kurulunun 10/1/1969 tarihli ve 528/471 sayılı kararları).

Madde metninde kullanılan“kamu güvenliği”“kamu düzeni”“genel sağlığı koruma”“adli işlemler dolayısıyla olma” koşulları, hukuka uygun olarak verilen emirle, bu koşullar arasında bağlantı kurmak için kullanılmıştır.

Madde 25.- Çocukların, beden veya ruh bakımından kendini idare edemeyecek durumda bulunan kimselerin dilencilikte araç olarak kullanılması fiili, ceza hukuku bakımından suç olarak düzenlenmiştir. Türk Ceza Kanununa göre, ayrıca bu suç, bir örgüt faaliyeti çerçevesinde de işlenebilir ve bu durumda hapis cezası bir kat artırılır.

Burada ise, çocukların, fiziksel veya zihinsel engellilerin dilencilikte araç olarak kullanılması söz konusu olmayıp, bizzat dilencilik fiili kabahat olarak cezalandırılmaktadır. Böylece, başkalarının merhamet ve acıma duygularının istismarı engellenmek istenmektedir.

Dilencilik dolayısıyla idarî para cezasına karar verme yetkisi hem kolluğa hem de belediye zabıta görevlilerine aittir. Kolluğun ve belediye zabıta görevlilerinin yetki alanı bakımından herhangi bir ayırıma gidilmemiş olup, görev alanlarına giren yerlerde, bunlar bakımından yarışan bir yetki hali söz konusudur. Bu kişiler aynı zamanda, dilencilikten elde edilmiş bulunan gelire de elkoyma yetkisine sahiptir. Ancak elkonulan bu gelirin bir idarî tedbir olarak mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verme yetkisi mülkî amire veya belediye encümenine aittir. Gelire kolluk elkoymuş ise mülkî amir, belediye zabıtası elkoymuş ise belediye encümeni mülkiyetin kamuya geçirilmesine karar verecektir.

Madde 26.- Kumar, kazanç amacıyla icra edilen ve kâr ve zararın talihe bağlı olduğu oyunları ifade etmektedir. Bu bağlamda kumar oynanması için yer ve imkân sağlanması, Türk Ceza Kanununda suç olarak tanımlanmıştır.

Tasarının bu maddesinde ise, kumar oynanması, bir kabahtan olarak tanımlanmış, karşılığında idarî para cezası ve ayrıca, kumardan elde edilen kazancın mülkiyetinin idarî yaptırım olarak kamuya geçirilmesi öngörülmüştür.

Kumar dolayısıyla idarî para cezasına ve bu suretle elde edilen gelire elkonulmasına karar verme yetkisi sadece kolluğa ait bulunmaktadır. Elkonulan gelirin mülkiyetinin kamuya geçirilmesine ise mülkî amir karar verebilecektir.

Madde 27.- Bu hükmün uygulanabilmesi için, sarhoş olan kişinin, başkalarının huzur ve sükununu bozacak şekilde davranışlarda bulunması gerekir. Bunun için, davranışın umuma açık yerlerde gerçekleşmiş olması gerekmez. Örneğin kendi evinde, diğer aile bireylerinin veya komşuların huzur ve sükununu bozucu davranışlar da bu kapsamda değerlendirilmek gerekir.

Kolluk görevlileri tarafından, bu durumdaki kişiye idarî para cezası verileceği gibi, sarhoşluğun etkisi geçinceye kadar da kişi kontrol altında tutulur. Böylece, başkalarının huzur ve sükununu bozucu davranışların sürdürülmesi engellenecektir.

Madde 28.- Bu madde hükmüyle kişilerin huzurlu ve sakin bir çevrede yaşama hakkını ihlâl niteliğindeki davranışlar kabahat olarak tanımlanmış ve karşılığında idarî yaptırım öngörülmüştür.

Ticarî bir işletmenin faaliyeti çerçevesinde bu fiilin işlenmesi halinde, işletme sahibi gerçek veya tüzel kişiye verilecek idarî para cezası daha ağır olacaktır.

Bu fiiller dolayısıyla idarî para cezasına karar verme yetkisi, kolluk ve belediye zabıtası görevlilerine tanınmıştır.

Madde 29.- Toplumun bütün bireylerinin kullanımına tahsis edilmiş bulunan meydan, cadde, sokak, kaldırım gibi mekanların herhangi bir biçimde işgal edilmesi, ancak, yetkili makamların açık ve yazılı bir izni ile mümkün olabilir. Böyle bir izin olmaksızın, örneğin araç park etmek, seyyar satıcılık yapmak, sergi açmak, gösteri yapmak gibi çeşitli yollarla bu mekanların işgal edilmesi halinde, belediye zabıta görevlileri tarafından ilgili kişiler hakkında idarî para cezası verilmesi gerekmektedir.

Keza, belirtilen yerlere yetkili makamların açık ve yazılı izni olmaksızın inşaat malzemesi yığılması da, maddenin ikinci fıkrasında daha ağır idarî para cezasını gerektiren bir kabahat olarak tanımlanmıştır.

Madde 30.- Kamu hizmet binalarının kapalı alanlarında her türlü tütün mamulü tüketimi yasaktır. Bu yasağa aykırı hareket edilmesi halinde, ilgili idarî birim amirinin yetkili kıldığı kamu görevlileri idarî para cezası verebileceklerdir. Böylece, kolay işletilebilecek etkili bir sistem öngörülmüştür.

Özel hukuk kişilerine ait binalarda ise, ancak belirli şartlarda yaptırım öngörülebilmektedir. Tütün mamulü tüketimi kapalı alanda olacak; bu alanlarda tütün mamulü tüketilemeyeceğine dair açık bir işaret yer alacak ve bu konuda bir şikâyet bulunacaktır. Şikâyet üzerine, en yakın kolluk birimi idarî para cezası verme konusunda yetkilidir.

Her tűrlű toplu taŐıma aracında geđerli olan bu yasađa aykırı hareket edilmesi cezalandırılmaktadır. Kamuya ait toplu taŐıma araçlarında ceza verme yetkisi, ilgili idarű birim amirinin yetkili kıldıđı kamu gűrevlisine ait olabilecektir. Kabahatin űzel hukuk kiŐileri tarafından iŐletilen toplu taŐıma araçlarında iŐlenmesi halinde ise, fiil gerđerleŐtikten sonra ilk uđranılan kolluk biriminin yetkilileri bu konuda idarű para cezası vermeye yetkili kılınmıŐtır.

Madde 31.- Hayvanlara eziyet edilmesi bir kabahat olarak űngűrűlműŐtűr. Ayrıca, bu kabahat dolayısıyla para cezasına ve muhafaza altına almaya muhtar da yetkili kılınmak suretiyle, űlkenin her tarafında bu hűkműn uygulanabilmesi amaçlanmıŐtır. űzel műlkiyete konu olan hayvan muhafaza altına alınabileceđi gibi, sahibinin hayvan űzerindeki bakım ve gűzetim yűkűmlűlűđűnűn gereklerine uygun davranamayacađının beklendiđi hallerde, hayvanla ilgili olarak műlkiyetin kamuya geđerilmesine de karar verilebilecektir. Hayvanın muhafaza altına alınmasına karar verildiđinde, muhafaza ve bakım için bir baŐkasına verilebileceđi gibi, muhafaza ve bakım masrafları da hayvanın sahibinden tahsil edilebilecektir.

Bu kabahat dolayısıyla para cezasına ve muhafaza altına almaya; muhtar, kolluk veya belediye zabıta gűrevlileri yetkilidir. Műlkiyetin kamuya geđerilmesine ise ancak műlkű amir veya belediye encűmeni karar verebilmektedir.

Madde 32.- Kamu gűrevinin geređi gibi ifa edilebilmesi için, herhangi bir kamu gűreviyle iliŐkili olarak, kiŐiler, gerektiđinde, kimlik ve adresleriyle ilgili bilgileri kamu gűrevlilerine vermekle yűkűmlűdűr. Bu bilgileri vermekten kaçınan ya da bu konularda gerđerde aykırı bilgi verenler hakkında, bilgiyi soran kamu gűrevlisi tarafından idarű para cezasına karar verilecektir.

Kimliđi konusunda bilgi vermediđi veya yanlış bilgi verdiđi için asıl kimliđi belirlenemeyen kiŐi, kimliđinin belirlenebilmesi amacıyla tutulabilecek, gűzaltına alınabilecek ve gerektiđinde tutuklanabilecektir. Kamu gűrevlisi tarafından tutulan

kişi, Cumhuriyet savcısı tarafından gözaltına alınabilecektir. Gözaltı süresi dolmasına rağmen kimliği belirlenemeyen kişinin, bu amaçla sulh ceza hâkimi tarafından tutuklanmasına karar verilecektir. Burada ceza muhakemesi amacıyla başvuru bir koruma tedbirleri söz konusu olmadığından, bu tedbirler için aranan bütün şartlar aranmayacaktır. Ancak bu tedbirlere başvurmaya karar verme yetkisi ve usulü bakımından Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri uygulanacaktır. Örneğin, kişi özgürlüğü kısıtlaması söz konusu olduğundan, gözaltına almaya Cumhuriyet savcısı, tutuklamaya ise sulh ceza hâkimi karar verecek, gözaltı süresine uyulacaktır. Buna karşılık, buradaki amaç farklı olduğundan, gözaltı ve tutuklama için aranan nedenler ve şartlar burada aranmayacaktır. Kişinin kimliği belirlenir belirlenmez, özgürlüğü kısıtlayıcı işleme son verilecektir.

Madde 33.- Medenî bir toplumda, meydan, cadde, sokak gibi toplumu oluşturan bütün fertlerin kullanımına ait alanların temiz ve yaşanılır bir halde bulundurulması gerekmektedir. Bu nedenle, evsel ve bireysel atık ve artıklar ancak bunların toplanmasına ve depolanmasına özgü yerlere bırakılabilirler. Bu yükümlülük aynı zamanda, bu tür atık ve artıkların toplanacağı ve depolanacağı yerlerin varlığını ve ulaşılabilir olmasını zorunlu kılmaktadır.

Fiilin yemek pişirme ve servis yerlerinde işlenmesi halinde daha ağır idarî para cezası öngörülmektedir.

Üçüncü fıkrada, hayvan kesimine tahsis edilen yerler dışında hayvan kesilmesi veya kesilen hayvan atıklarını sokağa veya kamuya ait sair bir alana bırakılması, ayrı bir kabahat olarak tanımlanmıştır.

Dördüncü fıkrada, inşaat atık ve artıklarının bunların toplanmasına ve depolanmasına özgü yerler dışına atılması ayrı bir kabahat olarak tanımlanmıştır. Bu kabahat karşılığında idarî para cezasından ayrı olarak, atık ve artıkların bulunduğu yerden kaldırılması dolayısıyla yapılan giderlerin de ilgili kişiden tahsil edilmesi öngörülmüştür.

Beşinci fıkrada, kullanılamaz hale gelen veya ihtiyaç fazlası ev eşyasını bunların toplanmasına ilişkin olarak belirlenen günün dışında sokağa veya kamuya ait sair bir yere bırakan kişi de cezalandırılmaktadır. Ancak, bu fıkra hükmünde belediyelere bir yükümlülük getirilmektedir. Buna göre, her yıl, örneğin ocak, mayıs, eylül ayının belirli bir günü gibi, yılın çeşitli günlerinde ve yılda en az üç kez olmak üzere, belediyeler tarafından, bu tür eşyanın toplanma günleri önceden belirlenerek uygun araçlarla halka duyurulacaktır. Ancak bu günlerde belli bir saate kadar ev eşyası dışarıya bırakılabilecektir.

Kullanılamaz hale gelen motorlu kara veya deniz nakil araçlarını ya da bunların mütemmim cüzlerini sokağa veya kamuya ait herhangi bir yere bırakan kişiye de bu fiilinden dolayı idarî para cezası verilecektir.

Bu kabahatler dolayısıyla idarî para cezası verme yetkisi belediye zabıta görevlilerine aittir. Ancak ilgilinin bu kabahatler dolayısıyla meydana gelen kirliliği derhal yok etmesi halinde idarî para cezası verilmeyebilir. Böylece söz konusu madde kapsamında özel bir etkin pişmanlık hükmüne yer verilmiştir.

Madde 34.- Toplumun tüm bireylerinin kullanımına tahsis edilmiş bulunan meydan ve parklara, cadde veya sokak kenarlarındaki kamuya ait duvar veya alanlara; yetkili makamlardan açık ve yazılı bir izin alınmadıkça, bez, kağıt ve benzeri afiş veya ilân asılması, bu madde hükmü ile kabahat olarak tanımlanmıştır. Görüntü kirliliği oluşturan bu şeyler, özel kişilere ait alanlara da, ilgilisinin rızası bulunmadıkça asılamaz. Doğal olarak, bu tür afiş ve ilânlar tek nüsha olmayacağından, aynı içerikte olmak kaydıyla, sayısı ne kadar olursa olsun, bütün afiş ve ilânlar tek fiil olarak kabul edilmektedir. Böylece, birinci fıkra hükmünde özel bir içtima hükmüne yer verilmiştir.

Yetkili makamdan verilen izne dayalı olarak afiş ve ilân asılması durumunda, fiil hukuka uygun olacaktır. Ancak bunun sağlıklı kontrolü için izin yazısında afiş ve ilânın asılacağı zaman dilimi açıkça gösterilmelidir. İzinde gösterilen sürenin sonunda afiş ve ilânların, izin alan kişi tarafından derhal toplana-

tılmaması, kabahat oluşturmaktadır. İlgilisi tarafından toplanmadığı için, bu afiş ve ilânların kamu adına toplatılması halinde, ayrıca toplatma masrafı da tahsil edilir.

Seçim döneminde afiş ve ilân asılması hususu seçim mevzuatında özel olarak düzenlendiğinden, bu hüküm bakımından kapsam dışı bırakılmıştır.

Madde 35.- Ruhsatsız olarak bulundurulan av tüfeğini, maddede belirtilen yerlerde görünür bir şekilde taşınması kabahat olarak tanımlanmış ve karşılığında idarî para cezası öngörülmüştür.

Madde 36.- Yürürlük maddesidir.

Madde 37.- Yürütme maddesidir.

ADALET KOMİSYONU RAPORU

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

23.3.2005

Esas No : 1/993

Karar No: 72

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınızca 10.3.2005 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilmiş olan“Kabahatler Kanunu Tasarısı” Komisyonumuzun 15.3.2005 tarihli 14 üncü birleşiminde görüşülmüş, geneli üzerindeki görüşmeleri tamamlanarak maddelerine geçilmesi kabul edilmiş, ancak maddelerin ayrıntılı bir biçimde incelenerek düzenlenmesi için üç kişilik bir alt komisyona havale edilmiştir.

Tasarı, Komisyonumuzun 22.3.2005 tarihli 15 inci birleşiminde, Adalet Bakanı Sayın Cemil Çiçek ile Adalet Bakanlığı, Yargıtay Başkanlığı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı temsilcileriyle Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Usul Hukuku öğretim üyelerinin de katılmalarıyla alt komisyonca hazırlanan metin esas alınarak incelenip görüşülmüş, maddeler üzerindeki kabul, ilave ve değişiklikler sırasıyla aşağıda açıklanmıştır:

Tasarının “Genel İlkeler” şeklindeki Birinci Kısım başlığı “Genel Hükümler” olarak değiştirilmiştir.

Tasarıda hüküm bulunmamakta ise de, kabahatlerin ve bunlar karşılığında öngörülen idari yaptırım kararlarının bir

idari işlem olmasının ötesinde, ceza hukukunun genel prensipleriyle yakın ilişki içinde olduğu düşüncesiyle; kabahatler karşılığında öngörülen idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararlarına karşı idari yargıya değil, ceza mahkemesine başvurulabilmesini mümkün kılan düzenleme yapılmıştır. Bu nedenle, 1 inci maddeye iki bent eklenerek, kabahatler dolayısıyla karar alma süreci ve idari yaptırım kararlarına karşı kanun yolu da Tasarının kapsamına ithal edilmiştir. Ayrıca belirtmek gerekir ki, böyle bir düzenlemenin yapılmasına gerek de duyulmaktadır. Zira, idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin kararlarla ilgili olarak, yerine getirilmeden önce, adli denetim imkânının ve bu suretle kesinleşmenin sağlanması gerekir. Böylece, kişiler açısından hukuki güvence sağlanmış olur. Aksi takdirde, idari yaptırım kararları genel bir idari işlem olarak değerlendirilerek kararın verildiği tarih itibarıyla icraya konulabilecektir. Ancak idari yargı yoluna başvurulması üzerine idare mahkemesi yürütmeyi durdurma kararı verdiği takdirde bu yaptırımlara ilişkin kararların yürütülmesinin durdurulması mümkün olabilecektir.

Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tasarının“Genel kanun niteliği” başlıklı 3 üncü maddesi metninde, yeni Türk Ceza Kanununun 5 inci maddesi hükmüne paralel olarak, Tasarının uygulama alanını daha açık bir şekilde ortaya koymaya yönelik değişiklik yapılmıştır.

Tasarının 4 ilâ 14 üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

“İçtima” başlıklı 15 inci maddenin ikinci fıkrasına, kesinleşmiş (mütemadi) kabahatler dolayısıyla idari yaptırım uygulanmasında esas alınacak fiil sayısını belirlemeye yönelik bir cümle eklenmiştir.

Tasarının 16 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

“İdari para cezası” başlıklı 17 nci maddenin dördüncü fıkrasının başına“Kesinleşen” sözcüğü eklenmiştir. Ayrıca, söz konusu fıkra kapsamında, tahsil edilen idarî para cezasının ka-

nunla belirlenen bir oranının ilgili kamu kurum ve kuruluşunun hesabına aktarılmasına yönelik bir düzenleme yapılmıştır.

Söz konusu maddenin altıncı fıkrasında idari para cezasının bir an önce tahsil edilmesini sağlamaya yönelik bir teşvik hükmüne yer verilmiştir.

Yedinci fıkrası hükmü, ayrı bir madde olarak düzenlenmek üzere, madde metninden çıkarılmış, yedinci fıkra olarak teselsül ettirilen sekizinci fıkradaki“Yeni” ibaresi metinden çıkarılmıştır.

“Mülkiyetin kamuya geçirilmesi” başlıklı 18 inci maddenin üçüncü fıkrasında elkoyma ve muhafazanın süresine bir açıklık getirmek amacıyla“verilinceye” ibaresi“kesinleşinceye” olarak değiştirilmiş, maddeye eklenen sekizinci fıkra ile, mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin kararların kesinleşmesi halinde yerine getirileceğine açıklık getirilmiştir.

Tasarının 19 uncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

“Soruşturma zamanaşımı” başlıklı 20 nci maddenin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklik, nispi para cezasını gerektiren kabahatlerde soruşturma zamanaşımı süresi beş yıldan sekiz yıla çıkarılmıştır.

“Yerine getirme zamanaşımı” başlıklı 21 inci maddenin ikinci fıkrasında zamanaşımı sürelerinin artırılmasına yönelik değişiklik yapılmıştır. Madde metnine üçüncü fıkra olarak eklenen hükümlerle, mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin zamanaşımı süresine açıklık getirilmiştir. Maddenin teselsül ettirilen dördüncü fıkrasında, zamanaşımı süresinin kararın kesinleşmesi tarihinden itibaren başlayacağı yönünde değişiklik yapılmıştır.

“Tekerrür” başlıklı 22 nci maddesi kabahatlerde tekerrür hükmüne gerek görülmediğinden metinden çıkarılmıştır.

Tasarının Dördüncü Bölüm başlığı “Karar Verme Yetkisi ve Kanun Yolları” olarak değiştirilmiştir.

Tasarının 23 üncü maddesinin ikinci fıkrasındaki “konu-mundaki kişi” ibaresi gereksiz görülerek metinden çıkarılmış, 22 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarıya 22 nci maddeden sonra gelmek üzere “Cumhuriyet savcısının karar verme yetkisi” başlığıyla 23 üncü madde olarak yeni bir madde eklenmiştir.

Tasarıya 23 üncü maddeden sonra gelmek üzere “Mahkemenin karar verme yetkisi” başlığıyla 24 üncü madde olarak yeni bir madde eklenmiştir.

17 nci maddenin yedinci fıkrası ayrı bir madde olarak düzenlenerek, Tasarıya 24 üncü maddeden sonra gelmek üzere “İdari yaptırım kararı” başlığıyla 25 inci madde olarak eklenmiştir.

Tasarıya 25 inci maddeden sonra gelmek üzere “Kararların tebliği” başlığıyla 26 ncı madde olarak yeni bir madde eklenmiştir. Bu madde kapsamında tebligatla ilgili karşılaşılabilecek bütün sorunları gidermeye yönelik düzenleme yapılmıştır.

Tasarıya 27 nci madde olarak eklenen hükümlerle, idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararlarına karşı sulh ceza mahkemesine başvuru yolu ve bu başvuruya ilişkin usul düzenlenmiştir.

Bu başvurunun incelenme ve değerlendirilmesine ilişkin süreçte izlenecek yöntem ise, Tasarıya 28 inci madde olarak eklenen hükümlerle düzenlenmiştir.

Tasarıya eklenen 29 uncu madde ile, sulh ceza mahkemesinin kararına karşı itiraz kanun yolu düzenlenmiştir. Bu düzenleme karşısında; ağır ceza mahkemesi, itirazı kabul etmesi halinde, itiraz eden tarafa göre itirazın kabulünün yanı sıra idari yaptırım kararının veya sulh ceza mahkemesi kararının kaldırılmasına karar verir.

Tasarıya eklenen 30 uncu madde ile, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yolu başvurusundan vazgeçme ve idarenin bu başvuruyu kabulü düzenlenmiştir.

Tasarıya eklenen 31 inci maddede, kanun yolu başvurusunun harçsız olduğu ve başvuru dolayısıyla oluşan bütün masraflarla vekalet ücretinin başvurusu veya savunması reddedilen tarafça ödeneceği hüküm altına alınmıştır.

Tasarının 32 nci madde olarak teselsül ettirilen 24 üncü maddesinin birinci fıkrasındaki“Yeni” ibaresi metinden çıkarılmıştır.

Tasarının 33 üncü madde olarak teselsül ettirilen 25 inci maddesinin birinci fıkrasındaki“yüz” ibaresi“elli” olarak değiştirilmiş ve“Yeni” ibaresi metinden çıkarılmıştır.

Tasarının 34 üncü madde olarak teselsül ettirilen 26 ncı maddesinin birinci, Tasarının 35 inci madde olarak teselsül ettirilen 27 nci maddesinin birinci, Tasarının 36 ncı madde olarak teselsül ettirilen 28 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarındaki“Yeni” ibareleri metinden çıkarılmıştır.

Tasarıya “Rahatsız etme” başlığı altında mal veya hizmet satışı sırasında bu amaçla kişilerin taciz edilmesi ve yüksek sesle müşteri daveti gibi uygulamaların önüne geçilmesi amacıyla yeni 37 nci madde ilave edilmiştir.

Tasarının 38 inci madde olarak teselsül ettirilen 29 uncu maddesinin birinci fıkrasındaki“yüz” ibaresi“elli” olarak değiştirilmiş; birinci ve ikinci fıkralarındaki“Yeni” ibareleri metinden çıkarılmış, maddeye özel kanunlardaki hükümleri saklı tutmak amacıyla üçüncü fıkra eklenmiştir.

Tasarının 39 uncu madde olarak teselsül ettirilen 30 uncu maddesindeki “Yeni” ibareleri metinden çıkarılmıştır. Birinci fıkrasındaki “yirmi” ibaresi“elli” olarak değiştirilmiş, ayrıca fıkranın sonuna bu hükmün, tütün mamulü tüketilmesine tahsis edilen alanlarda uygulanmayacağı hususunda bir cümle eklenmiş, iki ve üçüncü fıkralarda yer alan“iki” ibareleri“elli” olarak değiştirilmiştir.

Tasarının 40 ncı madde olarak teselsül ettirilen 31 inci maddesinin birinci fıkrasındaki “alınır” ibaresi “alınabilir” ola-

rak; üçüncü fıkrasındaki“ muhtar” ibaresi“ köy muhtarı” olarak değiştirilmiş ve birinci fıkrasındaki“ Yeni” ibaresi metinden çıkarılmıştır.

Tasarının 41 inci madde olarak teselsül ettirilen 32 nci maddesinin birinci fıkrasındaki“ yüz” ibaresi“ elli” olarak değiştirilmiş ve“ Yeni” ibaresi metinden çıkarılmıştır.

Tasarının 42 nci madde olarak teselsül ettirilen 33 üncü maddesinin birinci fıkrasındaki“ yüz” ibaresi“ yirmi” olarak, üçüncü fıkrasındaki“ yüz” ibaresi“ elli” olarak değiştirilmiş; birinci ila altıncı fıkralarındaki“ Yeni” ibareleri metinden çıkarılmıştır. Uygulama alanının sınırlandırılması amacıyla, bu maddeye dokuzuncu, özel kanunlardaki hükümleri saklı tutmak amacıyla onuncu fıkralar ilave edilmiştir.

Tasarının 43 üncü madde olarak teselsül ettirilen 34 üncü maddesinin birinci fıkrasındaki“ Yeni” ibareleri ile beşinci fıkrası metinden çıkarılmış, dördüncü fıkraya“ para cezasına” ibaresinden sonra“ kolluk veya” ibaresi eklenmiş, özel kanunlardaki hükümleri saklı tutmak amacıyla beşinci fıkra ilave edilmiştir.

Tasarının 44 üncü madde olarak teselsül ettirilen 35 inci maddesindeki“ yüz” ibaresi“ elli” olarak değiştirilmiş ve“ Yeni” ibaresi metinden çıkarılarak madde başlığı ile birlikte yeniden düzenlenmiştir.

28.1.2004 tarihli ve 5083 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Para Birimi Hakkında Kanun hükümleri karşısında; Tasarıya Geçici 1 inci madde eklenmek suretiyle, bu Kanundaki“ Türk Lirası” ibaresinin geçici bir süre için“ Yeni Türk Lirası” olarak anlaşılmasının sağlanması amaçlanmıştır.

Tasarıya eklenen geçici 2 nci madde ile, idare mahkemelelerinde görülmekte olan davalarla ilgili geçiş hükmüne yer verilmiştir.

Tasarıya eklenen geçici 3 üncü madde ile, daha önce verilmiş olan idari para cezasına ilişkin kararlara karşı henüz iptal davası açılmamış olmakla birlikte dava açma süresinin geçmiş olması halinde, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren onbeş gün içinde 27 nci madde hükümlerine göre sulh ceza mahkemesine başvuruda bulunulabilmesine imkân tanınmıştır.

Tasarının yürürlüğe ilişkin 36 ncı maddesi 45 inci, yürütmeye ilişkin 37 nci maddesi 46 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

<p>Başkan Köksal Toptan Zonguldak</p>	<p>Başkanvekili Recep Özel Isparta</p>	<p>Sözcü Ramazan Can Kırıkkale</p>
<p>Kâtip Hasan Kara Kilis (Toplantıya katılmadı)</p>	<p>Üye Fehmi Hüsrev Kutlu Adıyaman</p>	<p>Üye Halil Ünlütepe Afyonkarahisar</p>
<p>Üye Halil Özyolcu Ağrı</p>	<p>Üye Haluk İpek Ankara (Toplantıya katılmadı)</p>	<p>Üye Feridun Fikret Baloğlu Antalya</p>
<p>Üye Yüksel Çorbacioğlu Artvin</p>	<p>Üye Orhan Yıldız Artvin (İmzada bulunamadı)</p>	<p>Üye Mehmet Küçükkaşık Bursa (İmzada bulunamadı)</p>
<p>Üye Feridun Ayvazoğlu Çorum</p>	<p>Üye Muzaffer Külcü Çorum (Toplantıya katılmadı)</p>	<p>Üye Mahmut Durdu Gaziantep</p>

YARGITAY KARARLARI IŐIŐINDA KABAHAHLER KANUNU VE YORUMU

Üye
Nimet Çubukçu
İstanbul
(Toplantıya katılmadı)

Üye
Muharrem Kılıç
Malatya

Üye
Mehmet Nuri Saygun
Tekirdağ
(Toplantıya katılmadı)

Üye
Mehmet Yılmazcan
Kahramanmaraş
(İmzada bulunamadı)

Üye
Orhan Eraslan
Niğde
(Toplantıya katılmadı)

Üye
Ahmet Çağlayan
Uşak
(Toplantıya katılmadı)

Üye
Hakkı Köylü
Kastamonu

Üye
Enver Yılmaz
Ordu
(Toplantıya katılmadı)

Üye
Bekir Bozdağ
Yozgat
(Toplantıya katılmadı)

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN KABAHAHLER KANUNU TASARISI

BİRİNCİ KISIM

Genel İlkeler

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç ve Kapsam, Tanım, Kanunilik İlkesi ve Kanunun Uygulama Alanı

Amaç ve kapsam

MADDE 1

- (1) Bu Kanunda; toplum düzenini, genel ahlâkı, genel sağlığı, çevreyi ve ekonomik düzeni korumak amacıyla;
- Kabahatlere ilişkin genel ilkeler,
 - Kabahatler karşılığında uygulanabilecek olan idarî yaptırımların türleri ve sonuçları,
 - İdarî yaptırım kararlarının yerine getirilmesine ilişkin esaslar,

belirlenmiş ve çeşitli kabahatler tanımlanmıştır.

Tanım

MADDE 2

- (1) Kabahat deyiminden; kanunun, karşılığında idarî yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık anlaşılır.

Genel kanun niteliği

MADDE 3

- (1) Bu Kanunda yer alan;
 - a) Kabahatlere ilişkin genel ilkeler,
 - b) Kabahatler karşılığında uygulanabile-cek olan idarî yaptırımların türleri ve sonuçları,
 - c) İdarî yaptırım kararlarının yerine getirilmesine ilişkin esaslar,

diğer kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanır.

Kanunilik ilkesi

MADDE 4

- (1) Hangi fiillerin kabahat oluşturduğu, kanunda açıkça tanımlanabileceği gibi; kanunun kapsam ve koşulları bakımından belirlediği çerçeve hükmün içeriği, idarenin genel ve düzenleyici işlemleriyle de doldurulabilir.
- (2) Kabahat karşılığı olan yaptırımların türü, süresi ve miktarı, ancak kanunla belirlenebilir.

Zaman bakımından uygulama

MADDE 5

- (1) 26.9.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun zaman bakımından uygulamaya ilişkin hükümleri kabahatler bakımından da uygulanır. Ancak, kabahatler karşılığında öngörülen idarî yaptırımlara ilişkin kararların yerine getirilmesi bakımından derhal uygulama kuralı geçerlidir.
- (2) Kabahat, failin icraî veya ihmali davranışı gerçekleştirdiği zaman işlenmiş sayılır. Neticenin oluştuğu zaman, bu bakımdan dikkate alınmaz.

Yer bakımından uygulama

MADDE 6

- (1) 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun yer bakımından uygulamaya ilişkin 8 inci maddesi hükümleri, kabahatler bakımından da uygulanır. Ancak, kanunlarda aksine hüküm bulunan haller saklıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

KABAHATTEN DOLAYI SORUMLULUĞUN ESASLARI

Kabahatin ihmali davranışla işlenmesi

MADDE 7

- (1) Kabahat, icraî veya ihmali davranışla işlenebilir. İhmali davranışla işlenmiş kabahatin varlığı için, kişi açısından belli bir icraî davranışta bulunma hususunda hukukî yükümlülüğün varlığı gereklidir.

Organ veya temsilcinin davranışından dolayı sorumluluk

MADDE 8

- (1) Organ veya temsilcilik görevi yapan ya da organ veya temsilci olmamakla birlikte, tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenen kişinin bu görevi kapsamında işlemiş bulunduğu kabahatten dolayı tüzel kişi hakkında da idarî yaptırım uygulanabilir.
- (2) Temsilci sıfatıyla hareket eden kişinin bu sıfatla bağlantılı olarak işlemiş bulunduğu kabahatten dolayı temsil edilen gerçek kişi hakkında da idarî yaptırım uygulanabilir. Gerçek kişiye ait bir işte çalışan kişinin bu faaliyeti çerçevesinde işlemiş bulunduğu kabahatten dolayı, iş sahibi kişi hakkında da idarî yaptırım uygulanabilir.
- (3) Kanunun, organ veya temsilcide ya da temsil edilen kişide özel nitelikler aradığı hallerde de yukarıdaki fıkralar hükümleri uygulanır.

- (4) Birinci ve ikinci fıkrada hükümleri, organ veya temsilcilik ya da hizmet ilişkisinin dayanağını oluşturan işlemin hukuken geçerli olmaması halinde de uygulanır.

Kast veya taksir

MADDE 9

- (1) Kabahatler, kanunda açıkça hüküm bulunmayan hallerde, hem kasten hem de taksirle işlenebilir.

Hata

MADDE 10

- (1) Türk Ceza Kanununun hata hallerine ilişkin hükümleri, ancak kasten işlenen kabahatler bakımından uygulanır.

Sorumluluk

MADDE 11

- (1) Fiili işlediği sırada onbeş yaşını doldurmamış  ocuk hakkında idarî para cezası uygulanamaz.
- (2) Akıl hastalığı nedeniyle, işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olan kişi hakkında idarî para cezası uygulanmaz.

Hukuka uygunluk nedenleri ile kusurluluğu ortadan kaldıran nedenler

MADDE 12

- (1) Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, Türk Ceza Kanununun hukuka uygunluk nedenleri ile kusurluluğu ortadan kaldıran nedenlere ilişkin hükümleri, kabahatler bakımından da uygulanır.

Teşebbüs

MADDE 13

- (1) Kabahate teşebbüs cezalandırılmaz. Ancak, teşebbüsün de cezalandırılabilmesine dair ilgili kanunda hüküm bulunan haller saklıdır. Bu durumda, Türk Ceza Kanununun suça teşebbüse ve gönüllü vazgeçmeye ilişkin hükümleri, kabahatler bakımından da uygulanır.

İştirak

MADDE 14

- (1) Kabahatin işlenişine birden fazla kişinin iştirak etmesi halinde, bu kişilerin her biri hakkında, fail olarak idarî para cezası verilir.
- (2) Özel faillik niteliğinin arandığı durumlarda, kabahate iştirak eden ve bu niteliği taşımayan kişi hakkında da fail olarak idarî para cezası verilir.
- (3) Kabahate iştirak için, kasten ve hukuka aykırı işlenmiş bir fiilin varlığı yeterlidir. Kabahatin işlenişine iştirak eden kişi hakkında, diğerlerinin sorumlu olup olmadığı göz önünde bulundurulmaksızın, idarî para cezası verilir.
- (4) Kanunda özel faillik niteliğini taşıyan kişi açısından suç, diğer kişiler açısından kabahat olarak tanımlanan fiilin, bu niteliği taşıyan ve taşımayan kişiler tarafından ortaklaşa işlenmesi halinde, suça iştirake ilişkin hükümler uygulanır.

İçtima

MADDE 15

- (1) Bir fiil ile birden fazla kabahatin işlenmesi halinde, bu kabahatlere ilişkin tanımlarda sadece idarî para cezası öngörülmüşse, en ağır idarî para cezası verilir. Bu kabahatlerle ilgili olarak kanunda idarî para cezasından başka idarî yaptırımlar da öngörülmüş ise, bu yaptırımların her birinin uygulanmasına karar verilir.

- (2) Aynı kabahatin birden fazla işlenmesi halinde, her bir kabahatle ilgili olarak ayrı ayrı idarî para cezası verilir.
- (3) Bir fiil hem kabahat hem de suç olarak tanımlanmış ise, sadece suçtan dolayı yaptırım uygulanabilir. Ancak, suçtan dolayı yaptırım uygulanamayan hallerde, kabahat dolayısıyla yaptırım uygulanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İDARÎ YAPTIRIMLAR

Yaptırım türleri

MADDE 16

- (1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.
- (2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir.

İdarî para cezası

MADDE 17

- (1) İdarî para cezası, maktu veya nispi olabilir.
- (2) İdarî para cezası, kanunda alt ve üst sınırı gösterilmek suretiyle de belirlenebilir. Bu durumda, idarî para cezasının miktarı belirlenirken, işlenen kabahatin haksızlık içeriği ile failin kusuru ve ekonomik durumu birlikte göz önünde bulundurulur.
- (3) İdarî para cezası, Devlet Hazinesine ödenir. Kişinin ekonomik durumunun müsait olmaması halinde, idarî para cezasının, ilk taksidinin peşin ödenmesi koşuluyla, bir yıl içinde ve dört eşit taksit halinde ödenmesine karar verilebilir. Taksitlerin zamanında ve tam olarak ödenmemesi halinde, idarî para cezasının kalan kısmının tamamı tahsil edilir.

- (4) Karar, derhal tahsil için mahallin en büyük mal memuruna verilir. İdarî para cezası, 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilir.
- (5) İdarî para cezası tamamen tahsil edildikten itibaren en geç bir ay içinde, durum ilgili kamu kurum ve kuruluşuna bildirilir.
- (6) Kabahat dolayısıyla idarî para cezası veren kamu görevlisi, ilgilinin rıza göstermesi halinde, bunun tahsilatını derhal kendisi gerçekleştirir.
- (7) İdarî para cezası verilmesi kararına ilişkin tutanakta;
 - a) Hakkında idarî para cezası verilen kişinin kimlik ve adresi,
 - b) İdarî para cezası verilmesini gerektiren kabahat fiili,
 - c) Bu fiilin işlendiğini ispata yarayacak bütün deliller,
 - d) Kararı veren kamu görevlilerinin kimliği,açık bir şekilde yazılır. Tutanakta ayrıca, kabahati oluşturmuş fiil, işlendiği yer ve zaman gösterilerek açıklanır.
- (8) İdarî para cezaları her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilân edilen yeniden değerlendirilerek artırılarak uygulanır. Bu suretle idarî para cezasının hesabında bir Yeni Türk Lirasının küsuru dikkate alınmaz. Bu fıkra hükmü, nispi nitelikteki idarî para cezaları açısından uygulanmaz.

Mülkiyetin kamuya geçirilmesi

MADDE 18

- (1) Kabahatin konusunu oluşturan veya işlenmesi suretiyle elde edilen eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine, ancak kanunda açık hüküm bulunan hallerde karar verilebilir.

- (2) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar, eşyanın;
- Kullanılmaz hale getirilmesi,
 - Niteliğinin değiştirilmesi,
 - Ancak belli bir surette kullanılması,

koşullarından birinin yerine getirilmesine bağlı olarak belli bir süre geciktirebilir. Belirlenen süre zarfında koşulun yerine getirilmemesi halinde, eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

- (3) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar verinceye kadar, ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından eşyaya elkonulabileceği gibi; eşya, kişilerin muhafazasına da bırakılabilir.
- (4) Eşyanın mülkiyeti, kanunda açık hüküm bulunan hallerde ilgili kamu kurum ve kuruluşuna, aksi takdirde Devlete geçer.
- (5) Eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilebilmesi için, fail hakkında idarî para cezası veya başka bir idarî yaptırım kararı verilmiş olması şart değildir.
- (6) Kaim değer mülkiyetinin kamuya geçirilmesine de karar verilebilir.
- (7) Mülkiyeti kamuya geçirilen eşya, başka suretle değerlendirilmesi mümkün olmazsa imha edilir.

Saklı tutulan hükümler

MADDE 19

- (1) Diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için;
- Bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi,
 - İş yerinin kapatılması,
 - Ruhsat veya ehliyetin geri alınması,

- d) Kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması,

gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu kanun hükümlerine uygun değişiklik yapıncaya kadar saklıdır.

Soruşturma zamanaşımı

MADDE 20

- (1) Soruşturma zamanaşımının dolması halinde, kabahatten dolayı kişi hakkında idarî para cezasına karar verilemez.
- (2) Soruşturma zamanaşımı süresi;
- a) Yüzbin Yeni Türk Lirası veya daha fazla idarî para cezasını gerektiren kabahatlerde beş,
- b) Ellibin Yeni Türk Lirası veya daha fazla idarî para cezasını gerektiren kabahatlerde dört,
- c) Yirmibin Yeni Türk Lirası veya daha fazla idarî para cezasını gerektiren kabahatlerde üç,
- d) Yirmibin Yeni Türk Lirasına kadar idarî para cezasını gerektiren kabahatlerde iki,
- yıldır.
- (3) Nispî idarî para cezasını gerektiren kabahatlerde zamanaşımı süresi beş yıldır.
- (4) Zamanaşımı süresi, kabahate ilişkin tanımdaki fiilin işlenmesiyle veya neticenin gerçekleşmesiyle işlemeye başlar.
- (5) Kabahati oluşturan fiilin aynı zamanda suç oluşturması halinde, suça ilişkin dava zamanaşımı hükümleri uygulanır.

Yerine getirme zamanaşımı

MADDE 21

- (1) Yerine getirme zaman-aşımının dolması halinde, idarî para cezasına ilişkin karar artık yerine getirilemez.

- (2) Yerine getirme zamanaşımı süresi;
 - a) Ellibin Yeni Türk Lirası veya daha fazla idarî para cezasına karar verilmesi halinde beş,
 - b) Yirmibin Yeni Türk Lirası veya daha fazla idarî para cezasına karar verilmesi halinde dört,
 - c) Onbin Yeni Türk Lirası veya daha fazla idarî para cezasına karar verilmesi halinde üç,
 - d) Onbin Yeni Türk Lirasından az idarî para cezasına karar verilmesi halinde iki,yıldır.
- (3) Zamanaşımı süresi, karar tarihinden itibaren işlemeye başlar.
- (4) Kanun hükmü gereği olarak idarî yaptırımın yerine getirilmesine başlanamaması veya yerine getirilememesi halinde zamanaşımı işlemez.

Tekerrür

MADDE 22

- (1) İdarî para cezasına ilişkin karar verildikten sonra aynı kabahatin tekrar işlenmesi halinde tekerrür hükümleri uygulanır. Bir kabahati oluşturan farklı seçimlik hareketlerin işlenmesi halinde de, aynı kabahatin varlığı kabul edilir.
- (2) Tekerrür halinde, idarî para cezası yarı oranında artırılır.
- (3) İdarî para cezasının tamamen yerine getirilmesinden itibaren üç yıl geçtikten sonra işlenen kabahat açısından, önceki kabahat, tekerrüre esas teşkil etmez.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KARAR VERME YETKİSİ

İdarî yaptırım kararı verme yetkisi

MADDE 23

- (1) Kabahat dolayısıyla idarî yaptırım kararı vermeye ilgili kanunda açıkça gösterilen idarî kurul, makam veya kamu görevlileri yetkilidir.
- (2) Kanunda açık hüküm bulunmayan hallerde, ilgili kamu kurum ve kuruluşunun en üst amiri konumundaki kişi bu konuda yetkilidir.
- (3) İdarî kurul, makam veya kamu görevlileri, ancak ilgili kamu kurum ve kuruluşunun görev alanına giren yerlerde işlenen kabahatler dolayısıyla idarî yaptırım kararı vermeye yetkilidir.
- (4) 4.12.2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun yer bakımından yetki kuralları kabahatler açısından da geçerlidir.

İKİNCİ KISIM

ÇEŞİTLİ KABAHAHLER

Emre aykırı davranış

MADDE 24

- (1) Yetkili makamlar tarafından adli işlemler nedeniyle ya da kamu güvenliği, kamu düzeni veya genel sağlığın korunması amacıyla, hukuka uygun olarak verilen emre aykırı hareket eden kişiye yüz Yeni Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bu cezaya emri veren makam tarafından karar verilir.
- (2) Bu madde, ancak ilgili kanunda açıkça hüküm bulunan hallerde uygulanabilir.
- (3) 1.3.1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 526 ncı maddesine diğer kanunlarda yapılan yollamalar, bu maddeye yapılmış sayılır.

Dilencilik

MADDE 25

- (1) Dilencilik yapan kişiye, yüz Yeni Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ayrıca, dilencilikten elde edilen gelire elkonularak mülkiyetin kamuya geçirilmesine karar verilir.
- (2) Bu kabahat dolayısıyla idarî para cezasına ve elkoymaya kolluk veya belediye zabıta görevlileri, mülkiyetin kamuya geçirilmesine mülkî amir veya belediye encümeni karar verir.

Kumar

MADDE 26

- (1) Kumar oynayan kişiye, yüz Yeni Tük Lirası idarî para cezası verilir. Ayrıca, kumardan elde edilen gelire elkonularak mülkiyetin kamuya geçirilmesine karar verilir.
- (2) Bu kabahat dolayısıyla idarî para cezasına ve elkoymaya kolluk görevlileri, mülkiyetin kamuya geçirilmesine mülki amir karar verir.

Sarhoşluk

MADDE 27

- (1) Sarhoş olarak başkalarının huzur ve sükununu bozacak Şekilde davranışlarda bulunan kişiye, kolluk görevlileri tarafından elli Yeni Tük Lirası idarî para cezası verilir. Kişi, ayrıca sarhoşluğun etkisi geçinceye kadar kontrol altında tutulur.

Gürültü

MADDE 28

- (1) Başkalarının huzur ve sükununu bozacak Şekilde gürültüye neden olan kişiye, elli Yeni Tük Lirası idarî para cezası verilir.
- (2) Bu fiilin bir ticarî işletmenin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, işletme sahibi gerçek veya tüzel kişiye bin Yeni Tük Lirasından beşbin Yeni Tük Lirasına kadar idarî para cezası verilir.
- (3) Bu kabahat dolayısıyla idarî para cezasına kolluk veya belediye zabıta görevlileri karar verir.

İşgal

MADDE 29

- (1) Yetkili makamların açık ve yazılı izni olmaksızın, meydan, cadde, sokak veya yayaların gelip geçtiği kaldırımları işgal eden veya buralarda mal satışı arzeden kişiye, belediye zabıta görevlileri tarafından yüz Yeni Türk Lirası idarî para cezası verilir.
- (2) Yetkili makamların açık ve yazılı izni olmaksızın, meydan, cadde, sokak veya yayaların gelip geçtiği kaldırımlar üzerine inşaat malzemesi yığan kişiye, belediye zabıta görevlileri tarafından yüz Yeni Türk Lirasından beşyüz Yeni Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

Tütün mamullerinin tüketilmesi

MADDE 30

- (1) Kamu hizmet binalarının kapalı alanlarında tütün mamulü tüketen kişiye, ilgili idarî birim amirinin yetkili kıldığı kamu görevlileri tarafından yirmi Yeni Türk Lirası idarî para cezası verilir.
- (2) Toplu taşıma araçlarında tütün mamulü tüketen kişiye, yirmi Yeni Türk Lirası idarî para cezası verilir. Kabahatin özel hukuk kişileri tarafından işletilen toplu taşıma araçlarında işlenmesi halinde, bu ceza ilk başvuru kolluk birim yetkilileri tarafından verilir. Kamuya ait toplu taşıma araçlarında işlenmesi halinde idarî para cezası verme yetkisi bakımından birinci fıkra hükmü uygulanır.
- (3) Özel hukuk kişilerine ait olan ve herkesin girebileceği binaların kapalı alanlarında, tütün mamullerinin tüketilemeyeceğini belirtir açık bir işarete yer verilmesine rağmen, bu yasağa aykırı hareket eden kişiye, yirmi Yeni Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bu ceza, şikâyet üzerine en yakın kolluk birimi yetkililerince verilir.

Hayvanlara eziyet etme

MADDE 31

- (1) Hayvanlara eziyet eden kişiye yüz Yeni Türk Lirası idarî para cezası verilir. Kabahatin konusunu oluşturan ve kişinin mülkiyetinde bulunan evcil hayvan, ayrıca muhafaza altına alınır. Muhafaza altına alınmasına karar verilen hayvan, muhafaza ve bakım için bir başkasına teslim edilebilir. Muhafaza ve bakım için yapılan masraflar hayvan sahibinden tahsil edilir.
- (2) Sahibinin hayvan üzerindeki bakım ve gözetim yükümlülüğünün gereklerine uygun davranacağıın beklenemediği hallerde, hayvanla ilgili olarak mülkiyetin kamuya geçirilmesine karar verilir.
- (3) Bu kabahat dolayısıyla idarî para cezasına ve muhafaza altına almaya muhtar, kolluk veya belediye zabıta görevlileri, mülkiyetin kamuya geçirilmesine mülkî amir veya belediye encümeni karar verir.

Kimliği bildirmeme

MADDE 32

- (1) Görevle bağlantılı olarak sorulması halinde, kamu görevlisine kimliği veya adresiyle ilgili bilgi vermektan kaçınan veya gerçeğe aykırı beyanda bulunan kişiye bu görevli tarafından yüz Yeni Türk Lirası idarî para cezası verilir.
- (2) Açıklamada bulunmaktan kaçınması veya gerçeğe aykırı beyanda bulunması dolayısıyla kimliği belirlenemeyen kişi tutularak durumdan derhal Cumhuriyet savcısı haberdar edilir. Bu kişi, kimliği açık bir şekilde anlaşılncaya kadar, gözaltına alınır ve gerekirse tutuklanır. Gözaltına ve tutuklamaya karar verme yetkisi ve usulü bakımından Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri uygulanır.
- (3) Kişinin kimliğinin belirlenmesi durumunda, bu nedenle gözaltına alınma veya tutuklanma haline derhal son verilir.

Çevreyi kirletme

MADDE 33

- (1) Evsel atık ve artıkları, bunların toplanmasına veya depolanmasına özgü yerler dışına atan kişiye yüz Yeni Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bireysel atık ve artıkların atılması halinde de bu fıkra hükmü uygulanır.
- (2) Fiilin yemek pişirme ve servis yerlerinde işlenmesi halinde, işletme sahibi gerçek veya tüzel kişiye beşyüz Yeni Türk Lirasından beşbin Yeni Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.
- (3) Hayvan kesimine tahsis edilen yerler dışında hayvan kesen veya kesilen hayvan atıklarını sokağa veya kamuya ait sair bir alana bırakan kişiye, yüz Yeni Türk Lirası idarî para cezası verilir.
- (4) İnşaat atık ve artıklarını bunların toplanmasına veya depolanmasına özgü yerler dışına atan kişiye yüz Yeni Türk Lirasından üçbin Yeni Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. İnşaat faaliyetinin bir tüzel kişi adına yürütülmesi halinde, bu tüzel kişi hakkında verilecek idarî para cezasının üst sınırı beşbin Yeni Türk Lirasıdır. Bu atık ve artıkların kaldırılmasına ilişkin masraf da ayrıca kişiden tahsil edilir.
- (5) Kullanılamaz hale gelen veya ihtiyaç fazlası ev eşyasını bunların toplanmasına ilişkin olarak belirlenen günün dışında sokağa veya kamuya ait sair bir yere bırakan kişiye elli Yeni Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bu eşyasının toplanması hususunda belediye tarafından belirli aralıklarla yılda üç günden az olmamak üzere belirlenen günler önceden uygun araçlarla ilân olunur.
- (6) Kullanılamaz hale gelen motorlu kara veya deniz nakil araçlarını ya da bunların mütemmim cüzlerini sokağa veya kamuya ait sair bir yere bırakan kişiye ikiyüzelli Yeni Türk

Lirası idarî para cezası verilir. Bunların kaldırılmasına ilişkin masraf da kişiden ayrıca tahsil edilir.

- (7) Bu kabahatler dolayısıyla idarî para cezasına belediye zabıta görevlileri karar verir.
- (8) Bu kabahatler dolayısıyla meydana gelen kirliliğin kişi tarafından derhal giderilmesi halinde, idarî para cezasına karar verilmeyebilir.

Afiş asma

MADDE 34

- (1) Meydanlara veya parklara, cadde veya sokak kenarlarındaki kamuya ait duvar veya alanlara, rızası olmaksızın özel kişilere ait alanlara bez, kâğıt ve benzeri afiş ve ilân asan kişiye, yüz Yeni Türk Lirasından üçbin Yeni Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. Aynı içerikteki afiş ve ilânlar, tek fiil sayılır.
- (2) Birinci fıkra hükmü, yetkili makamlardan alınan açık ve yazılı izne dayalı olarak asılan afiş ve ilânlar açısından uygulanmaz. Bu izinde, afiş ve ilânın asılacağı zaman dilimi açık bir şekilde gösterilir. Bu afiş ve ilânlar izin verilen gerçek veya tüzel kişi tarafından bu sürenin dolmasını müteakip derhal toplatılır. Toplatma yükümlülüğüne aykırı hareket edilmesi halinde, birinci fıkra hükmüne göre idarî para cezası verilir.
- (3) Bu afiş ve ilânların kaldırılmasına ilişkin masraflar da ilgili kişilerden ayrıca tahsil edilir.
- (4) Bu kabahatler dolayısıyla idarî para cezasına belediye zabıta görevlileri karar verir.
- (5) Bu madde hükmü, seçim döneminde asılan afiş ve ilânlarla ilgili olarak uygulanmaz.

Ruhsatsız av tüfeği taşıma

MADDE 35

- (1) Ruhsatsız olarak bulundurulan av tüfeğini park, meydan, cadde veya sokaklarda görünür bir şekilde taşıyan kiŖiye, kolluk tarafından yüz Yeni Türk Lirası idarî para cezası verilir.

Yürürlük

MADDE 36

- (1) Bu Kanun 1.4.2005 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 37

- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**ADALET KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN**

KABAHAHLER KANUNU TASARISI

BİRİNCİ KISIM
Genel Hükümler
BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç ve Kapsam, Tanım, Kanunilik İlkesi ve Kanunun Uygulama Alanı

Amaç ve kapsam

MADDE 1

- (1) Bu Kanunda; toplum düzenini, genel ahlâkı, genel sağlığı, çevreyi ve ekonomik düzeni korumak amacıyla;
- a) Kabahatlere ilişkin genel ilkeler,
 - b) Kabahatler karşılığında uygulanabilecek olan idarî yaptırımların türleri ve sonuçları,
 - c) Kabahatler dolayısıyla karar alma süreci,
 - d) İdarî yaptırıma ilişkin kararlara karşı kanun yolu,
 - e) İdarî yaptırım kararlarının yerine getirilmesine ilişkin esaslar,

Belirlenmiş ve çeşitli kabahatler tanımlanmıştır.

Tanım

MADDE 2

- (1) Kabahat deyiminden; kanunun, karşılığında idarî yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık anlaşılır.

Genel kanun niteliği

MADDE 3

- (1) Bu Kanunun genel hükümleri diğer kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanır.

Kanunilik ilkesi

MADDE 4

- (1) Hangi fiillerin kabahat oluşturduğu, kanunda açıkça tanımlanabileceği gibi; kanunun kapsam ve koşulları bakımından belirlediği çerçeve hükmün içeriği, idarenin genel ve düzenleyici işlemleriyle de doldurulabilir.
- (2) Kabahat karşılığı olan yaptırımların türü, süresi ve miktarı, ancak kanunla belirlenebilir.

Zaman bakımından uygulama

MADDE 5

- (1) 26.9.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun zaman bakımından uygulamaya ilişkin hükümleri kabahatler bakımından da uygulanır. Ancak, kabahatler karşılığında öngörülen idarî yaptırımlara ilişkin kararların yerine getirilmesi bakımından derhal uygulama kuralı geçerlidir.
- (2) Kabahat, failin icraî veya ihmali davranışı gerçekleştirdiği zaman işlenmiş sayılır. Neticenin oluştuğu zaman, bu bakımdan dikkate alınmaz.

Yer bakımından uygulama

MADDE 6

- (1) 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun yer bakımından uygulamaya ilişkin 8 inci maddesi hükümleri, kabahatler bakımından da uygulanır. Ancak, kanunlarda aksine hüküm bulunan haller saklıdır.

İKİNCİ BÖLÜM
KABAHAETTEN DOLAYI SORUMLULUĞUN
ESASLARI

Kabahatin ihmali davranışla işlenmesi

MADDE 7

- (1) Kabahat, icraî veya ihmali davranışla işlenebilir. İhmali davranışla işlenmiş kabahatin varlığı için, kişi açısından belli bir icraî davranışta bulunma hususunda hukukî yükümlülüğün varlığı gereklidir.

Organ veya temsilcinin davranışından dolayı sorumluluk

MADDE 8

- (1) Organ veya temsilcilik görevi yapan ya da organ veya temsilci olmamakla birlikte, tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenen kişinin bu görevi kapsamında işlemiş bulunduğu kabahatten dolayı tüzel kişi hakkında da idarî yaptırım uygulanabilir.
- (2) Temsilci sıfatıyla hareket eden kişinin bu sıfatla bağlantılı olarak işlemiş bulunduğu kabahatten dolayı temsil edilen gerçek kişi hakkında da idarî yaptırım uygulanabilir. Gerçek kişiye ait bir işte çalışan kişinin bu faaliyeti çerçevesinde işlemiş bulunduğu kabahatten dolayı, iş sahibi kişi hakkında da idarî yaptırım uygulanabilir.

- (3) Kanunun, organ veya temsilcide ya da temsil edilen kişide özel nitelikler aradığı hallerde de yukarıdaki fıkralar hükümleri uygulanır.
- (4) Birinci ve ikinci fıkra hükümleri, organ veya temsilcilik ya da hizmet ilişkisinin dayanağını oluşturan işlemin hukuken geçerli olmaması halinde de uygulanır.

Kast veya taksir

MADDE 9

- (1) Kabahatler, kanunda açıkça hüküm bulunmayan hallerde, hem kasten hem de taksirle işlenebilir.

Hata

MADDE 10.- (1) Türk Ceza Kanununun hata hallerine ilişkin hükümleri, ancak kasten işlenen kabahatler bakımından uygulanır.

Sorumluluk

MADDE 11

- (1) Fiili işlediği sırada onbeş yaşını doldurmamış çocuk hakkında idarî para cezası uygulanamaz.
- (2) Akıl hastalığı nedeniyle, işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneği önemli derecede azalmış olan kişi hakkında idarî para cezası uygulanmaz.

Hukuka uygunluk nedenleri ile kusurluluğu ortadan kaldıran nedenler

MADDE 12

- (1) Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, Türk Ceza Kanununun hukuka uygunluk nedenleri ile kusurluluğu ortadan kaldıran nedenlere ilişkin hükümleri, kabahatler bakımından da uygulanır.

Teşebbüs

MADDE 13

- (1) Kabahate teşebbüs cezalandırılmaz. Ancak, teşebbüsün de cezalandırılabilereğine dair ilgili kanunda hüküm bulunan haller saklıdır. Bu durumda, Türk Ceza Kanununun suça teşebbüse ve gönüllü vazgeçmeye ilişkin hükümleri, kaba-hatler bakımından da uygulanır.

İştirak

MADDE 14

- (1) Kabahatin işlenişine birden fazla kişinin iştirak etmesi ha-linde, bu kişilerin her biri hakkında, fail olarak idarî para cezası verilir.
- (2) Özel faillik niteliğinin arandığı durumlarda, kabahate işti-rak eden ve bu niteliği taşımayan kişi hakkında da fail ola-rak idarî para cezası verilir.
- (3) Kabahate iştirak için, kasten ve hukuka aykırı işlenmiş bir fiilin varlığı yeterlidir. Kabahatin işlenişine iştirak eden kişi hakkında, diğerlerinin sorumlu olup olmadığı göz önünde bulundurulmaksızın, idarî para cezası verilir.
- (4) Kanunda özel faillik niteliğini taşıyan kişi açısından suç, diğer kişiler açısından kabahat olarak tanımlanan fiilin, bu niteliği taşıyan ve taşımayan kişiler tarafından ortaklaşa iş-lenmesi halinde, suça iştirake ilişkin hükümler uygulanır.

İçtima

MADDE 15

- (1) Bir fiil ile birden fazla kabahatin işlenmesi halinde, bu ka-bahatlere ilişkin tanımlarda sadece idarî para cezası öngö-rülmüşse, en ağır idarî para cezası verilir. Bu kabahatler-le ilgili olarak kanunda idarî para cezasından başka idarî yaptırımlar da öngörülmüş ise, bu yaptırımların her birinin uygulanmasına karar verilir.

- (2) Aynı kabahatin birden fazla işlenmesi halinde, her bir kabahatle ilgili olarak ayrı ayrı idarî para cezası verilir. Kesintisiz fiille işlenebilen kabahatlerde, bu nedenle idarî yaptırım kararı verilinceye kadar, fiil tek sayılır.
- (3) Bir fiil hem kabahat hem de suç olarak tanımlanmış ise, sadece suçtan dolayı yaptırım uygulanabilir. Ancak, suçtan dolayı yaptırım uygulanamayan hallerde, kabahat dolayısıyla yaptırım uygulanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İDARÎ YAPTIRIMLAR

Yaptırım türleri

MADDE 16

- (1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.
- (2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir.

İdarî para cezası

MADDE 17

- (1) İdarî para cezası, maktu veya nispi olabilir.
- (2) İdarî para cezası, kanunda alt ve üst sınırı gösterilmek suretiyle de belirlenebilir. Bu durumda, idarî para cezasının miktarı belirlenirken, işlenen kabahatin haksızlık içeriği ile failin kusuru ve ekonomik durumu birlikte göz önünde bulundurulur.
- (3) İdarî para cezası, Devlet Hazinesine ödenir. Kişinin ekonomik durumunun müsait olmaması halinde, idarî para cezasının, ilk taksidinin peşin ödenmesi koşuluyla, bir yıl içinde ve dört eşit taksit halinde ödenmesine karar verilebilir. Taksitlerin zamanında ve tam olarak ödenmemesi halinde, idarî para cezasının kalan kısmının tamamı tahsil edilir.

- (4) Kesinleşen karar, derhal tahsil için mahallin en büyük mal memuruna verilir. İdarî para cezası, 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilir. Tahsil edilen idarî para cezasının kanunla belirlenen bir oranı, ilgili kamu kurum ve kuruluşunun hesabına aktarılır.
- (5) İdarî para cezası tamamen tahsil edildikten itibaren en geç bir ay içinde, durum ilgili kamu kurum ve kuruluşuna bildirilir.
- (6) Kabahat dolayısıyla idarî para cezası veren kamu görevlisi, ilgilinin rıza göstermesi halinde, bunun tahsilatını derhal kendisi gerçekleştirir. İdarî para cezasını kanun yoluna başvurmadan önce ödeyen kişiden bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme, kişinin bu karara karşı kanun yoluna başvurma hakkını etkilemez.
- (7) İdarî para cezaları her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilân edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır. Bu suretle idarî para cezasının hesabında bir Türk Lirasının küsuru dikkate alınmaz. Bu fıkra hükmü, nispi nitelikteki idarî para cezaları açısından uygulanmaz.

Mülkiyetin kamuya geçirilmesi

MADDE 18

- (1) Kabahatin konusunu oluşturan veya işlenmesi suretiyle elde edilen eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine, ancak kanunda açık hüküm bulunan hallerde karar verilebilir.
- (2) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar, eşyanın;
 - a) Kullanılmaz hale getirilmesi,
 - b) Niteliğinin değiştirilmesi,
 - c) Ancak belli bir surette kullanılması,

Koşullarından birinin yerine getirilmesine bağlı olarak belli bir süre geciktirilebilir. Belirlenen süre zarfında koşulun yerine getirilmemesi halinde, eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilir.

- (3) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar kesinleşinceye kadar, ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından eşyaya elkonulabileceği gibi; eşya, kişilerin muhafazasına da bırakılabilir.
- (4) Eşyanın mülkiyeti, kanunda açık hüküm bulunan hallerde ilgili kamu kurum ve kuruluşuna, aksi takdirde Devlete geçer.
- (5) Eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine karar verilebilmesi için, fail hakkında idarî para cezası veya başka bir idarî yaptırım kararı verilmiş olması şart değildir.
- (6) Kaim değer mülkiyetinin kamuya geçirilmesine de karar verilebilir.
- (7) Mülkiyeti kamuya geçirilen eşya, başka suretle değerlendirilmesi mümkün olmazsa imha edilir.
- (8) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin karar, kesinleşmesi halinde yerine getirilir.

Saklı tutulan hükümler

MADDE 19

- (1) Diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için;
 - a) Bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi,
 - b) İş yerinin kapatılması,
 - c) Ruhsat veya ehliyetin geri alınması,
 - d) Kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması,

Gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapıncaya kadar saklıdır.

Soruşturma zamanaşımı

MADDE 20

- (1) Soruşturma zamanaşımının dolması halinde, kabahatten dolayı kişi hakkında idarî para cezasına karar verilemez.
- (2) Soruşturma zamanaşımı süresi;
 - a) Yüzbin Türk Lirası veya daha fazla idarî para cezasını gerektiren kabahatlerde beş,
 - b) Ellibin Türk Lirası veya daha fazla idarî para cezasını gerektiren kabahatlerde dört,
 - c) Yirmibin Türk Lirası veya daha fazla idarî para cezasını gerektiren kabahatlerde üç,
 - d) Yirmibin Türk Lirasına kadar idarî para cezasını gerektiren kabahatlerde iki,Yıldır.
- (3) Nispî idarî para cezasını gerektiren kabahatlerde zamanaşımı süresi sekiz yıldır.
- (4) Zamanaşımı süresi, kabahate ilişkin tanımdaki fiilin işlenmesiyle veya neticenin gerçekleşmesiyle işlemeye başlar.
- (5) Kabahati oluşturan fiilin aynı zamanda suç oluşturmaya halinde, suça ilişkin dava zamanaşımı hükümleri uygulanır.

Yerine getirme zamanaşımı

MADDE 21

- (1) Yerine getirme zaman-aşımının dolması halinde, idarî para cezasına ilişkin karar artık yerine getirilemez.
- (2) Yerine getirme zamanaşımı süresi;
 - a) Ellibin Türk Lirası veya daha fazla idarî para cezasına karar verilmesi halinde yedi,

- b) Yirmibin Türk Lirası veya daha fazla idarî para cezasına karar verilmesi halinde beş,
- c) Onbin Türk Lirası veya daha fazla idarî para cezasına karar verilmesi halinde dört,
- d) Onbin Türk Lirasından az idarî para cezasına karar verilmesi halinde üç,

Yıldır.

- (3) Mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin zamanaşımı süresi on yıldır.
- (4) Zamanaşımı süresi, kararın kesinleşmesi tarihinden itibaren işlemeye başlar.
- (5) Kanun hükmü gereği olarak idarî yaptırımın yerine getirilmesine başlanamaması veya yerine getirilememesi halinde zamanaşımı işlemez.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KARAR VERME YETKİSİ VE KANUN YOLLARI

İdarî yaptırım kararı verme yetkisi

MADDE 22

- (1) Kabahat dolayısıyla idarî yaptırım kararı vermeye ilgili kanunda açıkça gösterilen idarî kurul, makam veya kamu görevlileri yetkilidir.
- (2) Kanunda açık hüküm bulunmayan hallerde, ilgili kamu kurum ve kuruluşunun en üst amiri bu konuda yetkilidir.
- (3) İdarî kurul, makam veya kamu görevlileri, ancak ilgili kamu kurum ve kuruluşunun görev alanına giren yerlerde işlenen kabahatler dolayısıyla idarî yaptırım kararı vermeye yetkilidir.
- (4) 4.12.2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun yer bakımından yetki kuralları kabahatler açısından da geçerlidir.

Cumhuriyet savcısının karar verme yetkisi

MADDE 23

- (1) Cumhuriyet savcısı, kanunda açıkça hüküm bulunan hallerde bir kabahat dolayısıyla idarî yaptırım kararı vermeye yetkilidir.

- (2) Bir suç dolayısıyla başlatılan soruşturma kapsamında bir kabahatin işlendiğini öğrenmesi halinde, Cumhuriyet savcısı durumu ilgili kamu kurum ve kuruluşuna bildirebileceği gibi, kendisi de idarî yaptırım kararı verebilir.
- (3) Soruşturma konusu fiilin kabahat oluşturduğunun anlaşılması halinde, Cumhuriyet savcısı bu nedenle idarî yaptırım kararı verir. Ancak, bunun için, ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından idarî yaptırım kararı verilmemiş olması gerekir.

Mahkemenin karar verme yetkisi

MADDE 24

- (1) Kovuşturma konusu fiilin kabahat oluşturduğunun anlaşılması halinde, mahkeme tarafından idarî yaptırım kararı verilir.

İdarî yaptırım kararı

MADDE 25

- (1) İdarî yaptırım kararına ilişkin tutanakta;
 - a) Hakkında idarî yaptırım kararı verilen kişinin kimlik ve adresi,
 - b) İdarî yaptırım kararı verilmesini gerektiren kabahat fiili,
 - c) Bu fiilin işlendiğini ispata yarayacak bütün deliller,
 - d) Karar tarihi ve kararı veren kamu görevlilerinin kimliği,

Açık bir şekilde yazılır. Tutanakta, ayrıca kabahati oluşturan fiil, işlendiği yer ve zaman gösterilerek açıklanır.

Kararların tebliği

MADDE 26

- (1) İdarî yaptırım kararı, 11.2.1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre ilgili kişiye tebliğ edilir. Tebli-

gat metninde bu karara karşı başvurulabilecek kanun yolu, mercii ve süresi açık bir şekilde belirtilir.

- (2) İdarî yaptırım kararının ilgili gerçek kişinin huzurunda verilmesi halinde, tutanakta bu husus açıkça belirtilir. Bu karara karşı başvurabileceği kanun yolu, mercii ve süresine ilişkin olarak bilgilendirildikten sonra, kişinin karar tutanağını imzalaması istenir. İmzadan kaçınılması halinde, bu durum tutanakta açıkça belirtilir. Karar tutanağının bir örneği kişiye verilir.
- (3) Tüzel kişi hakkında verilen idarî yaptırım kararları her halde ilgili tüzel kişiye tebliğ edilir.

Başvuru yolu

MADDE 27

- (1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde, idarî yaptırım kararı kesinleşir.
- (2) Mücbir sebebin varlığı dolayısıyla bu sürenin geçirilmiş olması halinde, bu sebebin ortadan kalktığı tarihten itibaren en geç yedi gün içinde karara karşı başvuruda bulunulabilir. Bu başvuru, kararın kesinleşmesini engellemez; ancak, mahkeme yerine getirmeyi durdurabilir.
- (3) Başvuru, bizzat, kanuni temsilci veya avukat tarafından sulh ceza mahkemesine verilecek bir dilekçe ile yapılır. Başvuru dilekçesi, iki nüsha olarak verilir.
- (4) Başvuru dilekçesinde, idarî yaptırım kararına ilişkin bilgiler, bu karara karşı ileri sürülen deliller açık bir şekilde gösterilir. Dilekçede ayrıca, başvurunun süresinde yapılmasını engelleyen mücbir sebep dayanaklarıyla gösterilir.

- (5) İdarî yaptırım kararının mahkeme tarafından verilmesi halinde, bu madde hükmü uygulanmaz.

Başvurunun incelenmesi

MADDE 28

- (1) Başvuru üzerine mahkemece yapılan ön inceleme sonucunda;
- a) Yetkili olmadığına anlaşılması halinde, dosyanın yetkili sulh ceza mahkemesine gönderilmesine,
 - b) Başvurunun süresi içinde yapılmadığına, başvuru konusu idarî yaptırım kararının sulh ceza mahkemesinde incelenebilecek kararlardan olmadığına veya başvurunun buna hakkı bulunmadığına anlaşılması halinde, bu nedenlerle başvurunun reddine,
 - c) (a) ve (b) bentlerinde sayılan nedenlerin bulunmaması halinde, başvurunun usulden kabulüne,

Karar verilir.

- (2) Başvurunun usulden kabulü halinde, mahkeme dilekçenin bir örneğini ilgili kamu kurum ve kuruluşuna tebliğ eder.
- (3) İlgili kamu kurum ve kuruluşu, başvuru dilekçesinin tebliği tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde mahkemeye cevap verir. Başvuru konusu idarî yaptırıma ilişkin işlem dosyasının tamamının bir örneği, cevap dilekçesi ile birlikte mahkemeye verilir. Mahkeme, işlem dosyasının aslını da ilgili kamu kurum ve kuruluşundan isteyebilir. Cevap dilekçesi, idarî yaptırım kararına karşı başvuruda bulunan kişi sayısından bir fazla nüsha olarak verilir.
- (4) Mahkeme, başvuruda bulunan kişilere cevap dilekçesinin bir örneğini tebliğ eder; talep üzerine veya re'sen tarafları çağırarak belli bir gün ve saatte dinleyebilir. Dinleme için belirlenen günle tebligatın yapılacağı gün arasında en az bir haftalık zaman olmasına dikkat edilir. Dinleme sırasında taraflar veya avukatları hazır bulunur. Mazeretsiz ola-

rak hazır bulunmama, yokluklarında karar verilmesine engel değildir. Bu husus, tebligat yazısında açıkça belirtilir.

- (5) Ceza Muhakemesi Kanununun tanıklığa, bilirkişi incelemesine ve keşfe ilişkin hükümleri, bu başvuru ile ilgili olarak da uygulanır.
- (6) Dinlemede sırasıyla; hazır bulunan başvuru sahibi ve avukatı, ilgili kamu kurum ve kuruluşunun temsilcisi, varsa tanıklar dinlenir, bilirkişi raporu okunur, diğer deliller ortaya konulur.
- (7) Mahkeme, ilgilileri dinledikten ve bütün delilleri ortaya koyduktan sonra, aleyhinde idarî yaptırım kararı verilen ve hazır bulunan tarafa son sözünü sorar. Son söz hakkı, aleyhinde idarî yaptırım kararı verilen tarafın kanunî temsilcisi veya avukatı tarafından da kullanılabilir. Mahkeme son kararını hazır bulunan tarafların huzurunda açıklar.
- (8) Mahkeme, son karar olarak, idarî yaptırım kararının;
 - a) Hukuka uygun olması nedeniyle, “başvurunun reddine”,
 - b) Hukuka aykırı olması nedeniyle, “idarî yaptırım kararının kaldırılmasına”,

Karar verir.

- (9) İki bin Türk Lirası dahil idarî para cezalarına karşı başvuru üzerine verilen kararlar kesindir.

İtiraz yolu

MADDE 29

- (1) Mahkemenin verdiği son karara karşı, yargı çevresinde yer aldığı ağır ceza mahkemesine itiraz edilebilir. Bu itiraz, kararın tebliği tarihten itibaren en geç yedi gün içinde yapılır.
- (2) İtirazla ilgili karar dosya üzerinden inceleme yapılarak verilir.

- (3) Mahkeme, her bir itirazla ilgili olarak“itirazın kabulüne” veya“itirazın reddine” karar verir.
- (4) Mahkemenin verdiği karar taraflara tebliğ edilir. Vekil olarak avukatla temsil edilme halinde, ayrıca taraflara tebligat yapılmaz.
- (5) İdarî yaptırım kararının ağır ceza mahkemesi tarafından verilmesi halinde, bu karara karşı itiraz mercii en yakın ağır ceza mahkemesidir.

Vazgeçme ve kabul

MADDE 30

- (1) Kanun yoluna başvuran kişi, bu konuda karar verilinceye kadar başvurusundan vazgeçebilir. Vazgeçme halinde, bir daha aynı konuda başvuruda bulunulamaz.
- (2) İlgili kamu kurum ve kuruluşu da, mahkeme tarafından karar verilinceye kadar kanun yolu başvurusunu kabul ederek idarî yaptırım kararını geri alabilir.

Masrafların ve vekalet ücretinin ödenmesi

MADDE 31

- (1) İdarî yaptırım kararına karşı kanun yoluna başvurulması harca tabi değildir.
- (2) Kanun yoluna başvuru dolayısıyla oluşan bütün masraflar ve vekalet ücreti, başvurusu veya savunması reddedilen tarafça ödenir.

İKİNCİ KISIM

ÇEŞİTLİ KABAHAHLER

Emre aykırı davranış

MADDE 32

- (1) Yetkili makamlar tarafından adli işlemler nedeniyle ya da kamu güvenliği, kamu düzeni veya genel sağlığın korunması amacıyla, hukuka uygun olarak verilen emre aykırı hareket eden kişiye yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bu cezaya emri veren makam tarafından karar verilir.
- (2) Bu madde, ancak ilgili kanunda açıkça hüküm bulunan halde uygulanabilir.
- (3) 1.3.1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 526 ncı maddesine diğer kanunlarda yapılan yollamalar, bu maddeye yapılmış sayılır.

Dilencilik

MADDE 33

- (1) Dilencilik yapan kişiye, elli Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ayrıca, dilencilikten elde edilen gelire elkonularak mülkiyetin kamuya geçirilmesine karar verilir.
- (2) Bu kabahat dolayısıyla idarî para cezasına ve elkoymaya kolluk veya belediye zabıta görevlileri, mülkiyetin kamuya geçirilmesine mülkî amir veya belediye encümeni karar verir.

Kumar

MADDE 34

- (1) Kumar oynayan kişiye, yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Ayrıca, kumardan elde edilen gelire elkonularak mülkiyetin kamuya geçirilmesine karar verilir.
- (2) Bu kabahat dolayısıyla idarî para cezasına ve elkoymaya kolluk görevlileri, mülkiyetin kamuya geçirilmesine mülki amir karar verir.

Sarhoşluk

MADDE 35

- (1) Sarhoş olarak başkalarının huzur ve sükununu bozacak şekilde davranışlarda bulunan kişiye, kolluk görevlileri tarafından elli Türk Lirası idarî para cezası verilir. Kişi, ayrıca sarhoşluğun etkisi geçinceye kadar kontrol altında tutulur.

Gürültü

MADDE 36

- (1) Başkalarının huzur ve sükununu bozacak şekilde gürültüye neden olan kişiye, elli Türk Lirası idarî para cezası verilir.
- (2) Bu fiilin bir ticarî işletmenin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, işletme sahibi gerçek veya tüzel kişiye bin Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.
- (3) Bu kabahat dolayısıyla idarî para cezasına kolluk veya belediye zabıta görevlileri karar verir.

Rahatsız etme

MADDE 37

- (1) Mal veya hizmet satmak için başkalarını rahatsız eden kişi, elli Türk Lirası idarî para cezası ile cezalandırılır.

- (2) Bu kabahat dolayısıyla idarî para cezası vermeye kolluk veya belediye zabıta görevlileri yetkilidir.

İşgal

MADDE 38

- (1) Yetkili makamların açık ve yazılı izni olmaksızın, meydan, cadde, sokak veya yayaların gelip geçtiği kaldırımları işgal eden veya buralarda mal satışı arzeden kişiye, belediye zabıta görevlileri tarafından elli Türk Lirası idarî para cezası verilir.
- (2) Yetkili makamların açık ve yazılı izni olmaksızın, meydan, cadde, sokak veya yayaların gelip geçtiği kaldırımlar üzerine inşaat malzemesi yığan kişiye, belediye zabıta görevlileri tarafından yüz Türk Lirasından beşyüz Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.
- (3) Özel kanunlardaki hükümler saklıdır.

Tütün mamullerinin tüketilmesi

MADDE 39

- (1) Kamu hizmet binalarının kapalı alanlarında tütün mamulü tüketen kişiye, ilgili idarî birim amirinin yetkili kıldığı kamu görevlileri tarafından elli Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bu fıkra hükmü, tütün mamulü tüketilmesine tahsis edilen alanlarda uygulanmaz.
- (2) Toplu taşıma araçlarında tütün mamulü tüketen kişiye, elli Türk Lirası idarî para cezası verilir. Kabahatin özel hukuk kişileri tarafından işletilen toplu taşıma araçlarında işlenmesi halinde, bu ceza ilk başvuru kolluk birim yetkilileri tarafından verilir. Kamuya ait toplu taşıma araçlarında işlenmesi halinde idarî para cezası verme yetkisi bakımından birinci fıkra hükmü uygulanır.
- (3) Özel hukuk kişilerine ait olan ve herkesin girebileceği binaların kapalı alanlarında, tütün mamullerinin tüketileme-

yeceğini belirtir açık bir işarete yer verilmesine rağmen, bu yasağa aykırı hareket eden kişiye, elli Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bu ceza, şikâyet üzerine en yakın kolluk birimi yetkililerince verilir.

Hayvanlara eziyet etme

MADDE 40

- (1) Hayvanlara eziyet eden kişiye yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Kabahatin konusunu oluşturan ve kişinin mülkiyetinde bulunan evcil hayvan, ayrıca muhafaza altına alınabilir. Muhafaza altına alınmasına karar verilen hayvan, muhafaza ve bakım için bir başkasına teslim edilebilir. Muhafaza ve bakım için yapılan masraflar hayvan sahibinden tahsil edilir.
- (2) Sahibinin hayvan üzerindeki bakım ve gözetim yükümlülüğünün gereklerine uygun davranacağını beklenemediği hallerde, hayvanla ilgili olarak mülkiyetin kamuya geçirilmesine karar verilir.
- (3) Bu kabahat dolayısıyla idarî para cezasına ve muhafaza altına almaya köy muhtarı, kolluk veya belediye zabıta görevlileri, mülkiyetin kamuya geçirilmesine mülkî amir veya belediye encümeni karar verir.

Kimliği bildirmeme

MADDE 41

- (1) Görevle bağlantılı olarak sorulması halinde, kamu görevlisine kimliği veya adresiyle ilgili bilgi vermektan kaçınan veya gerçeğe aykırı beyanda bulunan kişiye bu görevli tarafından elli Türk Lirası idarî para cezası verilir.
- (2) Açıklamada bulunmaktan kaçınması veya gerçeğe aykırı beyanda bulunması dolayısıyla kimliği belirlenemeyen kişi tutularak durumdan derhal Cumhuriyet savcısı haberdar edilir. Bu kişi, kimliği açık bir şekilde anlaşılınca kadar,

gözaltına alınır ve gerekirse tutuklanır. Gözaltına ve tutuklamaya karar verme yetkisi ve usulü bakımından Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri uygulanır.

- (3) Kişinin kimliğinin belirlenmesi durumunda, bu nedenle gözaltına alınma veya tutuklanma haline derhal son verilir.

Çevreyi kirletme

MADDE 42

- (1) Eysel atık ve artıkları, bunların toplanmasına veya depolanmasına özgü yerler dışına atan kişiye yirmi Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bireysel atık ve artıkların atılması halinde de bu fıkra hükmü uygulanır.
- (2) Fiilin yemek pişirme ve servis yerlerinde işlenmesi halinde, işletme sahibi gerçek veya tüzel kişiye beşyüz Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.
- (3) Hayvan kesimine tahsis edilen yerler dışında hayvan kesen veya kesilen hayvan atıklarını sokağa veya kamuya ait sair bir alana bırakan kişiye, elli Türk Lirası idarî para cezası verilir.
- (4) İnşaat atık ve artıklarını bunların toplanmasına veya depolanmasına özgü yerler dışına atan kişiye yüz Türk Lirasından üçbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. İnşaat faaliyetinin bir tüzel kişi adına yürütülmesi halinde, bu tüzel kişi hakkında verilecek idarî para cezasının üst sınırı beşbin Türk Lirasıdır. Bu atık ve artıkların kaldırılmasına ilişkin masraf da ayrıca kişiden tahsil edilir.
- (5) Kullanılamaz hale gelen veya ihtiyaç fazlası ev eşyasını bunların toplanmasına ilişkin olarak belirlenen günün dışında sokağa veya kamuya ait sair bir yere bırakan kişiye elli Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bu eşyasının toplanması hususunda belediye tarafından belirli aralıklarla yılda üç günden az olmamak üzere belirlenen günler önceden uygun araçlarla ilân olunur.

- (6) Kullanılamaz hale gelen motorlu kara veya deniz nakil araçlarını ya da bunların mütemmim cüzlerini sokağa veya kamuya ait sair bir yere bırakan kişiye ikiyüzelli Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bunların kaldırılmasına ilişkin masraf da kişiden ayrıca tahsil edilir.
- (7) Bu kabahatler dolayısıyla idarî para cezasına belediye zabıta görevlileri karar verir.
- (8) Bu kabahatler dolayısıyla meydana gelen kirliliğin kişi tarafından derhal giderilmesi halinde, idarî para cezasına karar verilmeyebilir.
- (9) Bu madde hükümleri, belediye sınırları içinde uygulanır.
- (10) Özel kanunlardaki hükümler saklıdır.

Afiş asma

MADDE 43

- (1) Meydanlara veya parklara, cadde veya sokak kenarlarındaki kamuya ait duvar veya alanlara, rızası olmaksızın özel kişilere ait alanlara bez, kâğıt ve benzeri afiş ve ilân asan kişiye, yüz Türk Lirasından üçbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. Aynı içerikteki afiş ve ilânlar, tek fiil sayılır.
- (2) Birinci fıkra hükmü, yetkili makamlardan alınan açık ve yazılı izne dayalı olarak asılan afiş ve ilânlar açısından uygulanmaz. Bu izinde, afiş ve ilânın asılacağı zaman dilimi açık bir şekilde gösterilir. Bu afiş ve ilânlar izin verilen gerçek veya tüzel kişi tarafından bu sürenin dolmasını müteakip derhal toplatılır. Toplatma yükümlülüğüne aykırı hareket edilmesi halinde, birinci fıkra hükmüne göre idarî para cezası verilir.
- (3) Bu afiş ve ilânların kaldırılmasına ilişkin masraflar da ilgili kişilerden ayrıca tahsil edilir.
- (4) Bu kabahatler dolayısıyla idarî para cezasına, kolluk veya belediye zabıta görevlileri karar verir.
- (5) Özel kanunlardaki hükümler saklıdır.

Silah taşıma

MADDE 44.- (1) Yetkili makamlardan ruhsat almaksızın kanuna göre yasak olmayan silahları park, meydan, cadde veya sokaklarda görünür bir şekilde taşıyan kişiye, kolluk tarafından elli Türk Lirası idarî para cezası verilir.

GEÇİCİ MADDE 1.- (1) Bu Kanunda geçen“Türk Lirası” ibaresi karşılığında, uygulamada, 28.1.2004 tarihli ve 5083 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Para Birimi Hakkında Kanun hükümlerine göre ülkede tedavülde bulunan para“Yeni Türk Lirası” olarak adlandırıldığı sürece, bu ibare kullanılır.

GEÇİCİ MADDE 2.- (1) Bu Kanun hükümleri, yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla idare mahkemelerinde dava açılarak iptali istenen idarî yaptırım kararları hakkında uygulanmaz.

GEÇİCİ MADDE 3.- (1) Daha önce verilmiş olan idarî para cezasına ilişkin kararlara karşı henüz iptal davası açılmamış olmakla birlikte dava açma süresinin geçmemiş olması halinde, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren onbeş gün içinde 27 nci madde hükümlerine göre sulh ceza mahkemesine başvuruda bulunulabilir.

Yürürlük

MADDE 45.- (1) Bu Kanun 1 Nisan 2005 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 46.- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.

A. Gül

Devlet Bakanı

B. Atalay

Devlet Bakanı V.

A. Aksu

Millî Savunma Bakanı

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

A. Şener

Devlet Bakanı

A. Babacan

Devlet Bakanı

K. Tüzmen

İçişleri Bakanı

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

M. A. Şahin

Devlet Bakanı

M. Aydın

Adalet Bakanı

C. Çiçek

